

AERE
PERENNIVS
Theo. L. De Vinne

R11c

John Carter Brown
Library
Brown University
Gift of
John Nicholas Brown.

ew.
50.00

Coll. perfect
J. Martin

STC 16427

Ex virtute vivas, deum time, et vitium fuge,
Dilige deum et proximum, memento mori [illegible]
Sola salus servire deo sunt cætera fraudes [illegible]
Melius est mori quam male vivere 1562 [illegible]

LIBER

PRECVM PVBLICARVM, SEV

Miniſterij Eccleſiaſticæ adminiſtrationis Sacramentorum,

ALIORVMQVE rituum, & cæremoniarum,

in Eccleſia Anglicana.

EXCVSVM LONDINI, PER ASSIGNATIONEM Franciſci Floræ.

CVM PRIVILEGIO Regiæ Maieſtatis.

RPJCB

STATVTVM DE VNIFORMI RATIONE COMMVNIVM PRECVM, CVLTVSQVE Diuini & Sacramentorum adminiſtrationis, in Eccleſia Anglicana.

CVm ad obitum vſque ſereniſſimi Domini noſtri nuper Regis Edvvardi ſexti, vnus ac cõſimilis ordo publici cultus, precum, adminiſtrationis Sacramentorũ, Rituum, & Cæremoniarum in Eccleſia Anglicana permanſiſſet, qui vnico volumine cõtinebatur, cui titulus erat: Liber communium precum, *adminiſtrationis Sacramentorũ, aliorumq́; rituũ & cæremoniarũ in Eccleſia Anglicana, autoritate ſtatuti Parliamẽti, annis 5. & 6. eiuſdem ſereniſſimi Domini noſtri Regis Edvvardi ſexti confirmatus, quod inſcribitur: Statutum de vniformi ratione communium precum, & adminiſtrationis Sacramentorum: idq́; abrogatũ & ſublatũ ſit Parliamẽti decreto in anno 1. Sereniſſ. Dominæ noſtræ Mariæ Reginæ, ad ſummũ diuini honoris decrementum, & eorum animos*

deyciendos, qui veritatem Chriſtianæ Religionis profitentur.

Statutum igitur ſit autoritate præſentis Parliamenti, idem illud decretum abrogans, & ſingula in eodem contenta, quòd ad eundem ſolummodò librum, cultum diuinũ, adminiſtrationem Sacramentorũ, rituum & cæremoniarum, quæ in eodem libro habentur & deſignãtur, irrita erunt & nullius vigoris, de & à feſto Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ proxime futuro. Et quòd idem liber cum eo Diuini cultus, adminiſtrationis Sacramentorũ, rituum ac cæremoniarum ordine, alterationibus inſuper & additionibus quæ iiſdem adyciuntur, & per hoc ſtatutum aſſignantur, in pleno ſuo robore ac vigore permanebit, eritq́; de & à feſto Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ, iuxta tenorem & effectum huius ſtatuti, re quacunque in prædicto abrogationis ſtatuto denotata, in contrarium non obſtante.

Atque inſuper ſtatutum ſit per maieſtatem Regineam, vnà cum aſſenſu Dominorum procerũ ac populi in præſenti Parliamento congregatorum, atque autoritate eiuſdem, quòd omnes & ſinguli Miniſtri in cathedrali aliqua vel parochiali Eccleſia, aut alio loco infra Regnum Angliæ, VValliam, & marchias eiuſdem, ſiue aliis Reginæ ditionibus, de & à feſto Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ proximæ futuro, dicere

ac

ac celebrare preces Matutinas, Veſpertinas, celebrationem Cœnæ Dominicæ, adminiſtrationisq́ vtriuſque Sacramẽti, aliasq́ eorũ omnes cõmunes ac publicas orationes aſtringẽtur, talibus ordine ac forma, quemadmodũ in eodẽ libro ſic per Parliamentum conſtabilito in anno 5. & 6. Regis Edvvardi ſexti exprimitur, cum vnica alteratione vel additione quorundã lectionum ſingulis diebus Dominicis per annum recitandarũ, etiam cum Letaniarũ forma alterata & emendata, duabusq́ etiam ſententijs ſolummodò adiunctis in Sacramento cõmunicantibus tradendo: nec alia vlla: vel alio modo. Et quòd ſi Rector quiſpiam, Vicarius, aut alius Miniſter quicunque, qui cãtare vel dicere cõmunes preces (de quibus in dicto libro fit mentio) vel Sacramẽta miniſtrare debet aut tenetur, de & à feſto Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ proximè futuro, eaſdem preces cõmunes celebrare recuſabit, aut Sacramẽta miniſtrare in ea cathedrali Eccleſia vel parochiali, aut alio loco, vbi eadẽ celebrare tenetur, iiſdem modo ac forma, quemadmodũ deſcribũtur & proponuntur in eodem libro: aut qui ex propoſito & pertinaciter perſiſtendo in eodẽ, ſi alio quocunque ritu, cæremonia, ordine, forma aut modo celebrationis Cœnæ Dominicæ publicè aut priuatim, vel precibus matutinis, veſpertinis, adminiſtratione Sacramentorũ, aut alijs publicis

precibus aliter vſus fuerit, quàm in hoc libro deſcriptum & promulgatum eſt. (Publicæ preces in hoc toto ſtatuto intelliguntur illæ, quæ fiunt, vt alij ad eas accedant & audiant, aut in Eccleſijs publicis aut priuatis capellis oratoriíſue, vulgariter dictæ, Seruitium Eccleſiæ:) *aut ſi prædicauerit, declarauerit, vel loquutus fuerit quicquid in derogationem aut deprauationem dicti libri, aut rei cuiuſquam in eodem contentæ, aut cuiuſuis illius particulæ, & eius rei reus inuentus fuerit ſecundùm leges Regni huius, duodecim hominum veridicto, aut confeſſione propria, aut notoria euidentia facti, pro primo eius delicto amittet & forisfaciet Reginæ, eius hæredibus & ſucceſſoribus commoda omnium beneficiorum & promotionum ſpiritualium, qui de iſdem per vnum integrum annum eius conuictionem ſequentem proueniunt. Et etiam vt perſona ſic rea, pro eodē delicto carceris pœnam ſubibit per ſex menſes abſque ſponſione aut fideiuſſione quacunque. Et ſi quiſquam alicuius delicti circa præmiſſa ſemel conuictus, rurſum poſteà in eandem culpā incidat, & huius quoque in forma prædicta legitimè reus inuentus fuerit, tum idem pro ſecundo eius delicto carceris pœnam patiatur per annum integrum, ac vlterius etiam pro eodem erit* ipſo facto *omnibus ſuis promotionibus*

ſpiritualibus

ſpiritualibus depriuatus. Et quòd licebit omnibus patronis aut donatoribus omnia & ſingularum earundem promotionum ſpiritualium, aut alicuius earundem, ad eandem præſentare aut eandem conferre acſi huiuſmodi perſona vel perſonæ ſic delinquentes mortuæ fuerint. Et quòd ſi quiſquam, poſtquam ſecundò cõuictus fuerit in forma prædicta, tertia etiam vice modo quo ſuprà legitimè reus inuentus fuerit, tum qui ſic deliquerit & tertiò conſimilis delicti conuictus fuerit, omnibus eius ꝓmotionibus ſpiritualibus depriuatus erit ipſo facto, *& in carcerem detrudetur in perpetuũ.*

Quòd ſi perſona delinquens, reusq́; inuentus modo ſupradicto in præmiſſis eccleſiaſtico beneficio caruerit, ꝓmotioneq́; omni ſpirituali, quòd tunc qui ſic tranſgreditur, & reus factus ſit, pro primo delicto carceris ſuppliciũ per annum integrum patietur, poſt idem iudicium, abſque ſponſione aut fideiuſſione quacunque. Verũ ſi eiuſmodi aliquis promotionem non habens ſpiritualem, viciſſim in vllo præmiſſorũ offenderit, & reus modo quo dictum eſt, legitimè inuentus fuerit, quòd tunc idem pro ſecũdo delicto carceris pœnam patiatur durante vita.

Престereà

rithmis, aut alijs verbis publicè latis, declarauerit aut pronuntiauerit quicquam in huius libri derogationem, deprauationem aut contemptum, aut rei cuiuſquam in eodem contentæ, aut eius cuiuſuis particulæ: aut opere, facto vel minis propali euidentibus Rectorem aliquem, Vicarium, aut alium miniſtrum in Eccleſia cathedrali vel parochiali, in capella vel alio loco quocunque coget, faciet, vel alias procurabit aut defendet, ad preces communes ac publicas cantandas vel dicendas, aut ad Sacramenta aliter miniſtranda, alióue modo & forma quàm in dicto libro exprimitur: aut qui vlla ratione ſupradicta Rectorem aliquem, Vicarium, aliúmue miniſtum in Eccleſia cathedrali vel parochiali, capella vel loco alio quocunque turbauerit vel impedierit, ne communes & publicas preces dicat, vel Sacramenta miniſtret, aut eorum aliquod illis modò & forma quibus in eodē libro eſt cōmemoratum: quòd quilibet huiuſmodi delicti reus legitimè adiudicatus, ea forma, de qua anteà mentio facta eſt, Dominæ noſtræ Reginæ, eius hæredibus ac ſucceſſoribus pro prima trāſgreſſione ſoluet centum markus. Quòd ſi quiſquam ſemel eiuſmodi offenſæ reus peractus, rurſum in aliquo delictorū vltimò nominatorū repertus fuerit, & ad eandē (de qua ſuprà) formam eiuſdem criminis conuincatur, tum qui eo modo

eſt tranſgreſſus, & reus adiudicatus, pro hac ſecunda offenſa Dominæ noſtræ Reginæ, eius hæredibus & ſucceſſoribus ſoluet quadringentas marcas. At ſi quiſpiam bis de aliqua offenſarum vltimè citatarum cõuictus, etiam tertiò culpam in præmiſſis contraxerit, fueritq́; inde iuxta formam priùs dictam legitimè conuictus, quòd tum quilibet ſic delinquens & de tertia conuictus offenſa, amittet Dominæ noſtræ Reginæ omnia bona ſua & catalla, & dum vixerit incarcerationem ſuſtinebit. Si autem quiſpiam, qui ob primum delictum circa præmiſſa legitimo iudicio fuerit cõdemnatus, ſummam virtute huius condemnationis ſoluendam modo ac forma quibus perſolui debeat, infra ſex ſeptimanas proximè ſequentes eius iudicium non perſoluerit, quòd tum quilibet ſic adiudicatus, ſicq́; non perſoluens, pro primo delicto loco pœnæ prædictæ, ſex menſium carcerẽ ſubibit abſque ſponſione aut fideiuſſione quacũque. Sin verò quiſquam, qui pro ſecundo delicto in præmiſſis ad formam præfatam fuerit conuictus, non perſoluerit ſummam, quam ratione huiuſmodi iudicij & huius ſtatuti debet, tali modo & forma quali tenetur, infra ſex menſes, ſtatim poſt ſecundam damnationis ſententiam: quòd tunc quilibet taliter conuictus, nec ſufficienter ſatisfaciens, pro ſecundo hoc delicto loco mulctæ prædictæ, duodecim menſium carcerem

tolerabit, abſque ſpõſione aut ſideiuſſione quacunque. Et quòd de & à feſto Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ proximè futuro, quilibet morã trahens infra Regnum Angliæ, vel alias Regineæ Maieſtatis ditiones, diligenter ac fideliter ſtudebit (niſi legitimam & rationalem ſuæ abſentiæ cauſam habuerit) ad parochialem Eccleſiam vel capellam vſitatam accedere, aut de legitimo impedimento, ad alium locum vſitatum, vbi (dum ſic impeditur) communes preces cultuſq; huiuſmodi Diuini de more fiunt, ſingulis diebus dominicis, alyſq; diebus inſtitutis & vt feſtis obſeruatis: ac tunc & ibidem manere decenter & ſobriè dum preces communes, conciones ſacræ, aut aly cultus diuini ibidem perficiantur ac miniſtrentur, ſub pœna nõ modò eccleſiaſticæ cenſuræ in eum infligendæ, verum etiam quòd quilibet ſic delinquens duodecim denarios pro quolibet delicto amittat, per eccleſiarũ parochialium procuratores (vbi delictũ fuerit) in vſus pauperũ earundẽ, de bonis, terris, & tenementis trãſgreſſorũ huiuſmodi, per diſcretionis modum colligendos. Et vt iſta debitè obſeruẽtur, excellentiſſima Maieſtas Reginea, totius regni nobilitas, & vniuerſus populus in hoc præſenti Parliamẽto collectus obnixè coram Deo obteſtantur, præcipiuntq; Archiepiſcopis omnibus, Epiſcopis, alyſq; ordinarys, vt totis viribus contendant, quo iſta

debitè

debitè & veraciter per eorum dioceſes & curas exequutioni mandentur, quemadmodum ſint rationem reddituri coram Deo de malis & afflictionibus, quibus omnipotens Deus iuſtè poterit populum affligere, quòd tam bonam ſalutaremq́; legem neglexerit.

Verùm quoad eorum in hiſce rebus autoritatem, ſtatutũ vlterius ſit autoritate prædicta, quòd omnes & ſinguli Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alij eorũ officiarij eccleſiaſtica fungẽtes iuriſdictione, in locis tam exemptis q̃ non exemptis, infrà dioceſes eorũ plenã poteſtatẽ & autoritatẽ huius ſtatuti vim habebunt reformandi, corrigendi, puniendi per cenſuras eccleſiaſticas, vniuerſos & ſingulos, qui infra eorum iuriſdictiones vel dioceſim in hoc ſtatutũ deliquerint, à feſto Natiuit. Ioannis Baptiſtæ proximè futuro. Non obſtantibus quibuſcunque lege, ſtatuto, priuilegio, libertate aut prouiſione ante hac editis, habitis, aut collocatis.

Decretũ etiã & ſtatutũ eſt autoritate qua ſupra, quòd omnes & ſinguli Iudices (ſiue Iuſticiarij de Oyer (vt vocant) & Determiner,) vel Iudices de Aſſyſe, in ſuis publicis & generalibus ſeſſionibus poteſtatẽ plenam & autoritatem habebunt inquirendi, audiendi, & determinandi omnes & cuiuſuis generis offenſas commiſſas vel perpetratas contra vllum articulum in hoc ſtatuto contentum, infra limites

commiſſionis illis conceſſæ,& proceſſus faciendi pro exequutione eorundem, quemadmodum verſus quamcunque perſonam indictatam corã eis de tranſgreſſione, aut legitimè conuictam de eodem.

Prouiſum & ſtatutum ſit autoritate prædicta, quòd omnes Archiepiſcopi & Epiſcopi, de tempore in tempus, prout illorum cuilibet placuerit, huius ſtatuti vigore ſe adiungent, & aſſidebunt, vel adiungere & aſſidere poſſunt Iudici (vulgo dicto) de Oyer & Determiner, aut Iudicibus de Aſſyſe, in publicis illis & generalibus ſeſſionibus in quocunque loco infrà dioceſim tenendis, vt de ac ſuper offenſis prædictis inquirant, audiant, & finiant.

Prouiſum & ſtatutum ſit autoritate prædicta, quòd libri de huiuſmodi diuino cultu æditi, ſumptibus & impenſis parochianorũ cuiuſque parochiæ, & Cathedralis Eccleſiæ perquirentur & comparabuntur ante feſtũ Natiuit, Ioannis Baptiſtæ proximum: Et quòd omnes illæ Eccleſiæ parochiales ac cathedrales, & loca alia vbi prædicti libri ante feſtum Natiuitatis Ioannis Baptiſtæ perquiſiti & comparati fuerint, infrà tres ſeptimanas à perquiſitione & emptione talium librorum, illum cultum diuinum celebrabũt, vtenturq́ ſecundum modum in hoc ſtatuto præſcriptum.

Atque vlterius ſtatutum ſit autoritate prædicta,

dicta, quòd nullus poſterùm in ius vocabitur, aut moleſtia afficietur de vel pro quocunque delicto ſuperiùs memorato deinceps committendo vel perpetrando, niſi ſic delinquens indictatus ſit in proxima generali ſeſſione corã quocunque Iudice de Oyer & Determiner, vel Iudicibus de Aſſyſe tenẽda, proximè poſt quodcunque huiuſmodi delictum cõmiſſum vel perpetratum contra tenorem huius ſtatuti.

Cautum ſemper ſit, & decretũ ſtatutumq́; autoritate prædicta, quòd omnes & ſinguli Parliamenti proceres pro tertia tranſgreſſione ſuperius notata, per ſuos pares indicabuntur.

Prouiſum etiam ſit, nec non decretum atque ſtatutum autoritate prædicta, quòd Maior Londinenſis, alijq́; Maiores, Baliui & alij magiſtratus præcipui omnium & ſingularum ciuitatum, Burgorum, Vrbium corporatarũ huius Regni, VValliæ, & Marchiarum eiuſdem, ad quas Iudices de Aſſyſe commeare non ſoleant, plenam poteſtatem & autoritatem ex hoc ſtatuto habebunt, inquirendi, audiendi, & finiendi omnia & ſingula delicta ſupradicta annuatim infra quindecim dies à feſto Paſchæ & S. Michaelis Archangeli, eiſdem modo & forma, quibus Iudices de Aſſyſe, & Oyer & Determiner poſſunt.

Prouiſum ſit, decretumq́; & ſtatutũ autoritate prædicta, quòd omnes & ſinguli Archie-

piſcopi & Epiſcopi, eorumq́ Cancellarij, Commiſſarij, Archidiaconi, atque Ordinarij alij peculiarem aliquam iuriſdictionem exercentes, plenam poteſtatem & autoritatem huius ſtatuti virtute habebunt tam inquirendi in viſitationibus ſuis, Synodis & alibi infra iuriſdictionem quocunque tempore & loco, accuſationes & informationes capiendi cuiq́ rei ſuperius præſcriptæ, infra limites ſuarum iuriſdictionis & autoritatis, factæ, cõmiſſæ, perpetratæ, quam puniendi eandem admonitione, excommunicatione, ſequeſtratione, aut depriuatione & alijs cenſuris ac proceſſibus eadem forma qua ante hac in ſimilibus caſibus ſit ſolitum, iuxta leges Reginæ Eccleſiaſticas,

Prouiſum ſit atque ſtatutum, quòd quicunque in præmiſſis delinquens, pro delicto fuerit per Ordinarium caſtigatus, eiq́ rei habuerit literas teſtimoniales Ordinarij ſigillo ſignatas, huius offenſæ rurſum coram Iudicibus nõ agetur reus. Et è conuerſo, pro ſuo primo delicto per Iudices ſeculares caſtigatus, pro eodẽ crimine ab Ordinario nõ punietur, nulla re in hoc ſtatuto contenta non obſtante.

Prouiſum atque ſtatutum ſit, quòd talia eccleſiaſtica ornamenta & miniſtrorum eiuſdem conſeruabuntur, & vſui ſubſeruient, quemadmodũ mos erat in hac Eccleſia Anglicana ex autoritate Parliamenti in anno ſecundo Regni

Regis

Regis Edvvardi ſexti, donec alius ordo conſti-tutus fuerit à Reginea Maieſtate, cum conſilio Commiſſionariorum, qui ad cauſas eccleſiaſticas aſſignãtur, autorizanturq́; ſub magno Angliæ ſigillo, vel Metropolitani huius Regni. Atque etiam ſi contemptus aliquis aut irreuerens quid circa cæremonias vel ritus eccleſiaſticos euenerit, abuſione nimirum ordinum in hoc libro aſſignatorum, quòd Reginea Maieſtas ſimili vtens conſilio eorundem Commiſſionariorum vel Metropolitani, ſtatuere & publicare poterit vlteriores cæremonias vel ritus ſicut maximè expedire videbitur ad diuinæ gloriæ amplificationem, Eccleſiæ ædificationem, & ſanctis myſterijs ac Sacramentis debitam reuerentiam.

Denique ſtatutum ſit autoritate ſupradicta, quòd Leges omnes, ſtatuta & ordinationes, quibus vel in quibus vllus alius cultus diuinus, adminiſtratio Sacramentorum vel Cõmunium Precum aſſignantur, confirmantur, vel ad vſum publicantur in hoc Regno, vel alijs Reginæ ditionibus aut terris, penitus irrita erunt & nullius roboris.

PRÆFATIO.

NIhil vnquam fuit humana ſapientia tam benè conſtitutum, aut conſtabilitũ firmiter, quòd proceſſu temporis non labefactaretur & corrumperetur. Et vt de alijs exemplis taceam, hoc manifeſtum eſt de forma publicarũ precum in Eccleſia, quas vulgus Cultum Dei vocare conſueuit. De harum origine ſi quis conſulat autenticos ſcriptores, inueniet non alia ratione inſtitutas eſſe, quàm vt fides, pietaſq́; ac religio Chriſtiana creſceret, & doctrina latiùs propagaretur. Nã Sancti Patres ita rem inſtituerunt, vt tota Biblia, aut maior horum pars ſemel in anno prælegeretur, hoc conſilio, vt clerici & præſertim miniſtri Eccleſiæ frequenti lectione & meditatione ſcripturæ, ſeipſos excitarent ad pietatem, & inſtructiores redderentur ad docendam Eccleſiam verbo Dei, & refutandos aduerſarios veræ doctrinæ. Deinde, vt populus ex quotidiana lectione ſacrorũ librorum in templis, creſceret ſubinde magis ac magis in vera cognitione Dei & Domini noſtri Ieſu Chriſti, & per id accenderetur ad ſtudium & amorem veræ religionis. Sed multis retro ab hinc annis, hæc pia & ſalutaris Patrum conſtitutio, ita neglecta, mutata & corrupta fuit, additione incertarum hiſtoriarum, vt nihil durius dicam, Reſponſoriorum, Verſuum & inutilium repetitionum, commemorationum, & aliarum Synodalium conſtitutionum, vt ſemper ferè cùm inciperetur liber aliquis Sacer, priuſquàm tria aut quatuor capita abſoluerentur, nihil temporis ſupereſſet pro reliqua parte ſcripti. Vt, exempli gratia, viſo Eſaiæ Prophetæ incipiebatur prima dominica Aduentus, ita liber Geneſios dominica Septuageſimæ incipiebatur: ſed incipiebatur tãtùm,

tùm,

tùm,quia nunquam finiebatur. Et ad hunc modum fiebat de alijs.

Præterea, etiamſi Paulus iubeat ſacram lectionem fieri lingua populari,vt inde ædificetur Eccleſia,tamē aliquot ſeculis ſacri libri prælegebantur ad Anglos Latinè,vt is qui legeret, plærunque daret ſine mente ſonum, & vox tantùm aërem & aures feriret corda, ſpiritus & mentes,fructu vacarent. Ad hæc, etſi ſancti patres diuiſerūt Pſalmos in ſeptem partes, quas Nocturnas preces vocant,vt Pſalterium integrum ſingulis ſeptimanis abſolueretur,rarò tamen his poſtremis temporibus huic ordinationi fuit ſatisfactum, ſed omnibus diebus ijdem Pſalmi repetebantur, alijs interim omninò omiſſis. Poſtremò tantus fuit numerus, tanta varietas regularum,Picæ vt vocabant, tot mutationes in officio eccleſiaſtico, quòd reuolutio libri ad inueniendum quid legeretur, plus negotij & difficultatis haberet,quàm lectio huius quod fuerat inuētum.Horum & ſimilium incommodorum conſideratione, reuocauimus officium Eccleſiaſticum ad primam inſtitutionem, iuxta conſilium ſanctorum Patrum. Et vt omnia ſint in promptu, præfixum eſt Calendarium facile intellectu, & in quo quantum fieri potuit, totius Scripturæ continua lectio proponitur ordine,ita vt nulla ſit interruptio aut ſeparatio locorum in ſacris Biblijs coniunctorum. Hoc vt commodè fieret,neceſſe fuit omittere Antiphonas, Reſponſoria, Inuitatoria,& alia quædam ſimilia,quæ diſiungebant perpetuum contextum,& continuam lectionem Scripturæ. Et quia conducit ad huius ordinis & perpetui contextus ſacrorum librorum intellectum, præfigere quoſdam Canones,ideò aliquos huic operi præfiximus,qui vt numero pauci, ita intellectione ſūt facillimi: ſic enim ordo precationum, quantum ad Scripturam attinet,diſpoſitus eſt,vt multò magis cōueniat cum conſilio inſtitutionis ſanctorum Patrum,

& multò cōmodior atq; vtilior ſit,quã fuerit illa qua anteà ſumus vſi. Quòd autem maiorẽ habeat vtilitatem,vel ex eo facilè intelligi poteſt, quòd in eo multa ſunt omiſſa de illis rebus,quæ ſunt incertæ,quędã etiã cõfictæ,nonnullæ ſuperſtitioſæ. Et quòd in hac ordinatione nihil cõtineatur præter purum verbũ Dei & ſacras literas,vel quòd in euidente & neceſſaria cõſequutione ex iſtis deducitur,idq; hoc ordine,illo idiomate, vt & à lectoribus & auditoribus haud difficile percipi & retineri poſſit. Eſt prætereà hæc ordinatio cõmodior propter breuitatem & manifeſtũ ordinẽ, & paucas regulas apertas. Et quia miniſtris Eccleſiæ, nihil opus eſt alijs libris in publico miniſterio,ſi hunc & ſacra Biblia teneant, quo fit etiam vt plebecula facilius ferre poſſit ſumptus in coëmendis libris,in vnaquáq; Parochia,quàm vnquã anteà.Eſt & illud in hac ordinatione illuſtre,& quòd omnes ad decorũ nõ ſolùm,ſed & vtile & neceſſariũ iudicant,quòd in omnibus huius regni Eccleſijs,eædem ſunt lectiones & cãtiones , cũ anteà ſingulæ Dioceſes ſuã habuerint ordinationem,vt alij Sarum,alij Herfordienſem,alij Eboracenſem,aut Lincolnienſem.&c.ſequerentur.

Si autem quiſpiã queratur,difficiliorem eſſe hanc ordinationem,propterea quòd oporteat iã omnia ex libro recitare,cùm anteà ex ſolo auditu,propter crebrã repetitionem,multa addiſci poſſent:is ſi cõferet vtilitatem intelligentiæ,quã ex quotidiana lectione ſacrorum librorum conſequetur cũ labore facilè hanc moleſtiam deuorabit. Quia verò nulla ordinatio tã perſpicuè proponi poteſt,de quo nõ oriantur interdum diſputationes in quotidiano vſu,cõſtitum eſt, vt quoties dubia occurrunt,aut incidunt inter miniſtros,deferatur res ad Epiſcopum Dioceſeos, cuius iudicio in hac re acquieſcet , modò nihil conſtituant, quod palam cum hac ordinatione pugnet.

De

DE CAEREMONIIS, cur aliæ quidem abrogatæ, aliæ verò retentæ ac receptæ ſunt in Eccleſia noſtra Anglicana.

CÆremonias plæraſque omnes, ac ſacrorum ritus, quibus in Eccleſia diu iam autoritas tributa eſt, ab hominum inſtitutione ac diſciplina manauiſſe, luce clarius eſt. Harum autem cæremoniarum aliæ piè ſancteque, ab ortu excogitatæ, diuturnitate poſt, & inſtitutionis ignoratione, verſæ fuerunt in eam ſuperſtitionem, in qua inſunt timores quidam, ac confidentiæ pariter inanes. Aliæ, clam in Eccleſiam irrepſerunt, effictæ ad quorundam hominum arbitrium, quibus plus deſiderij cultus diuini, quàm cognitionis modi, ac rationis rectè colendi Deum fuit. Quæ quoniam primò conniuentibus cæteris, quibus fuit iudicium confirmatius, introductæ fuerunt in dies ſingulos, in nefarios & flagitioſos abuſus adoleuerunt. Hæ, non ſolùm quòd inutiles ſunt quòd ijs populus cæcutijt, verúm etiam quòd gloriæ Dei per has offuſæ ſunt tenebræ, dignæ exiſtimabantur, quæ exploderentur, ac penitus exterminarētur. Aliæ ſunt, quas licet ab hominibus aſcitas fuiſſe confitemur, eas tamen retinere optimum viſum eſt, cùm propter εὐταξίας, & decori ordinis cōſeruationē in Eccleſia (quo erāt primū deſtinatæ) tū potiſſimū, quia ſpectant ad ædificationē, ad quā ſunt omnia (vt Apoſtolus tradit) referenda. Et quāquā cæremoniæ alicuiꝰ retētio, aut omiſſio, (quòd ad eā ipſam attinet) nō magni eſt momenti: temeraria

authores ſunt cæremoniarum habendarum, equidem eas, quæ diutino populi aſſenſu, & voce receptæ, comprobatæque ſunt, & appoſitè poſſunt ſeruire inſtituto noſtro, reſpuendo, ſtultitiam ſuam manifeſtè produnt, præſertim cùm noſtro æuo, earum ſignificatio accommodatioque non ignoretur. Hac ſiquidem clarè explorata & percepta, ſunt magni æſtimandæ ab omnibus, ob admirabilem continuationem, & ſeriem longinqui temporis, ſi ſe ipſi potius concordiæ & conſenſionis cupidos eſſe videri volunt, quàm introducendi res inuſitatas, exoticas & aduentitias, id quod (quantum Chriſtianæ religionis diligens quædam procuratio patitur) eſt ſedulò vitandum. Præter hæc, nemo poterit meritò & iuſtè de retentis cæremonijs conqueri, nemo ſuccenſere. Nam quemadmodum illæ exulant ab Eccleſia, quibus populus fœdiſſimè abutebatur, & quibus hominum conſcientiæ oppreſſæ ſuccumbebant: ſic hæ retentæ ſunt, diſciplinæ ac ordinis cauſa, quæ tamen ita valebunt, vt non ſolùm mutari, ſed refigi etiam ac reſcindi poſſint, & ea de re, non dabunt ſe in ſocietatem honoris, cum lege Diuina. Ad hæc, non ſunt inuolutæ aut elingues cæremoniæ noſtræ, patent, loquuntur, adeò vt explicata & euoluta ſit illarum intelligentia, & propoſitum non obſcurum, quò referuntur. Quò fit, vt credi non poſſit eas peruertendas fore tempore venturo, æquè ac cæteræ, quibus Chriſtiana vita, toto cœlo à ſcopo vitæ Chriſto, aberrauit. At dicent aliqui fortaſſe: Quò ſeſe iactabit hæc audacia? Ecquid præſcribetis religionis formas & effigies peregrinis? Neutiquam. Nam neque conſuetas illorum cæremonias reprehendimus, neque inducimus nouas, vtpote quibuſcum nihil nobis commercij eſt, de noſtris hominibus duntaxat ſumus ſolliciti. Hoc e-

nim

nim iudicio diu iam fuimus, vt conuenire opinaremur, vt quælibet Reſpublica vtatur his cæremonijs, quas accommodatiſſimas exiſtimauerit ad illuſtrandam Dei gloriam, ac ad ſeuocandum populum à turpitudine ad cœleſtem vitam, ab errore & ſuperſtitione ad cognitionem & verum cultum: & denique vt excludat alias omnes, quolibet tempore, quas intellexerit abuſu indecorè deformatas eſſe, quemadmodum in humanis traditionibus ſæpè vſu veniſſe in diuerſis Prouincijs intelleximus.

INDEX ET CALENDARIVM, QVO EXPRIMITVR ORDO PSALmorum & Lectionum, ad preces Matutinas & Veſpertinas, per totum annum, exceptis quibuſdam feſtis proprijs, quemadmodum regulæ ſubſequentes planiùs explicabunt.

TOTVM Pſalterium prælegitur ſingulis menſibus: & quia non idem eſt numerus dierum in omnibus, ſed aliqui plures, aliqui pauciores dies habent, placuit eos pares facere, quantum ad numerum dierum, hac ratione.

Cuilibet Menſi, quãtum ad noſtrum inſtitutum attinet, deputantur triginta dies.

Et quia Ianuarius & Martius vnũ & triginta habent dies in Calendarijs, & horum medio Februarius viginti octo tãtùm, ideò is ab vnoquoque illorum vnum mutuabitur diem. Ita vt Pſalterium quod legi debet menſe Februario, incipiatur vltimo Ianuarij, & finiatur primo Martij.

Cùm autem Maius, Iulius, Auguſtus, October & December, ſinguli triginta & vnum dies habeant, conſtitutum eſt, vt Pſalmi qui penultimo die leguntur, ſequẽti etiam die, id eſt vltimo, repetantur, vt Pſalterium primo die ſequẽtium menſium poſſit incipi.

Iam ad intelligendum qui Pſalmi ſingulis diebus debeant prælegi, inſpice numerum in Calendario, qui adſcriptus eſt Pſalmis, & tunc quære eundem numerum in hac tabula, quo inuento, videbis qui Pſalmi ad Matutinas & Veſperas debeant recitari.

Quia verò Pſalmus 119. diuiſus eſt in 22 periodos, & prolixior eſt, quàm vt vno tempore legatur, conſtitutum eſt, vt vna vice quatuor aut quinque periodi tantum legantur, vt in tabula ſignatum deprehendes.

Hoc autem conſiderandum eſt, quòd in hac tabula, & in tota ordinatione, vbi mētio fit de numero Pſalmorum, ſequuti ſimus ſupputationem Hebræorum.

Sequitur tabula, monſtrans ordinem Pſalmorum, ad Matutinas & Veſpertinas preces.

PSALMI.

Dies.	Matutinæ.	Veſpertinæ.
1	1. 2. 3. 4. 5.	6. 7. 8.
2	9. 10. 11.	12. 13. 14.
3	15. 16 17.	18.
4	19. 20. 21.	22. 23.
5	24. 25. 26.	27. 28. 29.
6	30. 31.	32. 33. 34.
7	35. 36.	37.
8	38. 39. 40.	41. 42. 43.
9	44. 45. 46.	47. 48. 49.
10	50. 51. 52.	53. 54. 55.
11	56. 57. 58.	59. 60. 61.
12	62. 63. 64.	65. 66. 67.
13	68.	69. 70.
14	71. 72.	73. 74.
15	75. 76. 77.	78.
16	79. 80. 81.	82. 83 84. 85.
17	86. 87. 88.	89.
18	90. 91. 92.	93. 94.
19	95. 96. 97.	98. 99. 100. 101.
20	102. 103.	104.
21	105.	106.
22	107.	108. 109.
23	110. 111. 112. 113.	114. 115.
24	116. 117. 118.	119. *Inde 4 periodi.*
25	*Inde quinque periodi eiuſdem.*	*Inde quatuor periodi eiuſdem.*
26	*Inde quinque periodi eiuſdem.*	*Inde quatuor vltimi eiuſdem.*
27	120.121.122.123.124.125.	126.127.128.129.130.131.
28	132. 133. 134. 135.	136. 137. 138.
29	139. 140. 141.	142. 143.
30	144. 145. 146.	147.148. 149. 150.

ORDO LECTIONVM IVXTA CONTEXTVM BIBLIORVM: *ſepoſitis Pſalmis.*

VETVS Teſtamẽtum, prima lectione, recitatur in Matutinis & Veſperis: & quolibet anno debet finiri, exceptis quibuſdã libris & capitibus, qui omittuntur, propterea quod non ſunt tam neceſſarij, quàm alij.

Nouum Teſtamẽtum, Alteri lectioni inſeritur in Matutinis & Veſperis: & ſingulis annis ter repetitur, vnà cum Epiſtolis & Euangelijs, excepta Apocalypſi, ex qua lectiones aliquot Feſtis quibuſdam tribuuntur.

Vt autem ſcias quæ lectiones quolibet die legi debeant, quære diem menſis in ſequenti Calendario. Iſthîc enim libros & capita inuenies lectionum, quæ ad Matutinas & Veſperas recitabuntur.

In Feſtis mobilibus, immobilibus, & Dominicis quæ proprios habent Pſalmos & Lectiones, relinquuntur Pſalmi & Lectiones nominati in Calendario.

Sciendum eſt etiam, Collectam, Epiſtolam, & Euangelium Dominicæ diei, repeti per totam ſeptimanam, niſi inciderit Feſtũ quod proprium habet officium.

In

In Boliſmo vel Biſſextili, quo viceſimus tertius dies Februarij in duos diuiditur, vtriuſque diei idem eſt officium.

Vbicunque principium Lectionis, Epiſtolæ vel Euangelij non exprimitur, incipiendum eſt à principio capitis.

Et vbicunque non exprimitur finis Lectionis, legendum eſt ad finem capitis.

Quoties primum caput diui Matthæi legitur, vel pro Lectione, vel pro Euangelio, incipies ab his verbis: *Ieſu verò Chriſti Natiuitas ſic habet, &c.* Et tertium caput Euangelij ſecundum diuum Lucam: legetut ad hæc verba: *Vt putabatur filius Ioſeph.*

LECTIONES PROPRIÆ, QVÆ PRO PRIMIS LECTIONIBVS recitabuntur, per totum annum, diebus Dominicis, ad preces Matutinas & Veſpertinas. Aliquot etiam Secundæ lectiones.

Domin. Aduent. Domin.

Domin.	Matutinæ.	Veſperæ.
1	Eſai. 1	Iſa. 2
2	5	24
3	25	26
4	30	32

Dominicæ poſt Natalem Domini.

1	Eſai. 37	Eſai. 38
2	41	43

Dominicæ poſt Epiphaniam.

1	Eſai. 44	Eſai. 46
2	51	53
3	55	56
4	57	58
5	59	64

Septuageſima.

	Gen. 1.	Gen. 2.

Sexageſima.

	Gen. 3.	Gen. 6

Domi-

Domin.	Matutinæ.	Veſpertinæ.

Dominica Quinquageſimæ.

	Gen. 9.	Gen. 12.

Dominicæ Quadrageſimæ.

1	Gen. 19	Gen. 22
2	27	34
3	39	42
4	43	45
5	Exod. 3	5
6	9	10

Die Paſchæ.

	Exod. 12. Rom. 6.	Exod. 14 Acto. 2

Dominicæ poſt Paſcha.

1	Num. 16.	Num. 22
2	23	25
3	Deut. 4	Deut. 5
4	6	7
5	8	9

Dominica poſt Aſcenſionem Dom.

	Deut. 12	Deut. 13

Die Pentecoſtes.

	Deut. 16. Act. 10. Aperiens autem Petrus os,&c.	Sapien. 1. Act. 19. Factum eſt autē cū Apollo eſſet Cor.&c.vſq; his autē expletis.

Dom.	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Dominica Trinitatis.		
	Geneſ. 18 Matth. 3	Ioſue 1.
Dominica poſt Trinitatem.		
1	Ioſuæ 10	Ioſuæ. 23
2	Iudic. 4	Iudic. 5
3	1. Reg. 2	1. Reg. 3
4	12	13
5	15	16
6	2. Reg. 12	2. Reg. 21
7	22	24
8	3. Reg. 13	3. Reg. 17
9	18	19
10	21	22
11	4. Reg. 5	4. Reg. 9
12	10	18
13	4. Reg. 19	4. Reg. 23
14	Iere. 5	Iere. 22
15	Iere. 35	Iere. 36
16	Ezech. 2	Ezech. 14
17	16	18
18	20	24
19	Dani. 3	Dani. 6
20	Ioel. 2	Miche. 6
21	Abacuc. 2	Prouer. 1
22	Prouer. 2	3
23	11	12
24	13	14
25	Prouer. 15	16
26	17	19

Sequuntur Lectiones propriæ Feſtorum dierum.

Pro-

Propriæ Lectiones Feſto-rum dierum.

Dies.	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Andr. Apoſt.	Prouerb. 20.	Prouerb. 21.
Tho. Apoſt.	Prouerb. 23.	Prouerb. 24.

Die Natalis Domine.

Lectio. {1, 2}	Eſai. 9. Luc. 2. vſque ad hominibus bonæ volũtatis.	Eſa. 7. locutus eſt dn̄s ad Ac. Tit. 3. Apparuit bonitas.
Stephani. protho. martyris.	Prouerb. 28. Actor. 6. &. 7. Stephan. plenus vſq;. Et poſt 40.	Eccle. 4. Act. 7. Et cõpletis 40. annis, vſque ad Step. plenus ſpir.
Ioannis Euangeliſt.	Eccleſiaſt. 5. Apocal. 1.	Eccleſ. 6. Apoc. 22.
Innocentum.	Ier. 31. vſque ad Audiui Ephraĩ.	Sapient. 1.
Circumciſio.	Geneſis. 17. Roman. 2.	Deuter. 10. & nũc Iſra. &c. Coloſſ. 2.

Die Epiphaniæ.

Lectio. {1, 2}	Eſa. 40. Luc. 3. vſque ad: ſic vt putabatur filius Ioſeph.	Eſai. 49. Ioan. 2. vſque ad Poſt hæc deſcendit Capernaum.

Dies.	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Conuerſ.Pauli.	Sapien.5. Act.22 vſq;ad Audiebant aũt.	Sapient.6. Actor.26.

Die Purificationis Mariæ Virg.

	Sapient. 9	Sap. 12
Mathiæ Ap.	Sapi. 19	Eccleſ. 1
Annun.Mar.	Eccleſ. 2	Eccleſia. 3
Fer.4.ante Pa.	Oſee. 13	Oſee. 14
Cœnæ Dom.	Dani. 9	Ierem. 31
Paraſceues.	Gen. 22	Eſai. 53
Vigilia Paſc.	Zach. 9	Exod. 13
Feria 2.poſt Paſcha.	Exod. 16 Matth. 28	Exod. 17 Act. 3
Feria tertia poſt paſcha. 1 2	Exod. 20 Lu.24. vſq; ad Et ecce duo	Exod. 32 1.Cor. 15
Marci.euange.	Eccleſ. 3	Eccleſ. 5
Phil. & Iacob.	Eccleſ. 7	Eccleſ. 9

Die Aſcenſionis Domini.

	Deut.10.	4.Reg.2.
Feria 2. poſt Pentecoſtes.	Gene.11. vſque ad: hæ ſunt generationes Sem	Nu.11.dixit Dominus ad Moyſen: Congrega mihi 70. viros. &c.vſq; ad: Reuerſus eſt Moyſes & maiores natu Iſrael in caſtrũ.
Feria tertia.	1.Re.19. Dauid aũt fugiens venit ad Samuel in Ramatha.	Deut.30.

Bar-

Dies.	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Barnabæ Apoſtol.	Eccleſi. 10 Actor. 14	Eccleſ. 12. Actor 15. vſq; ad, poſt aliquot dies.

Die Ioannis Baptiſtæ.

	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Lectio. 1, 2	Malach. 3 Matth. 13	Malach. 4. Mat. 14. vſque ad, Cùm audiſſet Ieſus.
Petri Apoſtoli. 1, 2	Eccleſi. 15 Acto. 3	Eccle. 19 Actor. 4
Iacobi apoſt.	Eccleſi. 21	Eccleſ. 23
Bartholom.	Eccleſi. 25	Eccle. 29
Matthæi apo.	Eccleſi. 35	Eccle. 38

Die Michaelis Archangeli.

	Matutinæ.	Veſpertinæ.
	Eccle. 39	Eccle. 44
Lucæ Euang.	Eccle. 51	Iob. 1
Sim. & Iudæ.	Iob. 24. 25	Iob. 42

De omnium Sanctorum.

	Matutinæ.	Veſpertinæ.
Lectio 1, 2	Sapie. 3. vſq; ad Quoniam felix eſt ſterilis, &c. Hebr. 11. & 12. Sancti per fidẽ. vſque ad, Feratis caſtigationem.	Sa. 5. vſque ad, Et accipiet armaturam zelus illius. Apoca. 19. vſque ad, Et ecce vidi Angelũ.

Pſalmi proprii Feſtorum.

Die Natalis Domini.

Pſal.	19. 45. 85.	88. 110. 132.

Die Paſchæ.

Pſal.	2. 57. 111.	113. 114. 118.

Die Aſcenſionis Domini.

Pſal.	8. 15. 21.	24. 68. 108.

Die Pentecoſtes.

Pſal.	46. 67.	104. 145.

De

De anno & partibus eius.

ANnus propriè eſt illud ſpacium temporis, quo ſol totum ſuum Zodiacum ſiue ſigniferum peragrat: quod tempus cõprehendit dies 365. & ſex horas fermè. Qui dies efficiunt hebdomadas 52. & diem prætereà vnum.

Sex illæ horæ quater collectæ, integrum diem, quarto quóque anno efficiunt intercalandum. Qui dies ita inſerendus videbatur, vt temporum ratio Solis itineri perpetuò congrueret, vtque Solſtitia & Æquinoctia, cæteraqúe anni tempora, eoſdem menſes tanquam ſedes obtinerent: quodqúe dies reliqui omnes, adeoqúe feſta Immobilia, quæ vocant, eaſdem literas retineant, nec ſuis ſedibus pellantur.

Quare in anno quarto, legendum eſt in fine menſis Februarij, videlicet 25. die, in ſede litera F, bis Mat. Mat. vt ſextus dies Kalendarum (inde anno nomen Biſſexto vel Biſſextili) bis nominetur, propter diem illum quarto quoque anno ibidem inſerendum. Vnde prima ex duabus illius anni literis dominicalibus ſeruit vſque ad diem 24. Februarij, ſecunda verò inde vſque ad anni finem.

Hebdomadæ ſiue Septimanæ.

Annus Solaris ſiue Communis, habet Hebdomadas 52.& diem vnum.

Hebdomada habet dies ſeptem. Horum appellationes partim à recepto vſu eccleſiæ, partim à Iudæis & Aſtrologis ad nos tranſmiſſæ ſunt, quorum diuerſitatem hæc tabella oſtẽdit.

Iudæi.		Aſtrologi.	Chriſtiani.	
Prima vel vna Sabbatorũ		*Solis.*	*Dominicus dies.*	
Secunda,		*Lunæ.*	*Secũda,*	
Tertia,		*Martis.*	*Tertia,*	
Quarta,	*Sabbat.* *Dies.*	*Mercurij.*	*Quarta*	*Feriæ*
Quinta,		*Iouis.*	*Quinta*	
Sexta,		*Veneris.*	*Sexta,*	
Sabbatũ.		*Saturni.*	*Septima.*	

Cyclus Solaris.

MVtatio literæ Dominicalis partim cõtingit ob reliquum diem ſuper integras hebdomadas, partim ob ἐμβόλισμον *quaternis annis recurrentẽ, non poteſt ipſa in ſua principia reuolui citiùs, quàm viginti octo annorum perpetuò interuallo. Quater enim 7. efficiunt 28. Proinde hic Cyclus literarum Dominicalium complectitur 28.annos, & vocatur Solaris, quia ab ipſius ambitu per ſigniferum pendet. Cuius initium à Biſſextili anno, in quo prior litera Dominicalis G eſſet, poſterior F, non inconcinnè factum eſt, nempè vt anticipatio illa à poſtrema litera in primam recurreret.*

Ipſum Cyclum hîc in tabella ſubijcimus.

1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	Siclus Solaris.
G	*E*	*D*	*C*	*B*	*G*	*F*	*E*	*D*	*B*	*A*	*G*	*F*	*D*	Lit.Dom.
F				*A*				*C*				*E*		Biſſextil.

15	*16*	*17*	*18*	*19*	*20*	*21*	*22*	*23*	*24*	Sic.Solar.
C	*B*	*A*	*F*	*E*	*D*	*C*	*A*	*G*	*F*	Lit.Dom.
		G				*B*				Biſſextil.

25	*26*	*27*	*28*	Sic.Sola.
E	*C*	*B*	*A*	Lit.Dom.
D				Biſſextil.

Iam vt huius tabellæ vſus ſit, tribue anno Domini 1560.vnitatem, proximo binarium, tertio inde ternariũ, donec ad finem peruenias. Itáque annus hic præſens 1560.currentis cycli ſolaris eſt 1, qui pariter cum 1587. anno terminabitur, ita vt anno 88.ſupra 1500, ordo iterùm redeat ad vnitatẽ, atque ita deinceps, quàm diu hic mundus durauerit.

Litera Dominicalis ea eſt, quæ ſub ipſo Aureo numero poſita, inuenitur. Si duæ occurrerint, eſt annus Biſſextilis. Et litera quæ ſuperiorem locum occupat, eſt Dominicalis, vſque ad ferias Matthiæ, quæ inferiorem, vſque ad finem anni.

Eadem ratione indagatur Aureus numerus & Epactæ, de quibus vide ſubiectam tabellam.

Aure⁹ nu.	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Epactæ.	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23

Aure⁹ nu.	14	15	16	17	18	19	1	2
Epactæ.	4	15	26	7	18	29	11	22

De inuentione Paſchatis, in perpetuum.

Litera Dominicalis.

Aureus numer.	A	B	C	D	E	F	G
1	April. 9.	10	11	12	6	7	8
2	Mar.26.	27	28	29	30	31	April.1.
3	Apr.16.	17	18	19	20	14	15
4	April. 9.	3	4	5	6	7	8
5	Mar.26.	27	28	29	23	24	25
6	Apr.16.	17	11	12	13	14	15
7	April.2.	3	4	5	6	M.31.	April.1.
8	Apr.23.	24	25	19	20	21	22
9	April.9.	10	11	12	13	14	8
10	April.2.	3	M.28.	29	30	31	April.1.
11	Apr.16.	17	18	19	20	21	22
12	April.9.	10	11	5	6	7	8
13	Mar.26.	27	28	29	30	31	25
14	Apr. 16.	17	18	19	13	14	15
15	April.2.	3	4	5	6	7	8
16	Mar.26.	27	28	22	23	24	25
17	Apr.16.	10	11	12	13	14	15
18	April. 2.	3	4	5	M.30.	31	April.1.
19	Apr. 23.	24	28	19	20	21	22

In loco correſpondente numero Aureo & litera Dominicali, inuenies quota die Martij vel Aprilis erit Paſchatis dies, Martius notatur hoc modo. Mar.vel M. Aprilis verò hac nota: Apr.vel Ap.

Inuento tempore Paſchatis, reliquorum Feſtorum, quæ Mobilia nuncupantur, tempora, ſine vllo negotio præfiniri poſſunt, quoniam eodem ſemper interuallo aut præcedunt Paſcha, *aut ſequuntur, vt ex hac tabella patet.*

Septuageſima	antecedit Feſtũ Paſchatis.	9	Hebdomadibus.
Sexageſima		8	
Quinquageſima		7	
Quadrageſima		6	
Rogationes	ſequuntur Paſcha.	5	Hebdomadis.
Pentecoſte		7	
Trinitatis.		8	

Feſtum Aſcenſionis Domini ſequitur Dominicam Rogationum proximo die Iouis, ſeu feria quinta.

Interuallum vocãt vulgo ſpatium inter feſtum Natiuitat. Domini & dominicam Quinquageſimæ comprehenſum, quod plerúmque præter integras hebdomadas, dies aliquot continet, quos appellant Concurrentes.

Dominica prima Aduentus, ſemper ea eſt, quæ Barbaræ feſtum proximè antecedit.

Immo-

Immobilia Feſta.

Reliqua Feſta dicuntur Immobilia, quia ſingula eiſdem tum diebus menſium, tum literis ſeptenariјs velut perpetuis ſedibus adfixa ſunt. De quibus in genere hi verſus, quamuis inconditi, non tamen inutiles vulgo circumferuntur.

Sex ſunt ad Puri, bis ſex ſunt vſque Philippi.
Ad Iacobum totidem, nouem ſunt ad Michaelem.
Sex ad Martini, ſex ad Natalia Chriſti.
Adde dies octo, totus complebitur annus.

Ianuarius habet xxxj. dies.

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
					Lect. 1.	2.	*Lect. 1.*	2.
3	A	[illegible]	[illegible]	1	Gen.17.	Rom.2.	Deu.10.	Col. 2.
	b	iiij No.		2	Gen. 1.	Math.1.	Gene. 2.	Rom. 1.
	c	iij No.		3	3	2	4	2
	d	prid. No.		4	5	3	6	3
	e	[illegible]		5	7	4	8	4
	f	viij Id.	[illegible]	6	Eſai.60.	Luc. 3.	Eſai. 49.	Ioan. 2.
	g	vij Id.		7	Gen.9.	Math. 5.	Gen. 12.	Rom.5.
		vj Id.	Lucia.preſ.cũ ſoc.	8	13	6	14	6
	b	v Id.		9	15	7	16	7
	c	iiij Id.		10	17	8	18	8
	d	iij Id.		11	19	9	20	9
	e	prid. Id.	[illegible]	12	21	10	22	10
	f	[illegible]	Hilarij Epiſcopi.	13	23	11	24	11
	g	xix kl.	[illegible]	14	25	12	26	12
		xviij kl.		15	27	13	28	13
	b	xvij kl.		16	29	14	30	14
	c	xvj kl.		17	31	15	32	15
	d	xv kl.	Priſcæ virginis.	18	33	16	34	16
	e	xiiij kl.		19	35	17	37	1.Cor.1.
	f	xiij kl.	Fabiani & Sebaſt.	20	38	18	39	2
	g	xij kl.	Agnetis virginis.	21	40	19	41	3
		xj kl.	Vincentij martyr.	22	42	20	43	4
	b	x kl		23	44	21	45	5
	c	ix kl.		24	46	22	47	6
	d	viij kl.	Conuerſio Pauli.	25	Sap. 5.	Act. 22.	Sap. 6.	Act. 26.
	e	vij kl.		26	Gen.48.	Mat. 23.	Gen. 49.	1.Cor. 7.
	f	vj kl.		27	50	24	Exod.1.	8
	g	v kl.		28	Exod.2.	25	3	9
		iiij kl.		29	4	26	5	10
	b	iij kl.		30	7	27	8	11
	c	prid. kl.		30	9	28	10	12

Februarius habet xxviij dies.

						Matutina		Veſpertina	
						Lect. 1.	2.	*Lect. 1.*	2.
	d	Kalend.		Hic ieiunand.	2	Exo. 11.	Marci. 1.	Exo. 12.	1. Co. 13.
11	e	iiij	No.	Purificatio Mariæ	3	Sap. 9.	2	Sap. 12.	14
[illegible]	f	iij	No.	Blaſij epiſ. & mar.	4	Exo. 13.	3	Exo. 14.	15
[illegible]	g	prid.	No.		5	15	4	16	16
	A	Nonis		Agath. vir. & mar.	6	17	5	18	2. Cor. 1.
[illegible]	b	viij	Id.		7	19	6	20	2
[illegible]	c	vij	Id.		8	21	7	22	3
	d	vj	Id.		9	23	8	24	4
[illegible]	e	v	Id.		10	32	9	33	5
[illegible]	f	iiij	Id.		11	34	10	Leui. 18.	6
	g	iij	Id.	[illegible]	12	Leui. 19.	11	20	7
10	A	prid.	Id.		13	26	12	Num. 11.	8
	b	Idus			14	Nu. 12.	13	13	9
[illegible]	c	xvj	kl.	Valent. [illegible]	15	14	14	16	10
[illegible]	d	xv	kl.		16	17	15	20	11
	e	xiiij	kl.		17	21	16	22	12
[illegible]	f	xiij	kl.		18	23	Luc. di. 1.	24	13
[illegible]	g	xij	kl.		19	25	di. 1.	27	Galat. 1.
	[illegible]	xj	kl.		20	30	2	31	2
12	b	x	kl.		21	32	3	35	3
1	c	ix	kl.		22	36	4	Deut. 1.	4
	d	viij	kl.		23	Deut. 2.	5	3	5
[illegible]	e	vij	kl.	Hic ieiunand.	24	4	6	5	6
	f	vj	kl.	Matthiæ Apoſt.	25	Sap. 12.	7	Eccleſ. 1.	Epheſ. 1.
[illegible]	g	v	kl.		26	Deut. 6.	8	Deut. 7.	2
		iiij	kl.		27	8	9	9	3
	b	iij	kl.		28	10	10	11	4
[illegible]	c	prid.	kl.		29	13	11	15	5

Martius habet xxxj dies.

						Matutinæ.		Veſpertinæ.	
					p̃s.	*Lect. 1.*	*2.*	*Lect. 1.*	*2.*
3	d	Kalend.		Dauid.	30	Deu.16.	Luc.12.	Deut.17.	Epheſ.6.
	e	vj	No.	Cedde epiſ.& cõf.	1	18	13	19	Phil. 1.
11	f	v	No.		2	20	14	21	2
	g	iiij	No.		3	22	15	24	3
19	A	iij	No.		4	25	16	26	4
8	b	prid.	No.		5	27	17	28	Coloſ. 1.
	c	Nonas.		Perpetuæ.	6	29	18	30	2
16	d	viij	Id.		7	31	19	32	3
5	e	vij	Id.		8	33	20	34	4
	f	vj	Id.	*Æquinoctiũ vernum.*	9	Ioſue. 1.	21	Ioſue. 2.	1. The. 1.
13	g	v	Id.	Sol in Ariete.	10	3	22	4	2
2	A	iiij	Id.	Gregorij.	11	5	23	6	3
	b	iij	Id.		12	7	24	8	4
10	c	prid.	Id.		13	9	Ioan. 1.	10	5
	d	Idus.			14	23	2	24	2. The. 1.
18	e	xvij	kl.		15	Iudic. 1.	3	Iudic. 2.	2
7	f	xvj	kl.	Aprilis.	16	3	4	4	3
	g	xv	kl.	Edwardi regis.	17	5	5	6	1. Tim. 1.
15	A	xiiij	kl.		18	7	6	8	2. 3.
4	b	xiij	kl.		19	9	7	10	4
	c	xij	kl.	Benedicti abbatis.	20	11	8	12	5
12	d	xj	kl.		21	13	9	14	6
1	e	x	kl		22	15	10	16	2. Tim. 1
	f	ix	kl.	Hic ieiunand.	23	17	11	18	2
9	g	viij	kl.	Annũc. Mar. virg.	24	Eccleſ. 2.	12	Eccleſ. 3.	3
	A	vij	kl.		25	Iud. 19.	13	Iudi. 20.	4
17	b	vj	kl.		26	21	14	Ruth. 1.	Titus. 1.
6	c	v	kl.		27	Ruth. 2.	15	3	2. 3.
	d	iiij	kl.		28	4	16	1. Reg. 1.	Philip. 1.
14	e	iij	kl.		29	1. Reg. 2.	17	3	Heb. 1.
3	f	prid.	kl.		30	4	18	5	2

Aprilis habet xxx.dies.

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
				p̃s.	*Lect.1.*	*2.*	*Lect.1.*	*2.*
	g	Kalend.		1	1.Reg. 6.	Ioan.19.	1.Reg.7.	Hebr. 3.
11	A	iiij No.		2	8	20	9	4
	b	iij No.	Richardi confeſſ.	3	10	21	11	5
19	c	prid.No.	Ambroſij epiſco.	4	12	Acto.1.	13	6
8	d	Nonas.		5	14	2	15	7
16	e	viij Id.		6	16	3	17	8
5	f	vij Id.		7	18	4	19	9
	g	vj Id.		8	20	5	21	10
13	A	v Id.		9	22	6	23	11
2	b	iiij Id.		10	24	7	25	12
	c	iij Id.		11	26	8	27	13
10	d	prid. Id.	Sol in Tauro.	12	28	9	29	Iacob.1.
	e	Idus.		13	30	10	31	2
18	f	xviij kl.		14	2.Reg.1.	11	2.Reg.2.	3
7	g	xvij kl.		15	3	12	4	4
	A	xvj kl.		16	5	13	6	5
15	b	xv kl.		17	7	14	8	1.Pet. 1.
4	c	xiiij kl.	Maius.	18	9	15	10	2
	d	xiij kl.	Alphegi martyr.	19	11	16	12	3
12	e	xij kl.		20	13	17	14	4
1	f	xj kl.		21	15	18	16	5
	g	x kl.		22	17	19	18	2.Pet.1.
9	A	ix kl.	Georgij martyr.	23	19	20	20	2
	b	viij kl.		24	21	21	22	3
17	c	vij kl.	Marci Euãgeliſtę	25	Eccle. 4.	22	Eccle. 5.	1.Ioan.1.
6	d	vj kl.		26	2.Re.23.	23	2.Re.24.	2
	e	v kl.		27	3.Reg.1.	24	3.Reg.2.	3
14	f	iiij kl.		28	3	25	4	4
3	g	iij kl.		29	5	26	6	5
	A	prid. kl.		30	7	27	8	2.3. Ioã.

Maius habet xxxj dies.

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
				[illegible]	*Lect.1.*	*2.*	*Lect.1.*	*2.*
11	b	Kalend.	Philip.& Iacobi.	1	Eccleſ.7.	Acto.8.	Eccle. 9.	Iudas 1.
	c	vj No.	————	2	3.Reg.9.	28	3.Re.10.	Rom. 1.
19	d	v No.	Inuentio crucis.	3	11	Matth.1.	12	2
8	e	iiij No.	————	4	13	2	14	3
	f	iij No.	————	5	15	3	16	4
16	g	prid.No.	Ioã.ante port.lati.	6	17	4	18	5
5	A	Nonas.	————	7	19	5	20	6
	b	viij Id.	————	8	21	6	22	7
13	c	vij Id.	————	9	4.Reg.1.	7	4.Reg.2.	8
2	d	vj Id.	————	10	3	8	4	9
	e	v Id.	————	11	5	9	6	10
10	f	iiij Id.	Sol in Gemini.	12	7	10	8	11
	g	iij Id.	————	13	9	11	10	12
18	A	prid. Id.	————	14	11	12	12	13
7	b	Idus.	————	15	13	13	14	14
	c	xvij kl.	————	16	15	14	16	15
15	d	xvj kl.	Iohan.	17	17	15	18	16
4	e	xv kl.	————	18	19	16	20	1.Cor.1.
	f	xiiij kl.	Dunſtani epiſco.	19	21	17	22	2
12	g	xiij kl.	————	20	23	18	24	3
1	A	xij kl.	————	21	25	19	1.Eſd. 1.	4
	b	xj kl.	————	22	1.Eſdr.3.	20	4	5
9	c	x kl	————	23	5	21	6	6
	d	ix kl.	————	24	7	22	9	7
17	e	viij kl.	————	25	2.Eſdr.1.	23	2. Eſd.2.	8
6	f	vij kl.	Auguſtini.	26	4	24	5	9
	g	vj kl.	————	27	6	25	8	10
14	A	v kl.	————	28	9	26	10	11
3	b	iiij kl.	————	29	13	27	Heſter.1.	12
	c	iij kl.	————	30	Heſt.2.	28	3	13
11	d	prid. kl.	————	30	4	Marc.1.	5	14

Iunius habet xxx dies.

					Matutinæ.		Vespertinæ.	
				Ps.	Lect. 1.	2.	Lect. 1.	2.
	c	Kalend.	Nicomedis mart.	1	Heſter. 6	Marc. 2.	Heſt. 7.	1. Cor. 15
19	f	iiij No.		2	8	3	9	16
8	g	iij No.		3	Iob. 1.	4	Iob. 2.	2. Cor. 1
16	A	prid. No.		4	3	5	4	2
5	b	Nonas.	Bonifacij.	5	5	6	6	3
	c	viij Id.		6	7	7	8	4
13	d	vij Id.		7	9	8	10	5
2	e	vj Id.		8	11	9	12	6
	f	v Id.		9	13	10	14	7
10	g	iiij Id.		10	15	11	16	8
	A	iij Id.	Barnabæ apoſto.	11	Eccl. 10.	Acto. 14.	Eccl. 12.	Acto. 15.
18	b	prid. Id.	[illegible]	12	Io. 17. 18.	Mar. 12.	Iob. 19.	2. Cor. 9.
7	c	Idus.	*Solſtitium æſtiuale.*	13	20	13	21	10
	d	xviij kl.	Iulius.	14	22	14	23	11
15	e	xvij kl.		15	24. 25	15	26. 27	12
4	f	xvj kl.		16	28	16	29	13
	g	xv kl.		17	30	Lucæ 1.	31	Galat. 1.
12	A	xiiij kl.		18	32	2	33	2
1	b	xiij kl.		19	34	3	35	3
	c	xij kl.	Edwardi Regis.	20	36	4	37	4
9	d	xj kl.		21	38	5	39	5
	e	x kl.		22	40	6	41	6
17	f	ix kl.	Hic ieiunand.	23	42	7	Prou. 1.	Epheſ. 1.
6	g	viij kl.	Nat. Ioannis Bap.	24	Mala. 3.	Math. 3.	Mala. 4.	Mat. 14.
	A	vij kl.		25	Prou. 2.	Lucæ 8.	Prou. 3.	Epheſ. 2.
14	b	vj kl.		26	4	9	5	3
3	c	v kl.		27	6	10	7	4
	d	iiij kl.	Hic ieiunand.	28	8	11	9	5
11	e	iij kl.	Petri Apoſt.	29	Eccl. 15.	Acto. 3.	Eccl. 19.	Actor. 4.
	f	Prid. kl.		30	Prou. 10.	Lucę 12.	Prou. 11.	Epheſ. 6.

Iulius habet xxxj dies.

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
				p̃s.	*Lect. 1.*	2.	*Lect. 1.*	2.
19	g	Kalend.		1	Prou.12.	Luc.13.	Prou.13.	Philip.1.
8	A	vj No.	Viſita. Mariæ virg.	2	14	14	15	2
	b	v No.		3	16	15	17	3
16	c	iiij No.	Martini.	4	18	16	19	4
5	d	iij No.		5	20	17	21	Col. 1.
	e	prid. No.	*Dies Canic. incipiunt.*	6	22	18	23	2
13	f	Nonas.		7	24	19	25	3
2	g	viij Id.		8	26	20	27	4
	A	vij Id.		9	28	21	29	1. Theſ.1.
10	b	vj Id.		10	31	22	Ecclеſ.1.	2
	c	v Id.		11	Eccleſ.2.	23	3	3
18	d	iiij Id.		12	4	24	5	4
7	e	iij Id.		13	6	Ioan.1.	7	5
	f	prid. Id.	Sol in Leone.	14	8	2	9	2. Theſ.1
15	g	Idus.	Swithini & ſocio.	15	10	3	11	2
4	A	xvij kl.	Auguſtine.	16	12	4	Ierem.1.	3
	b	xvj kl.		17	Ierem.2.	5	3	1. Tim.1.
12	c	xv kl.		18	4	6	5	2. 3.
1	d	xiiij kl.		19	6	7	7	4
	e	xiij kl.	Margaretæ virgin.	20	8	8	9	5
9	f	xij kl.		21	10	9	11	6
	g	xj kl.	Mariæ Magdale.	22	12	10	13	2. Tim.1
17	A	x kl.		23	14	11	15	2
6	b	ix kl.	Hic ieiunand.	24	16	12	17	3
	c	viij kl.	Iacobi Apoſtoli.	25	Eccl. 21.	13	Eccl. 23.	4
14	d	vij kl.	Annę matris Mar.	26	Iere. 18.	14	Iere. 19.	Titus. 1.
3	e	vj kl.		27	20	15	21	2. 3.
	f	v kl.		28	22	16	23	Philip.1.
11	g	iiij kl.		29	24	17	25	Hebr.1.
	A	iij kl.		30	26	18	27	2
19	b	prid. kl.		30	28	19	29	3

Auguſtus habet xxxj dies.

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
				ps.	*Lect. 1.*	*2.*	*Lect. 1.*	*2.*
	c	Kalend.	Petri ad vincula.	1	Iere. 30.	Ioã.20.	Iere. 31.	Hebr. 4.
8	d	iiij No.		2	32	21	33	5
16	e	iij No.		3	34	Acto.1.	35	6
5	f	prid.No.		4	36	2	37	7
	g	Nonas.		5	38	3	39	8
13	A	viij Id.	Transfigur.Domi.	6	40	4	41	9
2	b	vij Id.	Feſt. Nom. Ieſ.	7	42	5	43	10
	c	vj Id.		8	44	6	45.46.	11
10	d	v Id		9	47	7	48	12
	e	iiij Id.	Laurentij martyr.	10	49	8	50	13
18	f	iij Id.		11	51	9	52	Iacob. 1.
7	g	prid. Id.		12	Lam. 1.	10	Lame.2.	2
	A	Idus		13	3	11	4	3
15	b	xix kl.	Sol in Vir. Sept.	14	5	12	Ezec. 2.	4
4	c	xviij kl.		15	Ezec. 3.	13	6	5
	d	xvij kl.		16	7	14	13	1. Pet. 1.
12	e	xvj kl.		17	14	15	18	2
1	f	xv kl.		18	33	16	34	3
	g	xiiij kl.		19	Dani. 1.	17	Dan. 2.	4
9	A	xiij kl.		20	3	18	4	5
	b	xij kl.		21	5	19	6	2. Pet. 1.
17	c	xj kl.		22	7	20	8	2
6	d	x kl	Hic ieiunand.	23	9	21	10	3
	e	ix kl.	Bartholomei apo	24	Eccl. 25.	22	Eccl. 29.	1. Ioã. 1.
14	f	viij kl.		25	Dani. 11.	23	Dan.12.	2
3	g	vij kl.		26	13	24	14	3
	A	vj kl.		27	Oſee.1.	25	oſee 2.3.	4
11	b	v kl.	Auguſtini epiſco.	28	4	26	5.6.	5
	c	iiij kl.	Decolatio Ioann.	29	7	27	8	2.3. Ioã.
19	d	iij kl.		30	9	28	10	Iudæ 1.
8	e	prid. kl.		30	11	Matth.1.	12	Rom. 1.

September habet xxx dies

					Matutinæ.		Veſpertinæ.	
				[illegible]	Lect. 1.	2.	Lect. 1.	2.
[illegible]	f	[illegible]	Egidij abbatis.	1	Oſe. 13.	Math. 2.	Oſe. 14.	Rom. 2.
[illegible]	g	iiij No.		2	Ioel. 1.	3	Ioel. 2.	3
	[illegible]	iij No.		3	3	4	Amos. 1.	4
[illegible]	b	prid. No.		4	Amos 2.	5	3	5
[illegible]	c	[illegible]	*Dies Canic. finiunt.*	5	4	6	5	6
	d	viij Id.		6	6	7	7	7
10	e	vij Id.		7	8	8	9	8
	f	vj Id.	Natiu. Marię virg.	8	Abdi. 1.	9	Ionas. 1.	9
[illegible]	g	v Id.		9	Ion. 2. 3.	10	4	10
[illegible]	[illegible]	iiij Id.		10	Mich. 1.	11	Mich. 2.	11
	b	iij Id.		11	3	12	4	12
[illegible]	c	prid. Id.		12	5	13	6	13
[illegible]	d	[illegible]	[illegible]	13	7	14	Naum. 1.	14
	e	xviij kl.	Exal. cru. [illegible]	14	Naum. 2	15	3	15
[illegible]	f	xvij kl.	[illegible]	15	Abac. 1.	16	Abac. 2.	16
[illegible]	g	xvj kl.		16	3	17	Soph. 1.	1. Cor. 1.
[illegible]	[illegible]	xv kl.	Lamberti epiſco.	17	Soph. 2.	18	3	2
[illegible]	b	xiiij kl.		18	Agge. 1.	19	Agge. 2.	3
	c	xiij kl.		19	Zach. 1.	20	Zac. 2. 3.	4
[illegible]	d	xij kl.	Hic ieiunand.	20	4. 5.	21	6	5
6	e	xj kl.	[illegible] Apoſt.	21	Eccl. 35.	22	Eccle. 38	6
	f	x kl.		22	Zach. 7.	23	Zach. 8.	7
[illegible]	g	ix kl.		23	9	24	10	8
[illegible]	[illegible]	viij kl.		24	11	25	12	9
	b	vij kl.		25	13	26	14	10
[illegible]	c	vj kl.	Cypriani & Iuſti.	26	Mala. 1.	27	Mala. 2.	11
	d	v kl.		27	3	28	4	12
[illegible]	e	iiij kl.		28	Tob. 1.	Marci 1.	Tob. 2.	13
8	f	iij kl.	[illegible]	29	Eccl. 39.	2	Eccl. 44.	14
	g	prid. kl.	Hieronimi presb.	30	Tob. 3.	3	Tob. 4.	15

October habet xxxj dies.

				Matutinæ.		Veſpertinæ.	
			[illegible]	*Lect. 1.*	*2.*	*Lect. 1.*	*2.*
[illegible]	[illegible]	Remigij & Bauo.	1	Tob. 5.	Marc.4.	Tob. 6.	1.Cor.16
b	vj No.	————	2	7	5	8	2.Cor. 1.
c	v No.	————	3	9	6	10	2
d	iiij No.	————	4	11	7	12	3
e	iij No.	————	5	13	8	14	4
f	prid.No.	Fidis virginis.	6	Iudi. 1.	9	Iudic. 2.	5
g	[illegible]	————	7	3	10	4	6
	viij Id.	————	8	5	11	6	7
b	vij Id.	Dioniſ.	9	7	12	8	8
c	vj Id.	————	10	9	13	10	9
d	v Id.	————	11	11	14	12	10
e	iiij Id.	————	12	13	15	14	11
f	iij Id.	Edwardi Regis.	13	15	16	16	12
g	prid. Id.	[illegible]	14	Sap. 1.	Lu. di.1.	Sap. 2.	13
	Idus.	————	15	3	di.1.	4	Galat. 1.
b	xvij kl.	[illegible]	16	5	2	6	2
c	xvj kl.	Etheldredæ virg.	17	7	3	8	3
d	xv kl.	[illegible]	18	Eccl. 51.	4	Iob. 1.	4
e	xiiij kl.	————	19	Sap. 9.	5	Sap. 10.	5
f	xiij kl.	————	20	11	6	12	6
g	xij kl.	————	21	13	7	14	Epheſ. 1.
	xj kl.	————	22	15	8	16	2
b	x kl.	————	23	17	9	18	3
c	ix kl.	————	24	19	10	Eccleſ. 1.	4
d	viij kl.	Criſpini & Criſpi.	25	Eccle.2.	11	3	5
e	vij kl.	————	26	4	12	5	6
f	vj kl.	Hic ieiunand.	27	6	13	7	Philip.1.
g	v kl.	[illegible]	28	Io.24.25	14	Iob. 42.	2
	iiij kl.	————	29	Eccleſ.8.	15	Eccleſ.9.	3
b	iij kl.	————	30	10	16	11	4
c	prid. kl.	Hic ieiunand.	30	12	17	13	Coloſ.1.

Nouember habet xxx dies.

					ps.	Matutinæ. Lect.1.	2.	Veſpertinæ. Lect.1.	2.
	d	Kalend.		Feſtũ omniũ ſan.	1	Sap. 3.	He.11.12	Sap. 5.	Apo.19.
13	e	iiij	No.		2	Eccle.14	Luc. 18.	Eccl. 15.	Col. 2.
2	f	iij	No.		3	16	19	17	3
	g	prid.	No.		4	18	20	19	4
10	A	Nonas.			5	20	21	21	1.Theſ.1
	b	viij	Id.	Leornardi abbat.	6	22	22	23	2
18	c	vij	Id.		7	24	23	25	3
7	d	vj	Id.	Sol in Sagittario.	8	27	24	28	4
	e	v	Id.		9	29	Iohá.1.	30	5
15	f	iiij	Id.		10	31	2	32	2.The.1.
4	g	iij	Id.	Martini epiſcopi.	11	33	3	34	2
	A	prid.	Id.		12	35	4	36	3
12	b	Idus.		Bricij epiſcopi.	13	37	5	38	1.Tim.1.
1	c	xviij	kl.	December.	14	39	6	40	2.3.
	d	xvij	kl.	Machuti epiſcopi.	15	41	7	42	4
9	e	xvj	kl.		16	43	8	44	5
	f	xv	kl.	Initiũ reg. Elyza.	17	45	9	46	6
17	g	xiiij	kl.		18	47	10	48	2.Tim.1
16	A	xiij	kl.		19	49	11	50	2
	b	xij	kl.	Edmundi Regis.	20	51	12	Baruc.1.	3
14	c	xj	kl.		21	Baruc.2.	13	3	4
3	d	x	kl.	Ceciliæ virginis.	22	4	14	5	Titus. 1.
	e	ix	kl.	Clement.	23	6	15	Eſai. 1.	2. 3.
11	f	viij	kl.		24	Eſai. 2.	16	3	Phil. 1.
	g	vij	kl.	Katherinæ virgin.	25	4	17	5	Heb.1.
19	A	vj	kl.		26	6	18	7	2
8	b	v	kl.		27	8	19	9	3
	c	iiij	kl.		28	10	20	11	4
16	d	iij	kl.	Hic ieiunand.	29	12	21	13	5
5	e	Prid.	kl.	Andræ Apoſtoli.	30	Prou.20	Actor.1.	Prou.21.	6

December habet xxxj dies.

				ps.	Matutinæ. Lect. 1.	2.	Veſpertinæ. Lect. 1.	2.
	f	Kalend.	————	1	Eſai. 14.	Acto. 2.	Eſai. 15.	Hebr. 7.
13	g	iiij No.	————	2	16	3	17	8
2	A	iij No.	————	3	18	4	19	9
10	b	prid. No.	————	4	20.21.	5	22	10
	c	Nonas.	————	5	23	6	24	11
16	d	viij Id.	Nicolai epiſcopi.	6	25	di. 7.	26	12
7	e	vij Id.	Sol in Capricor.	7	27	di. 7.	28	13
	f	vj Id.	Cõcep. Mariæ vir.	8	29	8	30	Iacob. 1.
15	g	v Id.	*Solſtitium hybernum.*	9	31	9	32	2
4	A	iiij Id.	————	10	33	10	34	3
	b	iij Id.	————	11	35	11	36	4
12	c	prid. Id.	————	12	37	12	38	5
1	d	Idus.	Luciæ virg.	13	39	13	40	1. Pet. 1.
	e	xix kl.	Ianuarius.	14	41	14	42	2
9	f	xviij kl.	————	15	43	15	44	3
	g	xvij kl.	————	16	45	16	46	4
17	A	xvj kl.	————	17	47	17	48	5
6	b	xv kl.	————	18	49	18	50	2. Pet. 1.
	c	xiiij kl.	————	19	51	19	52	2
14	d	xiij kl.	Hic ieiunand.	20	53	20	54	3
3	e	xij kl.	Thom. Apoſto	21	Pro. 23.	21	Pro. 24.	1. Ioan. 1.
	f	xj kl.	————	22	Eſai. 55.	22	Eſai. 56.	2
11	g	x kl.	————	23	57	23	58	3
	A	ix kl.	Hic ieiunand.	24	59	24	60	4
19	b	viij kl.	Natiuitas Domi	25	Eſai. 9.	Luc. 22.	Eſai. 7.	Tit. 3.
8	c	vij kl.	Stephani protho	26	Pro. 28.	Act. 6.7.	Eccleſ. 4.	Act. 7.
	d	vj kl.	Ioãnis Euãgelist	27	Eccleſ. 5.	Apoc. 1.	Eccleſ. 6.	Apo. 22.
16	c	v kl.	Sanct. Innocent	28	Iere. 31.	Act. 25.	Sap. 1.	1. Ioã. 5.
5	f	iiij kl.	————	29	Eſai. 61.	26	Eſai. 62.	2. Ioã. 1.
	g	iij kl.	————	30	63	27	64	3. Ioã. 1.
13	A	prid. kl.	Silueſt. epiſ. Rom.	30	65	28	66	Iudæ 1.

LIBER PRECVM PVBLICARVM IN ECCLESIA ANGLICANA.

Ordo in Matutinis & Veſpertinis precibus ſeruandus.

MAtutinæ preces & Veſpertinæ, celebrabuntur in locis Eccleſiarum, Capellarum & Chororum, conſuetis, niſi aliter loci Ordinario viſum fuerit. Chorus etiam manebit eadem forma, qua ſuperiorum temporum fuit.

In principio Matutinarum & Veſpertinarum precum, Adminiſtrator Sacrorum, clara & aperta voce pronunciabit vnam aliquā ex Sacræ ſcripturæ ſententijs, quæ conſequuntur. Poſt quam ſubijciet orationem, quæ Sententijs eſt appoſita.

SENTENTIÆ.

SI impius egerit pœnitentiã pro omnibus peccatis ſuis quæ operatus eſt, & cuſtodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudicium & iuſtitiam, vita viuet, & non morietur: omniũ iniquitatum eius quas operatus eſt, non recordabor: dicit Dominus. Ezech. 18.

Iniquitatem meam agnoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper. Pſal. 51.

Auerte faciem tuã à peccatis noſtris: & omnes iniquitates noſtras dele. Pſal. 51.

Sacrificium Deo, ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum, ô Deus, ne contemnas. Pſal. 52.

Scindite corda veſtra & non veſtimenta veſtra, & conuertimini ad Dominũ Deum veſtrum, quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ clementiæ, & pœnitens ſuper malum. Ioël. 2.

Tui domini Dei noſtri eſt miſericordia & propiciatio, quia receſſimus à te, & non audiuimus vocem Domini Dei noſtri, vt ambularemus in legibus eius, quas poſuit coram nobis. Daniel. 9.

Corripe nos Domine, veruntamẽ in Iudicio & non in furore tuo, ne fortè ad ni- Iere. 2. Pſal. 6.

hilum redigas nos.

Matth. 3. Pœnitentiam agite, appropinquat enim regnum cœlorum.

Luc. 15. Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cœlum & coram te. Iam nõ ſum dignus vocari filius tuus.

Pſal. 42. Non intres in Iudicium cum ſeruis tuis Domine, quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.

1. Ioan. 1. Si nos peccati expertes eſſe dicimus, fallimus nos ipſos, nec eſt in nobis veritas.

CHariſſimi fratres: Sacra Scriptura multis in locis nos commonefacit, vt multiplices noſtras offenſiones, & infinita peccata confiteamur & agnoſcamus, nec vllã in cõſpectu Dei diſſimulationem adhibeamus, ſed errata, quocunq; ex genere ſint, vniuerſa, coram Deo denudemus, animo demiſſo ſyncero q; conteſtemur, vt culpæ tã ſalutaris agnitio, veniam ex ſumma Dei clementia conſequatur. Et quanquã peccata noſtra ſemper in oculis Dei collocanda ſunt, & nobis lamentabiliter cõmemoranda, tamen hoc in publico cœtu precipuè fieri debet, in quo primùm nos ſummas gratias agere conuenit, propter vberrimam Diuini numinis munificẽtiam, quæ nos omni genere beneficiorum cumulauit.

Deinde

Deinde Dei bonitas excellens prædicanda eſt, attendendæ ſunt ſacræ ſcripturæ: poſtremò precibus ardentiſſimis emendicandum eſt à Deo, quicquid animorum ſtatus aut corporis requirit. Quapropter omnes vos qui præſentes hîc adeſtis, per Dei nomen obteſtor, vt intimi ſenſus veſtri, cum meo coniuncti pariter, ad cœleſtis clementiæ thronum ſubuolent, & in hunc qui ſequitur ſermonem, ſuccedatur.

Generalis confeſſio, ab vniuerſa congregatione dicenda, genibus flexis.

OMnipotens & clementiſſime Pater, tãquam oues perditæ peregrinati ſumus, & à viis tuis aberrauimus. Inuentis & concupiſcentiis cordis noſtri nimiùm indulſimus: Sacroſanctas leges tuas violauimus. Quæ à nobis facienda fuerant omiſimus, & quæ facienda non fuerant admiſimus. In nobis nulla eſt ſalus: quapropter, ô Domine, propitius eſto nobis miſerrimis peccatoribus. Parce, ô Deus, peccata ſua confitentibus: miſericordiã concede reſipiſcentibus, iuxta promiſſiones tuas humano generi in Chriſto Ieſu Domino noſtro benigniſſimè reuelatas. Amplius etiam cõcede nobis, ô clementiſſime pater, propter filium tuum & ſeruatorem noſtrum Ieſum

Chriſtum, vt poſthac piè, iuſtè, ſobrieq́; vitam noſtram inſtituamus, ad ſanctiſſimi tui nominis gloriam. Amen.

Abſolutio per Miniſtrum ſolum pronuncianda.

OMnipotens Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui non vult mortem peccatoris, ſed potiùs vt recedat à malis ſuis moribus & viuat: deditq́; poteſtatem ſuis miniſtris, imò præcipit, vt populo ſuo pœnitenti, abſolutionem, remiſſionemq́; peccatorum ſuorum planè annunciarent, ipſe ſingulis verè pœnitentibus, & ſacroſancto Euangelio haud fictè credentibus, condonat, eoſq́; certiſſimè abſoluit. Rogamus ergo, vt ille nobis veram pœnitentiam largiatur, ſanctumq́; ſuum ſpiritu impartiat, vt quod hoc tempore agimus, id illi totum placeat: & reliqua etiam noſtra vita adeò pura ſit in hoc mundo, & ſancta, vt in futuro gaudium conſequamur æternum, per Chriſtum Dominum noſtrum.

Populus reſpondebit Amen.

Tunc Miniſter ordietur, alta voce, Orationem Dominicam.

Math. 6. Lucæ. 11. PAter noſter qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnũ tuum.

Fiat

Fiat voluntas tua ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianũ da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Deinde Miniſter dicet.

DOmine, labia noſtra aperies.

Reſponſio.

Et os noſtrum annunciabit laudem tuam.

Miniſter.

Deus in adiutorium noſtrum intende.

Reſponſio.

Domine, ad adiuuandum nos feſtina.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: Sicut erat in principio & nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen. Alleluia.

Tunc canatur Pſalmus ſequens.

VEnite, exultemus Domino, iubilemus Deo ſalutari noſtro. Pſalm.95.

Præoccupemus faciem eius in confeſſione: & in pſalmis iubilemus ei:

Quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus ſuper omnes Deos:

Quia in manu eius ſunt fines terræ: & al-

titudines montium ipſius ſunt.

Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud : & ſiccam manus eius formauerunt.

Venite, adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominũ qui fecit nos : quia ipſe eſt Dominus Deus noſter, & nos populus paſcuæ eius, & oues manus eius.

Hodie ſi vocẽ eius audieritis, nolite obdurare corda veſtra, ſicut in irritatione ſecundum diem tentationis in deſerto,

Vbi tentauerunt me patres veſtri : probauerunt, & viderunt opera mea.

Quadraginta annis offenſus fui generationi illi : & dixi, Semper hi errant corde.

Et iſti non cognouerunt vias meas : vt iuraui in ira mea, Si introibunt in requiem meam.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto: Sicut erat in principio & nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

TVnc ſequentur Pſalmi, ordine præmõſtrato in Tabula, niſi Diei aſſignentur proprij Pſalmi. Et ad finem vniuſcuiuſque Pſalmi, per totum annũ, nec non in fine hymnorum, Benedictus, Benedicite, Magnificat, & Nunc dimittis, ſubſequetur Gloria Patri & Filio.

Poſt Pſalmos, duæ Lectiones diſtinctè & clara voce pronuncientur, vt à populo audiantur,

tur, prior ex Veteri, poſterior ex Nouo Teſtamento, vt in Calendario proponuntur, niſi Diei aſſignatæ fuerint propriæ lectiones.

Miniſter lectionem pronuntians, eo modo verſa facie ſtabit, quo commodius audiri poſſit.

Et initio cuiuſlibet lectionis, Librũ & Caput noui & veteris Teſtamenti, vnde lectio ſumitur, indicabit, hoc modo: Primum, Secundum, Tertiũ vel Quartum. *&c.* caput Geneſeos, Exodi, *&c.* Matthæi, Marci. *&c.* vt in Calendario præmonetur.

Et ad finem cuiuſlibet capitis, ſic: Finitur *hoc vel illud* Caput. *talis* Libri *vel* Euangelii. *&c.*

Et vt facilius intelligatur, in his locis vbi Muſica figuralis cani ſolet, Lectiones Epiſtolæ & Euangelia ſimpliciter & naturali tono, in modum perpetuæ dictionis diſtinctè legantur.

Poſt primam lectionem ſequetur, per totum annum.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur. Canticum D. Ambroſij. & Auguſtini.

Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, tibi cœli & vniuerſæ poteſtates:

Tibi Cherubin & Seraphin, inceſſabili voce proclamant,

Sanctus,

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus ſabaoth.

Pleni ſunt cœli & terra, maieſtatis gloriæ tuæ.

Te glorioſus Apoſtolorum chorus.

Te Prophetarum laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, ſancta confitetur Eccleſia,

Patrem immenſæ maieſtatis.

Venerandum tuum verum, & vnicum Filium.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Chriſte.

Tu Patris ſempiternus es Filius.

Tu ad liberandũ ſuſcepturus hominem, non horruiſti Virginis vterum.

Tu diuicto mortis aculeo, aperuiſti credentibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei ſedes, in gloria Patris.

Iudex crederis eſſe venturus.

Te ergo quęſumus tuis famulis ſubueni, quos præcioſo Sanguine redemiſti.

Eterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Saluum fac populum tuum Domine: & benedic hæreditati tuæ.

Et

Et rege eos, & extolle illos vſque in æternum.

Per ſingulos dies, benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in ſeculum, & in ſeculum ſeculi.

Dignare Domine die iſto, ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere noſtri Domine, miſerere noſtri.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos, quemadmodum ſperauimus in te.

In te Domine ſperaui, non confundar in æternum.

Aut Hymnus.

BEnedicite omnia opera Domini Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſecula. Daniel. 3.

Benedicite angeli Domini Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite cæli Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite aquæ omnes quæ ſuper cœlos ſunt Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite omnes virtutes Domini Domino: laudate & ſuperexaltate eũ in ſecula.

Benedicite Sol & luna Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite ſtellæ cœli Domino, laudate

& ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite omnis imber & ros Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite omnis ſpiritus Dei Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite ignis & æſtus Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite frigus & æſtas Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite rores & pruina Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite gelu & frigus Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite glacies & niues Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite noctes & dies Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite lux & tenebræ Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite fulgura & nubes Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicat terra Dominum:laudet & ſuperexaltet eum in ſecula.

Benedicite montes & colles Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite vniuerſa germinantia in terra Domino:laudate& ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite fontes Domino : laudate &

ſuperexaltate

ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite maria & flumina Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite cete & omnia quæ mouentur in aquis Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite omnes volucres cæli Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite filii hominum Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicat Iſrael Dominum:laudet & ſuperexaltet eum in ſecula.

Benedicite ſacerdotes Domini Domino:laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite ſerui Domini Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite ſpiritus & animæ iuſtorum Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite ſancti & humiles corde Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Benedicite Anania, Azaria, Miſael Domino : laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.

Gloria patri & filio:& ſpiritui ſancto.Si-

cut erat in principio & nunc & ſemper: & in ſecula ſeculorum. Amen.

Deinde ſequatur lectio ſecunda, qua finita, canatur Hymnus Zachariæ.

Luce. 1. BEnedictus Dominus Deus Iſrael: quia viſitauit & fecit redemptionẽ plebi ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis: in domo Dauid pueri ſui.

Sicut locutus eſt per os ſanctorum: qui à ſeculo ſunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis noſtris: & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iuſiurandum quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum: daturum ſe nobis.

Vt ſine timore de manu inimicorũ noſtrorum liberati: ſeruiamus illi,

In ſanctitate & iuſtitia coram ipſo: omnibus diebus noſtris.

Et tu puer Propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini, parare vias eius.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius: in remiſſionem peccatorum eorum.

Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: in quibus viſitauit nos oriens ex alto.

Illuminare

Illuminare his qui in tenebris & in vmbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

Gloria Patri & Filio: & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio & nunc & ſemper: & in ſecula ſeculorum. Amen.

Aut Pſalmus.

IVbilate Deo omnis terra: ſeruite Domino in lætitia. Pſal. 100.

Introite in cõſpectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

Populus eius & oues paſcuæ eius, introite portas eius in confeſſione, atria eius in hymnis: confitemini il li.

Laudate nomen eius, quoniam ſuauis eſt Dominus, in æternũ miſericordia eius: & vſque in generatione & generationem veritas eius.

Gloria Patri. &c. Sicut erat. &c.

Deinde dicatur, Miniſtro & Populo ſtantibus,

CRedo in Deum Patrem omnipotẽtem, creatorem cœli & terræ. Et in Ieſum Chriſtum filium eius vnicum Dominum noſtrum. Qui conceptus eſt de Spiritu Sancto, natus ex Maria virgine. Paſſus ſub Pon-

tio Pilato: crucifixus, mortuus, & ſepultus, deſcendit ad inferna. Tertia die reſurrexit à mortuis, aſcendit ad cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritũ ſanctum . Sanctam eccleſiam Catholicam. Sanctorum communionem. Remiſſionem peccatorum. Carnis reſurrectionem. Et vitam æternam. Amen.

Poſt hæc ſequuntur per totum annum, ad Matutinas & Veſpertinas, hæ preces, omnium genibus religioſe flexis.

Miniſter.

Dominus vobiſcum.

Reſponſio.

Et cum ſpiritu tuo.

Miniſter.

Oremus. Kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, Kyrie eleyſon.

Deinde à Miniſtro & tota Eccleſia dicatur alta voce.

Pater noſter qui es in Cœlis, &c.

Miniſter erigens ſe, dicet.

Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.

Reſponſio.

Et ſalutare tuum da nobis.

Miniſter.

Domine

Domine, ſaluam fac Reginam.

Reſponſio.

Et exaudi nos cùm inuocamus te.

Miniſter.

Sacerdotes tui induantur Iuſtitia.

Reſponſio.

Et ſancti tui exultent.

Miniſter.

Saluum fac Populum tuum Domine.

Reſponſio.

Et benedic Hæreditati tuæ.

Miniſter.

Da pacem Domine, in diebus noſtris.

Reſponſio.

Quia non eſt alius qui pugnet pro nobis, niſi tu Deus noſter.

Miniſter.

Cor mundum crea in nobis ô Deus.

Reſponſio.

Et Spiritum ſanctum tuum ne auferas à nobis.

Has preces, ſequentur quotidie tres Collectæ. Prima de Die, ea ſcilicet, quæ aſſignatur dicenda ad Communionem eo die. Altera pro pace. Tertia pro gratia Dei, perſeuerantia in Fide & vera doctrina. Poſteriores autem duæ nunquam mutantur, ſed per integrum annum dicuntur ad Matutinas & Veſperas.

Collecta pro pace.

Miniſter.

Oremus.

DEus autor pacis & amator, quem noſſe, viuere: cui ſeruire, regnare eſt: protege ab omni oppugnatione ſupplices tuos, vt qui in tua protectione confidimus, nullius hoſtilitatis arma timeamus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Collecta pro Gratia.

DOmine ſancte Pater omnipotens æterne Deus, qui nos ad principium huius diei peruenire feciſti, tua nos hodie ſerua virtute, vt in hac die ad nullum declinemus peccatum, nec vllum incurramus periculum, ſed ſemper ad tuam iuſtitiam faciendam, omnis noſtra actio, tuo moderamine dirigatur. Per Ieſum Chriſtum Dominũ noſtrum. Amen.

In feſtis Natalis Domini, Epiphaniæ, Mathiæ, Paſchatis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Trinitatis, Ioannis Baptiſtæ, S. Iacobi, S. Bartholomæi, S. Matthæi, Simonis & Iudæ, & S. Andreæ, ad matutinas ſtatim poſt Benedictus, canetur Symbolum Athanaſii.

QVicunque vult ſaluus eſſe: ante omnia opus eſt vt teneat Catholicã fidem.

Quam

Quam niſi quiſque integram inuiolatamq; ſeruauerit: abſque dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc eſt, vt vnum Deum in trinitate, & Trinitatem in vnitate veneremur.

Neque confundentes perſonas: neque ſubſtantiam ſeparantes.

Alia eſt enim perſona patris: alia filii, alia ſpiritus ſancti.

Sed patris & filii & ſpiritus ſancti vna eſt diuinitas: ęqualis gloria, coëterna maieſtas.

Qualis pater, talis filius: talis ſpiritus ſãctus.

Increatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus ſanctus.

Immenſus Pater, immenſus Filius: immenſus Spiritus ſanctus.

Eternus Pater, æternus Filius: æternus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres æterni: ſed vnus æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immenſi: ſed vnus increatus, & vnus immenſus.

Similiter, omnipotens Pater, omnipotẽs Filius: omnipotens Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres omnipotentes: ſed vnus omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius: Deus Spiri-

tus ſanctus.

Et tamen non tres dii:ſed vnus eſt Deus.

Ita Dominus Pater, Domin⁹ Filius: Dominus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres Domini : ſed vnus eſt Dominus.

Quia ſicut ſingulatim vnamquanq; perſonam Deum ac Dominum confiteri Chriſtiana veritate compellimur : ita tres Deos aut Dominos dicere, catholica religione prohibemur.

Pater à nullo eſt factus : nec creatus nec genitus.

Filius à Patre ſolo eſt : non factus, nec creatus, ſed genitus.

Spiritus ſanctus à Patre & Filio eſt : non factus, nec creatus, nec genitus, ſed procedens.

Vnus ergò Pater, non tres patres, vnus Filius, non tres filii : vnus Spiritus ſanctus, non tres ſpiritus ſancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius: nihil maius aut min⁹, ſed totæ tres perſonæ coæternæ ſibi ſunt & coæquales.

Ita vt per omnia, ſicut iam ſupra dictum eſt: & vnitas in trinitate, & trinitas in vnitate veneranda ſit.

Qui vult ergo ſaluus eſſe: ita de Trinitate ſentiat.

Sed

Sed neceſſarium eſt ad ęternam ſalutem: vt incarnationem quoque Domini noſtri Ieſu Chriſti fideliter credat.

Eſt ergo fides recta, vt credamus & confiteamur: quod Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, Deus & homo eſt.

Deus eſt ex ſubſtantia Patris ante ſecula genitus: & homo ex ſubſtantia Matris in ſeculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali & humana carne ſubſiſtens.

Aequalis Patri ſecundum diuinitatem: minor Patre ſecundum humanitatem.

Qui licet Deus ſit & homo: non duo tamen, ſed vnus eſt Chriſtus.

Vnus autem non conuerſione diuinitatis in carnem: ſed aſſumptione humanitatis in Deum.

Vnus omninò non confuſione ſubſtantiæ: ſed vnitate perſonæ.

Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo: ita Deus & homo vnus eſt Chriſtus.

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra: deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis.

Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines reſurgere habent cum corporibus ſuis:& redituri ſunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.

Hęc eſt fides Catholica, quam niſi quiſque fideliter, firmiterq; crediderit: ſaluus eſſe non poterit.

Gloria Patri & filio: & Spiritui ſancto. Sicut erat in principio, & nunc & ſemper: & in ſecula ſeculorum. Amen.

Ordo Veſperarum, per totum annum.

Sacerdos ſiue Miniſter dicet.

Pater noſter qui es in cœlis. &c.

Deinde.

Domine, labia noſtra aperies.

Reſponſio.

Et os noſtrum annuntiabit laudem tuam.

Miniſter.

Deus in adiutorium noſtrum intende.

Reſponſio.

Domine, ad adiuuandũ nos feſtina.

Gloria.&c.Sicut.&c. Alleluia.

Poſteà canuntur Pſalmi præmonſtrati in Tabula, niſi feſtum fuerit quod proprios habeat Pſalmos. Hos ſequitur prima Lectio ex veteri Teſtamento, niſi fuerint propriæ Lectiones feſti.

Deinde canitur.

MAgnificat anima mea Dominum. Et exultauit ſpiritus meus: in Deo ſalutari meo. Luce.1.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens eſt: & ſanctum nomen eius.

Et miſericordia eius à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede: & exaltauit humiles.

Eſurientes impleuit bonis: & diuites dimiſit inanes.

Suſcepit Iſrael puerum ſuum: recordatus miſericordiæ ſuæ.

Sicut locutus eſt ad patres noſtros: Abraham & ſemini eius in ſecula.

Gloria Patri & Filio.&c.

Vel Pſalmus.

Pſalm.93. CAntate Domino canticũ nouum : quia mirabilia fecit.

Saluauit ſibi dextera eius : & brachium ſanctum eius.

Notum fecit Dominus ſalutare ſuum : in conſpectu Gentiũ reuelauit iuſtitiã ſuam.

Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ : & veritatis ſuæ domui Iſrael.

Viderunt omnes termini terræ : ſalutare Dei noſtri.

Iubilate Domino omnis terra : cantate & exultate & pſallite.

Pſallite Domino in cithara, in cithara & voce pſalmi:in tubis ductilibus,& voce tubæ corneæ.

Iubilate in cõſpectu regis Domini : moueatur mare & plenitudo eius : orbis terrarum & qui habitant in eo.

Flumina plaudent manu, ſimul montes exultabunt à conſpectu Domini : quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terrarum in iuſtitia : & populos in æquitate.

Gloria Patri.&c. Sicut erat.&c.

Lectio Secunda ex nouo Teſtamento : poſt quam finitam, canatur Canticum Simeonis.

NVnc dimittis ſeruum tuum Domine: ſecundum verbum tuum in pace. Luce.2.

Quia viderunt oculi mei: ſalutare tuum.

Quod paraſti: ante faciem omnium populorum.

Lumen ad reuelationē gentium: & gloriam plebis tuæ Iſrael.

Gloria Patri.&c. Sicut erat.&c.

Vel.

DEus miſereatur noſtri,& benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri. Pſalm.67.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes, quoniam iudicas populos in æquitate: & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructū ſuum.

Benedicat nos Deus Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri.&c. Sicut erat.&c.

His finitis, adduntur Symbolum cum aliis

ſuffragijs ſuprà ad Matutinas præſcripta, cum tribus Collectis, quarum Prima ſit de die: Secunda pro Pace: Tertia pro Dei adiutorio aduerſus omnia pericula.

Collecta ſecunda ad Veſperas, pro pace.

DEus, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera, da ſeruis tuis illam quam mundus dare non poteſt Pacē, vt corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtiū ſublata formidine, tempora ſint tua protectione tranquilla. Per Ieſum Chriſtū Dominum noſtrum.

Collecta tertia pro Dei adiutorio aduerſus omnia pericula.

ILlumina quęſumus Domine Deus, tenebras noſtras, & totius noctis inſidias tu à nobis repelle propicius. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Hæ duæ ſupraſcriptæ Collectæ, dicuntur ad Veſperas per totum Annum, abſque variatione.

Finis Veſpertinarum precum.

Sequitur

Sequitur Letania & Supplicationes,

cantandæ diebus Dominicis, ferÿs quartis, & ſextis, atque aliÿs temporibus, cùm per Ordinarios ordinatum fuerit.

PAter de cœlis Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Pater de cœlis Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Fili redemptor mũdi Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Fili redemptor mundi Deus, &c.

Spiritus ſancte Deus, à Patre & filio procedens, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Spiritus ſancte Deus, à Patre. &c.

Sancta, beata, & glorioſa Trinitas, tres perſonæ, vnus Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Sancta, beata, & glorioſa Trinit. &c.

Ne memineris Domine, iniquitatũ noſtrarum vel parentum noſtrorũ, neque vindictam ſumas de peccatis noſtris, parce Domine, parce populo tuo, quem redemiſti præcioſo ſanguine tuo, & ne in perpetuum iraſcaris nobis.

Parce nobis Domine.

Ab omni peccato, malo, & infortunio,

ab inſidiis diaboli, ab ira tua, & æterna dãnatione:

Libera nos Domine.

A cœcitate cordis, Superbia, Ambitione, Hypocriſi, Ira, Odio, Malitia & Diſcordia:

Libera nos Domine.

A fornicatione & aliis omnibus peccatis mortalibus, & à tentationibus carnis, mundi, & diaboli:

Libera nos Domine.

A fulgure & tempeſtate, à plaga & peſtilentia, famæ, bello, latrocinio, & morte ſubitanea:

Libera nos Domine.

Ab omni ſeditione & conſpiratione, à falſis & hæreticis dogmatibus, à duritia cordis, & contemptu verbi & mandati tui:

Libera nos Domine.

Per myſterium ſanctæ incarnationis, natiuitatis, circumciſionis, baptiſmi, ieiunii, & tentationis tuæ:

Libera nos Domine.

Per Agônem & ſanguineum ſudorem, per crucem & paſſionẽ, per pretioſam mortem & ſepulturam, per glorioſam reſurrectionem, & aſcenſionem tuam in cœlos, & aduentum Spiritus ſancti:

Libera nos Domine.

In tempore tribulationis & proſperitatis

tis noſtræ, in hora mortis & in die iudicii:

Libera nos Domine.

Te rogamus ô Deus nos peccatores exaudias, vt Eccleſiam tuam ſanctam Catholicam regere & gubernare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt famulam tuam Elizabetham, Reginam & gubernatricem noſtram clementiſſimam, in vera tui adoratione, in iuſtitia & ſanctitate vitæ confirmare & cuſtodire digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt eius mentem in tua fide, tui amore & timore, vt ſemper in te confidat, & vt in omnibus honorem & gloriam tuam quęrat & promoueat, dirigere digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt eam ſeruare & defendere, & ei victoriam contra omnes hoſtes ſuos concedere digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt Epiſcopos, paſtores & miniſtros eccleſiæ, vera cognitione & recto intellectu verbi tui illuminare, & vt tam doctrina quàm vita illud promoueant:

Te rogamus audi nos.

Vt conſiliarios regios, & totam nobilitatem Regni, gratia, ſapientia & intellectu illuſtrare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt Magiſtratui noſtro benedicere, eíque gratiam conferre vt exequatur iuſtitiam, & cuſtodiat veritatem:

Te rogamus audi nos.

Vt populo tuo vniuerſo benedicere, eúmque ſeruare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt omnib⁹ Gentibus vnitatem, pacem, & concordiam donare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt mentes noſtras ad verum amorem & timorem tui inflammare, & ad mandatorũ tuorum obſeruantiam inclinare velis:

Te rogamus audi nos.

Vt populo incrementum gratiæ, vt verbum tuum humiliter audiat, & puro corde amplectatur, & fruct⁹ ſpiritus proferat, donare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt errantes & deceptos in viam veritatis reuocare digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt ſtantes confirmare, imbecilles ſuſtẽtare, & cadentes erigere, ac Sathanam ſub pedibus noſtris conculcare velis:

Te rogamus audi nos.

Vt defendas, iuues, conſolẽris omnes in periculis, neceſſitatibus, & moleſtiis conſtitutos.

ſtitutos:

Te rogamus audi nos.

Vt peregrinantibus terra mariq́; , parturientibus, ægrotantibus, & infantibus, captiuis & incarceratis ſuccurrere velis:

Te rogamus audi nos.

Vt pupillis & orphanis, viduis, deſolatis & oppreſſis, proſpicere digneris:

Te rogamus audi nos.

Vt omnibus hominibus miſerearis:

Te rogamus audi nos.

Vt inimicis & perſecutoribus noſtris ignoſcas, & eorum corda ad pœnitentiam conuertere velis:

Te rogamus audi nos.

Vt fructus terræ dare & conſeruare digneris, vt ſuo tempore piè eis vtamur:

Te rogamus audi nos.

Vt veram pœnitentiam & remiſſionem peccatorum nobis largiri, negligentias & ignorantias nobis cõdonare, gratiam Sancti ſpiritus, & emendationem vitæ nobis donare digneris:

Te rogamus audi nos.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi:

Dona nobis pacem.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi:

Miſerere nobis.

Chriſte audi nos.

Chriſte audi nos.

Kyrie eleyſon.

Kyrie eleyſon.

Chriſte eleyſon.

Chriſte eleyſon.

Kyrie eleyſon.

Kyrie eleyſon.

Pater noſter qui es in cœlis, ſanct. &c.

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos à malo.

Domine, non ſecundum peccata noſtra facias nobis.

Neque ſecundum iniquitates noſtras retribue nobis.

Oremus.

DEus miſericors Pater, qui contritorum non deſpicis gemitum, & mœrentium non ſpernis affectum, adeſto precibus noſtris, quas tibi in angoribus noſtris effundimus, eaſq; clementer ſuſcipere dignare, vt quicquid contra nos diabolicæ atque humanæ moliuntur aduerſationes, ad nihilum redigatur, & cōſilio tuæ pietatis elidatur, vt nos tui ſerui, nullis infeſtationibus læſi, in eccleſia tua ſancta tibi gratias referamus: Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Exurge

Exurge Domine, adiuua nos, & libera nos propter nomen tuum.

Deus auribus noſtris audiuimus, Patres noſtri annuntiauerunt nobis opera admiranda, quæ operatus es in diebus eorum, & in diebus antiquis.

Exurge Deus, adiuua nos, & libera nos propter honorem tuum.

Gloria Patri. &c. Sicut erat. &c. Amen.

Ab inimicis noſtris libera nos Chriſte.

Reſpice clementer afflictiones noſtras.

Aſpice dolorem cordis noſtri.

Propicius eſto peccatis populi tui.

Benignè audi orationes noſtras.

O fili Dauid, miſerere nobis.

Et nunc & ſemper dignare exaudire nos ô Chriſte.

Chriſte exaudi nos: Exaudi nos clementer Domine Ieſu Chriſte.

Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.

Sicut ſperamus in te.

Oremus.

INfirmitates noſtras quæſumus Domine, benignè reſpice, & propter gloriam nominis tui, mala omnia quę iuſtè pro peccatis noſtris meremur, à nobis clemẽter auerte: & præſta, vt in cunctis aduerſitatib⁹ om-

nem noſtram fiduciam collocemus in miſericordia tua, & tibi ſemper in puritate vitæ ſeruiamus, ad gloriam tui nominis: Per vnicum mediatorem noſtrum & aduocatum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Pro Regina.

O Domine Pater noſter cæleſtis, qui maxim⁹ potentiſſimuſq; es Rex regum & Dominus dominantium omnium principũ, ſolus & vnic⁹ moderator & gubernator, qui ab excelſo & ſummo throno tuo, omnes mundi incolas intuêris, ſupplieiter te rogamus, vt Reginam noſtrã Elizabetham, clementer& benigno vultu reſpicere digneris, & eam tui ſancti Spiritus gratia ita adimplere, vt ſemper ad tuam voluntatem perficiendam dedita, in viis tuis ambulet. Accumula in eam cœleſtia tua dona: vitam illi fælicem & diuturnam largire, vt diu fœliciterq; regnet, hoſtes omnes ſuperet ſuos, & poſt hanc vitam gloria perfruatur æterna. Per Chriſtum Dominum noſtrũ. Amen.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui facis mirabilia magna ſolus, prætende ſuper famulos tuos Pontifices & Miniſtros, & ſuper cũctas congregationes illis commiſſas, ſpiri-

ſpiritum gratiæ ſalutaris, & vt in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde, per Aduocatum & Mediatorem noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Precatio Diui Chryſoſtomi.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui nobis gratiam dediſti, vt hoc tempore vnaniminiter congregati, preces noſtras ad te offerrem⁹, quiq; polliceris, vt vbi duo vel tres congregati fuerint in tuo nomine, te eorum ſupplicationes clementer exauditurum, petimus, vt vota & preces tuorum famulorũ, prout tibi videbitur eorum ſaluti maximè expedire, perficias, & præſta nobis in hac vita tuæ veritatis cognitionem, & in futura, vitam æternam. Amen.

ij. Corinth. xiij.

GRatia Domini noſtri Ieſu Chriſti, charitas Dei, & communicatio ſancti Spiritus, ſit ſemper cum omnibus nobis. Amẽ.

Pro Pluuia petenda, tempore neceſſitatis.

DEus pater cœleſtis, qui per filium tuum vnigenitum promiſiſti vniuerſis tuum regnum & eius iuſtitiam quærentibus, omnia huic vitæ neceſſaria, da nobis quęſumus

in hac noſtra neceſſitate, pluuiam &imbres tempeſtiuos, vt terræ fructus, ad corporis noſtri conſolationem, tui nominis honorẽ, recipere poſſim⁹: Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Pro Aëris ſerenitate.

DOmine Deus, qui propter peccata hominis ſemel ſubmerſiſti mundum vniuerſum, octo hominibus ſolùm exceptis, & poſtea ſingulari ductus miſericordia, promiſiſti illum nunquam penitus ſubmergẽdum, ſupplices te rogamus, etſi ob iniquitates noſtras has pluuiæ & aquarum inundationes ſumus commeriti, digneris tamen nos ad veram pœnitentiam conuertere, & talem nobis tribuere cœli ſerenitatem, vt terræ fructus tempore oportuno recipiamus, tuoq́; hoc ſupplicio admoniti, vitam noſtram emendare diſcamus, atque ob tuam in nos clementiam, tuas laudes & honores, perpetuò celebrare valeamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Tempore Caritatis & Famis.

DEus pater cœleſtis, cuius beneficio pluuia decidit, terra fit frugifera, animantia creſcunt, & piſces multiplicantur: intuere quæſumus afflictiones populi tui, & largire,

gire, vt hęc penuria caritaſq́; annonę, quam nunc iuſtiſſimè propter peccata noſtra patimur, bonitate miſericordiæ tuæ vertatur in copiam & abundantiam. Hæc nobis clementiſſime pater cōcede, propter amorem Ieſu Chriſti Domini noſtri, cui tecum & ſãcto ſpiritui, laus, honor & gloria in omnem æternitatem. Amen.

Tempore Belli.

OMnipotens Deus, Rex regum, & omnium gubernator, cuius potentiæ nulla creatura reſiſtere poteſt, cui proprium eſt peccatores punire, & eorum miſereri qui verè agunt pœnitētiam, ſerua & libera nos, ſuppliciter te petimus, à manu inimicorum: reprime eorum ſuperbiam, minue malitiam, diſſipa illorum machinationes & aſtutias, vt nos tuis armis muniti, ſemper ſeruemur ab omnibus periculis, ad glorificandũ te, qui es vnicus victoriæ largitor: propter merita vnigeniti filii tui Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Tempore peſtis, mortalitatis, ſiue morbi.

OMnipotens Deus, qui tempore Regis Dauid, in ira tua, ſeptuaginta millia hominum peſte interfeciſti, & tamen tuæ miſericordiæ memor, conſeruaſti reliquos,

miſerere noſtri miſerorum, qui nunc variis morbis & graui mortalitate affligimur, vt quemadmodum angelum tuum à ſupplicio inferendo ceſſare iuſſiſti, ita quoque nunc & hanc peſtem à nobis amouere digneris: Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, ſuſcipe has precationes noſtras, vt quos delictorum catena miſerè conſtringit, clementia tuæ miſericordiæ liberè abſoluat, propter merita Ieſu Chriſti, noſtri mediatoris vnici. Amen.

Finis Letaniæ.

Collectæ,

COLLECTAE, EPISTOLAE, AC Euangelia, ad ſacram Communionem, *ſiue in Cœna Domini dicenda, per totum Annum.*

Dominica i. Aduentus.

Collecta.

DA nobis quæſumus omnipotẽs Deus, vt abiectis operibus tenebrarum, induamur arma lucis in hac mortali vita, in qua Ieſus Chriſtus filius tuus cum magna humilitate ad nos viſitandos aduenit, vt in extremo die, quo rediturus eſt cum gloria Maieſtatis ſuæ ad iudicandos viuos & mortuos, reſurgamus ad vitam immortalem. Per Chriſtum Dominum noſtrum, qui tecum viuit & regnat in vnitate ſancti Spiritus, per ſecula ſeculorum. Amen.

Epiſtola. ad Roma. Cap. xiij.

NEmini quicquam debeatis, niſi hoc, vt inuicem diligatis. Nam qui diligit alterum, legem expleuit. Siquidem illa. Non mœchaberis, non occides, non furaberis, Deut. 5.

non falſum teſtimonium dices, non concupiſces, & ſi quod aliud præceptum, in hoc ſermone ſummatim compræhēditur, nem-
Leuit. 19. pe, Diliges proximum tuum ſicut teipſum.
Matth. 12. Dilectio, proximo malum non operatur.
Galat. 5. Conſummatio itaque legis, eſt dilectio.
Iacob. 2. Pręſertim cùm ſciamus tempus, quòd tempeſtiuum ſit, nos iam à ſomno expergiſci. Nunc enim propius adeſt nobis ſal⁹, quàm tum, cùm credebamus. Nox progreſſa eſt, dies autem appropinquat. Abiiciamus igitur opera tenebrarum, & induamur arma lucis: tanquam in die compoſitè ambule-
Luc. 21. mus, non comeſſationibus & ebrietatibus, non cubilibus ac laſciuiis, non contentione & æmulatione, ſed induamini Dominū Ieſum Chriſtum: & carnis curam ne agatis ad concupiſcentias.

Euangelium. Matthæi. xxi.

Marc. 12. Luc. 19. ET quum appropinquaſſent Hieroſolymis, & veniſſent Bethphage ad montem Oliuarum, tunc Ieſus miſit duos diſcipulos, dicens eis: Ite in caſtellum quod contra vos eſt, & ſtatim inuenietis aſinam alligatam, & pullum cū ea, ſoluite & adducite mihi. Et ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite: Dominus his opus habet: & cōfeſtim emittet eos.
Ioan. 12. Hoc autem totum factum eſt, vt adimple-

retur

retur quod dictum eſt per Prophetam, dicentem:Dicite filię Sion: Ecce Rex tuus venit tibi manſuetus, & ſedens ſuper aſinam, & pullum filium ſubiugalis. Euntes autem diſcipuli, fecerunt ſicut præceperat illis Ieſus. Et adduxerũt aſinam & pullum, & impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua, & Eum ſuper illa collocarunt. Plurima autem turba ſtrauerunt veſtimenta ſua in via. Alii verò cædebant ramos de arboribus, & ſternebãt in via. Porrò turbæ quæ præcedebãt & quæ ſequebantur, clamabant, dicentes: Hoſanna filio Dauid, Benedictus qui venit in nomine Domini, Hoſanna in altiſſimis. Et quum intraſſet Hieroſolyma, commota eſt vniuerſa ciuitas, dicens: Quis eſt hic? Turbæ autem dicebant: Hic eſt Ieſus ille propheta à Nazareth Galilęæ. Et intrauit Ieſus in tẽplum Dei & eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo, menſáſque nummulariorum, & cathedras vendentium columbas, euertit, & dixit eis: Scriptum eſt, Dom⁹ mea, dom⁹ deprecationis vocabitur: at vos feciſtis eam ſpeluncam latronum.

Zac. 9. Eſa. 69. Pſal. 117. Eſa. 56. Hier. 7.

Dominica ij. Aduentus.

Collecta.

BEnedicte Deus, qui effeciſti vt quæcunque ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam

ſcriberentur, concede nobis, vt ita ſcripturam attentè audiamus, legamus, diſcamus, & intelligamus, ſynceréque obſeruemus, vt per patientiam & conſolationem ſcripturarum amplectamur, & retineamus ſpem vitæ æternæ, quam dediſti nobis in ſeruatore noſtro Ieſu Chriſto, cui tecum & ſancto ſpiritui, ſit honor & gloria, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Epiſtola ad Romanos. xv. capite.

QVæcunque præſcripta ſunt, in noſtram doctrinam præſcripta ſunt: vt per patientiam & cõſolationem ſcripturarum, ſpem habeamus. Deus autem patientiæ & conſolationis, det vobis idem mutuò inter vos ſentire, ſecundum Ieſum Chriſtum, vt vnanimiter vno ore glorificetis Deum ac patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti. Quapropter aſſumite vos inuicem, quemadmodum & Chriſtus aſſumpſit nos in gloriam Dei. Illud autem dico, Ieſum Chriſtum miniſtrum fuiſſe circumciſionis pro veritate Dei, ad cõfirmandas promiſſiones patrum: cęterùm vt gentes pro miſericordia glorifi-
Pſal. 17. cent Deum: ſicut ſcriptum eſt: Propter hoc
Deut. 32. confitebor tibi in Gentibus, & nomini tuo
Pſal. 116. canam. Et rurſum dicit: Gaudete Gentes cum populo eius. Et rurſum: Laudate Dominum

minum omnes Gentes, & collaudate eum omnes populi. Et rurſum Eſaias dicit: Erit radix Ieſſe, & qui exurget ad imperandum gentibus: in eo gentes ſperabunt. Deus autem ſpei repleat vos omni gaudio & pace in credendo vt abundetis in ſpe, in virtute Spiritus ſancti. Eſa.11.

Euangelium Lucæ. xxi.

ERunt ſigna in Sole & Luna & ſtellis, & in terris anxietas Gentium per deſperationem, reſonante mari & fluctu, extabeſcentibus hominibus, præ timore & expectatione eorum, quæ ſuperuenient orbi terrarum. Nam virtutes cœlorum mouebuntur, & tunc videbunt filium hominis venientem in nube, cum poteſtate & gloria magna. His autem fieri incipientibus, ſuſpicite & attollite capita veſtra, quoniam appropinquat redemptio veſtra. Et dixit illis ſimilitudinem: Videte ficum & omnes arbores quum protrudunt iam gemmas, cernẽtes ex vobis ipſis, ſcitis quod iam inſtet æſtas. Ita & vos quum videritis hæc fieri, ſcitote quod inſtet regnum Dei. Amen dico vobis, non præteribit ætas hæc, antequam omnia facta fuerint. Cœlum & terra tranſibunt, verba autem mea non tranſibunt. Math.24. Mar.13. Eze.38. Oſe.20. Apo.6.

Dominica iij. Aduentus.

Collecta.

AVrem tuam quæſumus Domine, precibus noſtris accommoda, & mentis noſtræ tenebras, gratia tuæ viſitationis illuſtra. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. &c.

Epiſtola. i. Cor. iiij.

SIc nos æſtimet homo, vt Miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei: quod ſupereſt autem, illud requiritur in diſpenſatoribus, vt fidus aliquis reperiatur. Mihi verò pro minimo eſt, vt à vobis diiudicer, aut ab humano iudicio: imò nec meipſum diiudico. Nullius enim rei mihi conſcius ſum: ſed non per hoc iuſtificatus ſum: cæterùm qui me iudicat, Dominus eſt. Proinde ne ante tempus quicquam iudicetis, donec venerit Dominus, qui & illuſtraturus eſt occulta tenebrarum, & patefaciet conſilia cordium, ac tunc laus erit vnicuique à Deo.

Euangelium. Matthæi, cap. xi.

Luc.7. IOannes autem cùm audiſſet in carcere facta Chriſti, miſſis duob⁹ diſcipulis ſuis, dixit illi: Tu es ille qui venturus eſt, an alte-

rum

rum expectamus?Et reſpondens Ieſus dixit
illis:Ite,& renunciate Ioanni, ea quæ audi-
tis & videtis:Cæci viſum recipiunt,& clau- Eſa.35.
di ambulant, leproſi mundantur, & ſurdi
audiunt,mortui excitantur, & pauperes læ-
tum accipiunt Euangelii nuncium:Et bea- Eſa.61.
tus eſt,quiſquis non fuerit offenſus per me.
Euntib⁹ autem illis, cœpit Ieſus dicere tur-
bis de Ioanne: Quid exiſtis in deſertum vt
videretis? num arundinem quæ agitatur à
vento? Agè, quid exiſtis vt videretis? num
hominem mollibus veſtibus amictum?Ec-
ce qui mollia geſtant, in domibus Regum
ſunt. At quid exiſtis videre? num Prophe-
tam? Certè dico vobis, & excellentiorem
Propheta. Hic eſt enim de quo ſcriptum
eſt: Ecce ego mitto nuntium meum ante Mal.1.
faciem tuam, qui præparaturus eſt viam Mar.1.
tuam ante te.

Dominica iiij. Aduentus.

Collecta.

EXcita quæſumus Domine potentiam tuam & veni, & magna nobis virtute ſuccurre, vt per auxilium gratiæ tuæ, quod noſtra peccata præpediunt, indulgentia tuę miſerationis acceleret. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Philip. iiij.

1.Theſ.5. GAudete in Domino ſemper, & iterùm dico gaudete. Modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus. Dominus propè eſt. De nulla re ſolliciti ſitis, ſed in omni petitione & obſecratione, cum gratiarum actione petitiones veſtræ innoteſcant apud
Ioan.14. Deum. Et pax Dei quæ ſuperat omnem in-
Rom.5. tellectum, cuſtodiat corda veſtra & ſenſus veſtros, per Chriſtum Ieſum.

Euangelium. Ioannis. i.

Ioan.5. ET hoc eſt teſtimonium Ioannis, quando miſerant Iudæi ab Hieroſolymis ſacerdotes & Leuitas, vt interrogarent eum, Tu
Ioan.3. quis es? Et confeſſus eſt, & non negauit. Et confeſſus eſt, inquiens: Non ſum ego Chriſtus. Et interrogauerunt eum: Quid ergo?
Deut.18. Helias es tu? Et dicit: Non ſum. Es tu Propheta ille? Et reſpondit: Non. Dixerunt ergo ei: Quis es: vt reſponſum demus iis qui
Mat.3. miſerunt nos? Quid dicis de teipſo? Ait: Ego
Mar.1. vox clamantis in deſerto, Dirigite viam
Luce.3. Domini: ſicut dixit Eſaias propheta. Et qui
Eſa.40. miſſi fuerant, erant ex Phariſęis. Et interrogauerunt eum, ac dixerunt ei: Cur ergo baptizas ſi non es Chriſtus, neq; Helias, neq; Propheta ille: Reſpondit eis Ioannes, dicēs:
Act.19. Ego baptizo aqua, ſed in medio veſtrûm

ſtat,

ſtat quem vos neſcitis, ipſe eſt, qui quum me ſequeretur, anteceſſit me: cuius ego nõ ſum dignus, vt ſoluam corrigiã calciamenti. Hæc in Bethabara facta ſunt, trans Iordanem, vbi Ioannes baptizabat.

In die Natalis Domini.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vnigenitum filium tuum nobis dediſti, vt noſtram naturam aſſumeret, hodiernaq; die de pura virgine naſceretur, præſta quęſumus, vt nos regenerati, filiiq; tui per adoptionem & gratiam facti, tuo ſancto ſpiritu quotidie renouemur, per eundem Dominum noſtrum. &c.

Epiſtola. ad Hebræos. cap. i.

DEus olim multifariam, multiſq; modis loquutus patribus per prophetas, extremis diebus hiſce loquutus eſt nobis per filium, quem conſtituit hæredem omnium, Mat. 28. per quem etiam ſecula condidit: qui cùm ſit ſplendor gloriæ, & expreſſa imago ſubſtantiæ illius, modereturq; omnia verbo potentiæ ſuæ: per ſemetipſum purgatione facta peccatorum noſtrorum, conſedit in dextera maieſtatis in excelſis: tanto præſtã-

tior factus angelis, quanto excellentius præ
Pſalm.2. illis ſortitus eſt nomen. Nam cui dixit vn-
Act.13. quam angelorum: Filius meus es tu, ego
2.Reg.7. hodie genui te? Ac rurſum: Ego ero ei pa-
ter, & ille erit mihi filius. Rurſum autem,
cùm inducit primogenitum in orbem ter-
Pſalm.96. rarum, dicit: Et adorent eum omnes Ange-
Pſal.103. li Dei. Et ad angelos quidem dicit: Qui
creat angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſu-
Pſal.44. os ignis flammam. Ad filium autem: Thro-
nus tuus Deus in ſeculum ſeculi, virga re-
ctitudinis, virga regni tui. Dilexiſti iuſtiti-
am, & odiſti iniquitatem, propterea vnxit
te Deus, Deus tuus, oleo exultationis, vltra
Pſal.101. cõſortes tuos. Et, Tu in initio Domine, ter-
ræ fundamenta ieciſti, & opera manuum
Eſa.51. tuarum ſunt cæli: ipſi peribunt, tu autem
permanes, & omnes vt veſtimentum vete-
raſcent: ac velut amictum circumuolues e-
os, & mutabuntur: tu autem idem es, & an-
ni tui non deficient.

Euangelium. Ioannis. 1.

Gen.1. IN principio erat ſermo, & ſermo erat a-
Pro.8. pud Deum, & Deus erat ille ſermo. Hic
erat in principio apud Deum. Omnia per
ipſum facta ſunt, & ſine Eo factum eſt ni-
Ioan.4. hil quod factum eſt. In ipſo vita erat, & vi-
Ioan.8. ta erat lux hominum, & lux in tenebris lu-

cet,

cet, & tenebræ eam non apprehenderunt. Erat homo miſſus à Deo, cui nomen Ioannes. Hic venit ad teſtificandum, vt teſtaretur de luce, vt omnes crederent per ipſum. Non erat ille lux illa, ſed miſſus erat vt te- Ioan.5.
ſtaretur de luce. Erat lux illa lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum. In mundo erat, & mundus per Eſa.56.
ipſum factus eſt, & mundus eũ non cogno- Oſe.1.
uit. In ſua venit, & ſui eum non receperunt. Rom.8. Galat.4.
Quotquot autem receperunt eum, dedit eis vt liceret filios Dei fieri, videlicet his, qui credidiſſent in nomen ipſius: Qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt. Et ſermo ille caro factus eſt, & habitauit in nobis: & conſpeximus gloriam eius, gloriam velut vnigeniti à Patre: plenus gratia & veritate.

Die Sancti Stephani.

Collecta.

DA nobis Domine quæſumus, vt exemplo ſancti Stephani diſcamus inimicos diligere, qui pro perſecutoribus ſuis precatus eſt Dominum noſtrum filium tuum, qui tecum viuit & regnat. &c. Amen.

Tunc ſequetur collecta de Natiuitate Domini, quæ quotidie dicetur vſque ad Circumciſionem.

Epiſtola. Act. vij.

Mat.16. STephanus plenus Spiritu ſancto intentis in cœlum oculis, vidit gloriam Dei, & Ieſum ſtantem à dextris Dei, & ait: Ecce video cœlos apertos, & filium hominis ſtãtem à dextris Dei. Exclamantes autem voce magna, continuerunt aures ſuas, & impetum fecerunt vnanimiter in eum. Et eie-
Act. 7. ctum eum è ciuitate, lapidabant: ac teſtes depoſuerunt veſtimenta ad pedes adoleſcentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabãt
Luc.23. Stephanum inuocantem, ac dicentem: Domine Ieſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Poſitis autem genibus, clamauit voce magna: Domine, ne ſtatuas illis peccatum hoc. Et cùm hæc dixiſſet, obdormiuit.

Euangelium. Matth. xxiij.

ECce ego mitto ad vos Prophetas, & Sapientes, & Scribas: & illorum aliquot occidetis, crucifigetiſq;, & illorum nonnullos flagellabitis in ſynagogis veſtris, & perſequemini de ciuitate in ciuitatem, vt veniat ſuper vos omnis ſanguis iuſtus, qui ef-
Gen.4. fus⁹ eſt ſuper terram, à ſanguine Abel iuſti,

vſque

vſq; ad ſanguinem Zachariæ filij Barachię, 2. Par.24.
quem occidiſtis inter templum & altare.
Amen dico vobis, venient hęc omnia ſuper
generationem iſtam. Hieruſalem, Hieruſa- Luc.13.
lem, quæ occidis Prophetas, & lapidas eos Eſa.14.
qui ad te miſſi ſunt: quoties volui congre-
gare filios tuos, quemadmodum gallina
congregat pullos ſuos ſub alas, & noluiſtis?
Ecce relinquitur vobis domus veſtra deſer- Pſal.68.
ta. Dico enim vobis, haudquaquam me vi-
debitis poſthac, donec dicatis: Benedictus Pſal.117.
qui venit in nomine Domini.

Die Ioannis Euangeliſtæ.

Collecta.

ECcleſiam tuam quæſumus Domine be-
nignus illuſtra, vt beati Ioannis Apo-
ſtoli tui & Euangeliſtæ illuminata doctri-
nis, ad dona perueniat ſempiterna. Per Do-
minum noſtrum Ieſum Chriſtũ. &c. Amen.

Epiſtola. i. Ioan. i.

QVod erat ab initio, quod audiuimus, Ioan.1.
quod vidimus oculis noſtris, quod 2.Pet.1.
perſpeximus, & manus noſtrę contrectaue- Ioan.20.
runt de ſermone vitæ, & vita manifeſtata
eſt, vidimus. etiam teſtamur, & annuncia- Ioan.17.
mus vobis vitam æternam, quæ erat apud
patrẽ, & manifeſtata eſt nobis. Quod vidi-

mus & audiuimus annuntiamus vobis, vt
& vos ſocietatem habeatis nobiſcum, &
ſocietas noſtra ſit cum Patre, & filio eius
Ioan. 16. Ieſu Chriſto. Et hæc ſcribim⁹ vobis, vt gau-
1. Ioan. 1. dium veſtrum ſit plenum. Et hæc eſt pro-
miſſio quam audiuimus ex ipſo, & annun-
tiamus vobis, quòd Deus lux eſt, & tene-
bræ in eo non ſunt vllæ. Si dixerimus, quòd
ſocietatem habemus cum eo, & in tenebris
ambulamus, mentimur, & veritatem nõ fa-
cimus. Quòd ſi in luce ambulamus, ſicut
ipſe eſt in luce, ſocietatem habemus inter
nos mutuam, & ſanguis Ieſu Chriſti filij e-
ius emundat nos ab omni peccato. Si dixe-
rimus peccatum non habem⁹, noſipſos fal-
limus, & veritas in nobis non eſt. Si confi-
teamur peccata noſtra, fidelis eſt & iuſtus,
vt remittat nobis peccata noſtra, & emun-
det nos ab omni iniquitate. Si dixerimus,
non peccauimus, mendacem facimus eum,
& ſermo eius non eſt in nobis.

Euangelium. Ioan. xxi.

DIxit autem Ieſus Petro: Sequere me.
Conuerſus Petrus, videt illum Diſcipu-
lum, quem diligebat Ieſus, ſequentem, &
qui recubuit in cœna ſuper pectus eius, &
Ioan. 12. dixit: Domine, quis eſt ille qui tradit te?
Hunc ergo cùm vidiſſet Petrus, dicit Ieſu:
Domine,

Domine, hic autem quid? Dicit ei Ieſus: Si eum velim manere donec veniam, quid ad te? Tu me ſequere. Exijt ergo ſermo iſte inter fratres, quòd diſcipulus ille non moreretur. Et non dixerat ei Ieſus, Non moritur: ſed, Si eum velim manere donec veniam, quid ad te? Hic eſt diſcipulus ille, qui teſtimonium perhibet de his, & ſcripſit hæc. Et ſcimus quòd verum eſt teſtimonium eius. Sunt autem & alia multa, quæ fecit Ieſus: Ioan.20.
quæ ſi ſcribantur per ſingula, nec ipſe, opinor, mundus caperet eos qui ſcriberentur libros.

Die Innocentium.

Collecta.

DEus, cuius hodierna die præconium Innocentes Martyres non loquendo, ſed moriendo confeſſi ſunt, omnia in nobis vitiorũ mala morti dede, vt fidem tuã quam lingua noſtra loquitur, etiam vita moribus fateatur. Per Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum, &c. Amen.

Epiſtola. Apocal. xiiij.

ET vidi, & ecce Agnus ſtans ſuper montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentia nomen patris eius ſcriptum in frontibus ſuis. Et audi-

ui vocem de cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitrui magni, & vocem audiui citharœdorum citharizantium citharis ſuis. Et cantãt quaſi canticum nouum ante ſedem, & ante quatuor animalia & ſeniores: & nemo poterat diſcere canticum, niſi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti ſunt de terra. Hi ſunt qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, virgines enim ſunt. Hi ſequuntur agnum quocũq; ierit. Hi empti ſunt ex ho-
1.Cor.6. minibus primitiæ Deo & Agno, & in ore
Apo.5. eorum non eſt inuentus dolus. Sine macula enim ſunt ante thronum Dei.

Euangelium. Matth. ij.

ANgelus Domini apparet in ſomnis Ioſeph, dicens: Surge, & aſſume puerum ac Matrem illius, & fuge in Aegyptum, & eſto illic donec dixero tibi: Futurum eſt enim, vt Herodes quęrat puerum ad perdendum eum. Ille verò excitatus, aſſumpſit puerum & matrem eius noctu, & ſeceſſit in Aegyptum, & fuit illic vſq; ad obitum Herodis · vt perficeretur quod dictum fuerat à
Nu.24. Domino per Prophetam, dicentem: Ex Ae-
Oze.11. gypto vocaui filium meum. Tum Herodes vbi vidit ſibi illuſum fuiſſe à Magis, indignatus eſt vehementer; ac miſſis ſatellitibus

bus, interfecit omnes pueros qui erãt Bethleem, & in omnib⁹ finibus Bethleemiticis, quotquot eſſent bimuli & minores, iuxta tempus quod exactè cognouerat ex Magis. Tunc perfectum eſt, quod dictum fuerat ab Hieremia propheta, cum ait: Vox in Rhama audita eſt, lamentatio, ploratus & fletus multus: Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolationem admittere, propter eà quòd non ſint. Ierem. 31.

Domin. poſt feſtum Natiuitatis.

Collecta.

OMnipotens Deus qui vnigenitum filiũ tuum nobis dediſti. &c.

Vt ſupra in feſto Natiuitatis.

Epiſtola. Galatas. iiij.

DIco autem, quàm diu hæres puer eſt, nihil differt à ſeruo, quum ſit Dominus omnium, ſed ſub tutoribus & actoribus eſt vſque ad tempus quod pater præſcripſerit. Sic & nos, cùm eſſemus pueri, ſub elementis mundi eramus, in ſeruitutem adacti. At vbi venit plenitudo temporis, emiſit Deus filium ſuum, factum ex muliere, factum legi obnoxium, vt eos qui legi erãt obnoxij, Mat. 5. redimeret, vt adoptione ius filiorum acciperemus. Quoniam autem eſtis filij, emiſit Rom. 8.

Deus ſpiritum filij ſui in corda noſtra cla-
mantem, Abba pater. Itaque iam non es
ſeruus, ſed filius, quòd ſi filius, & hæres Dei
per Chriſtum.

Euangelium. Matthæi. 1,

Luce. 3. Gen. 21. LIber generationis Ieſu Chriſti filij Da-
uid, filij Abraham. Abraham genuit I-
ſaac. Iſaac autem genuit Iacob. Iacob autē
genuit Iudam & fratres eius. Iudas autem
genuit Phares & Zaram è Thamar. Phares
autem genuit Eſrom. Eſrom autem genuit
Aram. Aram autem genuit Aminadab. A-
minadab autem genuit Naaſſon. Naaſſon
autem genuit Salmon. Salmon autem ge-
nuit Booz è Rachab. Booz autem genuit
1. Re. 16. Obed è Ruth. Obed autem genuit Ieſſe.
2. Re: 12. Ieſſe autem genuit Dauid Regem. Dauid
3. Re. 11. autem Rex, genuit Solomonem ex ea quæ
fuerat vxor Vriæ. Solomon autem genuit
Roboam. Roboam autem genuit Abia. A-
bia autem genuit Aſa. Aſa autem genuit
Ioſaphat. Ioſaphat autem genuit Ioram.
2. Par. 26. Ioram autem genuit Hoziam. Hozias au-
tem genuit Ionatham. Ionathas autem ge-
nuit Achaz. Achaz autē genuit Ezechiam.
Ezechias autem genuit Manaſſe. Manaſſes
autem genuit Amon. Amon autem genuit
4. Re. 23. Ioſiam. Ioſias autem genuit Iechoniam &
Agge. 1. fratres ei⁹, in exilio Babylonico. Porrò poſt
exilium

exilium Babylonicum , Iechonias genuit 1.Eſd.3.
Salathiel.Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc.Sadoc autem genuit Achin.Achin autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Matthan. Matthan autem genuit Iacob.Iacob autem genuit Ioſeph maritum Mariæ : ex qua genitus fuit Ieſus,ille qui dicitur Chriſtus. Vniuerſæ itaque generationes ab Abraham vſque ad Dauid , generationes quatuordecim , & à Dauid vſque ad demigrationem Babylonicam,generationes quatuordecim & à demigratione Babylonica, vſque ad Chriſtum,generationes quatuordecim. Ie- Luce.1.
ſu verò Chriſti natiuitas ſic habet. Cũ mater enim eius Maria deſponſa eſſet Ioſeph, priùs quàm congreſſi fuiſſent, deprehenſa eſt grauida è Spiritu ſancto. Porrò Ioſeph maritus eius,quoniam erat iuſtus, & nolebat illam infamare,voluit clanculùm ab ea diuertere.Hæc autem cùm is in animo verſaret,ecce Angelus Domini in ſomnis viſus eſt,dicens illi:Ioſeph fili Dauid, ne metuas adiungere tibi Mariam vxorem tuam:nam quod in illa conceptum eſt,à Spiritu ſancto
profectum eſt, Pariet autem filium,& vo- Phil.2.
cabis nomen eius IESVM : is enim ſaluum Act.4.

faciet populum ſuum à peccatis ſuis. Porrò totum hoc factum eſt, vt perficeretur id, quod dictum fuerat à Domino per Prophe-
Eſai.7. tam, ita loquentem: Ecce virgo erit prægnans, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel: quod ſi quis interpretetur, ſonat: Nobiſcum Deus. Excitatus autem Ioſeph à ſomno, fecit vt iniunxerat ſibi Angelus Domini: & adiunxit ſibi vxorem ſuam, & non cognouit eam, donec peperiſſet
Luce.2. filium ſuum primogenitum, & appellauit nomen eius Ieſum.

Die Circumciſionis.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vnigenitum filiũ tuum carnis circumciſionem pati, & Legi ſubditum eſſe voluiſti, propter hominem, da corda noſtra, vera & ſpirituali circumciſione ita diſcindi, vt mactatis mundanis & carnalibus concupiſcentijs, obediamus per omnia diuinæ voluntati tuæ. Per eundem Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Roman. iiij.

Pſal.31. BEatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum: Beatificatio igitur hæc, in circumciſionem tantum an & in præputium deuenit? Dicimus enim quòd imputata

fuerit

fuerit Abrahæ fides ad iuſtitiam. Quomodo ergo imputata eſt? quum eſſet in circū-ciſione, an quum eſſet in præputio? Non in circumciſione, ſed in præputio. Et ſignum accepit circumciſionis, ſignaculum iuſtitiæ fidei, quæ fuerat in præputio, vt eſſet pater omnium credentium per pręputium, vt imputaretur & illis iuſtitia, & pater circumciſionis ijs qui non ſolùm genus ducerent à circumciſis, verum etiam ingrederentur veſtigijs fidei, quæ fuit in præputio patris noſtri Abrahæ. Non enim per legem promiſſio contigit Abrahæ, aut ſemini eius, illum hæredem fore mundi, ſed per iuſtitiam fidei. Etenim ſi ij qui ad legem pertinēt, hæredes ſunt, inanis facta eſt fides, & irrita facta eſt promiſſio.

Gen. 15.

Galat. 1.

Euangelium. Lucæ. ij.

ET factum eſt vt diſceſſerunt ab eis Angeli in cælum, & homines paſtores loquebātur inter ſeſe: Tranſeamus iam Bethleem vſque, & videamus hoc quod audiuimus accidiſſe, quod Dominus aperuit nobis. Et venerunt feſtinantes, & inuenerunt Mariam & Ioſeph, & infantem poſitum in præſepi. Quum vidiſſent autem, diuulgauerunt de verbo quod dictum erat ipſis de puero hoc. Et omnes qui audierunt, mirati

ſunt de his, quæ dicta erant à paſtoribus ad ipſos. Porrò Maria conſeruabat omnia verba hæc, conferens in corde ſuo. Et reuerſi ſunt paſtores, glorificantes ac laudantes Deum ſuper omnibus quæ audierant, & viderant, ita vt dictum fuerat ipſis. Et poſtquam conſummati ſunt dies octo, vt cir-
Gen. 17. cumcideretur puer, vocatum eſt nomen e-
Luce. 1. ius Ieſus, quod vocatum erat ab Angelo, prius quàm in vtero conciperetur.

Si fuerit Dominica inter feſtum Epiphaniæ, & Circumciſionis, tum recitabitur ipſa Collecta, Epiſtola & Euangelium, quæ dicebantur in die Circumciſionis.

Die Epiphaniæ.

Collecta.

DEus, qui vnigenitum tuum gentibus ſtella duce reuelaſti, cõcede propitius, vt qui te iam ex fide cognouimus, tua glorioſa Deitate poſt hanc vitam perfruamur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Epheſ. iij.

Act. 21. HVius rei gratia ego Paulus vinctus ſum Chriſti Ieſu pro vobis gentibus. Siquidem audiſtis diſpenſationẽ gratiæ Dei, quæ

quæ data eſt mihi in vos, quod ſecundum Galat. 1.
reuelationem notum mihi fecit myſterium, quemadmodum antè ſcripſi paucis, ex quibus poteſtis legentes intelligere cognitionem meam in myſterio Chriſti, quod in alijs ætatibus non innotuit filijs hominum, quemadmodum nunc reuelatum eſt ſanctis Apoſtolis eius & Prophetis per ſpiritum, vt ſint Gentes cohæredes & eiuſdem corporis, conſorteſq; promiſſionis in Chriſto, per Euangelium, cuius factus ſum miniſter, ſecundum donum gratiæ Dei, quod datum eſt mihi ſecundum efficatiam potentiæ illius. Mihi minimo omnium ſanctorum da- 1. Cor. 15.
ta eſt gratia hæc, vt inter Gentes euangelizem imperueſtigabiles diuitias Chriſti, & in lucem proferam omnibus quæ ſit com- Coloſ. 2.
munio myſterij, quod erat abſconditum à ſeculis in Deo, qui vniuerſa condidit per Ieſum Chriſtum, vt nota fiat nunc principatibus ac poteſtatibus in cœleſtibus per Eccleſiam, vehemẽter varia ſapientia Dei, ſecundum pręfinitionem ſeculorum, quam fecit in Chriſto Ieſu Domino noſtro, per quem habemus audaciam & aditum cum fiducia, quæ eſt per fidem illius.

Euangelium. Matthæi. ij.

CVm autem natus eſſet Ieſus in Beth-

leem ciuitate Iudęæ, temporibus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente acceſſerunt Hieroſolyma, dicentes: Vbi eſt ille, qui natus eſt Rex Iudæorum? Vidimus enim illius ſtellam in Oriente, & acceſſimus vt adoremus eum. Auditis autem his Herodes rex, turbatus eſt, & tota Hieroſolymorum vrbs cum illo: & conuocatis omnibus Pontificibus & Scribis populi, percontatus eſt eos, vbi Chriſtus naſceretur. At illi dixerunt ei:
Mich. 5. In Bethleem Iudęæ. Sic enim ſcriptum eſt per Prophetam: Et tu Bethleem terra Iuda, nequaquam minima es inter principes Iuda: Ex te enim mihi proditurus eſt dux, qui gubernaturus eſt populum meum Iſrael. Tum Herodes clàm accerſitis Magis, accuratè perquiſiuit ab illis, quo tempore ſtella apparuiſſet. Et iuſſis ire in Bethleem, dixit: Profecti illuc, accuratè inquirite de puero: vbi verò inueneritis, renunciate mihi, vt & ego veniam, & adorem illum. At illi audito Rege, profecti ſunt: Et ecce ſtella, quam viderant in Oriente, præcedebat illos, donec progreſſa ſtaret ſupra locum, in quo erat puer. Cùm autem vidiſſent ſtellam, gauiſi ſunt gaudio magno valdè, Et ingreſſi domum, inuenerunt puerum cum Maria matre eius, & proſtrati adorauerunt illum: & apertis theſauris ſuis, obtulerunt illi mu-

nera

nera, aurum, & thus, & myrrham: & oraculo admoniti in ſomnis, ne reuerterentur ad Herodem, per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam.

Dominica i. poſt Epiphaniam.

Collecta.

VOta quæſumus Domine ſupplicantis populi, cœleſti pietate proſequere, vt ea quæ agenda ſunt, videant, & ad implenda quæ viderint, tua gratia ac virtute commoueantur. Per Ieſum Chriſtum. &c.

Epiſtola. Rom. xij.

OBſecro igitur vos, fratres, per miſerationes Dei, vt præbeatis corpora veſtra hoſtiam viuẽtem, ſanctam, acceptam Deo, rationalem cultum veſtrum. Et ne accom- Phil. 4.
modetis vos ad figuram ſeculi huius, ſed transformemini per renouationem mentis veſtræ, vt probetis quæ ſit voluntas Dei, quod bonum eſt acceptumq́; & perfectum. Dico enim per gratiam, quæ data eſt mihi, Eccle. 3.
cuilibet verſanti inter vos, ne quis arroganter de ſe ſentiat, ſupra quàm oportet de ſe ſentire: ſed ita ſentiat, vt modeſtus ſit & ſobrius, vt cuique Deus partitus eſt menſuram fidei. Quemadmodum enim in vno 1. Cor. 12.
corpore multa membra habemus, membra Eph. 4.

verò non omnia eundem habent actum, ſic multi vnum corpus ſumus in Chriſto, ſingulatim autem alii aliorum membra.

Euangelium. Lucæ. ij.

ET ibant parentes eius quotannis Hieroſolymam, in die feſto Paſchæ. Et cùm factus eſſet annorum duodecim, aſcendentibus illis Hieroſolymam ſecundum conſuetudinem diei feſti: conſummatiſq; diebus cùm redirent illi, remanſit puer Ieſus Hieroſolymis, & non cognouerunt parentes eius. Cæterùm rati illum eſſe in comitatu, venerunt itinere diei, & requirebãt eum inter cognatos & inter notos. Et cùm non inueniſſent eum, reuerſi ſunt Hieroſolymã, quærentes eum. Et accidit poſt triduum, inuenerunt illum in templo, ſedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebãt autem omnes qui eum audiebant, ſuper intelligentia & reſponſis eius: & viſo eo, admirati ſunt. Et dixit mater eius ad illum: Fili, cur feciſti nobis ſic? Ecce pater tuus & ego dolẽtes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid eſt quod quærebatis me? an neſcitis quod in his quæ Patris mei ſunt, oportet me eſſe? Et illi non intellexerunt ſermonem, quem loquutus eſt ipſis. Et deſcendit cum eis, venitq; Nazareth,

Exo. 23.
Leuit. 23.

zareth, erátque ſubditus illis. Mater autem eius conſeruabat omnia verba hæc in corde ſuo. Et Ieſus proficiebat ſapientia & ætate, & gratia apud Deum atque homines.

Dominica ſecunda poſt Epiphan.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui cœleſtia ſimul & terreſtria moderaris, ſupplicationes noſtras clemẽter exaudi, & pacem tuam, noſtris concede temporibus. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. ad Romanos. xij.

HAbentes dona iuxta gratiã datam no- 1. Cor. 14.
bis varia: ſiue prophetiam iuxta portio- 1. Pet. 1.
nem fidei, ſiue miniſterium in adminiſtratione, ſiue qui docet in doctrina, ſiue qui exhortatur in exhortatione, qui impertit in
ſimplicitate, qui præeſt in diligentia, qui Act. 2.
miſeretur in hilaritate. Dilectio ſit non ſi- Eccl. 32.
mulata: ſitis odio proſequentes quod malũ Deut. 15.
eſt, adhærentes ei quod bonum eſt, per fra- Amos. 5.
ternam charitatem, ad mutuò vos diligendos propenſi, honore alius aliũ præuenien-
tes, ſtudio non pigri, ſpiritu ferUentes, tem- 2. Pet. 2.
pori ſeruientes, ſpe gaudentes, in afflictio- Eccl. 31.
ne patientes, precationi inſtantes, neceſſitatibus ſanctorum communicantes, hoſpi-

Heb. 13. talitatem ſectantes. Bene loquamini de iis qui vos inſectantur: bene loquamini, inquam, & ne malè precemini. Gaudete cum gaudentibus, & flete cum flentibus: eodem animo alij in alios affecti, non arroganter de vobiſipſis ſentientes, ſed humilibus vos accommodantes.

Euangelium. Ioannis. ij.

ET die tertia nuptię fiebant in Cana Galilęæ, & erat mater Ieſu ibi. Vocatus eſt autem & Ieſus, ac diſcipuli eius ad nuptias. Et vbi defeciſſet vinum, dicit Mater Ieſu ad eum: Vinum non habent. Dicit ei Ieſus:

Lucæ. 2. Quid mihi tecum eſt mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater eius miniſtris: Quodcunq; dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ ſex, poſitæ ſecundũ purificationem Iudęorum, capientes ſingulæ metretas binas aut ternas. Dicit ei Ieſus: Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vſque ad ſummum. Et dicit eis: Infundite nunc, & ferte architriclino: & tulerũt. Poſtquàm autem guſtaſſet architriclin⁹ aquam in vinum verſam, neque ſciret vnde eſſet, ſed miniſtri ſciebant, qui hauſerãt aquam, vocat ſponſum, & dicit ei: Omnis homo primo loco bonum vinum ponit, & cùm inebritati fuerint, tũc id quod deterius eſt.

Tu ſeruaſti bonũ vinum vſq; ad hoc tempus. Hoc edidit initio ſignorum Ieſus in Cana Galilęæ, & manifeſtauit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli eius.

Dominica iij. poſt Epiphaniam.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, infirmitatem noſtram propitius reſpice, atq; in omni neceſſitate ad protegendum nos, dexteram tuæ maieſtatis extende. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Epiſtola. Roma. xij.

NE ſitis arrogantes apud voſmetipſos, neque cuipiam malum pro malo red- Pro.20.
datis. Prouidè parantes honeſta in conſpe- 1.Pet.3.
ctu omnium hominum, ſi fieri poteſt, quãtum in vobis eſt, cum omnibus hominibus in pace viuentes, non voſmetipſos vlciſcen- Heb.12.
tes dilecti, quin potius date locum iræ. Scriptum eſt enim: Mihi vltio, ego rependam, dicit Dominus. Si igitur eſurit inimicus tu- Deut.32.
us, paſce illum: ſi ſitit, da illi potum. Hoc e- Pro.23.
nim ſi feceris, carbones ignis coaceruabis in caput illius. Ne vincaris à malo, imò vince bono malum.

Euangelium. Matth. viij.

CVm deſcendiſſet autem de monte, ſe- Mar.1.
quutæ ſunt eum turbæ multæ: & ecce Luc.5.

leproſus accedens, adorauit eum, dicens: Domine, ſi velis, potes me mundare. Protenſaq; manu tetigit illum Ieſus, dicens: Volo: mundus eſto. Ac protinus mundata fuit illius lepra. Et dicit illi Ieſus: Vide ne cui dixeris: ſed abi, oſtende teipſum ſacer-
Deut.14. doti, & offer munus, quod iuſſit offerri Mo-
Luc.7. ſes in teſtimonium ipſis. Porrò cùm ingreſ-
Ioh.4. ſus fuiſſet Ieſus Capernaum, adijt eum Cẽturio, obſecrans eum, & dicens: Domine, famulus meus decumbit domi paralyticus, ac grauiter diſcruciatur. Et dicit illi Ieſus: Ego cùm venero, medebor illi. Et reſpondens Centurio, dixit: Domine, nõ ſum idoneus vt tectum meum ſubeas: imò tantum
Pſal.106. dic verbum, & ſanabitur famulus meus: Nã ego ſum homo alterius poteſtati ſubditus, & habeo ſub me milites, & dico huic: vade, & vadit. & alteri: veni, & venit. & ſeruo meo: fac hoc, & facit. Hæc autem cùm audiſſet Ieſus, admiratus eſt, & ait ſequentib[9] ſe: Amen dico vobis, ne in Iſraël quidẽ tan-
Eſa.13. tum fidei reperi. Dico autem vobis, quòd
Luc.13. multi ab Oriente & Occidẽte venturi ſunt, & accumbent cum Abraham, & Iſaac, & Iacob, in regno cælorum: filij verò regni eijciẽtur in tenebras extremas: illic erit ploratus & ſtridor dentium. Et dixit Ieſus Cẽturioni: Abi, & quemadmodum credis, ita

fiat

fiat tibi. Et ſanatus eſt famulus eius in hora illa.

Dominica iiii. poſt Epiphaniam.

Collecta.

DEus, qui nos in tantis periculis conſtitutos propter humanam fragilitatem ſcis non poſſe ſubſiſtere. Da nobis ſalutem mentis & corporis, vt ea quæ pro peccatis noſtris patimur, te adiuuante vincamus. Per Dominum noſtrum Ieſum, &c.

Epiſtola. Rom. xiij.

OMnis anima poteſtatibus ſupereminē- Sap.6.
tibus ſubdita ſit. Non enim eſt pote- 1.Pet.2.
ſtas niſi à Deo: quæ verò ſunt poteſtates, à Deo ordinatæ ſunt. Itaque quiſquis reſiſtit poteſtati, Dei ordinationi reſiſtit. Qui autem reſtiterint, ſibiipſis iudiciū accipiēt. Nam principes non terrori ſunt bene agentibus, ſed male. Vis autem non timere poteſtatem? Quod bonum eſt facito, & feres laudem ab illa: Dei enim miniſter eſt tibi in bonum. Quod ſi feceris id quod malum eſt, time. Non enim fruſtra gladium geſtat. Nam Dei miniſter eſt, vltor ad iram ei qui, quod malum eſt fecerit. Qua propter oportet eſſe ſubditos, non ſolùm propter iram, verumetiam propter conſcientiam.

Propter hoc enim & vectigalia ſoluitis : ſi-
Matt.17. & 22. quidem miniſtri Dei ſunt , in hoc ipſum incumbentes . Reddite igitur omnibus, quòd debetur : cui, tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem: timorem : cui honorem, honorem.

Euangelium. Matth. viij.

Mat.4. Luc.8. ET quũ eſſet ingreſſ⁹ nauim, ſequuti ſunt eum diſcipuli ſui : & ecce motus magnus factus eſt in mari, à deò vt nauis operiretur à fluctibus , ipſe verò dormiebat. Et accedentes diſcipuli, excitauerũt illum, dicentes : Domine, ſerua nos : perimus. Et dicit illis : Quid timidi eſtis exigua præditi
Iob.26. Pſal.106. Eſa.31. fiducia ? Tunc excitatus, increpauit ventos, & mare, & facta eſt tranquillitas magna . Homines verò admirabantur, dicentes: Qualis eſt hic, quia vẽti quoq; & mare
Marc.5. Luc.8. obediunt illi ? Et cùm veniſſet ad vlteriorẽ ripam, in regionem Gergeſenorum, occurrerunt ei duo dæmoniaci, è monumentis egreſſi : erant autem ſæui ſupra modum, adeò vt nemo poſſet trãſire per viam illam.
2.Cor.6. Et ecce vociferabantur, dicentes : Quid rei nobis tecum eſt Ieſu filj Dei ? Veniſti huc
Marc.5. ad cruciandum nos ante tempus? Erat autẽ procul ab illis grex porcorũ multorum paſcens, Dęmones verò rogabant eum, dicentes:

centes : Si eijcis nos, permitte nobis vt demigremus in gregem porcorum. Et ait illis abite. Illi verò egreſſi, abierunt in gregem porcorum. Et ecce ferebatur totus grex porcorum per præceps in mare, & perierunt in aquis. Porrò qui paſcebant, aufugerunt : & digreſſi in ciuitatem, renuntiauerunt omnia, & quid accidiſſet dæmoniacis. Et ecce tota ciuitas exiuit in occurſum Ieſu. Et cùm vidiſſent illum, rogabant, vt decederet è finibus ipſorum.

Domin.v.poſt.Epiphan.

Collecta.

FAmiliam tuã quæſumus Domine concontinua pieta cuſtodi, vt quæ ſola fiducia gratiæ cœleſtis innititur, tua ſemper protectione muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum Amen.

Epiſtola. Coloſſ. iij.

SItis igitur induti tanquam electi Dei, ſancti ac dilecti, viſcera miſerationum, comitatem, modeſtiam, manſuetudinem, lenitatem, ſufferentes vos inuicẽ, & condonantes vobis mutuò, ſi quis aduerſus aliquem habuerit querelam : quemadmodum & Chriſtus condonauit vobis, ita & Epheſ.4.

Matt.22. vos. Super omnia autem hæc, charitatem, quæ eſt vinculum perfectionis, & pax Dei, palmam ferat in cordibus veſtris, in quam & vocati eſtis in vno corpore: & grati ſitis.
Eph.5. Sermo Chriſti inhabitet in vobis opulentè, cum omni ſapientia. Doceteq; & commonete vos inuicem, cantionibus & laudibus, & cantilenis ſpiritualibus cum gratia, ca-
1.Cor. 10. nentes in corde veſtro Domino. Et quicquid egeretis ſermone aut facto, omnia in nomine Domini Ieſu facite, gratias agentes Deo & Patri per illum.

Euangelium. Matth, xiij.

Mar.4 ASſimulatum eſt regnum cælorum homini ſeminanti bonum ſemen in agro ſuo: ſed dormientibus hominibus, venit illius inimicus, & ſeminauit zizania inter triticum, abijtq;. Cùm autem germinaſſet herba: & fructum feciſſet, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem ſerui patrisfamiliâs, dixerunt illi, Domine, nónne bonum ſemen ſeminaras in tuo agro? Vnde igitur habet zizania? Ille verò dixit illis? Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt illi: Vis igitur abeamus & colligamus ea? At ille dixit. Non, ne dum colligitis zizania, eradicetis ſimul cum illis & triticum: ſinite pariter creſcere vtraq;

vſque ad meſſem, & in tempore meſſis dicam meſſoribus Colligite primũ zizania, & colligate ea in faſciculos ad comburẽdũ ea: triticum verò congregate, in horreum meum.

Dominica ſexta poſt Epiphaniam quando ſit, legentur Collecta Epiſtola & Euangelium quæ in Dominica precedenti.

Dominica Septuageſimę.

Collecta.

PReces populi tui, quæſumus Domine, clementer exaudi, vt qui iuſtè pro peccatis noſtris affligimur, pro tui nominis gloria, per miſericordiam tuam liberemur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Epiſtola. i.Cor.ix.

AN neſcitis, quòd qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit præmium? Sic currite, vt comprehendatis. Omnis autem qui certat, per omnia temperans eſt: illi quidem igitur, vt perituram coronam accipiant, nos autem vt æternam. Ego itaque ſic curro, vt non in incertum: ſic pugilem ago, non velut aërem feriens: verùm ſubijcio corpus meum,

& in ſeruitutem redigo, ne quo modo fiat, vt cùm aliis prædicarim, ipſe reprobus efficiar.

Euangelium. Matth. xx.

SImile eſt regnum cælorum homini patrifamilias, qui exijt primo ſtatim diluculo, ad conducendos operarios in vineam ſuã. Conuentione autem facta cum operarijs in ſingulos dies denario, miſit eos in vineam ſuam. Et egreſſus circiter horam tertiam, vidit alios ſtantes in foro ocioſos, & illis dixit: Ite & vos in vineam & quodcunque iuſtũ fuerit, dabo vobis. Illi autem abierũt. Rurſum autem exijt circiter ſextã & nonam horam, & fecit ſimiliter. Circa vndecimam verò exijt, & inuenit alios ſtantes ocioſos, ac dicit illis: Cur hic ſtatis totum diem o-ocioſi? Dicunt ei: quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Abite & vos in vineam, & quicquid fuerit iuſtum, accipietis. Cùm autem veſpera facta eſſet, dicit Dominus vineæ procuratori ſuo: Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à poſtremis vſque ad primos. Et cùm veniſſent qui circa vndecimam horam venerant, acceperunt ſinguli denarium. Venientes autem & primi, arbitrati ſunt quòd plus eſſent accepturi: & acceperunt ipſi quoque ſinguli

guli denarium. Et cùm accepiſſent, murmurabant aduerſus patremfamilias, dicentes: Hi nouiſſimi vnam horam fuerunt in opere, & illos pares nobis feciſti, qui portauimus pondus diei & æſtum. At ille reſpõdens vni eorum dixit: Amice, non facio tibi iniuriam Nónne denario pactus es mecũ? Tolle quod tuum eſt, & abi. Volo autem huic nouiſſimo dare ſicut & tibi. An non Rom.11.
licet mihi quod volo facere in rebus meis? An oculus tuus malus eſt, quod ego bonus Matt.19.
ſim? Sic nouiſſimi erunt primi, & primi no- Mar.10.
uiſſimi. Multi enim ſunt vocati, pauci verò Luc.13.
electi.

Dominica Sexageſimæ.

Collecta.

DEus, qui cõſpicis quod ex nulla noſtra actione confidimus, cõcede propitius, vt contra aduerſa omnia, protectionis tuæ benignitate muniamur. Per Ieſum Chriſtũ Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. *ij. Cor. xi.*

LIbenter enim ſuffertis inſipientes, cùm ſitis ſapiẽtes. Suffertis enim ſi quis vos in ſeruitutem adigit, ſi quis exedit, ſi quis accipit, ſi quis attollit ſeſe, ſi quis vos in faciem cædit: iuxta contumeliam loquor: perinde quaſi nos infirmi fuerimus. Imò in

quocũque audet aliquis, (per inſipientiam
Act.22. Phil.3. loquor) audeo & ego. Hebræi ſunt, ſum &
ego : Iſraelitæ ſunt, ſum & ego : ſemen A-
brahæ ſunt, ſum & ego : miniſtri Chriſti
ſunt, (deſipiens loquor) excellentius ſum
ego : in laboribus copioſius, in verberibus
ſupra modum, in carceribus abundantius,
in mortibus frequenter: à Iudæis quinquies
quadragenas plagas, vna minus, accepi.
Act.16. Ter virgis cæſus fui : ſemel fui lapidatus: ter
Act.14. naufragium feci : noctem ac diem in pro-
Act.27. fundo egi : in itineribus ſæpe, in periculis
fluminum, periculis latronum, periculis ex
genere, periculis ex gẽtibus, periculis in ci-
uitate, periculis in deſerto, periculis in ma-
ri, periculis inter falſos fratres : in labore &
moleſtia, in vigilijs ſæpe, in fame & ſiti, in
ieiunijs ſæpe, in frigore & nuditate : præter
ea quæ extrinſecus accidunt, incumbens
mihi quotidiana cura omnium eccleſiarũ.
1.Cor.8. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis
& 12. offenditur, & ego nõ vror? Si gloriari opor-
teat, de his quæ infirmitatis meæ ſunt, glo-
riabor. Deus & Pater Domini noſtri Ieſu
Galat.1. Chriſti, qui eſt laudandus in ſecula, nouit
quòd non mentiar.

Euangelium. Lucæ. viij.

Matt.13. Mar.4. CVm autem turba plurima conueniret,
& è ſingulis ciuitatibus properarent ad
eum,

eum, dixit per ſimilitudinem. Exijt qui ſementem faciebat, ad ſeminandum ſemen ſuum: & inter ſeminandum, aliud cecidit circa viam, & conculcatum eſt, & volucres cæli comederunt illud. Et aliud cecidit ſuper petram, & enatum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul enatæ, ſpinæ ſuffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, & enatum, fecit fructum centuplum. Hæc dicens, clamabat: Qui habet aures ad audiẽdum, audiat, Interrogabant autem eum diſcipuli eius, dicentes: quæ eſſet iſta parabola. At ille dixit. Vobis datum eſt noſſe mysteria regni Dei: cæteris autem per parabolas, vt videntes non videant, & audientes non intelligant. Eſt autem hæc parabola. Semen eſt ſermo Dei: qui autem iuxta viam, hi ſunt qui audiũt, deinde venit Diabolus, & tollit ſermonem de corde eorum, ne credentes ſeruentur. Nam qui ſuper petram, ij ſunt qui cùm audierint, cum gaudio ſuſcipiunt ſermonem, & hi radices non habent, qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in ſpinas cecidit, hi ſunt qui audierũt, & à ſolicitudinibus & diuitijs ac voluptaitbus vitæ euntes, ſuffocãtur, nec referunt fructum. Quod autem in bonam terram, hi ſunt qui

Eſai. 6.

in corde honeſto ac bono, audientes ſermonem, retinent, & fructum afferunt per patientiam.

Dominica quinquageſimæ.

Collecta.

DEus, qui nos per Apoſtolum tuum docuiſti, quod omnia opera noſtra ſine charitate nihil ſint, da nobis ſpiritum tuum ſanctum, qui diffundat in cordibus noſtris excellens donum charitatis, verum vinculum pacis & omnium virtutum, & ſine qua omnis viuens coram te eſt mortuus, hoc largire: per Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum, &c. Amen.

Epiſtola. *i. Cor. xiij.*

SI linguis hominum loquar & angelorũ, charitatem autem non habeam, factus
Matt.7. ſum æs reſonãs aut cymbalum tinniens. Et ſi habeam prophetiam, & nouerim miſteria omnia, omnémque ſcientiam: & ſi ha-
Luc.17. beam omnem fidem, adeò vt montes loco dimoueam, charitatẽ autem non habeam, nihil ſum. Et ſi inſumam in alimoniam omnes facultates meas, & ſi tradam corpus meum vt comburar, charitatem autem nõ habeam, nihil vtilitatis capio. Charitas patiens

tiens eſt, benigna eſt: charitas non inuidet: charitas non eſt procax: non inflatur, non eſt faſtidioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet de iniuſtitia, ſed congaudet veritati: omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam excidit: ſiue prophetiæ abolebuntur, ſiue linguæ ceſſabunt, ſiue ſciētia abolebitur. Ex parte enim cognoſcimus, & ex parte prophetamus. Aſt vbi venerit quod perfectum eſt, tunc quod ex parte eſt, abolebitur, Cùm eſſem puer, vt puer loquebar, vt puer ſentiebã, vt puer cogitabam: at vbi factus ſum vir, aboleui puerilia. Cernimus enim nũc per ſpeculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognoſco ex parte, tunc verò cognoſcam, quemadmodum & cognitus ſum. Nunc autem manet fides, ſpes, charitas, tria hæc, ſed maxima in his Charitas.

Euangelium. Lucæ. xviij.

ASſumpſit autem Ieſus duodecim, & ait Matt.20.
illis: Ecce aſcendimus Hieroſolymam, Mar.10.
& cõſummabuntur omnia quæ ſcripta ſunt
per Prophetas, de Filio hominis. Tradetur Lucæ.23.
enim gentibus, & illudetur, & contumelijs afficietur, & conſpuetur: & poſtquam flagellauerint, occident eum, ac die tertia reſurget.

ſurget. Et ipſi nihil horum intellexerunt.
Luc.2. Et erat verbum iſtud abſconditum ab eis, nec intelligebant quæ dicebantur. Accidit autem cùm appropinquaret Hiericho, cæcus quidam ſedebat iuxta viam, mendicãs: & cùm audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc eſſet. Dixerunt autem ei, quòd Ieſus Nazarenus tranſiret. Et clamauit, dicens: Ieſu fili Dauid, miſerere mei. Et qui præibant, increpabant eum, vt taceret. Ipſe verò multò magis clamabat: Fili Dauid, miſerere mei. Stans autem Ieſus, iuſſit illum adduci ad ſe. Et cùm appropinquaſſet, interrogauit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine, vt viſum recipiam. Et Ieſus dixit ei: Recipito viſum: Fides tua te ſaluum reddidit. Et confeſtim viſum recepit, ac ſequebatur illum glorificans Deum. Et omnis plebs vt vidit, dedit laudem Deo.

Feria. iiij. poſt Quinqua.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, qui nihil odiſti eorum quæ feciſti, & remittis peccata omnibus pœnitentibus: crea in nobis cor contritum, vt dignè peccata noſtra defleamus, & agnoſcam⁹ iniquitates noſtras,

&

& à te Deo omnis miſericordiæ, perfectam peccatorum remiſſionem cõſequamur. Per Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum. Amen.

Lectio Prophetiæ. Ioelis.ij.

COnuertimini ad me in toto corde veſtro, in ieiunio, & in fletu, & in planctu. Et ſcindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & cõuertimini ad Dominum Deum veſtrum, quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. Quis ſcit, ſi conuertatur, & Pſal.85.
ignoſcat, & relinquat poſt ſe benedictionẽ? Ionæ.4.
Sacrificium & libamen Domino Deo veſtro. Canite tuba in Sion, ſanctificate ieiunium, vocate cœtum, cõgregate populum, ſanctificate eccleſiam, coadunate ſenes: congregate paruulos, & ſugentes hubera. Egrediatur ſponſus de cubili ſuo, & ſponſa de thalamo ſuo. Inter veſtibulum & altare plorabunt ſacerdotes miniſtri Domini, & dicent: Parce Domine, parce populo tuo: & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, & dominentur eis nationes. Quare dicunt in populis: Vbi eſt Deus eorum?

Euangelium. Math.vi.

CVm ieiunaueritis, ne ſitis veluti hypo- Eſa.58.
critæ tetrici. Obſcurãt enim facies ſuas, Mat.9.

quò perſpicuum ſit hominibus ipſos ieiunare. Amen dico vobis, habent mercedem ſuam. Tu verò cùm ieiunas, vnge caput tuum, & faciem tuam laua, ne conſpicuum ſit hominibus te ieiunare, ſed patri tuo, qui eſt in occulto: & Pater tuus qui videt in abdito, reddet tibi in propatulo. Ne reponatis vobis theſauros in terra, vbi ærugo & tinea corrumpit, & vbi fures perfodiunt, ac furantur: Sed recondite vobis theſauros in cælo, vbi neque ærugo, neq; tinea corrumpit, & vbi fures non perfodiunt, neque furantur. Nam vbi fuerit theſaurus veſter, illic erit & cor veſtrum.

Luc. 12. Eccleſ. 29. Ierem. 17. Pro. 23.

Dominica. j. quadrageſimæ.

Collecta.

DOmine Ieſu Chriſte, qui noſtra cauſa quadraginta dieb⁹ & quadraginta noctibus ieiunaſti, da nobis huiuſmodi vti abſtinentia, vt caro noſtra ſpiritui ſit ſubiecta, & mandatis tuis ſemper obſequamur in vera Iuſtitia & ſanctitate, ad gloriam & honorem nominis tui: Qui viuis & regnas in ſecula. &c.

Epiſtola. ij. Cor. vi.

QVin & adiuuantes obſecramus, ne in vacuum gratiam Dei receperitis. Dicit

cit enim: In tempore accepto exaudiui te, Eſa.49.
& in die ſalutis ſuccurri tibi. Ecce nũc tempus acceptum, ecce nunc dies ſalutis. Ne quam vſquam demus offenſionem, ne repræhendatur miniſterium, ſed in omnibus commendemus noſipſos vt Dei miniſtri, in 1.Cor.4.
tolerantia multa, in afflictionibus, in neceſ- 1.Cor.3.
ſitatibus, in anxietatibus, in plagis, in carceribus, in ſeditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in puritate, in ſcientia, in animi lenitate, in benignitate, in ſpiritu ſãcto, in charitate non ſimulata, in ſermone veritatis, in potentia Dei, per arma iuſtitiæ dextra ac ſiniſtra, per gloriam & ignominiam, per conuitia & laudes: quaſi impoſtores, & tamen veraces: quaſi ignoti, & tamen noti: quaſi morientes, & ecce viuimus: quaſi correpti, & non occiſi: quaſi dolentes, ſemper tamen gaudentes: quaſi pauperes, multos tamen ditantes: vt nihil habentes, & tamen omnia poſſidentes.

Euangelium. Math.iiij.

TVnc Ieſus ſubductus fuit in deſertum à Mar.1.
ſpiritu, vt tentaretur à Diabolo. Et cùm Luc.4.
ieiunaſſet dies quadraginta, ac noctes quadraginta, tãdem eſurijt. Et cùm acceſſiſſet ad eum ille qui tentat, dixit: Si filius es Dei, iube vt lapides hi panes fiant. At illi reſpõ-

Deut.8. dens,dixit:Scriptum eſt: Non ſolo pane vi-
Sap.16. ctur⁹ eſt homo,ſed omni verbo quod egre-
ditur per os Dei. Tunc aſſumit illum dia-
bolus in Sãctam Ciuitatem, & ſtatuit eum
ſuper pinnaculum Templi,dicitq́; illi: Si fi-
lius es Dei,pręcipita te deorſum.Nam ſcri-
Pſal.90. ptum eſt: Angelis ſuis mãdaturus eſt de te,
ac manibus tollent te, nequando impingas
in lapidem pedem tuum. Dixit illi Ieſus:
Deut.6. Rurſum ſcriptum eſt. Non tentabis Domi-
num Deum tuum. Rurſum aſſumit illum
diabolus in montem excelſum valdè, &
commõſtrat ei omnia regna mundi,& glo-
riam illorum, & dicit illi: Hæc omnia tibi
dabo,ſi proſtratus adoraueris me. Tunc di-
cit illi Ieſus. Abi Satana,ſcriptum eſt enim:
Deut.6. Dominum Deum tuum adorabis, & illum
1.Re.7. ſolum coles. Tunc omittit illum diabolus.
Et ecce Angeli accedebant, ac miniſtra-
bant ei.

Dominica.ij Quadrageſimæ.

Collecta.

DEus qui conſpicis omni nos virtute de-ſtitui,interius exteriuſq́;, cuſtodi,vt ab omnibus aduerſitatibus muniamur in corpore,& à prauis cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum noſtrum.&c.

Epiſto-

Epiſtola. i.Theſſa.iiij.

QVod ſupereſt igitur fratres, rogamus vos, & adhortamur per Dominum Ieſum, quemadmodum accepiſtis à nobis, quomodo oporteat vos verſari, & placere Deo, vt abundetis magis. Noſtis enim quæ Phil.1.
præcepta dederimus vobis per Dominum Ieſum. Hæc enim eſt voluntas Dei, ſanctificatio Rom.12.
veſtra, vt abſtineatis à ſcortatione, & Eph.5.
ſciat vnuſquiſque veſtrûm ſuum vas poſſi- Tob.6.
dere cum ſanctificatione & honore, non cũ 1.Cor.7. Rom.1.
affectu concupiſcentiæ, quemadmodum & gentes, quæ non nouerunt Deum. Ne quis opprimat ac fraudet in negotio fratrem ſuum, propterea quòd vltor eſt Dominus de omnibus his, quemadmodum & antè diximus vobis, ac teſtati ſumus. Non enim vocauit nos Deus immunditiæ cauſa, ſed ad ſanctificationem. Proinde qui hæc reijcit, non reijcit hominem, ſed Deum, qui dedit Spiritum ſuum ſanctum in vos.

Euangelium. Math.xv.

ET digreſſus illinc Ieſus, ſeceſſit in partes Mat.7.
Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Cananæa, quæ à finibus illis venerat, clamabat ad illum dicens: Miſerere mei Domine fili Dauid: Filia mea miſerè à dæmonio agitatur. Ille verò non reſpondit ei quicquam. Et

accedentes diſcipuli eius, rogabant illum dicentes: Amitte illam, nã clamat poſt nos. Luc. 19. At ille reſpondens dixit: Non ſum miſſus, niſi ad oues perditas domus Iſraëliticæ. Illa verò venit & adorauit eum, dicens: Domine, ſuccurre mihi. At ille reſpondens, dixit: Nõ eſt honeſtum ſumere panem filiorum, & obijcere catellis. Hæc autem reſpondit: Certè Domine: etenim catelli edunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum. Tunc reſpondẽs Ieſus, dixit illi: O mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. Et ſanata fuit filia eius ex eo tempore.

Domin. iij. Quadrageſimæ.

Collecta.

QVæſumus omnipotens Deus, vota humilium reſpice, atque ad defenſionem noſtram aduerſus omnes inimicos noſtros dexteram tuæ Maieſtatis extende. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Epheſ. v.

Mar. 5. Ioan. 13. SItis igitur imitatores Dei, tanquam filij dilecti, & ambuletis in dilectione, quẽadmodum & Chriſtus dilexit nos, & tradi-
Galat. 3. dit ſemetipſum pro nobis oblationem & victiman Deo, in odorem bonæ fragrãtiæ.

Cæte-

Cæterùm ſcortatio, & omnis immunditia,
aut auaritia, ne nominetur quidē inter vos, Exod..
ſicut decet ſanctos: aut obſcœnitas, aut ſtul Eccle.23.
tiloquium, aut vrbanitas quę non conueni-
unt, ſed magis gratiarum actio. Nam hoc
ſcitis, quod omnis ſcortator, aut immūdus, 1.Cor.6.
aut auarus, qui eſt ſimulachrorum cultor, Coloſ.3.
non habet hæreditatem in regno Chriſti &
Dei. Ne quiſquam vos decipiat inanibus
ſermonibus. Propter hæc enim venire ſolet
ira Dei in filios inobedientes. Ne ſitis igitur
conſortes illorum. Eratis quondam tene- 1.Teſ.5.
bræ, nunc autem lux in Domino. Vt filij lu-
cis ambulate, nam fructus ſpiritus ſitus eſt
in omni bonitate, & iuſtitia & veritate, pro
bantes quid ſit acceptum Domino. Et ne
commercium habueritis cum operibus in-
frugiferis tenebrarum, quin ea potius etiam
arguite. Nam quæ ſecretò fiunt ab iſtis, tur-
pe eſt vel dicere. Sed omnia dum produn-
tur à luce, manifeſta fiunt. Nam quicquid
manifeſtum redditur, lumen eſt. Quaprop-
ter dicit: Expergiſcere qui dormis, & ſurge Eſa.60.
à mortuis, & illuceſcet tibi Chriſtus.

Euangelium. Luc. xi.

ET erat Ieſus eijciens dæmonium, & illud Mar.9.&
erat mutum: cumq; eieciſſet dæmoniū, 12.
loquutus eſt mutus, & admiratæ ſunt tur-

Mar.3. bæ. Quidam autem ex eis dixerunt: Per Beelzebul principem dæmoniorum, eijcit dęmonia. Et alij tentantes, ſignum de cælo quærebãt ab eo. Ipſe autem cùm ſciret cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum aduerſus ſeipſum diuiſum, deſolatur, & domus ſuper domum cadit. Quòd ſi Satanas quoque aduerſus ſeipſum diuiſus eſt, quomodo ſtabit regnum eius? quia dicitis, per Beelzebul eijcere me dæmonia. Quod ſi ego Beelzebul pręſidio eijcio dæmonia, filij veſtri cuius præſidio eijciunt? Ideò ipſi iudices veſtri erunt. Porrò ſi digito Dei eijcio dæmonia, profectò peruenit ad vos regnum Dei. Cùm fortis armatus cuſtodit a-

Mat.12. Coloſ.2. trium ſuum, in pace ſunt ea quæ poſſidet. Vbi verò fortior eo ſuperueniens vicerit eũ, vniuerſa arma eius aufert, in quibus confidebat, & ſpolia eius diſtribuit. Qui non eſt mecum, contra me eſt: & qui non colligit mecum, diſpergit. Cùm immundus ſpiritus exierit ab homine, ambulat per loca arentia, quærens requiem, & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui. Et cùm venerit, inuenit eam ſcopis mundatam atque ornatam: tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecum, nocẽtiores ipſo, & ingreſſi, habitant ibi: & fiunt extrema hominis illius, peiora primis. Factum eſt autem

autem cùm hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba, dixit illi: Beatus venter qui te portauit, & vbera quæ ſuxiſti. At ille dixit: Quinimo, beati qui audiunt ſermonem Dei, & cuſtodiunt illum.

Dominica. iiij. Quadrageſimæ.

Collecta.

CОncede quæſumus omnipotens Deus, vt qui ex merito noſtræ prauitatis affligimur, tuæ gratiæ conſolatione reſpiremus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Galat. iiij.

DIcite mihi qui ſub lege vultis eſſe, legem ipſam non auditis? Scriptum eſt enim quod Abraham duos filios habebat, Gen.16.
vnum ex ancilla, & vnum ex libera. Verùm is qui ex ancilla natus eſt, ſecundum carnem natus eſt: qui verò ex libera, per repromiſſionem: quæ per allegoriam dicuntur. Gen.17. Rom.6.
Nam hæc ſunt duo teſtamenta, vnum quidem à monte Sina, in ſeruitutem generans, qui eſt Agar: nam Agar, Sina mons eſt in Arabia, confinis eſt autem ei, qui nunc vocatur Hieruſalem: ſeruit autem cum filijs ſuis. At quæ ſurſum eſt

Apoc.21. Hieruſalem, libera eſt: quæ eſt mater omnium noſtrûm. Scriptum eſt enim: Lętare ſte-
Eſa.54. rilis quæ non paris : erumpe & clama quæ non parturis: quoniam multi liberi deſertæ, magis quàm eius quę habet virum. Nos autem fratres, ſecũdum Iſaac promiſſionis fi-
Gen.27. lij ſumus. Sed quemadmodum tunc is qui ſecundum carnem natus erat, perſequebatur eum qui natus erat ſecundum ſpiritum,
Gen.21. ita & nunc. At quid dicit ſcriptura? Eijce ancillam & filium illius: nõ enim hæres erit filius ancillæ, cum filio liberæ. Itaque fratres, non ſumus ancillæ filij, ſed liberæ.

Euangelium. Ioannis. vi.

Mat.14. Mar.6. Luc.9. POſt hæc abijt Ieſus trans mare Galilęæ, quod eſt Tiberiadis, & ſequebatur eum turba multa, quia videbant eius ſigna quæ faciebat ſuper his qui infirmabantur. Subijt autem in montem Ieſus, & ibi ſedebat cum
Exod.22. diſcipulis ſuis. Inſtabat autem paſcha, dies feſtus Iudęorum. Cùm ſuſtuliſſet ergo oculos Ieſus, & vidiſſet quod multa turbà venire ad ſe, dicit ad Philippum: Vnde ememus panes, vt edant iſti? Hoc autem dicebat, tentans eum: ipſe enim ſciebat quid eſſet facturus. Reſpondit ei Philippus: Ducẽtorum denariorum panes non ſufficiũt eis, vt vnuſquiſque puſillum quippiã accipiat.

Dicit

Dicit ei vnus ex diſcipulis ipſius, Andreas, frater Simonis Petri: Eſt puer vnus hîc, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos piſces: ſed hæc quid ſunt inter tam multos? 4.Reg.4.
Dixit autem Ieſus: Facite vt homines diſcũbant. Erat autem gramen multum in eo loco. Diſcubuerunt ergo viri numero fermè quinquies mille. Accepit autem panes Ieſus: cumq́ue gratias egiſſet, diſtribuit diſcipulis, diſcipuli verò diſcumbentibus. Similiter & ex piſcibus, quantum volebant. Vt autẽ impleti ſunt, dicit diſcipulis ſuis: Colligite quæ ſuperfuerunt fragmenta, ne quid pereat. Collegerunt ergo & impleuerunt duodecim cophinos fragmentorũ, ex quinque panibus hordeaceis, quæ ſuperfuerant his qui comederant. Illi ergo homines cùm vidiſſent, quod Ieſus fecerat ſignum, dicebant: Hic eſt verè Propheta ille, qui venturus eſt in mundum.

Dominica. v. Quadrageſimæ.

Collecta.

POpulum tuum quæſumus Domine, benigne reſpice, vt tua magna bonitate dirigatur, & corpore ac animo cõſeruetur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Epiſtola. Hebr.ix.

Heb.6.8. CHriſtus accedens Pontifex futurorum
&.9. bonorum,per maius & perfecti⁹ taber-
Eſa.33. naculum non manufactum, hoc eſt,nõ hu-
2.Cor.5. ius ſtructuræ, neque per ſanguinem hirco-
rum ac vitulorum, ſed per proprium ſãgui-
nem ingreſſus eſt ſemel in Sancta, æterna
1.Ioan.1. redemptione reperta. Nam ſi ſanguis tau-
1.Pet.1. rorum & hircorum & cinis iuuencæ, aſper-
Leuit.9. gens inquinatos, ſanctificat ad carnis puri-
&.16. ficationem, quantò magis ſanguis Chriſti,
Eph.1. qui per Spiritum æternum ſeipſum obtulit
Colo.1. immaculatum Deo,purgabit conſcientiam
2.Cor.5. veſtram à mortuarijs operibus, ad ſeruien-
Rom.6. dum Deo viuenti?Et ob id Noui teſtamen-
2.Pet.4. ti conciliator eſt,vt morte intercedente, ad
redemptionem earum præuaricationũ,quæ
fuerant ſub priori Teſtamento,ij qui voca-
ti ſunt,promiſſionem accipiant æternæ hæ-
reditatis.

Euangelium. Ioan.viij.

QVis ex vobis arguet me de peccato?
Porrò ſi veritatem dico, quare vos
Ioan.20. non creditis mihi? Qui ex Deo eſt, verba
1.Ioan.4. Dei audit. Propterea vos non auditis, quia
ex Deo non eſtis. Reſponderunt ergo Iu-
Ioan.4. dæi, & dixerunt ei: Nónne bene dicimus
Ioan.10. nos,quòd Samaritanus es tu,& dæmonium
habes?

habes? Reſpondit Ieſus: Ego dæmonium
non habeo, ſed cohoneſto Patrem meum,
& vos ignominia affeciſtis me. Ego autem
non quæro gloriam meam: eſt qui quærat
& iudicet. Amen amen dico vobis, ſi quis Ioan.5.
ſermonem meum ſeruauerit, mortem non
videbit in æternum. Dixerunt ergo illi Iu- Mat.9.
dæi: Nunc cognouimus, quòd dæmonium & 21.
habes. Abraham mortuus eſt & Prophetæ: Mar.3.
& tu dicis, Si quis ſermonem meum ſerua- Ioan.7.
uerit, non guſtabit mortem in æternum.
Nunquid tu maior es patre noſtro Abrahã,
qui mortuus eſt? Et Prophetæ mortui ſunt.
Quem teipſum tu facis? Reſpondit Ieſus: Si Ioan.5.
ego glorifico meipſum, gloria mea nihil
eſt. Eſt Pater meus qui glorificat me, quem
vos dicitis, Deum veſtrum eſſe, & tamen nõ
cognouiſtis eum, ego autem noui eum. Et
ſi dixero quòd non nouerim eum, ero ſimi-
lis veſtri, mendax. Sed noui eum, & ſermo-
nem eius ſeruo. Abraham pater veſter exul- Gen.17.
tauit vt videret diem meum, & vidit, atque & 22.
gauiſus eſt. Dixerunt ergo Iudæi ad eum: Heb.11.
Quinquaginta annos nondum habes, & A-
braham vidiſti? Dixit eis Ieſus: Amen amen
dico vobis, antequã Abraham naſceretur,
ego ſum. Tollebant ergo lapides, vt iacerẽt
in eum. Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit
è templo.

Dominica proxima Paſchæ.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum, Saluatorem noſtrũ carnem aſſumere, & crucem ſubire feciſti, concede propitius, vt & patientiæ ipſius habere documenta, & reſurrectionis conſortia mereamur. Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Philip. ij.

2.Pet.2. IS enim affectus ſit in vobis, qui fuit & in Chriſto Ieſu: qui cùm eſſet in forma Dei,
Pſalm.8. non rapinam arbitratus eſt, vt eſſet æqualis
Heb.5. Deo, ſed ſemetipſum inaniuit, forma ſerui ſumpta, in ſimilitudine hominum conſtitutus, & figura repertus vt homo, humilem præbuit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Quapropter & Deus illum in ſummam ex-
Mat.28. tulit ſublimitatem, ac donauit illi nomen,
Heb.2. quod eſt ſupra omne nomen, vt in nomine
Eſa.45. Ieſu omne genu ſe flectat, cœleſtium, ac
Daniel.7. terreſtrium & infernorum: omniſq; lingua
Rom.14. cõfiteatur, quòd Dominus ſit Ieſus Chriſtus ad gloriam Dei Patris.

Euan-

Euangelium. Matth. xxvi.

ET factum eſt cùm conſummaſſet Ieſus ſermones hos omnes, dixit diſcipulis ſuis: Scitis quòd poſt biduum Paſcha fit, & Mar.14.
Filius hominis traditur, vt crucifigatur. Luc.22.
Tũc cõgregati ſunt principes Sacerdotum, Ioan.18.
& Scribæ, & ſeniores populi, in atrium principis ſacerdotum, qui dicebatur Caiapha: & conſilium inierunt, vt Ieſum dolo caperent, & occiderent. Dicebant autem: Non in die feſto, ne tumultus fiat in populo. Cùm autem Ieſus eſſet in Bethania in Ioan.12.
domo Simonis leproſi, acceſſit ad eũ mulier, habens alabaſtrum vnguenti precioſi, & effudit ſuper caput ipſius recumbentis. Videntes autem diſcipuli indignati ſunt, dicentes: Ad quid perditio hæc! Potuit enim iſtud vnguentum venumdari magno, & dari pauperibus. Eo autem cognito, Ieſus ait illis: Quid moleſti eſtis mulieri? Opus enim bonũ operata eſt erga me. Nam ſemper pauperes habetis vobiſcum, me ve- Deut.15.
rò non ſemper habetis. Quòd enim hæc vnguentum hoc miſit ſuper corpus meum, ad ſepeliẽdum me fecit. Amen dico vobis, vbicunque prædicatum fuerit hoc Euangelium in toto mũdo, hoc quoque quod hæc fecit, narrabitur in memoriam ipſius. Tunc abijt vnus de duodecim, qui dicebatur Iu-

das Iſcariotes, ad principes ſacerdotum, & ait illis: Quid vultis mihi dare, & ego vobis tradam illum? At illi cõſtituerunt ei triginta argenteos. Et ex eo tempore quærebat oportunitatem, vt eum traderet. Cæterùm primo die azymorum acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes ei: Vbi vis paremus tibi ad edendum paſcha? At ille dixit. Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei. Magiſter dicit, Tempus meum prope eſt, apud te facio paſcha cum diſcipulis meis. Et fecerunt diſcipuli ſicut conſtituit illis Ieſus, & parauerunt Paſcha. Veſpere autem facto, diſcũbebat cum duodecim, & edentibus illis di-
Ioan.15. xit: Amen dico vobis, quòd vnus veſtrũ me proditurus eſt. Et mœſti redditi vehementer, cœperunt ſinguli dicere ei: Num ego ſum Domine? At ipſe reſpondens, ait: Qui intinxit mecum manum in catino, hic me proditurus eſt. Filius quidem hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de illo. Væ autem homini illi per quem filius hominis proditur: bonum erat ei, ſi natus nõ fuiſſet homo ille. Reſpõdens autem Iudas, qui tradidit eum,
Mar.14. dixit: Nũ ego ſum Rabbi? Ait illi: Tu dixi-
Luc.22. ſti. Veſcentibus autem eis, accepit Ieſus panem, & cùm egiſſet gratias, fregit, deditq; diſcipulis, & ait: Accipite, comedite, hoc eſt
1.Cor.11. corpus meum. Et accepto poculo, gratijs actis,

actis, dedit illis, dicens: Bibite ex hoc omnes: hic eſt enim ſanguis meus, qui eſt noui teſtamenti, qui pro multis effunditur in remiſſionem peccatorum. Dico autem vobis, Non bibam poſt hac ex hoc fructu vitis, vſque in diem illum, cùm illud bibam vobiſcum nouum in regno Patris mei. Et cùm hymnum cecinissent, exierunt in montem Oliuarum. Tūc dicit illis Ieſus: Omnes vos offēdiculum patiemini mea cauſa in nocte hac. Scriptum eſt enim: Percutiam paſtorē, & diſpergentur oues gregis. Poſtquam autem reſurrexero, præcedam vos in Galilæam. Reſpondens autem Petrus, ait illi: Et ſi omnes offendiculum paſſi fuerint tua cauſa, ego tamen nunquam offendiculum patiar. Ait illi Ieſus: Amen dico tibi, quòd in hac nocte antequam Gallus cantet, ter me negabis. Ait illi Petrus: Etiam ſi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter & omnes diſcipuli dixerunt. Tunc venit Ieſus cum illis in villam, quæ dicitur Gethſemane, & dixit diſcipulis: Sedete hîc, donec vadam & orem illîc. Et aſſumpto Petro & duobus filijs Zebedæi, cœpit affici dolore & mœſtitudine. Tunc ait illis Ieſus: Mœſta eſt anima mea vſque ad mortem: manete hîc & vigilate mecum. Et progreſſus puſillum, procidit in faciem ſuam orans, ac di-

Mar. 14. Luc. 21. Ioan. 18. Zach. 13. Act. 1. Ioan. 12. Luc. 22.

cens: Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Et venit ad diſcipulos, & reperit eos dormientes, & dicit Petro: Adeò nõ potuiſtis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, vt ne intretis in tentationem.
Galat.5. Spiritus quidem promptus eſt, at caro infirma. Rurſus altera vice abijt, & orauit, dicens: Pater mi, ſi non poteſt hoc poculum tranſire à me, niſi bibam illud, fiat voluntas tua. Et venit, & reperit eos iterùm dormientes. Erant enim oculi eorum grauati. Et relictis illis, iterum abijt, & orauit tertiò, eundem ſermonem dicens. Tunc venit ad diſcipulos ſuos, & dicit illis: Dormite iam & requieſcite. Ecce appropinquat hora, & filius hominis traditur in manus peccatorum. Surgite, eamus, ecce appropinquauit,
Mar.14. qui me tradit. Ad huc eo loquẽte, ecce Iu-
Luc.22. das, vnus de numero duodecim, venit, & cũ
Ioan.18. eo turba multa, cum gladijs & fuſtib⁹, miſſi à principibus Sacerdotũ & Senioribus populi. Is verò qui prodebat eum, dedit illis ſignum, dicens: Quemcunque oſculatus fuero, ipſe eſt, tenete eum. Et confeſtim accedens ad Ieſum, dixit: Aue Rabbi. Et oſculatus eſt eum. Dixitque illi Ieſus: Amice, ad quid ades? Tunc acceſſerũt, & manus iniecerunt in Ieſum, & ceperunt eum. Et ecce

vnus

vnus ex his qui erant cum Ieſu, extendens
manum, exemit gladium ſuum, & percuti-
ens ſeruum principis ſacerdotum, amputa-
uit auriculam eius. Tunc ait illi Ieſus: Con- Gen.9.
uerte gladiũ tuum in locum ſuum. Omnes Apo.13.
enim qui acceperint gladium, gladio peri- Ezech.11.
bunt. An putas quòd non poſſum nunc ro-
gare Patrem meum, & exhibebit mihi plus
quàm duodecim legiones angelorũ? Quo- Luc.24.
modo ergo implebuntur Scripturæ, quòd
ſic oportet fieri? In illa hora dixit Ieſus tur-
bis: Tãquam ad latronem exiſtis cum gla-
dijs & fuſtib⁹ ad cõprehendendũ me: quo-
tidie apud vos ſedebam docens in templo,
& non me cepiſtis. Hoc autem totum factũ
eſt, vt cõplerentur ſcripturæ Prophetarum.
Tunc diſcipuli omnes, relicto eo, fugerunt.
At illi comprehenſum Ieſum, duxerunt ad Eſa.35.
Caiapham principem Sacerdotum, vbi Pſal.21.
Scribæ & Seniores conuenerant. Petrus au-
tem ſequebatur eum procul, vſque ad atri-
um principis Sacerdotum, Et ingreſſus in-
tro, ſedebat cum miniſtris, vt videret finẽ.
Principes autem Sacerdotum & Seniores, Act.6.
& totum concilium quærebant falſum te-
ſtimonium cõtra Ieſum, vt morti eum tra-
derent: & non inueniebant. Nouiſſimè au-
tem venerunt duo falſi teſtes, & dixerunt: Ioan.1.
Hic dixit, Poſſum deſtruere templum Dei,

& in triduo ędificare illud. Et ſurgens prin-
ceps Sacerdotum, ait illi: Nihil reſpondes?
Cur iſti aduerſum te teſtimonium dicunt?
Luc.22. Ieſus autem tacebat. Et reſpondens prin-
ceps Sacerdotum, ait illi: Adiuro te per De-
um viuẽtem, vt dicas nobis, an tu ſis Chri-
Ioan.6. ſtus filius Dei. Dicit illi Ieſus: Tu dixiſti.
Act.1. Veruntamen dico vobis, amodo videbitis
filium hominis ſedẽtem à dextris virtutis,
& venientem in nubibus cæli. Tunc prin-
ceps Sacerdotum diſcidit veſtimenta ſua,
dicẽs: Proloquutus eſt blaſphemiam: quid
inſuper egemus teſtibus? Ecce nunc audi-
ſtis blaſphemiam eius: quid vobis videtur?
At illi reſpondentes, dixerũt: Reus eſt mor-
Leuit.24. tis: Tunc expuerunt in faciem eius, & cola-
Eſa.50. phis eum cæciderunt. Alij autem palmas in
Ioan.18. faciem eius dederunt, dicentes: Vaticinare
nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit? Pe-
trus verò ſedebat foris in atrio, & acceſſit
ad eum vna ancillula, dicens: Et tu cum Ie-
ſu Galilæo eras. At ille negauit corã omni-
bus, dicens: Neſcio quid dicas. Cùm autem
exiſſet in veſtibulum, vidit eum altera an-
cilla, & ait his qui erant ibi: Et hic erat cum
Ieſu Nazareno. Et iterum negauit cum iu-
reiurando: Nõ noui hominem. Et poſt pu-
ſillum acceſſerunt qui ſtabant, & dixerunt
Petro: Verè & tu ex illis es, nam & loquela
tua

tua te manifeſtum facit. Tunc cœpit execrari & iurare, quòd non noſſet hominem: & continuò Gallus cantauit. Et recordatus eſt Petrus verbi Ieſu, qui dixerat ei: Prius quàm Gallus cantet, ter me negabis. Et egreſſus foras, fleuit amarè. Mane autem facto, conſilium inierunt omnes principes Sacerdotum & ſeniores populi aduerſus Ieſum, vt eum morti traderent. Et vinctum eum, adduxerunt & tradiderunt Pontio Pilato præſidi. Tunc videns Iudas, qui eum prodiderat, quòd damnatus eſſet, pœnitētia ductus, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum & ſenioribus, dicens: Peccaui, prodens ſanguinem innoxium. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris. Et proiectis argenteis in templo, receſſit, & abiens laqueo ſe ſuſpendit. Principes autem Sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt: Non licet eos mittere in corbonam, quia precium ſanguinis eſt. Conſilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli in ſepulturam peregrinorum: quapropter vocatus eſt ager ille, Ager ſanguinis, vſque in hodiernum diem. Tunc impletum eſt quod dictū eſt per Hieremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos precium æſtimati, quem æſtimatum emerunt à filijs Iſrael, & dederūt eos in agrum figuli, ſicut

Pſal.2. Act.3. 2.Re.37. Act.1. Iere.32. Zac.11.

Mar15. conſtituit mihi Dominus. Ieſus autem ſte-
Luc.23. tit ante Præſidem , & interrogauit eũ Præ-
Ioan.18. ſes, dicens : Tu es rex Iudæorum ? Dicit illi Ieſus : Tu dicis. Et cùm accuſaretur à principibus Sacerdotum & Senioribus , nihil reſpondit. Tunc dicit illi Pilatus : Nõ audis quàm multa aduerſum te dicunt teſtimo-
Eſa.53. nia? Et non reſpondit ei ad vllum verbum, ita vt miraretur præſes vehementer. In feſto autem conſueuerat præſes turbæ dimittere vnum vinctum quem voluiſſent. Habebat autem tunc vinctum inſignem, qui dicebatur Barabbas : congregatis ergo illis, dixit Pilatus : Vtrum vultis dimittam vobis, Barabbã, an Ieſum, qui dicitur Chriſtus? Sciebat enim quòd propter inuidiam tradidiſſent eum . Sedente autem illo pro tribunali, miſit ad eum vxor eius, dicens: Nihil tibi cum iuſto illo; multa enim paſſa ſum hodie in ſomnis propter eum . Principes autẽ ſacerdotum & ſeniores perſuaſerũt turbis, vt peterent Barabbam, Ieſum verò perderent. Reſpondens autem præſes, ait illis : Vtrum vultis vobis è duobus dimittã? At illi dixerunt : Barabbam. Dixit illis Pilatus : Quid igitur faciam Ieſu, qui dicitur Chriſtus? Dicunt ei omnes : Crucifigatur. Præſes autem ait: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, dicentes: crucifigatur. Videns au-

tem

tem Pilatus quòd nihil proficeret, ſed magis tumultus fieret, accepta aqua, abluit manus coram populo, dicens: Innocẽs ego ſum à ſanguine huius iuſti. vos videritis. Et reſpondens vniuerſus populus, dixit: Sanguis eius ſuper nos, & ſuper filios noſtros. Tunc dimiſit illis Barabbam, Ieſum autem flagellatum tradidit vt crucifigeretur. Tũc milites Præſidis ſuſcipientes Ieſum in prætorio, congregauerunt ad eum vniuerſam cohortem: & cùm exuiſſent eum, circumdederunt ei clamidem coccinam, & coronam de ſpinis contextam, impoſuerunt ſuper caput eius, & arundinem in dexteram eius, & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Aue rex Iudæorum. Et cùm expuiſſent in eum, acceperunt arũdinem, & percutiebant caput eius. Et poſtquam illuſiſſent ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum veſtimentis ſuis, & abduxerunt eum vt crucifigerent. Exeuntes autem inuenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc adegerunt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha, quod eſt, Caluariæ locus. Et dederunt ei acetum bibere, cum felle mixtũ: & quum guſtaſſet, noluit bibere. Poſtquã Mat. 27.
autem crucifixerunt eum, diuiſerunt veſtimenta Mar. 17.
eius, ſortem mittentes: vt impleretur Ioan. 19.

quod dictum eſt per Prophetam: Diuiſerũt
Pſal.22. ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtimentum
meum miſerunt ſortem. Et ſedentes, ſerua-
Luc.25. bant eum ibi. Et impoſuerunt ſuper caput
eius cauſam ipſius ſcriptam: Hic eſt Ieſus
Eſa.53. rex Iudæorum. Tunc crucifiguntur cum eo
duo latrones, vnus à dexteris, & alter à ſi-
niſtris. Prætereuntes autem, conuitia iacie-
bant in eum, mouentes capita ſua, & dicẽ-
tes: Tu ille qui deſtruebas templum, & in
triduo ædificabas, ſerua temetipſum: ſi fili-
us Dei es, deſcende de cruce. Similiter &
principes Sacerdotum illudẽtes, cum Scri-
bis & Senioribus, dicebant: Alios ſeruauit,
Sap.2. ſeipſum nõ poteſt ſeruare. Si Rex Iſrael eſt,
Pſal.21.38 deſcendat nunc de cruce, & credemus ei.
& 69. Confidit in Deo, liberet eum nunc, ſi vult
eum. Dixit enim, Filius Dei ſum. Idipſum
autem & latrones qui crucifixi erant cũ eo,
exprobrabant ei. A ſexta autem hora, tene-
bræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram, vſq;
ad horam nonam: Et circa horam nonam,
Pſal.22. clamauit Ieſus voce magna, dicens: Eli, eli,
lamaſabachthani? hoc eſt, Deus meꝰ, Deus
meus, cur deſeruiſti me? Quidam autem il-
lic ſtantium cùm audiſſent, dicebant: Heli-
Mar.15. am vocat iſte. Et continuò currens vnus ex
Ioan.19. eis, cùm acceptam ſpongiam impleſſet a-
ceto, impoſuit arundini, dabátque ei vt bi-
beret.

beret. Cæteri verò dicebãt: Sine, videamus an veniat Helias liberaturus eum. Ieſus autem cùm iterum clamaſſet voce magna, emiſit Spiritum. Et ecce velum Templi ſciſſum eſt in duas partes, à ſummo vſque ad imum, & terra mota eſt, & petrę ſciſſæ ſunt: & monumẽta aperta ſunt, & multa corpora ſanctorum qui dormierant, ſurrexerunt: & egreſſi è monumentis, poſt reſurrectionẽ eius, venerunt in Sanctam ciuitatem, & apparuerunt multis. Centurio verò & qui cũ Luc. 23.
eo erant cuſtodientes Ieſum, viſo terrę motu, & his quæ facta fuerant, timuerunt valdè, dicentes: Verè filius Dei erat iſte. Erant autem ibi mulieres multæ è lõginquo ſpectantes, quæ ſequutæ fuerant Ieſum à Galilæa, miniſtrantes ei, inter quas erat Maria Magdalenæ, & Maria Iacobi, & Ioſe mater, & mater filiorum Zebedæi.

Feria .ij. ante Paſcha.

Lectio Eſaiæ Prophetæ. cap. lxiij.

QVis eſt iſte qui venit de Edom, tinctis veſtibus de Boſra: iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ? Ego qui loquor iuſtitiã, & propugnator ſum ad ſaluandum. Quare ergo Apoc. 19.
rubrum eſt indumentũ tuum, & veſtimenta

tua ſicut calcantium in torculari? Torcular calcaui ſolus, & de Gentibus non eſt vir mecum. Calcaui eos in furore meo,& conculcaui eos in ira mea, & aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea, & omnia indumenta mea inquinaui. Dies enim vltionis in corde meo, anus retributionis meæ venit. Circumſpexi, & non erat auxiliator: quæſiui & non fuit qui adiuuaret. Et ſaluauit mihi brachium meum, & indignatio mea ipſa auxiliata eſt mihi. Et conculcaui populos in furore meo, & inebriaui eos in indignatione mea, & dextraxi in terram virtutem eorum. Miſerationũ Domini recordabor, laudem Domini ſuper omnibus quæ reddidit nobis Dominus, & ſuper multitudinem bonorũ domui Iſrael, quæ largitus eſt eis, ſecundum indulgentiam ſuam, & ſecundum multitudinem miſericordiarũ ſuarum. Et dixit: Veruntamen populus meus eſt filij non negantes: & factus eſt eis ſaluator. In omni tribulatione eorum non eſt tribulatus, & angelus faciei ei9 ſaluauit eos: in dilectione ſua,& in indulgentia ſua ipſe redemit eos,& portauit eos & eleuauit eos cunctis diebus ſeculi. Ipſi autem ad iracundiam prouocauerunt, & afflixerunt ſpiritum ſancti eius, & cóuerſus eſt eis in inimicum, & ipſe debellauit eos.

Et

Et recordatus eſt dierum ſeculi Moyſi & populi ſui. Vbi eſt qui eduxit eos de mari Exod. 14.
cum paſtoribus gregis ſui? Vbi eſt qui poſuit in medio eius ſpiritum ſancti ſui? Qui eduxit ad dexteram Moyſen brachio maieſtatis ſuæ: qui ſcidit aquas ante eos, vt faceret ſibi nomẽ ſempiternum: qui eduxit eos per abyſſos, quaſi equum in deſerto nõ impingentem. Quaſi animal in campo deſcendens, ſpiritus Domini ductor eius fuit: ſic adduxiſtis populum tuum, vt faceres tibi nomen gloriæ. Attende de cælo, & vide Deut. 26.
de habitaculo ſancto tuo, & ſolio gloriæ tuæ. Vbi eſt zelus tuus, & fortitudo tua, multitudo viſcerum tuorum, & miſerationum tuarum? Super me continuerunt ſe. Tu enim pater noſter, & Abrahã neſciuit nos, & Iſraël ignorauit nos: Tu Domine pater noſter, redemptor noſter: à ſeculo nomen tuum. Quare errare nos feciſti Domine de vijs tuis, induraſti cor noſtrum, ne timeremus te? Cõuertere propter ſeruos tuos, tribus hæreditatis tuæ. Quaſi nihilum poſſederunt populum ſanctum tuum: hoſtes noſtri conculcauerũt ſanctificationem tuam. Facti ſumus quaſi in principio, cùm nõ dominareris noſtri, neque inuocaretur nomen tuum ſuper nos.

Euangelium. Mar. xiiij.

Mat.26. Luc.22. Ioan.11. ERat autem paſcha, & azymorum dies futuri poſt biduum. Et quærebãt ſummi Sacerdotes & Scribę, quomodo eũ per dolum comprehenſum occiderent. Dicebant autem: Non in die feſto, ne tumultus fiat populi. Luc.7. Ioan.12. Et cùm eſſet Bethanię in domo Simônis leproſi, accumbente eo, venit mulier habens alabaſtrum vnguenti nardi piſticæ præcioſæ, & cõminuto alabaſtro, effudit illi in caput. Erant autem quidam qui indignarentur apud ſeſe, ac dicerent: Ad quid perditio hæc vnguenti? nam poterat hoc vendi pluris quàm trecentis denarijs, ac dari pauperibus: Et infremuerũt aduerſus illam. At Ieſus dixit: Sinite illam, cur illi moleſti eſtis? bonum opus operata eſt erga me. Semper enim pauperes habetis vobiſcum, & quandocunque volueritis, poteſtis illis benefacere: me verò nõ ſemper habetis. Quod potuit, hæc fecit. Præuenit vt vngeret meum corpus ad ſepulturam. Amen dico vobis, vbicunque prædicatum fuerit Euangelium hoc in totum mundum, etiam hoc quod fecit hæc, dicetur in memoriam ipſius. Et Iudas Iſcariotes, vnus è duodecim abijt ad ſummos ſacerdotes, vt proderet eũ illis. Quo audito, illi gauiſi ſunt, & polliciti ſunt ei pecuniam ſe daturos. Et quærebat

quo-

quomodo opportunè illum traderet. Ac primo die azymorum, cùm paſcha immolarent, dicunt illi diſcipuli ſui: Vbi vis vt abeamus & paremus, vt edas Paſcha? Et emittit duos è diſcipulis ſuis, & dicit illis: Ite in ciuitatem, & occurret vobis homo hydriam fictilem aquæ plenam baiulans, ſequimini illum: & quocunque ingreſſus fuerit, dicite patrifamiliâs: Magiſter dicit, Vbi eſt diuerſorium, vbi paſcha cũ diſcipulis meis edam? Et ille vobis oſtendet triclinium magnum, ſtratum, paratum: illîc parate nobis. Et exierũt diſcipuli eius, & venerunt in ciuitatem, & repererunt quemadmodum dixerat illis, parauerũtq; Paſcha. Et cùm veſpera iam eſſet, venit cum duodecim. Et cùm accumberent ederentque, dixit Ieſus: Amen dico vobis, vnus ex vobis proditurus eſt me, qui edit mecum. At illi cœperunt eſſe mœſti, ac dicere illi ſingulatim: Num ego? Et alius: Num ego? Ille verò reſpondens, dixit illis: Vnus è duodecim, qui intingit mecum in catinum. Filius quidem hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de illo: ſed væ homini illi, per quem filius hominis proditur. Bonum erat illi, ſi natus non fuiſſet homo ille. Et edentibus illis, ſumpto Ieſus pane, cùm benedixiſſet, fregit, & dedit illis, ac dixit: Sumite, comedi-

Mat.26. te,hoc eſt corpus meum. Et accepto pocu-
Luc.22. lo,cum gratias egiſſet, dedit illis. Et bibe-
1.Cor.11. runt ex eo omnes. Et dixit illis:Hic eſt ſan-
guis meus noui teſtamenti, qui pro multis
effunditur. Amen dico vobis,poſthac non
bibam de fructu vitis, vſque ad diem illum
cùm illud bibero nouum in regno Dei. Et
cùm hymnum dixiſſent, exierunt in montẽ
Oliuarum.Et dicit illis Ieſus: Omnes offẽ-
diculum patiemini propter me in nocte
Zach.13. hac,quia ſcriptum eſt: Percutiam paſtorẽ,
Act.1. & diſpergentur oues. Sed poſteaquam re-
ſurrexero,præcedam vos in Galilæam. Pe-
trus autem dicit illi: Etiam ſi omnes offen-
diculum paſſi fuerint, at non ego. Et dicit
illi Ieſus: Amen dico tibi, quòd hodie in
nocte hac, prius quàm bis gallus cecinerit,
ter abnegabis me. At ille vehementius di-
cebat: Imò ſi me oportuerit commori tibi,
nõ te abnegabo. Similiter autem & omnes
Ioan.18. dicebant. Et veniunt in locum,cuius nomẽ
Gethſemani. Et dicit diſcipulis ſuis:Sedete
hîc, donec digreſſus orauero. Et aſſumit
Petrum & Iacobum, & Ioannem ſecum,
cœpitq; expaueſcere & angi. Et dicit illis:
Ioan.12. Dolore afficitur anima mea,vſque ad mor-
tem:manete hîc,& vigilate. Et progreſſus
paululum, proſtratus eſt in terram, & ora-
uit vt ſi poſſibile eſſet, tranſiret à ſe hora,&
dice-

dicebat: Abba pater, omnia poſſibilia ſunt tibi, aufer poculum à me hoc: Veruntamen non quid ego velim, ſed quid tu. Et venit, & offendit eos dormientes, dicitq́; Petro: Simon, dormis? non potuiſti vnam horam vigilare? Vigilate & orate, ne veniatis in tentationem. Spiritus quidẽ promptus, ac caro infirma. Et rurſum digreſſus orabat, Galat.5.
& eundem dixit ſermonem. Et reuerſus, of- Mar.14.
fendit illos rurſum dormientes: erant enim oculi eorum grauati, neque ſciebant quid illi reſponderent. Et venit tertiò, dicitq́; illis. Dormite poſthac & requieſcite: Sufficit. Venit hora, ecce traditur filius hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus Ecce qui prodit me, appropinquat. Et continuò, Luc.22.
adhuc eo loquente, accedit Iudas, qui erat Ioan.18.
vnus è duodecim, & cum illo turba multa cum gladijs & fuſtibus, à ſummis Sacerdotibus & Scribis & ſenioribus. Dederat autẽ is qui prodebat eum, commune ſignum illis dicens: Quemcunque oſculatus fuero, is eſt, comprehendite illum, & abducite cautè. Et cùm veniſſet, protinus accedit ad illum, dicitque ei: Rabbi, rabbi, ac deoſculatus eſt eum. Illi verò iniecerũt in illum manus ſuas, & comprehenderunt eum. Vnus autem quiſpiam adſtãtium educto gladio, percuſſit ſeruum ſummi Sacerdotis, & am-

putauit eius auriculam. Et reſpondens Ie-
ſus, dixit illis: Tãquam ad latronem exiſtis
cum gladijs ac fuſtibus, ad comprehendẽ-
dum me: quotidie erã apud vos in templo
docens, & non comprehẽdiſtis me: Sed iſta
Eſa. 53. fiunt, vt impleantur Scripturæ. Et relicto il-
lo, omnes fugerunt. Et vnus quiſpiam ado-
leſcentulus ſequebatur illum circumami-
ctus ſindone ſuper nudum, & comprehen-
derunt illum adoleſcentuli. Ille verò relicta
Mat. 26. ſindone, nudus effugit ab illis. Et abduxe-
Luc. 22. runt Ieſum ad ſummum Sacerdotem. Et
Ioan. 18. conueniunt cum illo omnes ſummi Sacer-
dotes & Seniores, & Scribę. Et Petrus emi-
nus ſequebatur illum, donec veniſſet in a-
trium ſummi Sacerdotis: & erat ſedens vnà
cum miniſtris, & calefiebat ad lumen. Sũ-
mi verò Sacerdotes & totum conciliũ quę-
rebant aduerſus Ieſum teſtimoniũ, vt mor-
ti traderent eum, & non inueniebant. Nam
multi falſum teſtimonium dixerant aduer-
ſus illum, nec erãt ſatis idonea teſtimonia.
Et quidam aſſurgebant & falſum teſtimo-
nium ferebant aduerſus illum, dicentes:
Ioan. 2. Nos audiuimus eum dicentem: Ego diru-
am Templum hoc quod eſt manibus fa-
ctum, & tribus diebus, aliud, ſine manibus
factum, extruam. Et ne ſic quidẽ ſatis ido-
nea erant teſtimonia illorum. Et ſurgens
ſummus

ſumm⁹ Sacerdos in medium, interrogabat
Ieſum dicens: Non reſpondes quicquam? Mat.26.
Quid iſti aduerſum te dicunt teſtimonia?
At ille tacebat, neque quicquam reſpon-
debat. Rurſum ſummus Sacerdos interro- Luc.22.
gauit, & dicit illi: Tu es ille Chriſtus filius
benedicti? Ieſus autem dixit: Ego ſum: & Ioan.6.
videbitis filium hominis ſedentem à dex-
tris virtutis, & venientem in nubibus cæli.
Summus autem Sacerdos dilaceratis veſti-
bus ſuis, dixit: Quid prætereà opus habem⁹
teſtibus? Audiſtis blaſphemiam. Quid vo- Mat.26.
bis videtur? Illi verò omnes condemnaue-
runt eum eſſe reum mortis. Et cœperunt
quidam conſpuere in eum, & obuelare fa-
ciem illius, & colaphis eum cædere, & di-
cere illi: Diuina. Ac miniſtri alapas illi im- 3.Reg.22.
pingebant. Et cùm eſſet Petrus in atrio in- Iob.16.
ferius, venit vna ancillarum ſummi Sacer-
dotis: quumq; vidiſſet Petrum calefacien-
tem ſe, intuita illum dicit. Et tu cùm Na-
zareno Ieſu fuiſti? At ille negauit, dicens:
Non noui: neque ſcio quid dicas. Et exiuit
foras in veſtibulũ, & gallus cecinit. Et an-
cilla cùm vidiſſet eum, rurſum cœpit dice-
re his qui adſtabant: Hic ex illis eſt. At ille
rurſum negabat. Ac paulo poſt iterũ, qui
adſtabant, dicebant Petro: Verè ex illis es,
nam & Galilæus es, & loquela tua conue-

nit. At ille cœpit execrari ac deierare: Non
noui hominem iſtum, de quo dicitis. Et i-
terùm gallus cecinit. Recordatuſq; eſt Pe-
Matt.26. trus verbi quod dixerat illi Ieſus: Prius
quàm gallus cecinerit bis, abnegabis me
ter. cœpitq; flere.

Feria tertia ante Paſcha.

Lectio Eſaiæ Prophetæ. Cap. l.

DOminus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico, retrorſum non abij. Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellẽtibus. Faciem meam non auerti ab increpantibus, & conſpuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideò non ſum confuſus. Ideò poſui faciem meam vt petram duriſſimam, & ſcio quoniam non confundar. Iuxta eſt qui iuſtificat me. Quis contradicet mihi? ſtemus ſimul. Quis eſt aduerſarius meus? accedat ad me. Ecce Dominus Deus auxiliator meus: quis eſt qui condemnet me? Ecce omnes quaſi veſtimentum conterentur, tinea comedit eos. Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem ſerui ſui, qui ambulauit in tenebris, & non eſt lumẽ ei? ſperet in nomine Domini, & innitatur ſuper Deum ſuum. Ecce vos omnes accẽdentes ignem

accincti flãmis: ambulate in lumine ignis veſtri, & in flammis quas ſuccendiſtis: de manu mea factum eſt hoc vobis, in doloribus dormietis.

Euangelium. Mar. xv.

ET confeſtim diluculo concilio inito, ſũmi Sacerdotes cũ Senioribus & Scribis ac toto conceſſu, vinctum Ieſum abduxerũt, tradideruntq; Pilato. Et interrogauit eum Pilatus: Tu es ille rex Iudæorum? At ille reſpondens, dixit illi: Tu dicis: Et accuſabant eum ſummi Sacerdotes de multis. Pilatus autem rurſus interrogauit illum, dicens: Non reſpõdes quicquam? ecce quàm multa aduerſus te teſtãtur. Ieſus autem deinde nihil reſpondit, adeò vt admiraretur Pilatus. Cæterùm in feſto dimittebat illis vnum vinctum, quemcunque poſtulaſſent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cũ ſeditionis autoribus fuerat vinctus, qui per ſeditionem cædem patrauerat. Et quum acclamaſſet turba, cœpit flagitare, vt faceret quemadmodum ſemper fecerat ipſis. Pilatus autem reſpondit eis, dicens: Vultis dimittam vobis regem illum Iudæorum? Sciebat enim, quòd propter inuidiam tradidiſſent illum ſummi Sacerdotes. Summi verò Sacerdotes concitauerunt turbam, vt

Pſal. 2.
Mat. 27.
Luc. 23.
Ioan. 18.

potiùs Barabbam dimitteret ipſis: Pilatus autem reſpõdens rurſum, ait illis: Quid igitur vultis faciam ei, quem dicitis regem Iudæorum? At illi rurſum clamauerũt: Crucifige iſtum. Pilatus autem dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi vehementius clamauerunt: Crucifige eum. Pilatus verò volens turbæ facere ſatis, dimiſit illis Barabbam, & tradidit Ieſum flagellatum, vt crucifigeretur. Milites autem abduxerunt eum intro in atrium, quod eſt Prætorium, & conuocant totam cohortem, & induunt illum purpura, & circumponunt ei contextam ſpinis coronam, & cœperunt ſalutare illum: Aue rex Iudæorum. Et verberabant illius caput arundine: & inſpuebant in illum: & poſitis genibus adorabant illum. Et cùm illuſiſſent ei, exuerunt eum purpura, & induerũt illum veſtibus proprijs: & educunt eum vt crucifigerent eum. Et coëgerunt prętereuntem quendam Simonem Sirenẽſem, qui veniebat ex agro, patrem Alexandri & Rufi, vt tolleret crucem eius. Et ducunt eum in Golgotha locum: quod eſt ſi interpreteris, Caluariæ locus. Et dederũt illi bibere myrrhatum vinum, ſed ille non ſumpſit. Cumq́ue crucifixiſſent eum, partiti ſunt veſtimenta eius, mittentes ſortem ſuper illa, quis quid tolleret. Erat autẽ hora tertia,

Mat.27. Luc.23. Ioan.19. Pſal.22.

tertia,& crucifixerunt eum. Et erat inſcriptio cauſæ illius inſcripta:Rex Iudęorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: vnum à dextris,& alterum à ſiniſtris eius. Et impleta eſt ſcriptura quæ dicit: Et cum iniquis deputatus eſt. Et qui pręteribant,conuitiabantur illi, mouentes capita ſua, ac dicentes:Væ qui demoliris templum,& in tribus diebus extruis: ſerua teipſum, & deſcende de cruce. Similiter & ſummi Sacerdotes illudentes inter ſeſe cum Scribis, dicebant: Alios ſeruauit, ſeipſum ſeruare non poteſt. Chriſtus ille rex Iſrael deſcendat nunc de cruce,vt videamus & credam⁹. Et qui crucifixi fuerant cum illo, probra iaciebant in eum. Cùm verò facta eſſet hora ſexta,tenebræ ortæ ſunt ſuper totam terram,vſque ad horam nonam. Et hora nona clamauit Ieſus voce magna,dicens: Eloi,eloi,lamaſabachthani? quod eſt,ſi quis interpretetur, Deus meus, Deus meus, cur me deſeruiſti? Et quidam adſtantium, cùm audiſſent, dicebant:Ecce Heliam vocat. Accurrit autem quidam,& impleta ſpongia aceto,impoſitaq; arundini, porrexit illi potum, dicens: Sinite, videamus an venturus ſit Helias ad deponendum eum. Ieſus autem emiſſa voce magna,expirauit. Et velum Templi ſciſſum eſt in duas partes, à ſummo vſq; ad i-

Eſa.55. Pſal.22.

mũ. Cùm vidiſſet autem centurio, qui adſtabat ex aduerſo illi, quòd ſic emiſſo clamore expiraſſet, dixit: Verè homo hic, filius erat Dei. Erant autem & mulieres è longinquo ſpectantes, inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi parui, & Ioſe mater, & Salome: quæ etiam cùm eſſet in Galilęa, ſequutæ fuerant illum, & miniſtrauerant ei: aliæq; complures, quæ ſimul aſcenderant cum eo Hieroſolymam. Et cùm iam veniſſet veſpera, quoniã erat paraſceue, quæ præcedit Sabbatum, venit Ioſeph ortus ex ciuitate Arimathæa, honeſtus Senator, qui & ipſe erat expectans regnum Dei, & ſumpta audacia, ingreſſus eſt ad Pilatum, & petijt ab eo corpus Ieſu. Pilatus autem admiratus eſt, ſi iam mortuus eſſet: & accerſito ad ſe Centurione, interrogauit illum, an iamdudum mortuus fuiſſet. Et re cognita ex Centurione, donauit corpus ipſi Ioſeph. Et is mercatus ſindonem, depoſitũ eum, inuoluit ſindoni, depoſuitque in monumento, quod erat exciſum è petra. Et aduoluit lapidem ad oſtiũ monumenti. At Maria Magdalene, & Maria Ioſe, ſpectabant vbi poneretur.

Ioan. 19.

Luc. 8.

Mat. 27.

Feria.iiij.ante Paſcha.

Epiſtola. *Hebr.ix.*

SIquidem vbi teſtamentum eſt, mors intercedat neceſſe eſt teſtatoris. Nam teſtamentum in mortuis ratum eſt, quandoquidem nondum valet, cùm viuit teſtator. Vnde ne pri⁹ quidem illud abſq; ſanguine dedicatũ fuit. Cùm enim Moſes omne præceptum iuxta legem expoſuiſſet omni populo, ſumpto ſanguine vitulorum & hircorum, cum aqua & lana coccina & hyſſopo, ſimul & ipſum librum, & totum populum aſperſit, dicens: Hic eſt ſanguis teſtamenti, quod mandauit vobis Deus. Inſuper autem & tabernaculum, & omnia vaſa miniſterij, ſanguine cõſimiliter aſpergebat. Et omnia ferè ſecundum legem, ſanguine purificantur, & abſque ſanguinis effuſione nõ fit remiſſio. Itaque neceſſe eſt, vt exemplaria quidem eorum quæ ſunt in cælis, hiſce reb⁹ purificentur. Cæterùm ipſa cœleſtia potioribus quàm hæ ſint, victimis mundentur. Non enim in manufacta Sancta ingreſſus eſt Chriſt⁹, exemplaria verorum, ſed in ipſum cælum, vt appareat nunc in conſpectu Dei pro nobis, nõ vt ſepius offerat ſemetipſum, quemadmodum põtifex ingreditur in Sancta ſingulis annis per ſanguinem alie-

Galat.3.

Exod.24.

Mat.26.

Exo.16.

num. Alioqui oportuiſſet illum ſæpius paſſum fuiſſe, à condito mundo. Nunc autem ſemel, ſub conſummationem ſeculorum, ad profligationem peccati, per immolationem ſuijpſius apparuit. Et quatenus illud manet homines vt ſemel moriantur, poſt hoc autem iudicium: ita & Chriſtus ſemel oblatus, vt multorum peccata tolleret, rurſus abſque peccato conſpicietur ijs, qui illum expectant in ſalutem.

Euangelium. Lucæ. xxij.

Exod. 12. Mat. 26. Mar. 14. Ioan. 7. & 11. Ioan. 12. & 13.

INſtabat autem dies feſtus azymorum, qui dicitur paſcha. Et quærebant principes Sacerdotum & Scribæ, quomodo eum interficerent, timebant enim plebem. Intrauit autem Satanas in Iudam, cui cognomẽ erat Iſcariotes, qui erat è numero duodecim. Abijtq́;, & loquutus eſt cum principibus Sacerdotũ, ac magiſtratib⁹, quemadmodum illũ traderet eis. Et gauiſi ſunt, ac pacti ſunt pecuniã illi ſe daturos. Et ille ſpopondit: quærebatq́; oportunitatem, vt traderet illum illis ſine turba. Venit autem dies azymorũ, in qua neceſſe erat immolari paſcha. Et miſit Petrum ac Ioannẽ, dicens: Euntes parate nobis paſcha vt edamus. At illi dixerunt ei: Vbi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce introëuntibus vobis in ciui-

ciuitatem, occurret homo, vas aquæ teſta-
ceum portãs, ſequimini eum in domum in
quam intrat, & dicetis patriſamiliâs ædiũ:
Dicit tibi magiſter: Vbi eſt diuerſorium v-
bi paſcha cũ diſcipulis meis edam? Et ipſe
oſtendet vobis cœnaculum magnum ſtra-
tum: ibi parate. Euntes autem inuenerunt
ſicut dixerat illis. & parauerunt Paſcha. Et
cùm iam eſſet tempeſtiuum, accubuit, ac
duodecim Apoſtoli cum eo. Et ait illis:
Deſyderio deſyderaui hoc paſcha comede-
re vobiſcum ante quàm patiar. Dico enim
vobis, poſthac non edam vltra ex eo, do-
nec compleatur in regno Dei. Et accepto 1.Cor.5.
poculo, gratias egit ac dixit: Accipite hoc, Mat.26.
& diuidite inter vos. Dico enim vobis, Mar.14.
quod non bibam de fructu vitis, donec re- 1.Cor.11.
gnum Dei veniat. Et accepto pane, cũ gra-
tias egiſſet, fregit, ac dedit eis, dicens: hoc
eſt corpus meum, quod pro vobis datur:
hoc facite in mei recordationem. Similiter Ioan.6.
& poculũ, poſtquam cœnauit, dicens: Hoc
poculum nouum teſtamentum per ſangui-
nem meum, qui pro vobis effunditur. Ve-
runtamen ecce manus prodentis me, mecũ
eſt in menſa. Et filius quidem hominis ſe-
cundum quod definitum eſt, vadit: verũta-
men væ homini illi, per quem proditur. Et
ipſi cœperunt quærere inter ſeſe, quiſnam

Mat.20. eſſet ex ipſis, qui hoc factur⁹ eſſet: Facta eſt
Mar.9.& autem & contentio inter eos, quis eorum
10.
Luce.9. videretur eſſe maior. Dixit autem eis: Re-
ges gentium dominantur eis: & qui pote-
ſtatem habent ſuper eas, benefici vocātur.
Vos autem non ſic: ſed qui maior eſt in vo-
1.Pet.5. bis, fiat ſicut iunior: & qui princeps eſt, ſicut
qui miniſtrat. Nam vter maior eſt, qui ac-
cumbit, an qui miniſtrat? nónne qui ac-
cumbit? At ego in medio veſtrûm ſum,
vt qui miniſtrat. Vos autem eſtis, qui per-
manſiſtis mecum in tentationibus. Et ego
diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater
meus regnum, vt edatis & bibatis ſuper
menſam meam in regno meo: & ſedeatis
ſuper thronos, iudicantes duodecim tribus
Iſrael. Ait autem Dominus: Simon, Si-
Mat.10. mon, ecce Satanas expetiuit vos, vt cribra-
Apoc.3. ret ſicut triticum: ſed ego rogaui pro te,
ne deficiat fides tua: & tu aliquando con-
uerſus, confirma fratres tuos. At ille di-
xit ei: Domine, tecum paratus ſum & in
Mat.16. carcerem, & in mortem ire. At ille dixit:
Mar.14. Dico tibi Petre, non canet hodie gallus,
Ioan.13. priùs quàm ter abneges te noſſe me. Et
dixit eis. Quando miſi vos ſine ſacculo &
Mat.10. pera & calciamentis, num quid defuit vo-
Mar.6. bis? At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis:
Luc.9. Sed nunc qui habet ſacculum, tollat, ſimi-
liter

liter & peram: & qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium. Dico enim vobis, quoniam adhuc quod ſcriptum eſt, oportet perfici in me: Et cum iniquis deputatus eſt. Etenim ea quæ ſunt de me, Eſa.53.
finem habent. At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladij hîc. At ille dixit eis: Satis eſt. Et egreſſus ibat, vt erat ſolitus, in Mat.26.
montem Oliuarum: ſequuti ſunt autem illum & diſcipuli. Et cùm perueniſſet ad Ioan.18.
locum, dixit illis: Orate, ne intretis in Mat.6.
tentationem. Et ipſe auulſus eſt ab eis ferme ad iactum lapidis: poſitiſque genibus orabat: dicens: Pater, ſi vis, tranſfer poculum hoc à me. Veruntamen, non mea vo- Ioan.6.
luntas, ſed tua fiat. Apparuit autem ei angelus de cælo, corroborãs eum. Et correptus angore, prolixius orabat. Et erat ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis, decurrentes in terram. Et cùm ſurrexiſſet à deprecatione, veniſſetque ad diſcipulos ſuos, reperit eos dormientes præ mœſtitudine. Et ait illis: Quid dormitis? Surgite & orate, ne intretis in tentationem. Adhuc autem eo loquẽte, Mat.26.
ecce turba, & qui vocabatur Iudas, vnus è Mar.14.
duodecim, antecebat eos, & appropinqua- Ioan.18.
uit Ieſu, vt oscularetur eum. Ieſus autem dixit illi: Iuda, oſculo filium hominis prodis? Videntes autem hi qui circa ipſum erant,

quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, percutiemúſne gladio? Et percuſſit vnus ex illis ſeruum principis ſacerdotum, & amputauit auriculam eius dextram. Reſpondens autem Ieſus, ait: Sinite hucuſque. Et cùm tetigiſſet auriculam eius, ſanauit eum. Dixit autem Ieſus ad eos qui venerant ad ſe, principes Sacerdotum ac magiſtratus templi & ſeniores: Quaſi ad latronem exiſtis cum gladijs ac fuſtibus, quum quotidie vobiſcum fuerim in templo, non extēdiſtis manus in me: ſed hæc eſt hora illa veſtra, &

Ioan. 18. poteſtas tenebrarum. Comprehenſum autem eum duxerunt, & induxerunt in domū principis ſacerdotum. Petrus verò ſeque-

Mat. 26. batur eminus. Cùm autē accendiſſent ignē

Mar. 14. in medio aulæ, atque vnà conſediſſent, ſedit & Petrus inter illos. Quem cùm vidiſſet ancilla quædam ſedentem ad lumen, defixis in illum oculis, dixit: Et hic cum illo erat. At ille abnegauit eum, dicens: Mulier, non noui illum. Et poſt puſillum, alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. Petrus verò ait: Homo, nō ſum. Et interuallo interiecto ferè horæ vnius, alius quidam affirmabat, dicens: Verè & hic cum illo erat, nam & Galilæus eſt: Et ait Petrus: Homo, neſcio quid dicas. Et continuò adhuc illo loquente, cecinit gallus. Et conuerſus Dominus,

intuitus

intuitus eſt Petrum. Et recordatus eſt Petrus ſermonis Domini, quomodo dixerat ipſi: Prius quàm gallus cecinerit, ter me negabis. Et egreſſus foras Petrus fleuit amarè. Et viri qui tenebant Ieſum, illudebāt ei, cædentes: & cùm circumtexiſſent eum, percutiebant faciem eius, & interrogauerunt eum, dicentes: Vaticinare: quis eſt ille qui te percuſſit? Et alia multa conuitiantes dicebant in eum. Atque vt illuxit, conuenerunt ſeniores plebis, & principes Sacerdotum & Scribæ, & duxerunt illum in cōcilium ſuum, dicentes: Num tu es ille Chriſtus? dic nobis. Et ait illis: Si vobis dixero, non credetis: quòd ſi etiam interrogauero, non reſpondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc tempore erit filius hominis ſedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes: Tu ergo es filius Dei? Qui ait. Vos dicitis me eſſe. At illi dixerunt: Quid adhuc deſideramus teſtimonium? ipſi enim audiuimus ex ore ipſius.

Luc.22. Mat.26. Mar.14. Eſa.50.

Feria.v.ante Paſcha.

Epiſtola. i.Cor.xi.

ILlud tamen præcipiens, non laudo, quòd non in melius, ſed in deterius conuenitis. Nam primùm quidem cùm conuenitis in

Eccleſia, audio diſſidia in vobis eſſe, & a-
Mat. 18. liqua ex parte credo. Oportet enim & ſe-
1.Ioan.2. ctas in vobis eſſe, quò qui probati ſunt,
manifeſti fiant inter vos. Igitur cùm con-
uenitis in eundem locum, non licet domi-
nicam cœnam edere, quòd vnuſquiſque
propriam cœnam occupat in edendo. Et
hic quidẽ eſurit, ille verò ebrius eſt, Num
ſanè domos non habetis ad edendũ & bi-
bendum? An eccleſiam Dei contemnitis, &
Mat.26. pudefacitis eos qui non habent? Quid vo-
Mar.14. bis dicam? Laudabo vos? In hoc non lau-
Luc.22. do. Ego enim accepi à Domino, quod &
tradidi vobis, quòd Dominus Ieſus, in ea
nocte qua traditus eſt, accepit panem: &
poſtquam gratias egiſſet, fregit ac dixit:
Accipite, edite: Hoc meũ eſt corpus, quod
pro vobis frangitur, hoc facite in mei com-
memorationem. Ad eundem modum &
poculum, peracta cœna, dicens: Hoc po-
culum nouum teſtamẽtum eſt in meo ſan-
guine: hoc facite, quotieſcunq; biberitis,
1.Pet.2. in mei commemorationem. Quotieſcunq;
Act.1. enim comederitis panem hunc, & de po-
culo hoc biberitis, mortem Domini annũ-
cietis, donec venerit. Itaque quiſquis ede-
rit panem hunc, aut biberit de poculo Do-
mini huius indignè, reus erit corporis &
ſanguinis Domini. Probet autem homo ſe-
ipſum

ipſum,& ſic de pane illo edat,& de poculo 2.Cor.13.
illo bibat. Nam qui edit & bibit indignè,
iudicium ſibijpſi edit & bibit, non dijudicans corpus Domini. Propter hoc inter vos multi imbecilles & inualidi, & dormiunt multi. Etenim ſi nos ipſos dijudicaſſemus, Eccl.18.
haud quaquam iudicati fuiſſemus. At cùm iudicamur, à Domino corripimur, ne cum 3.Ioan.2.
mundo condemnemur. Itaque fratres mei, cùm conuenitis ad comedẽdum, alius alium expectate. Quòd ſi quis eſurit, domi edàt, ne ad condemnationem conueniatis. Cætera verò, cùm venero, diſponam.

Euangelium. Luc. xxiij.

ET ſurgens vniuerſa multitudo eorum, Mat.27.
duxit illum ad Pilatum. Cœperunt au- Mar.15.
tem illum accuſare, dicentes: Hunc depre- Ioan.18.
hendimus euertentem gentem, ac vetan- Mar.17.
tem tributa dare Cæſari, dicentem ſe Chriſtum regem eſſe. Pilatus autem interrogauit eum, dicens: Tu es ille rex Iudæorum? At ille reſpondens illi, ait: Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes Sacerdotum & turbas: Nihil inuenio noxię in hoc homine. At illi inualeſcebant, dicentes: Commouet populum, docens per vniuerſam Iudæam, exorſus à Galilæa, vſque ad hunc locum. Mat.4.
Pilatus autem audita mentione Galilęæ,

Luc.3. interrogauit, num homo Galilæus eſſet. Et
&.18. vt cognouit quod ad Herodis ditionē per-
tineret, remiſit eum ad Herodē, qui & ipſe
Hieroſolymis erat per id tempus. Herodes
autem, viſo Ieſu, gauiſus eſt valdè. Tene-
batur enim multo iam tempore cupiditate
vidēdi illum, eò quòd audiret multa de eo,
Luc.9. & ſperabat ſe ſignum aliquod viſurum ab
eo fieri. Interrogabat autem eū multis ſer-
monibus. At ipſe nihil illi reſpōdebat. Sta-
bant autem principes Sacerdotum & Scri-
bæ acriter accuſantes eum. Spreuit autem
illum Herodes cum exercitibus ſuis: cumq́;
illuſiſſet indutum veſte ſplendida, remiſit
Act.4. ad Pilatū. Et facti ſunt amici inter ſeſe Pi-
latus & Herodes, in eodem die: nam anteà
ſimultas inter eos interceſſerat. Pilatus au-
tem conuocatis principibus Sacerdotum,
& magiſtratibus ac plebe, dixit ad illos:
Mat.27. Obtuliſtis mihi hūc hominem, quaſi auer-
Mar.15. tentem populum, & ecce, ego coram vobis
Ioan.18. interrogans, nullum crimen inuenio in ho-
mine iſto, ex his de quibus accuſatis eum:
ſed ne Herodes quidem: nam remiſi vos
ad illum, & ecce nihil dignum morte actū
Ioan.19. eſt ei. Caſtigatum ergo illum dimittā. Ne-
ceſſe autem habebat dimittere eis in feſto
vnum. Exclamauit autem ſimul vniuerſa
turba, dicens: Tolle hunc, & dimitte nobis
Barab-

Barabbam: qui erat propter ſeditionẽ quã-
dam factam in ciuitate & homicidium, cõ-
iectus in carcerem. Iterum autem Pilatus
loquutus eſt ad eos, volẽs dimittere Ieſum.
At illi clamabant, dicentes: Crucifige, cru-
cifige eum. Ille autem tertiò dixit ad illos:
Quid enim mali fecit hic? Nullum crimen
capitale comperio in eo: caſtigatum ergo
dimittam illum. At illi inſtabant vocibus
magnis, poſtulantes vt crucifigeretur: &
inualeſcebant voces eorum, ac ſummorum
Sacerdotum. Et Pilatus adiudicauit, vt fie- Act. 3.
ret quod illi poſtulabant. Dimiſit autem il-
lis eum, qui propter ſeditionem & homici-
dium coniectus fuerat in carcerem, quem
popoſcerant, Ieſum verò tradidit arbitrio
eorum. Et cùm abducerent eum, apprehẽ- Mat. 27.
derunt Simonem quendam Cyrenenſem, Ioan. 19.
venientem è rure, & impoſuerunt illi cru-
cem, vt portaret poſt Ieſum. Sequebatur Zach. 12.
autem illum multa turba populi ac mulie-
rum, quæ & plangebant & lamentabantur
eum. Conuerſus autem ad illas Ieſus, dixit:
Filiæ Hieruſalem, nolite flere ſuper me, ſed
ſuper vobiſipſis flete, & ſuper filijs veſtris:
quoniã ecce venient dies, in quibus dicent:
Beatæ ſteriles & ventres qui non genuerũt,
& hubera quæ non lactauerunt, Tunc inci- Ierem. 1.
pient dicere montibus: Cadite ſuper nos. Oſe. 10.

Apoc.6. Et collibus: Operite nos. Quia ſi in humido
Eſa.53. ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Ducebātur autem & alij duo facinoroſi cum eo, vt interficerentur. Et poſtquam venerunt in locum, qui vocatur Caluaria, ibi crucifixerunt eum, & facinoroſos: vnum à dextris,
Act.7. alterum à ſiniſtris. Ieſus autē dicebat: Pater, remitte illis, neſciunt enim quid faciāt.
Pſal.22. Diuidentes verò veſtimenta eius, miſerunt ſortem. Et ſtabat populus ſpectans, & deridebant eum principes cum eis, dicentes: Alios ſeruauit, ſeruet ſeipſum, ſi hic eſt ille
Mat.27. Chriſtus, ille Dei electus. Illudebant autem
Mar.15. ei & milites accedentes, & acetum offerētes ei, dicenteſque: Si tu es ille rex Iudæorū,
Ioan.19. ſaluum te fac. Erat autem & inſcriptio ſcripta ſuper eum literis Græcis, & Latinis, & Hæbraicis: Hic eſt rex Iudæorum. Vnus autem qui erāt ſuſpenſi facinoroſorum, conuitia dicebat in eum, dicens: Si tu es Chriſtus, ſerua teipſum & nos. Reſpondens autem alter, increpabat eum, dicēs: Ne times quidem tu Deum, quod in eadem damnatione es? & nos quidem iuſtè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit. Et dicebat ad Ieſum: Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. Et dixit illi Ieſus: Amen dico tibi, hodie mecū eris in paradiſo. Erat autem ferè hora ſexta, &

tenebræ factæ ſunt ſuper totam terram vſque ad horam nonã, & obſcuratus eſt Sol, & velum Templi ſciſſum eſt medium. Et cùm clamaſſet voce magna Ieſus, ait: Pater, in manus tuas commendo Spiritũ meum. Et hęc cùm dixiſſet, expirauit. Cùm vidiſſet autem Centurio, quod accidit, glorificauit Deum, dicens: Verè hic homo iuſtus erat. Et omnes turbæ eorum qui ſimul acceſſerant ad ſpectaculum illud, & viderant quę contingebant, percutiẽtes pectora ſua, reuertebantur. Stabant autem omnes noti eius procul, & mulieres quæ ſequutæ eum erant à Galilæa, hæc videntes. Et ecce vir nomine Ioſeph, decurio, qui erat vir bonus ac iuſtus, hic non conſenſerat conſilio ac facto eorum, oriundus ab Arimathæa ciuitate Iudæorum, qui expectabat & ipſe regnum Dei: hic acceſſit ad Pilatũ, & poſtulauit corpus Ieſu, & depoſitum inuoluit ſindone, & poſuit illud in monumento, quod erat in lapide exciſum, in quo nondũ quiſquàm poſitus fuerat. Et dies erat Paraſceue, & Sabbatũ illuſcebat. Subſequutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant de Galilæa, viderũt monumentũ, & quemadmodũ poſitum erat corpus ei⁹. Reuerſæ verò, parauerũt & vnguenta, ac ſabbato quidem quieuerunt ſecundum præceptum.

Pſal. 30. Act. 4.

Ioan. 19.

Luc. 8.

Die Paraſceues.

Collecta.

OMnipotens Deus, familiã tuam quæſumus benignè reſpice, pro qua Dominus noſter Ieſus Chriſtus non dubitauit tradi manibus nocentum, & crucis ſubìre tormentum: Qui tecum viuit & regnat cum ſancto Spiritu, in ſecula ſeculorum. Amen.

Alia Collecta.

OMnipotens æterne Deus, cuius ſpiritu vniuerſum corpus eccleſiæ ſanctificatur & regitur, exaudi nos pro vniuerſis ordinibus ſupplicantes, & pręſta, vt ab omnibus tibi dignè & laudabiliter ſeruiatur. Per Dominum noſtrum Ieſum, &c.

MIſericors Deus, creator omnium hominum, qui nihil odiſti eorũ quæ condidiſti, neque vis mortem peccatoris, ſed vt magis conuertatur & viuat, miſerere Iudæorum, Turcarum, Infidelium & hæreticorum: aufer ab eis ignorantiam & duritiem cordis, & contemptum verbi tui, & reduc eos, miſericors Domine, ad gregem tuum, vt ſeruentur inter reliquias veri Iſraëlis, vt fiat vnum ouile & vnꝰ paſtor Ieſus Chriſtus Dominus noſter, qui viuit & regnat. &c.

Epi-

Epiſtola. Heb.x.

NAm lex vmbram obtinens futurorum bonorum, non ipſam imaginem rerum his hoſtijs, quas ſingulis annis eaſdem continenter offerunt, nunquam poteſt accedentes perfectos reddere. Alioqui nonne deſijſſent offerri? Proptereà quod nullam iam habuiſſent conſcientiam peccatorum, qui ſacrificaſſent, ac ſemel purgati eſſent. At qui in iſtis commemoratio fit peccatorum quotannis. Non enim poteſt ſanguis taurorum & hircorũ auferre peccata. Quapropter cùm ingreſſurus eſt mũdum, dicit:
Sacrificium & oblationem noluiſti: corpus Pſal.39.
autem aptaſti mihi, holocautomata & pro peccato non comprobaſti. Tunc dixi: Ecce adſum. In capite libri ſcriptum eſt de me, vt faciam Deus voluntatem tuam.
Superius cùm dicit: Sacrificium & obla- Pſal.39.
tionem & holocautomata, & pro peccato Eſa.50.
noluiſti, neque comprobaſti, quæ iuxta le- Pſal.1.
gem offeruntur. tunc dixit: Ecce adſum vt faciam Deus voluntatem tuam: tollit prius, vt poſterius ſtatuat: per quam voluntatem ſanctificati ſum⁹ per oblationem corporis Ieſu Chriſti ſemel peractam. Et omnis quidem ſacerdos adſiſtit quotidie, ſacra peragens, ac eaſdem ſæpius offerẽs hoſtias quæ nũquam poſſint auferre peccata.

Hic verò vna pro peccatis oblata victima,
perpetuò ſedet ad dexteram Dei, id quod
ſupereſt expectans, donec reddãtur inimici
Pſal. 110. ipſius ſcabellum pedum eius. Vnica enim
oblatione perfectos effecit in perpetuum,
eos qui ſanctificantur. Teſtificatur autem
nobis & ipſe Spiritus ſanctus, nimirũ quum
Hier. 13. prædixerit: Hoc eſt teſtamentum, quod cõ-
dam erga illos, poſt dies illos, dicit Domi-
nus, dans leges meas in corde illorum, & in
mentibus illorum inſcribam eas, & pecca-
torum atque iniquitatum illorum non re-
cordabor amplius. Porrò vbi horum eſt re-
miſſio, non eſt amplius oblatio pro pecca-
Ioan. 10. to. Cùm igitur fratres, habeamus libertatẽ
& 14. adeundi in ſancta per ſanguinẽ Ieſu, ea via
Rom. 5. quam dedicauit nobis recentem ac viuen-
Heb. 9. tem, per velamentum, hoc eſt per carnem
ſuam, cumq́ue habeamus ſacerdotem ma-
Exod. 14. gnum præfectum domui Dei, accedamus
1. Pet. 1. cum vero corde in certitudine fidei, aſperſi
cordibus, ac depulſa conſcientia magna
mala, & abluti corpore aqua pura, tenea-
mus confeſſionem ſpei, non vacillantem:
fidelis enim qui promiſit: & conſideremus
nos inuicem, in hoc, vt prouocem⁹ ad cha-
ritatem & bona opera, non deſerentes ag-
gregationem noſtri mutuam, ſicuti mos
eſt nonnullis, ſed adhortantes inuicem,
idq́ue

idq́ue hoc magis, quod videtis appropin- Rom. 15.
quantem diem:

Euangelium. Ioan.xviij.

HÆc cùm dixiſſet Ieſus, egreſſus eſt cum Matth. 26.
diſcipulis ſuis trans torrẽtem Cedron, Marc. 14.
vbi erat hortus, in quem introiuit ipſe & Luc. 22.
diſcipuli eius. Nouerat autem & Iudas, qui prodebat eum, locum, quia frequenter Ieſus conuenerat illuc cum diſcipulis ſuis. Iudas ergo cùm accepiſſet cohortẽ, & à pontificibus & phariſæis miniſtros, venit illuc cum laternis ac facibus & armis. Ieſus itaq; ſciens omnia quæ ventura erant ſuper ſe, proceſſit, ac dixit eis: Quem quæritis? Reſponderunt ergo ei: Ieſum Nazarenũ. Dicit eis Ieſus: Ego ſum. Stabat autẽ & Iudas qui prodebat eum, cum ipſis. Vt ergo dixit eis, Ego ſum: abierunt retrorſum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quem quæritis: Illi autem dixerunt: Ieſum Nazarenum. Reſpondit Ieſus: Dixi vobis, quod ego ſum. Si ergo me quæritis, ſinite hos abire. Vt compleretur ſermo quem dixerat: Ex ijs quos dediſti mihi, non perdidi Ioan. 17.
quemquam. Simon ergo Petrus, cùm haberet gladium, eduxit eum, & percuſſit põtificis ſeruum, & abſcidit auriculam eius dextram. Erat autẽ nomen ſeruo Malchus.

Dicit ergo Ieſus Petro: Immitte gladium
tuum in vaginam. An non bibam poculum
Mat.26. quod dedit mihi Pater? Cohors igitur & tri-
Mar.14. bunus ac miniſtri Iudæorum, comprehen-
Luc.22. derunt Ieſum, & ligauerunt eum, & abdu-
xerunt eum ad Annam primùm: erat enim
Ioan.11. ſocer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius.
Erat autem Caiaphas is, qui conſilium de-
derat Iudæis, quòd expediret vnum homi-
nem mori pro populo. Sequebatur autem
Ieſum Simon Petrus, & alius diſcipulus. Di-
ſcipulus autem ille erat notus Pontifici, &
introiuit cum Ieſu in atrium pontificis. Pe-
trus autem ſtabat ad oſtiũ foris. Exiuit ergo
diſcipulus ille alter, qui erat notus pontifi-
ci, & dixit oſtiariæ, & introduxi Petrum.
Dixit ergo Petro ancilla oſtiaria: Num &
tu ex diſcipulis es hominis iſtius? Dicit ille:
non ſum. Stabant autem ſerui & miniſtri,
qui prunas congeſſerant, quia frigus erat,
& calefaciebant ſe. Erat autem cum eis &
Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Pontifex er-
Ioan.7. go interrogauit Ieſum de diſcipulis ſuis, &
de doctrina ipſius. Reſpondit ei Ieſus: Ego
palàm loquutus ſum mundo. Ego ſemper
docui in ſynagoga, & in templo, quò om-
nes Iudæi conueniunt, & in occulto loquu-
tus ſum nihil. Quid me interrogas? In-
terroga eos qui audierunt, quid loquutus

ſum

ſum ipſis: Ecce hi ſciunt, quæ dixerim e-
go. Hæc autem cùm dixiſſet: vnus aſſi- Ierem. 30.
ſtens miniſtrorum, dedit alapam Ieſu, di- Mat.26.
cens: Siccine reſpondes pontifici? Reſpon- Act.23.
dit ei Ieſus: Si malè loquutus ſum, teſtifi-
care de malo: ſin bene, cur me cædis? Et
miſit eum Annas vinctum ad Caiapham
pontificem. Stabat autem Simon Petrus
& calefaciebat ſe. Dixerunt ergo ei: Num Mar.14.
& tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille, & Luc.22.
dixit: Non ſum. Dicit ei vnus ex ſeruis
pontificis cognatus eius, cuius abſciderat
Petrus auriculam: Nónne ego te vidi in
horto cum illo? Iterum ergo negauit Pe-
trus. Et ſtatim gallus cecinit. Ducunt er- Ioan.13.
go Ieſum á Caiapha in prætorium. Erat
autem manè, & ipſi non introierunt in præ-
torium, ne contaminarentur, ſed vt ede-
rent paſcha. Exiuit ergo Pilatus ad eos fo-
ras, & dixit: Quam accuſationem affertis
aduerſus hominem hunc? Reſponderunt
& dixerunt ei: Si non eſſet hic nocens,
haudquaquam tibi tradidiſſemus eum. Di-
cit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, &
ſecundum legem veſtram iudicate eum.
Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet Ioan.12.
interficere quenquam: vt ſermo Ieſu im-
pleretur, quem dixit, ſignificans qua mor-
te eſſet moriturus. Introiuit ergo iterum

in prætorium Pilatus, & vocauit Ieſum, &
dixit ei: Tu es ille rex Iudæorum? Reſpõdit
Mar.14. Ieſus: A temetipſo tu hoc dicis, an alij di-
Luc.13. xerunt tibi de me? Reſpondit Pilatus: Num
ego Iudæus ſum? Gens tua & Pontifices,
Ioan.6. tradiderũt te mihi. Quid feciſti? Reſpondit
Ieſus: Regnum meum non eſt ex hoc mun-
do. Si ex hoc mundo eſſet regnum meum,
miniſtri mei vtique decertarent ne traderer
Iudæis. Nunc autem regnum meum nõ eſt
hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu?
Reſpõdit Ieſus: Tu dicis, quod rex ſum ego.
Ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in
mundum, vt teſtimonium feram veritati.
Omnis qui eſt ex veritate, audit vocẽ me-
Mat.27. am. Dicit ei Pilatus: Quid eſt Veritas? Et
Mar.15. cùm hoc dixiſſet, iterum prodijt ad Iudæ-
Luc.3. os, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo
cauſam. Eſt autem conſuetudo vobis, vt v-
num dimittam vobis in Paſcha: vultíſne
ergo dimittam vobis illum regem Iudæo-
rum? Clamauerunt rurſum omnes, dicẽtes:
Non hunc, ſed Barabbam. Erat autem Ba-
rabbas latro.

Cap.19. Tunc ergo apprehendit Pilatus Ieſum,
& flagellauit. Et milites plectentes coronã
de ſpinis, impoſuerunt capiti eius, & veſte
purpurea circundederunt eum, ac dicebãt:
Aue rex Iudæorum. Et dabant ei alapas.

Exiuit

Exiuit iterum Pilatus foras, & dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoſcatis quòd nullam in eo cauſam inuenio. Exiuit ergo Ieſus foras, geſtãs ſpineam coronam, & purpureum palliũ. Et dicit eis: Ecce homo. Cùm ergo vidiſſent eum pontifices & miniſtri, clamabant, dicentes. Crucifige, crucifige. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite, ego enim non inuenio in eo cauſam. Reſponderunt ei Iudæi. Nos legem habemus, & ſecundum legem noſtrã debet mori, quia filium Dei ſe fecit. Cùm ergo audiſſet Pilatus hunc ſermonem, magis timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterum, & dicit ad Ieſum: Vnde es tu? Ieſus autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? neſcis quòd poteſtatem habeam crucifigendi te, & poteſtatem habeam abſoluendi te? Reſpondit Ieſus: Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet è ſupernis. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatũ habet. Et ex eo quærebat Pilatus abſoluere eum. Iudæi autem clamabant, dicentes: Si hunc abſolueris, non es amicus Cæſaris. Quicumque ſe regem facit, cõtradicit Cæſari. Pilatus autem cùm audiſſet hunc ſermonem, produxit foras Ieſum: ſeditque pro tribunali in loco qui dicitur Li-

Leuit. 24.
Ioan. 3.
Sap. 6.
Ioan. 3.
Rom. 13.
Act. 17.

thoſtrotos, Hæbraicè autem Gabbatha. Erat autem paraſceue Paſchæ, hora fermè ſexta, & dicit Iudæis: Ecce rex veſter. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt pontifices: Non habemus regem, niſi Cæſarem. Tunc ergo tradidit eũ illis, vt crucifigeretur. Acceperunt autem Ieſum, & abduxerunt, atque is baiulans crucem ſuam, exiuit in eum, qui dicitur Caluaria, locum, Hebraicè autem Golgotha, vbi crucifixerunt eum, & cum eo, alios duos, hinc & hinc, medium autem Ieſum. Scripſit autem & titulum Pilatus, & poſuit ſuper crucem. Erat autem ſcriptum, Ieſus Nazarenus rex Iudæorum. Hunc ergo titulum multi Iudæorum legerunt, quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus eſt Ieſus. Et erat ſcriptum Hebraicè, & Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato pontifices Iudæorum: Noli ſcribere, Rex Iudæorum: ſed quod ille dixerit, Rex ſum Iudæorum. Reſpondit Pilatus: Quod ſcripſi, ſcripſi. Milites ergò cùm crucifixiſſent Ieſum, acceperunt veſtimenta eius, & fecerunt quatuor partes, vnicuique militi partem, & tunicam. Erat autem tunica inconſutilis, à ſummo contexta per totum. Dixerunt ergo inter ſe: Ne ſcindamus eam, ſed

Gen. 47. Hoſe. 1. Heb. 13. Mat. 27. Mar. 15. Luc. 23.

ſed ſortiamur de illa cuius ſit. Vt ſcriptura impleretur, dicens: Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi, & in veſtem meam miſerunt ſortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem iuxta crucem Ieſu, mater eius, & ſoror matris eius Maria Cleopæ, & Maria Magdalene. Cùm vidiſſet ergo Ieſus matrem, ac diſcipulum adſtantem, quem diligebat, dicit matri ſuæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit diſcipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſua. Poſteà ſciens Ieſus, quod omnia iam conſummata eſſent, vt conſummaretur ſcriptura, dicit: Sitio. Vas igitur erat poſitum aceto plenum. Illi verò impleuerunt ſpongiam aceto & Hyſſopo, & impoſitam admouerunt ori eius. Cùm ergo accepiſſet Ieſus acetum, dixit: Conſummatum eſt: & inclinato capite, tradidit ſpiritum. Iudæi ergo quoniam paraſceue erat, vt non remanerent in cruce corpora Sabbato, (erat enim magnus dies ille Sabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangerentur eorum crura, ac tollerentur. Venerunt ergo milites, primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus eſt cum eo. Ad Ieſum autem cùm veniſſent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius

Pſal.22. Mar.15. Ioan.17. Pſal.68. Mat.27. Luc.24.

crura: ſed vnus militum lãcea latus eius fo-
dit, & continuò exiuit ſanguis & aqua. Et
Zach.15. qui vidit, teſtimonium perhibuit, & verum
eſt teſtimonium eius. Et ille ſcit quòd vera
dicit, vt & vos credatis. Facta ſunt enĩ hæc,
vt ſcriptura impleretur. Os nõ comminue-
Exod.12. tis ex eo. Et rurſus alia ſcriptura dicit: Vi-
Zach.12. debunt in quem pupugerunt. Poſt hæc au-
tem rogauit Pilatum Ioſeph Arimathien-
ſis, qui erat diſcipulus Ieſu, ſed occultus,
propter metum Iudæorum, vt tolleret cor-
Ioan.3. pus Ieſu: idq́; permiſit Pilatus. Venit autem
& Nicodemus, qui venerat ad Ieſum nocte
primùm, ferens mixturam myrrhæ & aloës,
ad libras fermè centum. Acceperunt ergò
corpus Ieſu, & obuinxerunt illud linteis cũ
aromatibus, ſicut mos eſt Iudæis ſepelire.
Erat autem in loco vbi crucifixus eſt, hor-
tus, & in horto monumentum nouum, in
quo nondum quiſquam poſitus erat: ibi er-
go propter paraſceuem Iudæorum, quod
in propinquo eſſet monumentum, poſue-
runt Ieſum.

Vigilia Paſchæ.

Epiſtola. i.Petr.iij.

Mat.5. PRæſtat enim, vt bene agentes (ſi ita ve-
1.Pet.2. lit Dei volũtas) malis afficiamini, quàm
malè

malè faciẽtes. Quandoquidem & Chriſtus 1.Pet.1.
ſemel pro peccatis paſſus fuit, iuſtus pro iniuſtis, vt nos adduceret Deo, mortificatus quidem carne, ſed viuificat⁹ ſpiritu: in quo etiam abijt, & ſpiritibus, qui erant in carcere, prædicauit, qui inobedientes fuerant quondam cùm ſemel expectabatur Dei lenitas in diebus Noe, cùm apparabatur arca, in qua paucæ, hoc eſt, octo animæ ſeruatæ fuerunt per aquam: cuius figuræ nunc reſpondens baptiſmus, nos quoque ſaluos reddit: quò non carnis ſordes abijciuntur, ſed quò fit, vt bona cõſcientia bene reſpõdeat apud Deum, per reſurrectionem Ieſu Chriſti, qui eſt ad dexteram Dei, profectus in cælum, ſubiectis ſibi angelis & poteſtatibus, ac virtutibus.

1.Pet.4. Gen.6. Mat.27. Luc.17. Rom.6.

Euangelium. Matth. xxvij.

CVm autẽ veſpera facta eſſet, venit homo diues ab Arimathæa, nomine Ioſeph, qui & ipſe diſcipulus erat Ieſu: hic acceſſit ad Pilatum, ac poſtulauit corpus Ieſu. Tunc Pilatus iuſſit reddi corpus. Et cùm accepiſſet corpus Ioſeph, inuoluit illud ſindone munda, poſuitque illud in monumento ſuo nouo, quod exciderat in petra, & aduoluto ſaxo ingenti ad oſtium monumenti, abijt. Erat autem ibi Maria Magdalene, &

Mar.15. Luc.23. Ioan.19.

altera Maria, ſedentes contra ſepulchrum. Poſtera autem die quæ ſequitur paraſceuẽ, conuenerunt principes ſacerdotum & Phariſæi ad Pilatum, dicentes: Domine, recordati ſumus, quod impoſtor ille dixit adhuc
Mar. 15. viuẽs: Poſt tres dies, reſurgo. iube ergo mu-
Luc. 23. niri ſepulchrum vſque in diem tertium, ne
Ioan. 19. quando veniant diſcipuli eius, & furentur eum, dicantque plebi: Surrexit à mortuis: & erit nouiſſimus error peior illo priore. Ait illis Pilatus: Habetis cuſtodiam. Ite, munite ſicut ſcitis. Illi autem abeuntes, munierunt ſepulchrum obſignato lapide, adhibitis cuſtodibus.

Die Paſchæ.

Ad Matutinas, loco Pſal. Venite exultemus Domino, Antiphonæ ſequentes cantabuntur, aut dicentur.

CHriſtus reſurgens à morte, iam nõ amplius moritur, mors illi vltra non dominabitur. Quod enim mortuus eſt, ſemel mortuus propter abolitionẽ peccati. Quod autem viuit, viuit Deo. Ita exiſtimate voſipſos mortuos quidem eſſe peccato, viuentes autem Deo, Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Nunc

NVnc autem Chriſtus reſurrexit à mortuis primitiæ eorum qui dormierunt. Poſtquam enim per hominem mors, etiam per hominem reſurrectio mortuorum. Quemadmodum enim omnes per Adam moriuntur, ita per Chriſtum omnes viuificabuntur.

Collecta.

DEus, qui per vnigenitum tuum æternitatis nobis aditum, deuicta morte, reſeraſti: vota noſtra quæ præueniendo aſpiras, etiam adiuuando proſequere. Per eundem Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui.&c.

Epiſtola. Coloſſ.iij.

ITaque, ſi reſurrexiſtis vnà cum Chriſto, 1.Pet.1.
ſuperna quærite, vbi Chriſtus eſt ad dexteram Dei ſedens. Superna curate, non terreſtria. Siquidem emortui eſtis, & vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto in Deo.
Quandocũque Chriſtus manifeſtatus fue- Phil.3.
rit, vita noſtra, tunc & vos cum illo mani- 1.Ioan.3.
feſtabimini in gloria. Mortificate igitur 2.Cor.6.
membra veſtra terreſtria, ſtuprum, immun- Eph.5.
diciam, molliciem, concupiſcentiam malã, Deut.27.
& auaritiam, quæ eſt ſimulachrorum cul- Gen.6.&
19.
tus: ob quæ venire ſolet ira Dei in filios in- 1.Cor.10.

 Eph.2.

tractabiles, inter quos ambulabatis quondam, cùm viueretis in his.

Euangelium. Ioan.xx.

Mat.28. Mar.16. Luc.14. VNo verò die Sabbatorum Maria Magdalene venit manè, cùm adhuc tenebræ eſſent, ad monumentum, videtq́; lapidem ſublatum à monumento. Currit ergo & venit ad Simonem Petrum, & ad alterum illum diſcipulum, quem amabat Ieſus, & dicit illis: Suſtulerunt Dominum è monumẽto, & neſcim⁹ vbi poſuerint eum. (Ioan.13. & 19.21.) Exijt ergo Petrus, & ille alius diſcipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autẽ duo ſimul, & ille alius diſcipulus præcucurrit citius Petro, venitq́; prior ad monumentum. Et cùm ſe inclinaſſet, vidit poſita linteamina, non tamen introiuit. Venit ergo Simon Petrus, ſequens eum, & introiuit in monumentum: & videt linteamina poſita, & ſudarium quod fuerat ſuper caput eius, non cum linteaminibus poſitum, ſed ſeperatim inuolutum in vnum locum. Tunc ergo introiuit & ille alius diſcipulus, qui venerat prior ad monumentum, viditque & credidit. Nondum enim nouerant ſcripturam, quod oportuiſſet eum à mortuis reſurgere. Abierunt ergo rurſus diſcipuli ad ſemetipſos.

Feria

Feria.ij.poſt Paſcha.

Collecta.

DEus qui per vnigenitum.&c.
Vt ſupra in die Paſchæ.

Epiſtola. Act. x.

APeriens autem Petrus os, dixit: Reipſa Rom.2.
comperio, quòd nō ſit perſonarum re- Ephe.6.
ſpectus apud Deum, ſed in quauis gente, Colo.3.
qui timet ipſum, & operatur iuſtitiā, is acceptus eſt illi. Sermonem quem miſit Deus filijs Iſrael, annuntians pacem per Ieſum Chriſtum (hic eſt omnium Dominus) ipſi noſtis, de quo ſermone fama diuulgatum fuit in tota Iudæa, rumore primùm orto à Mar.4.
Galilæa, poſt baptiſma quod prædicabat Ioannes, vt Ieſum Nazarenum vnxerit De- Eſa.61.
us Spiritu ſancto, & virtute, qui obambulauit benefaciendo, & ſanando omnes oppreſſos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos teſtes ſumus omnium quę fecit & in regione Iudæorum, & Hieroſolymis, quem occiderunt ſuſpenſum in ligno. Hunc Deus ſuſcitauit tertio die, & exhibuit eum, vt manifeſtus fieret non toti populo, ſed teſtibus prius ad hoc delectis à Deo, nimirum nobis, qui comedimus ac bibimus vna cùm illo, poſteà quàm

Mat.28. reſurrexit à mortuis. Et præcepit nobis, vt prædicaremus populo, ac teſtificaremur quòd ipſe ſit ille, qui conſtitutus erat à Deo

Eſa.42. & 53. Ierem.30. Dan.9. iudex viuorum ac mortuorũ. Huic omnes prophetæ teſtimonium ferunt, quòd remiſſionem peccatorum accepturus ſit per nomen eius, quiſquis crediderit in eum.

Euangelium. Luc.xxiiij.

Mar.16. ET ecce duo ex illis ibant eodem die in caſtellum, quod aberat ſpatio ſtadiorum ſexaginta ab Hieroſolimis, nomine Emaus: & ipſi confabulabantur inter ſe de

Mat.28. his omnibus quæ acciderant. Et factum eſt dum confabularentur ac diſputarent, & ipſe Ieſus appropinquans ibat vnà cum illis. Cæterùm occuli illorum tenebãtur, ne eum agnoſcerent. Et ait ad illos: Qui ſunt hi ſermones quos confertis inter vos ambulantes, & eſtis triſtes? Ac reſpondens vnus, cui nomen Cleopas, dixit ei: tu ſolus peregrinus es Hieroſolymis, neque cognouiſti quæ facta ſunt illic his diebus? Quibus

Mar.21. ille dixit: Quæ? Et dixerunt ei: De Ieſu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens opere & ſermone coram Deo & toto populo: & quomodo eum tradiderunt ſummi ſacerdotes, & principes noſtri in condemnationẽ mortis, & crucifixerunt eum.

Nos

Nos autem ſperabamus eum eſſe illum,
qui redempturus eſſet Iſrael. Atqui ſuper
hæc omnia tertius dies eſt hodie, quòd hæc
facta ſunt. Sed & mulieres quædam ex no- Luc.29.
bis attonitos reddidere nos, quæ diluculo Ioan.20.
peruenerunt ad monumentum, & non in-
uento corpore eius, venerunt dicentes, ſe
etiam viſionem angelorum vidiſſe, qui di-
cerent eum viuere. Et abierunt quidam eo-
rum, qui erant nobiſcum ad monumẽtum,
& ita repererũt ſicut mulieres dixerant, ip-
ſum verò nõ viderunt. Et ipſe dixit ad eos:
O ſtulti & tardi corde ad credendum, in
omnibꝰ quæ loquuti ſunt Prophetæ: Nón- Eſa.50.
ne hæc oportuit pati Chriſtum, & intrare in &.53.
gloriam ſuam? Et exorſus à Moſe, & omni-
bus prophetis, interpretabatur illis in om-
nibus ſcripturis, quæ de ipſo erant. Et ap-
propinquauerunt caſtello quò ibant, & ip-
ſe præ ſe ferebat ſe longius ire. Et coëgerũt Gen.19.
illum, dicentes: Mane nobiſcum, quoniam Luc.14.
vergit ad veſperam, & inclinatus eſt dies.
Et intrauit vt maneret cum illis. Et factum Mar.16.
eſt dum accumberet cum eis, accepit pa-
nem, & benedixit ac fregit, & porrigebat
illis. Et aperti ſunt oculi eorum, & agnoue-
runt eum, & ipſe ſubduxit ſeſe à conſpectu
eorum. Et dixerunt inter ſe: Nónne cor no-
ſtrum ardebat in nobis, dũ loqueretur no-

bis in via, & aperiret nobis Scripturas? Et ſurgentes eadem hora, regreſſi ſunt Hieroſolyma, & inuenerunt congregatos vndecim, & eos qui cum illis erant, dicentes: Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et illi narrabant quæ geſta erant in via: & quomodo fuiſſet agnitus ipſis ex fractione panis,

Feria.iij.poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens pater, qui dediſti filium tuum, vt pro peccatis noſtris moreretur, & pro iuſtitia noſtra reſurgeret, præſta, vt abiecto fermento malitiæ & nequitię, in puritate fidei & vitæ, tibi perpetuò ſeruiamus. Per Dominum noſtrum, &c.

Epiſtola. Act.xiij.

Mat.10. VIri fratres, filij generis Abrahæ, & qui
inter vos timent Deum, vobis ſermo
1.Cor.2. ſalutis huius miſſus eſt. Qui enim habitabant Hieroſolymis, & principes eorũ, cùm ignorarent illum, & voces prophetarum quæ per omne Sabbatum leguntur, con-
Luc.23. demnato eo, impleuerunt: nullaque cauſa mortis inuenta, petierunt à Pilato, vt interfice-

ficerent illum. Cumque conſummaſſent omnia, quæ de eo ſcripta erant, depoſitum de ligno, poſuerunt in monumento. Deus autem ſuſcitauit eum à mortuis, qui viſus eſt per dies multos his, qui ſimul aſcenderant cum eo à Galilæa Hieroſolymam, qui ſunt teſtes eius apud plebem. Et nos vobis annuntiamus, quòd eam repromiſſionem quæ ad patres facta eſt, Deus adimpleuerit filijs illorum, nimirum nobis, reſuſcitato Ieſu, ſicut & in Pſalmo ſecundo ſcriptum eſt: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quòd autem ſuſcitauit eum à mortuis, iam non amplius reuerſurum in corruptionem, ita dixit: Dabo vobis ſancta Dauid fidelia. Ideò & aliàs dicit: Non permittes vt ſanctus tuus videat corruptionem. Nam Dauid quidem cum ſuæ ætati inſeruiſſet, conſilio Dei dormiuit: & appoſitus eſt ad patres ſuos, viditque corruptionem. At is quem Deus ſuſcitauit, non vidit corruptionem. Notum igitur ſit vobis viri fratres, quod per Hũc vobis remiſſio peccatorum annuntiatur, & ab omnibus, à quibus non potuiſtis per legem Moſi iuſtificari, per hunc omnis qui credit, iuſtificatur. Videte ergo ne ſuperueniat vobis quod dictum eſt in prophetis: Videte contemptores, & admiramini, &

Ioan. 20. & 21. Mat. 20. Act. 1.

Pſal. 2. Heb. 1.

Eſa. 55.

Pſal. 15.

3. Re. 2.

Abac. 1.

euaneſcite, quia opus operor ego in diebus veſtris, quod non credetis, ſi quis enarrauerit vobis.

Euangelium. Luc. xxiiij.

Ioan. 10. STetit Ieſus ipſe in medio diſcipulorum, & dicit eis: Pax vobis. Expauefacti verò & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre, & dixit eis: Quid turbati eſtis, & cogitationes aſcendunt in cordibus veſtris? Videte manus meas, & pedes meos, quia ego ipſe ſum. Contrectate me, & videte, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habere. Et cùm hæc dixiſſet, oſtendit eis manus ac pedes. Adhuc autem illis non credentibus, præ gaudio & mirãtibus, dixit illis: Habetis hîc aliquid edulij?
Ioan. 21. At illi obtulerunt ei partem piſcis aſſi, & aliquid de fauo apiario. Et accepit, & in cõſpectu illorũ comedit. Et dixit ad eos: Hæc
Mat. 16. ſunt verba, quæ loquutus ſum ad vos, cùm adhuc eſſem vobiſcum: quòd neceſſe foret implere omnia quæ ſcripta ſunt in lege Moſi, & prophetis, & pſalmis de me. Tũc aperuit illorum mentem, vt intelligerent ſcri-
Act. 17. pturas, & dixit eis: Sic ſcriptum eſt, & ſic oportebat Chriſtũ pati, & reſurgere à mortuis tertio die: & prędicari nomine ei⁹ pœnitentiam, ac remiſſionem peccatorum in omnes

omnes gentes, initio facto ab Hieroſoly- Mich.4.
mis. Vos autem eſtis teſtes horum.

Dominica j. poſt Paſcha.

Collecta.

DEus qui per vnigenitum.&c.
Vt ſupra in die Paſchæ.

Epiſtola. i.Iohn.v.

OMne quod natum eſt ex Deo, vincit Ioan.16.
mundum: & hæc eſt victoria quæ vicit 1.Cor.15.
mũdũ, fides noſtra. Quis eſt qui vincit mũ-
dũ, niſi qui credit quòd Ieſus eſt filius Dei?
Hic eſt qui venit per aquã & ſanguinẽ Ie-
ſus Chriſtus: non per aquam ſolùm, ſed per
aquam & ſanguinem. Et Spiritus eſt qui te-
ſtificatur, quoniã Spiritus eſt veritas. Quo- Mat.3.
niam tres ſunt qui teſtimoniũ dant in cælo, & 17.
Pater, Sermo, & Spiritus ſanctus, & hi tres Ioan.1.
vnum ſunt. Et tres ſunt qui teſtimonium & 12.
dant in terra: Spiritus, & aqua, & ſanguis:
& hi tres vnum ſunt. Si teſtimonium homi-
num accipimus, teſtimoniũ Dei maius eſt: Ioan.5.
quoniam hoc eſt teſtimoniũ Dei, quo te-
ſtificatus eſt de filio ſuo. Qui credit in fili-
um Dei, habet teſtimonium in ſeipſo. Qui Ioan.3.
non credit Deo, mendacem fecit eum: quia Rom.8.
non credit in teſtimonium, quod teſtifica- Galat.4.

tus eſt Deus de filio ſuo. Et hoc eſt teſtimonium, quòd vitam æternã dedit nobis Deus, & hæc vita in filio eius eſt. Qui habet filium, habet vitam: qui non habet filium Dei, vitam non habet.

Ioan. 1.

Euangelium. Ioan. xx.

Luc. 24.

CVm ergo veſpera eſſet die illo, qui erat vnus Sabbatorum, & fores eſſent clauſæ, vbi erant diſcipuli congregati propter metum Iudæorum, venit Ieſus, ſtetitque in medio, & dicit eis: Pax vobis. Et cùm hæc dixiſſet, oſtendit eis manus ac latus ſuum. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli, viſo Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut miſit me Pater, ita & ego mitto vos. Hæc quum dixiſſet, flauit in eos, & dicit eis: Accipite Spiritum ſanctum. Quorumcunque remiſeritis peccata, remittuntur eis: quorumcunque retinueritis, retenta ſunt.

Dominica. ij. poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui dediſti nobis filium tuum vt eſſet & ſacrificium pro peccato, & exemplum nouæ & æternæ vitæ, da vt gratis mentibus hoc ineſtimabile beneficium agnoſcamus, & exempla vitæ

ipſius

ipſius ſanctiſſimæ, perpetuò imitari ſtudeamus. Per eundem Chriſtum. &c.

Epiſtola. i. Pet. ij.

NAm hæc eſt gratia, ſi quis propter cõſcientiam Dei ſuffert moleſtias, præter meritum affectus malis. Quæ enim eſt laus, ſi cùm peccantes alapis cædimini, ſufferetis? At ſi cùm benefacitis, & tamen malis afficimini, ſuffertis. Hæc enim eſt gratia apud Deum. Siquidem in hoc vocati eſtis, quoniam & Chriſtus afflict⁹ eſt pro nobis, relinquens nobis exemplum, vt inſequeremini veſtigia ipſius qui peccatum non fecerat, nec inuentus eſt dolus in ore illius: qui cùm maledictis inceſſeretur, nõ regeſſit maledicta: cùm malis afficeretur, non minabatur, ſed tradidit vindictam ei, qui iudicat iuſtè, qui peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignũ, quò peccatis mortui, iuſtitiæ viueremus: cuius eiuſdem vibice ſanati fuiſtis. Nam eratis velut oues errantes, ſed conuerſi eſtis nunc ad paſtorem, & curatorem animarum veſtrarum.

Mat. 5. 1. Pet. 3. Ioan. 13. Phil. 2. Mat. 27. Ioan. 8. Eſa. 53. 1. Ioan. 3. Eſa. 53. Eze. 24. Luc. 15.

Euangelium. Ioan. x.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Ego ſũ paſtor ille bonus. Bonus paſtor, animam ſuam dat pro ouibus. Mercenarius autem, &

Ezech. 34. Mich. 5. 1. Ioan. 3.

qui non eſt paſtor, cuius nõ ſunt oues pro-
priæ, videt lupum venientem, ac deſerit o-
ues. fugitq́ue, & lupus rapit ac diſpergit o-
ues. Mercenarius autem fugit, quia merce-
2.Tim.2. narius eſt, & oues non ſunt illi curæ. Ego
Mat.11. ſum paſtor ille bon⁹, & cognoſco oues me-
Luc.10. as, & cognoſcor à meis. Sicut nouit me pa-
ter, ita & ego noui patrem, & animam me-
Mar.10. am pono pro ouibus. Et alias oues habeo,
quæ non ſunt ex hoc ouili: illas quoque o-
portet me adducere, & vocem meã audi-
ent: & fiet vnum ouile, & vnus paſtor.

Dominica iij. poſt Paſcha.

Collecta.

DEus, qui errantibus vt in viam poſſint redire, iuſtitiæ veritatis tuæ lumen oſtendis, da cũctis qui Chriſtiana profeſſione cenſentur, & illa reſpuere quæ huic inimica ſunt nomini, & ea quæ ſunt apta ſectari. Per Ieſum Chriſtum Dominum. &c.

Epiſtola. i.Pet.ij.

Rom.13. DIlecti, obſecro tãquam aduenas ac pe-
Galat.5. regrinos, abſtinete à carnalibus cõcu-
piſcentijs, quæ militant aduerſus animam:
Mat.5. & conuerſationem veſtram habete hone-
1.Pet.3. ſtam inter gentes: vt in hoc quod obtrectãt

vobis

vobis quaſi maleficis, ex bonis operibus æſtimantes vos, glorificent Deum in die viſitationis. Proinde ſubditi eſtote cuiuis Rom.13.
humanæ creaturæ propter Dominum: ſiue Tit.3.
regi tanquam præcellenti, ſiue præſidibus, vt qui per eum mittantur: ad vindictã quidem nocentium, laudem verò rectè agentium. Quoniam ſic eſt voluntas Dei, vt bene faciendo obturetis os hominibus ſtultis & ignorantibus: tanquam liberi, & non veluti prætextum habentes malitiæ libertatẽ, ſed tanquam ſerui Dei. Omnes honoratè, fraternitatem diligite, Deum timete, Regem honorate.

Euangelium. Ioan. xvi.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Puſillum & nõ Ioan.7.
videtis me: & iterum puſillum & videbitis me, quia ego vado ad Patrem. Dixerunt ergo quidã ex diſcipulis eius inter ſe. Quid eſt hoc quod dicit nobis: Puſillum & non videtis me. & rurſus, puſillum & videbitis me, & quia ego vado ad patrem? Dicebant ergo: Quid eſt hoc, quod dicit puſillum? Neſcimus quid loquatur. Cognouit autem Ieſus, quòd vellẽt ipſum interrogare, & dixit eis: De hoc quæritis inter vos, quod dixi: Puſillum & non videtis me, & iterum puſillum & videbitis me. Amen a-

men dico vobis, plorabitis & lamentabi-
Ioan.20. mini vos, mundus cõtra gaudebit. Vos au-
Eſa.20. tem mœrore afficiemini: ſed mœror veſter
vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, do-
lorem habet, quia venit hora eius: cùm au-
tem pepererit puerum, iam non meminit
anxietatis, propterea quod gaudeat homi-
nem eſſe natum in mundo. Et vos igitur
nũc quidem mœrorem habetis: ſed iterum
videbo vos, & gaudebit cor veſtrũ, & gau-
dium veſtrum nemo tollit à vobis.

Dominica. iiij. poſt Paſcha.

Collecta.

DEus, qui fidelium mentes vnius efficis voluntatis, da populo tuo id amare quod præcipis, id deſiderare quod promittis, vt inter mundanas varietates, ibi noſtra fixa ſint corda, vbi vera ſunt gaudia. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Iacobi. i.

Prouer.2. OMnis donatio bona, & omne donum
Ioan.3. perfectum, è ſupernis eſt, deſcendens à
patre luminũ, apud quem nõ eſt trãſmuta-
Ioan.1. tio, aut conuerſionis obumbratio. Is deſti-
1.Cor.4. nata voluntate progenuit nos ſermone ve-
ritatis, vt eſſemus primitiæ quædam ſuarũ
creaturarum. Itaque fratres mei dilecti, ſit
omnis

omnis homo velox ad audiendum, tardus Pro. 17.
ad loquendum, tardus ad iram. Nã ira viri, Eccle. 5.
iuſtitiã Dei non efficit. Quapropter depoſita omni immunditia, & redũdãtia malitiæ, cum mãſuetudine recipite inſitũ ſermonẽ, qui poteſt ſaluas reddere animas veſtras.

Euangelium. Ioan. xvi.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Nunc autem vado ad eum qui miſit me, & nemo ex vobis interrogat me. quò vadam. Sed quia hęc loquutus ſum vobis, mœſtitudo impleuit cor veſtrum. Sed ego veritatẽ dico vobis, expedit vobis vt ego vadã. Si enim non abiero, Conſolator ille non veniet ad vos.
Sin autem abiero, mittam eum ad vos. Et Ioan. 14.
cùm venerit ille, arguet mũdum de pecca- & 15.
to, & de iuſtitia, & de iudicio. De peccato quidẽ, quia non credunt in me. De iuſtitia
verò, quia ad Patrem vado, & poſthac non Ioan. 21.
videtis me. De iudicio autẽ, quia princeps huius mũdi iam iudicatus eſt. Ad hæc multa habeo quæ vobis dicam, ſed nõ poteſtis
portare nunc. Cùm autem venerit ille, qui Ioan. 14.
eſt Spiritus Veritatis, ducet vos in omnem Ioan. 12.
veritatem. Non enim loquetur à ſemetipſo, ſed quæcunque audierit, loquetur: & quæ futura ſunt, annuntiabit vobis. Ille me glorificabit, quia de meo accipiet,

Mat.11. & annuntiabit vobis. Omnia quæcunque
Luc.10. habet Pater, mea ſunt. Propterea dixi vo-
Ioan.3. bis, quòd de meo accipiet, & annuntiabit vobis.

Dominica. v. poſt Paſcha.

Collecta.

DEus, à quo bona cuncta procedūt, largire ſupplicibus tuis, vt cogitemus te inſpirante, quæ vera ſunt, & te gubernāte, eadem faciamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Iacobi. i.

Rom. 2. SItis autem effectores ſermonis, & non auditores tantum, fallētes voſmetipſos.
Luc.6. Quoniam ſi quis audiat ſermonem, nec eū factis exprimat, hic ſimilis eſt viro cōſideranti faciem natiuitatis ſuæ in ſpeculo. Cōſiderauit enim ſeipſum, & abijt, & cōtinuò
Mat.5. oblitus eſt qualis eſſet. At qui proſpexerit in legem perfectam, quæ eſt libertatis, & permanſerit, hic cùm non ſit auditor obliuioſus, ſed effector operis, beatus facto ſuo erit. Si quis videtur religioſus eſſe inter vos,
1.Pet.3. qui non frænat linguam ſuam, ſed aberrare
Lucc.3. ſinit cor ſuum, huius vana eſt religio. Religio pura & immaculata apud Deū & Patrem,

trem, hæc eſt: Inuiſere orphanos & viduas 1.Ioan.2.
in afflictione ſua, immaculatum ſeipſum
ſeruare à mundo.

Euangelium. Ioan. xvi.

AMen amen dico vobis, quæcunque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Hactenus non petiſtis quicquam, in nomine meo. Petite, & accipietis, vt gaudium veſtrum ſit perfectum. Hæc per pro- Mat.13.
uerbia loquutus ſum vobis. Veniet tẽpus, Mar.4.
cùm iam non per prouerbia loquar vobis, ſed palàm de Patre meo annũtiabo vobis. In illo die, in nomine meo petetis. Et non dico vobis, quòd ego rogaturus ſim patrẽ
pro vobis. Ipſe enim pater amat vos, quia Ioan.20.
vos me amaſtis, & credidiſtis quòd à Deo exiuerim. Exiui à Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt ei diſcipuli eius: Ecce
nunc apertè loqueris, nec prouerbium vl- Ioan.21.
lum dicis. Nunc ſcimus, quòd ſcis omnia, nec opus eſt tibi, vt quis te interroget. Per hoc credimus, quòd à Deo exiſti. Reſpon-
dit eis Ieſus: Nunc creditis. Ecce inſtat tẽ- Zach.3.
pus, & iã venit, vt diſpergamini vnuſquiſ- Matt.26.
que in ſua, meq; ſolum relinquatis, & tamẽ Mar.14.
non ſum ſolus, quia Pater mecum eſt. Hæc loquutus ſum vobis, vt in me pacẽ habea-

tis.In mundo afflictionem habetis: ſed bono animo ſitis,ego vici mundum.

Die Aſcenſionis Domini.

Collecta.

COncede quæſumus omnipotens Deus, vt qui vnigenitum tuum, redẽptorem noſtrum,ad cælos aſcendiſſe credimus, ipſi quoq; mente illuc aſcendamus,& cùm illo in cęleſtibus perpetuò habitemus.Per eundem Dominum noſtrum.&c.

Epiſtola. Act.i.

SVperiore quidem volumine diximus Theophilæ, de omnibus quæ cœpit Ieſus tum facere, tum docere, ad eum vſque
Ioan.20. diem, quo poſtquàm impartitus in hoc ip-
Ioan.15. ſum ſpiritum ſanctum, mandata dediſſet, quos delegerat, apoſtolis, ſurſum aſſumptꝰ eſt: quibus etiam ſeipſum exhibuerat viuentem, poſteaquàm ſupplicio fuiſſet affectus: idq́ue compluribus argumentis, dum
Ioan.20. per dies quadraginta conſpicitur ab illis,
& 21. ac loquitur eis de regno Dei. Et congregãs
Luc.24. illos in idem loci, præcepit eis ne diſcederent Hieroſolymis, ſed vt expectarent promiſſum Patris: de quo, inquit, audiſtis ex
Ioan.14. me: quoniã Ioannes baptizauit quidem aqua,

qua, vos autem baptizabimini Spiritu ſan- Act.12.
cto, pòſt dies hoſce non multos. Illi igitur Mat.3.
vbi conueniſſent, percontabantur illum,
dicentes: Domine, num in tempore hoc Mat.24.
reſtituis regnum Iſraeli? Dixit autem ad illos: Non eſt veſtrûm noſſe tempora & articulos temporum, quos Pater in ſua ipſius conſtituit poteſtate: ſed accipietis virtutem, poſteaquàm Spiritus ſanctus aduenerit ſuper vos, & eritis mihi teſtes, non ſolùm
Hieroſolymis, verùm etiam in vniuerſa Iu- Act.2.
dæa, Samariaque, denique vſque ad extrema terræ. Atque hæc loquutus, videntibus Eſa.2.
ijſdem, in altum ſublatus eſt, & nubes ſubduxit illum ab oculis eorum. Cumq; eſſent defixis in cælum oculis, eunte illo, ecce viri duo adſtiterunt illis, amicti veſtibus albis, qui & dixerunt: Viri Galilæi, quid ſtatis intuentes in cœlum? Hic Ieſus qui aſſumptus eſt à vobis in cęlum, ſic veniet quemadmodum vidiſtis eum euntem in cælum.

Euangelium. Marc.xvi.

APparuit Ieſus vndecim, & exprobra- Luc.24.
uit illis incredulitatem ſuam, & cordis duritiem, quòd his qui ipſum vidiſſent reſuſcitatum, non credidiſſent. Et dicebat Mat.28.
eis: Ite in mundum vniuerſum, & prædi- Ioan.20.
cate Euangelium omni creaturæ. Qui cre-

diderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Porrò ſigna eos qui crediderint, hæc ſubſequētur: Per nomen meum dæmonia eijcient,

Actor.5. Actor.2. Luc.10.

linguis loquentur nouis, ſerpentes tollent: & ſi quid lethale biberint, non nocebit eis: ſuper ægrotos manus imponent, & benè habebunt. Itaque Dominus quidem poſtquam loquutus fuiſſet eis, receptus eſt in cælum, & conſedit à dextris Dei. Illi verò egreſſi, prædicauerunt vbique Domino cooperante, & ſermonem confirmante per ſigna ſubſequentia.

Actor.28. Actor.14. & 28. Luc.24. Actor.1. & 7.

Dominica poſt Aſcenſion.

Collecta.

DEus rex gloriæ, qui filium tuum vnigenitum Ieſum Chriſtū cum ingenti triumpho in cœleſte tuum regnum exaltaſti: petimus ne relinquas nos orphanos, ſed mitte nobis ſpiritum ſanctum paracletum, qui nos conſoletur, & vt nos euehat ad illam gloriā, ad quam Dominus & ſeruator noſter Ieſus Chriſtus prior aſcendit. Qui tecum viuit. &c.

Epiſtola. i.Petr.iiij.

2.Pet.3. 1.Ioan.2. Mat.24.

RErum omnium finis imminet. Sitis igitur ſobrij, & vigilantes ad orandum. Ante

Ante omnia verò charitatem inter vos vehementem habentes. Nam charitas operit multitudinem peccatorum. Hoſpitales eſtote erga vos inuicem, ſine murmurationibus. Vt quiſq; accepit donum, ita alius in alium illud miniſtrantes, vt boni diſpenſatores variæ gratiæ Dei. Si quis loquitur, loquatur vt eloquia Dei. Si quis miniſtrat, miniſtret tanquam ex virtute, quam ſuppeditat Deus: vt in omnibus glorificetur Deus per Ieſum Chriſtum, cui eſt gloria & imperium, in ſecula ſeculorum. Amen.

Pro. 10. Heb. 13. 2. Cor. 8. Pro. 3. Iere. 23. Rom. 12.

Euangelium. Ioan. xv. xvi.

CVm autem venerit paracletus, quem ego mitto vobis à Patre, ſpiritus veritatis, qui à patre procedit, ille teſtimoniũ perhibebit de me. Quin & vos teſtes eſtis, quia ab initio mecum eſtis. Hæc loquutus ſum vobis, vt ne quid offendamini. Alienos à ſynagogis facient vos. Sed veniet tempus, vt quiſquis interficiet vos, videatur cultũ præſtare Deo. Et hæc facient vobis, quia non nouerunt Patrem neque me. Sed hæc loquutus ſum vobis, vt cùm venerit tempus illud, reminiſcamini eorũ, quod ego dixerim vobis.

Ioan. 14. & 16. Actor. 2. Mat. 10. & 24. Luc. 21. Ioan. 15. 1. Cor. 2.

Die Pentecoſtes.

Collecta.

DEus qui corda fidelium ſancti ſpiritus illuſtratione docuiſti, da nobis eodem ſpiritu recta ſapere, & de eius ſemper ſancta conſolatione gaudere: Per merita Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti, qui tecum viuit & regnat in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Epiſtola. Act.ij.

Deut.16. Leuit.6. ET quum cõplerentur dies Pentecoſtes, erant omnes vnanimiter in eodem loco: & factus eſt repentè de cælo ſonitus, tanquàm impetu venientis flatus vehemẽtis, & repleuit totam domum vbi erant ſedentes. Et viſæ ſunt illis diſſectæ linguæ

Ioan.7. Act.4. velut igneæ, ſederuntque ſuper ſingulos eorum, ac repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, cœperúntque loqui alijs linguis, prout ſpiritus ille dabat eloqui illis. Erant autem Hieroſolymis habitãtes Iudæi, viri religioſi, ex omni natione earum quæ ſub cælo ſunt. Is rumor cùm increbuiſſet, conuenit multitudo, & confuſa eſt, quòd audiret vnuſquiſque lingua ſua illos loquentes. Stupebant autem omnes, ac mirabantur, dicẽtes inter ſeſe. Nónne ecce omnes iſti qui loquun-

quuntur Galilæi ſunt? Et quomodo nos audimus eos ſua quiſq; lingua in qua nati ſumus: Parthi & Medi, & Elamitæ, & habitatores Meſopotamiæ, Iudæęq; & Cappadociæ, Ponti & Aſiæ, Phrygiæ, & Pamphyliæ, Ægypti & partiũ Lybiæ, eius, quæ eſt finitima Cyrenæ, & aduenæ Romani, Iudæiq; & Proſelyti, Cretes & Arabes, audiuimus eos loquẽtes noſtris lĩguis, magnifica Dei.

Euangelium. Ioan.xiiij.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Si diligitis me, præcepta mea ſeruate. Et ego rogabo patrem, & alium conſolatorem dabit vobis, vt maneat vobiſcum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non poteſt accipere: quia non videt eum, nec nouit
eum. Vos autem cognoſcitis eum, quia Pſal.45.
apud vos manet, & in vobis erit. Nõ relin- Mat.28.
quam vos orphanos, veniã ad vos. Adhuc Ioan.20.
puſillum, & mundus me iam non videt, vos & 21.
autẽ videtis me. Quia ego viuo, & vos viuetis. In illo die vos cognoſcetis, quòd ego ſum in Patre meo, & vos in me, & ego in
vobis. Qui habet præcepta mea, & ſeruat Ioan.15.
ea, ille eſt q̃ diligit me. Qui autẽ diligit me, 1.Ioan.5.
diligetur à patre meo, & ego diligam eum, & aperiam ei meipſum. Dicit ei Iudas,
non ille Iſcariotes: Domine, quid factum Act.15.

eſt, quod manifeſtaturus es nobis teip-
ſum, & non mundo? Reſpondit Ieſus &
dixit ei: Si quis diligit me, ſermonem me-
um ſeruabit, & Pater meus diliget eum,
Ioan.3.7. & ad eum veniemus, & manſionem apud
8.12.& 14. eum faciemus. Qui non diligit me, ſer-
mones meos non ſeruat: & ſermo quem
auditis, non eſt meus, ſed eius qui miſit
me patris. Hæc loquutus ſum vobis, apud
Actor.2. vos manens. Paracletus autem ille, qui eſt
2.Ti.2. Spiritus ſanctus, quem ſpiritum mittet Pa-
Ioan.16. ter nomine meo, ille vos docebit omnia,
& ſuggeret vobis omnia quæcunque dixi
vobis. Pacem relinquo vobis, pacem me-
am do vobis: non quomodo mundus dat,
ego do vobis. Ne turbetur cor veſtrum,
neque formidet. Audiſtis quòd ego dixi
vobis: Vado, & venio ad vos. Si dilige-
retis me, gauderetis vtique quòd dixerim,
Vado ad patrem, quia Pater maior me eſt.
Ioan.13. Et nunc dixi vobis, prius quàm fiat, vt
& 16. quum factum fuerit, credatis. Poſthac
Ioan.12. non multa loquar vobiſcum. Venit enim
princeps mundi huius, & in me non habet
quicquam. Sed vt cognoſcat mundus quòd
diligo Patrem: & ſicut mandatum dedit
mihi Pater, ſic facio.

Feria

Feria ij. poſt Pentecoſt.

Collecta.

DEus qui corda fidelium. &c.
Vt ſupra in die Pentecoſtes.

Epiſtola. Actor. x.

APeriens autem Petrus os, dixit: Re ipſa comperio, quòd non ſit perſonarum reſpectus apud Deum, ſed in quauis gente qui timet ipſum, & operatur iuſtitiam, is acceptus eſt illi. Sermonē quem miſit Deus filijs Iſrael, annuntians pacem per Ieſum Chriſtum, hic eſt omnium Dominus. Ipſi noſtis de quo ſermone fama diuulgatũ fuit in tota Iudæa, rumore primùm orto à Galilæa, poſt baptiſma quod predicabat Ioannes, vt Ieſum Nazarenum vnxerit Deus Spiritu ſancto & virtute, qui obambulauit benefaciendo, & ſanando omnes oppreſſos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos teſtes ſumus omnium quæ fecit & in regione Iudæorum & Hieroſolymis, quem occiderunt ſuſpenſum in ligno. Hunc Deus ſuſcitauit tertio die, & exhibuit eum, vt manifeſtus fieret non toti populo, ſed teſtibus prius ad hoc delectis à Deo, nimirum nobjs, qui comedimus ac bibimus vna cũ illo, poſtea quàm reſurrexit à mor-

Rom. 2. Epheſ. 6. Colo. 3. Eſa. 36. Mat. 4. Eſa. 61.

Luc.24. tuis. Et præcepit nobis, vt prædicarem⁹ po-
Ioan.21. pulo, ac teſtificaremur quòd ipſe ſit ille, qui conſtitutus erat à Deo iudex viuorum
Eſa.42. ac mortuorũ. Huic omnes prophetæ teſti-
& 53. monium ferunt, quòd remiſſionẽ peccatorũ
Iere.50. accepturus ſit per nomẽ eius, quiſquis cre-
Daniel.9. diderit in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit ſpiritus ſanctus ſuper omnes qui audiebant ſermonẽ. Et obſtupuerunt hi qui ex circunciſorum genere credebant, quotquot venerant cum Petro, quòd & in gentes donũ Spiritus ſancti effuſum eſſet.
Actor.8. Audiebant enim illos loquentes linguis, ac magnificantes Deum. Tunc reſpondit Petrus: Num quis prohibere poteſt, quo minus aqua baptizentur hi, qui Spiritũ Sanctum acceperunt, ſicut & nos? Et iuſſit eos baptizari in nomine Domini. Tũc rogauerunt eum, vt remaneret aliquot dies.

Euangelium, Ioan.iij.

Rom.5. SIc Deus dilexit mundum, vt filium ſuum
1.Ioan.4. vnigenitum daret, vt omnis qui credit
Mar.16. in eum non pereat, ſed habeat vitam æter-
Luc.19. nam. Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum vt condemnet mundũ, ſed vt ſeruetur mundus per eum. Qui credit in eum, non condemnatur. Qui verò non credit iam condemnatus eſt, quia non credidit in nomen

nomen vnigeniti Filij Dei. Hæc eſt autem condemnatio, quod lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem. Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui mala agit, odit lucem, nec venit ad lucem, ne arguantur opera ipſius. Qui autem operatur veritatem, venit ad lucē, vt conſpicua fiant facta ipſius, quòd per Deum ſint facta.

Ioan. 1. & 12.

Ephe. 5.

Feria iij. poſt Pentecoſt.

Collecta.

DEus qui corda fidelium. &c.
Vt ſupra in die Pentecoſtes.

Epiſtola. Actor. viij.

CVm autem audiſſent apoſtoli qui erant Hieroſolymis, quòd recepiſſet Samaria ſermonem Dei, miſerunt ad eos Petrum ac Ioannem: qui cùm deſcēdiſſent, orauerunt pro ipſis vt acciperent ſpiritum ſanctum. Nondum enim in quenquam illorum illapſus fuerat, ſed baptizati tantùm erant in nomine Chriſti Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, accipiebantque Spiritum Sanctum.

Euangelium. Ioan.x.

AMen amen dico vobis, qui non intrat per oſtium in ſtabulũ ouium, ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro. Qui autem intrat per oſtium, paſtor eſt ouium. Huic oſtiarius aperit, & oues vocem eius audiunt. Et proprias oues vocat nominatim, & educit eas. Et cùm proprias oues emiſerit, ante eas vadit, & oues illum ſequuntur, quia nouerunt vocem eius. Alienum autem non ſequentur, ſed effugient ab eo, quia nõ nouerunt vocem alienorum. Hoc prouerbium dixit eis Ieſus, illi autem non cognouerunt quæ eſſent quæ loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Ieſus: Amẽ amen dico vobis, ego ſum oſtium ouium. Omnes quotquot ante me venerunt, fures ſunt & latrones, ſed non audierunt eos oues. Ego ſum oſtium, per me ſi quis introierit, ſeruabitur: & ingredietur, & egredietur, & paſcua inueniet. Fur non venit niſi vt furetur & mactet, ac perdat. Ego veni vt vitam habeant, & abundantius habeant.

Ioan.8. Pro.37. Ioan. 14.

Dominica Trinitatis.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti nobis famulis tuis gratiam in cõfeſſione

feſſione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoſcere, & in potentia Maieſtatis adorare vnitatem, quæſumus, vt eiuſdem fidei firmitate, ab omnibus ſemper muniamur aduerſis. Qui viuis & regnas Deus, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Epiſtola. Apoc. iiij.

POſt hæc vidi, & ecce oſtium apertum in cælo, & vox prima quam audiui tanquam tubæ loquentis mecum, dicens: Aſcende huc, & oſtendam tibi quæ oportet fieri poſt hæc. Et ſtatim fui in ſpiritu. Et ecce ſedes poſita erat in cælo, & ſupra ſedem ſedens. Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectu lapidi iaſpidi, & ſardio: & iris erat in circuitu ſedis, ſimilis aſpectu ſmaragdino. Et in circuitu ſedis, ſedilia viginti quatuor, & ſuper thronos vidi viginti quatuor ſeniores ſedentes, circumamictos ſtolis albis, & habebant in capitibus ſuis coronas aureas. Et de throno procedebant fulgura, & tonitrua, & voces, & ſeptem lampades ignis ardentes ante thronum, quæ ſunt ſeptem ſpiritus Dei. Et in conſpectu ſedis, tanquam mare vitreum ſimile cryſtallo: & in medio ſedis, & in circuitu ſedis, quatuor animalia, plena oculis ante & retro. Et animal primum ſimile Leoni, & ſecundum animal ſi-

Daniel. 7.
Apoc. 20.

mile vitulo,& tertium habens faciem velut homo,& quartũ animal, ſimile aquilæ volanti. Et quatuor animalia ſingula eorum habebãt alas ſenas in circuitu, & intus plena erant oculis. Et requiem non habebant
Eſa.6. die ac nocte,dicentia:Sanctus,Sanctus,Sãctus Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui eſt,& qui venturus eſt. Et cùm darent illa animalia gloriam & honorem,& benedictionẽ ſedenti ſuper thronũ, viuenti in ſecula ſeculorum, procidũt viginti quatuor ſeniores ante ſedentem in throno, & adorant viuentẽ in ſecula ſeculorũ, & abijciunt coronas ſuas ante thronum, dicentes: Dignus es Domine,accipere gloriã, & honorem,& virtutẽ: quia tu creaſti omnia,& propter voluntatẽ tuã ſunt,& creata ſunt.

Euangelium. Ioan.iij.

Ioan.7. & 19. ERat autem homo ex Phariſæis, Nicodemus nomine, princeps Iudæorum. Hic venit ad Ieſum nocte, & dixit ei: Rabbi, ſcimus quòd à Deo veneris magiſter.
Ioan.9. Nemo enim poteſt hæc ſigna facere quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit Ieſus, & dixit ei: Amen amen dico tibi,niſi quis natus fuerit è ſupernis, non poteſt videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus.Quomodo poteſt homo naſci,cùm ſit ſenex?

ſenex? Num poteſt in ventrem matris ſuæ iterùm introire, ac naſci? Reſpondit Ieſus: Amen amen dico tibi, niſi quis natus fuerit ex aqua & ſpiritu, nō poteſt introire in regnū Dei. Quod natum eſt ex carne, caro eſt: & quod natū eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt. Ne mireris quòd dixi tibi: oportet vos naſci è ſupernis. Spiritus vbi vult ſpirat, & vocē eius audis, ſed neſcis vnde veniat, & quo vadat. Sic eſt omnis qui nat⁹ eſt è Spiritu. Reſpondit Nicodemus & dixit ei: Quomodo poſſunt hæc fieri? Reſpondit Ieſus, & dixit ei: Tu es ille magiſter Iſraelis, & hæc ignoras? Amen amen dico tibi, quod ſcimus, loquimur, & quod vidimus, teſtamur: & teſtimonium noſtrū non accipitis. Si terrena dixi vobis, & nō creditis, quomodo ſi dixero vobis cæleſtia, credituri ſitis? Et nemo aſcendit in cælū, niſi qui deſcēdit è cælo, Filius hominis, qui eſt in cælo. Et ſicut Moſes exaltauit ſerpentē in deſerto, ita exaltari oportet Filiū hominis: vt omnis qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitā æternam.

Ioan. 4. & 7. Tit. 3. Rom. 8.

Eccle. 11.

Num. 21. Ioan. 8. & 12.

Dominica j. poſt Trinitat.

Collecta.

DEus, in te ſperantium fortitudo, adeſto propitius inuocationibus noſtris,

& quia nihil ſine te poteſt mortalis infirmitas, præſta auxilium gratiæ tuæ, vt in exequendis mandatis tuis, & voluntate tibi & actione placeamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. i. Ioan. iiij.

CHariſſimi, diligamus nos inuicem, quia charitas ex Deo eſt. Et omnis qui diligit, ex Deo natus eſt, & cognoſcit Deum. Qui non diligit, non nouit Deum, quoniam Deus charitas eſt. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quòd filium ſuum vnigenitum miſit Deus in mundum, vt viuamus per eum. In hoc eſt charitas, nõ quòd

Ioan. 3. Rom. 5.

nos dilexerimus Deum, ſed quòd ipſe dilexerit nos, & miſit filium ſuum propitiationem pro peccatis noſtris. Chariſſimi, ſi ſic Deus dilexit nos, & nos debemus nos mutuò diligere. Deum nemo vidit vnquam.

Exod. 33. Deut. 4. Ioan. 1. 1. Tim. 6.

Si diligamus nos inuicẽ, Deus in nobis manet, & charitas eius eſt perfecta in nobis. Ex hoc cognoſcimus, in eo nos manere, & ipſum in nobis, quòd de ſpiritu ſuo dedit nobis. Et nos vidimus & teſtamur, quòd

Ioan. 6.

pater miſit filium ſeruatorem mũdi. Quiſquis confeſſus fuerit, quòd Ieſus eſt filius Dei, Deus in eo manet, & ipſe in Deo. Et nos cognouimus & credidimus charitatẽ, quam

quam habet Deus in nobis. Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc perfecta eſt charitas nobiſcum, vt fiduciam habeamus in die iudicij, quòd ſicut ille eſt, & nos ſumus in mundo hoc. Timor non eſt in charitate, ſed perfecta charitas foras eijcit timorē, quoniam timor cruciatum habet. Qui autē timet, non eſt perfectus in charitate. Nos diligimus eum, quoniā ipſe prior dilexit nos. Si quis dixerit: Diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, mendax eſt. Qui enim non diligit fratrem ſuum quem vidit, Deum quem non vidit, quomodo poteſt diligere? Et hoc præceptum habemus ab eo, vt qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum.

1.Ioan.2. Leuit.10. Ioan.13.

Euangelium. Luc.xvi.

HOmo quidam erat diues, qui induebatur purpura & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendidè. Erat autem quidam mēdicus, nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuā eius hulceroſus, cupiens ſaturari de micis, quæ cadebāt de menſa diuitis. Sed & canes veniebant, ac lingebant hulcera eius. Accidit autē vt moreretur mēdicus, & deportaretur ab angelis in ſinum Abrahæ. Mortuus eſt autem & Diues, ac ſepultus eſt. Atque in tartaro, ſublatis oculis ſuis, cùm eſſet in

tormentis, videt Abraham eminus, & Lazarum in ſinu eius, & ipſe clamans, dixit: Pater Abraham, miſerere mei, & mitte Lazarum vt intingat extremum digiti ſui in aquam, ac refrigeret linguam meam, quia

Galat. 6.

crucior in flamma hac. Dixit autem Abraham: Fili, recordare quòd receperis bona tua in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala: nunc autem hic ſolatio fruitur, tu verò cruciaris. Et ſuper hæc omnia inter nos & vos hiatus ingens firmatus eſt, vt hi qui volunt hinc tranſire ad vos non poſſint, neque iſtinc huc tranſcendere. Ait autem: Rogo ergo te Pater, vt mittas eum in domum patris mei: habeo enim quinque fratres, vt teſtificetur illis, ne & ipſi veniant in hunc locum cruciatus. Ait illi Abraham: Habent Moſen ac prophetas, audiant illos. At ille dixit: Non pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos, reſipiſcent. Ait autem illi: Si Moſen & prophetas non audiũt, neq; ſi quis ex mortuis reſurrexerit, credent.

Dominica ij. poſt Trinitat.

Collecta.

SAncti nominis tui Domine, timorẽ pariter & amorem, fac nos habere perpetuum, quia nunquam tua gubernatione deſtituis,

ſtituis, quos ſemel in ſoliditate tuæ dilectionis inſtituis. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. i.Ioan.iij.

NE miremini fratres mei, ſi odit vos Ioan.15.
mundus. Nos ſcimus, quòd tranſlati
ſumus de morte ad vitam, quia diligimus
fratres. Qui non diligit fratrem, manet in Mat.5.
morte. Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt: & ſcitis, quòd omnis homicida non habet vitam æternam in ſe manentem. Per hoc cognouimus charitatem, quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit, & nos debemus pro fratribus animas
ponere. Qui verò habuerit ſubſtantiā mun- Ioan.15.
di, & viderit fratrem ſuum egentē, & clau- Deut.15.
ſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas
Dei manet in eo? Filioli mei, ne diligamus Iacob.2.
verbo, neq; ligua, ſed opere & veritate. Per hoc cognoſcim9, quòd ex veritate ſumus, & in cōſpectu eius ſuadebim9 cordib9 noſtris. Quoniam ſi condēnet nos cor noſtrū, maior eſt Deus corde noſtro, & nouit omnia. Chariſſimi, ſi cor noſtrū non condēnet nos,
fiduciam habemus erga Deum: & quic- Ioan.16.
quid petierimus, accipimus ab eo, quoniā Ioan.5.
præcepta eius cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus. Et hoc eſt præ-

ceptum eius, vt credamus nomini filij eius Ieſu Chriſti, & diligamus nos mutuò, ſicut dedit præceptum. Et qui ſeruat præcepta eius, in illo manet, & ipſe in eo. Et per hoc ſcim⁹, quòd manet in nobis è ſpiritu quem nobis dedit.

Euangelium. Luc.xiiij.

Mat.22. Apoc.19. HOmo quidã apparauerat cœnam magnam, & vocauit multos: miſitq; ſeruũ ſuum hora cœnæ, vt diceret inuitatis: Venite, quia iam parata ſunt omnia. Et cœperunt ſimul omnes excuſare. Primus dixit ei: Villam emi, & neceſſe mihi eſt exire & videre illam: rogo te, habe me excuſatum. Et alter dixit: Iuga boum emi quinque, & eo ad probandum illa: rogo te, habe me excuſatum. Et alius dixit: Vxorem duxi, & ideò non poſſum venire. Ac reuerſus ſeruus, renuntiauit hæc domino ſuo. Tunc iratus paterfamiliâs, dixit ſeruo ſuo: Exi cito in plateas, & vicos ciuitatis, & pauperes ac debiles, claudoſq; & cæcos introduc huc. Et ait ſeruus: Domine, factum eſt vt imperaſti, &
Gen.19. Luc.24. adhuc locus eſt. Et ait Dominus ſeruo: Exi in vias & ſepes, & compelle intrare, vt impleatur dom⁹ mea. Dico enim vobis, quòd nemo virorum illorum qui vocati ſunt, guſtabit cœnam meam.

Domi-

Dominica.iij.poſt Trinitatem.

Collecta.

QVæſumus nos Domine, clemẽter exaudi, & quibus ſupplicãdi præſtas affectum, tribue defenſionis auxilium. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. i.Petr.v.

OMnes alius alij viciſſim ſubijciamini. Humilitatem animi vobis infixam habete: propterea quod Deus ſuperbis reſiſtit, Prou.11.
humilibus autẽ dat gratiam. Humiliemini Iacob.4.
igitur ſub potenti manu Dei, vt vos extollat
cùm erit opportunũ, omni cura veſtra con- Mat.6.
iecta in illum. Nã illi cura eſt de vobis. So- Luc.12. Iob.1.
brij eſtote, vigilate, quoniã aduerſarius veſter diabolus, tanquã leo rugiens obambu-
lat, quærẽs quẽ deuoret. Cui reſiſtite, ſolidi Iacob.4.
fide: ſcientes eaſdẽ afflictiones, veſtræ, quæ in mundo eſt, fraternitati, conſummari. Sed Deus omnis gratiæ, qui vocauit nos ad æternam ſuam gloriam per Chriſtum Ieſum, parumper afflictos, idem inſtauret vos, fulciat, roboret, ſtabiliat. Ipſi gloria, imperiũ in ſecula ſeculorum. Amen.

Euangelium. Luc.xv.

ACcedebant autẽ ad eum omnes publicani & peccatores, vt audirẽt illum. Et

murmurabant Phariſæi ac Scribæ, dicẽtes: Hic peccatores recipit, ac cibum capit cum illis. Dicebat autem ad illos parabolam hanc dicens: Quis ex vobis eſt homo, qui habet centum oues, & ſi perdiderit vnã ex illis, nónne relinquit nonagintanouem in deſerto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inueniat eam? Et cùm inuenerit eã, imponit in humeros ſuos gaudẽs, venienſque domum, conuocat amicos & vicinos, dicẽs

1.Pet.1. illis: Gaudete mecũ, quia inueni ouem meam, quæ perierat. Dico vobis, quòd ita gaudium erit in cælo, ſuper vno peccatore reſipiſcente, magis quàm ſuper nonagintanouẽ

Luc.5. iuſtis, qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habẽs drachmas decem, ſi perdiderit drachmam vnam, nõ accẽdit lucernam & verrit domum, quęritque diligẽter, donec inueniat? Et cùm inuenerit, cõuocat amicas & vicinas, dicẽs: Gaudete mecum, quia inueni drachmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei ſuper vno peccatore reſipiſcente,

Dominica.iiij.poſt Trinitatem.

Collecta.

PRotector omnium in te ſperantium Deus, ſine quo nihil eſt ſanctum, nihil validum,

dum, multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, vt te rectore, te duce, ſic tranſeamus per bona temporalia, vt non amittamus æterna. Per Ieſum Chriſtum Domin. &c.

Epiſtola. Rom. viij.

REputo, non eſſe pares afflictiones præſentis temporis, ad gloriam quæ reuelabitur erga nos. Etenim ſolicita creaturæ expectatio expectat vt palàm fiant filij Dei. Quippe vanitati creatura ſubiacet, nō volens, ſed propter eum qui ſubiecit illam ſub ſpe. Quoniam & ipſa creatura liberabitur à ſeruitute corruptionis, in libertatem gloriæ filiorũ Dei. Scimus enim quòd omnis creatura cōgemiſcit, ſimulque nobiſcũ parturit vſque ad hoc tempus. Non ſolùm autem illa, ſed & ipſi, qui primitias ſpiritus habemus: & nos ipſi in nobis ipſis gemimus, adoptionem expectantes, redemptionem corporis noſtri.

2.Cor.4. 2.Cor.5. Ioan.16.

Euangelium. Luc. vi.

EStote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt. Nolite iudicare, & nō iudicabimini. Nolite condẽnare, & non condemnabimini. Remittite, & remittetur vobis. Date, & dabitur vobis. Menſurã bonam & confertã & concuſſam atque exundantẽ

Mat.18. Mat.7. Prou.11.

Mat.7. dabunt in ſinum veſtrum. Eadem quippe
Mar.4. menſura qua metimini, metientur alij vo-
Mat.15. bis. Dicebat autem illis ſimilitudinem. Nũ-
quid poteſt cæcus cæcũ ducere? nónne am-
bo in foueam cadunt? Nõ eſt diſcipulus ſu-
pra magiſtrum ſuum: perfectus autẽ omnis
erit, ſicut magiſter ipſius. Quid autẽ vides
feſtucam in oculo fratris tui, trabem autem
quæ in oculo proprio eſt, nõ animaduertis?
Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Fra-
ter, ſine eicjiam feſtucam quæ in oculo tuo
eſt, ipſe in oculo tuo trabẽ non videns? Hy-
pocrita, eijce primùm trabẽ ex oculo tuo,
& tunc perſpicies vt eijcias feſtucam, quæ
eſt in oculo fratris tui.

Dominica. v. poſt Trinitatem.

Collecta.

DA nobis quæſumus, vt & mundi curſus pacificè nobis tuo ordine dirigatur, & eccleſia tua tranquilla deuotione lætetur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. i. Pet. iij.

OMnes ſitis vnanimes, ſimiliter affecti,
fraterna prę̃diti charitate, miſericordes
Prou.20. affabiles, non retaliantes malum malo, aut
Mat.5. conuitium conuitio, ſed cõtrà benedicẽtes:
ſcien-

ſcientes vos in hoc vocatos eſſe, vt benedi- Rom.12.
ctionem hæreditate poſſideatis. Nam qui
vult vitã diligere, & videre dies bonos, co- Pſal.33.
erceat linguã ſuam à malo, & labia ſua ne
loquantur dolum. Declinet à malo, & faciat bonum: quærat pacem, & perſequatur eam: quoniam oculi Domini ſuper iuſtos, & aures eius ad deprecationem illorũ. Rurſus aſpectus Domini ſuper eos qui faciunt mala. Et quis eſt qui ſit afflicturus vos, ſi
bonitatis æmulatores fueritis? Imò ſi quid Mat.5.
etiam acciderit incommodi propter iuſti- Eſa.8.
tiam, beati tamen eſtis. Cæterùm terrore il- Mat.10.
lorum, ne terreamini, neque turbemini, ſed Iob.1.
Dominum Deum ſanctificate in cordibus veſtris.

Euangelium. Luc.v.

FActum eſt autem, cùm turba immineret Mat.4.
ei vt audiret verbum Dei, & ipſe ſtabat Mar.1.
iuxta ſtagnũ Genezareth, & vidit duas naues ſtantes ad ſtagnum: piſcatores autem deſcenderant ex illis, & abluebãt retia. Ingreſſus autem in vnam nauim, quæ erat Simônis, rogauit eũ vt à terra abduceret puſillum: & ſedens docebat de naui turbas. Vt ceſſauit autẽ loqui, dixit ad Simônem:
Duc in altum, & laxate retia veſtra in cap- Ioan.21.
turam. Et reſpondens Simon, dixit illi: Pr-

ceptor, per totam noctem laborantes, nihil cæpimus: tamen tuo iuſſu laxabo rete. Et cùm hoc feciſſent, concluſerunt piſcium multitudinem copioſam, rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt ſocijs qui erant in altera naui, vt venirent & adiuuarẽt ipſos: & venerũt, atque impleuerũt ambas naues, ita vt mergerentur. Quod cùm videret Simon Petrus, accidit ad genua Ieſu, dicens: Diſcede à me Domine, quia homo peccator ſum. Stupor enim circundederat eum, & omnes qui cũ illo fuerant, ſuper captu piſcium quem ceperant: ſimiliter autem Iacobum & Ioannem filios Zebedæi, qui erãt ſocij Simôni. Et ait ad Simônem Ieſus: Ne metuas, poſt hac homines capies. Et ſubductis in terram nauibus, relictis omnibus ſequuti ſunt eum.

Mat.4.

Dominica vj. poſt Trinitat.

Collecta.

DEus, qui diligentibus te bona inuiſibilia præparaſti, infunde cordibus noſtris tui amoris affectum, vt te in omnibus & ſuper omnia diligentes, promiſſiones tuas, quæ omnium deſiderium ſuperant, conſequamur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola.

Epiſtola. Rom.vi.

AN ignoratis, quod quicunque baptizati ſumus in Chriſtum Ieſum, in mortem eius baptizati ſumus? Sepulti igitur ſumus vnà cum illo per baptiſmum in mortem: vt quemadmodum excitatus eſt Chriſtus ex mortuis per gloriã Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Nam ſi inſititij facti ſumus illi per ſimilitudinẽ mortis eius, nimirum & reſurrectionis participes erimus: illud ſcientes, quòd vetus ille noſter homo cum illo crucifixus eſt, vt aboleretur corpus peccati, vt poſthac non ſeruiamus peccato. Etenim qui mortuus eſt, iuſtificatus eſt à peccato. Quòd ſi mortui ſumus cũ Chriſto, credimus quòd & viuemus cũ illo: ſcientes quòd Chriſtus excitatus à mortuis, non amplius moritur, mors illi non amplius dominatur. Nam quod mortuus fuit, peccato, mortuus fuit ſemel: quòd autem viuit, viuit Deo. Ita & vos reputate vos ipſos, mortuos quidem eſſe peccato, viuentes autem Deo, per Chriſtũ Ieſum Dominum noſtrum.

Galat. 1. Coloſ. 2. 1. Pet. 5. Ephe. 4. Col. 3. Heb. 9. 1. Pet. 4. 2. Tim. 2. Apoc. 1.

Euangelium. Mat. v.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Niſi abundauerit veſtra iuſtitia plus quàm Scribarũ

& Phariſæorum, non poſſitis ingredi in regnum cælorum. Audiſtis quòd dictum ſit
Exod.20. & 21. Leuit.24. Deut.5. veteribus: Non occides: quiſquis autẽ occiderit, obnoxius erit iudicio. At ego dico vobis, quòd quiſquis iraſcitur fratri ſuo temerè, obnoxius erit iudicio. Quicunque
Iob.24. Mala.2. Iob.42. Mala.2. verò dixerit fratri ſuo, Racha: obnoxius erit conſilio. Quiſquis autem dixerit, Fatue, obnoxius erit gehennæ incendio. Itaque ſi obtuleris munus tuum ad aram, & illic recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid aduerſum te, relinque illic munus tuum coram altari, & abi, prius reconcilieris fratri tuo, & tum veniens offer munus tuũ.
Luc.12. Pro.25. Habeto beneuolentiã cum aduerſario tuo citò, dum es in via cum illo: nequando te tradat aduerſarius iudici, & iudex te tradat miniſtro, & in carcerem cõijciaris. Amen dico tibi, non exibis illinc, donec perſolueris extremum quadrantem.

Dominica vij. poſt Trinit.

Collecta.

DEus virtutum, cuius èſt omne quod eſt optimum, inſere pectoribus noſtris amorem tui nominis, & præſta nobis religionis incrementum, vt quæ bona ſunt nutrias, & quæ ſunt nutrita cuſtodias. Per Ieſum Chri-

Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Rom.vi.

HVmanum quiddam dico, propter infirmitatem carnis veſtræ. Quemadmodum enim præbuiſtis membra veſtra ſerua immunditiæ & iniquitati, ad aliam atque aliam iniquitatem: ſic & nunc præbete mẽbra veſtra ſerua iuſtitiæ, ad ſanctificationẽ. Cùm enim ſerui eſſetis peccati, liberi eratis iuſtitiæ. Quem igitur fructum habebatis tunc in his, de quibus nunc erubeſcitis: Nã finis illorum mors. Nunc verò manumiſſi à peccato, ſerui autem facti Deo, habetis fructum veſtrum in ſanctificationem, finem autem vitã æternam. Etenim autoramenta peccati, mors: donum autem Dei, vita æterna, per Chriſtum Ieſum Dominum noſtrum. Gen.3. Rom.5.

Euangelium. Mar.viij.

IN diebus illis, Cùm turba admodũ multa eſſet, nec haberent quod manducarẽt, accerſitis ad ſe Ieſus diſcipulis ſuis, ait illis: Miſericordia tãgor erga turbam, quia iam triduo manent apud me, nec habent quod edant: & ſi dimiſero eos ieiunos in domũ ſuam, deficient in via. Quidam enim ex eis è longinquo venerunt. Et reſponderunt ei Tob.13. Eſa.60.

diſcipuli ſui : Vnde iſtos quis poterit hîc
ſatiare panibus in ſolitudine ? Et interro-
Mar.6. gauit eos : Quot panes habetis ? Illi verò
dixerunt : Septem . Et præcepit turbæ diſ-
cumbere ſuper terram . Et acceptis ſeptem
panibus, cùm gratias egiſſet, fregit, dedit-
que diſcipulis ſuis vt apponerent : & appo-
ſuerunt turbæ. Et habebant piſciculos pau-
cos : & cùm benedixiſſet, iuſſit apponi &
hos . Comederunt autem, & ſaturati ſunt:
ac ſuſtulerunt quæ ſuperfuerant, fragmen-
torum ſeptem ſportas . Erant autem qui
comederant, ferme quater mille, & dimi-
ſit illos.

Dominica viij. poſt Trinit.

Collecta.

DEus, cuius prouidentia in ſua diſpoſitione nõ fallitur, te ſupplices exoramus, vt noxia cuncta ſubmoueas, & omnia nobis profutura concedas. Per Ieſum Chriſtũ Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Rom. viij.

PRoinde fratres, debitores ſumus nõ carni, vt ſecundum carnem viuamus: nam ſi ſecundum carnem vixeritis, moriemini. Quòd ſi ſpiritu facta corporis mortificetis, viue-

viuetis. Etenim quicunque ſpiritu Dei ducuntur, hi ſunt filij Dei. Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis iterum ad timorem, ſed accepiſtis ſpiritum adoptionis, per quem clamamus, Abba, pater. Idem ſpiritus teſtatur vnà cum ſpiritu noſtro, quòd ſimus filij Dei. Quod ſi filij, igitur & hæredes. Hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti. Siquidem ſimul cum eo patimur, vt & vnà cum illo glorificemur.

Gal. 4. 2. Tim. 1. 2. Cor. 1. & 5. Ephe. 1.

Euangelium. Mat. vij.

CAuete verò vobis à pſeudoprophetis, qui veniũt ad vos in veſtitu ouium, ſed intrinſecus ſunt lupi rapaces. A fructibus ipſorum agnoſcetis eos. Nunquid colligunt de ſpinis vuam? aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit: putris autem arbor, fructus malos facit. Non poteſt arbor bona, fructus malos facere, neque arbor putris, fructus bonos facere. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, exciditur, & in ignem cõijcitur. Igitur ex fructibus ipſorum agnoſcetis eos. Non quiſquis dicit mihi: Domine, Domine, introibit in regnum cælorum, ſed qui fecerit voluntatem patris mei qui in cælis eſt.

Deut. 13. 2. Ioan. 4. Luc. 6. Mat. 12. Iere. 11. Mat. 3. Luc. 3. Mat. 26. Luc. 6. & 13.

Dominica ix.poſt Trinitat.

Collecta.

LArgire nobis, quæſumus Domine, ſemper ſpiritum cogitandi quæ recta ſunt, pariter & agendi, vt qui ſine te eſſe nō poſſumus, ſecundum te viuere valeamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. i.Corinth.x.

Exod.13. NOlim autē vos ignorare fratres, quòd
Exod.14. patres noſtri omnes ſub nube erant, &
Exod.26. omnes per mare tranſierunt: & omnes in
Exod.17. Moſen baptizati ſunt in nube & in mari, &
omnes eandem eſcam ſpiritualem comedebant, & omnes eundem potum ſpiritua-
Num.20. lem bibebant. Bibebant enim de ſpirituali,
Mat.16. quæ illos comitabatur petra: petra verò fuit Chriſtus. Sed plures illorum nō approbauit Deus: proſtrati enim ſunt in deſerto.
Num.14. Hæc autem figuræ noſtri fuerunt, ne nos ſimus concupiſcentes rerum malarū, quemadmodum & illi concupierunt. Neque ſimulachrorum ſitis cultores, ſicuti quidam illorum, quemadmodum ſcriptum eſt: Se-
Exod.32. dit populus vt ederet ac biberet, & ſurrexe-
Num.25. runt ad ludendum. Neque ſtupris inquine-
Pſal.105. mur, ſicuti quidam illorum ſtupris polluti ſunt, & conciderunt vno die viginti tria millia.

millia. Neque tentemus Chriſtum, ſicut & Num.21.
quidam illorum tentauerunt, & à ſerpentibus extincti ſunt. Neque murmuretis, ſicut Num. 11.
& quidam illorum murmurauerunt, & interempti ſunt ab extinctore. Hæc autem omnia figuræ contigerunt illis. Scripta verò ſunt propter admonitionem noſtri, in quos termini ætatum inciderunt. Proinde, qui ſibi videtur ſtare, videat ne cadat. Tentatio vos non cœpit niſi humana. Sed fide- 1.Cor.1.
lis eſt Deus, qui non ſinet vos tentari ſupra 1.Teſ.2.
id quod poteſtis: imò, faciet vna cum ten- 2.Pet.2.
tatione euentum, quò poſſitis ſufferre.

Euangelium. Luc.xvi.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Homo quidam erat diues, qui habebat diſpenſatorem, & hic delatus eſt apud illum, vt qui diſſiparet bona ipſius. Et vocauit illum, & ait illi: Quid hoc audio de te? Redde rationem diſpenſationis tuæ: non enim poteris poſt hac diſpenſare. Ait autem diſpenſator intra ſe: Quid faciam, quia dominus meus aufert à Iob.13.
me diſpenſationẽ? Fodere non valeo, mendicare erubeſco. Scio quid faciam, vt cùm amotus fuero à diſpenſatione, recipiant me in domos ſuas. Conuocatis itaque ſingulis debitoribus domini ſui, dicebat primo: Quantum debes domino meo? At ille dixit

Centum batos olei. Dixitq́ue illi: Accipe cautionem tuã, & ſede citò & ſcribe quinquaginta. Deinde alteri dixit: Tu verò quãtũ debes? Qui ait: Cẽtum choros tritici. Ait illi: Accipe cautionem tuam, & ſcribe octoginta. Et laudauit Dominus diſpenſatorem iniquum, quòd prudenter feciſſet. Quia filij huius ſeculi, prudentiores ſunt filijs lucis in natione ſua. Et ego vobis dico: Facite vobis amicos ex mammona iniuſto: vt cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Dominica.x.poſt Trinit.

Collecta.

PAteãt aures miſericordiæ tuæ Domine, precibus ſupplicantium, & vt petentibus deſiderata cõcedas, fac eos quæ tibi placita ſunt, poſtulare. Per Chriſtũ Dominũ. &c.

Epiſtola. i.Cor.xij.

POrrò de ſpiritualibus, fratres, nolo vos ignorare. Scitis quòd gentes fuiſtis, & ad ſimulachra muta vtcunq; ducebamini ſequentes. Quapropter notum vobis facio, quòd nullus per ſpiritum Dei loquens, dicit anathema Ieſum. Et nemo poteſt dicere Dominũ Ieſum, niſi per Spiritum ſanctum.

Marc.6. Rom. 12.

Diuiſio-

Diuiſiones autem donorum ſunt, ſed idem Spiritus: & diuiſiones myſteriorum ſunt, & idem Dominus: & diuiſiones operationum ſunt, ſed idem eſt Deus, efficiens omnia in omnibus. Vnicuiq; verò datur manifeſtatio ſpiritus ad id quod expedit. Nam huic quidẽ per Spiritum datur ſermo ſapientiæ, alij verò ſermo ſcientiæ, ſecundùm eundẽ ſpiritum. Alij verò fides per eundem Spiritũ, alij verò dona ſanationũ per eundem ſpiritum: alij verò efficaciæ potentiarũ, alij verò prophetia, alij verò diſcretiones ſpirituum: alij verò genera linguarum, alij verò interpretatio linguarum. Sed omnia hæc efficit vnus ille & idem Spiritus, diuidẽs peculiariter vnicuique ſicuti vult.

Ioan.5. 1.Cor.1. 1.Io.4.

Euangelium. Luc.xix.

ET vt appropinquauit Ieſus Hieroſolymã, videns ciuitatem fleuit ſuper illa, dicens: Si cognouiſſes & tu, & quidem in iſto die tuo, quæ ad pacem tuam pertinent, curares. Nunc autem abſcondita ſunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circũdabunt te inimici tui vallo, & cingent te, & coanguſtabunt te vndique, & ſolo æquabunt te, & filios tuos qui in te ſunt. Et non relinquent in te lapidem ſuper lapidem: eo quòd nõ cognoueris tẽpus viſitationis tuæ.

Ioan.11. Ierem.52. Mich.4. Mat.24. Mar.13. Luc.21.

Mat.21. Et ingreſſus in templum, cœpit eijcere vẽ-
Mar.11. dentes in illo, & ementes, dicẽs illis: Scrip-
Ioan.2. tum eſt, Domus mea dom⁹ præcationis eſt:
Eſa.56. vos autem feciſtis illam ſpeluncam latro-
Ierem.7. num. Et docebat quotidie in templo.
3.Reg.8.

Dominica.xj.poſt Trinit.

Collecta.

DEus, qui omnipotentiam tuam parcendo maximè & miſerendo manifeſtas, multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, vt ad tua promiſſa currentes, cęleſtium bonorũ facias eſſe participes. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. i.Cor.xv.

Galat.1. NOtum autem vobis facio fratres, Euãgelium quod euãgelizaui vobis, quod & accepiſtis, in quo & ſtatis, per quod & ſalutem conſequimini, quo pacto annunciarim vobis, ſi tenetis, niſi fruſtra crediſtis. Tradidi enim vobis in primis, quod &
Eſa.53. acceperam: quod Chriſtus mortuus fuerit
Dan.9. pro peccatis noſtris, ſecundum ſcripturas: &
Ioan.2. quod ſepultus ſit, & quod reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas: & quod viſus ſit
Mat.28. Cephæ, deinde duodecim illis: poſteà viſus
Mar.16. eſt plus quàm quingẽtis fratribus ſimul, ex

quibus

quibus plures manent ad hunc vſq; diem: quidam autem & obdormierunt. Deinde viſus eſt Iacobo, poſt Apoſtolis omnibus. Poſtremò verò omniũ, velut abortiuo, viſus eſt & mihi. Ego enim ſum minimus Apoſtolorum, qui non ſum idoneus, vt dicar Apoſtolus, propterea quod perſecutus ſum eccleſiam Dei. Sed gratia Dei ſum id quod ſum. Et gratia eius quæ profecta eſt in me, nõ fuit inanis, ſed copioſius quàm illi omnes laboraui: non ego tamẽ, ſed gratia Dei quæ mihi adeſt. Siue igitur ego ſiue illi, ſic prædicamus, & ſic credidiſtis.

Eph.5.

Act.8. & 9

Euangelium. Lu.xviij.

DIxit autem Ieſus ad quoſdam qui in ſe confidebãt quod eſſent iuſti, & aſpernabantur cæteros, parabolam iſtam. Duo homines aſcendebãt in templum, vt precarentur: vnus phariſæus, & alter publicanus. Phariſæus ſtans, hæc apud ſe orabat: Deus, gratias tibi ago, quòd non ſim ſicut cæteri homines, raptores, iniuſti, adulteri, velut etiam hic publicanus: ieiuno bis in Sabbato, decimas do omnium quæ poſſideo. Et publicanus procul ſtãs, nec oculos volebat ad cælum attollere, ſed percutiebat pectus ſuum, dicẽs: Deus, propitius eſto mihi peccatori. Dico vobis: Deſcendit hic iuſtifica-

Deut.26.
Eccle.7.

Mat.23. tus in domũ ſuam, magis quàm ille. Quia
Luc.14. omnis qui ſe extollit, humiliabitur: & qui ſe humiliat, extolletur.

Dominica. xij. poſt Trinitatem.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui abũdantia pietatis tuę & merita ſupplicum excedis & vota, effunde ſuper nos miſericordiam tuam, vt dimittas quæ conſcientia metuit, & adijcias quæ oratio poſtulare nõ audet. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. ij. Cor. iij.

FIduciam autem huiuſmodi habemus per Chriſtum erga Deum, non quòd idonei ſimus ex nobiſipſis, cogitare quicquam tã-
Philip.2. quam ex nobiſipſis: ſed ſi ad aliquid idonei
1. Cor.4. ſumus, id ex Deo eſt, qui & idoneos fecit
2. Cor.6. nos miniſtros noui teſtamenti, non literæ, ſed ſpiritus: nam litera occidit, ſpiritus verò viuificat. Quòd ſi adminiſtratio mortis in literis, deformata in ſaxis, fuit in gloria, adeò vt non poſſent oculos intendere filij
Actor.10. Iſrael in faciem Moſi, propter gloriam vultus eius, quæ aboletur: cur non potiùs adminiſtratio Spiritus erit in gloria? Nam ſi

admi-

adminiſtratio cõdemnationis gloria, multò magis excellit adminiſtratio iuſtitiæ in gloria.

Euangelium. Marc.vij.

EGreſſus Ieſus de finibus Tyri ac Sidonis, venit ad mare Galileæ, per medios fines Decapolis. & adducunt ei ſurdum, impeditæq́; linguæ, & deprecabantur eum, vt imponat illi manum. Et cùm apprehendiſſet eum de turba ſeorſim, miſit digitos ſuos in auriculas eius, & ſputo emiſſo, tetigit linguam eius, & ſuſpiciens in cœlũ ingemuit, & ait illi: Ephphata, quod eſt aperire. Et ſtatim apertæ ſunt eius aures, & ſolutum eſt vinculũ linguę eius, ac loquebatur rectè. Ac præcepit illis, ne cui dicerent. Sed quò magis ille eis præceperat, hoc potiùs amplius prædicabant, & ſuprà modum ſtupebant, dicentes: Benè omnia fecit, & ſurdos facit audire, & mutos loqui.

Marc.1. & 9.

Dominica.xiij.poſt Trinitat.

Collecta.

OMnipotens & miſericors Deus, à cuius beneficentia proficiſcitur vt tibi à fidelibus tuis dignè & laudabiliter ſeruiatur, tribue quæſumus nobis, vt ad promiſſiones

tuas ſine offenſione curramus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Gal.iij.

Heb.9. ABrahæ dictæ ſunt promiſſiones, & ſemini eius. Non dicit, Et ſeminibus, tã-quam de multis, ſed tanquam de vno: & in ſemine tuo qui eſt Chriſtus. Hoc autem dico, teſtamẽtum ante comprobatum à Deo

Exod.21. erga Chriſtũ, lex quæ poſt annos quadrin-

Gen.15. gentos & triginta cœpit, non facit irritũ, vt

Act.7. abroget promiſſionem. Nam ſi ex lege eſt

Rom.4. hæreditas, non iam ex promiſſione. Atqui Abrahæ per promiſſionem donauit Deus.

Rom.4. Quid igitur lex? Propter trãſgreſſiones ad-

& 7.8. dita fuit, donec veniret ſemen, cui promiſ-

Act.7. ſum fuerat, ordinata per angelos in manu

Deut.5. interceſſoris. Interceſſor autẽ vnius non eſt, at Deus vnus eſt. Lex igitur, num eſt aduerſus promiſſiones Dei? Abſit. Etenim ſi data fuiſſet lex quæ poſſit viuificare, verè ex lege

Rom.3. eſſet iuſtitia. Sed concluſit ſcriptura omnia ſub peccatũ, vt promiſſio ex fide Ieſu Chriſti daretur credentibus.

Euangelium. Luc.x.

Mat.13. BEati oculi qui vident, quæ vos videtis. Dico enim vobis, quòd multi prophetę & reges voluerunt videre, quæ vos videtis,

&

& non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legisperitus ſurrexit, tentans illum, & dicens: Magiſter, quid faciendo vitam æternam poſſidebo? At ille dixit ad eum: In lege quid ſcriptum eſt? quomodo legis? Ille reſpondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota mente tua: & proximum tuum ſicut teipſum. Dixitq́; illi: Rectè reſpondiſti, hoc fac & viues. Ille autem volens iuſtificare ſeipſum, dixit ad Ieſum. Et quis eſt meus proximus? Reſpondens autem Ieſus, dixit: Homo quidam deſcendebat ab Hieroſolymis in Hiericho, & incidit in latrones: qui etiam deſpoliauerunt eum veſtibus: ac vulneribus inflictis, abierunt, ſemimortuo relicto. Accidit autem vt ſacerdos quidam deſcenderet eadẽ via, viſoq́; illo, præterijt. Similiter & Leuita, cùm iret iuxta locum, cùm acceſſiſſet ac vidiſſet eum, præterijt. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit ad eum: & viſo eo, miſericordia motus eſt, & accedens, obligauit vulnera eius, infundens oleum ac vinum: & imponens illum in ſuum iumentum, duxit in diuerſorium, & curam eius egit. Et poſtero die egrediens, depromptos duos denarios, dedit hoſpiti, & ait ei: Curã

Deut. 6.
Leuit. 19.
Rom. 13.

illius habe,& quodcunq; prętereà inſumpſeris,ego cùm rediero, reddam tibi. Quis ergo horum trium videtur tibi proximus fuiſſe illi,qui incidit in latrones? At ille dixit: qui exercuit miſericordiã in illum. Ait igitur illi Ieſus: Vade,& tu fac ſimiliter.

Dominica xiiij.poſt Trinit.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, da nobis fidei, ſpei & charitatis incrementum: & vt mereamur aſſequi quod promittis,fac nos amare quod præcipis. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.Amen.

Epiſtola. Galat.v.

1.Pet.2. DIco autem,ſpiritu ambulate, & concupiſcentiam carnis non perficietis.Nam caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, ſpiritus autem aduerſus carnem. Hæc autem inter ſe mutuò aduerſantur, vt non quæcunque volueritis, eadem faciatis. Quòd ſi ſpiritu ducimini, non eſtis ſub lege. Porrò
1.Tim.5. manifeſta ſunt opera carnis, quæ ſunt hæc: adulterium, ſcortatio, immundicia, laſciuia, ſimulachrorum cultus, veneficium,inimicitiæ,lis, æmulationes,iræ,cõcertationes,ſeditiones,ſectæ,inuidiæ,cædes,ebrietates,

tates, comeſſationes, & his ſimilia: de quibus prædico vobis quemadmodum & prędixi, quòd qui talia agunt, regni Dei hæredes non erunt. Contrà, fructus ſpiritus eſt, 1.Cor.5.
charitas, gaudium, pax, lenitas, benignitas, Epheſ.5.
bonitas, fides, manſuetudo, temperantia. 2.Tim.2. Apoc.22.
Aduerſus huiuſmodi non eſt lex. Qui verò 1.Tim.1.
ſunt Chriſti, carnem crucifixerũt cum affe- Rom.13.
ctibus & concupiſcentijs. 1.Pet.2.

Euangelium. Luc.xvij.

ET factum eſt, dum Ieſus iret Hieroſolymam, & ipſe tranſibat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quemdam vicum, occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt procul, intentaque voce dixerũt: Ieſu præceptor, miſerere noſtri. Quos vt vidit, dixit illis: Ite, oſtendite Leuit.4.
vos ſacerdotibus. Et factum eſt, vt inter eundum mundati ſint. Vnus autem ex illis, vt vidit quòd mundatus eſſet, regreſſus eſt cum voce magna, glorificans Deum, & procidit in faciem ad pedes eius, gratias agens ei: & hic erat Samaritanus. Reſpondens autem Ieſus, dixit: Nónne decẽ mundati ſunt? Nouem autem illi vbi? Non ſunt reperti qui redierint, vt darent gloriã Deo, niſi hic alienigena. Et ait illi: Surge, vade, fides tua te ſeruauit.

Dominica xv. poſt Trinitat.

Collecta.

CVſtodi quæſumus Domine eccleſiam tuam, miſeratione perpetua: & quia ſine te labitur humana fragilitas, præſta auxilium gratię tuæ, vt ab omnibus abſtrahatur noxijs, & ad ſalutaria cuncta dirigatur. Per Ieſum Chriſtum Dominum. &c.

Epiſtola. Gal. vi.

VIdetis quāta vobis epiſtola ſcripſerim, mea manu. Quicunque volunt iuxta faciem placere in carne, ij cogunt vos circuncidi, tantùm ne ob crucem Chriſti perſequutionem patiamur. Nam qui circunciduntur, ne ipſi quidem legem ſeruant: ſed volunt vos circuncidi, vt in veſtra carne glorientur. Ego verò abſit vt glorier, niſi in cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti, per quē mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo.
Gal. 5. Nam in Chriſto Ieſu, neque circunciſio quicquam valet, neque præputium, ſed noua creatura. Et quicunque iuxta regulam
Pſal. 124. hanc incedunt, pax ſuper eos, & miſericordia, & ſuper Iſraelem Dei. De cætero ne quis mihi moleſtias exhibeat, ego enim
2. Cor. 4. ſtigmata Domini Ieſu in corpore meo porto. Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, cum

ſpiritu

ſpiritu veſtro fratres. Amen.

Euangelium. Mat. vi.

NEmo poteſt duobus dominis ſeruire. Luc. 16.
Aut enim hunc habebit odio, & alterum diliget: aut huic adhærebit, & alterum negliget. Nõ poteſtis Deo ſeruire, & mammonæ.34 Propterea dico vobis, ne ſitis ſolliciti vitæ veſtræ, quid eſuri ſitis, aut bibituri: neque corpori veſtro, quibus indumentis vſuri. Nónne anima pluris eſt quàm cibus, & corpus pluris quàm indumentum? Vertite oculos ad volatilia cæli, quia non ſerunt, neque metunt, neque conuehunt in horrea, & pater veſter cæleſtis alit illa. Nónne vos longe præcellitis illa? Quis autem ex vobis ſollicite cogitãdo, poteſt addere ad ſtaturam ſuam cubitum vnum? Ac de indumento quid ſolliciti eſtis? Cognoſcite lilia agri, quomodo creſcant: non laborant neque nent. Attamen dico vobis, ne Solomonem quidem in vniuerſa gloria ſua ſic amictũ fuiſſe, vt vnum ex his. Quòd ſi gramen agri, quod hodie cùm ſit, cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit: an non multo magis vobis id faciet, ô parum fidẽtes? Ne ſitis igitur ſolliciti, dicentes: Quid edemus, aut quid bibemus, aut quibus operiemur? Nã omnia iſta gentes exquirunt.

Luc. 12. Pſal. 54. 1. Pet. 5.

Nouit enim pater veſter cœleſtis, quòd opus habeatis his omnibus. Quin potius
3.Reg.3. quærite primùm regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Ne ſitis igitur ſolliciti in craſtinum, nam craſtinus dies curam habebit ſuijpſius. Sufficit ſua diei afflictio.

Dominica xvj. poſt Trinitat.

Collecta.

ECcleſiam tuam Domine, miſeratio cõtinuata mundet & muniat, & quia ſine te non poteſt ſalua conſiſtere, tuo ſemper munere gubernetur. Per Ieſum Chriſtum Dom. &c.

Epiſtola. Epheſ. iij.

Phil. 1. QVapropter peto, ne deficiatis ob afflictiones meas, quas pro vobis tolero, quæ eſt gloria veſtra. Huius rei gratia fle-
1. Theſ. 1. cto genua mea ad patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex quo omnis à communi patre cognatio in cælis & in terra nominatur, vt det vobis iuxta diuitias glorię ſuæ, vt fortitudine corroboremini per ſpiritum ſuum, in internũ hominẽ, vt inhabitet Chriſtus per fidem in cordibus veſtris, fixis in charitate radicibus, & fundamento iacto, vt valeatis

aſſequi cum omnibus ſanctis, quę ſit latitudo, & longitudo, & profunditas, & ſublimitas, cognoſcereq́; præeminentẽ cognitionis dilectionem Chriſti, vt impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ei verò qui Mat.6.
poteſt cumulatè facere vltra omnia quæ petimus, aut cogitamus, iuxta vim agentẽ in nobis, ſit gloria in eccleſia per Chriſtum Ieſũ, in omnes ætates ſeculi ſeculorũ. Amẽ.

Euangelium. Luc.vij.

ET factum eſt deinceps, ibat Ieſus in ciuitatem, quæ vocatur Nain, & ibant cũ illo diſcipuli eius multi, turbaq́; copioſa. Cùm autem appropinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctus efferebatur, filius vnicus matri ſuæ: & hæc vidua erat, & turba ciuitatis multa cum illa. Quam cùm vidiſſet Dominus, miſericordia motus ſuper eam, dixit illi: Noli flere. Et acceſſit, tetigitq́; loculum. Porrò qui portabant, ſubſtiterũt. Et ait: Adoleſcens, tibi dico, Surge. Et reſe- 3.Reg.17.
dit qui erat mortuus, & cœpit loqui, & de- 4.Reg.4.
dit illum matri ſuæ. Accepit autem omnes Actor.9. & 20.
timor, & glorificabant Deum, dicentes: Propheta magnus ſurrexit inter nos, & Deus viſitauit plebem ſuam. Et exijt hìc rumor in vniuerſam Iudæam de eo, & omnẽ Ioan.4. & 6.
finitimam regionem.

Dominica xvij. poſt Trinitat.

Collecta.

TVa nos Domine, quæſumus gratia ſemper præueniat & ſequatur, ac bonis operibus præſtet eſſe intentos. Per Ieſum Chriſtum. &c.

Epiſtola. Epheſ. iiij.

1.Cor.7. HOrtor itaque vos ego vinctus in Do-
Phil.1. mino, vt ambuletis, ita vt dignum eſt
Coloſ.1. vocatione qua vocati eſtis, cum omni ſub-
1.Theſ.4. miſſione ac manſuetudine, cum animi lenitate, tolerantes vos inuicem per charitatem, ſtudentes ſeruare vnitatem ſpiritus, per vinculum pacis. Vnum corpus & vnus ſpiritus, quemadmodum & vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtræ. Vnus Dominus, vna fides, vnũ baptiſma, vnus Deus & pater omnium, qui eſt ſuper omnia, & per omnia, & in omnibus vobis.

Euangelium, Luc. xiiij.

ET accidit vt introiret Ieſus in domũ cuiuſdam principis Phariſæorum Sabba-
Mat.12. to, ad capiendũ cibum, & ipſi obſeruabãt
Mar.5. eum. Et ecce homo quidam hydropicus e-
Luc.6. rat ante illum. Et reſpondens Ieſus, dixit ad
& 13. Legiſperitos & Phariſæos, dicens: Num licet

cet ſabbato ſanare? At illi tacuerunt. Ipſe verò apprehenſum, ſanauit eum, ac dimiſit. Et reſpondens ad illos, dixit : Cuius veſtrûm aſinus aut bos in puteum cadet, & non continuò extrahet illum die ſabbathi? Et non poterant ad hæc reſpondere illi. Dicebat autem ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: Cùm inuitatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne accumbas in primo loco, ne quando honoratior te ſit inuitatus ab illo, & veniens is qui te & illum vocauit, dicat tibi : Da huic locum: & tunc incipias cum rubore extremum locum tenere. Quin potiùs cùm vocatus fueris, vade ac accumbe in nouiſſimo loco, vt cùm venerit qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, aſcende ſuperius. Tunc erit tibi gloria, coràm ſimul diſcumbentibus. Quia omnis qui ſe extollit, deijcietur, & qui ſe deijcit, extolletur.

Exod.23. Deut.22. Pro.25. Mat.23. Luc.18. Phil.2.

Dominic. xviij. poſt Trinitatem.

Collecta.

DA quæſumus Domine, populo tuo diabolica vitare contagia, & te ſolũ verum Deũ pura mẽte ſectari. Per Ieſũ Chriſt. &c.

Epiſtola. i.Cor.i.

GRatias ago Deo meo ſemper pro vobis de gratia Dei, quæ data eſt vobis per Chriſtũ Ieſum, quòd in omnibus ditati eſtis per ipſum, in omni ſermone, & omni cognitione: quibus rebus teſtimoniũ Ieſu Chriſti confirmatum fuit in nobis, adeò vt non deſtituamini in vllo dono, expectantes reuelationem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui & cõfirmabit vos vſq; ad finẽ, inculpatos in die Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Euangelium. Mat.xxij.

Marc.12. Luc.10. PHariſæi autem cùm audiſſent, quòd Ieſus obturaſſet os Sadducæis, conuenerunt in vnum, & interrogauit eum vnus ex eis, legis doctor quiſpiam, tentans eum, & dicens: Magiſter, quod eſt mandatum magnũ in lege? Ait illi Ieſus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua: Hoc eſt primum & magnum mandatum. Secũdum autem ſimile eſt huic: Diliges proximum tuum perinde atque teipſum. In his duobus mandatis tota lex & Prophetæ pẽdent. Cõgregatis autem Phariſæis, interrogauit eos Ieſus, dicens: Quid vobis videtur de Chriſto? cuius filius eſt? Dicũt ei: Dauid.

Deut.6. & 30. Leuit.19. Rom.13. Marc.12.

Ait illis: Quomodo ergo Dauid in ſpiritu vocat eum Dominũ, dicẽs: Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, Donec ponã inimicos tuos, ſcabellũ pedũ tuorum? Si ergo Dauid vocat eũ Dominũ, quomodo filius eius eſt? Et nemo poterat ei reſpondere quicquam, neq; auſus fuit quiſquã ex eo die, eum amplius interrogare. Pſal. 109.

Dominica.xix.poſt Trinitatem.

Collecta.

DIrigat corda noſtra quęſumus Domine tuæ miſerationis operatio: quia tibi ſine te placere nõ poſſum⁹. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Epheſ.iiij.

HOc itaq; dico & teſtor per Dominum, ne poſthac ambuletis, quemadmodũ & reliquæ gentes ambulant, in vanitate mentis ſuæ, dum mentem habent obtenebratã, abalienati à vita Dei, propter ignorantiam quæ eſt in illis, & excæcationem cordis eorum: qui poſteà quàm peruenerunt in eò, vt dolere deſierint, ſemetipſos dediderunt laſciuiæ, ad patrandum immũditiam omnem cum auiditate. Vos autem nõ ſic didiciſtis Chriſtum: ſiquidem illum Rom. 12. 2. Pet. 4.

audiſtis, & in eo docti fuiſtis, quemadmo-
Rom.6. dũ eſt veritas in Ieſu, deponere iuxtà prio-
Col.3. rem conuerſationem veterem hominem, qui corrumpitur iuxtà concupiſcentias erroris: renouari verò ſpiritu mentis veſtræ, & induere nouũ hominem, qui iuxtà Deum conditus eſt, per iuſtitiam, & ſanctitatem
Zach.8. veritatis. Quapropter depoſito mendacio,
1.Pet.2. loquamini veritatem quiſq; proximo ſuo,
Mat.5. quoniam ſumus inuicem membra. Iraſci-
Pſal.4. mini & non peccetis. Sol ne occidat ſuper iram veſtram, neque detis locũ calumniatori. Qui furabatur, nõ amplius furetur:
2.Theſ.3. magis autem laboret operando manibus,
Matt.12. quod bonũ eſt, vt poſſit impartiri ei qui o-
Ephe.5. pus habuerit. Omnis ſermo ſpurcus ex ore veſtro ne procedat: ſed ſi quis eſt bonus ad ædificationẽ, quoties opus eſt, vt det gratiam audientibus. Et ne cõtriſtetis ſpiritum ſanctum Dei, per quem obſignati eſtis in
2.Cor.1. diem redemptionis. Omnis amarulentia & tumor, & ira, & vociferatio, & maledicẽtia autollatur à vobis, cũ omni malitia. Sitis autem inuicem alius in alium comes, miſericordes, largiẽtes vobis inuicẽ, quemadmodũ & Deus per Chriſtum largitus eſt vobis.

Euangelium. Mat.ix.

Mat.2.
Luc.5. ET ingreſſus Ieſus nauẽ, traiecit, ac venit
Ioh.5. in

in ſuam ciuitatem. Et ecce, adduxerunt illi paralyticum in lecto decũbentem. Cumq; vidiſſet Ieſus fidem illorum, dixit paralytico: Bono animo eſto fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidã è Scribis dicebant intrà ſeſe: Hic blaſphemat. Et cũ vidiſſet Ieſus cogitationes illorũ, dixit: Quare vos cogitatis mala in cordibus veſtris? Vtrum enim eſt facilius dicere: Remittuntur tibi peccata, an dicere: Surge & ambula? Vt autem ſciatis quòd poteſtatem habeat filius hominis in terra remittendi peccata, tũc dicit paralytico: Surge, tolle tuũ lectũ, & abi in domũ tuã. Et ille ſurrexit, abijtque domum ſuam. Turbæ verò quæ viderant, admirati ſunt, & glorificauerũt Deum, qui dediſſet poteſtatem talem hominibus. Actor. 3. & 9.

Dominica xx. poſt Trinitat.

Collecta.

OMnipotens & miſericors Deus, vniuerſa nobis aduerſantia miſericors exclude, vt mẽte & corpore pariter expediti, quæ tua ſunt liberis mentibus exequamur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Epheſ. v.

VIdete igitur quomodo circũſpectè am- Coloſ. 4.

buletis, non vt inſipientes, ſed vt ſapien-
Rom.12. tes, redimẽtes occaſionem, quòd dies mali
ſint. Propterea ne ſitis imprudentes, ſed in-
Eccle.31. telligentes quæ ſit voluntas Domini. Et ne
inebriemini vino, in quo luxus eſt, ſed
Col.3. impleamini ſpiritu, loquentes vobiſmet-
Pſal.97. ipſis per pſalmos, & hymnos, & cantiones
ſpirituales, canentes ac pſallentes in cor-
1.Theſ.5. de veſtro Domino, gratias agentes ſem-
per de omnibus, in nomine Domini noſtri
Ieſu Chriſti, Deo & Patri. Subditi viciſſim
alius alij, cum timore Dei.

Euangelium. Mat.xxij.

Luc.14. DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Simile factum
eſt regnum cælorum homini regi, qui
Apoc.19. fecit nuptias filio ſuo. Et emiſit ſeruos ſuos,
vt vocarent inuitatos ad nuptias, & no-
lebãt venire. Rurſus emiſit alios ſeruos, di-
cẽs: Dicite inuitatis: Ecce prandiũ meũ pa-
raui: tauri mei & altilia mactata ſũt, & om-
nia parata, venite ad nuptias. Illi autẽ ne-
glexerũt & abierũt: ali⁹ in villã ſuã, ali⁹ verò
ad negotiationẽ ſuã: reliqui verò tenuerũt
ſeruos eius, & cõtumelijs affectos, occide-
rũt. Rex autẽ cũ audiſſet, iratus eſt & miſſis
exercitib⁹ ſuis, perdidit homicidas illos, &
ciuitatẽ illorũ ſuccẽdit. Tunc ait ſeruis ſuis:
Nuptiæ quidẽ paratæ ſunt, ſed qui inuitati
erant,

erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, & quotcunq; inueneritis, vocate ad nuptias. Et egreſſi ſerui eius in vias, cõgregauerunt omnes quotquot inuenerũt, malos pariter ac bonos: & impletæ ſunt nuptiæ diſcumbentibus. Ingreſſus autem rex, vt videret diſcumbentes, vbi vidit illic hominem non veſtitum veſte nuptiali, ait illi: Amice, quomodo huc intraſti, non habens veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex miniſtris: Ligatis pedibus & ma- Mat. 13.
nibus eius, mittite eũ in tenebras exterio- & 25.
res: ibi erit fletus & ſtridor dentium. Multi Mat. 20.
enim ſunt vocati, pauci verò electi.

Dominica xxj. poſt Trinit.

Collecta.

LArgire quæſumus Domine, fidelibus tuis veniam placatus & pacem, vt pariter ab omnibus mundentur offenſis, & ſecura tibi mente deſeruiant. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Epheſ. vi.

QVod ſupereſt fratres mei, ſitis fortes per Dominum, perque potentiam roboris illius. Induite totam armaturam Dei, vt poſſitis ſtare aduerſus aſſultus

diaboli. Quoniam non eſt nobis lucta ad-
uerſus ſanguinem & carnem, ſed aduerſus
principatus, aduerſus poteſtates, aduerſus
mundi dominos, rectores tenebrarũ ſeculi
huius: aduerſus ſpirituales aſtutias in cæle-
ſtibus. Quapropter aſſumite vniuerſam ar-
maturã Dei, vt poſſitis reſiſtere in die mala,
Deut.23. & omnibus peractis ſtare. State igitur lũbis
Pſal.131. circumcinctis baltheo per veritatem, & in-
Eſa.11. 2.Cor.10. duti thoracem iuſtitiæ, & calceati pedibus,
Sap.5. vt parati ſitis ad Euangelium pacis: ſuper
omnia aſſumpto ſcuto fidei, quò poſſitis
omnia iacula mali illius ignita extinguere.
Galeãq; ſalutaris accipite, & gladiũ ſpiri-
tus, qui eſt verbũ Dei: in omni deprecatio-
ne & obſecratione, orantes in omni tẽpore
in ſpiritu, & ad hoc ipſum vigilantes cum
omni ſedulitate & deprecatione, pro om-
nibus ſanctis & pro me, vt mihi detur ſer-
mo in apertione oris mei cum libertate, vt
notum faciam myſterium Euangelij mei:
ſuper quo legatione fungor in cathena,
vt in eo liberè loquar, ſicut oportet me
loqui.

Euangelium. Iohan.iiij.

Marc.9. ERat autem quidam Regulus, cuius filius
Luc.7. infirmabatur Capernaum: hic cùm au-
diſſet quòd Ieſus aduenisset à Iudæa in
Galilæam

Galilæam, abijt ad eum, & rogabat eum vt deſcenderet, ac ſanaret ipſius filium: ſiquidem is agebat animam. Dixit ergo Ieſus ad eum: Niſi ſigna & prodigia videritis, nõ creditis. Dicit ad eum Regulus: Domine, deſcende, prius quàm moriatur filius meus. Dicit ei Ieſus: Vade, filius tuus viuit. Credidit homo ſermoni quem dixerat ei Ieſus, & ibat. Iam autem eo deſcendente, ſerui occurrerunt ei, & nuntiauerũt, dicentes: Filius tuus viuit. Sciſcitatus eſt ergo horã ab eis, in qua melius habuiſſet. Et dixerunt ei: Heri hora ſeptima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater, quòd illa hora erat, in qua dixiſſet ſibi Ieſus, Filius tuus viuit: & credidit ipſe, & domus eius tota. Hoc iterùm ſecundum ſignum edidit Ieſus, cùm veniſſet à Iudæa in Galilæam. Actor. 13.

Dominica xxij. poſt Trinitat.

Collecta.

FAmiliam tuam quæſumus Domine, cõtinua pietate cuſtodi, vt à cunctis aduerſitatibus, te protegente ſit libera, & in omnibus actionibus tuo nomini ſit deuota. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. &c.

Epiſtola. Phil.i.

Coloſ.1. 1.Theſ.1. GRatias ago Deo meo in omni memoria veſtri, ſemper in omni precatione mea pro omnibus vobis, cum gaudio precationem faciens, quod veneritis in communionem Euangelij, à primo die vſque ad hoc tempus: perſuaſum habẽs hoc ipſum, quòd is qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet
Ioan.6. vſque ad diem Ieſu Chriſti: ſicut iuſtum eſt mihi, vt hoc ſentiam de omnibus vobis: propterea quòd habeam vos in corde, & in vinculis meis, & in defenſione, & cõfirmatione Euangelij, quum ſitis omnes mihi
1.Theſ.2. conſortes gratiæ. Teſtis enim mihi eſt Deus, quàm deſiderem vos omnes in viſce-
Epheſ.1. Coloſ.1. 2.Theſ.1. ribus Ieſu Chriſti. Et illud oro, vt charitas veſtra adhuc magis ac magis exuberet in agnitione omniq́ue intelligentia: vt probetis quæ ſunt præſtantia, vt ſitis ſynceri: ac tales, vt nemini ſitis offendiculo in diem Chriſti, impleti fructu iuſtitiæ, qui contingit per Ieſum Chriſtum, ad gloriam & laudem Dei.

Euangelium. Mat.xviij.

Mat.6. Mar.11. Luc.17. ACcedẽs Petrus ad Ieſum, dixit: Domine, quoties peccabit in me frater meus, & remittam ei? Num vſq; ſepties? Dicit illi

Ieſus:

Ieſus: Non dico tibi vſque ſepties, ſed vſque ſeptuagies ſepties. Ideò aſſimilatum eſt regnũ cælorum homini regi, qui voluit cõferre rationẽ cum ſeruis ſuis: & cùm cœpiſſet conferre, oblatus eſt ei vnus, qui debebat ei decem milia talentorũ. Cæterùm cùm is nõ eſſet ſoluendo, iuſſit eum Dominus venundari, & vxorẽ eius & liberos, & omnia quę habebat, ac fieri ſolutionẽ. Procidens autem ſeruus ille, adorabat eum, dicens: Domine, eſto patiens erga me, & omnia tibi reddã. Miſertus autem Dominus ſerui illius, abſoluit eum, & æs alienũ remiſit ei. Egreſſus verò ſeruus ille, inuenit vnũ de conſeruis ſuis, qui debebat ſibi centum denarios: & iniecta in eum manu, obtorto collo trahebat, dicens: Solue quod debes. Et procidens conſeruus eius, rogabat eum, dicens: Eſto patiẽs erga me, & omnia reddã tibi. At ille nolebat, ſed abijt & coniecit eũ in carcerẽ, donec redderet debitũ. Porrò cùm vidiſſent conſerui eius quæ fiebãt, indoluerunt valdè, & venerunt, aperueruntq; Domino ſuo, omnia quæ facta fuerant. Tũc accerſiuit illum Dominus ſuus, & ait illi. Serue ſceleſte totum debitum illud remiſi tibi, cùm obſecraſſes me: nónne oportuit & te miſereri conſerui tui, ſicut & ego tui miſertus eram? Et iratus Dominus eius,

Mat. 5.

Iacob. 2.

tradidit eum tortoribus, quoadusque red-
deret totum quod debebatur ſibi. Sic &
Mat.6. Pater meus cæleſtis faciet vobis, ſi non re-
Mar.2. miſeritis ſuo quiſque fratri ex cordibus ve-
ſtris, delicta illorum.

Dominica xxiij. poſt Trinit.

Collecta.

DEus, noſtrum refugiũ & virtus, adeſto pijs eccleſiæ tuæ precibus, autor ipſe pietatis, & præſta, vt quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Phil.iij.

1.Cor.4. & 10. EStote pariter imitatores mei fratres, &
conſiderate eos qui ſic ambulãt, quem-
admodum habetis nos pro exemplari. Nã
complures ambulant, de quibus ſæpe dixi
vobis, nũc autem & flens dico, inimici cru-
cis Chriſti, quorum finis perditio eſt, quo-
Rom.16. rum Deus vẽter, & gloria in dedecore ipſo-
rum, qui terreſtria curant. Nam noſtra cõ-
Coloſ.3. uerſatio in cælis eſt, ex quo & ſeruatorem
1.Cor.15. expectamus Dominum Ieſum Chriſtum,
qui transfigurabit corpus noſtrum humile,
vt conforme reddat corpori ſuo glorioſo,
ſecundum efficatiam, qua poteſt etiam
ſubijcere

ſubijcere ſibi omnia.

Euangelium. Mat.xxij.

TVnc abeuntes Phariſæi, conſilium ceperunt, vt illaquearent Ieſum in ſermone. Et ad illum emittunt diſcipulos ſuos cum Herodianis, dicentes: Magiſter, ſcimus quòd verax ſis, & viam Dei in veritate doceas, neque cures quenquam: non enim reſpicis perſonam hominum: Dic ergo nobis, quid tibi videtur? Licet cenſum dari Cæſari, an non? Cognita autem Ieſus malicia eorum, ait: Quid me tentatis hypocritæ? Oſtendite mihi numiſma cenſus. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis: Cuius eſt imago hæc, & inſcriptio? Dicunt ei, Cæſaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ ſunt Cæſaris, Cæſari: & quæ ſunt Dei, Deo. Et his auditis, mirati ſunt: & omiſſo eo, abierunt.

Mar.12. Luc.20. Ioan.7.

Mat.17. Rom.13.

Dominica xxiiij. poſt Trinit.

Collecta.

ABſolue quęſumus Domine, tuorũ delicta populorum, vt à peccatorum noſtrorum nexibus, quæ pro noſtra fragilitate contraximus, tua benignitate liberemur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. &c.

Epiſtola. Coloſ.1.

Phil.1. 1.Theſ.1. GRatias agimus Deo & Patri Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſemper de vobis, cũ oramus, quoniam audiuimus fidem veſtrã in Chriſto Ieſu, & charitatem erga omnes ſanctos, propter ſpem repoſitam vobis in cœlis: de qua prius audieratis per ſermonem veracem Euangelij, quod peruenit ad vos: quemadmodum & in toto mundo e-
Mat.4. tiam fructificat, ſicut & in vobis, ex eo die quo audiſtis & cognouiſtis gratiã Dei
Coloſ.4. per veritatem. Quemadmodum & didiciſtis ex Epaphra dilecto conſeruo noſtro, qui eſt fidus pro vobis miniſter Chriſti, qui & expoſuit nobis veſtram dilectionem in ſpiritu. Propterea & nos, ex quo die audiuimus, non deſinimus pro vobis orare &
2.Theſ.4. poſcere, vt impleamini agnitione voluntatis eius, in omni ſapientia & prudentia ſpirituali: vt ambuletis dignè Domino, vt per omnia placeatis, in omni opere bono fru-
Ioan.15. ctificantes, & creſcentes in agnitionem Dei, omni robore corroborati iuxta potentiam gloriæ illius, ad omnem tolerantiam ac patientiam cum gaudio: gratias agentes Patri, qui idoneos nos fecit ad participationem ſortis ſanctorum in lumine.

Euang.

Euangelium. Mat.ix.

CVm hæc loqueretur illis Ieſus, ecce primas quidã venit & adorauit eum, dicens: Filia mea modò defuncta eſt: ſed veni & impone manum tuam ſuper illam, ac viuet. Et ſurgens Ieſus ſequutus eſt eum, ac diſcipuli illius. Et ecce mulier quæ ſanguinis profluuio laborauerat duodecim annos, accedens à tergo, tetigit fimbriam veſtimenti illius, dixerat enim intra ſeſe: Si tantum tetigero veſtimentũ illius, ero ſalua. At Ieſus conuerſus vt vidit illam, dixit: Confide filia, fides tua ſaluam te fecit. Et ſalua facta fuit mulier à tempore illo. Et cùm veniſſet Ieſus in ædes primatis, vidiſſetq; tibicines & turbam tumultuantem, dicit illis: Secedite, non enim mortua eſt adoleſcentula, ſed dormit. Et deridebant illum. Cùm autem fuiſſet eiecta turba, introgreſſus, tenuit manum illius, & ſurrexit adoleſcentula. Et emanauit rumor hic, in totam terram illam.

Mar.5. Luc.8. Mar.5. Luc.8. Ioan.11.

Dominica xxv. poſt Trinitat.

Collecta.

EXcita quæſumus Domine, tuorũ fidelium voluntates, vt diuini operis fructum

propenſius exequentes, pietatis tuæ præmia maiora percipiant. Per Ieſum Chriſtũ Dominum noſtrum. Amen.

Lectio. Iere. xxiij.

Eſa. 4. 40. & 45. Ezech. 34. Daniel. 9. Ioan. 1.

ECce dies veniunt, dicit Dominus: & ſuſcitabo Dauid germen iuſtum: & regnabit rex, & ſapiens erit: & faciet iudicium & iuſtitiam in terra. In diebus illis ſaluabitur Iuda, & Iſrael habitabit cõfidenter: & hoc eſt nomẽ quod vocabunt eum, Dominus iuſtus noſter. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus, & non dicent vltra: Viuit Dominus qui eduxit filios Iſrael de terra Ægypti: ſed, Viuit Dominus qui eduxit & adduxit ſemẽ domus Iſraël de terra aquilonis, & de cunctis terris, ad quas eieceram eos illuc: & habitabunt in terra ſua.

Deut. 33. Iere. 16.

Euangelium. Ioan. vi.

Mat. 14. Mar. 6. Luc. 9.

CVm ſuſtuliſſet ergo oculos Ieſus, & vidiſſet quòd multa turba veniret ad ſe, dicit ad Philippum: Vnde ememus panes, vt edant iſti? Hoc autem dicebat, tentans eum: ipſe enim ſciebat quid eſſet facturus. Reſpondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non ſufficiunt eis, vt vnuſquiſque puſillum quippiam accipiat. Dicit ei vnus ex diſcipulis ipſius, Andreas, frater

Simônis

Simônis Petri: Eſt puer vnus hîc, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos piſces, ſed hæc quid ſunt inter tam multos? Dixit autem Ieſus: Facite vt homines 4.Re.4.
diſcumbant. Erat autem gramen multum in eo loco. Diſcubuerunt ergo viri, numero fermè quinquies mille. Accepit autem panes Ieſus: cumque gratias egiſſet, diſtribuit diſcipulis, diſcipuli verò diſcumbentibus. Similiter & ex piſcibus quantum volebant. Vt autem impleti ſunt, dicit diſcipulis ſuis: Colligite quæ ſuperfuerunt fragmenta, ne quid pereat. Collegerunt ergo, & impleuerunt duodecim cophinos fragmentorũ ex quinque panibus hordeaceis, quæ ſuperfuerant his qui comederant. Illi ergo homines cũ vidiſſent, quòd Ieſus fecerat ſignum, dicebant: Hic eſt verè Propheta ille, qui venturus eſt in mundum. Luc.7. Ioh.4.

Si ante Dominicam aduentus Domini plures iſtis xxv. acciderint Dominicæ, Collecta, Epiſtola & Euangelium dicantur, quæ Dominicis inter Epiphaniam & Septuageſimam aſſignata ſunt, & erant omiſſa.

Die S. Andreæ Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui dediſti beato Andreæ Apoſtolo tuo, vt acerbam & ignominioſam crucis mortem duceret ſibi pro magna gloria, tribue vt omnia nobis aduerſa pro nomine tuo, ducamꝰ profutura ad æternam vitã cõducibilia. Per Christum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Rom.x.

SI confeſſus fueris ore tuo Dominum Ieſum, & credideris in corde tuo, quòd Deus illum excitauit à mortuis, ſaluus eris. Corde enim creditur ad iuſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutẽ. Dicit enim ſcri-
Eſa.28. ptura: Omnis qui fidit illi, non pudefiet. Non enim eſt diſtinctio vel Iudæi vel Græci: nam idem Dominus omnium, diues in omnes inuocantes ſe. Quiſquis enim inuo-
Ioel.2. Actor.2. & 22. cauerit nomen Domini, ſaluus erit. Quomodo igitur inuocabunt eum, in quem nõ crediderunt? Quomodo autẽ credent ei, de quo non audierũt? Quomodo autẽ audient abſq; prædicãte? Quomodo autem prædicabunt, niſi miſſi fuerint? Sicut ſcriptum eſt:
Eſa.52. Quàm ſpecioſi pedes annuntiantium pacem, annuntiantium bona? At non omnes obedie-

obedierunt Euangelio. Eſaias enim di- Eſa.53.
cit: Domine, quis credidit ſermonibus Ioan.12.
noſtris? Ergo fides ex auditu eſt: auditus
autem per verbum Dei. Sed dico: An non
audierunt? Atqui in omnem terram exi- Pſal.19.
uit ſonus eorum, & in fines orbis terrarum
verba illorum. Sed dico, Nunquid non
cognouit Iſrael? Primus Moſes dicit: Ego Deut.32.
ad æmulationem prouocabo vos per gen-
tē quæ non eſt gens, per gentem ſtultam
ad iram commouebo vos. Eſaias autem
poſt hunc audet, ac dicit: Inuentus fui Eſa.52.
his, qui me non quærebant. Aduerſus Iſ- & 65.
rael autem dicit: Toto die expandi ma- Eſa.65.
nus meas ad populum non credentem &
contradicentem.

Euangelium. Matt.iiij.

AMbulans autem Ieſus iuxtà mare Ga-
lileæ, vidit duos fratres, Simonem
qui vocabatur Petrus, & Andream fra-
trem eius, iacientes rete in mare, (nam
erant piſcatores) & dicit illis: Sequami- Ierem. 16.
ni me, & faciam vos piſcatores hominum. Ezec.47.
At illi relictis illicò retibus, ſequuti ſunt
illum. Et progreſſus illinc, vidit alios duos
fratres, Iacobum filium Zebedæi, & Io-
annem fratrem eius in naui, cum Zebedæo

patre ſuo ſartientes retia ſua, & vocauit
Mat.16. eos. At illi protinus relicta naui, & patre
Luc.5. ſuo, ſequuti ſunt eum.

Die S. Thomæ Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, qui pro confirmatione fidei noſtræ beatum Thomam Apoſtolum de reſurrectione Filij tui dubitantem confirmaſti, concede nobis, vt verè & ſine vlla dubitatione credamus in Filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ, & vt fides noſtra coràm te, nunquam mereatur reprehenſionem. Per eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate ſpiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum.

Epiſtola. Epheſ.ij.

IAm non eſtis hoſpites & incolæ, ſed cõciues ſanctorum, ac domeſtici Dei, ſu-
1.Cor.3. perſtructi ſuper fundamentum Apoſtolorum ac Prophetarum, ſummo angulari
1.Pet.2. lapide ipſo Ieſu Chriſto: in quo quæcunque ſtructura coagmentatur, ea creſcit in templum ſanctum in Domino: in quo &

vos

vos coædificamini in habitaculum Dei, per ſpiritum.

Euangelium. Ioh. xx.

THomas autem vnus ex duodecim, qui Ioh.11.
dicitur Didymus, non erat cum eis, quando venit Ieſus. Dixerunt ergo ei alij diſcipuli: vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Niſi videro in manibus eius veſtigium clauorum, & mittam digitum meũ in veſtigium clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam. Et poſt dies octo, iterùm erant diſcipuli eius intus, & Thomas cum eis. Venit Ieſus ianuis clauſis, & ſtetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & admoue manum tuam, & immitte in latus meum, & noli eſſe incredulus, ſed credens. Reſpõdit Thomas, & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus. Dicit ei Ieſus: Quia vidiſti me Thoma, credidiſti: Beati qui non viderunt, & crediderunt. Multa quidem & Ioh.21.
alia ſigna fecit Ieſus in conſpectu diſcipulorum ſuorum, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Hæc autem ſcripta ſunt, vt credatis, quòd Ieſus eſt Chriſtus ille Filius Dei, & vt credentes vitam habeatis per nomen eius.

Die Conuerſionis S. Pauli.

Collecta.

DEus qui vniuerſum mundũ beati Pauli Apoſtoli prædicatione docuiſti, da nobis quæſumus, vt cuius Cõuerſionem recolimus, doctrinã quam propoſuit, ſequamur, & factis exprimamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum. &c.

Epiſtola. Actor. ix.

Actor. 8. 22. 26. 1. Cor. 15. Galat. 1. SAulus autem adhuc ſpirans minas ac cędem aduerſus diſcipulos Domini, acceſſit ad principem ſacerdotum, & petijt ab eo epiſtolas, quas perferret Damaſcum ad ſynagogas: vt ſi quos inueniſſet eius viæ ſeu viros ſeu mulieres, vinctos duceret Hieroſolymam. Et cùm iter faceret, contigit vt appropinquaret Damaſco. Et ſubitò circumfulgurauit eum lux de cælo, collapſuſque in terram, audiuit vocem dicentem ſibi: 4. Reg. 19. Zach. 2. Mat. 25. Saul, Saul, quid me perſequeris? Dixit autem: Quis es Domine? Dominus autem dixit: Ego ſum Ieſus, quem tu perſequeris. Durum eſt tibi contra ſtimulos calcitrare. Is tremens ac ſtupens, dixit: Domine, quid me vis facere? Actor. 2. & 16. Et Dominus ad eum: Surge, & ingredere ciuitatẽ, & dicetur tibi, quid te oporteat facere. Viri autem illi qui

erant

erant ei comites itineris,ſtabāt attoniti audientes quidem vocem , neminem tamen videntes. Surrexit autem Saulus è terra, apertiſq; oculis,neminem videbat : ſed manu ducentes illum , introduxerunt Damaſcum. Et erat tribus diebus non videns , ac non comedit neq; bibit. Erat autem quidā diſcipulus Damaſci , nomine Ananias , & dixit ad illū per viſum Dominus : Anania. Et ille ait : Ecce ego Domine. Et Dominus ad eum : Surge & vade in vicum qui vocatur Rectus,& quære in domo Iudæ Saulum nomine Tarſenſem : Ecce enim orat. Et vidit per viſum virum Ananiam nomine introëuntem, & imponentem ſibi manum vt viſum reciperet. Reſpōdit autem Ananias : Domine,audiui ex multis de viro hoc,quāta mala fecerit ſanctis tuis Hieroſolymæ. Et hoc loco habet poteſtatē à principibus ſacerdotum,vinciendi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem ad eum Dominus : Vade,quoniam organum electum eſt mihi iſte, vt portet nomen meū coram gētibus,& regibus, ac filijs Iſrael. Ego enim oſtendam illi, quanta oporteat eū pro nomine meo pati. Et abijt Ananias,& introiuit in domū , & imponens ei manus, dixit : Saul frater, Domin⁹ miſit me, qui apparuit tibi in via qua veniebas , vt viſum recipias,

Dan. 3. & 10.

Actor. 21. & 22.

Exod. 4. Ierem. 1. Actor. 8.

Gal. 1.

Actor. 22.

& implearis ſpiritu ſancto. Et confeſtim deciderunt ab oculis eius tanquam ſquamæ, & viſum recepit, & ſurgens baptizatus eſt. Cumque cepiſſet cibum, corroboratus eſt. Fuit autem Saulus cum diſcipulis qui erant Damaſci, per dies aliquot. Et cõtinuò in ſynagogis prædicabat Chriſtum, quòd is eſſet filius Dei. Stupebant autem omnes qui eũ audiebãt, ac dicebant: Nõne hic eſt qui expugnabat Hieroſolymis eos, qui inuocabãt nomen iſtud? Et huc ad hoc venit, vt vinctos illos duceret ad principes ſacerdotũ. Saulus autẽ multò magis inualeſcebat, & cõfũdebat Iudæos, qui habitabãt Damaſci, affirmans, quòd is eſſet Chriſtus.

Euangelium. Mat. xix.

Mat. 16. RESpondens Petrus, dixit Ieſu: Ecce nos
Luc. 18. reliquimus omnia, & ſequuti ſumus
te: quid ergo erit nobis? Ieſus autem di-
Luc. 21. xit illis: Amen dico vobis, quòd vos qui
ſequuti eſtis me, in regeneratione cùm ſederit Filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael. Et om-
Sap. 5. nis qui reliquerit domos, aut fratres, aut ſo-
Deut. 33. rores, aut patrẽ, aut matrẽ, aut vxorem, aut
filios, aut agros propter nomen meum, cẽ-
Iob. 42. tuplum accipiet, & vitæ æternæ ſortietur hæredita-

hæreditatem. Multi autem primi erunt nouiſſimi, & nouiſſimi primi.

Die purificat. Mariæ virgin.

Collecta.

OMnipotens Deus, maieſtatem tuam ſupplices exoramus, vt ſicut vnigenitus filius tuus cum carnis noſtræ ſubſtantia hodie tibi in tẽplo eſt præſentatus, ita nos facias purgatis mentibus tibi præſentari, & vitam obtinere æternam: Per eundẽ Ieſum Chriſtum Dominum. &c.

Epiſtola.

Eadem cum illa, quæ, aſſignatur diei Dominico.

Euangelium, Luc. ij.

POſtea quàm completi fuiſſent dies purgationis eorum ſecundum legem Moſi, abduxerũt eum Hieroſolymam, vt ſiſterent eum Domino: ſicut ſcriptum eſt in lege Domini. Omne maſculinum adaperiens vuluam, ſanctum Domino vocabitur, & vt darent hoſtiam ſecundum quod dictum eſt in lege Domini, par turturũ, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat Hieroſolymis, cui nomẽ Simeon, & homo iſte

Leuit. 12.
Exod. 13.
Num. 8.
Exod. 13.
Num. 8.

iuſtus ac pius, expectans conſolationem Iſrael, & ſpiritus ſanctus erat ſuper eum. Et reſponſum acceperat à Spiritu ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi prius videret Chriſtum Domini. Et venit per ſpiritum in templum.

Die Matthiæ Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui in locum Iudæ traditoris elegiſti fidelem ſeruũ tuum Matthiam, vt eſſet vnus ex numero duodecim Apoſtolorum, defende eccleſiam tuã à doctrina pſeudoapoſtolorum, & tribue vt à veris paſtoribus gubernetur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Actor. i.

IN diebus his, exurgens Petrus in medio
diſcipulorum, dixit: (eratq; turba homi-
num ſimul ferè centũ viginti) Viri fratres,
oportuit impleri ſcripturã hanc, quam præ-
Mat. 26. dixit Spiritus ſanctus per os Dauid de Iu-
Ioan. 18. da, qui fuit dux his, qui comprehenderunt
Mat. 10. Ieſum: quia cooptatus erat in numerũ no-
ſtrûm, & ſortitus erat partem miniſterij hu-
Mat. 28. ius. Et is quidem parauit agrũ ex mercede
iniquitatis, ſuſpenſuſq; crepuit medius, &
effuſa

effuſa ſunt omnia viſcera eius. Et innotuit omnibus habitantibus Hieroſolymæ, ita vt appellaretur ager ille, lingua illis vernacula, Aceldama: hoc eſt ager ſanguinis. Scriptum eſt enim in libro Pſalmorum: Fiat commoratio eius deſerta, & non ſit qui inhabitet in ea: &, Epiſcopatum eius accipiat alter. Oportet igitur vt ex his viris, qui nobiſcum verſati ſunt toto tempore, quo Dominus Ieſus perpetuam vitæ conſuetudinẽ egit nobiſcum, exorſus à baptiſmo Ioannis, ad eum vſque diem quo receptus eſt à nobis, vnus quiſpiam conſtituatur, qui ſit vnà nobiſcum teſtis reſurrectionis eius. Et ſtatuerunt duos: Ioſeph qui vocatur Barſabas, qui cognominatus eſt Iuſtus, & Matthiam. Et facta precatione, dixerũt: Tu Domine, qui corda noſti omnium, oſtende vtrũ elegeris ex his duobus, vt accipiat ſortem miniſterij huius & apoſtolatus, vnde præuaricatus excidit Iudas, vt abiret in locum ſuum. Et dederunt ſortes eorum, & cecidit ſors ſuper Matthiam, & cooptatus eſt ad numerum vndecim Apoſtolorum.

Pſal. 68. Pſal. 108. Actor. 6. 1. Par. 29. Pro. 16.

Euangelium. Mat. xi.

IN illo tempore, reſpondens Ieſus, dixit: Gratias ago tibi pater Domine cæli & terræ, quòd abſcõderis hæc à ſapientibus &

Luc. 18. Pro. 11.

prudentibus,& reuelaris ea paruulis. Certè
Mat.28. pater, ſic fuit bona voluntas apud te. Om-
Luc.10. nia mihi tradita ſunt à patre meo: & nemo
Ioan.3. nouit filiũ,niſi pater: neque patrem quiſpi-
am nouit, niſi filius, & cuicunque voluerit
filius reuelare. Venite ad me omnes qui la-
boratis & onerati eſtis, & ego refocillabo
Ecceſ.6. vos. Tollite iugum meum ſuper vos, & di-
Iere.6. ſcite à me, quòd mitis ſim, & humilis cor-
de, & inuenietis requiem animabus veſtris.
Iugum enim meum commodum eſt, & o-
nus meum leue eſt.

Annunt. beatæ Mariæ.

Collecta.

MEntibus noſtris, quæſumus Domine, gratiam tuam benignus infunde, vt qui Angelo annuntiante filij tui incarnationem cognouimus, per paſſionem eius & crucẽ, ad reſurrectionis gloriam perducamur: Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum.

Lectio. *Eſa.vij.*

ET adiecit Dominus loqui ad Achaz, dicens: Pete tibi ſignum à Domino Deo tuo in profundum inferni, ſiue in excelſum ſuprà. Et dixit Achaz: Non petam: & non

tentabo

tentabo Dominum. Et dixit. Audite ergo domus Dauid, Nunquid parum vobis eſt moleſtos eſſe hominibus, quia moleſti eſtis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipſe vobis ſignũ. Ecce virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel. Butyrum & mel comedet, vt ſciat reprobare malum, & eligere bonum.

Euangelium. Luc.i.

IN menſe autem ſexto, miſſus eſt angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galileæ, cui nomen Nazareth, ad virginem deſponſam viro, cui nomen erat Ioſeph, de domo Dauid, ac nomen virginis Maria. Et ingreſſus angelus ad eam, dixit: Aue gratioſa, Dominus tecum, benedicta tu inter mulieres. Illa verò cùm vidiſſet, turbata eſt ſuper oratione eius, & cogitabat qualis eſſet illa ſalutatio. Et ait angelus ei: Ne timeas Maria, nacta es enim gratiam apud Deũ. Ecce concipies in vtero, & paries filium, ac vocabis nomen eius Ieſum. Hic erit magnus, & filius altiſſimi vocabitur. Et dabit illi Dominus Deus ſedem Dauid patris ipſius, regnabitq; ſuper domum Iacob in æternũ, & regni eius non erit finis. Dixit autẽ Maria ad angelum: Quomodo erit iſtud, quãdoquidẽ virum non cognoſco? Et reſpon-

Mar.1. Eſa.7. Mat.1. Daniel.7. Mich.4. Heb.1.

dens angelus, dixit ei: Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Quapropter & quod naſcetur ſanctum, vocabitur filius Dei. Atque ecce Elizabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua: & hic menſis eſt ſextus illi, quæ dicebatur ſterilis: quia non erit
Mar.9. Luc.18. impoſſibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum. Ac diſceſſit ab illa Angelus.

Die S. Marci Euangeliſt.

Collecta.

DEus, qui beatum Marcum Euangeliſtam tuum, ad Euãgelicæ prædicationis gratiam euexiſti, tribue quæſumus, nos ſemper ſancto tuo Euangelio proficere, & fidei conſtantia ſtabiliri, vt non ſimus ſemper pueri, fluctuãtes omni vento doctrinæ. Per Ieſum Chriſtum Dominum. &c.

Epiſtola. Epheſ.iiij.

Rom.12. 1.Cor.12. VErùm vnicuiq; noſtrûm data eſt gratia iuxta menſuram donationis Chriſti.
Pſal.67. Eſa.45. Quapropter dicit: Cùm aſcendiſſet in altum, captiuam duxit captiuitatem, & dedit dona hominibus. Cæterùm illud Aſcendit, quid

quid eſt, niſi quòd etiam deſcenderat prius
in infimas partes terræ? Qui deſcēdit, idem Iob.3.
ille eſt, qui etiam aſcēdit ſupra omnes cœ-
los, vt impleret omnia. Et idem dedit, alios 1.Cor.12.
quidem apoſtolos, alios verò prophetas, a-
lios autem Euangeliſtas, alios autem pa-
ſtores ac doctores, ad inſtaurationem ſan-
ctorum in opus adminiſtrationis, in ædifi-
cationē corporis Chriſti, donec perueniamus omnes in vnitatem fidei & agnitionis
filij Dei, in virum perfectum, in menſuram
ætatis plene adultæ Chriſti, vt non amplius 1.Cor.14. Coloſ.2.
ſimus pueri, qui fluctuemus & circumferamur quouis vento doctrinæ, per verſutiam
hominum, per aſtutiā qua nos adoriuntur,
vt imponant nobis, ſed veritatē ſectantes
in charitate, adoleſcamus in illū per omnia,
qui eſt caput, nempe Chriſtus: in quo totū
corpus, ſi coagmentetur, & compingatur
per omnem commiſſuram ſubminiſtrationis, iuxta actum in menſura vniuſcuiuſque
partis, incrementum corporis facit, in ædificationem ſui ipſius, per charitatem.

Euangelium. Ioan.xv.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis. Ego ſum vitis Eccleſ.24.
vera, & pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in me non ferentem fructū,
tollit: & omnem qui fert fructū, purgat, vt Ioan.13. Actor.23.

fructum copioſiorem afferat. Iam vos mũdi eſtis, propter ſermonẽ quẽ loquutus ſum vobis. Manete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non poteſt ferre fructũ à ſemetipſo, niſi manſerit in vite, ſic nec vos, niſi in me mãſeritis. Ego ſum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multũ: quia ſine me nihil poteſtis facere. Si quis in me nõ manſerit, eiectus eſt foras ſicut palmes, & exaruit: & colligũt eos, & in ignẽ conijciunt, & ardent. Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint, quicquid volueritis petetis, & fiet vobis. In hoc glorificatus eſt pater meus, vt fructũ copioſum afferatis, & efficiamini mei diſcipuli. Sicut dilexit me pater, ita & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si pręcepta mea ſeruaueritis, manebitis in dilectione mea, ſicut & ego patris mei præcepta ſeruaui, & maneo in eius dilectione. Hæc loquutus ſum vobis, vt gaudium meum in vobis maneat, & gaudium veſtrum impleatur.

Mat. 21. Mar. 11. Ioan. 14. & 16.

Die Phil. & Iac. Apoſt.

Collecta.

OMnipotens Deus, cuius vera cognitio vita æterna eſt, fac nos credere filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum eſſe

eſſe viam, & veritatē, & vitā, id quod ſancti Apoſtoli tui Philippus & Iacobus crediderunt & docuerunt. Per eundem Dominum noſtrum Ieſum. &c.

Epiſtola. Iacob. i.

IAcobus Dei ac Domini Ieſu Chriſti ſeruus, duodecim tribubus quæ ſunt in diſperſione, ſalutem. Pro ſummo gaudio ducite fratres mei, quoties in tentationes incideritis varias: illud ſcientes, quòd exploratio fidei veſtræ parit patientiā. Cæterùm patientia opus perfectū habeat, vt ſitis perfecti & integri, nullaque in parte diminuti. Quòd ſi cui veſtrū deeſt ſapientia, poſtulet ab eo qui dat, nempe Deo: qui dat inquam, omnibus ſimpliciter, nec exprobrat, ac dabitur ei. Sed poſtulet cū fiducia, nihil hæſitās. Nā qui hæſitat, is ſimilis eſt fluctui maris qui vētis agitur, & impetu rapitur. Neq; enim exiſtimet homo ille ſe, quicquam acceptur ū à Domino. Vir animo duplici, inconſtans eſt in omnibus vijs ſuis. Glorietur autem frater, qui eſt humilis, in ſublimitate ſua. Contrà qui diues eſt, in humiliatione ſui: quoniā veluti flos herbæ præteribit. Exortus eſt enim ſol cū æſtu, & exaruit herba, & flos illius decidit, & decor aſpectus illius perijt. Sic & diues, in vijs ſuis marceſcet.

Rom. 5. 1. Pet. 1. Zach. 13. Ioan. 16. Pro. 2.

Mar. 11.

Eccl. 14. Eſa. 40. 2. Pet. 1. Iob. 5.

Beatus vir qui ſuffert tentationem: quoniã cùm probatus erit, accipiet coronam vitæ, quam promiſit Dominus ijs, à quibus fuerit dilectus.

Euangelium. Ioan. xiiij.

DIxit Ieſus diſcipulis ſuis. Ne turbetur cor veſtrũ. Creditis in Deũ, & in me credite. In domo patris mei, mãſiones multæ ſunt. Quòd ſi ſecus eſſet, dixiſſẽ vobis: Vado paraturus vobis locũ. Et ſi abiero ad parandũ vobis locũ, iterum veniam & aſſumã vos ad meipſum, vt vbi ſum ego, & vos ſitis: & quò ego vado ſcitis, & viam ſcitis. Dicit ei

Ioan. 8. Thomas: Domine, neſcimus quò vadis, & quomodo poſſumus viam ſcire? Dicit ei Ie-

Ioan. 1. & 11. Ioan. 6. ſus: Ego ſum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad patrem, niſi per me. Si cognouiſſetis me, & Patrem meum vtique cognouiſſetis. Et nunc cognoſcitis eum, & vidiſtis eum. Dicit ei Philippus: Domine, oſtende nobis patrem, & ſufficit nobis. Dicit ei Ieſus: Tanto tempore vobiſcum ſum, & non cognouiſtis me? Philippe, qui vidit me, vidit patrem. Et quomodo tu

Ioan. 10. dicis, Oſtende nobis patrẽ? Nõ credis quòd

Ioan. 3. 7. 8. & 12. & 14. ego in patre ſum, & pater in me? Verba quę ego loquor vobis, à me ipſo nõ loquor. Pater autẽ in me manẽs, ipſe facit opera. Credite

dite mihi, quòd ego in patre ſũ, & pater in me. Alioqui propter ipſa facta, credite mihi. Amẽ amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe faciet, & maiora his faciet, quia ego ad patrem vado. Et quicquid petieritis nomine meo, hoc faciã, vt glorificetur pater per filium. Si quid petieritis per nomen meum, ego faciam.

Die Barnabæ Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens Domine, qui ſanctum Apoſtolum tuum Barnabam ſingularibus donis ſancti Spiritus ornaſti, quæſumus, ne ſinas nos deſtitui multiplicibus donis tuis aut gratia tua, vt illis rectè vtamur ad laudem & gloriam ſanctiſſimi nominis tui. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Actor. xi.

PEruenit autem rumor ad aures Eccleſiæ, quæ erat Hieroſolymis, ſuper his: & miſerunt Barnabam, vt iret ad Antiochiam. Qui cũ perueniſſet, & vidiſſet gratiam Dei, gauiſus eſt: & hortabatur omnes, Actor. 13.
vt propoſito cordis perſeuerarent adhærere Domino. Nam erat vir bonus, ac plenus Spiritu ſancto, & fide. Et addita eſt

Act.9. multa turba Domino. Profectus eſt autem Barnabas Tarſum, vt quæreret Saulum, quem cùm inueniſſet, perduxit Antiochiã. Accidit autem vt annum totum conſuetudinem agerent cum ea congregatione, docerentq́ue turbam multam, & diſcipuli cognominarentur primùm Antiochiæ, Chriſtiani. In his autem diebus ſuperuenerunt ab vrbe Hieroſolymorũ prophetæ Antio-
Act.21. chiam, ſurgenſq; vnus ex eis nomine Agabus, ſignificabat per ſpiritũ, famem magnã futuram in toto terrarum orbe, quæ accidit
1.Cor.16. ſub Claudio Cæſare. Diſcipuli autẽ prout
2.Cor.8. cuiq; ſuppetebat, propoſuerũt in ſubſidium
& 9. mittere habitantibus in Iudæa fratribus: quòd & fecerunt, mittentes ad ſeniores per
Actor.12. manum Barnabæ ac Sauli.

Euangelium. Ioan.xv.

Ioan.13. DIxit Ieſus diſcipulis ſuis: Hoc eſt præ-
1.Ioan.3. ceptum meum, vt diligatis vos inuicem, ſicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt quis animã ſuam
Matt.12. ponat pro amicis ſuis. Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæcunque ego præcipio vobis. Non poſthac vos dico ſeruos, quia ſeruus neſcit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audi-
Epheſ.1. ui à patre meo, nota feci vobis. Non vos me

me elegiſtis, ſed ego elegi vos, & conſtitui vos, vt eatis & fructum afferatis, & fructus Col.2. veſter maneat : vt quicquid petieritis Patrem nomine meo, det vobis.

Die Ioannis Baptiſtæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, cuius prouidentia præcurſor Ioannes Baptiſta miraculoſè natus eſt, & miſſus vt præpararet viam filio tuo prædicatione pœnitentiæ : fac nos eius doctrinam & ſanctam vitam ita imitari, vt agamus veram pœnitentiam iuxta ipſius doctrinam, & exemplo eius conſtanter fateamur veritatem, & liberè crimina reprehendamus, ac patienter pro confeſſione veritatis mortem perferamus acerbam. Per eundem Ieſum Chriſtũ Dominum. &c.

Lectio. Eſai. xl.

COnſolamini cõſolamini popule meus, dicit Deus veſter. Loquimini ad cor Hieruſalem, & aduocate eam : quoniam cõpleta eſt malitia eius, dimiſſa eſt iniquitas illi9. Suſcepit de manu Domini duplicia, pro omnibus peccatis ſuis. Vox clamãtis in Mat.3. Marc.1. deſerto: Parate viam Domini, rectas facite Luc.3. Ioan.1.

in ſolitudine ſemitas Dei noſtri. Omnis vallis exaltabitur, & omnis mons & collis humiliabitur, & erunt praua in directa, & aſpera in vias planas. Et reuelabitur gloria Domini, & videbit omnis caro pariter

Eccleſ. 14. quòd os Domini lucutum eſt. Vox dicētis,
Iacob. 1. Clama. Et dixi, Quid clamabo? Omnis ca-
1. Pet. 1.
Eccleſ. 14. ro fœnum, & omnis gloria eius quaſi flos
Iacob. 1. agri. Exiccatum eſt fœnum, & cecidit flos,
1. Pet. 1. quia ſpiritus Domini ſufflauit in eo. Verè
Ioan. 12. fœnum eſt populus: exiccatum eſt fœnum,

& cecidit flos: verbum autem Domini noſtri manet in æternum. Super montem excelſum aſcende tu qui euangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuā, qui euangelizas Hieruſalē. Exalta, noli timere. Dic ciuitatib⁹ Iudæ: Ecce Deus veſter: ecce Do-

Ezec. 34. min⁹ Deus in fortitudine veniet, & brachiū
& 35. ei⁹ dominabitur. Ecce, merces eius cū eo, &
Ioan. 10. opus illius corā illo. Sicut paſtor, gregē ſuū

paſcet: in brachio ſuo cōgregabit agnos, & in ſinu ſuo leuabit: fœtas ipſe portabit.

Euangelium. Luc. 1.

ELizabetæ verò impletū eſt tempus pariendi, & peperit filium. Et audierunt vicini & cognati eius, quòd magnificè Dominus miſericordia ſua vſus eſſet erga illam, & gratulabantur ei. Et factum eſt in

die

die octauo, venerunt ad circuncidendum puerum, & vocabant eum nomine patris ſui, Zachariam. Et reſpondens mater eius, dixit: Nequaquam, ſed vocabitur Ioannes. Et dixerũt ad illã: Nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur iſto nomine. Innuebant autẽ patri eius, quid vellet vocari eũ. Iſque poſtulatis tabellis ſcripſit, dicens: Ioannes eſt nomen eius. Et admirati ſunt vniuerſi. Apertũ eſt autem os eius illicò, & lingua eius loquebatur laudãs Deum. Et peruaſit timor omnes vicinos eorũ, & per omnem montanã regionẽ Iudæ diuulgabantur omnia verba hæc: & poſuerunt omnes qui audierant in corde ſuo, dicentes: Quidnã puer hic erit? Et manus Domini erat cũ illo. Et Zacharias pater eius repletꝰ eſt ſpiritu ſancto, prophetauitq́; dicens: Laudandus Dominus Deus Iſrael, quia viſitauit & Pſal. 131.
fecit redemptionem populo ſuo. Et erexit cornu ſalutis nobis, in domo Dauid pueri ſui: Sicut loquutus eſt per os ſanctorũ, qui à ſeculo fuerunt prophetarum ſuorũ: Fore vt ſeruaremur ab inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos: Vt vteretur miſericordia erga patres noſtros, ac memor eſſet teſtamenti ſui ſancti. Præſta- Gen. 22.
retq́; iuſiurandũ quod iurauit ad Abraham patrem noſtrum, ac daret nobis. Vt ſine

Eſa.38. timore, de manu inimicorū noſtrorum li-
Heb.9. berati, ſeruiremus ipſi: Cum ſanctitate & iuſtitia coràm ipſo, cunctis diebus vitæ noſtræ. Et tu puer, Propheta Altiſſimi vocaberis, præibis enim ante faciem Domini ad parandum vias eius. Ad dandam ſcientiam ſalutis populo ipſius, per remiſſionem peccatorum eius. Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, quibus viſitauit nos oriens ex alto: Vt illuceſceret his qui in tenebris & vmbra mortis ſedebāt, ad dirigēdos pedes noſtros in viā pacis. Puer autem creſcebat & corroborabatur ſpiritu, & erat in deſertis donec veniret dies, quo oſtendendus erat apud Iſraëlitas.

Die S. Petri Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum beato Petro Apoſtolo excellentia dona contuliſti, & vt gregem tuum diligenter paſceret tertiò præcepiſti, præſta quæſumus, vt omnes Epiſcopi & Paſtores diligenter doceant Euangelium, & vt populus doctrinæ ſit obſequens, quatenus vitā conſequatur æternam. Per Ieſum Chriſtū Dominum noſtrum.

Epiſtola.

Epiſtola. Actor.xij.

EOdem autem tempore iniecit Herodes
Rex manus, vt affligeret quoſdã de Ec-
cleſia. Occîdit autem Iacobum fratrem Mat.4.
Ioannis, gladio: videns autem quòd gra- 17.20.26.
tum eſſet Iudæis, perrexit comprehendere
& Petrum. Erant autem dies azymorum.
Quem cùm etiam apprehendiſſet, poſuit in
carcerem, tradens quatuor quaternionibus
militum aſſeruandum: volens poſt Paſcha
producere eum populo. Et Petrus quidem
ſeruabatur in carcere. Cæterùm precatio
fiebat ſine intermiſſione ab eccleſia ad Actor.4.
Deum pro eo. Cùm autem producturus eũ
eſſet Herodes, in ipſa nocte dormiebat Pe-
trus inter duos milites, vinctus catenis dua-
bus, & cuſtodes ante oſtium cuſtodiebant
carcerem. Et ecce angelus Domini adſti- Actor.5.
tit, & lumẽ refulſit in habitaculo, percuſſo- & 16.
que latere Petri, excitauit eũ, dicens: Surge
velociter. Et ceciderunt catenæ de mani-
bus eius. Dixit autem angelus ad eum: Pręcingere, & ſubliga ſoleas tuas. Et fecit ſic.
Et dicit illi: Circunda tibi veſtimentum tu-
um, & ſequere me. Et exiens ſequebatur
eum, & neſciebat quòd verum eſſet quod
fiebat per angelum, ſed putabat ſe viſum
videre. Cùm autem præteriſſent primam ac

ſecundam cuſtodiam, venerunt ad portam ferream, quæ ducit in ciuitatem, quæ vltrò aperta eſt eis. Et exeuntes, proceſſerunt vicum vnũ, & continuò diſceſſit angelus ab

Gen.28. eo. Et Petrus ad ſe reuerſus, dixit: Nũc ſcio

Daniel.9. verè, quòd miſerit Dominus angelũ ſuum, & eripuit me è manu Herodis, & ex omni expectatione plebis Iudæorum.

Euangelium. Mat.xvi.

Mar.8. Luc.9. CVm veniſſet autem Ieſus in partes Cæſareæ, eius quæ cognominatur Philippi, interrogauit diſcipulos ſuos, dicens: Quem me dicunt homines eſſe, filium illũ hominis? Illi verò dicebant: Alij quidem Ioannem Baptiſtam, alij verò Heliam, alij verò Hieremiam, aut vnũ de numero prophetarum. Dicit illis: At vos quem me dicitis eſſe? Reſpondẽs autem Simon Petrus,

Ioan.6. dixit: Tu es Chriſtus ille filius Dei viuentis. Et reſpondens Ieſus, dixit illi: Beatus es Simon Bar-Iona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater meus qui eſt in cæ-

1.Cor.10. lis. At ego viciſſim tibi dico, quòd tu es Pe-

Eſa.18. trus, & ſuper hanc petram ædificabo meam

Mat.18. eccleſiam, & portæ inferorũ non valebunt

Ioan.20. aduerſus illam. Et dabo tibi claues regni cælorum: Et quicquid alligaueris in terra, erit alligatum in cœlis: & quicquid ſolueris

ris in terra, erit ſolutum in cœlis.

Die S. Iacobi Apoſt.

Collecta.

MIſericos Deus, cōcede, vt ſicut ſanctus Iacobus Apoſtolus tuus, relicto patre & omnibus quæ habebat, continuo obediens fuit vocationi filij tui, & eum eſt ſequutus: Ita nos relictis omnibus mundanis & carnalibus affectibus, ſemper pareamꝰ mādatis tuis. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Epiſtola. Actor. xi. & xij.

IN his autē diebus, ſuperuenerunt ab vrbe Hieroſolymorū prophetæ Antiochiam, ſurgenſq; vnus ex eis nomine Agabus, ſi- Actor.21.
gnificabat per ſpiritum, famem magnam futuram in toto terrarum orbe, quæ accidit
ſub Claudio Cæſare. Diſcipuli autē prout 1.Cor.16.
cuiq; ſuppetebat, propoſuerunt in ſubſidi- 2.Cor.8. & 9.
um mittere habitātibus in Iudæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad Seniores per
manum Barnabæ ac Sauli. Eodem autem Actor.12.
tempore iniecit Herodes rex manus, vt affligeret quoſdam de Eccleſia. Occîdit
autem Iacobum fratrem Ioannis, gladio: Mat.4.17.
videns autem quòd gratum eſſet Iudæis, 20.26.

perrexit comprehendere & Petrum.

Euangelium. Mat.xx.

Mat.10. TVnc acceſſit ad Ieſum mater filiorum Zebedæi, cum filijs ſuis adorans, & petens aliquid ab eo. At ille dicit ei: Quid vis? Ait illi: Dic vt ſedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & alter ad ſiniſtram in regno tuo. Reſpondens autem Ieſus, dixit: Neſcitis quid petitis. Poteſtis bibere poculum, quod ego bibiturus ſum? & baptiſmate quo ego baptizor, baptizari? Dicũt ei: Poſſumus. Ait illis: Poculum quidem meũ bibetis, & baptiſmate quo ego baptizor, baptizabimini: ſedere autẽ ad dexteram meam & ſiniſtram meam, non eſt meum dare, ſed ijs continget quibus paratum eſt à patre meo. Et cùm audiſſent decem, indignati ſunt de duobus fratribus. Ieſus

Mar.9. & 10. Luc.19. & 22. autem vocauit eos ad ſe & ait: Scitis, quòd principes gentium dominentur illis: & qui magni ſunt, poteſtatem exerceant in eas. Nõ ita erit inter vos, ſed quicunque voluerit inter vos magnus fieri, ſit veſter miniſter: & qui voluerit inter vos primus eſſe, ſit veſter ſeruus. Sicut filius hominis non venit vt ſibi miniſtraretur, ſed vt ipſe miniſtraret: vtq; daret animam ſuam, redemptionem pro multis.

Die S. Barthol. Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti Apoſtolo tuo Bartholomæo, vt crederet Euangelio, illudq́; doceret, da quæſumus eccleſiæ tuæ & amare quod credidit, & prædicare quod docuit. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Actor. v.

PEr manus autem apoſtolorum, ædebãtur ſigna ac prodigia multa in populo. Mat. 16.
Et erant vnanimiter omnes, in porticu Solomonis. Cæterorum autem nemo audebat ſe coniungere illis, ſed magnificabat eos populus. Magis autem accreſcebat credentium Domino multitudo virorũ ſimul ac mulierum, ita vt in plateas exportarent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabâtis, vt venientis Petri vel vmbra obumbraret aliquem illorum. Conueniebat autem & multitudo vicinarum ciuitatũ Hieroſolymam, afferens ægros ac vexatos à ſpiritibus immundis, qui ſanabantur omnes. Act. 2. 3. & 4. 3. Reg. 6. Ioan. 10. Mat. 4. 8. & 15.

Euangelium. Luc. xxij.

FActa eſt autem & contentio inter diſcipulos, quis eorum videretur eſſe maior. Mat. 20. Mar. 9. & 18.

Luc.9. Dixit autem eis: Reges gentium dominan-
tur eis : & qui poteſtatem habent ſuper
1.Pet.5. eas, benefici vocantur. Vos autem non
ſic : ſed qui maior eſt in vobis, fiat ſicut iu-
nior : & qui princeps eſt, ſicut qui mini-
ſtrat. Nam vter maior eſt, qui accumbit,
an qui miniſtrat? nônne qui accumbit? At
ego in medio veſtrûm ſum, vt qui mini-
ſtrat. Vos autem eſtis qui permaſiſtis me-
Luc.12. cum in tentationibus. Et ego diſpono vo-
bis, ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnũ:
vt edatis & bibatis ſuper menſam meam in
Mat.19. regno meo : & ſedeatis ſuper thronos, iudi-
Apoc.3. cantes duodecim tribus Iſrael.

Die S. Matthæi Apoſt.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per filium tuum vocaſti beatũ Matthæum vt ex publicano Apoſtolus fieret & Euangeliſta, da nobis gratiam, vt ſtudium pecuniæ & opum amorem inordinatum, relinquamus, & ſequamur filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui tecum viuit & regnat in vnitate ſpiritus ſancti Deus, per omnia ſecula ſeculorum.

Epiſtola

Epiſtola. ij.Corin.iiij.

PRopterea cùm miniſterium hoc habeamus, vt noſtri miſertus eſt Deus, haud degeneramus:ſed reiecimus occultamenta dedecoris, non verſantes per aſtutiam, neque dolo tractantes verbum Dei: ſed manifeſtatione veritatis,commendantes noſipſos apud omnem conſcientiam hominũ, in conſpectu Dei. Quod ſi adhuc velatum Eſa.6.
eſt Euangelium noſtrum, in his qui pereunt velatum eſt. In quibus Deus huius ſeculi excæcauit ſenſus incredulorum, ne illuceſceret illis lumẽ Euãgelij gloriæ Chriſti, qui eſt imago Dei. Non enim noſipſos Coloſ.1.
prædicamus, ſed Chriſtum Ieſum Dominum: nos autem ſeruos veſtros propter Ieſum. Quoniam Deus eſt, qui iuſſit è tenebris lucem illuceſcere, qui luxit in cordibus noſtris, ad illuminationẽ cognitionis gloriæ Dei, in facie Ieſu Chriſti.

Ioan.12. Phil.2. Heb.1. Gen.1. 2.Pet.1.

Euangelium. Mat.ix.

ET præteriens Ieſus illinc, vidit hominem deſidentem ad telonium, Matthæum nomine, dixitq́; ei: Sequere me. Atque is ſurgens, ſequutus eſt eum. Et factum eſt, vt Ieſus accumberet in illius ædibus: & ecce multi publicani & peccatores, qui ve-

Mat.2. Luc.5. & 15.

nerant, ſimul accubuerunt cum Ieſu & diſcipulis illius. Cumq; id vidiſſent Phariſæi, dixerunt diſcipulis eius: Cur cum publicanis & peccatoribus ſumit cibum præceptor veſter? At Ieſus vbi audiuit, dixit illis: Non opus habent hi qui validi ſunt, medico, ſed qui male habent. Quin potiùs ite & diſcite

Oſe.9. quid ſit illud: Miſericordiam volo, & non

Mat.12. ſacrificium. Non enim veni ad vocandum

1.Tim.1. iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam.

Die Michaelis, & omniũ Angelorũ.

Collecta.

DEus, qui miro ordine Angelorum miniſteria hominumq; diſpenſas, cõcede propitius, vt à quibus tibi miniſtrantibus in cælo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Epiſtola. Apoc.xij.

ET factum eſt prælium magnũ in cælo: Michaël & angeli eius præliabantur cũ dracone: & draco pugnabat & angeli eius, & non valuerunt: neque locus inuentus eſt

Eſa.14. eorum amplius in cælo. Et proiectus eſt

Luc.10. draco ille magnus, ſerpens antiquus, qui

vocabatur diabolus & Satanas, qui ſeducit

totum

totum terrarum orbem : & proiectus eſt in terram, & angeli eius cũ illo proiecti ſunt. Et audiui vocem magnã dicentem: In cœlo nunc facta eſt ſalus & virtus, & regnum Dei noſtri, & poteſtas Chriſti eius : quia proiectus eſt accuſator fratrûm noſtrorum, qui accuſabat illos ante conſpectum Dei noſtrì die ac nocte : & ipſi vicerunt eum propter ſanguinem agni, & propter ſermonem teſtimonij ſui : & non dilexerunt animam ſuam vſq; ad mortem. Proptereà lætamini cœli, & qui habitatis in eis. Væ habitatoribus terræ & maris, quia deſcendit diabolus ad vos, habẽs irã magnam, ſciens quod modicum tempus habet.

Euangelium. Matt. xviij.

IN illo tempore acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes: Quis maximus eſt in regno cœlorum? Et accerſitum ad ſe puerum Ieſus, ſtatuit in medio illorum, & dixit: Amen dico vobis, niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut pueri, non ingrediemini in regnũ cœlorum. Quiſquis igitur demiſerit ſemetipſum, ſicut eſt puer iſte, hic eſt ille maximus in regno cœlorum. Et qui receperit vnum puellũ talem in nomine meo, me recipit. Qui autẽ offenderit vnũ de puſillis iſtis, qui in me credunt, expedit ei,

Marc. 9. Luc. 9. 1. Pet. 2. Mat. 9. Luc. 17.

vt ſuſpendatur mola aſinaria in collũ eius, ac demergatur in profundum maris. Væ
1.Cor. 11. mundo ab offendiculis. Neceſſe eſt enim vt veniant offendicula: veruntamen væ homini, per quem offendiculum venit. Quòd
Mat.5. ſi manus tua vel pes tuus obſtaculo eſt tibi,
Mar.9. abſcide eum, & proijce abs te. Bonum eſt tibi ad vitã ingredi claudũ aut mutilũ, potiùs quàm duas manus, vel duos pedes habentem, mitti in ignem æternum. Et ſi oculus tuus offendit te, erue eum, & proijce abs te. Bonum eſt tibi, vt luſcus intres in vitam, potiùs quàm vt duos oculos habens, mittaris in gehennam ignis. Videte ne cõtemnatis vnũ ex his puſillis. Dico enim vobis, quòd Angeli eorũ in cælis, ſemper vident faciem Patris mei, qui in cœlis eſt.

Die S. Lucæ Euangeliſtæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Lucam medicũ, cuius laus eſt in Euangelio, vt animarum quoque curam ſuſciperet, ad te vocaſti, præſta quæſumus, vt ſalubribus eius doctrinæ medicinis, omnes animarum noſtrarũ morbi ſanentur. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola.

Epiſtola. ij.Timoth.iiij.

AT tu vigila in omnibus, obdura in affli-
ctionibus, opus perage Euãgeliſtæ, mi-
niſterium tuum ad plenũ probatũ reddito.
Nam ipſe iam immolor, & tempus meę re- 2.Pet.1.
ſolutionis inſtat. Certamen bonum decer-
taui, curſum conſummaui, fidem ſeruaui:
quòd ſupereſt, repoſita eſt mihi iuſtitiæ co- 1.Cor.9.
rona, quam reddet mihi Dominus in illo 1.Pet.5.
die, qui eſt iuſtus iudex: non ſolùm autem
mihi, ſed & omnibus qui diligunt aduen-
tũ ipſius. Da operam, vt venias ad me citò: Col.4.
nam Demas me dereliquit, amplexus præ- Phil.1.
ſens ſeculum, & profectus eſt Theſſaloni-
cam: Creſcens in Galatiam, Titus in Dal-
matiam: Lucas mecum eſt ſolus. Marcum Coloſ.1.
aſſumptum adducito vnà tecum: eſt enim
mihi perutilis ad miniſteriũ. Porrò Tychi-
cum miſi Epheſum. Penulam quam reliqui
Troade apud Carpũ, cùm venies, apporta,
& libros, maximè autem membranas. Ale- 1.Tim.1.
xãder, faber ærarius, multis malis nos affe-
cit, reddat illi Dominus iuxtà facta ipſius:
quem & tu caue. Vehementer enim reſtitit
ſermonibus noſtris.

Euangelium. Luc.x.

POſt hæc autem deſignauit Dominus &
alios ſeptuaginta, miſitque illos binos

ante faciem ſuam in omnem ciuitatem &
locum quò erat ipſe venturus: dicebat ergo
Mat.9. illis : Meſſis quidem multa , ſed operarij
pauci. Rogate ergo Dominum meſſis , vt
Mat.10. extrudat operarios in meſſem ſuã. Ite, ecce
Marc.6. ego mitto vos ſicut agnos inter lupos. No-
Luc.9. lite portare ſacculum neque peram , neque
calceamenta : & neminem per viam ſalutaueritis. In quamcunque domum intraueritis, primùm dicite : Pax huic domui. & ſi ibi fuerit filius pacis ,requieſcet ſuper illum pax veſtra : ſin minus, ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete , edẽtes & bibentes quæ dantur ab illis. Dignus eſt enim operarius mercede ſua.

Die Simonis & Iudæ Apoſt.

Collecta.

OMnipotens Deus , qui Eccleſiam ſuper fundamento prophetarum & Apoſtolorũ in ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Ieſu ædificaſti , da nobis vt per eorum doctrinã in vnitate ſpiritus cõiungamur, vt ſimus tibi ſemper templũ acceptabile. Per eundem Ieſum Chriſtũ Dominũ noſtrum.

Epiſtola. Iudæ.i.

IVdas Ieſu Chriſti ſeruus, frater Iacobi, ijs qui in Deo patre ſanctificati ſunt , quiq;

Ieſu

Ieſu Chriſto ſeruati ſunt, vocatis: Miſericordia vobis, & pax, & charitas multiplicetur. Dilecti, tantũ mihi ſtudium fuit ſcribendi ad vos, de communi ſalute, vt non potuerim non ſcribere vobis, obſecrans, vt veſtris laboribus adiumento ſitis fidei, quæ ſemel data eſt ſanctis. Obiter enim 1.Pet.2.
ſubierunt quidam homines impij, qui prius deſcripti fuerant in hoc iudicium, qui Dei noſtri gratiam transferunt ad laſciuiam, ac Deum qui ſolus eſt herus, ac Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtum, negãt. Volo autem vos commonefacere, cùm ſciatis ſemel illud, quòd Dominus, poſteà quàm populum ex Aegypto ſaluum eduxerat, rurſus Num.14.
eos qui non credebant, perdidit: quodque Eſa.14.
Angelos, qui non ſeruauerant ſuam originem, ſed reliquerant ſuum domicilium, ad iudicium magni illius diei vinculis æternis ſub caligine ſeruauit. Sicut Sodoma & Go- Gen.19.
morrha, & his finitimæ ciuitates, quæ ad conſimilem modum cum illis ſtupris inquinatæ fuerãt, ac ſequutæ fuerant carnem alienam, propoſitæ ſunt exemplo, ignis æterni pœnam ſuſtinentes. Similiter ſanè & hi deluſi in ſomnijs, carnem quidẽ poluũt, dominos verò ſpernunt, in poteſtate præditos, maledicta congerunt.

Euangelium. Ioan.xv.

Ioan.13. 1.Ioan.3. HOc eſt præceptum meum, vt diligatis vos inuicem, ſicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet, vt quis animam ſuam ponat pro amicis ſuis. Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæcunque ego præcipio vobis. Non poſthac vos dico ſeruos, quia ſeruus neſcit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæ audiui à patre meo, nota feci vobis. Nõ vos me elegiſtis, ſed ego elegi vos, & cõſtitui vos, vt eatis & fructũ afferatis, & fructus veſter maneat: vt quicquid petieritis patrem nomine meo, det vobis. Hæc præcipio vobis, vt diligatis vos mutuò. Si mũdus vos odit, ſcitis quòd me pri⁹ quã vos odio habuerit. Si de mundo fuiſſetis, mũdus quod ſuum eſt, diligeret. Quia verò de mũdo nõ eſtis, ſed ego elegi vos de mũdo, propterea odit vos mundus. Mementote ſermonis, quem ego dixi vobis: Non eſt ſeruus maior domino ſuo. Si me perſequuti ſunt, & vos perſequẽtur. Si ſermonem meũ ſeruauerunt, & veſtrũ ſeruabunt. Sed hęc omnia facient vobis propter nomen meum, quia non nouerunt eum qui miſit me. Si non veniſſem, & loquutus fuiſſem eis, peccatum non haberent. Nunc autem non habent quod prætexant peccato ſuo.

Mat.12. Ephes.1. Col.1. Mar.10. Ioan.16.

Qui

Qui me odit, is & patrem meum odit. Si Ioan.9.
opera non feciſſem inter eos, quæ nemo a- & 10.
lius fecit, peccatum non haberent. Nunc
autem & viderunt & oderunt, non ſolùm
me, verumetiam patrem meũ. Sed hoc ac- Pſal.34.
cidit, vt cõpleatur ſermo, qui in lege eorũ & 68.
ſcriptus eſt: Odio habuerunt me gratis. Cũ Ioan. 14.
autẽ venerit paraclet⁹, quẽ ego mittã vobis & 16.
à patre, ſpiritus veritatis, qui à patre proce- Actor.2.
dit, ille teſtimoniũ perhibebit de me. Quin
& vos teſtes eſtis, quia ab initio mecũ eſtis.

Die omnium Sanctorum.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui coniunxiſti electos tuos in vna communione & ſocietate myſtici corporis filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti, da vt ſanctos tuos in omnibus virtutibus & bonis operibus imitemur, vt ad ineffabile gaudium quod præparaſti ijs, qui verè te diligũt, perueniamus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola. Apocalypſis.vij.

ECce ego Ioannes vidi alterum angelum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem ſigillum Dei viui, & clamauit voce magna, quatuor Angelis, quibus datum

eſt nocere terræ & mari, dicens: Nolite no-
Apoc.9. cere terræ, neque mari, neque arboribus,
quoadúſque ſignemus ſeruos Dei noſtri,
in frontibus ſuis. Et audiui numerum ſig-
natorum, centũ quadraginta quatuor mil-
lia ſignati, ex omni tribu filiorum Iſrael.
Ex tribu Iuda, duodecim millia ſignati.
Ex tribu Ruben, duodecim millia ſignati.
Ex tribu Gad, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Aſer, duodecim millia ſignati. Ex tri-
bu Neptalim, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Manaſſe, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Simeon, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Leui, duodecim millia ſignati. Ex tri-
bu Iſachar, duodecim millia ſignati. Ex tri-
bu Zabulon, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Ioſeph, duodecim millia ſignati. Ex
tribu Beniamin, duodecim millia ſignati.
Eccleſ.2. Poſt hæc vidi, & ecce turba multa, quã di-
numerare nemo poterat, ex omnibus gen-
tibus, & populis, & tribubus, & linguis, ſtã-
tes ante thronũ, & in cõſpectu agni, amicti
ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum, &
clamabant voce magna, dicentes: Salus ei,
qui ſedet ſuper thronũ Dei noſtri, & agno.
Et omnes Angeli ſtabant in circuitu thro-
ni, & ſeniorum & quatuor animalium,
& procubuerunt in conſpectu throni in fa-
cies ſuas, & adorauerunt Deum, dicentes:
Amen.

Amen. Benedictio, & claritas, & ſapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo noſtro, in ſecula ſeculorũ. Amen.

Euangelium. Mat. v.

CVm autem vidiſſet Ieſus turbas, aſcendit in montẽ: & quum conſediſſet, acceſſerunt ad illũ diſcipuli eius: & poſtquam aperuiſſet os ſuum, docebat illos, dicens: Beati pauperes ſpiritu, quoniam illorũ eſt regnũ cœlorum. Beati qui lugent, quoniam ipſi conſolationem accipient. Beati mites, quoniã ipſi hæreditatẽ accipiẽt terræ. Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam, quoniã ipſi ſaturabuntur. Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiã conſequentur. Beati mũdo corde, quoniam ipſi Deũ videbũt. Beati pacifici, quoniam ij filij Dei vocabuntur. Beati qui perſequutionẽ patiuntur propter iuſtitiã, quoniam illorũ eſt regnũ cœlorum. Beati eſtis, cùm probra iecerint in vos & inſectati fuerint, & dixerint omne malum verbũ, aduerſus vos mẽtientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniã merces veſtra multa eſt in cœlis. Sic enim perſequuti fuerunt prophetas, qui fuerunt ante vos.

Luc. 6. Eſa. 61. & 66. Iere. 3. 1. Pet. 4. Actor. 5.

Finis Collectarum, Epiſtolarum, & Euangeliorum totius anni.

Ordo adminiſtrandi Cœnam Domini, ſiue Sacram Communionem.

QVotquot cupiũt participes fieri ſacræ Cõmunionis, indicabunt nomina ſua Paſtori, pridie aut mane, priuſquã inchoentur Matutinæ, vel immediatè poſt principium Matutinarum precum.

Si quis autem eorum fuerit manifeſtè criminoſus, ita vt Eccleſia per eum ſit offenſa, vel affecit proximum iniuria, verbis aut facto, Si Paſtor hoc intellexerit vocabit eum, & commonefaciet, ne vllo modo audeat accedere ad menſam Domini, donec præbuerit clara indicia ſuæ reſipiſcentiæ, & ſatisfecerit Eccleſiæ, ac illis quos affecit iniuria: vel ad minimum, promittat ſe illis ſatisfacturum, quam primùm commodè fieri poteſt.

Eodem ordine, admonebit paſtor eos, inter quos intelligit eſſe ſimultates, ac odia, nec permittet eos communicare menſæ Domini, donec certior redditus fuerit de eorum reconciliatione. Quod ſi altera pars litigantium dixerit ſe velle ex animo alteri ignoſcere, & ei etiam ſatisfacere, & altera noluerit accipere ſatisfactionẽ, aut deponere iram & odium, Paſtor admittet pœnitentem, at non pertinacem.

Cùm Cœna Dominica celebrabitur, menſa mundo panno lineo operta ſtabit in medio vel

Templi

Templi, vel Chori, vbi Matutinæ & Veſpertinæ preces dicendæ ſunt: ad cuius menſæ ſeptentrionalem partē miniſter ſtans, orabit Precationem Dominicam.

PAter noſter qui es in cœlis. &c.

Cum Collecta ſequente.

OMnipotens Deus, cui omne cor patet, & cui omnes affectus animorum cogniti ſunt, & quem nihil latet, purifica cogitationes cordium noſtrorum, per inſpirationem ſancti Spiritus, vt te ex animo amemus, & debita veneratione celebrem⁹ nomen tuum ſanctum. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Tunc recitabit Sacerdos clarè Decem præcepta: & vniuerſus populus poſt ſingula mandata, genibus flexis, miſericordiam Dei implorabit, pro violatione illorum, in hunc qui ſequitur modum.

Miniſter.

LOquutus eſt Deus verba iſta dicendo: Exod. 20.
Ego ſum Dominus Deus tuus. Deos Deut. 5.
nullos alios habebis præter me.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, & dirige corda noſtra ad ſeruandam hanc legem.

Miniſter.

Non facies tibi ſculptile, neque vllam ſimilitudinem vllius rei quæ eſt ſupra in cœlo, aut infra in terra, aut in aquis ſub terra: non adorabis ea nec coles. Ego enim Domin⁹ Deus tuus, Deus zelotes ſum, viſitans iniquitates patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderũt me, & faciens miſericordiam in millia, hijs qui diligũt me, & cuſtodiũt præcepta mea.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non aſſumes nomen Domini Dei tui in vanum: non enim habebit inſontem Dominus eum, qui aſſumpſerit nomen eius in vanum.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Memento vt diem Sabbati ſanctifices. Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua, ſeptimo autẽ die Sabbatum Domini Dei tui eſt, nullum in eo facies opus, tu & filius tuus, & filia tua, ſeruus tuus & ancilla tua, iumentum tuum, & aduena qui eſt intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt, & requieuit die ſeptimo.

Idcirco

Idcircò benedixit Dominus diei Sabbati, & ſanctificauit eum.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Honora patrem tuum & matrem tuam, vt prolongētur dies tui ſuper terram, quam Dominus Deus tuus dat tibi.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non occides.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non committes adulterium.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non furtum facies.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non loquêris contra proximum tuum falſum teſtimonium.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, &c.

Miniſter.

Non concupiſces domum proximi tui,

nec concupiſces vxorem eius, non ſeruum, non ancillam, non bouem, non aſinum, nec quicquam eorum quæ illius ſunt.

Populus.

Domine, miſerere noſtri, & quæſum⁹ haſce omnes leges tuas cordibus noſtris inſcribas.

Tunc per miniſtrum, ſtantem ad ſacram Menſam, legetur Collecta ſiue oratio diei aſſignata, vnà cum altera duarum Collectarum ſequentium, pro fœlici ſtatu Reginæ.

Oremus.

OMnipotens Deus, cuius regnum eſt æternum, & potentia infinita, miſerere vniuerſæ Eccleſiæ, & ſic dirige cor electæ famulæ tuæ Elizabethæ Reginæ ac gubernatricis noſtræ, vt ipſa (cuius miniſtra ſit ſciens) ante omnia quærat gloriam & honorem tuum: & vt nos ei ſubiecti agnoſcentes vt decet, eam à te habere imperium fideliter ei ſeruiamus, eam honoremus, & obſequamur ipſi cum omni ſubmiſſione, in te, & propter te, iuxta præceptum & ordinationem tuam. Per Ieſum Chriſtum filium tuum, Dominum noſtrum, qui tecũ vnà cum ſpiritu Sancto viuit & regnat ſemper, vnus Deus in ſecula ſeculorum. Amen.

Alia

Alia Collecta.

OMnipotens & æternæ Deus, docemur ex ſacroſancto verbo tuo corda Regũ in manu tua eſſe, teq; ea dirigere & inclinare, prout ſapientię tuæ diuinę optimè videbitur, ſuppliciter petimus cor Elizabethæ famulæ tuæ, Reginæ & gubernatricis noſtrę ita inclinas atque dirigas, vt in omni ſua cogitatione, verbo, & opere, ſuper omnia tuum quærat honorem & gloriam, & ſeruare ſtudeat populo tuo ſibi commiſſo proſperitatem & pacem cum pietate, hæc cõcede miſericors pater, propter filium tuum dilectum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Poſt has Collectas, ſacerdos, ſeu quis alius Miniſter ad id deputatus, legat Epiſtolam, in loco ad id aſſignato, & ſic incipiat.

Epiſtola ſancti. N. Apoſtoli, ſcripta ad N. capite, &c.

Epiſtola finita, legatur Euangelium.

Euangelium N. ſcriptum cap. N. &c.

Poſt Euangelium, ſequetur Symbolum.

CRedo in vnum Deum, Patrem omnipotentem, factorẽ cœli & terræ, atque viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in

vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, ex Patre natũ ante omnia ſecula. Deum de Deo, Lumen de Lumine: Deum verum de Deo vero, genitum, non factum: conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines & propter noſtram ſalutem, deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex Maria virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die, ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterùm venturus eſt cum gloria, iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioq; procedit. Qui cũ Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas. Et vnam, Sanctam, Catholicam, & Apoſtolicã Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma, in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi. Amen.

Poſt ſymbolum ſequatur Concio, ſiue legatur vna Homiliarum iam æditarum aut in poſterum publica authoritate ædendarum.

Finita Homilia aut Sermone ad populum.

Paſtor indicabit feſtos ac ieiunos dies, ſi qui fuerint, ſequenti ſeptimana.

Inprimiſq́ hortabitur, vt pauperum meminerint, & eorum inopiam ſubleuent. Deinde cantẽtur vel recitẽtur vna vel plures ex ſententijs ſequentibus, prout ipſi videbitur.

SIc luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant veſtra opera bona, & glorificent patrem veſtrum qui in cœlis eſt. Mat.5.

Ne reponatis vobis theſauros in terra, vbi erugo & tinea corrũpit, & vbi fures perfodiunt & furãtur, ſed recondite vobis theſauros in cœlo, vbi neque erugo, neque tinea corrumpit, & vbi fures nõ perfodiunt, neque furantur. Mat.6.

Quæcunque volueritis vt faciant vobis homines, ſic & vos facite illis. Hæc enim eſt lex & Prophetæ. Mat.7.

Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum, ſed qui fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis eſt. Mat.7.

Zachæus ſtans, dicebat ad Dominum, Ecce dimidium bonorum meorum Domine, do pauperibus, & ſi quid aliquẽ defraudaui, reddo quadruplum. Luc.19.

Quis militat ſuis ſtipendijs vnquã? Quis plantat vineam, & de fructu eius non edit? 1.Cor.9.

Aut quis paſcit gregem, & de lacte gregis non edit?

1.Cor.9. Si nos vobis ſpiritualia ſeminauimus, magnum eſt ſi nos veſtra carnalia meſſuerimus?

1.Cor.9. An neſcitis quod ij qui in ſacris operantur, ex ſacrificijs viuant? Qui ſacrario aſſiſtunt, vnà cum ſacrario partem accipiunt? Sic & Dominus ordinauit, vt qui Euangelium annuntiant, ex Euangelio viuant.

2.Cor.9. Qui ſementem facit parce, is parce meſſurus eſt. Et qui ſementem facit libenter ac benignè largiendo, copioſè meſſurus eſt, vnuſquiſq; ſecundum propoſitum cordis, non ex moleſtia aut neceſſitate: nam hilarem datorem diligit Deus.

Gal.6. Cõmunicet qui catechizatur ſermone, ei qui ſe catechizat, omnibus bonis. Ne erretis, Deus non irridetur. Quicquid enim ſeminauerit homo, hoc & metet.

1.Tim.6. Cùm tempus habemus, operemur bonũ erga omnes, maximè autem ad domeſticos fidei.

1.Tim.6. Eſt autem quæſtus magnus, pietas cum animo ſua ſorte contento. Nihil enim intulimus in mundũ, videlicet nec efferre quicquam poſſumus.

1.Tim.6. Præcipe hijs qui diuites ſunt, vt prompti ſint ad largiendum & diſtribuendum, theſauri-

ſaurizantes ſibi ipſis theſaurum, fundamẽtum bonum in poſterum, vt apprehendant æternam vitam.

Non eſt Deus iniuſtus, vt obliuiſcatur operis veſtri, & laboris ex charitate ſuſcepti, quam exhibuiſtis erga nomẽ illius, qui miniſtraſtis ſanctis, & miniſtratis. Heb.6.

Beneficentiæ autem & communionis nolite obliuiſci: talibus enim victimis placetur Deo. Heb.13.

Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi, & viderit fratrem ſuum egêre, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? 1.Ioan.3.

Fac eleemoſynam ex ſubſtantia tua, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere: ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini. Tob.4.

Quo modo potueris, ita eſto miſericors. Tob.4.

Si multum tibi fuerit, abundãter tribue: ſi exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libẽter impartiri ſtude. Præmium enim bonum tibi theſaurizas in die neceſſitatis.

Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis, & viciſſitudinem ſuam reddet ei. Pro.13.

Beatus vir qui intelligit ſuper egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus. Pſal.41.

Intereà ædiles ſeu alij, quibus illud munus aſſignabitur, colligent oblatã à populo eleemoſynam, & in ciſtam ad pauperum vſum reponent. Singuli item conſuetas oblationes & decimas, ſuo tempore Paſtori perſoluent.

Poſt hæc miniſter dicet.

Oremus pro ſtatu vniuerſalis Eccleſiæ, hîc in terra militantis.

1.Tim.2. Si nulla largiatur eleemoſyna omittitur *(hæc munera atque.)*

OMnipotens æternæ Deus, qui per Apoſtolũ tuum iubes facere orationes, obſecrationes, deprecationes, & gratiarum actiones pro omnibus hominibus, humiliter te petimus, vt clementer accipias *(hæc munera, atque)* has preces noſtras, quas offerimus diuinæ maieſtati tuæ, ſupplicantes, vt perpetuò inſpires & conſerues vniuerſę Eccleſiæ ſpiritum veritatis & cõcordiæ: præſta etiam, vt omnes qui confitentur nomẽ tuum ſanctum, cõſentiant in fide, & vera doctrina Euangelij, & viuant inter ſe concordes in charitate, Precamur te pro omnibus Regibus Principibus ac gubernatoribus Chriſtum profitentibus. Inprimis autem te oramus, vt ſerues & defendas famulam tuam Elizabetham Reginam noſtram, vt ſub ipſa quietam vitam degamus cum omni pietate & honeſtate. Da ſuis conſiliarijs & vniuerſis qui magiſtratum gerunt, vt veram

ram ſine perſonarum acceptione adminiſtrent iuſtitiam, qua vitia & nequitiæ puniantur & corrigantur: pietas, religio, & virtus creſcant, & afficiantur dignis præmijs. Da gratiam, cœleſtis pater, omnibus Epiſcopis, paſtoribus, & his qui curam gerunt animarum, vt tam vita quàm doctrina ornent miniſterium Euangelij, & adminiſtrent ſacramenta, iuxta inſtitutionem filij tui. Tribue vniuerſo populo gratiam tuam, preſertim huic congregationi iſtic præſenti, vt humili animo, & qua decet reuerentia, audiant & percipiant ſanctum verbum tuum, & tibi ſeruiant in ſanctitate & iuſtitia, omnibus diebus vitæ ſuæ. Submiſsè etiam te petimus, propter bonitatem tuam Domine, vt conſoleris & ſuccurras omnibus qui ſunt in anguſtijs, doloribus, infirmitatibus, vel alijs aduerſitatibus conſtituti. Hæc nobis largire ô pater, propter Ieſum Chriſtum Mediatorem noſtrum vnicum & Aduocatum. Amen.

Tunc ſequetur hæc exhortatio, certis temporibus, quando presbyter videbit populum negligenter accedere ad ſacram Communionem.

CONuenimus hodie dilectiſſimi fratres, ad alendũ nos paſtu cœnæ Dominicæ,

ad quam in Domino iubeo vos omnes, qui ſaltem hic adeſtis, & item obſecro in Domino Ieſu Chriſto, vt non velitis recuſare accedere, præſertim tam amanter à Domino ipſo vocati ac inuitati. Scitis quàm grauiter & iniquo animo ferri ſolet, cùm quis apparauit opiparum conuiuium, & mēſam conquiſitiſſimis epulis inſtruxit, adeò vt nihil deſit, niſi vt conuiuæ accumbant, ſi ij qui vocātur, temerè & ingratè recuſent accedere. Quis è vobis, ſi ſecum eo pacto ageretur, non ſuccenſeret? Quis non opinaretur immenſam fieri ſibi iniuriam? Quamobrem dilectiſſimi in Chriſto, cauete ne ſubterducentes vos ab hac ſacratiſſima cœna, iram Dei in vos prouocetis. Facile dici poteſt abs quouis homine, Nolo communicare, quoniam ſecus ſum impeditus mūdanis negotijs: verùm huiuſmodi excuſationes, non tam facilè recipiuntur, & probantur coram Domino. Si quiſquam dixerit, Sum grauis peccator, & ideò non auſim accedere, cur quæſo? non reſipiſcitis & vos ipſos corrigitis? Cùm Dominus vocat, an non turpe eſſe ducitis reſpondere: Nolumus accedere? Quando conuerteremini ad Dominū, excuſabitis vos & dicetis, Non ſumus parati? Reputate diligenter apud vos, quàm non valebunt eiuſmodi

fictæ

fictæ & ſimulatæ cauſationes coram Domino. Qui reſpuerant conuiuium in Euangelio, quia emerant villam, vel quia vellent experiri iuga boum quos comparauerant, vel quia contraxerant matrimonium, non excuſabantur, ſed habebantur cœleſti illo epulo indigni. Ego hîc adſum, ac pro meo officio inuito vos in Domino, admoneo in Chriſto, adhortor (ſi veſtram ipſorum redemptionem amplecti libeat) vt ſitis participes huius religioſiſſimæ communionis. Et quemadmodum filius Dei, non dedignabatur morte animam profundere in ara crucis pro ſalute veſtra : ſic veſtrûm eſt, vnà participes eſſe Communionis, in recordationē mortis illius, prout ipſe præcepit. Iam ſi recuſare hanc cœnam, certum eſt vobis, ſaltem perpendite & reputate quàm immenſam iniuriam facitis Deo omnipotenti, & quàm graue ſupplicium imminet ceruicibus veſtris, ob cœnæ contemptionem. Et quoniam tam grauiter Dominū offenditis, vel ipſa ſacrati epuli recuſatione, admoneo, hortor ac obſecro vos, vt ad hanc ingratitudinem, aliud ſcelus non adiungatis: quod quidem fiet, ſi aſtiteritis tanquam ſpectatores, & admiratores illorum qui communicant, cùm ſitis interim ipſi exortes. Quid etenim aliud duci poterit hoc

Luc. 14.

præterquam accumulata quædam & amplificata contemptio & ingratitudo aduerſus Deum? Equidem magnæ ingratitudinis eſt, denegare cùm accerſeris, multo verò maioris eſt cùm aſtas, interim nec edendo nec bibendo, deguſtare ex hac ſacroſancta communione cum cæteris. Quæſo an nõ meritò duci poterit hæc acerba myſteriorum Chriſti Domini illuſio? Sermo eſt latè patens, & ad omnes pertinens, Accipite & manducate, Accipite & bibite ex hoc omnes, Hoc facite in mei recordationem. Quo ore, imò quo vultu audietis hæc verba? An non eſt hæc neglectio, contemptio, & irriſio teſtamenti Dominici? Quamobrem, potius quàm hoc admittatis, diſcedite hinc, & date locum ijs, qui piè ſunt affecti. Verum inter diſcedendum, precor à vobis, vt iterum atque iterũ cogitetis, abs quo diſceditis. Diſceditis à menſa Domini, diſceditis à fratribus veſtris, & ab epulo cœleſtis pabuli. Has res ſi diligẽter perpenderitis, ad meliorem & ſaniorem vitam (Deo bene iuuante) conuertemini. Quam rem vt cõſequamini, ſupplices preces immortali Deo, in hac participatione ſacræ menſæ, fundemus.

Aliquando

Aliquando etiam dicetur hoc, pro arbitratu preſbyteri.

DIlectiſſimi, quandoquidem noſtrū eſt ex animo reddere omnipotenti Deo, cœleſti Patri noſtro, gratias, quia dedit Filium ſuum ſeruatorem noſtrum Ieſum Chriſtum, non ſolùm vt moreretur pro nobis, verùm etiam vt eſſet noſtrum ſpirituale pabulum & alimentum, quemadmodū proditum eſt nobis, cum verbo diuino, tū ſacramentis ſanctiſſimi corporis & ſanguinis ſui, tam ſalutaribus ijs qui dignè recipiunt, & tam tremendis è contrà ijs qui recipiunt indignè: meum eſt exhortari vos, vt diligēter trutinetis amplitudinem & dignitatem huius ſancti myſterij, & ingens periculum indignæ receptionis eius, & non ſecus deſcēdere in vos, & explorare cōſciētias veſtras, quàm ſi deberetis, ſancti ac impolluti adire diuiniſſimū & cœleſte epulū, ſic vt nullo modo adire liceat vobis, deſtitutis veſte illa nuptiali, quam Dominus Mat. 22. poſcit in ſacra ſcriptura, dummodo recipi velitis vt digni conuiuæ huiuſmodi cœleſtis menſæ. Ratio autem & via ad hāc rem, hæc eſt quam ſubdo.

Primū oportet explorare vitam & mores veſtros ad normam mandatorum Dei,

& quicunq; intelligetis vos neutiquā ſatiſfeciſſe, voluntate, dicto, vel opere, in eo gemere & deplorare impiam veſtrā vitā, cōfitentes vos omnipotenti Deo, cum firmo & conſtanti propoſito reſipiſcendi.

Quòd ſi deprehēderitis veſtra iniquè facta eius farinæ eſſe, vt non ſolùm in Deum, ſed in proximos etiam commiſſa ſint, tum illis quidem conciliabitis voſipſi, parati ad ſatisfaciendum pro virili, in omnes iniurias & iniuſtitias, illis per vos illatas: nec minus parati ad condonandum omnibus in vos iniquè patratis, ſimiliter ac veniam erratorum conſequi veletis ipſi à Domino. Nam abſq; hoc, receptio huius ſacrę Communionis, non ſolùm nō conducit, ſed adauget potiùs veſtram condemnationem. Et propterea quòd non eſt fas quenquam accedere ad hæc myſteria, niſi ſolida fiducia miſericordiæ diuinæ, & ſedata ac tranquilla conſcientia eò incitatum: idcircò ſi quiſquā è vobis ſit, qui ſuperioribus rationibus nō poſſit pacare ſuam conſcientiam, verùm eget ampliore conſolatione, tū me petat, aut aliquem alium conſultum & eruditū miniſtrū verbi diuini, & nudet vulnus, vt poſſit recipere ſpirituale conſiliū admonitionē, & ſolatium, vt conſcientiæ leuetur onus, & vt miniſterio verbi diuini conſe-

quatur

quatur fomẽtum & beneficium abſolutionis, ad pacificationem cõſcientiæ, & amotionem omnis ſcrupuli ac hæſitationis.

Tunc Miniſter recitabit hanc exhortationem.

DIlecti in Domino, qui conſtituiſtis cõmunicare corpori & ſanguini Domini noſtri Ieſu Chriſti, neceſſe eſt vt ad memoriam reuocetis, quid ſcripſerit ſanctus Paulus Corinthijs, & quomodo exhortetur eos, vt quilibet ſeipſum probet, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat. Nã ſicut magnum beneficium eſt ſpiritualiter manducare corpus, & bibere ſanguinem Chriſti, manere in Chriſto, & habere Chriſtũ in ſe habitãtẽ, ac vnũ effici cũ ipſo, quod cõtigit illis qui dignè accedunt, id eſt, corde contrito & humiliato, cum vera fide ac fiducia certa miſericordiæ promiſſæ per Chriſtũ. Ita præſens periculũ eſt, ſi indignè accedamus, quia efficimur rei corporis & ſanguinis Chriſti ſeruatoris noſtri, & ad iudiciũ & cõdemnationẽ mãducam⁹, propterea quòd nõ diſcernim⁹ corp⁹ Domini. Sed ipſius irã & indignationem nobis accerſimus, ac prouocamus eum, vt nos puniat diuerſis plagis morbis, & morte. Quare ſi quis blaſphemus verbi Dei hoſtis, adulter,

1.Cor.11.

flagrans ira, odio, aut reus alterius criminis ſit, is nõ audeat accedere ad mẽſam Domini. Sed antè defleat peccata ſua, quã accedat, ne poſt acceptũ illud ſalutare ſacramẽtũ, ſimul intret in eũ Satanas, ſicut in Iudã, vt eũ repleat omni iniquitate, & perducat ad exitium corporis & animæ. Quare fratres, voſipſos iudicate, ne à Domino iudicemini: pœniteat vos ſeriò præteritorum peccatorũ, toto pectore confidite ſeruatori noſtro Chriſto. Emẽdate vitam, & diligite omnes homines ex animo, ita enim efficiemini verè participes horum myſteriorum. Sed ante omnia neceſſe eſt, vt maxima cum humilitate, & ex corde agamus gratias Deo Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, quòd redemit mundũ per paſſionem & mortem ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, veri Dei & veri hominis, qui ſe humiliauit vſque ad mortẽ, mortem autẽ crucis, pro nobis miſeris peccatoribus, habitantibus in tenebris & vmbra mortis, vt nos efficeret filios Dei, & hæredes vitæ æternæ. Ad hunc enim finem inſtitutum eſt ſacramẽtum, vt ſemper memores eſſemus infiniti amoris, magiſtri & vnici mediatoris noſtri Ieſu Chriſti hoc pacto pro nobis morientis, & innumerabilium beneficiorum, quæ per effuſionẽ pretioſi ſui ſanguinis nobis obtinuit, &

inſtituit

inſtituit & ordinauit ſacra myſteria, quaſi pignus amoris & perpetuum monumẽtum mortis ſuæ, ad magnam & æternam conſolationem noſtri. Ei autem vnà cum patre & ſpiritu ſancto agamus gratias, vt meritò debemus, & humiliemus noſmetipſos, ac ſubijciamus eius ſanctiſſimæ voluntati, & ſtudeamus ei obſequi in vera ſanctitate & iuſtitia, omnibus diebus vitæ noſtræ.

Deinde miniſter alloquetur communicaturos hijs verbis.

VOs quos verè & ſeriò pœnitet de peccatis veſtris coram Deo, & reconciliati eſtis proximis, ac diligitis omnes homines ex animo, & conſtituiſtis poſthac ducere vitam nouam iuxta præcepta Dei, & deinceps ſoliciti eſtis ambulare in vijs eius ſanctis: accedite propius, vt percipiatis hoc ſalutare ſacramentũ ad veſtram cõſolationem, confitemini humiliter peccata veſtra Deo & Eccleſię, hîc congregatę in nomine ipſius, ſuppliciter flectentes genua.

Tunc fiat hæc generalis confeſſio, nomine eorum qui communicaturi ſunt, vel per eorum aliquem, vel per vnum ex Miniſtris, aut per ipſum Sacerdotem, omnibus ſubmiſſè genua flectentibus.

OMnipotens Deus, pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, conditor omnium rerum, iudex vniuerſorum mortalium, nos confitemur & deploramus noſtra multiplicia peccata, & iniquitates, quas ſubinde per omnem vitam contumaciter deſignauimus, cogitatione, verbis, facto, contra diuinam maieſtatem tuam, prouocantes iuſtiſſimam iram & indignationem tuam aduerſus nos: verè enim ex animo dolem⁹, & feriò nos pœnitet de peccatis noſtris: eorum commemoratio eſt nobis acerbiſſima, illorum grauitatem ferre non poſſumus. Miſerere noſtri, miſerere noſtri, miſericordiſſime Pater, propter filium tuum Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtũ. Condona nobis peccata prȩterita, & cõcede, vt ſemper poſt hac ſeruiamus & placeamus tibi in nouitate vitæ, ad laudem & gloriam nominis tui. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Deinde eriget ſe Sacerdos, (aut Epiſcopus ſi adſit) & conuerſus ad populum ſic loquetur.

OMnipotens Deus Pater noſter cœleſtis, qui pro immenſa ſua miſericordia pollicitus eſt omnibus ſeriò pœnitentibus & vera fide ad illum conuerſis, peccatorum

ſuorum

ſuorum remiſſionem, miſereatur veſtri, remittat & condonet vobis omnia peccata veſtra, confirmet & corroboret vos in omni opere bono, & perducat vos ad vitam æternam. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Sic Miniſter etiam dicet.

AVdite quomodo Chriſtus ad ſe inuitat peccatores, & eos cōſoletur verbis omni conſolatione pleniſſimis.

Venite (inquit) ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego vos reficiam.

Sic Deus dilexit mundum, vt filium ſuũ vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum: non pereat, ſed habeat vitam æternam.

Audite etiam quid Sanctus Paulus dicat.

Fidelis ſermo, & omni obſeruatione digniſſimus, Chriſtus Ieſus venit in hunc mũdum, vt ſaluos faceret peccatores.

Audite etiam quid Diuus Ioannes dicat.

Si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem, Ieſum Chriſtum iuſtũ, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris.

Quo finito, Miniſter procedendo dicet,

Surſum corda.

Reſponſio.

Habemus ad Dominum.

Miniſter.

Gratias agamus Domino Deo noſtro.

Reſponſio.

Dignum & iuſtum eſt.

Miniſter.

Verè dignum & iuſtum eſt, quodq́; iurè debemus, nos tibi ſemper & vbique gratias agere, Domine, ſancte pater, omnipopotens, æterne Deus.

Sequetur propria præfatio, ſi quæ ſit aſſignata, alioqui ſtatim ſubiungetur,

Idò cum Angelis. &c.

Propriæ Præfationes.

Die natiuitatis & ſeptem diebus ſequentibus.

QVia dediſti nobis vnicum filium tuum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem hodierna die pro nobis naſci voluiſti. Et per operationem ſancti Spiritus fieri verum hominem ex virgine Maria matre ſua, ſine labe peccati, vt

vt nos ab omni peccato mundaret. Ideò cum Angelis & Archangelis, &c.

Die Paſchæ, & ſeptem diebus ſequentibus.

IN primis autẽ, laudamus te propter glorioſam filij tui Ieſu Chriſti Domini noſtri reſurrectionem. Ipſe enim verè paſchalis eſt agnus, pro nobis oblatus, qui abſtulit peccatum mundi: qui mortem moriendo deſtruxit, & reſurgendo nobis vitã æternam reparauit. Ideóque cum Angelis, &c.

Die Aſcenſionis, & ſeptem diebus ſequentibus.

PEr dilectiſſimũ filium tuũ Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui poſt glorioſam reſurrectionem ſuam omnibus diſcipulis ſuis manifeſtus apparuit, & ipſis cernentibus eleuatus eſt in cælum, vt nobis præparet locum: & vbi ipſe eſſet, iſtic nos aſcẽdamus, & cum eo regnemus in gloria. Ideò cum Angelis, &c.

Die Pentecoſtes, & ſex diebus ſequentibus.

PEr Ieſum Chriſtum Dominum noſtrũ, iuxta cuius certiſſimam promiſſionem Spiritus Sanctus hodierna die cum ſubito & vehementi ſonitu de cœlo deſcendit, & ſuper Apoſtolos in figura linguarum ardẽ-

tium reſedit, vt eos doceret, atque induceret in omnem veritatem: contulitque eis donum linguarum, & fortitudinem confitendi, ac prædicādi Euangelium omni nationi, vt ex tenebris & roris ad veram lucem, & ad cognoſcendum te Ieſúmque Chriſtum filium tuum ritè perueniremus. Ideò cum Angelis, &c.

In feſto Trinitatis tantùm.

VErè dignum & iuſtum. (vt ſupra) qui vnus es Deus, vnus es Dominus, non in vnius ſingularitate perſonæ, ſed cum Trinitate perſonarũ, in vnitate ſubſtantiæ. Quod enim de gloria Patris credimus, hoc de filio tuo, hoc de Spiritu ſancto, ſine differētia diſcretionis ſentimus: Ideò cùm Angelis, &c.

Poſt quas præfationes ſequetur immediatè.

IDeò cum Angelis & Archāgelis, cúmque omni militia cœleſtis exercitus, hymnum glorioſo nomini tuo canimus, te ſine fine laudantes ac dicentes: Sanctus, ſanctus, ſanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni ſunt cœli & terra gloria tua, Oſanna in excelſis.

Tunc ſacerdos apud dominicam menſam nomine eorum, qui communicare volunt, ſic orabit genibus flexis.

NOn accedimus ad hanc mēſam tuam, ô miſericors Domine, fiducia iuſtitiæ noſtræ,

noſtræ, ſed in multitudine miſerationum tuarum. Neque enim ſumus digni, vt colligamus micas de mẽſa tua. Sed tu es idem Dominus, cuius ſemper proprium eſt miſereri. Concede igitur miſericors Domine, vt ſic edamus carnem dilecti filij tui Ieſu Chriſti, & bibamus eius ſanguinem, vt noſtra corpora peccatis inquinata, munda fiant, perceptione ſacratiſſimi corporis ſui, & noſtræ animæ lauentur in precioſo ſanguine ſuo: vt perpetuò habitemus in eo, & ipſe in nobis. Amen.

Poſteà Sacerdos erigens ſe, dicet.

O Deus omnipotens, Pater noſter cœleſtis, qui ex immenſa tua miſericordia, dediſti nobis vnicum filium tuum Ieſum Chriſtum, pro noſtra redemptione mortem in cruce pati, ibique vnica illa oblatione qua ſeſe ſemel obtulit, perfectum, plenum, & ſufficiens ſacrificium, hoſtiam & ſatisfactionem integram faceret pro peccatis totius mundi: quique inſtituit, ac in ſuo ſacroſancto Euangelio præcepit, perpetuam memoriam præcioſæ ſuæ mortis celebrare, vſque dum rediret. Exaudi nos quæſumus miſericors pater, & concede, vt nos ſumentes has tuas creaturas panis & vini, iuxta ſacroſanctam inſtitutionem Filij tui, ſerua-

toris noſtri Ieſu Chriſti, in memoriam eius mortis & paſſionis, participes ſimus ſanctiſſimi corporis & ſanguinis eius. Qui eadem nocte qua tradebatur, accepit panem, & gratias agens, fregit, ac dedit diſcipulis ſuis, dicens: Accipite, comedite, hoc eſt corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam commemorationem. Simili modo, poſtquam cœnatum eſt, accepit calicem, & gratias agens, dedit illis, dicens: Bibite ex eo omnes: hic eſt enim ſanguis meus noui Teſtamēti, qui pro vobis & pro multis effunditur, in remiſſionem peccatorum. Hoc facite quotieſcunque biberitis, in meam commemorationem.

Mat. 26. Marc 14. Luc. 22.

Tunc Miniſter ipſe primo recipiet Euchariſtiam ſub vtraque ſpecie, proximo loco tradet idem reliquis Miniſtris, ſi qui adſint, vt præcipuum miniſtrum adiuuent.

Deinde Miniſter tradet Euchariſtiam populo in manus, genibus flexis, & cùm exhibet panem, dicet

Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti, quod pro te traditum eſt, cōſeruet corpus tuum, & animam tuam in vitam æternam.

Et, Accipe & ede hoc, in memoriam quod Chriſtus mortuus ſit pro te: fide illum ede, in corde tuo, cum gratiarum actione.

Mini-

Miniſter cùm exhibet poculum, dicet,

Sanguis Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui pro te effuſus eſt, conſeruet corpus tuum, & animam tuam in vitam æternam.

Et, Bibe hoc, in memoriam Chriſti ſanguinem pro te effuſum eſſe, & gratias age.

Tunc Miniſter dicet orationem Dominicam, Et populus recitabit poſt illum ſingulas petitiones.

Deinde dicetur oratio ſequens.

O Domine cæleſtis pater, nos humiles ſerui tui ſupplices rogamus paternam tuam bonitatem, vt hoc noſtrum ſacrificiũ laudis & gratiarum actionis, benignè accipias: humiliter ſupplicãtes, vt propter merita & mortem filij tui Ieſu Chriſti, & per fidem in illius ſanguinem, concedas, vt nos cum vniuerſa Eccleſia, remiſſionem peccatorum, cæteráque beneficia paſſionis illius conſequamur. Atque hic etiam offerimus, & præſentamus tibi Domine, noſipſos, animas noſtras, & corpora noſtra, hoſtiam rationalem, ſanctam, & viuam: te humiliter obſecrantes, vt quotquot participes ſumus huius ſacroſanctæ Cõmunionis, tua gratia & cœleſti benedictione repleamur. Et quãquam indigni ſumus, propter multitudinẽ peccatorum noſtrorum, qui tibi vllum ſa-

crificium offeramus, tamen ſupplicamus, vt acceptam habeas hanc noſtram ſeruitutem & debitum obſequium, non intuendo noſtra merita, ſed condonando noſtra peccata. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, per quem, & cum quo, in vnitate ſancti Spiritus, ſit tibi omnipotens pater, omnis honor & gloria, in omnem æternitatem. Amen.

Vel iſta Oratio.

OMnipotens æterne Deus, immortales tibi ex animo gratias agimus, quòd nos qui hæc ſacroſancta myſteria ritè percepimus, paſcere digneris ſpirituali cibo præcioſiſſimi corporis & ſanguinis Filii tui ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, nóſque certos reddis, horum participatione de tuo fauore ac gratia erga nos, & quòd ſumus vera membra in corpore tuo myſtico, incorporata, quod eſt ſancta communio omnium fidelium, quódque hæredes ſumus ſecundum ſpem vitæ æternæ, per merita præcioſiſſimæ mortis & paſſionis dilectiſſimi filij tui. Nos ergo ſupplices rogamus, ô pater cœleſtis, ita nos tua gratia ſemper adſis, vt in hac ſanctiſſima communione perſeueremus, & omnia huiuſmodi opera bona faciamus, quæ tu præparaſti vt in eis ambulemus,

lemus, per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, cui cum Spiritu ſancto, tibi ſit omnis honor & gloria in omnem æternitatẽ. Amẽ.

Deinde dicatur aut canatur.

GLoria in excelſis Deo. Et in terra pax, hominibus bonæ volũtatis. Laudamus te, Benedicimus te, Adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi, propter magnam gloriam tuã. Domine Deus rex cœleſtis, Deus pater omnipotens, Domine fili vnigenite, Ieſu Chriſte. Domine Deus agnus dei, filius Patris, Qui tollis peccata mundi, miſerere nobis. Qui tollis peccata mundi, ſuſcipe deprecationem noſtram. Qui ſedes ad dexteram Dei patris, miſerere nobis. Quoniam tu ſolus ſanctus, tu ſolus Dominus, tu ſolus altiſſimus, Ieſu Chriſte. Cũ ſancto ſpiritu, in gloria Dei patris. Amẽ.

Poſtremò Sacerdos vel Epiſcopus, ſi adſit, dimittet eos, hac benedictione.

PAx Dei, quæ ſuperat omnem intellectum, conſeruet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione & amore Dei, & filij eius Ieſu Chriſti Domini noſtri: & fauor omnipotentis Dei, patris, filij, & Spiritus ſancti, vobis adſit, ſempérque vobiſcum maneat.

Sequuntur Collectæ dicendæ poſt offertoriũ, quando non adſunt communicantes; quolibet tali die vna, quoties occaſio datur, poſt collectas matutinarum & veſpertinarum precum, vel Litaniæ, quæ etiam dici poſſunt pro arbitrio miniſtri.

ADeſto ſupplicationibus noſtris miſericors Deus, & viam famulorum tuorũ in ſalutis tuæ proſperitate diſpone, vt inter omnes huius vitæ varietates & caſus, tuo ſemper protegantur beneficentiſſimo & prompto auxilio. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

DIrigere & ſanctificare, & regere dignare, Domine ſancte pater omnipotens æterne Deus, corda & corpora noſtra in lege tua, & operibus mandatorum tuorum, vt hic & in æternũ, te auxiliante, ſemper ſani corpore, ſalui animo ſimus. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum.

LArgire quæſumus omnipotens Deus, vt verba quæ externis auribus hodie percepimus, ita cordibus noſtris per tuam gratiam intus inſerantur, vt fructum bonæ vitæ ſemper in nobis proferant, ad laudẽ & gloriam tui nominis. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Actio-

ACtiones noſtras quæſumus Domine, aſpirendo præueni, & adiuuando proſequere, vt in omnibus noſtris actionibus incœptis, continuatis & in te finitis, ſacroſanctum nomen tuum glorificemus, & tādē tua benignitate gaudijs perfruamur æternis. Per Ieſum Chriſtū Dominū noſtrum.

OMnipotens Deus, fons omnis ſapientiæ, qui non ſolùm quibus rebus opus nobis ſit, antequam quicquā petimus, noueris, ſed etiam noſtram in petendo ignorantiam vides: rogamus tuam clementiam, miſereſcat te noſtrarū infirmitatum, & quæ vel propter indignitatem noſtram non audemus, vel propter cæcitatem noſtram petere nō poſſumus, tu ea nobis largiri digneris, per merita filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui tecum viuit & regnat Deus, in omnem æternitatem. Amen.

OMnipotens Deus, qui promiſiſti te auditurum preces eorum, qui in nomine filij tui poſtulant: aures tuas clementer precibus noſtris accommoda, & præſta, vt quæ pro voluntate tua fideliter à te petimus, efficaciter conſequamur, ad noſtram neceſſitatem ſubleuēdam, & gloriam tuam promouendam. Per Ieſum Chriſtum Dominū noſtrum. Amen.

Diebus feſtis, ſi non adſint communicantes, dicentur tamen omnia quæ præſcripta ſunt, vſque ad finem homiliæ, addendo orationem illam generalem pro vniuerſali ſtatu totius militantis Eccleſiæ, atque vnam aut alteram è Collectis præcedentibus, vt occaſio erit.

Ac ipſa quidem Cœna Domini nunquam celebrabitur, niſi iuſtus ſit hominum numerus, qui cum miniſtro communicent, pro vt ipſi videbitur.

Quòd ſi non ſint plures in Parœcia, quàm viginti maturæ ad communicandum diſcretionis, nulla tamen Communio erit, niſi quatuor, vel minimum tres cum miniſtro communicent.

In Eccleſiis verò cathedralibus & collegiatis, in quibus plures exiſtant miniſtri ac diaconi, omnes ſingulo die dominico, ad minimum cœnam vnà cum miniſtro, niſi legitima excuſatio intercedat, participabunt.

At tollendam autem ſuperſtitionem, quam quiuis in pane vel vino collocare poterit, ſufficiet eiuſmodi eſſe panem, qui ad menſam cum reliquis cibis ſumi ſolet, ſed tamen optimus ac puriſſimus, qui è tritico confectus commodè parari poſſit. Si verò quicquam panis vel vini ſuperfuerit, miniſter ſibi ad ſuos vſus capiet. Panis autem ac vinum in Communionem præparatum, per miniſtrum atque edituos, Parœciæ ſumpti-

ſumptibus parabuntur, ipſáque Parœcia eiuſmodi pecuniarum ſummis, reliquíſque impenſis quas domatim hactenus ſingulis diebus dominicis pro eiſdem erogarunt, liberabitur.

Atque hîc obſerua, vnumquemque è Parœcia ter ad minimum ſingulis annis communicare opportere, nominatim verò ad Paſcha, ac ſacramenta cæteróſque ritus, iuxtà huius libri formam percipere. Vnuſquiſque porrò ad Paſcha rationem cum ſuo rectore, vicario, vel miniſtro, eiúſque vel eorum deputatis annuatim conferet, eiſdémque omnia eccleſiaſtica debita, eo tempore ſolita numerari, perſoluet.

Hic ſequatur ordo baptiſmi publici.

Ordo Baptiſmi tenendus in Eccleſia.

EX *vetuſtis ſcriptoribus apparet Sacramentum Baptiſmi apud veteres, duobus tantũ anni temporibus, Paſcatis ſcilicet, & Pentecoſtes, vulgo miniſtrari ſolitum. Quibus quidem temporibus publicè celebrabatur in preſentia totius Eccleſiæ, Hanc conſuetudinem, iam quidem exoletam, quamuis propter multas cauſas nõ poſſit cõmodè reſtitui, viſum eſt tamẽ quàm proximè poterimus ſequi. Quamobrem admonendus eſt Populus cõmodiſſimũ eſſe vt Baptiſ-*

mus Dominicis tantum & reliquis Feſtis diebus adminiſtretur, cum maxima Populi frequentia confluxerit: tum vt congregatio preſens recens baptiſatos teſtetur recipi in numerum Eccleſiæ Chriſti: tum vt omnes qui adfuerint ex infantium tinctione propriæ profeſſionis in Baptiſmo factæ admoneantur. Quibus etiam de cauſis aptiſſimum videtur, vt Baptiſmus Anglico Idiomate adminiſtretur. Quod ſi tamen neceſſitas vrgere videbitur nihil prohibet quominus domi infantes baptiſentur. Cum die Dominico aut aliquo Feſto infantes fuerint baptiſandi, Parentes eorum vel præcedenti veſperi vel mane ante initium Matutinarum precum Miniſtrum eius rei admonebunt, & deinde ſuſceptores vna cum populo & infantibus ad baptiſterium parati ſint, ſtatim à finita poſteriori lectione vel Matutinarum, vel ſi commodius Miniſtro videbitur, Veſpertinarum precum. Quo in loco cùm adfuerint, Miniſter interrogabit vtrum infantes baptiſati ſint necne. Quod ſi reſpondeant non eſſe baptiſatos: Addet.

QVoniam, dilectiſſimi fratres, omnes homines in peccatis concepti ſint & nati, & ſeruator noſter Chriſtus dicat neminem ingredi poſſe in regnum Dei, niſi renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto: obſecro

obſecro vos vt Deum Patrem per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum inuocetis, vt pro benigna ſua miſericordia dignetur iſtis infantibus concedēre quod à ſua natura habere nō poſſunt, hoc,ſcilicet,eſt,vt baptiſati aqua & Spiritu ſancto recipiātur in ſanctam Chriſti Eccleſiam, & eiuſdem viua & vera membra efficiantur.

Tunc dicet Miniſter. Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui pro ingēti miſericordia tua ex aquarum periculo Noha & familiam eius Arca liberaſti, & Iſraelem populum tuum per mare rubrum traduxiſti incolumen, effigiem ea re præbens ſacri baptiſmatis,& per Baptiſmum dilecti filij tui Ieſu Chriſti ad miſticam ablutionem peccatorum Iordanis fluuium & reliquas omnes aquas ſanctificaſti, te ſuppliciter queſumus pro infinita miſericordia tua, vt benigniter hos infantes reſpicias, ſanctifices, abluas tuo ſancto ſpiritu, vt hoc pacto ab ira tua liberati, in arcam eccleſiæ Chriſti recipiantur: & fide firmi, ſpe læti, charitate radicati, ita fluctus huius turbulentiſſimi ſeculi tranſeant, vt tandem perueniant ad terram vitæ perennis, ibi tecum perpetuò regnaturi, per

Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

OMnipotens immortalis Deus, auxilium indigentium patrocinium ad te confugientium, vita credentium, reſurrectio mortuorum, te oramus pro hijs infantibus, vt accedentes ad ſacrum Baptiſma tuum per ſpiritualem regenerationem peccatorum remiſſionem conſequantur. Recipe eos (Domine) prout promiſiſti per dilectum filium tuum, dicentem: Petite, & accipietis, quærite, & inuenietis, pulſate, & aperietur vobis. Da igitur nobis nunc petentibus, inueniamus quærentes, aperiatur pulſantibus, vt iſti infantes benedictionem cœleſtis ablutionis conſequãtur, & ad æternum regnum tuum perueniant, quod promiſiſti. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Tunc dicet Miniſter.

Audite verba Euangelij ſcripti per diuum Marcum, capite Decimo.

QVodam tempore attulerunt ad illum Pueros, vt tangeret illos: diſcipuli verò increpabant eos qui adducebãt. Cùm vidiſſet autem Ieſus, indignatus eſt, & dixit illis: Sinite pueros venire ad me, ne prohibete

hibete illos, talium enim eſt regnum Dei. Amen dico vobis, quicunque non acceperit regnum Dei tanquam puer, haud quaquam ingredietur in illud. Et cùm cepiſſet eos in vlnas ſuas, impoſitis manibus ſuper illos, benedixit eis.

Perlecto Euangelio, hac breui exhortatione vtetur Miniſter ſuper verbis Euangelij.

AVditis, chariſſimi, in hoc Euangelio verba ſeruatoris Chriſti, quòd præceperit pueros ad ſe adduci, quomodo diſcipulos reprehenderit, qui voluiſſent eos à ſe prohibere, quemadmodum omnes exhortatus ſit, vt eorum imitarentur innocentiam. Intelligitis vt externo geſtu, & facto ſuo benignam animi propentionem in ipſos declarauit, vlnis complexus eſt. Manus ſuper eos impoſuit, & benedixit. Nolite igitur dubitare, ſed confidite potius illum pari benignitate, & hos infantes comprehenſurum, vlnis miſericordiæ ſuæ complexurum, benedictione vitæ cæleſtis donaturum, & immortalis regni participes redditurũ. Quamobrem nos hunc in modum perſuaſi de benigna voluntate cœleſtis patris erga hos infantes, per filium ſuum Chriſtum Ieſum, nec quicquam dubi-

tantes hoc pietatis noſtræ officium illi gratum fore, ſumma cum fide & pietate gratias agamus, dicentes.

OMnipotens æterne Deus, cœleſtis pater, ſuppliciter tibi gratias agimus, quod nos dignatus ſis ad fidem in te, & cognitionē gratiæ tuæ vocare, auge quæſumus & hanc in nobis fidem & cognitionem in perpetuo confirma. Spiritum ſanctum tuum his infantibus concede, vt renati æternæ ſalutis hæredes fiant, per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui tecum viuit & regnat, vna cum ſancto Spiritu, nūc & in æternum. Amen.

Tunc miniſter hac oratione ad ſuſceptores, vtetur.

HOs infantes (dilectiſſimi) baptiſandos adduxiſtis, oraſtis vt Dominus noſter Ieſus Chriſtus dignaretur eos recipere, manus ſuper eos imponere, benedicere, à peccatis abſoluere, regnum cæleſte & vitā æternā condonare. Audiſtis præterea Dominum Ieſum Chriſtū in Euāgelio promiſiſſe hæc omnia pro quibus oraſtis ſe cōceſſurū. Quod ille quidem pro ſe proculdubio pręſtabit. Itaq; cum hac promiſſione Chriſtus ſe obſtrinxerit, infantes etiam iſtos oportet per vos vades, & fideiuſſores ſuos polliceri, renun-

renuntiaturos ſe Diabolo & omnibus operibus eius, conſtanter fidem habituros ſacro Dei verbo, obedienterque eius mandata obſeruaturos.

Tunc Miniſter, vt ſequitur, ſuſceptores interrogabit.

Renuntiás ne Diabolo, & omnibus operibus eius, inani pōpæ & gloriæ huius ſeculi, cū omnibus eiuſdem auaris deſiderijs & carnis concupiſcentijs, vt nec ſequi eas volueris, nec te ab illis abduci ſinêris.

Reſponſum.

Illis ego omnibus renuntio.

Miniſter.

Credis ne in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Ieſum Chriſtum filium eius vnicum Dominū noſtrum, conceptum ex Spiritu ſancto, natum ex Maria virgine? Credis eundem paſſum fuiſſe ſub Pontio Pilato, crucifixū, mortuū, ſepultum, ac deſcendiſſe ad inferos, & tertia die reſurrexiſſe à mortuis? Credis eum aſcendiſſe in cœlum, & ſedere ad dexteram Dei Patris omnipotentis, & illinc iterū vēturū eſſe, in fine ſeculi, ad iudicandū viuos & mortuos? Credis item in Spiritum ſanctum? Credis ſanctam catholicam Eccleſiam, ſanctorum communionem, remiſſio-

nem peccatorum, carnis reſurrectionem, & æternam vitam poſt mortem.

Reſponſum.

Omnia hæc firmiter credo.

Miniſter.

Cupíſne in hanc fidem baptizari?

Reſponſum.

Cupio.

Tunc Miniſter dicet.

COncede quæſumus miſericors Deus, vt vetus Adam ita in iſtis infantibus ſepeliatur, vt nouus homo in eiſdem excitetur. Amen.

Concede, vt omnes carnales affectiones in ipſis moriantur, & omnia ſpiritualia viuant & creſcant. Amen.

Concede illis vim & poteſtatem vincendi & triumphandi de Satana, Mundo & Carne. Amen.

Concede, vt quicunque hîc per noſtrum officium & miniſterium tibi dicatus ſit, donetur etiam cœleſtibus virtutibus & æterno pręmio, per tuam miſericordiam, benigniſſime Deus, qui viuis & regnas in omne æuum. Amen.

OMnipotēs immortalis Deus, cuius chariſſimus filius Ieſus Chriſtus, ex pretioſo

tioſo latere aquã ſimul & ſanguinem profudit, in remiſſionẽ peccatorũ noſtrorũ, & diſcipulis pręcepit, vt euntes docerent omnes gẽtes, baptiſantes eos in nomine Patris & Filij, & Spiritus ſancti: reſpice quæſmus preces eccleſiæ tuę, & cõcede vt omnes ſerui tui in hac aqua baptiſandi, accipiãt plenitudinẽ gratiæ tuæ, & ſemper maneant in numero fidelium & electorum filiorum tuorum. Per Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum. Amen.

Tunc Miniſter infantem in manus accipiens, nomen interrogabit, & ipſum nomine compellans in aquam cautè, & circumſpectè immerget, dicens:

N. Ego baptiſo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Quod ſi infans infirmus ſit, ſatis fuerit aquam illi leniter infudiſſe, dicens, vt ſuprà.

N. Ego baptiſo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Deinde Miniſter facto crucis ſigno in fronte infantis, dicet:

Nos recepimus hũc infantem in cœtũ gre-

gis Chriſti, & illum notamus ſigno crucis, in teſtimonium quod ipſum poſthac non pudebit confiteri fidem in Chriſtum crucifixum, & ſub eius ſigno contrà peccatum, mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelemq; eius miniſtrum & militem ad vitæ finem vſque permanere. Amen.

Tum Miniſter dicet.

CVm iam (chariſſimi) iſti infantes renati ſint & inſiti in corpus eccleſiæ Chriſti, gratias agamus Deo pro iſtis beneficijs, & vnanimi cōſenſu Deū omnipotētem cōprecemur, vt ſecundùm hoc initium, in vniuerſa reliqua vita dirigantur.

Tunc dicetur.

Pater noſter qui es. &c.

Miniſter autem addet.

INgentes tibi gratias agimus (miſericors Pater) quòd dignatus ſis tuo ſancto ſpiritu hunc infantem regignere, in filiū tuum adoptiuum admittere, & ad Eccleſiam tuam aggregare, ſuppliciter rogantes, concedas vt ipſe peccato mortuus, viuens iuſtitiæ, & cū Chriſto ſepultus in mortem, crucifigat veterem hominē, & penitùs aboleat corpus peccati, vt quemadmodum mortis filij

filij tui, ita etiam & reſurrectionis fiat particeps, vt tandem cum reliqua Eccleſia æterni regni tui hæreditatem conſequatur. Per Chriſtum Dominum noſtrū. Amen.

Denique ſuſceptoribus conuocatis, Miniſter hanc admonitionem addet,

QVoniam infantes iſti per vos promiſerint, renuntiaturos ſe Diabolo & omnibus eius operibus, in Deum autem credituros, & illi ſoli ſeruituros, meminiſſe vos oportet veſtri muneris eſſe & officij diligenter videre, vt quàm primùm per ętatem poterint, inſtituantur quàm ſolenne votū, quàm ſanctam profeſſionem per vos fecerint, quoque iſta melius cognoſcant, ſæpè commonebitis, vt ſacras conciones audiāt. Inprimis verò curabitis, vt Anglico ſermone diſcāt articulos fidei, orationē Dominicā, & decem præcepta Decalogi, cæteraque omnia quę ad animæ ſalutem Chriſtianum decet cognoſcere. Proſpicietis deniq;, vt ad piam & chriſtianā vitā ſtudioſè educētur, ſemper memores Baptiſmū effigiem nobis ob oculos proponere profeſſionis noſtræ: vt ſcilicet, Chriſti ſeruatoris exemplū imitemur, & ad eius ſimilitudinē cōformemur, vt quemadmodum ille pro nobis mortuus

eſt, & reſurrexit, ita nos etiam, qui baptiſamur, peccato quidem moriamur, reſurgamus autem ad vitæ nouitatem & rectitudinem, ſemper mortificātes prauas & corruptas carnis cōcupiſcentias, eximioſq; progreſſus facientes in omni virtute & pietate.

Mandabit etiam miniſter, vt pueri ad Epiſcopũ adducantur cõfirmandi, quamprimũ edidiſcerint articulos fidei, orationem Dominicam, & præcepta Decalogi, & in Catechiſmo eũ in finem promulgato, pleniùs aliquantũ inſtituãtur: prout in eodem præſcriptum eſt.

De his qui premente neceſſitate, domi *in priuatis ædibus baptizantur.*

Eccleſiarum Paſtores & Miniſtri ſubinde populum admonebunt, ne baptiſmum filiorum longiùs differant, quàm in diem Dominicã, aut feſtum diem proximè ſequentem natales infantium, niſi grauis admodum cauſa per miniſtrũ approbata coëgerit.

Commonefaciant etiam, vt ſine graui & neceſſaria cauſa domi intra priuatos parietes infantes non baptiſent. Cúm autem magna illos & dura neceſſitas vrgebit, hunc in modum facient.

Primùm, qui præſentes fuerint, Dei gratiam

&

& auxilium inuocabunt, dicentes Orationem Dominicam, ſi temporis anguſtia permiſerit. Deinde verò vnus nomine ipſum compellans, vel in aquam immerget, vel aqua perfundet, dicens.

N. Ego baptiſo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Ne dubitent autem, quin puer hunc in modum legitimè & plenè baptiſatus ſit: nec debet poſteà in Eccleſia baptiſmus repeti, quòd ſi tamen infans ad hanc rationem baptiſatus vixerit, vehementer expedit, vt in Eccleſiam adducatur, quo Miniſter experiatur & probet, num legitimè domi baptiſatus ſit. Quòd ſi illi qui infantem ſiſtent, reſpondebunt iam baptiſatum eſſe, vlterius interrogabit,

Per quem ſit baptiſatus?
Qui præſentes fuerint cùm baptiſaretur?
Vtrum Dei gratiam & auxilium in illa anguſtia inuocauerint?
Quo liquore illum baptiſarint?
Quibus verbis baptiſatus ſit?
Vtrum credant infantem legitimè & plenè baptiſatum?

Quòd ſi Miniſter ex reſponſionibus adferentium infantem itelligit omnia ritè & legitimè

facta, baptiſmum non repetet, ſed aſſumet illũ in gregem & populum Chriſtianum, dicens,

EGo vos certiores facio, quòd rectè præſtitiſtis veſtrum officium hac in re, iuſtumque ordinem retinuiſtis in baptiſmo huius infantis, qui natus in originali peccato, & ſub ira diuina, nunc eſt per Lauacrũ regenerationis in Baptiſmo, in numerum filiorum Dei relatus, & hæres factus æternæ vitæ. Dominus enim noſter Ieſus Chriſtus gratiam ſuam huiuſmodi infantibus adeò non denegat, vt eos amanter & benigniter inuitet, quemadmodum in ſacroſancto Euangelio, cum ingenti noſtra conſolatione habetur.

Euangelium. Marc.x.

Quodam tempore attulerunt ad illum pueros vt tangeret illos. &c.

Vt ſuprà in publico baptiſmate.

Sequetur etiã exhortatiuncula ſuperius præſcripta, donec peruentum fuerit ad poſtremam ſententiam, quæ ſic ſe habebit.

Quamobrem nos minimè neſcij fauoris, quẽ cœleſtis noſter pater gerit in hos infãtes, illuſtrati ac patefacti per filium eius Ieſum Chriſtũ, agamus illi gratias per fidem &

& pium affectum, & dicamus orationem quam Dominus ipſe docuit, & ad teſtificationem fidei noſtræ, recitemus articulos, compræhenſos in Symbolo.

Hic Miniſter cum ſuſceptoribus dicet:

Pater noſter qui es in cœlis. &c.

Deinde Miniſter quod ſit nomen infantis interrogabit, quod, cùm ſuſceptores pronuntiauerint, Miniſter addet.

Túne iſtius infantis nomine, renuntias Diabolo, & omnibus eius operibus, inani pompæ & gloriȩ huius ſeculi, cum omnibus auaris eiuſdem cupiditatibus & carnis concupiſcentijs, vt nec ſequi illa, nec ab eis abduci volueris?

Reſponſum.

Iſtis omnibus renuntio.

Miniſter.

Túne iſtius infantis nomine, hanc fidem profiteris? nempe te credere in Deum Patrem omnipotentem. &c.

Quæſt. Ecquid, credis eius nomine in Spiritum ſanctum? &c.

Reſponſum.

Hæc omnia ego conſtanter credo.

Tunc dicet Miniſter,

Oremus.

Omnipotens ſempiterne Deus cœleſtis Pater, ſupplices tibi gratias agimus,

quod dignatus ſis nos ad fidem in te, & cognitionem gratiæ tuæ vocare: Auge quæſumus & hanc in nobis fidem & cognitionem in perpetuum confirma. Spiritum ſanctum tuum huic infanti concede, vt is renatus, & hæres ſalutis æternæ factus, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, tuus vſque famulus perſeueret, tuamq́; promiſſionem conſequatur. Per eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate eiuſdẽ Spiritus ſancti, in omnem æternitatem. Amen.

Addetur etiam admonitio ad Suſceptores, vt ſupra.

Quoniam infans iſte, per vos promiſerit renuntiaturum ſe diabolo. &c.
Vt ſupra in publico Baptiſmo.

Quod ſi, vt aliquando contingit, infantem adferentes incertas reſponſiones fecerint: affirmauerintq́; ſe neſcire quid in tanta mentis conſternatione cogitarint, fecerint, dixerint, tunc Miniſter ad rationem publici Baptiſmi ſuperius præſcriptam omnia peraget, niſi quod in immergendo infante, ſic inquiet.

Quòd ſi anteà nõ ſis baptiſatus. N. Ego baptiſo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Confir-

Confirmatio, in qua Catechiſmus ad Pueros inſtituendos continetur.

VT confirmatio maiore cum Puerorum ædificatione adminiſtretur, iuxta Pauli doctrinam, præcipientis vt omnia ad ædificationem in Eccleſia fiant, viſum eſt, neminem ad confirmationem admittendum, niſi qui materna lingua Fidei articulos, Orationem Dominicã, Decalogi præcepta expeditè poterit, & memoriter pronuntiare, & ad reliquas item quæſtiones breuis illius Catechiſmi reſpondere, quas Epiſcopus, vel pro illius arbitrio, alius quicunque propoſuerit, hæc autẽ ratio plurimis de cauſis obſeruatu commodiſſima videtur.

Primùm, quia cùm pueri ad maturiorem ætatem iam peruenerint & didicerint, quæ & quanta ſuſceptores ipſorum nomine in Baptiſmo promiſerint, ipſi proprio ore, proprio conſenſu, publicè in conſpectu Eccleſiæ eadem agnoſcant, & confirment, profiteanturq́; ſe diuina gratia adiuuante conaturos ea omnia fideliter obſeruare, quibus iam ſuis verbis, ſua confeſſione aſſenſerint.

Secundò, quoniam confirmatio illis adhibetur qui iam Baptiſati ſunt, vt per impoſitionem manuum & orationem vires & defenſionẽ accipiant cõtra omnes inſultus, peccati, mũdi, & Diaboli, commodiſſimè adminiſtratur,

cum pueri eam ætatem attigerint, qua tùm per ſuã carnis infirmitatem, tum per varios huius mundi & Diaboli inſultus, in maximo periculo conſtituuntur, ne in grauiſſima peccata prolabantur.

Tertio, quòd non alienum ſit à conſuetudine Primitiuæ Eccleſiæ, qua ſuſceptum erat, vt cõfirmatio adhiberetur illis, qui ad ætatem maturiorem perueniſſent, vt ipſi iam in religione Chriſtiana inſtituti ſuam ipſorum fidẽ publicè profiterentur, & promitterent ſe Diuinæ voluntati & mandatis eius obtemperaturos.

Ne quiſquam verò putet ex dilatione confirmationis quicquam detrimenti filijs ſuis acceſſurum, ſed apud animum conſtituat ex Dei verbo clarum & perſpicuum eſſe infantes baptiſatos omnia habere ad ſalutem neceſſaria, certoq; certius ſalutem conſequi.

Catechiſmus memoriter à pueris edi- *ſcendus antequam ad confirmationem adducantur.*

Quæſtio.

QVod tibi nomen eſt?

Reſponſum.

N. vel N.

Quæſtio.

Quis tibi hoc nomen tribuit?

Reſponſum.

Reſponſum.

Suſceptores mei in Baptiſmo, in quo membrum Chriſti, filius Dei, & hæres regni cœlorum effectus ſum.

Quæſtio.

Quid tuo nomine tum ſuſceptores fecerunt?

Reſponſum.

Tria promiſerũt, primùm, renũtiaturũ me Diabolo & omnibus operibus eius, pompis & voluptatibus huius ſeculi & prauis concupiſcentijs carnis. Secundùm, crediturum me omnibus fidei articulis. Tertiùm, ſanctã Dei voluntatem, & omnia eius præcepta obſeruaturum, in eiſq; per omnem vitam, perambulaturum.

Quæſtio.

Putáſne te coram Deo deuinctum eſſe & obſtrictũ, vt ea omnia credas & facias quæ tuo nomine illi ſuſceperunt?

Reſponſum.

Equidem puto, Deoq; adiuuante ita faciam. Patri item cœleſti gratias ago immortales, quòd me dignatus ſit per Dominum Ieſum Chriſtum ad hanc ſalutis viam vocare, ipſumq; vehementer oro, vt me ita ſua gratia confirmet, in eadem vt permaneam ad finem vſque vitæ meæ.

Quæſtio.

Recita fidei articulos.

Reſponſum.

Credo in Deum Patrem omnipotẽtem, creatorem cœli & terræ, & in Ieſum Chriſtum filium eius vnicum Dominum noſtrũ. Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria virgine. Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus, deſcendit ad inferna. Tertia die reſurrexit à mortuis, aſcendit ad cœlos, ſedet ad dexteram Dei patris omnipotentis. Inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum. Sanctam Eccleſiam catholicam. Sanctorum communionem. Remiſſionem peccatorum. Carnis reſurrectionẽ. Et vitam æternam. Amen.

Quæſtio.

In illis fidei articulis quid præcipuè diſcendum arbitraris?

Reſponſum.

Primùm, diſco credendum mihi eſſe in Deum Patrem, qui & me & vniuerſum hunc mundum condidit. Secundò in Deum filium, qui & me & totum genus humanum redemit. Tertiò, in Spiritum ſanctum Deum, qui me & omnes Dei electos ſanctificat.

Quæſtio.

Quæſtio.

Dixeras ſuſceptores tuo nomine promiſiſſe, te mandata Dei obſeruaturum, dic igitur, quot ſunt illa?

Reſponſum.

Decem.

Quæſtio.

Quæ ſunt illa?

Reſponſum.

Quæ Deus ipſe prodidit capite vigeſimo Exodi, dicens: Ego ſum Deus tuus, qui te eduxi ex Ægypto ex domo ſeruitutis.

Non habebis Deos alienos coram me. 1

Non facies tibi ſimulachrum vllius rei, 2
quæ aut ſupra in cœlo ſit, aut infra in terra, aut in aquis infra terram. Non veneraberis ea neque coles. Nam ego ſum Dominus De⁹ tuus zelotypus, qui parentũ iniquitatẽ etiã in liberis vindico, ad tertiã vſq; quartamq́; progeniem oſorũ mei, clementiaq́; vtor ad milleſimam vſque progeniem erga mei amantes, meaq́; præcepta obſeruãtes.

Nomen Domini Dei tui inaniter non v- 3
ſurpabis, neque enim ſinet Deus impunitũ, qui eius nomen inaniter adhibuerit.

Diem Sabbathi ſanctè tranſigere me- 4
mento, ſex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. Septimo verò die, quod eſt Domini Dei tui Sabbathum, nullum opus

facies, nec tu, nec filius tuus, nec filia tua, nec ſeruus tuus, nec ancilla tua, neque iumentũ tuum, neque apud te degens peregrinus. Nam ſex diebus perfecit Deus cœlum & terram, & mare, & quicquid in illis continetur, ſeptimo quieuit. Itaque diem Sabbati ſacrum ſibiq; dicatum voluit.

5 Honora patrem & matrẽ, vt ſis longæuus ſuper terrã, quam daturus eſt tibi Dominus Deus tuus.

6 Non occides.

7 Non adulteraberis.

8 Non furaberis.

9 Non dices falſum teſtimonium contra proximum tuum.

10 Non concupiſces domum proximi tui, non vxorem, non ſeruum, non ancillam, nõ bouem, non aſinum, nec quicquam omninò aliud quod alterius ſit.

Quæſtio.

Quid ex iſtis mandatis tibi præcipuè diſcendum arbitraris?

Reſponſum.

Equidem duo ex illis diſco. Officium ſcilicet, primum in Deum, deinde etiam & in proximum.

Quæſtio.

Quod eſt in deum officium tuum?

Reſponſum.

Reſponſum.

Vt in illum credam, illum timeam, diligam ex toto corde, ex tota mente, ex totis viribus, vt illum colam, illi gratias agam, in illum ſolum fiduciam collocem, illum inuocem, illius nomen & ſacroſanctũ verbum adorem, illiq́ue ſemper ſeruiam omnibus diebus vitæ meæ.

Quæſtio.

Quod tuum eſt in proximum officium?

Reſponſum.

Vt illum æquè atque meipſum diligam: ita me erga alios geram, quemadmodum & illos erga me ſe gerere cupio. Parẽtes amore, veneratione, & ſubſidio complectar. Regalem maieſtatem eiúſque miniſtros honore & obedientia proſequar: erga omnes gubernatores, inſtitutores, paſtores ſpirituales, & magiſtros morigerum me & obedientem præbeam. Submiſſè me & reuerenter geram erga maiores. Neminem verbo aut facto lædam. In omnibus me iuſtũ, fidelem & integrum oſtendam. Odium intus in animo occultum non foueam. Manus à furto, linguam à mendacio, calumnia & obtrectatione cõtineam. Corpore me temperantem, ſobrium, caſtũ præbeam. Aliena denique vt bona non cõcupiſcam, ſed pro-

prio labore & induſtria ſtudeam ad victum neceſſaria comparare, eiq́ue vitæ rationi ſatisfacere, ad quam me Diuina prouidentia vocarit.

Quæſtio.

Hôc velim ſcias, optime fili, tuis te viribus iſta præſtare non poſſe, neque in Dei mandatis verſari, & illi prout decet, ſeruire, niſi ſingulari eius gratia adiutum: quam etiam diſcere oportet te ardentiſſimis precibus ſemper ab illo contendere. Audiam igitur an memoriter teneas orationem Dominicam?

Reſponſum.

Pater noſter qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua ſicut in cœlo, & in terra. Panẽ noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. Amen.

Quæſtio.

In hac oratione quid à Deo petis?

Reſponſum.

Equidem contendo à Domino Deo Patre cœleſti, bonorum omnium largitore, ita me omnéſque alios ſua gratia velit augere & confirmare, vt illum colamus, illi ſeruia-

ſeruiamus, & pro eo atque decet in omnibus obtemperemus: peto etiam, vt omnia nobis largiatur tum ad corporis incolumitatem, tum ad animæ ſalutem neceſſaria, vt ſua nos miſericordia cõplectatur, nobíſque noſtra peccata condonet, dignetúr nos ab omnibus periculis & animæ & corporis tueri, ab omniq́ue peccati & ſceleris contagione, ab hoſte ſpirituali Satana, morte & damnatione æterna liberare. Quæ quidem omnia ſpero pro ſua miſericordia & benignitate faciet, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Ideóque in extrema clauſula addo. Amen.

Quamprimùm pueri materna lingua memoriter teneãt Articulos fidei, orationem Dominicam, & præcepta Decalogi, poterúntque reſpondere ad quæſtiones iſtius Catechiſmi, vel ab Epiſcopo, vel ab alio quouis pro illius arbitrio propoſito, tum vt teſtem habeant, confirmationis ſuæ per aliquem Suſceptorem ad Epiſcopum confirmandi adducentur.

Epiſcopus autem hoc modo pueros confirmabit.

Confirmationis ratio.

Epiſcopus.

AVxilium noſtrum in nomine Domini.

Reſponſum.

Qui fecit cœlum & terram.

Epiſcopus.

Si nomen Domini benedictum.

Reſponſum.

Ab hoc præſenti tempore in omne vſque æuum.

Epiſcopus.

Domine, exaudi quæſumus orationem noſtram.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perueniat.

Epiſcopus. Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui hos ſeruos tuos per aquam & ſpiritum ſanctũ regenerare dignatus es, omniáque ijs peccata condonare, confirma eos quæſumus Domine, ſpiritu paracleto, muneráque diuinæ gratiæ tuæ in illis auge, Spiritum ſapientiæ & intellectus, Spiritum conſilij & fortitudinis, Spiritum ſcientiæ & veræ pietatis, denique ſpiritu ſancti timoris tui animos eorum ſemper reple. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Amen.

Tunc Epiſcopus manum in ſingulorum capita imponens, ſic dicet.

DEfende, Domine, hunc puerum cœleſti gratia, tuus vt ſemper maneat, quotidiè

tidiéque magis tuo ſancto ſpiritu augeatur, donec ad æternum regnũ tuum perueniat. Amen.

Epiſcopus addet,

Oremus.

OMnipotens æterne Deus, qui & voluntatem nobis & facultatem addis ad ea facienda, quæ bona ſunt, & tuæ maieſtati grata, ſupplices tibi preces fundimus pro his pueris, ſuper quos ad exemplum ſanctorum Apoſtolorum tuorum manus impoſuimus, vt certiores eos hoc ſigno redderemus tuæ in ipſos benignæ voluntatis, paterna tua manus queſumus ſemper eos protegat, & defendat ſpiritus ſanctus eos perpetuò, & ſic in ſcientiam & obedientiam verbi tui inducat, vt tãdem vitam æternam conſequantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ, qui tecum viuit & regnat verus Deus in omne æuum. Amen.

Epiſcopus tandem benedicet pueris, inquiens,

GRatia Dei omnipotentis, Patris, Filij, & Spiritus ſancti ſit ſuper vos, maneatq́; ſemper vobiſcum. Amen.

Cuiuſque parochiæ Miniſter, vel alius quiſpiam ab eo deſignatus, dominicis & feſtis die-

bus paulò antè veſpertinas preces publicè in templo pueros eo miſſos, pro temporis ratione diligenter inſtituet & examinabit in aliqua parte iſtius catechiſmi, prout ipſi commodum & opportunum videbitur.

Parentes ſimul & Domini curabunt vt filij & ſerui nondum in catechiſmo inſtituti, tempore cõſtituto ad templum veniant obedienter audituri, & etiam miniſtris obtemperaturi, donec in hoc libro præſcripta memoriter didicerint.

Quoties Epiſcopus indicauerit pueros aliquo opportuno in loco ad confirmationem coràm ſe eſſe adducendos: tunc cuiuſque parochiæ adminiſter, omnium puerorum in ſua parochia nomina, qui articulos fidei, orationem Dominicã, ac Decalogi præcepta recitare poſſunt, aut ipſe afferet, aut per ſcripta ad Epiſcopum mittet: tum etiam ſignificabit, quot eorum ſint, qui cæteris quæſtionibus hoc catechiſmo deſcriptis accommodatè poſſunt reſpondere.

Nemo autem ad ſacroſanctam Communionem prius admittatur, quàm & catechiſmum didicerit, & confirmatus fuerit.

Forma ſolennizandi
Matrimonium.

Primùm Banna ædenda ſiue promulganda ſunt

ſunt tribus diebus Dominicis vel Feſtiuis diuinorum officiorum tempore, populo præſente, iuxta antiquum morem. Quòd ſi perſonæ matrimonio coniugandæ in diuerſis degant Parochijs, banna promulgari in ſingulis debent. Nec præſumat Miniſter vnius Parochiæ, ſacram Matrimonij ceremoniam ſeu ſolennizationem peragere, niſi ab alterius parochiæ Miniſtro, certior factus fuerit in ſcriptis, de bannis tribus vicibus promulgatis. Conſtituto nuptiarum die, in nauem Eccleſiæ, ſiue frequentiorem cœtum venient qui ſunt connubio copulandi, vnà cum amicis & vicinis: Ac ibidem tum Miniſter incipiet ſic.

CONVENIMVS in hunc locum (dilectiſſimi) coràm Deo atque in conſpectu Eccleſiæ eius, vt hunc virum mulierémque hanc ſacro ſociemus coniugio: quod viuendi genus honorabile, primùm ab ipſo Deo in Paradiſo (dum adhuc homo in innocentia perſiſteret) inſtitutum eſt, myſticam illam inter Chriſtum & eius Eccleſiam nobis præfigurans vnionem: Qui deinde ſacer ſtatus à Chriſto etiam ſua præſentia ſignóque illo primo, quod in Cana Galilææ fecerat adornatus atque condecoratus: eſt poſtremò à diuo Paulo hac nota commendatus, quod honorabilis ſit inter

omnes homines. Quapropter nec aggrediendum, nec ſuſcipiendum eſt inconſulto, temerè, petulanter, ad ſatisfaciendum carnalibus hominum concupiſcentijs & affectibus, (quod eſt animantium ratione ac intelligentia carentium) verùm reuerenter, modeſtè, conſultò, ſobriè, inque Dei timore, ipſis cauſis prius iuſtè multúmque verſatis, propter quas coniugium fuerat ab initio decretum. Quarum prima liberorum propagatio eſt, in timore diſciplináque Domini, & ad Dei laudem educandorum. Secundò Matrimonium inſtitutum fuit, vt eſſet contra peccatum, & ad vitandam fornicationem remedium, vt qui continentiæ donum non accepiſſent, nuberent, atque ſeſe corporis Chriſti membra incontaminata conſeruarent. Tertiò conſtitutum fuit, ad mutuam vitæ ſocietatem auxilium, ac conſolationem vtriuſque erga ſe in rebus cum proſperis tum aduerſis. Atque in hunc ſacrum coniugij ſtatum vt conſocientur, acceſſerunt huc iſti duo quos preſentes videtis. Quare ſi quiſquam ſit, qui iuſtam cauſam proferre poterit, cur legitimè iſti coniungi nequeant, aut iam palàm denuntiat, aut in futurum reticeat perpetuo.

Atque perſonas coniungendas Matrimonio alloquens Miniſter, dicet.

MAndo præcipióq; vobis, ſicut tremendo illo iudicij die (quum arcana omnium cordium reſerentur) rationem eſtis reddituri, vt ſi quis vtriuſq; veſtrûm impedimẽtũ aliquod ſciat, quo minus matrimonio legitimè copulari queatis, vt illud modo confiteatur. Nam hoc vobis perſuaſiſſimum ſit, quotquot aliter coniũgũtur quam Dei verbum approbat, nec á Deo illos copulari, nec eorũ eſſe matrimoniũ legitimũ.

Quo nuptiarum die, ſi quiſquam allegabit & denuntiabit impedimentum quodcunque, quo minus iſti nequeant ex Dei lege aut huius regni ſtatutis matrimonio cõiungi, & ſeipſum vnà cum fideiuſſoribus idoneis obligare velit perſonis ſic copulandis, vel ſufficientem cautionem deponat, ad ſatisfaciendum plenè pro omnibus ſumptibus, quos perſonæ copulandæ ſint facturæ, ſe cauſam probaturum, tum ſolemnizatio prorogãda eſt in illud tempus, dum rei veritas planè conſtet. Si nullũ impedimentũ denuntietur, tum Miniſter virum alloquetur.

N. VIs habere hanc mulierem in ſponſam, vt cum illa in ſacro coniugij ſtatu iuxta Dei ordinationem ſimul viuas? vis eam diligere, conſolari, honorare & tam

infirmam quàm ſanam conſeruare, atque repudiatis alijs omnibus, illi ſoli adhærere, quamdiu vita vtriuſque veſtrũ durauerit?

Reſpondebit vir.

Volo.

Tum Miniſter mulierem alloquetur.

N. Vis habere hunc virum in ſpóſum, vt in ſacro coniugij ſtatu iuxta Dei ordinationem ſimul viuas? vis ei obedire & ſeruire, eum diligere, honorare, & tam infirmum quam ſanum cuſtodire, atque repudiatis alijs omnib⁹ illi ſoli adhęrere, quãdiu vita vtriuſque veſtrûm durauerit?

Reſpondebit mulier.

Volo.

Tunc dicet Miniſter.

Quis hãc mulierẽ tradit, vt huic viro nubat?

Tum Miniſter mulierem de manu parentis vel amicorum acceptans, admonebit virum vt dexteram mulieris præhendat, & ſic vterque alteri mutuam fidem preſtabit, viro ſic dicente,

Ego N. accipio te N. in vxorem mihi, vt te ab hoc tempore in futurum prę alijs melioribus ſiue deterioribus, ditioribus, ſiue pauperioribus habeam, teneam, diligam & foueam, tam ſanam quàm infirmã, donec mors nos diſiunxerit, iuxta Dei decretum, atque in huius rei confirmationem fidem

meam

meam tibi aſtringo.

Tunc manus diſſoluent, & mulier rurſum viri dexteram apprehendens, dicet.

Ego N. accipio te N. mihi in maritum, vt ab hoc tempore in futurum te tam ſanum quàm infirmum præ alijs melioribus ſiue deterioribus, ditioribus ſiue pauperioribus habeam, teneam, diligam, colam atque obediam donec mors nos diſiunxerit, iuxta Dei decretum, atque in huius rei confirmationem, fidem meam tibi aſtringo.

His rebus ſic geſtis, coniunctas manus relaxabunt, & maritus annulum vxori dandum libro imponet vnà cum pecunijs Miniſtro ac ſibi ſeruienti debitis: & Miniſter acceptum annulum tradet marito vt eo digitum annularem ſiniſtræ manus vxoris exornet, & vir à miniſtro inſtructus dicet.

Ego te hoc annulo mihi ſpõdeo, te corpore meo honoro, & bonorum meorum omnium participem facio. In nomine patris & filij, & ſpiritus ſancti. Amen.

Poſtquam annulum vir reliquerit in annulari digito, videlicet quarto ſiniſtræ manus mulieris, dicet Miniſter.

Oremus.

ÆTernæ Deus, creator cõſeruatorq; totius generis humani, omniſq; gratiæ

ſpiritualis largitor, & autor vitæ æternæ, mitte deſuper benedictionem tuam ſuper hos famulos tuos, hunc virũ atq; hanc mulierem, quos in tuo nomine benedicimus, vt ſicut Iſaac & Rebecca ſumma fide inter ſe viuebant, ſic iſti duo firmius perſoluant, cuſtodiántq; votum ac fœdus inter ſe initũ (cuius eſt annuli hæc datio acceptióq; argumentum & arrha) & vt in mutuo amore ac pacis vinculo perſeuerẽt, atq; reliquam vitam vniuerſam ad legum tuarum norman dirigant. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

His dictis, Miniſter eorum dexteras iunget dicendo.

Quos Deus coniunxit, homo ne ſeparet.

Ad populum verò Miniſter loquetur ſic:

QVandoquidem N. & N. in ſacrum conſenſerint coniugium, idque coram Deo atque hac eccleſia ſint conteſtati, cũq; ad eius rei confirmationem mutuò ſibi fidem ſpoponderint, datoq; & accepto annulo, atq; dexteris coniungendis idem palam declararint: idcircò eos maritum vxoremq; inter ſe eſſe pronuntio. In nomine patris & filij & Spiritus ſancti. Amen.

Inſu-

Inſuper addet & hanc benedictionem Miniſter.

DEus pater, Deus filius, Deus Spirit⁹ ſanctus vos benedicat, tueatur & protegat: miſericors Domin⁹ ſuo vos fauore benignè reſpiciat, atq; omni vos benedictione ſpirituali ac gratia repleat, vt in hac præſenti vita, ſic mutuo diligatis, quo in futuro ſæculo, vita fruamini æterna.

His ad hunc modum finitis, Miniſtri vel Clerici Dominicam menſam verſus procedentes, ſequẽtem Pſalmum, vel dicent, vel cantabunt. Pſal. 128.

BEati omnes qui timent Dominum, qui ambulant in vijs eius.

Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit.

Vxor tua ſicut vitis abundans, in lateribus domus tuæ.

Filij tui ſicut nouellæ Oliuarum, in circuitu menſæ tuæ.

Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Benedicat tibi Domin⁹ ex Sion, & videas bona Hieruſalem omnib⁹ diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum, pacem ſuper Iſraël.

Gloria patri, & filio, & ſpiritui. &c.

Vel hunc Pſalmum. Pſal.67.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes, quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria patri, & filio, & ſpiritui. &c.

Finito Pſalmo, & genuflectentibus viro ac muliere ante menſam Dominicam, Miniſter etiam ad eandem ſtans, & in eos reſpiciens, dicet.

Kyrie eleyſon.

Reſponſum.

Chriſte eleyſon.

Miniſter.

Kyrie eleyſon.

Pater noſter qui es in cœlis, &c.

Et ne nos inducas in tentationem.

Reſpon-

Reſponſum.

Sed libera nos à malo. Amen.

Miniſter.

Domine, ſaluũ fac ſeruũ tuum, & ancillã tuã

Reſponſum.

Qui ſperant in te.

Miniſter.

Mitte eis Domine, auxilium de ſancto.

Reſponſum.

Et eos ſemper protege.

Miniſter.

Eſto eis turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici.

Miniſter.

Domine, exaudi preces noſtras.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perueniat.

Miniſter.

DEus Abraham, Deus Iſaac, Deus Iacob, benedic hos famulos tuos, & ſemina ſemen vitę æternæ in mentibus eorũ, vt quicquid è ſacroſancto verbo tuo vtiliter didicerint, hoc ipſum opere compleãt. Reſpice Domine, propitius ſuper eos de cœleſti habitaculo tuo, & eos benedic : & ſicut ſuper Abraham & Saram ad eos mirificè conſolandos miſeris benedictionem tuam : ita mittere digneris tuã benedictionem ſuper

hos famulos tuos, vt & illi voluntati tuæ ſubiecti, atque de protectione tua ſecuri, in tui amoris dilectione (dum viuant) firmiter cõſiſtant. Per Ieſus Chriſtũ Dominũ noſtrũ.

Sequens precatio omittetur, ſi mulier parere deſierit.

MIſericors Domine ac cœleſtis Pater, cuius munere gratioſo genus humanũ propagatur, proſequere (quęſumus) hos famulos tuos benedictione tua, vt & liberorũ procreatione ſint fœcundi, & ſancta dilectione & honeſtate vitã prorogent, donec filios filiorũ videant in tertiam & quartam generationem, ad laudẽ & gloriam tuam, per Ieſum Chriſtũ Dominũ noſtrum. Amẽ.

DEus, qui poteſtate virtutis tuæ de nihilo cuncta feciſti, quique etiam diſpoſitis vniuerſitatis exordijs, decreuiſti, vt de viro ad imaginem & ſimilitudinem tuam creato, mulier ſumeret viuẽdi principium, atq; eos copulando ſtatuiſti, nunquam licere ſeparare, quos tu matrimonij lege vnum feciſti: Deus qui tam excellenti myſterio coniugalem copulam conſecraſti, vt in ea ſpirituale coniugium & vnionem Chriſti & Eccleſiæ ſignificares ac repræſentares, reſpice propitius ſuper hos famulos tuos, vt non ſolùm hic vir iuxta verbum tuum

vxorem

vxorem diligat, ſicut Chriſtus Eccleſiam ſuam, qui ſeipſum pro ea tradidit amando atque fouendo vt ſuam ipſius carnem: verùm etiam hæc mulier viro ſuo ſit amans, vt Rachel, ſapiens vt Rebecca, fidelis & obediens vt Sara, atque in quietis, ſobrietatis, ac pacis ſtudio ſanctarũ, piarumq; matronarum imitatrix permaneat. Benedic ambos Domine, & vitæ æternæ hæreditatẽ illis tandem concede, per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Tum dicet Miniſter.

OMnipotens Deus, qui in principio primos noſtros parentes Adam & Euam ſua virtute creauit, eos ſanctificauit, & matrimonio inter ſe copulauit, effundat ſuper vos diuitias gratiæ ſuæ, ſanctificet & benedicat, vt ei corpore pariter ac mente complacere, & in veræ dilectionis amore ad vitæ vſq; finẽ perſeuerare valeatis. Amen.

Incipiet poſteà Communio, & poſt lectum Euangelium concio ſequetur, in qua de more quoties nuptiæ erunt celebrandæ, mariti & vxoris officia debita explicabuntur, iuxta ſacras ſcripturas. Quòd ſi non ſit qui concionetur, ipſe miniſter populum alloquetur verbis ſequentibus.

QVicunque iam matrimonio iuncti e-ſtis, vel qui ſacrum coniugij ſtatum vobis ſuſcipiendum proponitis, attendite quid de maritorum in vxores, & vxorum in maritos officijs debitis (vel obſeruantia) ſacroſancta edoceat ſcriptura. Diuus Paulus in eius ad Epheſios epiſt. cap. quinto, in hunc modum maritis omnibus præcipit:

Ephe. 5. Viri diligite vxores veſtras, ſicut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſemetipſum expoſuit pro ea, vt illam ſanctificaret, mundatam lauacro aquæ per verbũ, vt adhiberet eam ſibi ipſi glorioſam, Eccleſiam non habentem maculam aut rugam, aut quicquam eiuſmodi: ſed vt eſſet ſancta & irreprehenſibilis. Sic debent viri diligere ſuas vxores, vt ſua ipſorum corpora. Qui diligit ſuam vxorem, ſeipſum diligit. Nullus enim vnquam ſuam ipſius carnẽ odio habuit, imo enutrit, ac fouet eam, ſicut & Dominus Eccleſiam. Quoniam mẽbra ſumus corporis eiuſdem, ex carne eius & ex oſſibus eius. Huius rei gratia relinquet homo patrem ac matrem, & adiungetur vxori ſuæ, atque è duobus fiet vna caro. Myſterium hoc magnum eſt, verum ego loquor de Chriſto & de Eccleſia. Quanquam & vos ſingulatim hoc præſtate, vt ſuam quiſq; vxorem diligat tanquam ſeipſum.

Simi-

Similiter diuus Paulus ad Coloſſenſes, ſcribẽs, maritos omnes ſic alloquitur. Viri, diligite vxores, & ne ſitis amarulenti aduerſus illas. Col.3.

Audite etiam, quid diuus Petrus Chriſti Apoſtolus, qui & ipſe maritus fuerat, ad omnes maritos dixerit.

Viri ſimiliter cohabitent ſecundum ſcientiam, velut infirmiori vaſi muliebri, impartientes honorem, tanquam etiam cohæredes gratiæ vitæ, ne interrumpantur preces veſtræ. 1.Pet.5.

Hucuſque maritorum in vxores officia accepiſtis, iam viciſſim vxores attendite, & diſcite officia veſtra erga maritos veſtros, quemadmodum in Scripturis ſacris planiſſimè exponitur.

Diuus Paulus, in prædicta epiſtola ad Epheſios docet ſic: Vxores proprijs viris ſubditæ ſitis, veluti Domino, quoniam vir eſt caput vxoris, quemadmodum Chriſtus eſt caput Eccleſiæ, & idem eſt, qui ſalutem dat corpori. Itaque, quemadmodũ Eccleſia ſubdita eſt Chriſto, ſic & vxores ſuis viris ſubditę ſint in omnibus. Et iterùm dicit, Vxor autẽ vt reuereatur virum. Diuus etiã Paulus in epiſtola ad Coloſſenſes, ſic vos breuiter exhortatur. Vxores ſubditæ eſtote proprijs viris, ſicuti conuenit in Domino. Eph.3. Col.3.

1.Pet.3. Diuus etiam Petrus, vos admodum piè inſtruit, dicendo: Similiter vxores ſubditæ ſitis veſtris viris, vt etiam qui non obtemperant ſermoni, per vxorum conuerſationẽ abſque ſermone lucrifiant, dum conſiderãt cum reuerentia coniunctam caſtam conuerſationem veſtram: quarum ornatus ſit, non externus, qui ſitus eſt in plicatura capillorum & additione auri, aut in palliorũ amictu, verùm occultus, qui eſt in corde homo, ſi is careat omni corruptela: ita vt ſpiritus placidus ſit & quietus, qui ſpiritus in oculis Dei, magnifica ac ſumptuoſa res eſt. Nam ad eum modum olim & ſanctæ illæ mulieres ſperantes in Deo comebant ſeſe, & ſubditę erant ſuis viris, quemadmodum Sara obediuit Abrahæ, Dominum illum appellans: cuius factæ eſtis filiæ, dum benefacitis, & non terremini vllo pauore.

Qui ſacro coniugio copulantur, eodem nuptiarum die, debent ſacram Synaxim recipere.

Ordo viſitationis Infirmorum.

Ingrediens Sacerdos domum infirmi, dicat.

Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Tunc

Tunc accedens ad ægrotum, flexis genibus, dicat.

NE reminiſcaris Domine, iniquitates noſtras, vel peccata parentum noſtrorum. Parce nobis Domine, parce populo tuo, quẽ redemiſti præcioſiſſimo ſanguine tuo, ne in æternum iraſcaris nobis.

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.
Pater noſter qui es in cœlis.&c.

Miniſter.

Et ne nos inducas in tentationem.

Reſponſum.

Sed libera nos à malo.

Miniſter.

Domine, ſaluum fac ſeruum tuum.

Reſponſum.

Qui ſuam fiduciam in te collocat.

Miniſter.

Mitte ei auxilium de ſanctuario tuo.

Reſponſum.

Et eum perpetuò potenter defende.

Miniſter.

Nihil præualeat inimicus in eum.

Reſponſum.

Et filius iniquitatis non noceat ei.

Miniſter.

Eſto ei Domine, turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici eius.

Miniſter.

Domine, exaudi orationem noſtram.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perueniat.

Oremus.

RESpice Domine, de cœlo, viſita & ſuccurre ſeruo tuo, reſpice eum oculis miſericordiæ tuæ, conſolare eum vt in te certò confidat: defende eum ab inſidijs inimici, & ſerua eum in pace perpetua & quiete. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

EXaudi nos omnipotens & miſericors Deus ac ſeruator, extende conſuetam miſericordiam tuam, ad hunc ſeruum tuum ægrotantem: viſita illum Domine, vt inuiſiſti ſocrum Petri, & ſeruum Centurionis: ſic viſita & reſtitue hũc ægrum priſtinæ ſanitati, ſi ita tibi viſum fuerit: vel fac eum ita perferre hanc afflictionem, vt poſt hanc ærumnoſam vitam tecum viuat in æternum. Amen.

Vtatur

Vtatur autem Miniſter iſta ad ægrotum exhortatione, vel conſimili.

HOc ſcias chariſſime frater, omnipotentem Deum eſſe Dominum vitę & mortis, eorumque omnium quæ ad eas pertinent, nempe iuuentutis, fortitudinis, ſanitatis, ſenectutis, debilitatis, & infirmitatis. Quare perſuaſum tibi ſit, quòd quicunq; tuus fuerit morbus, is, Deo volente, & ſciente tibi contingat, & quacunq; tandem de cauſa, ſiue vt probet tuam patientiam, ſiue ad exemplum aliorum, vt fides tua in die Domini inueniatur, ad laudem, gloriam & honorem Dei, & augmentum fœlicitatis vitæ æternæ, ſiue etiam ad correctionem & caſtigationē de aliquo quod offendit oculos cœleſtis patris. Noueris certò, quòd ſi verè te pœniteat peccati, & æquo animo feras hanc afflictionem, confiſus in miſericordia Dei, promiſſa propter filium ſuum Dominū noſtrum Ieſum Chriſtum, gratias agens pro hac paterna viſitatione, & te humiliter ſubijcias diuinæ eius voluntati, tibi proderit ad ſalutem, & promouebit te in recta via, quæ ducit ad vitam æternam.

Si ægrotus fuerit admodum debilis, poterit Miniſter hìc facere finem exhortationis.

Quare in optimam partem accipias hãc correctionem Domini. Quem enim diligit Dominus, hunc caſtigat. Imò vt D. Paulus inquit: Flagellat omnem filium quem recipit. Item ſi fertis caſtigationem, offert ſemetipſum vobis vt proprijs filijs. Quis enim eſt filius, quem pater non caſtigat? Si non eſtis ſubiecti correctioni, cuius omnes germani filij ſunt participes, nothi eſtis & ſpurij, non legitimi filij. Quare cùm patres noſtri carnales nos caſtigẽt, & nihilominus obſequimur illis cum omni reuerentia, nũquid multo magis debemus obedire ſpirituali patri, vt viuamus? Et illi quidem paucis diebus nos correxerunt pro ipſorum voluntate: Ipſe verò nos caſtigat propter noſtram vtilitatẽ, vt participes ſimus ſuæ ſanctitatis. Hæc verba chariſſime frater, Dei verba ſunt, propter noſtram conſolationẽ & inſtructionẽ, ſcripta: vt patienter & cum gratiarum actione, feramus cœleſtis Patris correctionem quancunq;, & per quæcunque aduerſa placuerit illi nos viſitare. Neq; enim maior conſolatio Chriſtiano eſſe debet, quàm vt ſimilis fiat imaginis filij Dei, in perferundis ærumnis & aduerſis, ac infirmitatibus. Quemadmodum igitur Chriſtus ipſe, non ante ingreſſus eſt in gloriam quàm pateretur, ſed ante crucifixus eſt quã glorifi-

glorificaretur: Ita profecto via ad gloriam, eſt patientia tribulationum : & tranſitus ad vitam eſt, libenter cum Chriſto mori, vt vnà cũ ipſo reſurgamus à morte, & perfruamur vita æterna. Feras igitur tuam infirmitatem hoc modo tibi ſalutarem, æquo animo : adhortorq́; in Domino, vt memineris profeſſionis tuæ in baptiſmo. Cùm autem poſt hanc vitam reddenda ſit ratio iuſto Iudici, à quo omnes ſine reſpectu perſonarũ oportet iudicari, exhortor te, vt examines teipſum, & quomodo cum Deo & cũ omnibus hominibus tecum conuenit, vt dum teipſum accuſas & iudicas, pro peccatis tuis, inuenias miſericordiam apud cœleſtẽ patrem, propter Chriſtum, & non accuſeris aut damneris in tremendo iudicio. Recitabo igitur articulos fidei, vt noris vtrum verè credas illa, quæ Chriſtianum credere oportet.

Hic Sacerdos recitabit articulos Symboli, dicens in hunc modum.

CRedis in Deum Patrem omnipotẽtem, creatorem cœli & terræ?&c.

Quemadmodum fit in baptiſmate.

Tunc examinabit illum Sacerdos, num ſit in charitate cum omnibus hominibus, exhortans

illum, vt ex toto corde condonet illis, à quibus iniuria affectus fuerit. Et ſi aliquos ipſe offenderit, aut iniuria affecerit, precetur vt ſibi cōdonent, & pro ſua facultate illis ſatisfaciat.

Et ſi antè non condiderit Teſtamentū, tunc condat, & dicat quæ ei debentur, & viciſſim quæ debeat, propter quietem poſteritatis & amicorum. Sæpè autem in concionibus diuites & potentes moneat, de condendo teſtamento dum valent. Hæc verba ſuperius repetita, antè enūtiari poſſunt quàm Miniſter precationem ordiatur, prout ſibi viſum fuerit.

Hic ne omittatur, quin Miniſter agat cum infirmo de eleemoſyna danda pauperibus.

Si ægrotus ſentit ſuā cōſcientiā grauatā eſſe aliqua in re, de illa Sacerdoti priuatim confiteatur: & finita confeſſione, Miniſter vtetur hac forma abſolutionis.

DOminus noſter Ieſus Chriſtus, qui dedit poteſtatem Eccleſiæ abſoluendi à peccatis verè pœnitentes, & credentes in eum, ipſe ex infinita miſericordia indulgeat tibi peccata tua: ego verò autoritate ipſius mihi commiſſa, abſoluo te ab omnibus peccatis, in nomine Patris & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Deinde Miniſter recitabit ſubſequentem Collectam, dicens.

Oremus.

Oremus.

O Miſericordiſſime Domine, qui iuxta multitudinem miſericordiæ tuæ deles peccata pœnitentium, ita vt eorum amplius non memineris, aperi oculos miſericordiæ tuæ, ſuper hunc famulum tuum, qui petit miſericordiam & remiſſionem peccatorum ex toto pectore. Renoua amantiſſime pater, quicquid in eo ſubuerſum eſt, fraude & malitia Satanæ, vel carnali concupiſcentia, & fragilitate humana: cõſerua & cuſtodi hoc ægrotũ membrum in vnitate Eccleſiæ: vide contritionem eius, reſpice lachrymas, pœnaſque mitiga aut amoue, vt placet diuinæ voluntati tuæ. Et quia in tua miſericordia tantùm confidit, noli imputare ei priora peccata, ſed cum eo in gratiam redi, propter merita dilectiſſimi filij tui Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Tunc oret Miniſter hunc Pſalmum.xxi.

IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & ſalua me.

Eſto mihi in Deum protectorem: & in locum munitum, & ſaluum me facias.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Deus meus,eripe me de manu peccatoris : & de manu contra legem agentis, & iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine, ſpes mea à iuuentute mea.

In te confirmatus ſum ex vtero: de ventre matris meæ,tu es protector meus.

In te cantatio mea ſemper: tanquã prodigium factus ſum multis,& tu adiutor fortis.

Repleatur os meum laude:vt cãtem gloriam tuam,tota die magnitudinem tuam.

Ne proijcias me in tempore ſenectutis: cũ defecerit virtus mea,ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi : & qui cuſtodiebãt animam meam, conſilium fecerunt in vnum.

Dicentes, Deus dereliquit eum, perſequimini & comprehendite eum : quia non eſt qui eripiat.

Deus,ne elongeris à me : Deus meus in auxilium meum reſpice.

Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ : operiantur confuſione & pudore,qui quærunt mala mihi.

Ego autem ſemper ſperabo: & adijciam ſuper omnem laudem tuam.

Os meum annuntiabit iuſtitiam tuam : tota die ſalutare tuum.

Quoniam non cognoui literaturam,introibo

troibo in potentias Domini: Domine, memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius.

Deus docuiſti me à iuuentute mea: & vſque nunc pronuntiabo mirabilia tua.

Et vſque in ſenectam & ſenium: Deus ne derelinquas me.

Donec annuntiem brachium tuum: generationi omni quæ ventura eſt.

Potentiam tuam & iuſtitiã tuam Deus, vſq; in altiſſima quę feciſti magnalia: Deus quis ſimilis tibi?

Quãtas oſtẽdiſti mihi tribulationes multas & malas, & conuerſus viuificaſti me: & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

Multiplicaſti magnificentiam tuam: & conuerſus, conſolatus es me.

Nam & ego cõfitebor tibi in vaſis pſalmi veritatem tuam Deus: pſallã tibi in cythara, ſanctus Iſrael.

Exultabunt labia mea cùm cantauero tibi: & anima mea, quam redemiſti.

Sed & lingua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam: cùm confuſi & reueriti fuerint qui quærunt mala mihi.

Gloria Patri & Filio. &c.

Antiphona.

SAluator mundi, ſalua nos. Qui per crucem & pretioſum ſanguinem redemiſti

nos,adiuua nos,te rogamus ó Deus.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui eſt fortitudo omnium in ſe ſperantium, cui omnia in cœlo & in terra, & ſubtus terram obediunt, nunc & ſemper ſit tibi protector, & faciat cognoſcere & ſentire, quòd non ſit aliud nomen datum ſub cœlo hominibus, in quo, & per quod tu recipias ſalutem & ſanitatem, præter nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen.

Communio infirmorum.

Cum omnes mortales ſubiecti ſint infinitis periculis, infirmitatibus, & ærūnis, & ſemper incerti ſint quando ex hac vita erit emigrandū: ideò vt ſemper ſint parati, & in expectatione mortis, quandocunq; Deus voluerit. Paſtor ſubinde, ſed præſertim peſtis tempore, admoneat parochianos, vt frequenter communicent ſacramento corporis & ſanguinis Domini. Sic enim cauebitur, ne cùm ſubitò fuerint correpti morbo, ſoliciti ſint pro ſacra Communione.

Verùm ſi infirmus non poterit venire in Eccleſiam, & petit ſibi dari Sacramentum in domo ſua, ſignificabit tū demùm poſtridie, aut

primo

primo mane parocho, quot cum ipſo vnà velint communicare.

Nactusq́ idoneũ in ægrotantis domo locum, in quo reuerenter adminiſtrare queat, ac præſenti ſufficienti hominũ numero, qui cum ægro ſacram Cõmunionem (omnibus ad hæc neceſſarijs) participare poſſint, ibidem adminiſter ſacroſanctam Communionem celebrabit.

Oremus.

OMnipotens æterne Deus, conditor humani generis, qui quos diligis corrigis, & caſtigas omnem filiũ quem recipis, quęſum⁹, vt miſerearis huic ſeruo tuo infirmo, & præſta, vt patienter hãc infirmitatem ferat, & recuperet ſanitatem, ſi ita tibi videbitur, & quandocunque anima eius è corpore migrauerit, poſſit coram te ſine labe repræſentari, per Ieſum Chriſtum Dominũ noſtrum. Amen.

Epiſtola. Heb. xij.

FIli mi, ne neglexeris correptionem Domini, neq; deficias cùm ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, corripit: flagellat autem omnem filium quem recipit.

Euangelium. Ioan. v.

AMen amen dico vobis, qui ſermonem meum audit, & credit ei qui miſit me,

habet vitam æternam , & in condemnationem non veniet, ſed tranſiuit à morte in vitam.

Miniſter.

Dominus vobiſcum.

Reſponſum.

Et cum ſpiritu tuo.

Miniſter.

Surſum corda.&c.

Vſque ad finem, vt ſuprà dictum eſt.

Cùm venitur ad diſtributionem Sacramēti corporis & ſanguinis Chriſti, Sacerdos primò cōmunicet, deinde alij cum ægroto, qui ſeſe ad hoc præpararunt. Verùm ſi quis, quòd periculoſiſſimè ægrotet, vel quòd miniſtrum ſuo tēpore nō admonuerit, vel quòd iuſto communicātium numero egeat, vel propter aliud quodcunque legitimum impedimentum, Sacramentum corporis & ſanguinis Chriſti nō percipiat: tū eum miniſter ita inſtituet, vt ſi verè de peccatis reſipiſcat, & Ieſum Chriſtum in cruce mortem pro eo pertuliſſe, & propter eius redemptionem ſuum ſanguinem fudiſſe firmiter credat, beneficiorum ex eo acceptorum diligēter recolens, immortalesq́ gratias agens: eum corpus & ſanguinem ſeruatoris Chriſti (quātumuis ore ſacramentum non percipiat) ad ſuæ animæ ſalutem vtiliſſimè mādućare & bibere.

Si

Si eodem tempore viſitatur & recepturus ſit ſacram Communionem ægrotus, licebit ſacerdoti (quò citius officiū vtrunque abſoluat) Viſitationis finem facere, cùm ventum fuerit ad Pſalmum, In te Domine ſperaui. *atque mox inchoare officium Sacræ Communionis.*

Peſtis, ſudoris, vel ſimilibus valetudinis & morborum infeſtis temporibus, cùm nemo parochianorū aut vicinorum propter contagionis metum ad communicandum vnà in ædibus ægroti adduci poſſint, miniſter (ſi æger id enixè petat) cum eo ſolo communicare poterit.

Sepultura.

Sacerdos procedet obuiam feretro, ad ingreſſum Cœmiterij & dicat, aut miniſtri & clerici qui cum eo ſunt, canant, euntes vel ad templum, vel ad ſepulchrum, has Antiphonas.

Ioannis. xi.

EGo ſum reſurrectio, & vita, dicit Dominus. Qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, viuet: & omnis qui viuit & credit in me, non morietur in æternum.

Iob. xix.

SCio quòd redemptor meus viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum. Et rurſum circundabor pelle mea, & in car-

ne mea videbo Deum. Quem viſurus ſum ego ipſe: & oculi mei conſpecturi ſunt, & non alius.

1. Timoth. vi.

NIhil intulimus in mundum, videlicet nec efferre quicquam poſſumus. Dominus dedit, Dominus abſtulit: ſicut Domino placuit, ita factum eſt: ſit nomen Domini benedictum.

Iob. 1.

Cùm ventum eſt ad ſepulchrum, dum cadauer paratur imponendum, dicatur aut canatur.

Iob. xiiij.

HOmo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut vmbra, & nunquam in eodem ſtatu permanet.

Antiphona.

MEdia vita in morte ſumus, quem quærimus adiutorem, niſi te Domine? qui pro peccatis noſtris iuſtè iraſceris. Sancte Deus, Sancte fortis, Sancte & miſericors Saluator, amaræ morti ne tradas nos. Tu Domine, qui cognoſcis occulta cordium noſtrorum, noli claudere aures tuæ miſericordiæ ad preces noſtras, ſed parce nobis Domine ſanctiſſime, Deus fortis, miſeri-

cors

cors ſaluator, & iudex æquiſſimè, ne patiaris nos in extrema hora vllis mortis doloribus à te excidere.

Dum cadauer terra iniecta operitur, Sacerdos dicat.

CVm Deo viſum ſit ex immenſa ſua miſericordia animã chariſſimi fratris noſtri nunc defuncti, ad ſe ſuſcipere, corpus ſuum ſepulchro committendum curamus, terram terræ, cinerem cineribus, puluerem pulueribus, cum certa & conſtanti ſpe reſurrectionis, ad vitam æternam. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui trãſformabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ, iuxta potẽtiam operationis ſuæ, qua poteſt ſibi ſubijcere omnia.

Tum recitatur Antiphona.

AVdiui vocem de cœlo, dicentem mihi, Apoc. 14.
Scribe: Beati mortui, qui in Domino moriuntur amodò. Etiam dicit ſpiritus, vt requieſcant à laboribus ſuis.

Deinde legatur Lectio. i. Cor. xv.

CHriſtus ſurrexit ex mortuis: primitiæ Coloſ. 1.
eorum qui dormierant, fuit. Poſtquam 2. Theſ. 4.
enim per hominem mors, etiam per homi-

nem reſurrectio mortuorum. Quemadmodum enim per Adam omnes moriuntur, ita & per Chriſtũ omnes viuificabuntur, vnuſquiſque autem in proprio ordine, primitiæ Chriſtus: deinde ij qui ſunt Chriſti in aduentu ipſius: mox finis, cùm tradiderit regnum Deo & patri: cùm aboleuerit omnem principatum, & omnem poteſtatem ac virtutem. Nam oportet eum regnare, donec poſuerit omnes inimicos ſub pedes ſuos.
Pſal.109. Nouiſſimus hoſtis aboletur mors. Nam o-
Heb.2. mnia ſubiecit ſub pedes illius. Atqui cùm dicat, quòd omnia ſubiecta ſint, palàm eſt, excipiendum eum, qui ſubiecit illi omnia. Cùm autem ſubiecta fuerint illi omnia, tũc & ipſe filius ſubijcietur ei, qui illi ſubiecit omnia, vt ſit Deus omnia in omnibus. Alioqui quid facient ij, qui baptizãtur pro mortuis, ſi omninò mortui non reſurgunt? Cur & baptizãtur pro mortuis? Quid & nos periclitamur omni tempore? Indies morior, per noſtram gloriationem, quam habeo in
1.Co.16. Chriſto Ieſu Domino noſtro. Si ſecundum
Menander. hominem cum beſtijs depugnaui Epheſi, quæ mihi vtilitas, ſi mortui non reſurgunt?
Eſa.22. Edamus & bibamus, cras enim morimur.
Sap.2. Ne decipiamini. Mores bonos, colloquia corrumpunt mala. Expergiſcimini iuſtè, & ne peccetis. Nam ignorationem Dei nonnulli

nulli habent. Ad pudorem vobis loquor.
At dicet aliquis: Quomodo reſurgunt mortui? Quali autem corpore venient? Stulte, Tu quod ſeminas, non viuificatur, niſi mortuum fuerit. Et hoc quod ſeminas, non corpus quod naſcetur, ſeminas, ſed nudũ granum: exempli cauſa tritici, aut alicuius ex cæteris. Sed Deus illi dat corpus vt voluit, & vnicuique ſeminum ſuum corpus. Non omnis caro eadem caro: ſed alia quidem caro hominum, alia verò caro pecorũ, alia verò piſcium, alia verò volucrium. Et ſunt corpora cœleſtia, & ſunt corpora terreſtria. Verùm alia quidem cœleſtium gloria, alia verò terreſtriũ: alia gloria ſolis, & alia gloria lunæ, & alia gloria ſtellarum. Stella ſiquidem à ſtella differt in gloria. Sic & reſurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, reſurgit in incorruptibilitate: ſeminatur in ignominia, reſurgit in gloria: ſeminatur in infirmitate, reſurgit in potentia. Seminatur corpus animale, reſurgit corpus ſpirituale. Eſt corpus animale, & eſt corpus ſpirituale, quemadmodum & ſcriptum eſt. Factus eſt primus homo Adam in animam viuentem, extremus Adam in ſpiritum viuificantem. At nõ primùm quod ſpirituale, ſed quod animale, deinde quod ſpirituale. Primus homo de terra, terrenus: ſecundus

Ioan. 12.

Matt. 13.

Gen. 1.

homo ipſe Dominus de cœlo. Qualis terrenus ille, tales & hi qui terreni ſunt: & qualis ille cœleſtis, tales & hi qui cœleſtes ſunt. Et quemadmodum geſtauimus imaginem terreni, geſtabimus & imaginem cœleſtis. Hoc autem dico fratres, quòd caro & ſanguis regni Dei hæreditatem conſequi non poſſunt. Neque corruptio, incorruptibilitatis hæreditatem accipit. Ecce myſterium

1. Theſ. 4. vobis dico. Non omnes quidem dormie-

Phil. 3. mus, omnes tamen immutabimur, in puncto temporis, in momento oculi, per extremam tubam. Canet enim, & mortui reſurgent incorruptibiles, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptibilitatem, & mortale hoc induere

Eſa. 25. immortalitatem. Cùm autem corruptibile

Oſe. 13. hoc induerit incorruptibilitatem, & mor-

Heb. 2. tale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet ſermo qui ſcriptus eſt: Abſorpta eſt mors in victoriam. Vbi tuus mors aculeus? vbi tua inferne victoria? Aculeus autem mortis, peccatum: potentia verò peccati, lex.

1. Ioh. 5. Sed Deo gratia, qui dedit nobis victoriam, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Itaque fratres mei dilecti, ſtabiles ſitis, immobiles, abundãtes in opere Domini ſemper, cùm ſciatis quòd labor veſter non eſt inanis in Domino.

Finita

Finita epiſtola, Miniſter dicet,

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.

Pater noſter qui es in cœlis, &c.

Miniſter.

Et ne nos inducas in tentationem.

Reſponſum.

Sed libera nos à malo.

Miniſter.

Oremus.

OMnipotens Deus, apud quem viuunt ſpiritus illorum, qui hinc deceſſerunt in Domino, & quo cum animæ electorum, poſtquam exuerunt onus huius carnis, lætitia & fœlicitate fruuntur: gratias agimus tibi immenſas, propterea quòd expedire voluiſti N. noſtrum fratrem, ex ærumnis huius mundi impij, precantes vt placeat infinitæ tuæ bonitati, breui explere numerum electorum tuorum, & maturare gloriam regni tui, vt nos vnà cum fratre noſtro, & omnibus alijs vita defunctis, in vera fide & confeſſione nominis tui, conſequamur perfectam abſolutionẽ, & beatitudinem, tum corporis tũ animæ, in tua perpetua & ſempiterna gloria. Amen.

Collecta.

MIſericors Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui eſt reſurrectio & vita, in quem quicũque crediderit, viuet, etiamſi moriatur: & quicunque viuit & credit in ipſum, in omnem æternitatem non morietur. Qui nos docuit etiam per ſanctum Apoſtolum ſuum Paulum, vt non triſtaremur, tanquam ij, qui ſpem non habent, illorum cauſa qui dormiunt in ipſo: ſupplices te petimus, ô Pater, vt nos ſuſcites à morte peccati, ad vitam iuſtitiæ, vt quum decedimus ab hac vita, quieſcamus in ipſo, prout ſpes eſt noſtrum fratrẽ quieſcere, & vt in communi illa reſurrectione extremi diei, reperiamur accepti coràm te, & recipiamus illam benedictionem, quam dilectus tuus filius enuntiabit, omnibus ijs, qui diligunt ac verentur te, dicens: Venite benedicti filij patris mei, recipite regnum illud, quod vobis paratum fuit ab origine mundi. Largire hoc, quæſumus te miſericors Pater, per Ieſum Chriſtum mediatorem ac ſeruatorem noſtrum. Amen.

Gratiarum actio, pro mulieribus poſt partum.

Accedet mulier in Eccleſiam, ibique in loco conuenienti genua flectet iuxta eum locum, in quo menſa Domini collocata eſt, & Miniſter mulieri propè aſtans, hæc verba dicet, vel ſimilia, ſicuti ipſa occaſio poſtulabit.

QVandoquidem omnipotenti Deo ex ſua bonitate viſum ſit, tibi ſaluam liberationem dediſſe, inq; magno partus periculo præſeruaſſe, maximas propterea gratias Deo ages & orabis.

Deinde hunc Pſalmum dicet miniſter.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniat auxilium meum. Pſal. 121.

Auxilium meum venit à Domino: qui fecit cœlum & terram.

Non ſinet pedem tuum vacillare: neque dormitet qui cuſtodit te.

Ecce non dormitabit: neque dormiet, qui cuſtodit Iſrael.

Dominus cuſtodit te, Dominus protectio tua ſuper manum dexteram tuam.

Per diem ſol non vret te: neque luna per noctem.

Dominus cuſtodit te ab omni malo: cuſtodiat animam tuam Dominus.

Dominus cuſtodiet introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc nunc, & vſque in ſeculum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.
Pater noſter qui es in cœlis, &c.
Et ne nos inducas in tentationem.

Reſponſum.

Sed libera nos à malo. Amen.

Miniſter.

Pſal. 85. ver. 2. Saluam fac Domine, hanc mulierem famulam tuam.

Reſponſum.

Quæ ſperat in te.

Miniſter.

Pſal. 60. ver. 3. Eſto illi turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici eius.

Miniſter.

Pſal. 101. 2. 1. Domine, exaudi preces noſtras.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te veniat.

Mini-

Miniſter.

Oremus.

OMnipotens Deus, qui liberaſti mulierem hãc famulam tuam à magna pœna, & in partus periculo, Concede quæſumus, (miſericordiſſime Pater) vt ipſa tuo auxilio & fideliter viuat, & ambulet in ſua vocatione, ſecundum voluntatem tuam in hac præſenti vita: ac etiam particeps fiat æternæ glorię in vita futura. Per Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Mulier quæ venit ad gratias agendas, ſolitas oblationes offerre debet: & ſi celebrata fuerit Communio, conuenit, vt ipſa ſanctam quoque Communionem recipiat.

Comminatio in peccatores, cum precibus quibuſdam, vtendis diuerſis anni temporibus.

Poſt matutinas preces, populo conuocato per campanæ pulſationem, & in eccleſiam conueniente, Litania Anglica iuxta morem aſſuetum dicenda erit: qua finita miniſter ſuggeſtum aſcendet, ac ſic dicet,

FRatres, in primitiua Eccleſia, pia erat diſciplina, vt in initio Quadrageſimæ, tales perſonæ, qui peccatores erãt manifeſti,

ad publicam pœnitentiam eſſent coacti, & in mundo hoc correpti, quò eorum animæ fierent ſaluæ in die Domini: & vt eorum exemplo alij admoniti, magis extimeſcerent peccare. In cuius loco (donec eadem diſciplina iterùm reſtitui poſſit, quod maximè eſt optandũ) viſum eſt, vt hoc tẽpore coram vobis legerentur generales Maledictionis Dei ſententiæ, aduerſus impœnitẽtes peccatores, collectæ ex viceſimo ſeptimo capite Deutronomij, alijſque Scripturæ locis: & vt vos ad ſingulam quanq; ſententiam reſpondeatis Amen: in hunc finem, vt vos admoniti magnæ Dei indignationis in peccatores, citiùs vocemini ad ſeriam atq; veram pœnitentiam, & cautius ambuletis in hiſce periculoſis diebus, fugiẽtes ab huiuſmodi vitijs, quibus Dei maledictionem eſſe debitam ore veſtro affirmatis.

Deut.27. c.15. MAledictus homo, qui aliquam facit ſculptilem & conflatilem imaginem, abominationem Domino, opus manuum artificum, ponetque illam in abſcondito, vt eam adoret.

Et reſpondebit Populus ac dicet,

Exod.21. c.16. Amen. *Miniſter.*

Leu.20. b.9. Maledictus is eſt, qui patri ſuo & matri maledicit.

Reſpon-

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui trāsfert terminos proximi ſui. Deut.27. c.17.

Reſponſum,

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui errare facit cæcum in itinere. Deut.27. c.18.

Reſponſum,

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui peruertit iudicium aduenæ, pupilli & viduæ. Deut.27. c.19.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui clàm percuſſerit proximum ſuum. Deut.27. d.24.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui dormit cum vxore proximi ſui. Deut.27. d.25.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Maledictus, qui accipit munera, vt per- Deut.27. d.26.

cutiat animam ſanguinis innocentis.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Hier.17. a.5. Maledictus, qui confidit in homine, & ponit carnem brachium ſuum, cuius cor à Domino recedit.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Hier.50. g.41. Mat.25. d.41. 1.Cor.6. b.9.& 10. Maledicti, qui ſunt immiſericordes, ſcortatores, adulteri, & auari homines, ſimulachrorum cultores, maledici, ebrioſi, & rapaces.

Reſponſum.

Amen.

Miniſter.

Pſal.118. g.21. IAm, quum illi omnes maledicti ſint, (ſicuti teſtimonium perhibet Propheta Dauid,) qui errant, & declinant à mandatis Dei, nos (memores terribilis iudicij quod noſtris capitibus imminet, quodque ſemper inſtat) reuertamur ad Dominum Deum, cum omni contritione & humilitate cordis, plangentes & lugentes vitam noſtram peccatricem: delicta noſtra agnoſcentes & confitentes, dignóſque pœnitentiæ fructus facere quærentes.

Iam

Iam enim ſecuris ad radicem arborum po- Mat.3.b.
ſita eſt, ſic vt omnis arbor quæ non facit ver.10.
fructum bonum exciditur, & in ignem mit-
titur. Horrẽdum eſt incidere in manus Dei Hebr.10.
viuentis. Ipſe pluet ſuper peccatores laque- ver.31.
os: ignem, ſulphur, & ſpiritus procellarum Pſal.10. ver.7.
erit pars calicis eorum. Ecce enim Domi- Eſa.26.d.
nus egredietur de loco ſuo, vt viſitet ini- 21.
quitatem habitatoris terræ. Sed quis diem Mal.3.v.2.
aduentus eius ſuſtinere poterit? Quis, quum
ſe conſpiciendum præbet, conſiſtet? Cuius Matt.3.
ventilabrum in manu ſua eſt, & ipſe repur- ver.12.
gabit aream ſuam, & congregabit triticum
ſuum in horreum: paleam autem exuret
igni inextinguibili. Dies Domini venit vt 1.Theſ.5.
fur in nocte: Et quum dixerint homines, a.2.&c.
pax & tuta omnia, tunc repentinus eis im-
minet interitus, ſicuti dolor partus mulieri
prægnanti, nec effugient. Tunc apparebit Rom.2.a.
ira Dei, in die vindicte, quam obſtinati 4.&5.
peccatores iuxta duritiam cordis eorum ſi-
bijpſis collegerunt, qui bonitatem, tole-
rantiam, lenitatemque Dei, quum eos aſſi-
duè ad pœnitentiam inuitauerat, cõtemp-
ſerunt. Tunc inuocabunt me (dicit Domi- Prou.1.d.
nus) ſed non exaudiam, manè quęrent me, 28.& 29.
& non inuenient me, eò quod exoſam ha- & 30.
buerint diſciplinam, & timorem Domini
non ſuſceperint, neq; acquieuerint conſilio

meo, caſtigationem meã fuerint aſpernati.
Tunc ſerum nimis erit pulſare, quum clauſa ſit ianua: & ſerum miſericordiam petere, quum iuſtitiæ temp⁹ adſit. O terribilis vox
Mat.25.v.41. iuſtiſſimi iudicij, quod ſuper eos denuntiandum erit, quum illis dicetur. Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt Diabolo, & angelis ei⁹. Proinde fratres, dũ tempus eſt caueamus, dum dies ſalutis remaneat: quia venit nox, quando nemo poteſt operari: Sed dum lucem habeamus, credam⁹ in lucem, & vt filij lucis ambulemus, ne mittamur in tenebras exteriores, vbi fletus eſt & ſtridor dentium. Ne Dei bonitate abutamur, qui clementer ad vitæ emendationem nos inuitat, & ex infinita ſua miſericordia pollicetur nobis præteriti peccati remiſſionem, ſi ex toto animo, & verò corde reuertamur ad eum. Nam etſi peccata noſtra fuerint vt coccinum, quaſi nix dealbabuntur: Si rubent inſtar purpuræ, velut lana alba erunt. Conuertimini ſyncerè (ait Dominus) ab omnibus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in ruinam iniquitas veſtra. Proijcite à vobis omnes iniquitates veſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite vobis corda noua, & ſpiritum nouum, & quare moriemini domus Iſraël? quandoquidem non delector morte mo-

2.Cor.6.a.2.
Ioh.9.a.4.
Ioh.12.f.36.
Eph.5.b.8.
Mat.22.ver.13.
Eſa.1.e.18
Ezech.18.g.30.31.&32.

morientis, dicit Dominus Deus: reuertimini ergo & viuetis. Et ſi peccauerimus, tamẽ aduocatum habemus apud patrem Ieſum Chriſtum iuſtum, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris. Ipſe enim vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra. Reuertamur igitur ad eũ qui ſuſceptor miſericors eſt omniũ peccatorũ verè reſipiſcentiũ, pro certo nobiſipſis perſuaſum habẽtes, quòd ille ſit paratus ad recipiendum nos, & libentiſſimus erit ad condonandum nobis, ſi cum fideli pœnitudine ad eum acceſſerimus, ſi noſmetipſos ei ſubiecerimus, & poſthæc in vijs eius ambulauerimus. Si iugum eius commodum, & onus leue ſuſtulerimus ad ſequendũ eum in humilitate, patientia, & charitate, & vt eius ſancti Spiritus gubernatione dirigamur, eius gloriam ſemper quærentes, eique debitè ſeruientes in noſtra vocatione, cum gratiarum actione. Hoc ſi fecerimus, Chriſtus nos liberabit ab execratione legis, & ab extrema maledictione, quæ in eos cadet, qui à ſiniſtris ſtatuẽtur, & nos ſtatuet à dextris ſuis, nobiſq; dabit beatã patris benedictionem, iubens vt glorioſi regni eius poſſeſſionẽ capiamus, ad quod ipſe dignetur nos omnes perducere, propter infinitam ſuam miſericordiam. Amen.

1.Ioh.2. a.1.& 2.

Eſa.53.b. 5.

Mat.11. ver.30.

Ioh.16.

Mat.25. ver.33.

Et tunc omnes genua flectent, & Miniſter ac clerici genibus flexis, vbi aſſueuerunt Litaniã dicere, hunc Pſalmum dicent.

Pſal. 50. MIſerere mei Deus, ſecundùm magnam miſericordiam tuam: & ſecundũ multitudinem miſerationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatẽ meam ego cognoſco: & peccatũ meũ contrà me eſt ſemper.

Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Aſperges me Domine, hyſopo, & mũdabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiã: & exultabunt oſſa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

Ne proijcias me à facie tua: & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.

Redde

Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & ſpiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.

Libera me de ſanguinib⁹ Deus, De⁹ ſalutis meę: & exultabit lingua mea iuſtitiã tuã.

Domine, labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam ſi voluiſſes, ſacrificium dediſſem: vtiq; holocauſtis non delectaberis.

Sacrificiũ Deo ſpiritus cõtribulatus: cor contritũ & humiliatũ Deus, non deſpicies.

Benignè fac Domine, in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Hieruſalem.

Tũc acceptabis ſacrificium iuſtitiæ, oblationes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.

Gloria Patri, & Filio. &c.

Sicut erat in principio. &c.

Kyrie eleyſon.

Chriſte eleyſon.

Kyrie eleyſon.

Pater noſter qui es in cælis. &c.

Et ne nos inducas in tentationem.

Reſponſio.

Sed libera nos à malo.

Miniſter.

Saluos fac Domine, famulos tuos.

Reſponſio.

Pſal.85. ver.2. Qui ſperant in te.

Miniſter.

Pſal.19. v.2.& 7. Mitte illis auxilium de alto.

Reſponſio.

Pſal.143. ver.8. Et omni tempore potenter eos defende.

Miniſter.

Pſal.78. 9. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter.

Reſponſio.

Et propter gloriam nominis tui libera nos: propitius eſto nobis peccatoribus, propter nomen tuum.

Miniſter.

Pſal.101. a.1. Domine, exaudi preces noſtras.

Reſponſio.

Et clamor noſter ad te veniat.

Oremus.

O Domine, miſericorditer vt preces noſtras audias, te rogamus, & parce omnibus illis, qui tibi peccata ſua confiteantur, vt illi (quorum conſcientiæ de peccato accuſantur) per clementem tuam condonationem abſoluantur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

OMnipotentiſſime Deus, & miſericors Pater, qui omnium miſerearis, & nihil eorum quæ feciſti, odio habeas, qui nõ vis mortem peccatoris, ſed vt potiùs à peccato ſe conuertat, & vt ſaluus fiat: clemẽter remitte

mitte nobis delicta noſtra,recipe & conſolare nos, qui peccati onere laboramus & onerati ſumus: tuum eſt miſereri, tibi ſoli conuenit peccata condonare: parce igitur nobis bone Domine,parce populo, quem redemiſti: ne introeas in iudiciũ cum ſeruis tuis, qui vilis puluis ſumus, & miſeri peccatores,ſed ita iram tuam à nobis auerte,qui humiliter agnoſcimus noſtram corruptionem,& verè pœnitẽtiam agimus delictorũ noſtrorum, ſic feſtina ad adiuuandũ nos in hoc ſeculo, vt in æternum tecum viuamus in ſeculo futuro. Per Ieſum Chriſtũ Dominum noſtrum. Amen.

Pſal.142. a.2.

Pſal.69. a.1.

Tunc populus dicet hoc quod ſequitur, poſt Miniſtrum.

CONuerte nos ô bone Domine,& ſic cõuertemur propiti⁹ eſto Domine,propitius eſto populo tuo,qui cõuertũtur ad te in luctu,ieiunio & oratione:quia tu miſericors Deus es,plenus clementiæ, patiẽs & multæ miſericordię.Parcis tu cũ nos pœnã mereamur, & in ira tua de miſericordia cogitas. Parce populo tuo bone Domine, parce: & ne des hæreditatem tuã in opprobriũ. Audi nos Domine, propter magnam miſericordiam tuam,& propter multitudinem miſerationum nos reſpice.

Hier.31. c.18. Pſa.79.a.4. Ioel.2.d. 12.& 13. & 17.ver.

FINIS.

LIBER 188

PSALMORVM DAVIDIS PROPHETAE ET *REGIS.*

Ad Hebraicam veritatem, à Sebaſtiano Munſtero quàm diligentiſſimè verſus.

1574.

Pſalterium.

Pſalm. I.

1 BEatus vir, qui nõ ambu- Matutinæ
lauit in cõſilio impiorũ, preces.
& in via peccatorum nõ
ſtetit, & in cõſeſſu deri-
ſorum non ſedit.
2 Sed in lege Domini
volũtas eius, & in lege eius meditabitur die
ac nocte.
3 Et erit ſicut arbor plantata iuxta riuos
aquarum, quæ fructum ſuum dabit in tem-
pore ſuo.
4 Et folium eius non marceſcet, & omne
quod faciet, proſperè faciet.
5 Non ſic impij, ſed (mouentur ad ma-
lum) ſicut palea, quam diſpellit ventus.
6 Propterea non reſurgent impij in ipſo
iudicio, ſicut & peccatores in cœtu iuſtorũ.
7 Dominus autem nouit viam iuſtorum,
& iter impiorum peribit.

Pſal. II.

1 QVare ad tumultũ cõueniunt gentes,
& populi meditantur rem inanẽ?
2 Statuunt ſe reges terræ, & principes ſi-
mul ineunt conſilium, contra Dominum

& contra Chriſtum eius.
3 Dirumpamus vincula eorum, & proij-
tiamus à nobis funes eorum.
4 Qui habitat in cœlis deridebit, Domi-
nus ſubſannabit eos.
5 Tunc loquetur ad eos in ira ſua: atque
in furore ſuo terrebit eos.
6 Ego autem conſtitui regem meum, ſu-
per Zion montem ſanctitatis meæ.
7 Narrabo (veluti) decretum, quod Do-
minus dixit ad me, filius meus es tu, ego
hodie genui te.
8 Poſtula à me, & dabo gẽtes tibi in hæ-
reditatẽ, atq; fines terræ in poſſeſſionẽ tuã.
9 Tu confringes eas in virga ferrea, &
quaſi vas figuli conteres eas.
10 Nunc itaque Reges, prudenter agite,
erudiamini iudices terræ.
11 Seruite Domino in timore, & exultate
cum tremore.
12 Oſculamini filium, ne forte iraſcatur,
& pereatis (à) via, ſi vel paululum exarſe-
rit ira eius, beati omnes qui cõfidunt in eo.

Pſal. III.

1 DOmine, quàm aucti ſunt tribulatores
mei, multi conſurgunt aduerſum me.
2 Multi dicunt animæ meæ, non eſt ſalus
ei in Deo: Sæla.

3 Et

3 Et tu Domine, protectio es circum me:
(tu) gloria mea & exaltans caput meum.
4 Voce mea ad Dominũ clamabam, &
exaudiuit me de mõte ſanctitatis ſuæ. Sæla.
5 Ego iacui & dormiui atque euigilaui,
quoniam Dominus ſuſtentabat me.
6 Non timebo à decem millibus populi,
qui ſe per circuitum locauerunt contra me.
7 Surge Domine, & ſalua me Deus me⁹:
quoniã percuſſiſti omnes inimicos meos in
maxilla: dentes impiorum contriuiſti.
8 Domini eſt ſalus, & ſuper populum tu-
um benedictio tua: Sæla.

Pſal. IIII.

1 CVm clamauero, exaudi me Deus iu-
ſtitiæ meæ: in anxietate dilatationem
feciſti mihi: miſerere mei, & exaudi orati-
onem meam.
2 Filij viri, vſquequo gloria mea (erit) in
ignominiam, & diligitis vanitatem, atque
quæritis mendacium? Sæla.
3 Et ſcitote, quod Dominus ſegregauit
ſibi pium (virum:) Dominus audiet cùm
clamauero ad eum.
4 Contremiſcite & non peccetis: loqui-
mini in corde veſtro, & in cubiculo veſtro,
& tacete: Sæla.
5 Sacrificate ſacrificia iuſtitiæ, & ſperate

in Dominum.
6 Multi dicunt, quis oſtẽdet nobis bonũ?
7 Leua ſuper nos, lucẽ vultus tui Domine.
8 Dediſti lætitiam in corde meo, à tem-
pore (quo) frumentum eorum atque vi-
num eorum multiplicata ſunt.
9 In pace ſimul iacebo & dormiã, quo-
niam tu Domine ſolus es, qui facis me ſe-
dere in fiducia.

Pſal. V.

1 ELoquia mea aduerte Domine, intel-
lige meditationem meam.
2 Auſculta voci clamoris mei, Rex meus
& Deus meus: quoniam ad te orabo.
3 Domine, mane exaudies vocẽ meam,
mane ordinabo ad te (orationẽ) & aſpiciã.
4 Quoniam tu es Deus cui nõ placet im-
pietas, neque morabitur apud te malum.
5 Non ſtatuent ſe inſipientes in conſpe-
ctum oculorum tuorum: tu enim odiſti o-
mnes qui operantur vanitatem.
6 Perdes eos qui loquuntur mẽdacium:
& virum ſanguinum atque doloſum abo-
minabitur Dominus.
7 Ego autem in multitudine pietatis tuæ
ingrediar in domum tuam, adoraturus ad
templum ſanctum tuum in timore tuo.
8 Domine, duc me in iuſtitia tua propter
aduer-

aduerſarios meos, dirige ante faciem meã
viam tuam.
9 Quoniam non eſt in ore eius, quod eſt
rectum, intimum eorũ prauitates ſunt.
10 Et guttur eorum eſt (veluti) ſepulchrũ
apertum, lingua ſua blandiuntur.
11 In deſolationẽ redige eos Deus, cadãt
à conſilijs ſuis : in multitudine iniquita-
tum eorum diſpelle eos, quoniam rebelles
fuerunt tibi.
12 Et lætentur omnes qui ſperant in te, in
æternum tripudiabunt, te protegente eos:
exultabunt in te, qui diligunt nomen tuum.
13 Quia tu benedices iuſto Domine: &
veluti ſcuto coronabis eum pia volunta-
te (tua.)

Pſal. VI.

1 DOmine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua caſtiges me. *Veſpertinę preces.*
2 Miſerere mei Domine, quoni-
am infirmus ſum, ſana me Domine, quoni-
am territa ſunt oſſa mea.
3 Et anima mea turbata eſt valdè: & tu
Domine, vſquequo (affligis me?)
4 Conuertere Domine, & eripe animam
meam : ſalua me propter pietatẽ tuam.
5 Quoniã non eſt tui memoria in morte:
& in fouea quis confitebitur tibi?

6 Fatigatus ſum in gemitu meo: humeсто per totam noctem ſtratũ meum, & lachryma mea lectum meum madefacio.
7 Caligauit præ turbatione oculus meus, atque inueterauit propter cunctos aduerſarios meos.
8 Diſcedite à me omnes qui operamini vanitatem: quoniam audiuit Dominus vocem fletus mei.
9 Audiuit Dominus precationẽ meam: Dominus orationem meam ſuſcipiet.
10 Confundentur & cõturbabuntur valdè omnes inimici mei, conuertentur & confundentur ſubitò.

Pſal. VII.

1 DOmine Deus meus, in te ſperaui, libera me ab omnibus perſecutoribus meis, & erue me.
2 Ne fortè rapiat vt Leo animam meam, ſit lacerator & non liberator.
3 Domine Deus meus, ſi feci iſtud, aut ſi eſt peruerſitas in manibus meis.
4 Sed reddidi malum pacifico meo, qui etiam eripui (ab afflictione) aduerſantem mihi ſine cauſa.
5 Perſequatur inimicus animã meã, apprehendat & cõculcet in terrã vitã meam, & gloriã meã collocet in puluerem: Sæla.

6 Exurge

6 Exurge Domine in ira tua, & eleuare
propter indignationes hoſtium meorum:
atque excitare ad me in iudicio quod præ-
cepiſti.
7 Et cœtus populorum circundabit te, &
propter illum reuertere in excelſum.
8 Dominus iudicabit populos: iudica me
Domine, ſecundum iuſtitiam meam, atque
ſecundum integritatem (quæ eſt) in me.
9 Abſumatur quæſo malum impiorum,
& diriges iuſtum.
10 Quia probat corda & renes De' iuſtus.
11 Protectio mea apud Deum, qui ſaluat
rectos corde.
12 Deus iudex iuſtus eſt, & Deus commo-
uetur per ſingulos dies.
13 Niſi cōuerſus fuerit, acuet gladium ſu-
um, tetendit arcum ſuum & parauit illum.
14 Et pro illo præparauit vaſa mortis, ſa-
gittas ſuas contra perſequutores fabricatur.
15 Ecce parturit iniquitatem, cōcepit do-
lorem, & perperit impietatem.
16 Foueam parauit & effodit eam, inci-
ditq; in perditionē illā (quam alijs) ſtruxit.
17 Conuertetur labor eius in caput eius,
atq; in verticē eius iniquitas eius deſcēdet.
18 Confitebor Domino ſecundum iuſtiti-
am eius, & pſallā nomini Domini altiſſimi.

Pſal. VIII.

1 DOmine,Dominus noſter, quàm ma-
gnificum eſt nomen tuũ in vniuerſa
terra,qui poſuiſti gloriam tuã ſupra cœlos.
2 Ex ore infantium & lactentium funda-
ſti robur,propter hoſtes tuos,vt compeſce-
res inimicum & vltorem.
3 Quoniam videbo cœlos tuos,opus di-
gitorũ tuorum,lunam & ſtellas, quas præ-
paraſti.
4 Quid eſt homo vt memoriam eius ha-
beas,& filius hominis,vt viſites eum.
5 Paulò minorẽ feciſti eũ angelis, coro-
naturus eum gloria & magnificentia.
6 Facis illũ dominari in operibus manuũ
tuarum:poſuiſtiq; omnia ſub pedibus eius.
7 Oues & boues vniuerſos, quin & ani-
malia campi.
8 Volatile cœli & piſces maris:(& quic-
quid) tranſit per ſemitas marium.
9 Domine,Dominus noſter, quàm ma-
gnificum eſt nomen tuum in vniuerſa terra.

Pſal. IX.

Matutinæ preces.

1 COnfitebor Domino, in toto corde
meo, narrabo omnia mirabilia
tua.
2 Lætabor & exultabo in te:pſallam no-
mini

mini tuo altiſſime.
3 Dum aguntur hoſtes mei retrorſum, la-
bentur & peribunt à facie tua.
4 Quoniam feciſti iudiciũ meum & cau-
ſam meam, ſediſti in ſolio, qui iudicas iu-
ſtitiam.
5 Increpaſti gẽtes, & perdidiſti impium,
nomen eorum deleſti in ſeculum & in per-
petuum.
6 O inimice, deſolationes finem perpe-
tuum acceperunt, ſicut & ciuitates quas de-
ſtruxiſti: perijt memoria eorum cum ipſis.
7 Dominus autem in perpetuum mane-
bit, & præparauit pro iudicio ſolium ſuum.
8 Ipſe enim iudicabit orbem in iuſtitia,
& iudicabit populos ſententijs rectis.
9 Et erit Dominus oppreſſo in refugium,
refugium, inquam, opportuno tempore in
tribulatione.
10 Et ſperabunt in te qui nouerunt nomẽ
tuum, quia non dereliquiſti requirentes te
Domine.
11 Pſallite Domino habitanti in Zion: an-
nuntiate in populis opera eius.
12 Quia cùm requirit ſanguines recorda-
tur eorum, & non obliuiſcitur clamoris
pauperum.
13 Miſerere mei Domine, vide afflictionẽ
meam (quam ſuſtineo) ab ijs qui oderunt

me, exaltans me de portis mortis.
14 Vt narrem omnes laudes tuas in portis
filiæ Zion : exultabo in ſalute tua.
15 Demerſæ ſunt gentes in fouea (quam)
fecerunt:in reti quod abſconderunt, captus
eſt pes earum.
16 Agnitus eſt Dominus iudicium faciẽs:
in opere manuum ſuarum irretitus eſt im-
pius. meditatio : Sæla.
17 Conuertẽtur impij in infernum, & om-
nes gentes quæ obliuiſcuntur Dei.
18 Quoniam non in perpetuũ pauper da-
bitur obliuioni : (neque) ſpes humilium
peribit in æternum.
19 Exurge Domine, & non præualeat ho-
mo : iudicentur gentes in conſpectu tuo.
20 Pone Domine, timorem eis, vt cogno-
ſcant gentes quòd homines ſunt.

Pſal. X.

1 QVare Domine, ſtas è longinquo, &
abſcondis (faciem tuam) oppor-
tuno tempore in ipſa tribulatione.
2 Propter concupiſcentiam ſuam impius
perſequitur pauperem, comprehendantur
in verſutijs quas cogitauerunt.
3 Quoniam laudauit ſe impius de con-
cupiſcentia animæ ſuæ, benedixitque aua-
rum, (quem) execratur Deus.

4 Impius

4. Impius propter eleuationem vultus ſui
non requirit (Deum,) ſed neque eſt Deus
in omnibus cogitationibus ſuis.
5 Moleſtæ ſunt viæ eius in omni tempo-
re, in excelſo ſunt iudicia tua à conſpectu
eius, & ideò ſufflat contra omnes inimicos
ſuos.
6 Dixit in corde ſuo, nõ mouebor, nem-
pè quod in generationem & generationem
non (cadam) in malum.
7 Maledictione os eius plenum eſt, atque
dolis & fraude: ſub lingua eius impietas &
vanitas.
8 Sedet in inſidijs vicorum, & in latibu-
lis interficit innocentem: oculi eius contra
pauperem abſconditi ſunt.
9 Inſidiatur enim in occulto, ſicut leo in-
ſidias ponit in tugurio, vt rapiat pauperem.
10 Rapit pauperem, dum reti ſuo attra-
hit eum.
11 Comprimit & humiliat ſe, vt cadat (in
manum) fortium eius cœtus pauperum.
12 Dixit in corde ſuo, oblitus eſt Deus, ab-
ſcondit faciem ſuam, & nõ videt in æternũ.
13 Exurge Domine Deus, & leua manum
tuam: ne obliuiſcaris pauperum.
14 Vt quid enim blaſphemat impius Deũ,
dum dicit in corde ſuo, (tu Deus) non
requires?

15 Certè vidiſti:tu enim vides impietatem
& iniuriam.
16 Vt reponas in manum tuam : ſuper te
relinquit ſe pauper : & pupilli adiutor tu
fuiſti.
17 Confringe potentiam impij & mali, re-
quires impietatem eius, & non inuenies.
18 Dominus eſt rex in ſeculū atque in per-
petuum, perierúntque gentes de terra.
19 Deſiderium pauperum audiuiſti Do-
mine : tu paras cor eorum & auſcultat au-
ris tua.
20 Vt iudices orphanum & inopem, & non
adijciat amplius graſſari (contra eos) ho-
mo de terra.

Pſal. XI.

1 IN Domino confiſus ſum : quomodo
dicitis animæ meæ, auola (de) mon-
te veſtro (ſicut) paſſer?
2 Quoniam ecce impij intendūt arcum,
& adaptant ſagittam ſuam ſuper chordam,
vt ſagittent in ipſa caligine eos qui recto
ſunt corde.
3 Quia fundamenta diruentur, & iuſtus
quid fecit?
4 Dominus in palatio ſancto tuo, Domi-
nus in cœlo (habet) ſolium ſuum.
5 Oculi eius aſpiciunt : & palpebræ eius
pro-

probant filios hominum.
6 Dominus iuſtum probat: impium autem & diligentem iniquitatem odit anima
eius.
7 Pluet ſuper impios laqueos, ignem &
ſulphur: & ſpiritus procellarum (erit) pars
calicis eorum.
8 Quoniam iuſtus Dominus iuſtitias diligit: rectum videbunt vultus eius.

Pſal. XII.

1 SALVA Domine, quoniam defecit pius, quoniam imminuti ſunt fideles à filijs hominum. Veſpertinæ preces.
2 Vanitatem loquũtur vnuſquiſque cum
proximo ſuo, labio adulationum ex corde
& corde loquuntur.
3 Succidet Dominus cuncta labia adulatoria, linguam loquentem magnalia.
4 Qui dixerunt, lingua noſtra præualebimus, labia noſtra nobiſcum ſunt, quis eſt
Dominus noſter?
5 Propter deſolationem pauperum, &
propter gemitum inopum.
6 Nunc exurgam, dicit Dominus, & ponam (quenque) in ſalutem, (ab eo) qui
ſufflat in eum.
7 Eloquia Domini, eloquia mũda, quaſi
argentum examinatum in exquiſito loco

terræ, defecatum ſeptempliciter.
8 Tu Domine, cuſtodies eos, ſeruabis eũ
à generatione iſta in ſeculum.
9 Per circuitũ impij ambulant: cùm exal-
tantur, in ignominia ſunt filij hominum.

Pſal. XIII.

1 VSquequo Domine, obliuiſceris mei
in perpetuum? vſquequo abſcondis
faciem tuam à me?
2 Vſquequo ponam conſilia in anima
mea, & dolorem in corde meo per diem?
vſquequo exaltabitur inimicus meus ſu-
per me?
3 Aſpice & exaudi me, Domine Deus
meus: illumina oculos meos, ne fortè dor-
miam in morte.
4 Ne fortè dicat hoſtis meus: præualui
ei, & tribulatores mei exultent, ſi lapſus
fuero.
5 Ego autem in pietate tua ſperaui, exul-
tabit cor meum in ſalute tua.
6 Cantabo Domino, quoniam retribuit
mihi.

Pſal. XIIII.

1 DIxit ſtultus in corde ſuo, non eſt
Deus.
2 Corruperunt (vias ſuas,) abomina-
bile

bile fecerunt ſtudium, non eſt qui faciat
bonum.
3 Dominus de cælo aſpexit filios homi-
num, vt videat, num ſit qui prudenter agat,
& qui requirat Deum.
4 Vnuſquiſque declinauit, ſimul fœtidi
facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non
inquam eſt vel vnus.
5 *Sepulchrum apertum guttur eorum, lin-
guis ſuis ad dolum vſi ſunt, venenum aſpidum
ſub labijs eorum.*
6 *Quorum os execratione & amarulentia
plenum eſt, veloces pedes illorum ad effunden-
dum ſanguinem.*
7 *Contritio & calamitas in vijs eorum, &
viam pacis non cognouerunt, non eſt timor Dei
coram oculis eorum.*
8 Nihil ne cognouerunt, vt omnes ope-
rarij ſint iniquitatis, deuorantes populum
meum ac ſi comedant panem.
9 Dominum non inuocantes? ibi timo-
re timuerunt: quod Deus ſit in generatio-
ne iuſti.
10 Conſilium inopis cõfunditis: quia Do-
minus ſpes eius eſt.
11 Quis dabit ex Zion ſalutem Iſrael? cùm
conuerterit Dominus captiuitatem populi
ſui, exultabit Iacob & lætabitur Iſrael.

Pſal. XV.

Matutinæ preces.

1 DOMINE, quis habitabit in taber-
naculo tuo, & quis requieſcet in
monte ſanctitatis tuæ?
2 Qui ambulat integer, & operatur iuſti-
tiam, atque loquitur veritatẽ in corde ſuo.
3 Qui nõ eſt trangreſſus in lingua ſua, ne-
que fecit malum proximo ſuo, & oppro-
brium non leuauit contra proximum ſuum.
4 Qui deſpectus eſt in oculis proprijs &
cõtemptus, & honorat eos qui timent Do-
minum.
5 Atque iurat malum inferre, & non mu-
tat.
6 Qui pecuniam ſuam non dedit ad vſu-
ram, & munus contra innocentem non ac-
cepit.
7 Qui facit hæc, non labetur in ſecu-
lum.

Pſal. XVI.

1 CVſtodi me Deus, quoniam ſperaui
in te.
2 Dixiſti (ô anima mea) Domino, Do-
minus meus es tu: bonum meum tibi nihil
(addit.)
3 Ad ſanctos, qui ſcilicet ſunt in terra, &
ad virtute conſpicuos, ad hos, inquam, tota
mente (fertur) voluntas.

4 Multi-

4 Multiplicabuntur anxietates illorum, qui feſtinant ad(Deum)alienum.
5 Ego verò non libabo libamina eorum de ſanguine,neq; aſſumam nomina eorum ſuper labia mea.
6 Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei,tu ſuſtentabis ſortem meam.
7 Funiculi(diſtributionis)ceciderũt mihi in præclaris (reb9:) etiam hæreditas pulchra contigit mihi.
8 Benedicã Domino, qui cõſuluit mihi, etiam per noctes erudiunt me renes mei.
9 Poſui Dominũ in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextera mea eſt, ideò non labar.
10 Ob id lætatum eſt cor meum & exultauit gloria mea, quin & caro mea habitabit confidenter.
11 Quoniam non derelinques in inferno animam meam, neq; dabis pium tuum videre corruptionem.
12 Notam mihi facies ſemitam vitæ, ſacietas gaudiorum in conſpectu tuo eſt, & iucunditates in dextera tua in perpetuum.

Pſal. XVII.

1 AVdi Domine,iuſtitiam,aduerte clamorem meum, & auſculta orationi meæ,abſq; labijs doloſis.

2 A cōſpectu tuo prodeat iudicium me-
um, oculi tui videant æquitates.
3 Probaſti cor meum, & viſitaſti nocte:
examinaſti me, & non inuenies, quod co-
gitaui non pertranſibit os meum.
4 Propter operationes hominum (quæ
fiunt) cōtra verbum labiorum tuorum, ego
obſeruaui vias diſſipatoris.
5 Suſtenta greſſus meos in ſemitis tuis,
ne labantur veſtigia mea.
6 Ego inuocaui te, quia exaudies me De-
us, inclina aurem tuam mihi, & exaudi elo-
quium meum.
7 Mirifica pietates tuas, qui ſaluator es
ſperantium, ab his qui ſurgunt contra dex-
teram tuam.
8 Cuſtodi me vt pupillam oculi, ſub vm-
bra alarum tuarum abſconde me.
9 A facie impiorum qui me affligūt, ini-
mici mei pro anima circundant me.
10 Adipe ſuo clauduntur, atque ore ſuo
loquuntur cum ſuperbia.
11 Greſſum noſtrum (obſeruantes) nunc
circundederunt nos, oculos ſuos ponentes
vt demittant in terram.
12 Similitudo eius ſicut leo, qui rapere
deſiderat, & ſicut catulus leonis, qui ſedet
in abditis locis.
13 Exurge Domine, præueni faciem eius,
&

& humilia eum, libera animam meam ab
impio, (qui eſt veluti) gladius tuus.
14 A viris (qui ſunt) manus tua Domine, à
viris inquam & à ſeculo (nequam,) quorũ
pars eſt in vita, & tu occulto tuo (bono)
imples ventrem eorum.
15 Satiantur filij, & dimittunt id quod eis
eſt reſiduum paruulis ſuis.
16 Et ego in iuſtitia videbo faciem tuam,
ſatiabor (ea) cùm euigilauero ad ſimilitu-
dinem tuam.

Pſal. XVIII.

1 DIligã te Domine, fortitudo mea, Veſpertinæ preces
Dominus petra mea & munitio
mea, liberator meus, Deus meus,
& robur meum, in quo ſperabo: clypeus
meus, & cornu ſalutis meæ, atque refugium
meum.
2 Laude dignum inuocabo Dominum,
& ab inimicis meis ſaluabor.
3 Circunderunt me dolores mortis, &
innundationes impiorum hominum con-
turbabant me.
4 Dolores inferni circundederũt me, prę-
uenerunt me laquei mortis.
5 In tribulatione mea inuocabo Domi-
num, & ad Deum meum clamabo.
6 Exaudiet de templo ſuo vocem meam,

& clamor meus coram eo introibit in aures
eius.
7 Commota eſt & contremuit terra, atq;
fundamenta montiũ concutiebantur, mo-
uebantque ſe, eò quòd ille iratus eſſet.
8 Aſcendit fumus in facie eius, & ignis
ex ore eius deuorabit, à quo prunæ ſuccen-
ſæ ſunt.
9 Et inclinauit cœlos atque deſcendit, &
caligo (fuit) ſub pedibus eius.
10 Et aſcendit ſuper Cherub atq; volauit,
volauit, inquam, ſuper pennas venti.
11 Ponebat tenebras latibulum ſuum, per
circuitum eius tabernaculum eius, atq; ob-
ſcuritas aquarum in nubibus æthereis.
12 A ſplendore præſentiæ eius nubes eius
pertranſierunt, grando & carbones igniti.
13 Et intonuit in cœlis Dominus, atq; al-
tiſſimus dedit vocem ſuam (& deſcende-
runt) grando atque carbones igniti.
14 Et miſit ſagittas ſuas, diſſipauitq; eos,
fulgura eiaculatus eſt, & perdidit eos.
15 Et apparuerũt inundationes aquarum,
& diſcooperta ſunt fundamẽta orbis ab in-
crepatione tua Domine, á flatu ſpiritus i-
ræ tuæ.
16 Mittet de excelſo & aſſumet me: edu-
cet me de aquis multis.
17 Eripiet me ab inimico meo valentiſſi-
mo,

mo, & ab his qui me odio habent, quoni-
am præualuerunt mihi.
18 Præueniebant me in die perditionis
meæ, factuſq; eſt mihi Dominus ſuſtenta-
culum.
19 Et eduxit me in locũ ſpacioſum: eduxit
me, quia complacitum fuit ſibi in me.
20 Retribuit mihi Dominus ſecundum iu-
ſtitiam meam: ſecundum puritatem ma-
nuum mearum retribuet mihi.
21 Quia cuſtodiui vias Domini: nec vt
impius receſſi à Deo meo.
22 Quoniam omnia iudicia eius corã me
ſunt, & ſtatuta eius non amouebo à me.
23 Et fui immaculatus cum eò, atque ob-
ſeruaui me ab iniquitate mea.
24 Et retribuit mihi Dominus ſecundum
iuſtitiam meam, atque ſecundum mundi-
tiam manuum mearum in conſpectu ocu-
lorum eius.
25 Cum pio pium te facies, & cum viro
integro integritati operam dabis.
26 Cum puro purum te facies, & cum per-
uerſo prauitatem diſces.
27 Quoniam tu populum humilem ſalua-
bis, & oculos ſublimes humiliabis.
28 Tu quoque illuminabis lucernam me-
am: Dominus Deus meus ſplendeſcere fa-
ciet tenebras meas.

29 Quoniam in te conteram turmam, & in Deo meo tranſſiliam murum.
30 Dei via eſt immaculata, & eloquium Domini eſt examinatum, protector eſt ipſe omnium ſperantium in ſe.
31 Quis enim eſt Deus præter Dominum, & quis eſt fortis præter Deum noſtrum?
32 Deus eſt qui accingit me virtute bellica, & ponit perfectam viam meam.
33 Ipſe ponit pedes meos ſicut ceruarum, & ſuper excelſa mea conſtituit me.
34 Docet manus meas ad prælium, & cōteretur arcus æneus brachijs meis.
35 Tu dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ, & dextera tua ſuſtentabit me, atque manſuetudo tua multiplicabit me.
36 Dilatabis greſſum meum ſubter me, & non vacillarunt veſtigia mea.
37 Perſequar inimicos meos, & comprehendam eos, & non reuertar donec conſumam eos.
38 Vulnerabo eos vt aſſurgere nequeant, cadentq; ſubter pedes meos.
39 Et accinxiſti me robore ad bellū, ſternes aduerſarios meos ſubtus me.
40 Et inimicos meos dediſti (vt obijciāt) mihi dorſum, & qui odio me habent, hos perdam.
41 Clamabunt, ſed nullus (eis) erit ſaluator,

uator, ad Dominum (clamabunt) & non
exaudiet eos.
42 Ego cōteram eos veluti puluerem co-
ram vento: quaſi lutum platearum attenu-
abo eos.
43 Tu liberabis me à contentionibus po-
puli, & pones me in caput gentium.
44 Populus quem non cognoui, ſeruiet
mihi.
45 Ad auditum auris obſequentur mihi:
filij extranei mentientur mihi.
46 Filij alieni deficient, & expaueſcent de
argaſtulis ſuis.
47 Viuit Dominus, & benedictus fortis
(adiutor) meus: & exaltetur Deus ſalutis
meæ.
48 Deus eſt qui dat vindictas mihi, & mā-
ſuefacit populos ſub me.
49 Ipſe eruit me de inimicis meis, atq; ſu-
pra aduerſarios meos eleuat me: à viro ini-
quo liberabis me.
50 Propterea confitebor tibi in gentibus
Domine, & nomini tuo pſallam.
51 Magnificans ſalutes Regis eius, & fa-
ciens pietatem Chriſto ſuo Dauid, & ſemi-
ni eius vſque in ſeculum.

In Iuſtitia et
miſericordia
ſunt omnia
opera noſtra
ad bonum et
malum [illegible]
[illegible] Ex
operibus dni
[illegible] 42 [illegible]
[illegible] in libris et
Anglicis [illegible]

Pſal. XIX.

Matutinæ preces. 1 COEli enarrant gloriam Dei, & o-
perationem manuum eius annũ-
tiat firmamentum.
2 Dies diei influit ſermonem, & nox no-
cti inſinuat ſcientiam.
3 Non eſt locutio neque ſunt verba, vt
non audiatur vox eorum.
4 In omnem terram dimanauit directio
eorũ, & in extremitatem orbis verba eorũ:
5 Soli poſuit tabernaculũ in eis, ipſe autẽ
tãquam ſponſus egreditur de thalamo ſuo:
exultabit vt Gigas ad currendam viam.
6 Ab extremo cœlorum egreſſus eius, &
reuolutio eius vſq; ad extrema eorum, &
nihil eſt quod abſconditur à calore eius.
7 Lex Domini immaculata, conuertens
animam: teſtimonium Domini firmum, ſa-
pienter erudiens ſimplicem.
8 Commiſſiones Domini recte lætificã-
tes cor: præceptum Domini purum, illumi-
nans oculos.
9 Timor Domini ſincerus permanens in
ſeculum, iudicia Domini veritas, iuſtifica-
ta pariter.
10 Deſiderabiliora auro & obrizo multo,
atque dulciora melle & fragmento faui.
11 Etiam ſeruus tuus admonetur per ea,
& in cuſtodia eorum eſt retributio multa.

12 Erro-

12 Errores quis intelligit? ab occultis
(meis)munda me.
13 Etiam ab inſolentijs prohibe ſeruum
tuum,ne dominentur mihi,tunc enim inte-
ger ero,& innocens à ſcelere grandi.
14 Sint accepta verba oris mei,& medita-
tio cordis mei in conſpectu tuo.
15 Domine,fortitudo mea & redemptor
meus.

Pſal. XX.

1 EXaudiat te Domin⁹, in die tribulati-
onis,protegat te nomen Dei Iacob.
2 Mittat tibi auxilium de ſanctitate,atq;
de Zion ſuffultiat te.
3 Recordetur omnium hoſtiarum tuarũ,
& holocauſtum tuum incineret:Sæla.
4 Det tibi ſecundum cor tuum, & omne
conſilium tuum impleat.
5 Exultabimus in ſalute tua, & in nomi-
ne Dei noſtri triumphabimus:impleat Do-
minus omnes petitiones tuas.
6 Nunc cognoui quòd ſaluũ fecerit Do-
minus Chriſtũ ſuum : exaudiet eum de cœ-
lis ſanctitatis ſuæ,in potẽtijs ſaluificis dex-
teræ ſuæ.
7 Iſti in curribus, & iſti in equis (fiduci-
am habent) nos autem nominis Domini
Dei noſtri recordabimur.

8 Ipſi ſuccubuerunt & ceciderunt : nos
autem perſtitimus,& erecti ſumus.
9 Domine,ſalua,& rex (cœli) exaudiat
nos,in die quo inuocauerimus.

Pſal. XXI.

1 DOmine,in fortitudine tua gaudebit
rex, & in ſalute tua exultabit quàm
vehementer.
2 Deſiderium cordis eius dediſti ei , &
prolationem labiorũ eius non negaſti (ei:)
Sæla.
3 Quoniam præuenies eum benedictio-
nibus bonitatis,pones in capite eius coro-
nam auri puri.
4 Vitã petijt à te,& dediſti ei, longitudi-
nem dierum,in ſeculum & in perpetuum.
5 Magna eſt gloria eius in ſalute tua,
gloriam & magnificentiã pones ſuper eum.
6 Quoniã pones eum(vt affluat)benedi-
ctionibus in perpetuum, lætificabis eum in
lætitia cum vulto tuo.
7 Quia rex ſperat in Domino , & in pie-
tate altiſſimi non nutabit.
8 Inueniet man' tua omnes inimicos tu-
os,& dextera tua inueniet te odio habẽtes.
9 Pones eos vt clibanũ ignis in tempore
iræ tuæ : Dominus in ira ſua deuorabit eos,
& abſumet eos ignis.

10 Fructum

10 Fructum eorũ de terra perdes,& ſemen
eorum à filijs hominum.
11 Quoniam ſegregauerunt ſuper te ma-
lum, cogitauerunt conſilium (quod perfi-
cere) nequeunt.
12 Quia pones eos ſeorſum ad partem,&
neruos (arcus) tui diriges contra faciem
eorum.
13 Exaltare Domine,in fortitudine tua,
cantabimus & pſallemus potentiã tuam.

Pſal. XXII.

1 DEus meus,Deus meus, quare de- Veſpertinę
reliquiſti me , & longè abes à preces.
ſalute mea atque à verbis rugi-
tus mei?
2 Deus meus, clamo per diem,& nõ ex-
audis, & per noctem, & non eſt ſilenti-
um mihi.
3 Et tu ſanctus,permanes,laudes Iſraëlis.
4 In te ſperauerunt patres noſtri, ſpera-
uerunt,& tu liberaſti eos.
5 Ad te clamauerunt, & liberati ſunt: in
te ſperauerunt,& non ſunt confuſi.
6 Ego autem ſum vermis & non vir,
opprobrium hominum, & contemptus à
populo.
7 Omnes videntes me ſubſannãt me, di-
ſtendunt labia,& mouent caput (dicẽtes:)

8 Deuoluat ſe ad Dominum vt liberet
eum : eripiat eum, quoniam complacet ſi-
bi in eo.
9 At tu extractor meus es ab vtero, & cõ-
fidere me facis ab vberibus matris meæ.
10 Super te proiectus ſum ex vtero: de vẽ-
tre matris meæ Deus meus es tu.
11 Ne elongeris à me, quoniam tribulatio
prope eſt, & non eſt adiutor.
12 Circundederunt me boues multi, in-
gentes (tauri) Baſan cinxerunt me.
13 Aperuerunt contra me os ſuum, ſicut
leo rapiens & erugiens.
14 Veluti aqua effuſus ſum, & ſemota ſunt
omnia oſſa mea, factumq́; eſt cor meum ſi-
cut cera, liquefactum in medio viſcerum
meorum.
15 Aruit veluti teſta virtus mea, & lingua
mea affixa hæret faucibus meis, & in pulue-
rem mortis pones me.
16 Quia circundederunt me canes, & cõ-
gregatio malignantium obſident me.
17 Foderunt manus meas & pedes meos:
numerabo omnia oſſa mea, ipſi aſpiciunt
& contemplantur me.
18 Diuidunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper
indumentum meum proijciunt ſortem.
19 Et tu Domine, non longe aberis, forti-
tudo mea ad auxilium meum feſtina.

20 Eripe

20 Eripe à gladio animam meam, de ma-
nu canis vnicam meam.
21 Salua me ab ore leonis, & à cornibus
vnicornium exaudiſti me.
22 Narrabo nomen tuum fratribus meis,
in medio congregationis laudabo te.
23 Qui timetis Dominũ laudate eum, vni-
uerſum ſemẽ Iacob glorificate eum, atque
metuite eum vniuerſum ſemen Iſraël.
24 Quia non deſpexit neque execratus eſt
humilitatem pauperis, neque abſcondit fa-
ciem ſuam ab eo, & cùm clamaret ad eum,
exaudiuit.
25 A te laus mea in Eccleſia magna, vota
mea reddam coram timentibus eum.
26 Comedent humiles & ſaturabuntur,
laudabunt Dominum qui quęrunt eum: vi-
uet cor veſtrum in perpetuum.
27 Reminiſcentur & conuertentur ad Do-
minum omnes fines terræ, & proſternent
ſe ante faciem tuam omnes cognationes
gentium.
28 Quia Domini eſt regnũ, & ipſe domi-
natur in gentibus.
29 Comederunt & adorauerunt, omnes
pingues terræ,
30 Ante illum genua flectent omnes, qui
deſcendunt in puluerem, & animam ſuam
nullus viuificauit.

31 Semen (eorum) ſeruiet ei, annumera-
bitur Domino in generationem.
32 Venient & annuntiabunt iuſtitiã eius
populo naſcituro, quod (illam) exhibuerit.

Pſal. XXIII.

1 DOminus paſtor meus, ideò in nullo
deficiam.
2 In amœnis locis & germinoſis me ac-
cubare faciet, & iuxta aquas refrigerij de-
ducet me.
3 Animã meã reducet, & deducet me in
ſemitis iuſtitiæ propter nomen ſuum.
4 Etiam ſi ambulauero per vallem vm-
bræ mortis, nõ timebo malum, quia tu me-
cum es: virga tua & baculus tuus, ipſa me
conſolantur.
5 Ordinabis ante conſpectũ meũ men-
ſam è regione eorum qui tribulant me: im-
pinguaſti in oleo caput meum, & calix me-
us erit exuberans.
6 Veruntamen bonitas & pietas (tua)
ſequẽtur me, cunctis diebus vitæ meæ: mo-
raborq; in domo Domini in longitudinem
dierum.

Pſal. XXIIII.

Matutinæ preces.

1 DOmini eſt terra & plenitudo eius,
orbis, & qui habitant in eo.

2 Quia

2 Quia ipſe ſuper maria fundauit eam,&
ſuper flumina præparauit eam.
3 Quis aſcendet in montem Domini, &
quis conſiſtet in loco ſanctitatis eius?
4 Qui mundas (habet) manus & cor pu-
rum,& qui non in vanũ aſſumpſit animam
eius,neque iurauit in dolo.
5 Ipſe accipiet benedictionẽ à Domino,
& iuſtitiam à Deo ſalutis ſuæ.
6 Hæc eſt generatio quærentiũ eum, in-
quirentium faciem tuam Iacob:Sæla.
7 Leuate portę capita veſtra,& eleuami-
ni fores perpetuæ,& ingredietur rex glorię.
8 Quis eſt iſte rex gloriæ?Dominus fortis
& potens,Dominus fortis bellator.
9 Leuate portę capita veſtra,& eleuami-
ni fores perpetuæ,& introibit rex gloriæ.
10 Quis eſt iſte rex gloriæ? Dominus ex-
ercituum,ipſe eſt rex gloriæ:Sæla.

Pſal. XXV.

1 AD te Domine, animam meam leua-
bo : Deus meus, in te ſperaui, non
confundar,neque lætentur inimici mei ſu-
per me.
2 Etiã omnes qui te expectant non eru-
beſcent, erubeſcent qui præuaricantur ſine
cauſa.
3 Vias tuas Domine, oſtende mihi, & ſe-

mitas tuas doce me.
4 Duce me in veritate tua, & doce me,
quoniā tu es Deus ſalutis meæ:te expectaui
tota die.
5 Reminiſcere miſerationum tuarū Domine,
atque pietatum tuarum, quoniā à ſe-
culo ſunt.
6 Peccatorum adoleſcentiæ meæ atque
ſcelerū meorū ne recorderis, ſed ſecundum
pietatē tuam recordare mei tu, propter bo-
nitatem tuam Domine.
7 Bonus & rectus Dominus, & propterea
docebit peccatores in via.
8 Diriget manſuetos in iudicio, & doce-
bit mites viam ſuam.
9 Omnes ſemitæ eius pietas & veritas:ſer-
uantibus pactum eius & teſtimonia eius.
10 Propter nomen tuum Domine, propi-
tiaberis iniquitati meæ, multa eſt enim.
11 Quis eſt vir qui timet Dominū? illum
docebit in via quam eliget.
12 Anima eius in bono perſeuerabit, &
ſemen eius hæreditabit terram.
13 Secretum Domini timentibus eum, &
fœdus ſuum illis notum faciet.
14 Oculi mei ſemper ad Dominū: quoniā
ipſe educet de reti pedes meos.
15 Reſpice me & miſerere mei, quoniam
vnicus & miſer ego ſum.
16 Tribu-

16 Tribulationes cordis mei in latum ſeſe
extenderunt, ab anguſtijs meis educ me.
17 Vide afflictionem meam & laborem
meum, & parce omnibus peccatis meis.
18 Reſpice inimicos meos, quoniam multiplicati
ſunt, & odio tyrannico oderũt me.
19 Cuſtodi animam meam & libera me,
non confundar quoniam ſperaui in te.
20 Integritas & æquitas cuſtodiant me,
quoniam expectaui te.
21 Redime Deus Iſraëlem, ex omnibus
tribulationibus eius.

Pſalm. xxvi.

1 IVdica me Domine, quoniã ego in perfectione
mea ambulaui, & in Domino
confiſus ſum, non nutabo.
2 Proba me Domine, & tenta me, examina
renes meos & cor meum.
3 Quoniam pietas tua eſt ante oculos
meos, & conuerſabor in veritate tua.
4 Non manſi cum viris vanis, & cum occultè
machinantibus non introibo.
5 Odiui cœtum malignantium, & cum
impijs non ſedebo.
6 Lauabo in innocentia manus meas, &
circundabo altare tuum Domine.
7 Vt auditam faciam vocem gratiarũ actionis,
& enarrem omnia mirabilia tua.

8 Domine, dilexi habitaculũ domus tuæ,
& locum tabernaculi gloriæ tuę.
9 Non concludas cum peccatoribus ani-
mam meam, & vitam meam cum viris ſan-
guinum.
10 In quorum manibus eſt ſcelus, & dex-
tera eorum plena eſt munere.
11 Ego autem in integritate mea incedã:
redime me, & miſerere mei.
12 Pes meus ſtetit in recto: in cœtibus be-
nedicam Domino.

Pſalm. xxvij.

Veſpertinę preces.

1 DOminus lux mea & ſalus mea, quẽ
timebo? Dominus fortitudo vitæ
meæ, à quo trepidabo?
2 Cũ venirent contra me maligni, vt de-
uorarent carnem meã, hoſtes mei atq; ini-
mici mei, ipſi impegerunt & ceciderunt.
3 Si obſideant me caſtra, nõ timebit cor
meum: & ſi cõſurgat aduerſum me præliũ,
in hac re (adhuc) fiduciam habebo.
4 Rem vnã petij à Domino, illã requirã,
vt maneã in domo Domini cunctis diebus
vitæ meæ: vt videam pulchritudinem Do-
mini, & luſtrem templum eius.
5 Quoniã abſcondet me in tabernaculo
ſuo in die (quo imminuerit) malum: late-
re me faciet in abdito loco tabernaculi ſui:
in

in petra exaltabit me.
6 Et nunc eminebit caput meũ ſuper ini-
micos meos, per circuitum meum.
7 Sacrificabo in tabernaculo eius, ſacri-
ficia cũ iubilo: cantabo & pſallã Domino.
8 Audi Domine vocem meam, cùm cla-
mauero miſerere mei, & exaudi me.
9 De te dixit cor meum, inquirite faciem
meam: faciem tuam Domine, requiram.
10 Ne abſcondas faciem tuam à me, neq;
auerſeris in ira ſeruum tuum.
11 Tu auxilium meũ fuiſti, ne derelinquas
me, neque deſeras me Deus ſalutis meæ.
12 Quando pater meus & mater mea de-
relinquunt me, Dominus colligit me.
13 Doce me Domine, viam tuam, & duc
me per viã rectã, propter aduerſarios meos.
14 Ne tradas me animæ aduerſariorum
meorum: quia ſurrexerunt contra me teſtes
iniqui, & loquens iniuriam.
15 (Defeciſſem) ſi nõ credidiſſem, me vi-
ſurum bonitatem Domini in terra viuentiũ.
16 Expecta Dominũ, fortis eſto, & ille ro-
borabit cor tuum, & tu ſpera in Dominum.

Pſalm. xxvij.

AD te Domine, clamabo, fortitudo mea, ne taceas à me, ne fortè ſileas à me, & aſſimiler his qui deſcendunt in lacum.

2 Exaudi vocem deprecationum mearũ
cùm clamauero ad te, cùm leuauero manus
meas ad oraculum ſanctuarij tui.
3 Ne traxeris me cum impijs, & cum his
qui operantur iniquitatem, & qui loquun-
tur pacem cum proximis ſuis, & eſt malum
in corde eorum.
4 Da illis iuxta opus eorum, atque iuxta
malitiam ſtudiorum ſuorum.
5 Iuxta opus manuum eorum da eis: re-
ſtitue retributionem eorum eis.
6 Nõ enim animo percipiunt opera Do-
mini, atque artificium manuum eius: ideò
diruet eos, & non extruet eos.
7 Benedictus Dominus, quia exaudiuit
vocem precationum mearum.
8 Dominus fortitudo mea atque ſcutum
meum, in ipſo ſperauit cor meum & adiu-
tus ſum, & exultauit cor meum, & cantico
meo celebrabo eum.
9 Dominus robur eſt illorum, & eſt for-
titudo ſalutaris Chriſti ſui.
10 Salua populum tuum, & benedic hæ-
reditati tuæ: paſce eos, & extolle eos vſque
in ſeculum.

Pſalm. xxix.

1 AFferte Domino filij procerum, afferte,
inquã, Domino gloriã & fortitudinẽ.

2 Date

2 Date Domino gloriã nomini eius (debitam:) adorate Dominum in magnificẽtia ſanctitatis.
3 Vox Domini ſuper aquas, Deus maieſtatis intonuit, Dominus ſuper aquas multas.
4 Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia.
5 Vox Domini confringit cedros, confringit, inquam, Dominus cedros Libani.
6 Et fecit eas exilire ſicut vitulum: Libanum quoque & Sirion (fecit ſaltare) ſicut filium vnicornium.
7 Vox Domini ſuccidit flammas igneas, vox Domini tremere facit deſertũ, tremere inquam, facit Dominus deſertum Cades.
8 Vox Domini parturire facit ceruas, & detegit ſyluas, atque in templo eius nullus non dicit gloriam.
9 Dominus ſupra diluuiũ ſedet, manetq́; Dominus rex in æternum.
10 Dominus dabit fortitudinem populo ſuo: Dominus benedicet populo ſuo in pace.

Pſalm. xxx.

1 EXaltabo te Domine, quoniam ſubuexiſti me, & non lætificaſti inimicos meos de me. Matutinæ preces.

2 Domine Deus meus, clamaui ad te, &
ſanaſti me.
3 Domine, aſcendere feciſti ab inferis a-
nimam meam, viuificaſti me à deſcenden-
tibus in foueam.
4 Pſallite Domino pij (cultores) eius, &
confitemini memoriæ ſanctitatis eius.
5 Nam momentanea eſt ira eius, & vita
in voluntate eius: in veſpera morabitur fle-
tus, & (rurſum aderit) manè exultatio.
6 Et ego dixi in fœlicitate mea: non mo-
uebor in ſeculum. Domine, in volũtate tua
collocaſti fortitudinem ſuper montẽ meũ.
7 Abſcõdiſti faciem tuam, & factus ſum
conturbatus.
8 Ad te Domine, clamabã, & ad Domi-
num meum ſupplex currebam.
9 Quæ vtilitas in ſanguine meo, cũ de-
ſcendero in foueam?
10 Nunquid confitebitur tibi puluis, aut
annuntiabit veritatem tuam?
11 Audi Domine, & miſerere mei: Domi-
ne, ſis tu mihi adiutor.
12 Conuertiſti planctum meum mihi in
chorum, ſoluiſti ſaccũ meum & accinxiſti
me lætitia.
13 Propterea decantabit tibi (bonus quiſ-
que) gloriam & non ſilebit: Deus meus in
æternum confitebor tibi.

Pſalm.

Pſalm. xxxi.

1 IN te Domine, ſperaui, nõ confundar in
æternum, in iuſtitia tua eripe me.
2 Inclina ad me aurem tuam, feſtina vt
liberes me.
3 Et eſto mihi in petram fortitudinis atq;
in domum munitionis, vt ſalues me.
4 Siquidem petra mea & propugnaculũ
meum es tu, & propter nomen tuum duces
me, & deduces me.
5 Educes me de laqueo quem abſcõde-
runt mihi, quoniam tu es fortitudo mea.
6 In manum tuam commendo Spiritum
meũ, tu enim redemiſti me Domine Deus
veritatis.
7 Odio habui eos qui obſeruãt vanitates
ſuperſtitioſas: ego autẽ in Domino ſperaui.
8 Exultabo & gaudebo in pietate tua,
quòd reſpexeris afflictionem meã, & reco-
gnoueris in tribulationibus animã meam.
9 Nec concluſeris me in manu inimici,
ſed collocaueris in latitudine pedes meos.
10 Miſerere mei Domine, quoniã tribu-
latio eſt mihi, & cõtabeſcit in moleſtia o-
culus meus, anima mea, atq; venter meus.
11 Quoniam defecerunt in mœrore vitæ
meæ, & anni mei in ſuſpirio, intercidit.
12 Propter iniquitatem meã virtus mea,
& oſſa mea contabuerunt.

13 Cunctis hoſtibus meis fui opprobriũ,
maximè autem vicinis meis: & pauor fa-
miliaribus meis, & qui me foras viderunt,
fugerunt à me.
14 Obliuioni datus ſum ſicut mortuus, qui
ex corde (viuentium euanuit:) factus ſum
veluti vas quod perit.
15 Quoniam audiui cõtumeliam multo-
rum & pauorem vndiquaq;, dum illi pari-
ter conſpirant contra me, & conſilium ine-
unt, vt capiant animam meam.
16 Ego autem in te Domine, ſperaui, dixi:
Deus meus es tu.
17 In manu tua ſunt tempora mea: libera
me de manu inimicorum meorũ, & à per-
ſecutoribus meis.
18 Illumina faciem tuam ſuper ſeruũ tuũ,
& ſalua me in pietate tua.
19 Domine, non confundar, quoniam in-
uocaui te: confundantur impij, & compe-
ſcantur in ſepulchro.
20 Obmuteſcant labia mendacia, quæ lo-
quuntur aduerſus iuſtum quod durum eſt,
idque cum ſuperbia & contemptu.
21 Quàm copioſa eſt bonitas tua, quam
abſcondiſti timentibus te, & quam paraſti
his qui confidunt in te, coram filijs homi-
num.
22 Tu abſcondes eos in ſecreto vultus tui,
ab

ab irritationibus cuiuſcunque, abſcondes
eos in tabernaculo, à contentione linguarũ.
23 Benedictus Dominus, quoniam ſegre-
gauit mihi pietatem ſuam, in ciuitate mu-
nita.
24 Et ego dixi cùm feſtinarẽ, ſecluſus ſum
à conſpectu oculorum tuorum.
25 At tu exaudiſti vocem precationũ mea-
rum, cùm clamarem ad te.
26 Diligite Dominum omnes pij (culto-
res) eius, nam eos qui fideles ſunt cuſtodit
Dominus, & retribuit abundanter facienti
ſuperbiam.
27 Eſtote fortes, & roborabit ille cor ve-
ſtrum, omnes qui ſperatis in Dominum.

Pſal. XXXII.

1 BEATVS cuius remiſſa eſt iniqui- Veſpertinæ preces.
tas, atque opertum peccatum.
2 Beatus homo, cui non imputat
Dominus iniquitatem, nec eſt in ſpiritu
eius dolus.
3 Quoniam tacui & contabuerunt oſſa
mea, in rugitu meo tota die.
4 Quoniam die ac nocte grauatur ſuper
me manus tua, verſúſque eſt ſuccus meus in
ſiccitates æſtiuas: Sæla.
5 Peccatum meum notum faciam tibi,
atque iniquitatem meam non operui.

6 Dixi, confeſſionem faciam de peccatis
meis Domino: & tu remiſiſti iniquitatem
peccati mei: Sæla.
7 Ob id orabit omnis pius ad te, in tem-
pore quo inuenire (te licet:) veruntamen
in inundatione aquarum multarum, non
peruenient ad eum.
8 Tu latibulum es mihi, à tribulatione
cuſtodies me: canticis liberationis circun-
dabis me: Sæla.
9 Ego prudentem te reddam, & docebo
te in via, per quem ambulabis: cõſiliúmque
tibi dabo oculo meo.
10 Nõ eritis ſicut equus & ſicut mulus, qui
nihil intelligunt, & quorum maxilla niſi
camo & fræno conſtringatur, non appro-
pinquant tibi.
11 Multi dolores imminent impio, qui au-
tem ſperat in Domino, hunc beneficentia
circundabit.
12 Gaudete in Domino, & exultate iuſti,
& iubilate omnes qui recto eſtis corde.

Pſal. XXXIII.

1 EXultate iuſti in Domino, rectos de-
corat laus.
2 Confitemini Domino in cithara, in na-
blo & decachordo pſallite ei.
3 Cantate Domino canticũ nouum, bene
pſallite

pſallite cum iubilatione.
4 Quoniam rectum eſt verbum Domini,
& omne opus eius eſt in fide.
5 Diligit iuſtitiam & iudicium : pietate
Domini plena eſt terra.
6 Verbo Domini cœli facti ſunt, & ſpiri-
tu oris eius omnis exercitus eorum.
7 Ipſe congregat : quaſi in cumulum a-
quas maris, & ponit (veluti) in theſauris
abyſſos.
8 Timete Dominum omnes (incolæ) ter-
ræ : metuite eum omnes habitatores orbis.
9 Quoniam ipſe dixit & factum eſt, ipſe
præcepit & extitit.
10 Dominus diſſoluit conſilium gentium,
& in irritum deducit cogitationes popu-
lorum.
11 Conſilium Domini in æternum ſtabit:
cogitationes cordis eius in generationem
& generationem.
12 Beata gens cuius Deus eſt Dominus
IEHOVA, & populus qui (illum) elegit
in hæreditatem ſuam.
13 De cœlis aſpexit Dominus, viditque
cunctos filios hominum. De manſione ha-
bitationis ſuæ proſpicit, ſuper cunctos in-
colas terræ.
14 Qui format pariter cor eorum, & intel-
ligit omnia opera eorum.

14 Non eſt Rex qui ſaluetur in multitudi-
ne militiæ, neque fortis liberatur per mul-
tam virtutem.
15 Pro mendacio habetur equus in ſalua-
tione, neque liberabit quenquam per mul-
tum robur ſuum.
16 Ecce oculus Domini eſt ſuper timentes
cum, & ad eos qui expectant pietatem eius.
17 Vt eruat à morte animam eorum, &
nutriat eos in fame.
18 Anima noſtra expectauit Dominum:
ipſe enim eſt auxilium noſtrum, & ſcutum
noſtrum.
19 Quoniam in eo lætabitur cor noſtrum.
eo quòd in nomine ſancto eius ſperaue-
rimus.
20 Sit pietas tua Domine, ſuper nos, quem-
admodum confiſi ſumus de te.

Pſal. XXXIIII.

1 BEnedicam Domino in omni tempo-
re: ſemper laus eius in ore meo.
2 In Domino gloriabitur anima mea: au-
dient manſueti & gaudebunt.
3 Magnificate Dominũ mecum, & exal-
temus nomen eius pariter.
4 Inquiſiui Dominum & exaudiuit me,
& ex omnibus pauoribus meis eripuit me.
5 Reſpexerunt ad eum, & illuſtrati ſunt,
nec

nec facies eorum erubuerunt.
6 En pauper clamat, & Dominus exau-
dit, atque ex omnibus tribulationibus eius
ſaluat eum.
7 Manet angelus Domini per circuitum
eorum qui timent illum, & eruet eos.
8 Guſtate & videte, quoniam bonus eſt
Dominus, beatus vir qui ſperat in eo.
9 Timete Dominum ſancti eius: quoniã
non eſt defectus illis qui timent eum.
10 Leones penuriam habent & eſuriunt,
qui autem inquirunt Dominum, nullo de-
ſtituuntur bono.
11 Venite filij & auſcultate mihi, timorẽ
Domini docebo vos.
12 Quis eſt vir ille qui deſiderat vitam, &
cõcupiſcit videre dies bonos? Obſerua lin-
guam tuam à malo, & labia tua ne loquan-
tur dolum.
13 Declina à malo & fac bonum, inquire
pacem & ſectare eam.
14 Oculi Domini ad iuſtos, atque aures
eius ad clamorem eorum.
15 Vultus Domini contra eos qui faciunt
malum: vt extirpet de terra memoriã eorũ.
16 Clamant (iuſti) & Dominus exaudit,
& ex cunctis tribulationibus eorum libe-
rat eos.
17 Propè eſt Dominus his qui cõtrito ſunt

corde, & ſaluabit eos qui contritum ha-
bent ſpiritum.
18 Multa mala (accidunt) iuſto, at Domi-
nus ex omnibus eis liberat eum.
19 Cuſtodit omnia oſſa eius, vt ne vnum
quidem ex eis confringatur.
20 Impium verò interficiet malũ, & odio
habentes iuſtum deſolabuntur.
21 Redimit Dominus animam ſeruorum
ſuorum, & non deuaſtabuntur omnes qui
ſperant in eo.

Pſal. XXXV.

Matutinæ I preces.

AGE Domine, cauſam meam cum his qui mecum contendunt, & oppugna impugnantes me.
2 Apprehẽde clypeum & ſcutum, & ſur-
ge in auxilium meum.
3 Profer lanceam, & conclude (viam) in
occurſum perſequentium me: dic animæ
meæ, ſalus tua ego ſum.
4 Confundantur & ignominia affician-
tur, qui quærunt animam meam: agantur
retrorſum & pudefiant, qui cogitant ma-
lum meum.
5 Fiant ſicut puluis ante ventum, & an-
gelus Domini impellat eos.
6 Sit via illorũ tenebræ, & lubricitate ple-
na, & ſit angelus Domini perſequens eos.

7 Quo-

7 Quoniam abſque cauſa abſconderunt
mihi foueam retis ſui, ſine cauſa, inquam,
fecerunt foueam animæ meæ.
8 Veniat ei deſolatio quam neſcit, & rete
eius quod abſcondit capiat eum, in perdi-
tionem ipſam cadat.
9 Et anima mea exultabit in Domino:
lætabitur in ſalute eius.
10 Omnia oſſa mea dicent, Domine, quis
ſimilis tibi, qui eripis pauperem à fortiori
ſe, & inopem atque miſerum ab eo, qui di-
ripit illum.
11 Surgebant teſtes violenti, quæ neſciui
interrogabant me.
12 Retribuebant mihi malum pro bono,
& (conati ſunt me) priuare anima mea.
13 Et ego cùm ipſi ægrotarent, induebam
me ſacco, afflixiq́ue in ieiunio animam
meam: & oratio mea in ſinum meum re-
uertetur.
14 Perinde ac ſi amicus atque ac ſi frater
meus fuiſſet (quilibet eorum,) ſic inceſſi,
& iuxta luctum matris mœſtus incurua-
bam me.
15 Ipſi verò in aduerſa valetudine mea, ga-
uiſi ſunt atque congregati, collecti ſunt ad-
uerſum me abiecti, & ego non cognoui: di-
ſtenderunt (os ſuum) & non tacuerunt.
16 Cum aſſentatoribus erant garruli ſub-

ſannatores, qui frendebant dentibus ſuis
contra me.
17 Domine, quandiu videbis? eripe ani-
mam meam à calamitatibus eorũ, & à leo-
nibus vnicam meam.
18 Confitebor tibi in congregatione ma-
gna, in populo multo laudabo te.
19 Non lætentur de me inimici mei ini-
què, (neque) qui odio me habent, ſine cau-
ſa, annuant oculo.
20 Quoniam non loquuntur pacem, ſed
contra eos qui quieti ſunt in terra, cogitant
verba doloſa.
21 Diſtenderunt ſuper me eos ſuum, & di-
xerunt, vah, vah, vidit oculus noſter.
22 Vidiſti Domine, ne taceas: Domine, ne
longè abſis à me.
23 Exurge & euigila ad iudicium meum,
Deus mi & Domine mi, ad cauſam meam.
24 Iudica me ſecundum iuſtitiã tuam Do-
mine Deus meus, & non lætentur de me.
25 Non dicant in corde ſuo, euge animæ
noſtræ, neque dicant deuorauimus eum.
26 Confundantur & erubeſcant pariter
qui lætantur de malo meo, induantur con-
fuſione & pudore, qui ſe magnificant con-
tra me.
27 Iubilent & lætẽtur qui volunt iuſtitiam
meam, & dicant ſemper, magnificetur
Domi-

Dominus, qui vult pacem ſerui ſui.
28 Et lingua mea reſonabit iuſtitiam tuã, tota die laudem tuam.

Pſal. XXXVI.

1 LOquitur iniquitas impij in medio cordis mei: quòd non eſt timor Dei in conſpectu oculorum eius.
2 Nam blanditur ſibijpſi in oculis ſuis, (quouſque) inueniatur iniquitas eius odio digna.
3 Verba oris eius iniqua ſunt & dolo plena: deſtitit erudiri vt benefaciat.
4 Prauitatem cogitat in lecto ſuo, & cõſtituit ſe in via nõ bona, nec vllum execratur malum.
5 Domine, in cœlis pietas tua, & veritas tua vſque ad æthera.
6 Iuſtitia tua ſimilis eſt mõtibus magnificis, iudicia tua abyſſus multa.
7 Hominem & iumentum ſaluabis Domine, quàm præclara Deus eſt pietas tua, & filij hominum in vmbra alarum tuarum ſperabunt.
8 Inebriabuntur pinguedine domus tuæ, & torrente deliciarum tuarum potabis eos.
9 Apud te enim eſt fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen.
10 Continua pietatem tuam his qui cog-

noſcunt te, & iuſtitiam tuam his qui recto
ſunt corde.
11 Non veniat contra me pes ſuperbus
(hoſtium:) & manus impiorum non com-
moueat me.
12 Ibi ceciderunt qui operantur iniquita-
tem, impulſi ſunt & non poterunt ſtare.

Pſal. XXXVII.

Veſpertinæ preces.

1 NOn irriteris propter malignos,
neque zelaueris operantes ini-
quitatem.
2 Quoniam tanquam gramen velociter
ſuccidētur, & veluti herba virēs marceſſent.
3 Spera in Domino, & fac bonum, inha-
bita terram & paſceris in veritate.
4 Delectare in Domino, & dabit tibi peti-
tiones cordis tui.
5 Volue ſuper Dominum viam tuam, &
ſpera in eo, & ipſe faciet.
6 Et educet quaſi lumen iuſtitiam tuam,
& iudicia tua ſicut meridiem.
7 Tace Domino & præſtolare eum, & nō
irriteris (contra eum) cuius via proſperum
habet ſucceſſum, contra virum qui exequi-
tur conſilia mala.
8 Deſine ab ira & relinque furorē, ne irri-
teris, alioquin ad malè agendū (impelieris.
9 Malignantes autem extirpabuntur, &
qui

qui expectant Dominum, ipſi hæredita-
bunt terram.
10 Adhuc modicum,& impius non (erit:)
aduertes locum eius,& ipſe non(erit.)
11 Manſueti autem poſſidebunt terram,
& recreabuntur in multitudine pacis.
12 Conſilium agitat impius contra iuſtũ,
frenditq; contra eum dentibus ſuis.
13 Domin⁹ ridebit illum, quia vidit quòd
veniet dies eius.
14 Gladium ſtrinxerunt impij & tetende-
runt arcum ſuum,vt labefactent pauperem
& inopem, & iugulent eos qui rectæ ſunt
conuerſationis.
15 Gladius eorum intret in cor eorum, &
arcus eorum confringantur.
16 Melius eſt modicum iuſto, quàm diui-
tiæ impiorum magnatum.
17 Quia brachia improborum confringẽ-
tur,& ſuſtentat Dominus iuſtos.
18 Nouit Dominus dies integrorũ (homi-
num:) & hæreditas eorum in æternum erit.
19 Non confundẽtur in tempore quo ma-
lum (inciderit;) & in diebus famis ſatura-
buntur.
20 Quoniam impij peribunt, & inimici
Domini ſicut optimum quod eſt in agnis
conſumentur,cum fumo diſperibunt.
21 Mutuum accipit impius & non ſoluit,

iuſtus autem miſeretur & tribuit.
22 Qui enim benedicuntur ab ipſo(Deo)
poſſidebunt terram, & qui maledicũtur ab
eo exterminabuntur.
23 A Domino greſſus viri diſponuntur, &
viam eius gratam ſibi facit,
24 Si ceciderit nõ abijcietur, quia Domi-
nus ſupponit manum ſuam.
25 Puer fui atq; ſenui, & non vidi iuſtum
derelictum, & poſteritatẽ eius panem po-
ſtulantem.
26 Quotidie miſeretur & dat mutuum, &
ſemen eius in benedictione eſt.
27 Recede à malo,& fac bonum, & habi-
ta in ſeculum.
28 Siquidem Dominus diligit iudicium,
& non deſerit pios ſuos,ſed in ęternum cu-
ſtodiuntur.
29 Semen autem impiorum,extirpabitur.
30 Iuſti hæreditabunt terram, & habita-
bunt in perpetuum ſuper eam.
31 Os iuſti diſſerit ſapientiam, & lingua
eius loquetur iudicium.
32 Lex Dei eius in corde eius, & non nu-
tabunt greſſus eius.
33 Speculatur impius iuſtum, & occaſio-
nem quærit vt interficiat eum.
34 Dominus non deſeret eum in manu e-
ius, neque permittit condemnari eum, cum
iudi-

iudicatus fuerit.
35 Expecta Dominum & cuſtodi viã eius,
& exaltabit te vt poſſideas terram:cùm ex-
terminati fuerint impij videbis.
36 Vidi impium inſignem & ſucculentũ,
in morem lauri frondoſæ.
37 Et tranſiuit, & ecce non erat: quæſiui
eum,& non eſt inuentus.
38 Obſerua integrum(hominem)& attẽ-
de rectum: nam nouiſſimum (quod dabi-
tur)tali viro,eſt pax.
39 Iniqui verò ſimul delebũtur, & nouiſ-
ſimum impiorum exterminabitur.
40 Salus autem iuſtorum à Domino, qui
& fortitudo eorum eſt in tempore tribula-
tionis.
41 Adiuuabitq; eos Dominus, & libera-
bit eos, liberabit eos ab impijs & ſaluabit
eos,eò quod ſperauerunt in eo.

Pſal. XXXVIII.

1 DOmine, ne in ira tua corripias Matutinæ
me,aut in furore tuo caſtiges me. preces.
2 Quoniam ſagittæ tuæ defixę
ſunt in me,& demiſſa eſt ſup me man⁹ tua.
3 Non eſt ſanitas in carne mea, propter
iram tuam,nec eſt pax in oſſibus meis pro-
pter peccatum meum.
4 Quoniam iniquitates meæ tranſcen-

dunt caput meum,& quaſi onus graue gra-
uatæ ſunt vltra(vires)meas.
5 Computruerunt & contabuerunt liuo-
res mei,à facie ſtultitiæ meæ.
6 Incuruatus & depreſſus ſum vehemen-
ter,quotidie mœſtus inceſſi.
7 Quoniam fœmora mea impleta ſunt
morbo contemptibili, & non eſt integritas
in carne mea.
8 Diſſolutus ſum & contritus plurimum,
rugiui præ anxietate cordis mei.
9 Domine, coram te eſt omne deſideri-
um meum, & gemitus meus à te nõ eſt ab-
ſconditus.
10 Cor meum circumuagatur,deſeruit me
virtus mea,& lumen oculorum meorũ, eti-
am ipſi nõ ſunt mecum (cum lumine ſuo.)
11 Amici mei & proximi mei è regione
plagæ meæ ſteterunt, & propinqui mei à
longe ſteterunt.
12 Et laqueos tetenderunt qui quærebant
animam meam,& inquirentes malum me-
um locuti ſunt prauitates, & meditati ſunt
tota die dolos.
13 Ego autem tãquam ſurdus non audie-
bam,eramq́ue quaſi mutus qui non aperit
os ſuum.
14 Fui,inquam,quaſi vir qui non audit,&
in cuius ore non ſunt redargutiones.

15 Te

15 Te enim expectaui Domine: tu reſpō-
debis Domine Deus meus.
16 Quoniam dixi ne forte lætentur de me:
quippe qui in commotione pedis meis in-
ſultauerunt mihi.
17 Et ego quidē in plaga cōſtitutus ſum,
& dolor meus coram me eſt ſemper.
18 Quia iniquitatem meam annuntiabo,
& anxius ero propter peccatum meum.
19 Inimici autem mei viuunt & robuſti
ſunt, & multiplicati ſunt qui me iniuſtè o-
dio habent.
20 Et qui reddūt malum pro bono aduer-
ſantur mihi, eò quod ſector bonum. 1599
21 Ne derelinquas me Domine, Deus me-
us, ne longè abſis à me. 42 y 1600
22 Feſtina in auxilium meum, Domine, ſa-
lus mea.

Pſal. XXXIX.

1 DIxi cuſtodiam vias meas, ne peccem
lingua mea.
2 Cuſtodiā os meum quaſi capiſtro (in-
frenatum,) quando impius eſt in conſpe-
ctu meo.
3 Obmutui ſilentio, & tacui à bono, &
dolor meus irritatus eſt.
4 Caluit cor meū in medio mei, & in me-
ditatione mea exardeſcit ignis, (atq; tādē)

locutus ſum lingua mea.
5 Notum fac mihi Domine, finē meum,
& menſuram dierum meorum quanta illa
ſit, vt ſciam quanti æui ſim.
6 Ecce poſuiſti veluti palmi ſpaciū dies
meos, & æuum meum quaſi nihil eſt reſpe-
ctu tui, & vtiq; vniuerſa vanitas eſt omnis
homo (cùm adhuc) exiſtit: Sæla.
7 Siquidem in imagine perambulat ho-
mo, & vtique in vanum tumultibus ſeſe in-
gerunt: coaceruat, & tamen neſcit quis ea
congregaturus ſit ad ſe.
8 Et nunc quid ego expectaui Domine?
certè expectatio mea eſt ad te.
9 Ab omnibus ſceleribus meis eripe me:
& in opprobrium ſtulti ne ponas me.
10 Mutus factus ſum, & non aperui os
meum: quoniam tu feciſti.
11 Aufer à me plagam tuam: propter infe-
ſtam manum tuam ego defeci.
12 Dum enim increpationibus corripis
hominem propter iniquitatem, tabeſcere
facis veluti tinea (veſtem arrodens) experi-
bile (robur) eius: vanitas eſt ergo omnis
homo: Sæla.
13 Audi orationem meam Domine, &
clamorem meum auribus percipe, & ad la-
chrymam meam ne taceas.
14 Quoniam peregrinus ego ſum apud
te,

te, & inquilinus ſicut omnes patres mei.
15 Deſine à me vt vires recuperem, ante-
quàm abeam & non ſim.

Pſalm. xl.

1 EXpectans expectaui Dominum, &
diuertit ad me, exaudiuitque clamo-
rem meum.
2 Et eduxit me de lacu ſtupendo atq; de
luto cœnoſo, & erexit ſupra petram pedes
meos, direxitque greſſus meos.
3 Et poſuit in os meum canticum nouũ,
laudem Deo noſtro.
4 Videbũt multi & timebunt, ſperabũt-
que in Domino.
5 Beatus vir ille qui poſuit Dominũ ſpem
ſuã, & non reſpexit ad ſuperbos, & ad eos,
qui diuertunt ad mendacium.
6 Multa ſũt mirabilia tua Domine Deus
meus quæ feciſti, ſicut & cogitationes tuæ
quæ ſunt erga nos, & nemo eſt qui (ea) or-
dinet ad te.
7 Si enuntiare & eloqui ea voluero, plu-
ra erunt quàm vt enarrare poſſim.
8 Sacrificium & oblationem *minha* no-
luiſti, ſed aures perfodiſti mihi.
9 Holocauſtum & hoſtiam pro peccato
non poſtulaſti. Tunc dixi, ecce veni.
10 In volumine libri ſcriptũ eſt de me. Vt

faciam voluntatem tuã Deus meus, volui,
& lex tua in medio viſcerum meorum.
11 Annuntiaui iuſtitiam in congregatio-
ne magna: ecce labia mea non prohibebo,
Domine, tu noſti.
12 Iuſtitiã tuã non operui in medio cordis
mei, veritatem tuam & ſalutem tuam dixi.
13 Et non ceſſaui (prædicare) pietatem
tuam, atq; veritatẽ tuam eccleſiæ magnæ.
14 Tu Domine, nõ continebis miſericor-
dias tuas à me: beneficentia tua & veritas
tua iugiter cuſtodient me.
15 Quoniã circũdederũt me mala abſq; nu
mero, apprehenderũt me iniquitates meæ,
vt nõ potuerim videre, præualuerũt capil-
lis capitis mei, & cor meũ dereliquit me.
16 Acquieſce Domine, vt eripias me: Do-
mine, in auxilium meum feſtina.
17 Cõfundantur & ignominioſi fiant pa-
riter qui quærunt animam meam, vt per-
dant eam, agantur retrorſum & afficiantur
opprobrio, qui volunt malum meum.
18 Deſolentur pro mercede confuſionis
ſuæ, qui dicunt mihi, vah, vah.
19 Lætentur & exultent in te, omnes qui
quærunt te, & dicant ſemper, magnificetur
Dominus, qui diligunt ſalutem tuam.
20 Ego autẽ ſum pauper & inops, & Do-
minus cogitat de me.

21 Auxilium

21 Auxilium meum & liberator meus es
tu, Deus meus, ne tardaueris.

Pſalm. XLI.

1 BEatus qui proſpicit oppreſſo (infir- Veſpertinæ preces.
mitate) in die quo malum ei ingrue-
rit: eripiat eum Dominus.
2 Dominus cuſtodiat eum, & viuũ ſeruet
eum vt beatificetur in terra: & non tradas
eum in animam inimicorum eius.
3 Dominus confortet eum in lecto dolo-
ris: totum ſtratum eius vertas (Domine) in
infirmitate eius.
4 Ego dixi Domine, miſerere mei: ſana
animam meam quia peccaui tibi.
5 Inimici mei dicunt malum de me: quã-
do morietur & peribit nomen eius?
6 Et ſi veniat (aliquis eorum) vt videat,
vanitatẽ loquitur, & cor ei⁹ colligit intra ſe
mendaciũ, egreſſuſque foras, id eloquitur.
7 Pariter aduerſum me muſſitant omnes
inimici mei, aduerſũ me cogitãt malũ mihi.
8 Nempè, res noxia effuſa ſit in eum, &
qui decubuit non adijciat vt reſurgat.
9 Etiam homo pacis meæ in quo ſpẽ ha-
bui, quiq; comedebat panem meum, ma-
gnas mihi fecit inſidias.
10 Tu autem Domine, miſerere mei, & re-
ſuſcita me, & rependam eis.

11 In hoc cognoui quòd tibi complacue-
rit in me, quòd inimicus meus non iubilat
contra me.
12 Et ego cũ ſum in incolumitate mea, tu
ſuſtentas me, collocabiſque me ante faciẽ
tuam in æternum.
13 Benedictus Dominus Deus Iſrael, à ſe-
culo & vſque in ſeculum: Amen & Amen.

Pſalm. xlij.

1 SIcut Cerua inhiat riuis aquarũ, ſic ani-
ma mea deſiderio fertur ad te Deus.
2 Sitiuit anima mea ad Deum, Deũ viuũ,
quãdo veniam vt appareã conſpectui Dei?
3 Fuit mihi lachryma mea panis die ac no-
cte: dũ dicũt mihi tota die, vbi eſt Deus tu⁹?
4 Hæc cùm recordor, effundo ſuper me
animã meam, quippe qui tranſibam in nu-
mero, deducens eos vſque ad domum Dei.
5 In voce exultationis & confeſſionis,
(deducens inquam) turbam feſtiuantem.
6 Vt quid te deijcis ô anima mea, & in-
quieta es in me?
7 Spera in Deum, quoniã adhuc confite-
bor ei, cùm ſalutes ſint in conſpectu eius.
8 Deus me⁹, anima mea in me cõſterna-
ta eſt, idcirco recordabor tui de terra Ior-
danis, atque ab Hermonim, à mõte exiguo.
9 Abyſſus aduocat abyſſũ propter vocẽ
catara-

cataractarũ tuarum:& omnes illiſiones tuæ
atque procellæ tuæ ſuper me tranſierunt.
10 Interdiu præcipiebat Dominus pieta-
tem ſuam, & nocte canticum eius erat me-
cum: & oratio ad Deum vitæ meæ.
11 Dicã Deo fortitudini meæ, quare obli-
tus es mei, & quare mœſtus incedo propter
hoſtilem afflictionem?
12 Quaſi cum gladio cõcidunt oſſa mea,
dum probris me afficiunt aduerſarij mei.
13 Nempè cùm ipſi dicunt ad me ſingulis
diebus, vbi eſt Deus tuus?
14 Quare ſic conſternaris anima mea, &
quare turbaris in me?
15 Spera in Deũ, quoniã adhuc cõfitebor
ei, qui eſt ſalus vultus mei, & Deus meus.

Pſalm. xliij.

1 IVdica me Deus, & dirime cauſam meã
de gente non pia, à viro doloſo & per-
uerſo libera me.
2 Quoniam tu Deus fortitudinis meæ,
quare propulſaſti me, & quare triſtis ince-
do in oppreſſione hoſtili?
3 Emitte lucem tuã & veritatem tuam,
quæ me cõducãt, atque introducãt in mõ-
tem ſanctum tuum, & in habitacula tua.
4 Et ingrediar ad altare Dei, ad Deũ gau-
dij & exultationis meæ, confiteborque tibi

in cithara Deus, Deus meus.
5 Vt quid deiecta es anima mea, & qua-
re tumultuaris in me?
6 Spera in Deũ, quoniã adhuc cõfitebor
ei, qui eſt ſalus vultus mei, & Deus meus.

Pſalm. XLIIII.

Matutinæ preces.

1 DEus, aurib⁹ noſtris audiuimus, pa-
tres noſtri narrauerunt nobis : o-
pus operatus es in diebus eorum,
in diebus antiquis.
2 Tu manu tua gentes expuliſti, & plan-
taſti illas: malum intuliſti populis, & feciſti
illos mittere (radicem.)
3 Non enim per gladium ſuum poſſede-
runt terram, neque brachium eorũ ſalutem
acquiſiuit eis.
4 Sed dextera tua & brachium tuũ, atque
lux faciei tuæ : complacuit enim tibi in eis.
5 Tu es Rex meus, ô Deus, præcipe ſalu-
tes Iacob.
6 Per te infeſtabimus hoſtes noſtros, at-
que in nomine tuo conculcabimus eos, qui
conſurgunt contra nos.
7 Non enim ſperabo in arcu meo, neque
gladius meus ſaluabit me.
8 Sed tu ſaluas nos de aduerſarijs noſtris,
& confundis eos qui odio nos habent.
9 In Deo gloriamur tota die, & confite-
bimur

bimur nomini tuo in ſeculum: Sæla.
10 At tu longè abes, & ignominia afficis
nos, neque egrederis cũ exercitibus noſtris.
11 Facis nos redire retrorſum ab hoſte, &
qui odio nos habẽt, diripiunt ſibi (noſtra.)
12 Tradis nos veluti oues in deuorationẽ,
& in gentes diſperſiſti nos.
13 Vendis populum tuum abſq; opibus,
neque auxiſti pretia eorum.
14 Ponis nos opprobrium vicinis noſtris,
ſubſannationem & deriſionem his qui ſunt
in circuitu noſtro.
15 Ponis nos in parabolã apud gẽtes, atq;
in commotionem capitis apud nationes.
16 Quotidie ignominia mea corã me eſt:
& confuſio faciei meæ operuit me.
17 Propter vocem exprobrantis & conui-
tiantis, propter inimicum & vltorem.
18 Et cùm totum iſtud eueniat nobis, non
obliuiſcimur tui, neque peruerſè agimus in
teſtamento tuo.
19 Non agitur retrorſum cor noſtrũ, (ne-
q;) declinauit veſtigiũ noſtrũ à ſemitis tuis.
20 Et cùm detruderes nos in locũ draco-
num, atque operires nos vmbra mortis.
21 Si obliti ſumus nomẽ Dei noſtri, & ex-
pandimus manus noſtras ad Deum alienũ.
An non Deus ſcrutabitur iſtud? ipſe enim
nouit abſcondita cordis.

22 Et quidẽ propter te occidimur quoti-
die, reputati ſumus ſicut oues mactationis.
23 Excitare, quare dormis Domine? eui-
gila, & non abſis (à nobis) in æternum.
24 Quare abſcondis faciem tuã, & obliui-
ſceris miſeriæ noſtræ, & afflictionis noſtræ?
25 Quoniã humiliata eſt vſque ad puluerẽ
anima noſtra, adhæſit terræ venter noſter.
26 Surge in auxilium nobis, & redime nos
propter pietatem tuam.

Pſalm. XLV.

1 ERuctauit cor meum verbum bonũ, di-
co ego opera mea regi.
2 Lingua mea (veluti) ſtylus eſt ſcribæ
expediti.
3 Pulchrior factus es filijs hominũ: effu-
ſa enim eſt gratia in labijs tuis, eo quòd ti-
bi benedixerit Deus in æternum.
4 Cinge gladio tuo fœmur (tuum) ô for-
tiſſime, pro gloria tua & magnificentia tua.
5 Et in magnificentia tua proſperè age,
(& veluti) inequita, ſuper verbum verita-
tis, manſuetudinis & iuſtitię, docebitque te
dextera tua terribilia.
6 Sagittæ tuæ ſunt peracutæ, & cadẽt ſub
te populi, in cor inimicorum regis (defi-
gentur.)
7 Soliũ tuũ ô Deus, (manet) in ſeculũ &
in

in perpetuũ:virga æquitatis virga regni tui.
8 Dilexiſti iuſtitiam, & odiſti impietatẽ,
propterea vnxit te Deus,Deus tuus oleo læ-
titię, præ conſortibus tuis.
9 Myrrham,aloën & keziam (redolent)
omnia veſtimenta tua, ex palatijs eburneis
(deprompta)vnde lætificauerunt me.
10 Filiæ regum inter honorabiles tuas: a-
ſtitit coniunx ad dexteram tuam, in orna-
mento aureo.
11 Audi filia & vide, inclina aurem tuam
& obliuiſcere populi tui, atque domus pa-
tris tui.
12 Et cõcupiſcet rex formã tuam, quoniã
ipſe eſt Dominus tuus,& tu adora eum.
13 Filia quoque Tyri cum munere,ſicut &
diuites populi,faciem tuam (ô filia regis)
precabuntur.
14 Tota glorioſa eſt filia regis ab intus: ex
intertexto auro veſtimentum eius.
15 In veſtibus phrygianis adducetur ad
regem, virgines ſodales eius comitabuntur
eam,adducenturq́; ad te.
16 Adducẽtur cum lætitia & exultatione,
& introibunt in palatium regis.
17 Pro patribus tuis erũt tibi filij,quos cõ-
ſtituas principes ſuper omnem terram.
18 Recordabor nominis tui per omnem
generationẽ & generationẽ: propterea po-

puli confitebuntur tibi in ſeculum atque in
perpetuum.

Pſal. XLVI.

1 DEus, ſpes noſtra & fortitudo, auxili-
um in tribulationibus opportunum
valdè.
2 Propterea non timebimus ſi moueatur
terra, & ſi commoueantur montes in me-
dio maris.
3 Fremãt & intumeſcãt atque eius, cõcu-
tiantur montes per eleuationem eius: Sæla.
4 Riui fluminis eius lætificabunt ciuita-
tem Dei: (locum) ſanctum tabernaculo-
rum altiſſimi.
5 De⁹ in medio eius, ideò nõ mouebitur,
adiuuabit eam Deus, ad aſpectum auroræ.
6 Tumultuantur gentes, & commouen-
tur regna: (dedit) Deus vocem ſuam & de-
fluet terra.
7 Dominus exercituum nobiſcum, refu-
gium noſtrum, Deus Iacob: Sæla.
8 Venite & videte opera Domini, qui
poſuit deſolationes in terra.
9 Ipſe facit quieſcere bella vſque ad ex-
tremitatem terræ, arcum cõfringit & detrũ-
cat haſtam, atque quadrigas exurit igni.
10 Dimittite (conatũ veſtrum) & ſcitote
quòd ego ſum Deus: ego exaltabor in gen-
tibus,

tibus,& exaltabor in terra.
11 Dominus exercituum nobiſcum, pro-
tectio noſtra,Deus Iacob:Sæla.

Pſal. XLVII.

1 OMnes populi plaudite manu, iu- Veſpertinæ preces.
bilate Deo in voce cantici.
2 Quoniã Dominus excelſus &
terribilis,rex magnus ſuper omnem terrã.
3 Sternet populos ſubter nos,& nationes
ſub pedibus noſtris.
4 Seliget nobis hæreditatẽ noſtram,ma-
gnificentiam Iacob,quem dilexit:Sæla.
5 Aſcendit Deus cum iubilo: Dominus
cum voce tubæ.
6 Pſallite Deo pſallite, pſallite regi no-
ſtro pſallite.
7 Quoniã rex vniuerſæ terræ Deus, pſal-
lite prudenter.
8 Regnat Deus ſuper gentes, Deus ſedet
ſuper ſolium ſanctitatis ſuæ.
9 Optimates populorũ adiũguntur popu-
lo Dei Abrahã,eò quòd Dei ſit veluti ſcuto
protegere terram, qui valdè exaltatus eſt.

Pſal. XLVIII.

1 MAgnꝰ Dominꝰ & laudabilis valdè:
in ciuitate Dei noſtri, in mõte ſan-
ctitatis ſuæ.

2 Pulcher locus & gaudiũ vniuerſæ terræ
eſt mons Zion, latera aquilonis ciuitas re-
gis magni: Deus in palatijs eius cognitus
eſt, veluti tutum refugium.
3 Quoniam ecce reges congregati ſunt,
tranſierunt ſimul.
4 Ipſi viderũt, ſic admirati ſunt, cõterriti
ſunt, & in præcipitium acti.
5 Tremor apprehendit eos ibi, & dolor
quaſi parturientem.
6 Vento orientali, cõfringes naues maris.
7 Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate
Domini exercituum, in ciuitate Dei noſtri,
Deus firmabit illam vſque in ſeculũ: Sæla.
8 Expectauimus Deus pietatem tuam, in
medio templi tui.
9 Sicut eſt nomẽ tuum (euulgatum) De-
us, ſic eſt laus tua ad fines terræ: dextera tua
plena eſt iuſtitia.
10 Lætetur mons Zion, & exultent filię Ie-
huda, propter iudicia tua.
11 Circũdate Zion & circuite eam: nume-
rate turres eius.
12 Ponite cor veſtrum ad antemurale e-
ius, extollite palatia eius, vt enarretis gene-
rationi poſteræ.
13 Quoniam hic eſt Deus, Deus noſter, in
ſeculum atque in perpetuum: ipſe diriget
nos vſque ad mortem.

Pſal. XLIX.

1 AVdite hoc omnes populi, aurib⁹ percipite omnes habitatores orbis.
2 Tam filij hominũ (ignobilium) quàm
filij cuiuſcunque (nobilis,) ſimul diues &
pauper.
3 Os meum loquetur ſapientiam, & meditatio cordis mei intelligentiam.
4 Inclinabo ad parabolã aurem meam,
& aperiam in cithara ænigma meum.
5 Cur timeã in diebus malitiæ, & quãdo
iniquitas calcaneorũ meorum obſidet me?
6 Sunt qui ſperant in opulẽtia ſua, atq; in
multitudine diuitiarũ ſuarum gloriantur.
7 At frater redimendo redimere nõ poteſt quemcunque, neque dare poteſt Deo
redemptionem eius.
8 Precioſa enim eſt redemptio animæ
eorum, vt quis vitet (mortẽ) in perpetuum.
9 Et viuat adhuc in æternum, & nõ videat ſepulchrum.
10 Videt enim quòd etiã ſapientes moriuntur, & quòd ſtult⁹ & inſipiẽs ſimul pereunt, & dimittunt alijs opulentiam ſuam.
11 Et tamẽ cogitatio eorum eſt, quod domus ſuæ maneant in æternum, & habitacula ſua ſint in generationem & generationẽ:
vocantes nominibus ſuis terras.

12 At homo in honore nō perdurabit, cū
ſit aſſimilatus pecudibus, quæ intereunt.
13 Hæc ipſorum via, ſtultitia eorum eſt, &
poſteri eorum approbant verbum eorum.
14 Quaſi oues in inferno ponuntur, mors
paſcit eos, & mane dominabuntur eorum
recti: forma eorum erit in defectionem, ſe-
pulchrum domicilium eorum.
15 Attamen Deus redimet animam meã
de loco inferni, quoniam ſuſcipiet me.
16 Ne timeas ſi aliquis diteſcat, aut ſi mul-
tiplicetur gloria domus eius.
17 Quoniam non tollet omnia in morte
ſua: neque deſcendet poſt eum gloria eius.
18 Quoniã benedicebat animæ ſuæ in vita
ſua, & cõfitebuntur tibi cū benefeceris tibi.
19 Perueniet (anima eius) vſque ad pro-
geniem patrum ſuorum, & vſque in æter-
num non videbunt lumen.
20 Homo in honore non intelligit, ſed cõ-
paratur iumentis, quæ intereunt.

Pſal. L.

Matutinæ preces.

1 FOrtiſſimus De⁹ & Domin⁹, loquu-
tus eſt & aduocauit terram, ab ortu
ſolis vſque ad occaſum eius.
2 Ex Zion conſummatæ pulchritudinis
Deus emicuit.
3 Veniet Deus noſter & nō tacebit, ignis
ante

ante ipſum flagrabit, & per circuitum eius
turbo vehemens excitabitur.
4 Aduocabit cœlum deſuper, & terram
vt iudicet populum ſuum.
5 Cõgregate mihi pios (cultores) meos,
qui ineunt mecum fœdus cum ſacrificio.
6 Et annuntiabunt cœli iuſtitiam eius:
quia Deus iudex eſt:Sæla.
7 Audi me populi & loquar, Iſraël ego te-
ſtis ero cõtra te:nã De⁹, Deus tuus ego ſum.
8 Non propter ſacrificia tua corripiã te,
aut propter holocauſta tua (quæ fuerunt)
coram me ſemper.
9 Nõ accipiam de domo tua iuuencum,
& de caulis tuis hircos.
10 Quoniã meæ ſunt omnes beſtiæ ſyluæ,
& animalia quæ ſunt in mille montibus.
11 Cognoui omnia volatilia montium, &
feræ campeſtres mecum ſunt.
12 Si eſuriero nõ dicam tibi: meus eſt or-
bis & plenitudo eius.
13 Nũquid comedam carnem taurorum,
& ſanguinem hircorum bibam?
14 Sacrifica Deo laudem, & redde altiſſi-
mo vota tua.
15 Et inuoca me in die tribulationis, eruã
te & glorificabis me.
16 Impio autẽ dixit Deus:vt quid tu enar-
ras ſtatuta mea, & aſſumis teſtamentum

meum ſuper os tuum?
17 Et tu odiſti diſciplinam, & proieciſti
verba mea poſt te.
18 Quando vidiſti furem conſenſiſti ei, &
cum adulteris fuit pars tua.
19 Os tuum miſiſti ad malũ, & lingua tua
concinnabas dolum.
20 Sedens contra fratrem tuum loqueba-
ris, & in filio matris tuæ ponebas probrum.
21 Hæc feciſti & tacui, putaſti me tibi ſi-
milem fore: corripiam te, & producam (ea
quæ feciſti) ante oculos tuos.
22 Intelligite quæſo iſtud qui obliuiſci-
mini Dei, ne forte rapiam, & non ſit qui
eripiat.
23 Qui ſacrificat laudem ille honorat me,
& qui ordinat viam, huic oſtendam ſalu-
tem Dei.

Pſal. LI.

1 MIſerere mei Deus, ſecundum pietatẽ
tuam: ſecũdum multitudinem mi-
ſerationum tuarum dele ſcelera mea.
2 Laua me plurimum ab iniquitate mea,
& à peccato meo munda me.
3 Quoniam ſcelera mea ego agnoſco, &
peccatũ meum corã me (verſatur) iugiter.
4 Cõtra te ſolum peccaui, & malum hoc
in oculis tuis feci: vt iuſtus ſis in ſermone
tuo,

tuo, & purus cùm iudicaueris.
5 Ecce in iniquitate formatus ſum: & in
peccato calefecit me mater mea.
6 Ecce veritatẽ exigis in interioribus, &
in occulto ſapientiam me ſcire facies.
7 Expiabis me hyſſopo & mundabor: la-
uabis me & niue candidior ero.
8 Facies me audire lætitiam & gaudium,
vt exultent oſſa (quæ) contriuiſti.
9 Abſcõde faciem tuam à peccatis meis,
& omnes iniquitates meas dele.
10 Cor mundum crea in me Deus, & ſpiri-
tum rectum innoua in intimo meo.
11 Ne proijcias me à facie tua, & ſpiritum
ſanctum tuum ne tollas à me.
12 Reſtitue mihi lætitiam ſalutis tuæ, &
ſpiritu munifico ſuffulci me.
13 Docebo iniquos vias tuas, & peccato-
res ad te conuertentur.
14 Libera me de ſanguinibus Deus, Deus
ſalutis meæ, & cantabit lingua mea iuſti-
tiam tuam.
15 Domine, labia mea aperies, & os meũ
annuntiabit laudem tuam.
16 Nam non deſideras ſacrificium, alio-
quin darem, neque holocauſtum gratum
habes.
17 Sacrificia Dei ſunt, ſpiritus confractus,
cor contritum & concuſſum: (hæc) Deus

non deſpicies.
18 Benefac ex beneuolentia tua Zion, & ædifica muros Ieruſalem.
19 Tunc acceptabis ſacrificia iuſtiæ, holocauſtum & integram (oblationem:) tunc offerent ſuper altare tuum iuuencos.

Pſal. LII.

1 QVid gloriaris in malitia, ô potens?
2 Pietas Dei (eſt,) per totũ diem.
3 Prauitates cogitat lingua tua, ſicut nouacula acuta facis dolum.
4 Dilexiſti potius malitiam quàm bonitatem, & loqui mendacium magis quàm iuſtitiam: Sæla.
5 Dilexiſti cuncta verba perditionis, lingua doloſa.
6 Etiam Deus diſſipabit te in æternum, tollet te & euellet te de tabernaculo: atque eradicabit te de terra viuentium: Sæla.
7 Et videbunt iuſti atque timebunt, & ridebunt ſuper eum.
8 Ecce vir qui non poſuit Deum robur ſuum, ſed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum, & roborauit ſe in prauitate ſua.
9 Ego autem ſimilis oleæ frondoſæ in domo Dei, ſperaui in pietate Dei in ſeculum & in perpetuum.

10 Confi-

10 Confitebor tibi in ſeculum, quia feci-
ſti: & expectabo nomen tuum, quoniam
bonum eſt in conſpectu piorum (culto-
rum) tuorum.

Pſal. LIII.

1 DIXIT fatuus in corde ſuo, non Veſpertinæ preces.
eſt Deus.
2 Corruperunt (vias ſuas) &
abominabilem fecerunt iniquitatem, non
eſt qui faciat bonum.
3 Deus de cælo aſpexit ſuper filios homi-
num, vt videret ſi eſſet qui prudenter age-
ret, & quæreret Deum.
4 At nemo non retroceſſit, pariter fœtidi
facti ſunt, & nō eſt qui faciat bonum, etiam
nec vnus.
5 An nihil cognouerunt, qui operantur
iniquitatem, deuorantes populum meum
ac ſi comederunt panem? Deum non inuo-
cauerunt.
6 Ibi pauerunt pauore cùm non eſſet pa-
uor, quoniam Deus diſperſit oſſa obſiden-
tis te: confudiſti, eò quod Deus execratus
ſit eos.
7 Quis dabit ex Zion ſalutem Iſrael, vt
reducat Deus captiuitatem populi ſui?
8 Et lætetur Iacob, atque exultet Iſrael.

Pſal. LIIII.

1 DEus, in nomine tuo ſaluum me fac, &
in fortitudine tua vindica me.
2 Deus, audi orationē meam, & auſculta
verbis oris mei.
3 Quoniam alieni inſurrexerunt contra
me, & tyranni quærunt animam meam:
nō ponentes Deum ante cōſpectum ſuum:
Sæla.
4 Ecce Deus adiutor meus eſt: Dominus
eſt cum his qui ſuſtentant animam meam.
5 Ipſe reſtituet malum aduerſarijs meis:
in veritate tua extermina eos.
6 Liberali animo ſacrificabo tibi: & con-
fitebor nomine tuo Domine, quoniam bo-
num eſt.
7 Nā ex omni tribulatione liberauit me:
& in hoſtibus meis vidit oculus meus (quod
volui.)

Pſal. LV.

1 AVribus percipe Deus, orationē meā,
& nō abſcōdas te à precatione mea.
2 Intende mihi & exaudi me: rugiam in
oratione mea & inquietus ero.
3 Propter vocem inimici & propter tri-
bulationem impij, quia machinantur con-
tra me iniquitatem, & in ira aduerſantur
mihi.

4 Cor meum contremiſcit in medio mei,
terrores mortis irruerunt in me.
5 Timor & tremor venit ſuper me: &
operuit me horror.
6 Et dixi: quis dabit mihi pennam qualem habet columba? auolarẽ enim & tuto
quieſcerem.
7 Ecce elongarem me aufugiẽdo, & morarer in deſerto: Sæla.
8 Accelerarem mihi ſaluationẽ, propter
ventum turbinis & tempeſtatis.
9 Perde Domine, & diuide linguam eorum: quoniam vidi iniuriam & contentionem in ciuitate.
10 Die ac nocte circundant eam intra muros eius: & ſunt iniquitas atque dolor in
medio eius.
11 Corruptelæ ſunt in medio eius, & non
diſcedit de platea eius fraus & dolus.
12 Non enim hoſtis eſt (apertus) qui mihi
probrum intulit, alioquin ſuſtinuiſſem.
13 Neque inimicus meus fuit qui ſe magnificauit contra me: abſcondiſſem enim
me ab illo.
14 Sed tu homo eras iuxta æſtimationem
(cordis) mei, dux meus & notus meus.
15 Qui ſimul dulce inibamus conſilium,
& in domo Dei ambulabamus coniuncti.
16 Condemnet illos mors, & deſcendant

ad infernum viuentes: quia ſunt mala in
commoratione eorum atque in medio eo-
rum.
17 Ego ad Deum clamabo, & Dominus
ſaluabit me.
18 Veſpere & mane atque meridie preca-
bor, & importunus ero, & ipſe exaudiet vo-
cem meam.
19 Redemit in pace animam meam à prę-
lio (quod fuit) contra me: quoniam mul-
ti fuerunt mecum.
20 Exaudiet Deus & affliget eos, qui ſedet
ab initio: Sæla, eo quòd non ſint illis mu-
tationes, neque timeant Deum.
21 Miſit manus ſuas in pacificos ſuos, &
violauit fœdus ſuum.
22 Leniora fuerunt butyro (verba) oris
eius, habens bellum in corde ſuo: blan-
diora fuerunt verba eius pinguedine, cùm
ſint ſpicula.
23 Proijce ſuper Dominum onus tuum, &
ipſe ſuſtentabit te, nec permittet in æter-
num labi iuſtum.
24 Et tu Deus, deduces illos in foueam
perditionis.
25 Viri ſanguinum & doloſi non dimi-
diabunt dies ſuos: ego autem in te ſpe-
rabo.

Pſal,

Pſal. LVI.

1 MIſerere mei Deus, nam abſorbere me (conatur) homo: tota die impugnans affligit me. Matutinæ preces.
2 Abſorbēt hoſtes mei per ſingulos dies:
multi enim pugnāt aduerſum me ô excelſe.
3 Licet per diem timerem, tamen in te
ſperabam.
4 In Deo laudabo verbū eius, in Deo ſperaui, non timebo quid faciat mihi caro.
5 Per totum diem verba mea illi calumniantur, & contra me ſunt omnes cogitationes eorum in malum.
6 Simul ipſi morantur & deliteſcunt, atque plantas meas obſeruant, cùm expectāt animam meam.
7 Propter iniquitatem erit ne illis euaſio?
in ira Deus depones populos.
8 Euagationem meam tu numeraſti, pone lachrymam meam in vtre tuo: an non in libro tuo (hæc annotata ſunt?)
9 Tunc conuertentur inimici mei retrorſum, in die quo inuocauero: id ſcio, quia Deus eſt pro me.
10 In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo ſermonem.
11 In Deo ſperaui, non timebo quid faciat mihi homo.

12 Super me ſunt Deus, vota tua : reddam
gratiarum actiones tibi.
13 Quoniam liberaſti animam meam de
morte, & nunquid non pedes meos à lapſu?
vt ſcilicet, ambulem in cōſpectu Dei, in lu-
mine viuentium.

Pſal. LVII.

1 MIſerere mei Deus, miſerere mei,
quoniã in te cōfiſa eſt anima mea,
& in vmbra alarum tuarum ſperabo, donec
prætereat tyrannis.
2 Clamabo ad Deum altiſſimũ, ad Deũ
qui tranſigit cauſam mihi impendentem.
3 Mittet de cœlis, & ſaluabit me ab op-
proprio abſorbente me : Sæla.
4 Mittet Deus pietatem ſuam & veritatē
ſuam, anima mea eſt in medio leonum.
5 Et ego iaceo inter flamma ſuccenſos,
filios hominum, quorum dentes ſunt lan-
cea & ſagittæ, atque lingua eorum gladius
acutus.
6 Exaltare ſuper cœlos Deus : ſuper om-
nem terram gloria tua.
7 Rete parauerũt greſſibus meis: incurua-
uit ille animam meam, foderũt ante me fo-
ueam, atque ciciderũt in mediũ eius : Sæla.
8 Confirmatum cor meum Deus, confir-
matum cor meum : cantabo & pſallam.

9 Exurge

9 Exurge gloria mea, exurge nablum &
cithara, euigilabo diluculo.
10 Confitebor tibi in populis Domine, &
cantabo tibi in nationibus.
11 Quoniam magna eſt vſque ad cœlos
pietas tua, & vſq; ad æthera veritas tua.
12 Exaltare ſuper cœlos Deus, & ſuper
omnem terram gloria tua.

Pſal. LVIII.

1 NVm verè, ô concilium, quod iuſtum
eſt decernitis, & recta iudicatis ô fi-
lij hominum.
2 Etiam in corde iniquitates operamini
in terra, & rem iniuſtam manus veſtræ ap-
pendunt.
3 Abalienati ſunt impij ab vtero ipſo, er-
rauerunt à ventre, loquentes mendacium.
4 Venenum habent in ſimilitudinem ve-
neni ſerpentis, inſtar aſpidis ſurdæ, quę ob-
turat aurem ſuam.
5 Quæ audire renuit vocem incantanti-
um, atque magi qui eruditus eſt magicas
artes.
6 Deus contere dentes eorum in ore eo-
rum, maxillares leonum confringe Domi-
ne: colliqueſcant ſicut aquæ quæ pertrãſe-
unt in ſeipſis: quando eiaculatur ſagittas
ſuas, exterminentur.

7 Inſtar limacis defluentis (quiſque eo-
rum) abeat,(& fiẽt veluti)abortiuum mu-
lieris,quæ non vident ſolem.
8 Priuſquàm percipiant ollæ veſtræ rhã-
num(accenſum:) ſicut crudum quid,ſic fu-
ror exagitet eum.
9 Lætabitur iuſtus cùm viderit vltionẽ,
veſtigia ſua lauabit in ſanguine impij.
10 Et dicet homo,vtique fructus eſt iuſto,
vtique eſt Deus iudicans in terra.

Pſal. LIX.

Veſpertinæ preces.

1 ERipe me ab inimicis meis Deus
meus: ab inſurgentibus contra me
protege me.
2 Libera me ab operãtibus iniquitatem,
& à viris ſanguinum ſalua me.
3 Nam ecce inſidiantur animæ meæ,cõ-
gregantur aduerſum me robuſti, non ob i-
niquitatem meam, neque ob peccatũ me-
um Domine.
4 Abſque iniquitate(mea)concurrunt &
parant ſe:exurge igitur in occurſum meum
& vide.
5 Et tu Domine, Deus exercituum,Deus
Iſraël,euigila vt viſites cunctas gentes,neq;
miſerearis omnibus qui peruerſè & iniquè
agunt:Sæla.
6 Reuertuntur ad veſperam, fremunt vt
canis,

canis,& diſcurrunt per ciuitatem.
7 Ecce loquuntur ore ſuo, & ſunt gladij
in labijs eorum:quoniam quis audit?
8 Tu autem Domine,ridebis eos,ſubſan-
nabiſque omnes gentes.
9 Fortitudinem eius apud te cuſtodiam:
quoniam Deus refugij mei es.
10 Deus pietatis meæ præueniat me, &
Deus faciat me videre(vltionem)in aduer-
ſarijs meis.
11 Ne occidas eos, ne forte obliuiſcatur
popul⁹ meus: fac eos vagari in plebe tua &
depone eos,protector noſter Domine.
12 Propter peccatum oris eorũ, & ob ſer-
monem labiorum ipſorum,capientur in ſu-
perbia ſua, ob periurium & mendacium
quod loquuntur.
13 Conſume in furore, conſume, & non
erunt, ſcientq; quòd Deus dominetur in
Iacob,& vſque ad fines terræ:Sæla.
14 Et reuertentur ad veſperam,frement vt
canis,& circuibunt ciuitatem.
15 Ipſi vagabuntur vt comedant,& ſi non
fuerint ſaturati,pernoctabunt.
16 Ego autem cantabo fortitudinem tuã,
& laudabo manè pietatem tuam:quoniam
fuiſti mihi fortalicium, atque refugium in
die tribulationis meæ.
17 Robur meum, tibi pſallam, quoniam

Deus refugium meum es, & Deus pietatis
meæ.

Pſal. LX.

1 DEus abieciſti nos & diſſipaſti nos, at-
que iratus es, conuerte te ad nos.
2 Commouiſti terram & diſſecuiſti eam,
ſana contritiones eius, quoniam mota eſt.
3 Oſtēdiſti populo tuo dura, potaſti nos
vino letali.
4 Dediſti timentibus te ſignum vt trium-
pharent, propter veritatem: Sæla.
5 Propterea liberabantur dilecti tui, ſal-
ua(me) dextera tua & exaudi me.
6 Deus locutus eſt in ſanctitate ſua, exul-
tabo & diuidam Sichem, atq; vallem Suc-
coth dimetiar.
7 Meus eſt Gilead & meus eſt Menaſſe,
atque Ephraijm fortitudo capitis mei: Ie-
huda legifer meus.
8 Moab olla loturæ meæ, ſuper Ædom
proijciam calciamentum meum: ſuper me
tu Pheliſtæa iubila.
9 Quis deducet me in ciuitatem muni-
tam? quis ducet me vſq; in Ædom?
10 Nónne tu Deus abieciſti nos, & tu De-
us non egredieris cum exercitibus noſtris?
11 Fer nobis auxilium propter tribulatio-
nem, vana enim eſt ſalus hominis.

12 In

12 In Deo faciemus virtutem, & ipſe conculcabit hoſtes noſtros.

Pſal. LXI.

1 EXaudi Deus, clamorem meum, auſculta orationi meæ.
2 Ab extremo terræ ad te clamabo, dum cor meum eſt in mœrore.
3 In petram quæ altior me eſt, duc me: fuiſti enim ſpes mea, atque turris fortitudinis à facie inimici.
4 Commorabor in tabernaculo tuo in ſecula, & ſperabo in abſcōdito alarum tuarum: Sæla.
5 Tu enim Deus, exaudiſti vota mea, & dediſti hæreditatem timentibus nomen tuum.
6 Dies ſuper dies regis adijcies, vt ſint anni eius ſicut generatio & generatio.
7 Habitabit in ſeculum coram Deo: præpara pietatem & veritatem, quæ cuſtodiant illum.
8 Sic pſallam nomini tuo in perpetuum, vt reddam vota mea per ſingulos dies.

Pſal. LXII.

1 VTique ad Deum ſilet anima mea: quippe à quo eſt ſalus mea. Matutinæ preces.
2 Vtique ipſe eſt petra mea &

ſalus mea: ipſe exaltatio mea, ideò nõ mo-
uebor multum.
3 Vſquequo inſidiamini quibuſcunque?
interibitis vos omnes quaſi paries inclina-
tus, & maceria impulſa.
4 Vtique ne ipſe (Deus) quẽquam exal-
tet conſultant, moliunturq; impellere, dili-
gunt mendacium, & ore ſuo benedicũt, in-
tra ſe autem maledicunt: Sæla.
5 Verũtamẽ Deo ipſi ſile, tu anima mea:
quoniam ab ipſo eſt ſpes mea.
6 Vtique ipſe eſt fortitudo mea & ſalus
mea: ipſe exaltatio mea, ideò nõ mouebor.
7 Apud Deum eſt ſalus mea & gloria
mea: petra fortitudinis meæ, & ſpes mea in
Deo eſt.
8 Sperate in eo in omni tempore ô popu-
li, effundite ante conſpectum eius cor ve-
ſtrum: Deus eſt ſpes noſtra: Sæla.
9 Veruntamen filij hominum vani ſunt,
mendaces ſunt filij hominum ſi in ſtateras
aſcendant: ipſi pariter (leuiores ſunt) vani-
tate.
10 Nolite ſperare in calumnia atq; in ra-
pina, ne in vanitatem redigamini: opulẽtia
ſi affluat, non apponetis cor.
11 Vice vna loquutus eſt Deus atque ſe-
cundo, quod & audiui, quoniam Dei eſt
potentia.

12 Et

12 Et tua Domine, eſt pietas, quoniam tu
reddis vnicuiq; iuxta opus ſuum.

Pſal. LXIII.

1 DEus, Deus meus tu, quęram te mane.
2 Sitiuit te anima mea, & concupi-
ſcit te caro mea, in terra ſqualida & ſiticu-
loſa, quæ eſt abſque aqua.
3 Sic in ſanctitate contemplatus ſum te,
vt videam fortitudinem tuam & gloriam
tuam.
4 Quoniam melior eſt pietas tua, vita ip-
ſa: labia mea laudabunt te.
5 Sic benedicam tibi in vita mea: & in
nomine tuo leuabo manus meas.
6 Quaſi adipe & pinguedine ſaturabitur
anima mea, cùm os meum in laudem pro-
rumpit labijs iubilationum.
7 An non tui recordatus ſum in ſtratis
meis, & in vigilijs meditatus ſum de te?
8 Eo quòd fueris auxilium meũ, ideò ſub
vmbra alarum tuarum exultans cantabo.
9 Adhæſit anima mea tibi, me ſuſtenta-
uit dextera tua.
10 Et iſti qui quærunt deſolationem ani-
mæ meæ, introibunt in inferiora terræ.
11 Deijciant eos in aciem gladij, vt fiant
pars vulpium.
12 Rex verò lætabitur in Deo, & gloria-

bitur quicunque iurauerit per ipſum, quo-
niam obturabitur os loquentium menda-
cium.

Pſal. LXIIII.

1 EXaudi Domine, vocem meam in pre-
catione mea, à terrore hoſtis cuſtodi
vitam meam.
2 Abſconde me à conſilio malignantiũ,
& à commotione eorum qui operantur ini-
quitatem.
3 Qui acuerunt quaſi gladium linguam
ſuam, & emittunt ſagittam ſuam, nempè
verbum amarum.
4 Vt ſagittent in occultis eum qui eſt in-
teger, repentè iaciunt eum, & non timent.
5 Corroborant ſe in re mala, narrãt quo-
modo abſcondant laqueos: dicunt quòd
nemo videat eos.
6 Exquirũt malitias, & exequuntur quod
ſcrutando excogitatum eſt, etiam intimum
cuiuſque & cor profundum.
7 Sed Deus ſagittabit eos ſagitta repen-
tina, fientq; in eis plagæ (repentè.)
8 Facient ruere ſuper ſe ipſos linguam
ſuam propriam, & mouebunt ſe quicunq;
aſpexerit eos.
9 Videbunt (id) omnes homines, & an-
nuntiabunt opus Dei, atq; factũ eius pru-
denter

denter conſiderabunt.
10 Lætabitur iuſtus in Domino, & ſperabit in eo: & gloriabuntur omnes qui recto ſunt corde.

Pſal. LXV.

1 TE expectat laus Deus in Zion, & tibi reddetur votum. Veſpertinę preces.
2 Qui exaudis orationem, ad te omnis caro veniet.
3 Res iniquæ pręualuerunt mihi, & ſcelera noſtra, tu expiabis ea.
4 Beatus quem elegeris & applicaueris: is habitabit in atrijs tuis, & ſatiabitur in bonitate domus tuæ, (in loco) ſancto templi tui.
5 Terribilia in iuſtitia reſpondebis nobis Deus ſalutis noſtræ, ſpes omniũ finium terræ, & eorum qui remoti degunt in mari.
6 Qui parat montes in virtute ſua, & accinctus eſt fortitudine.
7 Qui compeſcit commotionem mariũ & ſtrepitum procellarum eorum, atque fremitum populorum.
8 Et timebunt qui inhabitant extrema (terræ) à ſignis tuis: qui in progreſſibus matutinis & veſpertinis laudem excitas.
9 Viſitas terram & benè cupis ei, abundè ditas eam.

10 Riuus Dei plenus eſt aqua: tu præparas
frumentum eorũ, eo quòd ſic diſponis eam.
11 Sulcos eius inebrias, demittis (pluuiã)
in valliculas eius, ſtillis liquefacis eam, at-
que benedicis germini eius.
12 Coronas annum bonitate tua, & nubes
tuæ ſtillant pinguedinem.
13 Stillabunt in habitacula deſerti, & ex-
ultatione colles accingentur.
14 Veſtientur plana gregibus, & valles a-
micientur frumento, iubilabunt atque eti-
am canent.

Pſal. LXVI.

1 IVbilate Deo omnes (habitatores) ter-
ræ, cantate gloriam nomini eius, date
gloriam magnificentiæ eius.
2 Dicite Deo: q̃ terribilis es in operibus
tuis? propter magnitudinem virtutis tuæ,
mendaces erunt tibi inimici tui.
3 Nam omnes (habitatores) terræ ado-
rabunt te & pſallent tibi, pſallent nomini
tuo: Sæla.
4 Venite & videte opera Dei, q̃ terribilis
ſit in opere erga filios hominum.
5 Ipſe vertit mare in aridam, (& fecit) vt
pedibus tranſierint fluuium: ibi lætabamur
de ipſo.
6 Ipſe dominatur in fortitudine ſua ſe-
culo,

culo, oculi eius contemplantur gentes: &
qui increduli ſunt, tales non eleuabuntur:
Sæla.
7 Benedicite populi Deo noſtro, & reſo-
nate vocem laudis eius.
8 Qui ponit animam noſtram in vitam,
& non permittit vt labantur pedes noſtri.
9 Quoniam probaſti nos Deus, & exa-
minaſti nos, ſicut examinatur argentum.
10 Introduxiſti nos in laqueũ, & poſuiſti
anxiam moleſtiam in lumbis noſtris.
11 Impoſuiſti hominem capiti noſtro: in-
greſſi ſumus ignem & aquam, & tu eduxiſti
nos in refrigerium.
12 Ingrediar domum tuam cum holocau-
ſtis, & reddam tibi vota mea: quæ ſcilicet,
aperuerũt labia mea, & promiſit os meum,
in tribulatione mea.
13 Holocauſta (agnorum) pinguium of-
ferã tibi, cum incenſo arietum: faciam bo-
ues cum hyrcis: Sæla.
14 Venite, audite, & narrabo, quotquot
timetis Deum: quæ fecerit animæ meæ.
15 Ad eum ore meo clamaui, exaltatuſq;
eſt ille ſubter linguam meam.
16 Iniquitatem ſi vidi in corde meo, non
exaudiet Dominus.
17 Exaudiuit autem Deus, & aduertit vo-
cem orationis meæ.

18 Benedictus Deus, qui nõ amouit orati-
onem meam, atque pietatem ſuam à me.

Pſal. LXVII.

1 DEus, miſereatur noſtri & benedicat
vobis, atq; illuſtret nos lumine vul-
tus ſui: Sæla.
2 Vt cognoſcatur in terra via tua, & in o-
mnibus gentibus ſalus tua.
3 Confiteantur tibi populi Deus, confi-
teantur tibi populi omnes.
4 Lætentur & iucundẽtur nationes, quo-
niam tu iudicabis populos in æquitate, &
diriges gentes ipſas in terra: Sæla.
5 Cõfiteantur tibi populi Deus, confite-
antur tibi populi omnes.
6 (Tunc) dabit terra prouentum ſuum,
& benedicet nobis Deus, Deus noſter.
7 Benedicet nobis Deus, & timebũt eum
omnes fines terræ.

Pſal. LXVIII.

Matutinæ preces.

1 EXurgat Deus & diſſipentur inimi-
ci eius, & fugiant à facie eius qui
odiunt eum.
2 Sicut diſpellitur fum⁹ tu diſpelles (eos,)
& ſicut liqueſcit cera à facie ignis, (ſic)
pereant impij à facie Dei.
3 Iuſti autem lætentur & exultent in cõ-
ſpectu

ſpectu Dei, & iucundentur gaudio.
4 Cantate Deo & pſallite nomini eius,
exaltate eum qui orbibus cœlorum veluti
equo inſidet, in I A nomine eius, & exulta-
te in conſpectu eius.
5 Pater eſt pupillorũ, & cauſam agit vi-
duarũ, Deus in habitaculo ſanctitatis ſuæ.
6 Deus qui collocat vnicos in familia:
ipſe educit eos qui vincti ſunt compedibus:
qui autem ab eo diſcedunt inhabitant (ter-
ram) ſiccam.
7 Deus, cùm egredereris coram populo
tuo, cùm tu incederes per deſertum: Sæla.
8 Terra mota eſt, etiam cœli ſtillauerunt
à facie Dei, ſicut & Sinai ipſe (motus eſt:)
à facie Dei, Dei Iſraël.
9 Pluuiam voluntariam eleuabas Deus,
ſuper hæreditatem tuam, & labore affectã
tu confirmaſti.
10 Cœtus tuus habitabit in ea: tu enim
præparabas in bonitate tua pro paupere,
ô Deus.
11 Dominus dabit verbum, annuntiatricũ
exercitus erat magnus.
12 Reges exercituum fugientes elabeban-
tur, & familia domus diuidebat ſpolia.
13 Si iacueritis inter (nigras) tripodes
(eritis ſicut) alæ columbæ, quæ tegitur ar-
genteis (pennis,) & ſunt plumæ eius ſi-

miles auro fuluo.
14 Cùm diſſiparet omnipotens propter eã
Reges, candeſcebat veluti nix in Zalmon.
15 Mons Dei (ſicut) mons Baſan, mons
gibbis tumens, velut mons Baſan.
16 Quare exilitis mõtes gibberoſi? hic eſt
mons Dei, in quo ei complacuit habitare:
etiam: Dominus habitabit in æternum.
17 Currus Dei viginti millia, millia An-
gelorum, & Dominus inter eos ſicut in Si-
nai in ſacrario.
18 Aſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatẽ,
accepiſti dona in hominibus, etiam inobe-
dientes, vt inhabitet Dominus Deus.
19 Benedictus Dominus quotidie, oneret
nos (beneficijs ſuis) qui eſt Deus ſalutis
noſtræ: Sæla.
20 Ipſe eſt Deus noſter, Deus cuiꝰ ſunt ſa-
lutes: Domini Dei (etiam) eſt mors & (ani-
marum) exitus.
21 Et quidem Deus vulnerabit caput ini-
micorum ſuorum, verticemq́; cæſariei il-
lius, qui ambulat in delictis ſuis.
22 Dixit Dominus: reſtituam (meos ſicut)
ex Baſan: reducam (meos ſicut olim) ex
profundis maris.
23 Propterea rubet pes tuus in ſanguine, &
lingua canum tuorum, (rubet) ex hoſtibus
propter ipſum (ſanguinem.)

24 Vide-

24 Viderunt inceſſus tuos Deus: inceſſus
Dei mei Regis mei in ſacrario.
25 Præcedunt cantores, ſequuntur mo-
dulatores, in medio ſunt puellæ tympana
pulſantes.
26 In congregationibus benedicite Deo
atque Domino, qui eſtis de vena Iſrael.
27 Ibi Biniamin paruulus dominatur eo-
rum, & principes Iehuda concilium: princi-
pes Zebulun, principes Naphthali.
28 Mandauit Deus tuus fortitudinem pro
te: robora Deus quod operatus es in nobis.
29 A templo tuo in Ieruſalē (prodeat ro-
bur tuum:) & afferent tibi Reges munera.
30 Diſſipato cœtu (eorū qui vtuntur) lan-
ceis, cœtu validorum inter vitulos popu-
lorum, humiliabit ſe cum fragmentis ar-
genteis, cùm diſperſerit populos qui bella
volunt.
31 Veniunt optimates ex Ægypto: Æthio-
pia celeriter exhibebit manus ſuas Deo.
32 Regna terræ cantate Deo, pſallite Do-
mino: Sæla.
33 Inſidenti cœlis cœlorum ab initio: ecce
ipſe dat in voce ſua vocem robuſtam.
34 Date fortitudinem Deo ſuper Iſraël:
magnificentia eius & fortitudo eius in
nubibus.
35 Terribilis es De⁹ de ſacrarijs tuis: Deus

Iſraël ipſe dat virtutẽ & robur populo be-
nedictus Deus.

Pſal. LXIX.

Veſpertine preces.

1 SAlua me Deus quoniam intraue-
runt aquæ vſque ad animam.
2 Demerſus ſum in limum & pro-
fundum & non eſt firma conſiſtentia: intra-
ui in profunditates aquarũ, vt alueus inun-
darit me.
3 Defatigatus ſum cùm clamitarem, ex-
aſperatum eſt guttur meum, & defecerunt
oculi mei, ſperans in Deum meum.
4 Plures ſunt q̃ capilli capitis mei, qui
abſque cauſa me odio habent: aucti ſunt
hoſtes mei, qui me iniquè laceſcunt.
5 Quæ nō rapui tunc repẽdebam. Deus,
tu nouiſti ſtultitiam meam, & delicta mea
à te non ſunt abſcondita.
6 Non erubeſcant propter me hi qui te
expectant Domine, Deus exercituum, non
ignominia afficiantur propter me, qui te
quærunt Deus Iſraël.
7 Propter te enim ſuſtinui opprobrium,
& operuit ignominia faciem meam.
8 Alienus factus ſum fratribus meis, ex-
traneus filijs matris meæ.
9 Quoniam zelus (quem habeo ad) do-
mum tuam commedit me, & opprobria
expro-

exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me.
10 Et flens (caſtigaui) ieiunio animam
meam,& factum eſt mihi in opprobrium.
11 Sed & ſaccum poſui veſtimētum meū,
factuſque ſum illis in prouerbium.
12 Fabulantur de me qui ſedent in porta,
& carmina (canunt) qui bibunt ſiceram.
13 Ego autem orationem meā ad te Domine,
(effundo,) tempore beneplaciti.
14 Deus,in multitudine pietatis tuæ exaudi
me,in veritate ſalutis tuæ.
15 Erue me de luto vt nō demergar: eruar
ab his qui me odio habent, atque de profundis
aquarum.
16 Non inundet me (fluxus aquarū, neq;
abſorbeat me profundum: neque claudat
ſuper me puteus os ſuum.
17 Exaudi me Domine, quoniā bona eſt
pietas tua: iuxta multitudinem miſerationū
tuarum reſpice ad me.
18 Et non abſcondas faciem tuam à ſeruo
tuo, nam tribulatio eſt mihi, propera &
exaudi me.
19 Appropinqua ad animam meā, & redime
eā: propter inimicos meos ſalua me.
20 Tu cognouiſti opprobrium meum,cōfuſionem
meam & ignominiā meam, coram
te ſunt omnes aduerſarij mei.
21 Opprobriū confregit cor meū, mœrore

affectus ſum & expectaui ſi quis cōpatere-
tur ſed nullus fuit, neq; cōſolatores inueni.
22 Et poſuerūt in refectionem meam fel,
atque in ſiti mea potabant me aceto.
23 Sit menſa eorum ante eos in laqueum:
& quæ in pacem (eſſe debuerant, ſint) in
offendiculum.
24 Obtenebrentur oculi eorū ne videant,
& lumbos eorum fac iugiter nutare.
25 Effunde ſuper eos iram tuam, & furor
indignationis tuæ apprehendat eos.
26 Sit palatium eorum deſolatū, & in ta-
bernaculis eorum nemo habitet.
27 Nam eum quem tu percuſſiſti perſe-
quuntur, & de dolore vulneratorum tuorū
loquuntur.
28 Pone iniquitatem ſuper iniquitatē eo-
rum, & nō ingrediantur in iuſtitiam tuam.
29 Deleantur de libro viuentium, & cum
iuſtis non ſcribantur.
30 Ego autem cùm afflictus & dolens ſim,
ſalus tua Deus, ſubleuabit me.
31 Laudabo nomen Dei in cātico, & ma-
gnificabo ipſum in laude.
32 Et acceptius erit Deo quàm bos aut iu-
uencus, qui cornua producit & vngulas.
33 Viderunt manſueti & gaudebunt, atq;
quærentes Deum, & viuet cor veſtrum.
34 Audit enim inopes Domin⁹, & vinctos
ſuos

ſuos non deſpicit.
35 Laudent illum cœli & terra, maria, &
quicquid reptat in eis.
36 Quoniam Deus ſaluabit Zion, & ædificabit
ciuitates Iehuda, & habitabunt ibi,
poſſidebuntque eam.
37 Et poſteri ſeruorum eius hæreditabunt
eam, atque qui diligunt nomen eius, habitabunt in ea.

Pſalm. LXX.

1 DEus (propera) vt me liberes: Domine, in auxilium meum feſtina.
2 Confundantur & probro afficiantur qui quærunt animam meam: agantur retrorſum & ignominioſi fiant, qui deſiderãt malum meum.
3 Conuertantur pro mercede cõfuſionis ſuæ, qui dicunt, euge euge.
4 Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant ſemper, magnificetur Deus: qui diligunt ſalutem tuam.
5 Ego quidẽ pauper & miſer ſum, Deus, feſtina ad me.
6 Auxilium meum & liberator meus es tu, Domine, ne tardaueris.

Pſalm. LXXI.

1 IN te Domine, ſperaui, non confundar in æternum. In iuſtitia tua erue me, Matutinæ preces.

& libera me : inclina ad me aurem tuam,&
ſalua me.
2 Eſto mihi in petrā fortitudinis ad quā
veniam ſemper : tu mandaſti vt me ſalues,
quoniam petra mea & fortalicium meum
es tu.
3 Deus meus,erue me de manu impij, at-
que de manu peruerſi & calumniatoris.
4 Tu enim es ſpes mea:Domine Deus,fi-
ducia mea à pueritia mea.
5 Per te ſuſtentatus fui ab vtero, & ex vi-
ſceribus matris meæ tu eduxiſti me : de te
laus mea erit iugiter.
6 Quaſi portentum fui multis : tu autem
es fiducia mea fortis.
7 Impleatur os meum laude tua,tota die
gloria tua.
8 Ne proijcias me in tempore ſenectutis:
cū defecerit virtus mea,ne derelinquas me.
9 Quoniam loquuntur inimici mei cōtra
me,& qui obſeruant animā meam, conſul-
taturi conuenerunt pariter. Dicentes, Deus
dereliquit eum , perſequimini & compre-
hendite eum,non enim eſt qui eripiat.
10 Deus ne elongeris à me: Deus meus in
auxilium meum feſtina.
11 Confundantur & deficiant qui aduer-
ſantur animæ meæ,obtegātur opprobrio &
ignominia,qui quærunt malum meum.
12 Ego

12 Ego autem iugiter expectabo, & adij-
ciam ſuper omnem laudem tuam.
13 Os meum enarrabit iuſtitiam tuam, &
quotidie ſalutem tuam : quoniam nō noui
numeros (beneficiorum) tuorum.
14 Incedā in fortitudinibus Domini Dei:
& recordabor iuſtitiæ tuæ ſolius.
15 Deus, tu docuiſti me à pueritia mea, &
vſque in præſens annūtiabo mirabilia tua.
16 Quin etiam vſque in ſenectam & ca-
nitiem, tu Deus, non deſeres me, donec an-
nuntiauero robur tuum generationi (præ-
ſenti:) & potentiam tuam omni (poſteri-
tati) quæ veniet.
17 Et quidem iuſtitia tua Deus, (patet)
vſque in excelſum, & magna ſunt quæ feci-
ſti: Deus, quis ſimilis tibi?
18 Qui oſtendiſti mihi tribulationes mul-
tas & malas, & conuerſus viuificabas me,
& de abyſſis terræ conuerſus faciebas me
aſcendere.
19 Augebas quoq; magnificentiā meam,
& conuerſus conſolabaris me.
20 Etiam ego cōfitebor tibi in inſtrumēto
muſico veritatem tuam Deus meus, pſallā
tibi in cithara, ô ſancte Iſraelis.
21 Exultabunt labia mea cùm cantauero
tibi, & anima mea quam redemiſti.
22 Sed & lingua mea per ſingulos dies lo-

quetur de iuſtitia tua: quoniã cõfuſi ſunt &
probris affecti, qui quærunt malum meum.

Pſalm. LXXII.

1 DEus, iudicia tua Regi da, & iuſtitiam
tuam filio Regis.
2 Iudicabit populum tuum in iuſtitia, &
pauperes tuos in iudicio tuo.
3 Et afferent montes pacem populo, &
colles iuſtitiam.
4 Iudicabit miſeros qui ſunt in populo,
& ſaluabit filios inopum, & conteret calũ-
niatorem.
5 Timebunt te cum ſole & coram luna,
in generatione generationum.
6 Deſcendet ſicut pluuia in tonſurã (gra-
minis:) ſicut imbres ſuper reſectam herbã
terræ.
7 Florebit in diebus eius iuſtus, & multa
erit pax, donec deſierit luna.
8 Et dominabitur à mari vſque ad mare,
& à flumine vſque ad terminos terræ.
9 Coram illo procumbent ſolitudinarij,
& inimici eius (humiliati) puluerẽ lingent.
10 Reges Tharſis & inſularũ munera red-
dent, reges Scheba & Seba dona adducent.
11 Et procident coram illo omnes reges:
omnes gentes ſeruient ei.
12 Nam liberabit pauperem vociferãtem,
miſe-

miſerumq; & eum cui non eſt adiutor.
13 Miſerebitur egeno & inopi, & animas
pauperum ſaluabit.
14 A fraude & iniuria redimet animã eo-
rum, & pretioſus erit ſanguis eorum in o-
culis eius.
15 Viuet (pauper, & rex) dabit ei de auro
Seba, & orabit pro eo ſemper, per ſingulos
dies benedicet ei.
16 Erit pugillus frumenti in terra in capi-
te montium (tam frugifer) vt agitetur quaſi
Libanus fructus eius, florebuntque de ciui-
tate ſicut herba terræ.
17 Erit nomen eius in ſeculũ: coram ſole
propagabitur nomen eius, benedicentque
ſe in eo cunctæ gentes, & beatum eum prę-
dicabunt.
18 Benedictus Dominus Deus, Deus Iſ-
raël, qui facit mirabilia ſolus.
19 Et benedictũ nomen gloriæ eius in æ-
ternũ, replebiturque maieſtate eius omnis
terra, Amen, amen.

Pſalm. LXXIII.

1 VTique bonus eſt Deus Iſraëli, his nempè qui mundo ſunt corde. Veſpertinę preces.
2 Mei autem penè declinaue-
runt pedes, ferè effuſi fuerunt greſſus mei.
3 Quoniam zelũ habui propter ſtultos,

& video impiorum pacem.
4 Non enim habent in morte ſua liga-
mina anxietatum, ſed integra & valida (eſt
vis eorum.)
5 In miſeria hominũ non ſunt, neq; cum
hominibus flagellantur.
6 Propterea tenet eos conſtrictos ſuper-
bia, & amictus violentiæ inuoluit eos.
7 Prominet propter pinguedinẽ oculus
eorũ: & exequuntur imaginationes cordis.
8 Diſſolutos reddunt (alios,) & loquũ-
tur de peſſima calumnia, contra excelſum
loquuntur.
9 Ponũt enim in cœlum os ſuum, & lin-
gua eorum graditur in terra.
10 Propterea reuertitur populus eius huc,
& aquæ (calicis) pleni exprimuntur eis.
11 Et dicunt: quomodo nouit Deus, & eſt
cognitio apud altiſſimum?
12 Ecce iſti impij, fœlices ſunt in ſeculo
& apprehendunt opulentiam: certè fruſtrà
mundaui cor meum, & laui in innocentia
manus meas.
13 Et fui plagis percuſſus tota die, & caſti-
gatio mea fuit manè per ſingulos dies.
14 Si dixero, enarrabo in hunc modum,
ecce generationem filiorum tuorũ fefelli.
15 Cogitaui itaque vt cognoſcerem illud,
ſed labor erat in oculis meis.
16 Quouſque

16 Quouſque introibam in ſacraria Dei,
tunc intelligebam nouiſſimum eorum.
17 Siquidem in lubricis locis ponis eos, &
deijcis eos in deſolationes.
18 Quomodo facti ſunt in deſolationem
tam ſubitò, defecerunt & conſumpti ſunt
ab horroribus?
19 Veluti ſomnium ſunt (quod euanuit)
ab euigilante: Domine, in ciuitate imaginem eorum deſpicies.
20 Quoniam acerbum factum eſt cor meũ,
& renes mei aculeis puncti.
21 Et ego fatuus eram nihilq́ue ſciebam:
(velut) iumenta factus ſum tecum.
22 Ego autem ſemper ſum tecum: tu enim
apprehendiſti manum meam dextram.
23 Conſilio tuo diliges me, & poſteà cum
gloria ſuſcipies me.
24 Quis eſt mihi in cœlis (præter te?) &
tecum neminem volui in terra.
25 Conſumitur caro mea & cor meum:
virtus cordis mei & pars mea Deus eſt in æternum.
26 Quoniam ecce elongantes ſe à te peribunt: perdidiſti omnem fornicantem à te.
27 Appropinquatio autem mea ad Deum
bona eſt mihi, vt ponam in Domino Deo
ſpem meam, & enarrem omnia opera tua.

Pſal. LXXIIII.

1 QVare Deus, abes in perpetuum: & fumat furor tuus contra oues paſcuæ tuæ?
2 Recordare congregationis tuæ, quam poſſediſti ab antiquo, & quam redemiſti.
3 (Recordare) tribus hæredatis tuæ, atque montis Zion in quo habitaſti.
4 Leua veſtigia tua vt deuaſtes in perpetuum, omnem hoſtem, qui malè egit in ſanctuaria.
5 Rugierunt aduerſarij tui in medio eccleſiarum tuarum, poſuerúntque ſigna ſua ſigna.
6 Cognitus erat quaſi adducens (ligna) ad ſublime aliquid, qui ſecures (mittebat) in perplexas arbores.
7 Nunc autem ſculpturas eius pariter bipenni & malleis confringunt.
8 Miſerunt in ignem ſancta tua: & in terram (deijcientes) polluerunt tabernaculum nominis tui.
9 Dixerunt in corde ſuo, ſæuiemus in eos pariter: exuſſerunt cunctas ſynagogas Dei in terra.
10 Signa noſtra non vidimus, nec eſt amplius propheta: & nemo eſt nobiſcum qui ſciat, quouſque.
11 Vſquequo Deus, exprobrabit inimicus,

&

& blaſphemabit hoſtis nomen tuum in per-
petuum?
12 Quare auertis manum tuam & dexte-
ram tuam? de medio ſinus tui (profer eam
vt hoſtem) conſumas.
13 Deus enim rex meus eſt ab antiquo, qui
operatur ſalutes in medio terræ.
14 Tu diſſipaſti in fortitudine tua mare: tu
confregiſti capita draconum in aquis.
15 Tu contriuiſti capita ceti grãdis, & de-
diſti illum in cibum populo ſolitudinum.
16 Tu ex ſciſſuris produxiſti fontem & flu-
uium: tu exiccaſti flumina valida.
17 Tuus eſt dies, etiam tua eſt nox: tu præ-
paraſti lucem & ſolem.
18 Tu conſtituiſti omnes fines terræ, æſta-
tem & hyemem tu formaſti.
19 Memor eſto huius, quod inimicus pro-
bro affecit Dominum, & populus inſipiens
violauit nomen tuum.
20 Ne tradas cœtui (hoſtium) animam
turturis tuæ: & congregationes pauperum
tuorum ne obliuiſcaris in perpetuum.
21 Reſpice ad pactum, quoniam impleta
ſunt (omnia) tenebroſis (carceribus) ter-
ræ, & habitaculis violentis.
22 Non reuertatur, qui eſt contritus, con-
fuſus: ſed pauper & inops laudent nomen
tuum.

23 Exurge Deus, iudica cauſam tuam: memor eſto opprobrij tui, quod fit quotidie à ſtulto.
24 Ne obliuiſcaris vocis aduerſariorũ tuorum: tumultus eorum qui conſurgunt aduerſus te, aſcendit ſemper.

Pſal. LXXV.

Matutinæ preces.

1 Confitemur tibi Deus, confitemur.
2 Et propè adeſt nomen tuum: recenſéntque mirabilia tua.
3 Cùm aſſumpſero cœtum, ego ſecũdum æquitates iudicabo.
4 Diſſoluti ſunt terra & omnes habitatores eius: ego firmaui columnas eius: Sæla.
5 Dixi ſtolidis, nolite inſanire: & impijs, nolite eleuare cornu.
6 Nolite eleuare in altum cornu veſtrum: nolite loqui collo præfracto.
7 Quia non à progreſſu (ſolis) aut ab occidente, neque à deſerto (erit) exaltatio.
8 Quoniam Deus iudex eſt: hunc humiliat, & hunc exaltat.
9 Siquidem calix eſt in manu Domini, & vinum rubeſcit: plenus eſt mixtura, effundítque ex eo.
10 Quin & feces eius expriment, bibentq́; omnes impij terræ.

11 Et

11 Et ego annuntiabo in ſeculum, pſallam
Deo Iacob.
12 Et confringam omnia cornua impio-
rum, & exaltabuntur cornua iuſti.

Pſal. LXXVI.

1 Notus in Iehuda Deus, in Iſrael ma-
gnum nomen eius.
2 Et eſt in Schalem tabernaculum eius, &
habitaculum eius in Zion.
3 Ibi confregit iacula arcus, ſcutum, gla-
dium, & bellum : Sæla.
4 Illuſtris es tu, & magnificentior mon-
tibus prædæ (intentis.)
5 Spolijs expoſiti ſunt qui magnifico fue-
runt corde, dormierunt ſomnum ſuum, &
nihil inuenerunt cuncti viri, quorum ma-
nus potentes fuerunt.
6 Ab increpatione tua Deus Iacob, con-
ſopitus eſt & currus & equus.
7 Tu, tu inquam, terribilis es : & quis ſta-
re poterit ante faciem tuam ex tunc (quo
exarſerit) ira tua?
8 De cœlis auditum feciſti iudicium : ter-
ra timuit & ſiluit.
9 Cùm exurgeret Deus ad iudicium, vt
ſaluaret cunctos manſuetos terræ : Sæla.
10 Quoniam furor hominis cedet in laudẽ
tuam : & reliquias furoris tu accinges.

11 Vouete & reddite Domino Deo veſtro,
omnes qui in circuitu eius eſtis, deferte mu-
nera terribili.
12 Ipſe cohibet ſpiritum principum, & eſt
terribilis regibus terræ.

Pſal. LXXVII.

1 VOce mea ad Deum clamabo, voce
mea ad Deum, & auſcultauit mihi.
2 In die tribulationis meæ Dominũ quæ-
ſiui, plaga mea nocte difluebat & nõ ceſſa-
bat: renuit conſolari anima mea.
3 Recordabor Dei & inquietus ero, que-
relas faciem & mœrore afficietur anima
mea: Sæla.
4 Tu tenes vigilias oculorũ meorum, cõ-
cuſſus ſum & non loquar.
5 Conſideraui dies antiquos, & annos ſe-
culorum.
6 Recordor carminis mei, & loquar no-
cte cum corde meo, perſcrutatúrque ſpiri-
tus meus.
7 Nunquid in æternum elongabit ſe Do-
minus, & non adijciet vt iterum benignum
ſe exhibeat?
8 Nunquid deficit in perpetuum pietas
eius: & finem habet verbum (conſola-
tionis eius) in generationem & genera-
tionem?

9 Nun-

9 Nunquid oblitus eſt miſereri Deus, &
continebit in ira miſericordias ſuas? Sæla.
10 Et dixi, ægritudo mea eſt: (at recor-
dabor) annorum dexteræ excelſi.
11 Recordabor operum Domini: nam me-
mor ero mirabilium tuorum (quæ feciſti)
ab initio.
12 Meditabor quoque in omnibus operi-
bus tuis: & de ſtudijs tuis loquar.
13 Deus in ſancto via tua, quis Deus ma-
gnus ſicut Deus?
14 Tu Deus, facis mira, & notam feciſti in
populis fortitudinem tuam.
15 Redemiſti potenter populum tuum: fi-
lios Iacob & Ioſeph: Sæla.
16 Viderunt te aquæ Deus, viderunt te a-
quæ & contremuerunt, etiam abyſſi exagi-
tatæ ſunt.
17 Nubes effuderunt aquas, & vocem de-
derunt æthera: etiam ſagittæ tuæ diſcur-
runt.
18 Vox tonitrui tui in ſphæra (aëris,) il-
luxerunt orbi fulgura: tremuit & commota
eſt terra.
19 In mari via tua, & ſemitæ tuæ in a-
quis multis, & veſtigia tua non cognoſ-
cuntur.
20 Duxiſti quaſi oues populum tuum, per
manum Moſi & Aharon.

Pſal. LXXVIII.

Veſperti-
ne preces.

1 AVſculta mi populc, legem meã:
inclinate aurem veſtram ad ver-
ba oris mei.
2 Aperiam per parabolam os meum, elo-
quar ænigmata (à tempore) antiquo.
3 Quæ audiuimus, & quæ cognouimus:
& (quæ) patres noſtri narrauerunt nobis.
4 Non cælabimus (ea) à filijs eorum, ſed
generationi poſterę narrabimus laudes Do-
mini, fortitudinem eius atque mirabilia
eius, quæ fecit.
5 Ipſe enim ſuſcitauit teſtimonium in Ia-
cob, & legem poſuit in Iſrael, quæ præce-
pit patribus noſtris, vt ea nota facerent fi-
lijs ſuis.
6 Vt cognoſcat ætas poſtera, filij ſcilicet,
qui naſcituri ſunt.
7 Surgant & enarrent filijs ſuis.
8 Vt ponant in Deo fiduciam ſuam, & nõ
obliuiſcantur operum Dei, ſed mandata
eius obſeruent.
9 Et non fiant ſicut patres eorum, gene-
ratio incredula & rebellis, generatio quæ
non parauit cor ſuum, & cuius ſpiritus non
firmiter adhæſit Deo.
10 Filij Ephraijm armati, iaculantes arcu,
verterunt (terga) in die belli.
11 Non cuſtodierunt pactum Dei, & in
lege

lege eius noluerunt ambulare.
12 Sed obliti ſunt factorum eius, atq; mi-
rabilium eius, quæ oſtenderat eis.
13 Coram patribus eorum fecit mirabilia,
in terra Ægypti in campo Zoan.
14 Interrupit mare & traduxit eos: fecitq́;
ſtare aquas veluti aceruum.
15 Et deduxit eos interdiu per nubem, &
tota nocte per lucem ignis.
16 Secuit rupes in deſerto, & potauit (eos)
quaſi ex abyſſo multa.
17 Eduxit fluenta de petra, & demiſit a-
quas quaſi flumina.
18 Et addiderunt adhuc peccare contra e-
um, exacerbantes altiſſimum in ſolitudine.
19 Tentaueruntq́; Deum in corde ſuo, pe-
tentes cibum pro anima ſua.
20 Et loquuti ſunt contra Deum, dicentes:
nunquid poterit Deus parare mēſam in de-
ſerto?
21 Percuſſit quidem petram & effluxerunt
aquæ, & fluuij innundauerunt: num pote-
rit & panem dare, aut parare carnes popu-
lo ſuo?
22 Audiuit autem Dominus & indignatus
eſt, ſuccēſuſq́; eſt ignis in Iacob, & ira quo-
que aſcendit contra Iſraël.
23 Eò quod non crediderunt Deo neque
confiſi ſunt in ſalute eius.

24 Et præcepit nubibus ſupernè, aperuit-
que portas cœli.
25 Et pluit ſuper eos Man vt comederēt:
& frumentum cœleſte dedit eis.
26 Panem magnificorum comedit homo:
miſit eis victum ad ſaturitatem.
27 Impulit Eurum in cœlis, & adduxit in
virtute ſua Africum.
28 Pluitque ſuper eos quaſi puluerem car-
nes, & quaſi arenam maris aues alatas.
29 Et proiecit in medium caſtrorum eius,
per circuitum tabernaculi eius.
30 Et comederunt, ſaturatique ſunt nimis:
attulerat enim eis deſiderium eorum.
31 Non ſunt deſtituti deſiderio ſuo, erat-
que adhuc cibus eorum in ore eorum: & ira
Dei aſcendit ſuper eos, & occidit pingues
eorum, atque electiores qui erant in Iſraël,
ſuccumbere fecit.
32 In omnibus iſtis adhuc peccauerunt, &
non crediderunt in mirabilibus eius.
33 Ideò ipſe conſumpſit dies eorū in va-
nitate, & annos eorum in perturbatione.
34 Cùm occideret eos, quærebant eum, &
conuerſi mane quæſierunt Deum.
35 Et recordati ſunt, quòd Deus eſſet for-
titudo eorum, & Deus excelſus redemptor
eorum.
36 Et blanditi ſunt ei ore ſuo, lingua autē
ſua

ſua mentiti ſunt ei,
37 Cor enim eorum non erat rectum cum
eo, neque firmi ſteterunt in pacto eius.
38 Ipſe autem cùm eſſet miſericors, expia-
bat iniquitatem, & non diſperdebat.
39 Et ſepenumero retraxit iram ſuam, vt
non excitaret omnem furorem ſuum.
40 Recordatus eſt enim quòd eſſent caro,
quodq́; eſſent ſpiritus vadens & nõ rediẽs.
41 Toties exacerbauerunt eum in deſerto,
atq; moleſtauerunt eum in ſolitudine.
42 Et reuerſi ſunt & tentauerũt Deum: at-
que ſancto Iſraëlis limitem præſcripſerunt.
43 Non ſunt recordati manus eius & diei
illius, quo redemit eos ab aduerſario.
44 Quippe qui poſuit in Ægypto ſigna ſua,
atq; portenta ſua in campo Zoan.
45 Conuertit enim lacus eorum in ſangui-
nem, & fluenta eorum ne biberent.
46 Mittebat in eos mixtionem inſectorum
deuorauitq́ue eos: ranas quoque quæ per-
diderunt eos.
47 Et dedit brucho prouentum eorum, &
laborem eorum locuſtæ.
48 Perdebat cum grandine vitem eorum,
& ſycomoros eorum lapide glacioſo.
49 Tradidit quoq; grandini iumenta eo-
rum, & pecora eorum fulminibus.
50 Miſit in eos furorem iræ ſuæ, indigna-

tionẽ, fremitum & tribulationem: immiſſi-
onem angelorum malorum.
51 Librauit ſemitam iræ ſuæ, & nõ peper-
cit à morte animæ eorum : ſed tradidit vi-
tam eorum peſti.
52 Percuſſitq́; omne primogenitum in Æ-
gypto, primitias ſcilicet virtutis (eorum) in
tabernaculis Cham.
53 Et emiſit quaſi oues populum ſuũ, du-
xitque eos quaſi gregem in deſerto.
54 Deduxit autem eos tutò vt non paue-
rent, & hoſtes eorum operuit mare.
55 Et introduxit eos ad terminum ſancti-
tatis ſuæ, ad montem iſtum, quem acquiſi-
uit dextera eius.
56 Et expulit à facie eorum gentes: proie-
citq́; eis ſortem hæreditatis, & collocauit in
tabernaculis eorum tribus Iſraël.
57 Et tentauerunt atque irritauerunt De-
um excelſum, & teſtimonia eius non cuſto-
dierunt.
58 Sed acti ſunt retrorſum, & præuaricati
ſunt ſicut patres eorum, retroactique ſunt
quaſi arcus doloſus.
59 Prouocauerũt enim eum in excelſis ſu-
is, atque in ſculptilibus ſuis ad æmulationẽ
concitauerunt eum.
60 Audiuit Deus & commotus eſt, & exe-
cratus eſt valdè Iſraëlem.

61 De-

61 Deſeruitq; tabernaculũ Silo, tẽtorium
quod collocauerat inter homines.
62 Et dedit in captiuitatem fortitudinem
eius, atque decorem eius in manum hoſtis.
63 Tradidit quoque in gladium populum
ſuum, & cõtra hæreditatem ſuam indigna-
tus eſt.
64 Iuuenes eius comedit ignis, & virgines
eius non ſunt honoratæ (nuptijs.)
65 Sacerdotes eius gladio ceciderunt, &
viduæ eius non fleuerunt.
66 Et euigilauit ac ſi dormiſſet Dominus:
tanquam (vir) fortis qui vociferatur poſt
vinum.
67 Et percuſſit hoſtes ſuos tergum (vertẽ-
tes:) in opprobrium perpetuũ tradidit eos.
68 Et execratus eſt tabernaculum Ioſeph,
atque tribum Ephraijm non elegit.
69 Sed elegit tribum Iehuda, mõtem Zion
quem dilexit.
70 Et ædificauit veluti (palatia) excelſa
ſanctuarium ſuum, veluti terrã quam fun-
dauit in ſeculum.
71 Et elegit Dauid ſeruum ſuum, tulitque
eum à caulis ouium.
72 Poſt fœtas (euntem) abduxit eum, vt
paſceret Iacob populum ſuum, atq; Iſra-
ëlem hæreditatem ſuam.
73 Et pauit illos iuxta integritatem cordis

ſui, atque deduxit eos manibus ſuis cum prudentia.

Pſal. LXXIX.

Matutinæ preces.

1 DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam, inquinauerunt templum ſanctum tuum, & poſuerũt Ieruſalem in aceruos (ruinarum.)
2 Dederunt cadauera ſeruorum tuorum in cibum auibus cœli, carnes piorum (cultorum) tuorum beſtijs terræ.
3 Effuderunt ſanguinem eorum veluti aquam in circuitu Ieruſalem, nec erat qui ſepeliret.
4 Facti ſumus opprobriũ vicinis noſtris, ſubſannatio & deriſio his qui in circuitu noſtro ſunt.
5 Vſquequo Domine, iraſceris in perpetuum, & exardeſcet veluti ignis zelus tuus?
6 Effunde furorem tuum in gentes, quæ non cognouerunt te, & in regna quæ nomẽ tuum non inuocauerunt.
7 Nam deuorauerũt Iacob, & habitationem eius in deſolationem redegerunt.
8 Ne recorderis iniquitatum noſtrarum priorum, feſtina & præueniant nos miſericordiæ tuæ, quoniã attenuati ſumus nimis.
9 Adiuua nos Deꝰ, ſalutis noſtræ, propter gloriam nominis tui, & libera nos, atque pro-

propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.
10 Quare dicũt gentes, vbi eſt Deus illorũ?
11 Nota fiat inter gentes videntibus oculis noſtris, vltio ſanguinis ſeruorum tuorũ qui effuſus eſt.
12 Veniat in conſpectum tuum gemitus vincti: ſecundum magnitudinem potentiæ tuæ, fac reſiduos filios morti addictos.
13 Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinum eorum, opprobrium eorum quo exprobrauerunt tibi Domine.
14 Et nos populus tuus atque oues paſcuę tuæ, confitebimur tibi in ſeculum, in generationem & generationem narrabim⁹ laudem tuam.

Pſal. LXXX.

1 PAſtor Iſraëlis auſculta, qui ducis velut ouem Ioſeph: quique inſides Cherubin affulge.
2 Coram Ephraijm, Biniamin & Menaſſe excita fortitudinem tuam, & veni nobis in ſalutem.
3 Deus, reduc nos & fac ſplendeſcere faciem tuam, & ſalui erimus.
4 Domine, Deus exercituum, quouſque iraſceris orante populo tuo?
5 Tu cibas eos pane lachrymarũ, & potas eos lachrymis copioſis.

6 Ponis nos in contentionem vincinis no-
ſtris, & inimici noſtri apud ſe ſanas mouēt.
7 Deus exercituum conuerte nos, & fac
ſplendeſcere faciem tuam, & ſaluabimur.
8 Tranſtuliſti vitem de Ægypto, quam
expulſis gentibus plantaſti.
9 Feciſti ſpacium ante eam, & cùm fixiſ-
ſet radices ſuas impleuit terram.
10 Operti ſunt montes vmbra eius: & ra-
mi eius (ſimiles ſunt) cedris magnificis.
11 Et miſit palmites ſuos vſque ad mare,
& vſque ad fluuium propagines eius.
12 Quare diſſipaſti ſepem eius, vt decer-
pant ex ea omnes qui tranſeunt per viam.
13 Deuaſtat eam aper de ſylua, & fera a-
gri depaſcitur eam.
14 Deus exercituū conuertere quæſo, in-
tuere è cœlis, aſpice & viſita vitem iſtam.
15 Atque locū vineæ quam plantauit dex-
tera tua, & propaginem ipſam quam tibi
roboraſti.
16 Incenſa eſt igne atque ſuccisa, & ipſi ab
increpatione faciei tuæ peribunt.
17 Sit manus tua ſuper virum dexteræ tuæ,
atquæ ſuper filium hominis quem tibi cor-
roboraſti.
18 Et non retrocedemus à te, tu viuifica-
bis nos, & nomen tuum inuocabimus.
19 Domine, Deus exercituū conuerte nos,
& fac

& fac illuceſcere vultũ tuũ, & ſaluabimur.

Pſalm. LXXXI.

1 EXultantes cãtate Deo fortitudini no-
ſtræ, iubilate Deo Iacob.
2 Sumite pſalmum, & date tympanum,
citharam iucundam cum nablo.
3 Clangite tuba in neomenia, in tempo-
re conſtituto & die ſolennitatis noſtræ.
4 Idipſum enim ſtatutum eſt pro Iſraële,
& iudicium Dei Iacob.
5 Pro teſtimonio poſuit illud in Ioſeph,
cùm egrederetur de terra Ægypti: labium
quod non cognoſcebam, audiebam.
6 Subduxi ab onere humerũ eius: & ma-
nus eius à cacabis (faciendis) tranſierunt.
7 In tribulatione inuocaſti & erui te, ex-
audiui te in arcano tonitrui.
8 Probauique te, iuxta aquas contentio-
nis: Sæla.
9 Audi, mi popule, & conteſtabor te: Iſ-
rael ſi audieris me.
10 Non erit in te Deus alienus, neque in-
curuabis te coram Deo extraneo.
11 Ego ſum Dominus Deus tuus, qui edu-
xi te de terra Ægypti: aperi os tuũ (in ora-
tione) & ego implebo illud.
12 At populus meus non audiuit vocem
meam, neque Iſrael acquieuit mihi.

13 Dimiſi igitur eum in prauitate cordis
ſui, vt eant in conſilijs ſuis.
14 Vtinam populus meus audiſſet me, &
Iſrael in vijs meis ambulaſſet.
15 Quàm breui inimicos illorum humi-
liaſſem, & ſuper aduerſarios eorũ vertiſſem
manum meam,
16 Odio habẽtes Dominũ mentiti fuiſſent
ei: horũ autem tempus fuiſſet perpetuum.
17 Et cibaſſet eum (Dominus) medulla
tritici, & melle de petra ſaturaſſem te.

Pſalm. LXXXII.

Veſpertinæ preces.

1 DEus ſtat in cõgregatione magnifi-
ca: in medio Deorũ iudicem agit.
2 Quouſq; (inquiẽs) iudicabitis
peruerſè, & facies impiorũ aſſumitis? Sæla.
3 Iudicate (cauſam) pauperis atque pu-
pilli: afflictum & miſerum iuſtificate.
4 Eripite egenũ & inopem: de manu im-
piorum liberate (eos.)
5 Nihil norunt, nec intelligũt, in tenebris
ambulãt: mouẽtur omnia fundamẽta terrę.
6 Ego dixi, dij eſtis: & filij excelſi vos
omnes.
7 Attamen ſicut homines moriemini, &
ſicut vnus è principibus cadetis.
8 Surge Deus, iudica terram: nam tu in
hæreditatem accipies cunctas gentes.

Pſalm.

Pſalm. LXXXIII.

1 DEus, ne contineas te, non taceas neq;
quieſcas Deus.
2 Quoniam ecce inimici tui fremunt, &
qui te odio habent extulerunt caput.
3 Contra populum tuum callidũ excogitarunt
conſilium, & conſultarunt contra
abſconditos tuos.
4 Dixerunt, venite & deleamus eos ne
ſint gens, & non ſit in memoria nomen Iſrael
vltra.
5 Quoniam conſpirationem fecerunt ex
corde pariter, cõtra te percutientes fœdus.
6 Tabernacula Aedom & Iſmaëlitarum,
Moab & Hagarenorum.
7 Gebal & Ammon, atque Amelec, Paleſtini
cum habitatoribus Tyri.
8 Etiam Aſſur aſſotiatus eſt eis, fueruntque
auxilio filijs Lot: Sæla.
9 Fac eis ſicut Midian, ſicut Siſeræ, & ſicut
Iabin in torrente Kiſon.
10 Exterminati ſunt in Endor, facti ſterquilinium
terræ.
11 Pone eos & principes eorũ ſicut Oreb,
& ſicut Zeeb: ſicut Zæbah & ſicut Zalmuna,
omnes principes eorum.
12 Qui dixerũt, accipiamus nobis in poſſeſſionem
habitacula Dei.
13 Deus meus, pone eos ſicut rotam, &

ſicut ſtipulam ante ventum.
14 Sicut ignem qui comburit ſyluam : &
ſicut flammam quæ ſuccendit montes.
15 Sic perſequeris eos in tempeſtate tua,
& in turbine tuo terrebis eos.
16 Imple facies eorum ignominia , & in-
quirent nomen tuum, Domine.
17 Confundantur & perturbentur in per-
petuum : ignominia afficiantur & pereant.
18 Et cognoſcent quòd tu , cuius nomen
eſt Iehoua, ſolus es altiſſimus ſuper omnem
terram.

Pſalm. LXXXIIII.

1 QVàm dilecta ſunt tabernacula tua,
Domine exercituum.
2 Concupiſcentia flagrat atq; deſiderat
anima mea (introire) in atria Domini : cor
meum & caro mea exultãt ad Deum viuũ.
3 Etiam paſſer inuenit domicilium & hi-
rundo nidum ſibi, vbi ponit pullos ſuos: al-
taria tua Domine exercituum, Rex meus,
& Deus meus.
4 Beati qui habitant in domo tua: perpe-
tuò laudabunt te: Sæla.
5 Fœlix ille homo cuius auxilium eſt in
te, & in quorum cordibus ſunt ſemitæ.
6 Tranſeuntes per vallem fletus, ponũt in
ea fontem: etiã piſcinas occupabit pluuia.

7 Ibunt

7 Ibunt de caterua ad cateruam,cõparebitq́; (quiſquis eorũ) apud Deum in Zion.
8 Dominus Deus exercituũ, exaudi orationem meam: auſculta Deus Iacob: Sæla.
9 Protector noſter aſpice Deus,& intuere faciem Chriſti tui.
10 Quia melior eſt dies in atrijs tuis quàm mille.
11 Malui limen tenere in domo Dei mei, quàm habitare in tabernaculis impietatis.
12 Nam ſol & ſcutum eſt Dominus Deus, gratiam & gloriam dabit Dominus, nec prohibebit bonum ab ijs qui ambulant in perfectione.
13 Domine exercituum,beatus homo qui confidit in te.

Pſalm. LXXXV.

1 BEnignus factus es Domine, erga terrã tuam,auertiſti captiuitatem Iacob.
2 Remiſiſti iniquitatem populi tui: operuiſti omnia peccata eorum: Sela.
3 Contraxiſti omnem indignationẽ tuã, reduxiſti à furore faciem tuam.
4 Cõuerte nos Deus ſalutis noſtræ,& diſſipa irritationẽ tuam (quã habes) erga nos.
5 Nunquid in æternum iraſceris contra nos, & protrahes iram tuam in generationem & generationem?

6 Nunquid non tu conuerſus viuificabis
nos, & populus tuus lætabitur in te?
7 Oſtende nobis Domine, pietatem tuã,
& ſalutem tuam da nobis.
8 Audiam quid loquetur Deus Domin⁹,
nam loquetur pacem, ad populum ſuum,
atq; ad pios (cultores) ſuos, vt non reuer-
tantur ad ſtultitiam.
9 Vtique propinqua eſt ſalus eius timen-
tibus eum, vt habitet gloria in terra noſtra.
10 Pietas & veritas ſibi obuiam factæ ſũt,
iuſtitia & pax oſculatæ ſunt.
11 Veritas de terra germinabit, & iuſtitia
de cœlo proſpexit.
12 Etiam Dominus dabit bonitatem, &
terra noſtra dabit fructum ſuum.
13 Iuſtitia ante eum ambulabit, & ponet
in via greſſus ſuos.

Pſalm. LXXXVI.

Matutinæ preces.

1 INclina Domine, aurem tuã, & exaudi
me, quoniã pauper & miſer ſum ego.
2 Cuſtodi animam meam, quoniam
pius ſum, ſalua ſeruum tuum tu Deus meus,
ſperantem in te.
3 Miſerere mei Domine, quoniam ad te
clamabo per ſingulos dies.
4 Lętifica animam ſerui tui, quoniam ad
te Domine, animam meam attollo.

5 Tu

5 Tu enim Domine, es bonus, & ad pro-
pitiandum procliuis, multus in pietate, er-
ga omnes qui te inuocant.
6 Auſculta Domine, orationi meæ, & in-
tende voci deprecationum mearum.
7 In die tribulationis meæ inuocabo te,
(ſciens) quòd exaudies me.
8 Non eſt ſimilis tui in dijs Domine, neq;
eſt ſecundùm opera tua.
9 Omnes gentes, quas feciſti, venient &
adorabunt te Domine, & glorificabũt no-
men tuum.
10 Quoniam magnus es tu, & faciens mi-
rabilia: tu es Deus ſolus.
11 Doce me Domine, viam tuam, & con-
uerſabor in veritate tua: cõſtringe cor meũ,
vt timeat nomen tuum.
12 Confitebor tibi Domine, Deus me⁹ in
toto corde meo, & glorificabo nomen tuũ
in perpetuum.
13 Quoniam miſericordia tua magna eſt
ſuper me, & eruiſti animam meam ex in-
ferno inferiori.
14 Deus, cõtumaces ſurrexerũt cõtra me,
& cœtus nebulonũ inquiſierũt animã meã,
& non poſuerunt te in conſpectu ſuo.
15 Et tu Domine, es Deus miſericors, &
gratia affluens, longanimis, & copioſus in
pietate & veritate.

16 Reſpice ad me & miſerere mei, da robur tuum ſeruo tuo, & ſaluum fac filiũ ancillæ tuæ.
17 Fac mecum ſignũ in bonum, vt videant qui me odio habent & confundantur: quoniam tu Domine, adiuuiſti me, & conſolatus es me.

Pſalm. LXXXVII.

1 FVndamenta eius in mõtibus ſanctis, diligit Dominus portas Zion, ſuper omnia tabernacula Iacob.
2 Pręclara dicũtur de te, ciuitas Dei: Sæla.
3 Memor ero Rahab & Babylonis, cum his qui agnoſcunt me.
4 Ecce Pheliſtęa & Tyrus cum Æthiopia: ille natus eſt ibi.
5 Et de Zijon dicetur, ille & ille natus eſt in ea, & altiſſimus ipſe confirmabit eam.
6 Dominus recenſebit cùm ſcripſerit populos: iſte natus eſt ibi: Sæla.
7 Et cantores ſicut tibicines, omnes ſcaturigines meæ in te.

Pſalm. LXXXVIII.

1 DOmine, Deus ſalutis meæ, die ac nocte clamaui in conſpectu tuo, intret oratio mea in conſpectũ tuum: inclina aurem tuam ad clamorem meum.

2 Nam

2 Nã ſaturata eſt malis anima mea, & vi-
ta mea peruenit vſque ad ſepulchrum.
3 Deputatus ſum cum deſcendentibus in
foueam, & fui quaſi vir cui non eſt robur.
4 Inter mortuos liber, ſicut interfecti
dormientes in ſepulchro, quorum memo-
ria amplius nõ extat, quique de manu tua
abſciſi ſunt.
5 Poſuiſti me in foueam inferiorẽ, in lo-
ca tenebroſa atque profunda.
6 Super me ſtabilitus eſt furor tuus, & o-
mnibus procellis tuis afflixiſti (me:) Sæla.
7 Elongaſti notos meos à me, poſuiſtiq;
me illis abominationem.
8 Clauſus ſum, vt egredi non poſſim.
9 Oculus meus doluit præ afflictione, in-
uocaui te Domine, per ſingulos dies, expã-
di ad te manus meas.
10 Nunquid mortuis facies mirabilia,
aut ſi manes reſurgent & confitebuntur ti-
bi? Sæla.
11 Nunquid narrabitur in ſepulchro pie-
tas tua, & in interitu veritas tua?
12 Nũquid cognoſcẽtur in tenebris mira-
bilia tua, & iuſtitia tua in terra obliuionis?
13 Et ego ad te Domine, clamaui, & mane
oratio mea præueniet te.
14 Quare Domine, execraris animam me-
am, & abſcondis faciem tuam à me?

15 Miſer ego ſum & expiranti ſimilis ab
adoleſcentia, tuli terrores tuos animo at-
tonito.
16 Super me tranſierũt furores tui, & ter-
rores tui perdiderunt me.
17 Circundederũt me ſicut aquæ quoti-
die, & gyro concluſerunt me pariter.
18 Elongaſti à me amicum & proximum,
& notos meos (ponis in) tenebris.

Pſal. LXXXIX.

Veſpertinę preces.

1 PIetates Domini in æternũ cãtabo:
in generationẽ & generationẽ no-
tã faciam veritatem tuam ore meo.
2 Nam dixi, in æternum pietas ædifica-
bitur: in cœlis ipſis firmabis veritatem tuã.
3 Percuſſi fœdus cum electo meo, iuraui
Dauid ſeruo meo.
4 Vſque in ſeculum præparabo ſemen
tuum, & ædificabo in omne æuum ſolium
tuum: Sæla.
5 Et confitebuntur cœli miraculum tuũ
Domine, atque veritatem tuam in eccleſia
ſanctorum.
6 Quis enim in ęthere ęquabitur Domino?
7 Et quis aſſimilabitur Domino inter fili-
os Deorum?
8 Deus plurimùm formidandus in cóci-
lio ſanctorum, terribilis eſt ſuper omnes
qui

qui in circuitu eius ſunt.
9 Domine, Deus exercituum, quis ſicut
tu fortiſſime Domine? per circuitum tuum
eſt veritas tua.
10 Tu Dominaris impetui maris: cùm ele-
uat procellas ſuas tu compeſcis eas.
11 Tu contriuiſti vſque ad internicionem
Ægyptum: in brachio virtutis tuæ diſperſi-
ſti inimicos tuos.
12 Tui ſunt cœli, etiã tua eſt terra: orbem
& plenitudinem eius, tu fundaſti ea.
13 Aquilonem & dextram (meridiei) tu
creaſti: Thabor & Hermon in nomine tuo
exultabunt.
14 Brachiũ tuũ eſt cum fortitudine: robo-
ra manum tuam & eleua dextram tuam.
15 Iuſtitia & iudicium ſunt habitaculum
ſolij tui: pietas & veritas præcedent faci-
em tuam.
16 Beatus populus qui nouerit iubilati-
onem: Domine, in lumine vultus tui am-
bulabunt.
17 In nomine tuo exultabunt quotidie, &
in iuſtitia tua exaltabunt ſe.
18 Quia gloria fortitudinis eorum tu es: &
in benignitate tua exaltabis cornua noſtra.
19 Quia Domini eſt protectio noſtra, &
ſancti Iſraëlis rex noſter.
20 Tũc loquutus es in viſione ad pios tuos,

& dixiſti : poſui adiutorium ſuper potentē:
exaltaui electum de populo.
21 Inueni Dauid ſeruum meum:oleo ſan-
cto meo vnxi eum.
22 Siquidem manus mea firmabitur ſuper
ipſum, & brachium meum roborabit eum.
23 Non violentus eſſe poterit cõtra eum
hoſtis,neq; filius iniquitatis affliget eum.
24 Ego cõcutiam ante faciem eius aduer-
ſarios eius, & eos qui odio eum habent,
percutiam.
25 Eritq; veritas mea & pietas mea cũ eo:
& in nomine meo exaltabitur cornu eius.
26 Ponamq; in mare dominium eius,& in
fluminibus dexteram eius.
27 Ipſe inuocabit me : pater meus es tu,
Deus meus & firma ſalus mea.
28 Etiam ego primogenitũ ponam eum,
celſiorem regibus terræ.
29 In æternum cuſtodiam illi pietatem
meam,& fœdus meum erit ei firmum.
30 Et ponam in perpetuum ſemen eius,&
ſolium eius ſicut dies cœli.
31 Si deſeruerint filij eius legem meam,&
in iudicijs meis non ambulauerint.
32 Si ſtatuta mea prophanauerint, & præ-
cepta mea nõ cuſtodierint, viſitabo in vir-
ga iniquitatem eorum, & in flagellis ſce-
lus eorum.
33 Pietatem

33 Pietatem autem meam nõ auferam ab
eo: neque mendax ero in veritate mea.
34 Non prophanabo pactum meum, &
quod egreſſum eſt de labijs meis nõ muta-
bo:Semel iuraui per ſanctitatem meam, ſi
Dauidi mentitus fuero.
35 Semen eius in æternum erit: & ſolium
eius eſt ſicut ſol in conſpectu meo.
36 Quaſi luna firmabitur in æternum: &
teſtis in æthere fidelis:Sæla.
37 Tu verò execratus es & repudiaſti: in-
dignatuſq; es contra vnctum tuum.
38 Diſſoluiſti fœdus ſerui tui, & propha-
naſti vſque ad terram diadema eius.
39 Dirupiſti omnes macerias eius, & po-
ſuiſti munitiones eius in confractionem.
40 Diripiunt eum omnes qui tranſeunt
per viam, factuſq; eſt in opprobrium vici-
nis ſuis.
41 Exaltaſti dexteram aduerſariorũ eius,
& lætificaſti cunctos hoſtes eius.
42 Auertiſti quoque aciem gladij eius, &
non ſuperiorem eum feciſti in prælio.
43 Ceſſare feciſti magnificẽtiam eius, at-
que ſolium eius in terram deieciſti.
44 Abbreuiaſti dies iuuentutis eius, & o-
peruiſti eum pudore:Sæla.
45 Vſquequo Domine, abſcõderis in per-
petuũ, & exardeſcet veluti ignis furor tuus?

46 Recordare mei, quãti æui ſim: ob quid
fruſtra creaſti omnes filios hominum?
47 Quis eſt enim vir qui viuet & nó vide-
bit mortem, eruetq́;, animam ſuam de po-
teſtate inferni? Sæla.
48 Vbi ſunt pietates tuæ priores Domine:
(ſicut) iuraſti Dauid in veritate tua?
49 Recordare Domine, opprobrij ſeruorũ
tuorum: ego ſuſcipio in ſinum meũ omnia
(opprobria) multorum populorum.
50 Quibus exprobrauerunt (nobis) inimi-
ci tui Domine, quibus exprobrauerunt ve-
ſtigijs Chriſti tui: Benedictus Dominus in
æternum: Amen, & amen.

Pſal. XC.

Matutinæ preces.

1 DOmine, habitaculum (refugij)
tu fuiſti nobis, in generatione &
generatione.
2 Priuſquàm montes naſcerentur & for-
maretur terra atque orbis: à ſeculo & vſque
in ſeculum tu es Deus.
3 Tu facis redire hominẽ vſque ad cõtri-
tionem, & dicis, reuertimini filij hominũ.
4 Nam mille anni ſunt in oculis tuis, ſi-
cut dies heſterna, cùm præterierit, vt vigilia
in nocte.
5 Facis ceu impetu quodam illos ruere,
eruntq́; vt ſomnus: mane quaſi herba (erũt)
quæ

quæ mutatur.
6 Mane floret & creſcit: veſperi autẽ re-
ſecatur & areſcit.
7 Quoniam cõſumimur in ira tua, & in
furore tuo terremur.
8 Poſuiſti iniquitates noſtras in cõſpectu
tuo, & abſcondita (peccata) noſtra in luce
vultus Dei.
9 Quoniam omnes dies noſtri declinant
in ira tua, conſumimus annos noſtros veluti
ſermonem.
10 Anni noſtri qui in ipſis dieb⁹ ſunt, ſep-
tuaginta ſunt anni: & ſi in viribus (maiori-
bus) octoginta ſunt anni: & talium ſuper-
bia eſt merus labor & moleſtia, quippe quę
citò recedit, & nos auolamus.
11 Quis cognoſcit vim iræ tuæ? vt quis e-
nim te timet ſic eſt indignatio tua.
12 Vt numeremus dies noſtros ſic fac no-
tum, & afferemus cor ſapientiæ.
13 Cõuertere Domine, quouſque? placa-
bilis eſto ſuper ſeruos tuos.
14 Satia nos mane pietate tua: cãtabimus
& exultabimus cunctis diebus noſtris.
15 Lætifica nos iuxta dies quib⁹ nos affli-
xiſti, & pro annis quibus vidimus malum.
16 Appareat in ſeruis tuis opus tuum: &
gloria tua in filijs eorum.
17 Et ſit decor Domini Dei noſtri circa

nos,& opus manuum noſtrarum confirma
in nobis,opus inquam ipſum manuum no-
ſtrarum confirma.

Pſal. XCI.

1 QVi ſedet in latibulo altiſſimi,in vm-
bra omnipotentis cõmorabitur.
2 Dicam Domino, ſpes mea & munitio
mea (tu es:) Deus meus,ſperabo in eum.
3 Quoniam ipſe liberabit te de laqueo
venatoris,& à peſte noxia.
4 Sub ala ſua proteget te,atque ſub pen-
nis eius fiduciam habebis: pro ſcuto & cly-
peo erit veritas eius.
5 Non timebis à pauore nocturno, & à
ſagitta volante per diem.
6 A peſte perambulante in caligine: ab
exterminio graſſante in meridie.
7 Cadẽt à latere tuo mille,& decem mil-
lia à dextra tua: ad te autem nõ perueniet.
8 Vtique oculis tuis cernes,& retributio-
nem impiorum videbis.
9 Quoniam tu Domine, es ſpes mea, ex-
celſum poſuiſti habitaculum (refugij) tui.
10 Nõ obueniet tibi malum,neque plaga
appropinquabit tabernaculo tuo.
11 Quoniam Angelis ſuis mandauit de
te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.
12 In manibus tollẽt te, ne forte offendas
in

in lapide pedem tuum.
13 Super Leonem & aſpidem calcabis, &
conculcabis leunculum atque draconem.
14 Quoniã me amplexus eſt, ideò eruam
eum: exaltabo eum, quoniam cognouit
nomen meum.
15 Inuocabit me, & exaudiam eum, cum
ipſo ſum in tribulatione: eripiam eum &
glorificabo eum.
16 Longitudine dierum ſaturabo eum, &
oſtendam ei ſalutem meam.

Pſal. XCII.

1 BOnum eſt confiteri Domino, & pſal-
lere nomini tuo altiſſime.
2 Ad annuntiandũ manè pietatem tuam,
& veritatem tuam per noctes.
3 Super decachordo & ſuper nablo, ſu-
per inſtrumento ſonoro cum cithara.
4 Quoniã lætificaſti me Domine, in ope-
ribus tuis: & in operibus manuum tuarum
laudans exultabo.
5 Quàm magnificata ſunt opera tua Do-
mine: valdè profundæ ſunt cogitationes
tuæ.
6 Vir ſtupidus non aduertit, neque ſtul-
tus id intelligit.
7 Cùm floruerint impij ſicut herba, atq;
germinauerint cuncti qui operantur iniqui-

tatem: (fiet tandem) vt ipſi exterminen-
tur in ſeculum ſeculi, tu autem excelſus es
in perpetuum Domine.
8 Quoniam ecce inimici tui Domine, ec-
ce inquam, inimici tui peribunt: & diſper-
dentur omnes qui operantur iniquitatem.
9 Et exaltabitur cornu meum ſicut vni-
cornis: delibutus enim ſum vnguento (oli-
uæ) virentis.
10 Et reſpexit oculus meus inſidiatores
meos, atque audient aures meæ de mali-
gnis, qui conſurgunt contra me.
11 Iuſtus inſtar palmę florebit, & quaſi ce-
drus in Libano diffundet ſe.
12 Plantati ſunt (iuſti) in domo Domini:
in atrijs Dei noſtri florebunt.
13 Et adhuc fructificabunt in ſenectute,
erúntque pingues & florentes.
14 Ad annuntiandum quòd rectus eſt Do-
minus: fortitudo mea, in quo nulla eſt ini-
quitas.

Pſal. XCIII.

Veſpertinæ preces.

1 DOminus regnauit & veſtiuit ſe
magnificentia: indutus eſt Do-
minus fortitudine & accinxit ſe.
2 Etiam orbis ſic firmatus eſt, vt nutare
non poſſit.
3 Paratum eſt ſolium tuum à tempore
(mun-

(mundi:) à ſeculo tu es.
4 Eleuauerunt flumina Domine, eleuauerunt flumina vocem ſuam: extollunt flumina illiſionem ſuam.
5 Supra voces aquarum multarum, (& ſupra) vehementes illiſiones fluctuum maris: eſt Dominus magnificus in excelſo.
6 Teſtimonia tua probata ſunt valdè: domum tuam ornat ſanctitas, Domine, in longitudine dierum.

Pſal. XCIIII.

1 DEus vltionum Domine, Deus vltionum fac te conſpicuum.
2 Exaltare ô iudex terræ, redde retributionem ſuperbis.
3 Quouſque impij Domine, quouſque impij exultabunt?
4 Pronuntiant & loquuntur quod durum eſt (auditu:) iactant ſe omnes qui operantur iniquitatem.
5 Populum tuum Domine, opprimunt: & hæreditatem tuam affligunt.
6 Viduam & peregrinum occidũt, atque pupillos interimunt.
7 Et dixerunt: non videbit Dominus, neque intelliget Deus Iacob.
8 Intelligite inſipiẽtes in populo: & ſtulti quando prudentes eritis?

9 Nunquid qui plantat aurem nõ audiet?
aut qui finxit oculum non videbit?
10 Aut qui caſtigat gentes, nõ arguit? ipſe
eſt qui docet hominem ſcientiam.
11 Dominus cognoſcit cogitationes ho-
minum, quòd vanæ ſunt.
12 Beatus vir ille quem tu Domine, caſti-
gas: & quem de lege tua docueris.
13 Vt tranquillum illum reddas à diebus
malis: donec fodiatur impio fouea.
14 Non enim derelinquet Dominus po-
pulum ſuum, neq; hæreditatem ſuam dere-
linquet.
15 Vſque dum iuſtitia redeat ad iudicium:
& poſt illam (incedent) omnes qui recto
ſunt corde.
16 Quis conſurget pro me contra mali-
gnos? aut quis ſtatuet ſe ad me contra eos
qui operantur iniquitatem?
17 Niſi Dominus auxilio fuiſſet mihi, parũ
abfuiſſet quin anima mea habitaſſet in ſi-
lentio (ſepulchri.)
18 Sed cùm dicerem, nutat pes meus, pie-
tàs tua Domine, ſuſtentabat me.
19 In multitudine cogitationum mearum
(quæ æſtuant) intra me, conſolationes tuæ
fuerunt animæ meæ oblectamento.
20 An verò affixum tibi erit ſolium praui-
tatum, vt fingas afflictionem pro ſtatuto?
21 Con-

21 Conglobant ſe contra animam iuſti, & ſanguinem innocentem condemnant.
22 Dominus autem factus eſt mihi in refugiũ, & Deus meus in petram fiduciæ meæ.
23 Ipſe rependet eis iniquitatem eorum, & in malitia eorum perdet eos: perdet eos Dominus, Deus noſter.

Pſal. XCV.

1 VENITE cantemus Domino, iubilemus fortiſſimo (Domino) ſalutis noſtræ. Matutinæ preces.
2 Præueniamus faciem eius in confeſſione, & in hymnis iubilemus ei.
3 Quoniam Deus magnus eſt Dominus, & rex magnus ſuper omnes Deos.
4 In cuius manu ſunt penetralia terræ, & celſitudines montium ipſius ſunt.
5 Cuius eſt mare, & ipſe fecit illud, & aridam formauerunt manus eius.
6 Venite adoremus & procidamus, atque genu flectamus coràm Domino factore noſtro.
7 Quoniam ipſe eſt Deus noſter, nos autẽ populus paſcuæ eius & oues manus eius: ſi modò hodie voci eius auſcultaueritis.
8 Non obturetis cor veſtrum ſicut in diſceptatione, & ſicut in die tentationis in deſerto.

9 Quando me tantauerunt patres veſtri,
probauerunt me, quin etiam viderunt opus
meum.
10 Quadraginta annis moleſtiam paſſus
fui à generatione (hac,) & dixi, populus
eſt qui corde errat: ipſi enim non cogno-
uerunt vias meas.
11 Quia iuraui in ira mea, ſi introibunt in
requiem meam.

Pſal. XCVI.

1 CAntate Domino canticum nouum:
cantate Domino vniuerſa terra.
2 Cãtate Domino, & benedicite nomini
eius: annũtiate de die in diem ſalutem eius.
3 Narrate gẽtibus gloriam eius, & omni-
bus populis mirabilia eius.
4 Quoniam magnus Dominus & lauda-
bilis nimis: terribilis ipſe eſt ſupra omnes
Deos.
5 Siquidem omnes dij populorum vani
ſunt: Dominus autem cœlos fecit.
6 Decus & magnificentia eſt ante eum,
potentia & gloria in ſanctuario ſuo.
7 Afferte Domino familiæ populorum,
afferte Domino gloriam & potentiam.
8 Date Domino gloriã nomini eius (de-
bitam:) tollite oblationem & introite in
atria eius.

9 Incuruate vos coràm Domino in ma-
gnificētia ſanctitatis (eius :) contremiſcite
à conſpectu eius vniuerſi (incolæ) terræ.
10 Dicite in gentibus, Dominus regnauit,
& etiam formabitur orbis vt non commo-
ueatur, ipſe iudicabit populos in æquitate.
11 Lætentur cœli & exultet terra : perſtre-
pat mare & plenitudo eius.
12 Exultet ager & quicquid in eo eſt: tunc
exultabūt omnes arbores ſyluæ coràm Do-
mino.
13 Quoniam venit : ſiquidem venit vt iu-
dicet terram, & iudicet orbem in iuſtitia, &
populos in fide ſua.

Pſal. XCVII.

1 DOminus regnauit exultet terra, lætē-
tur inſulæ multæ.
2 Nubes & caligo per circuitum eius, iu-
ſtitia & iudicium habitaculum ſolij eius.
3 Ignis præcedet eum, & inflammabit
per circuitum aduerſarios eius.
4 Illuſtrauerunt fulgura eius orbem : vi-
dit & contremuit terra.
5 Montes quaſi cera diſſoluti ſunt à facie
Domini, à facie Domini totius terræ.
6 Annuntiauerunt cœli iuſtitiam eius: &
viderunt omnes populi gloriam eius.
7 Confundentur omnes qui colunt ſcul-

ptilia, & qui gloriantur in dijs vanis: curuate vos coràm eo omnes dij.
8 Audiuit & gauiſa eſt Zion, exultauerunt filiæ Iehuda, propter iudicia tua Domine.
9 Nã tu Domine, celſior es omnibus quæ ſunt in terra, valdè ſublimatus es ſupra omnes deos.
10 Qui diligitis Dominũ odio habete malum, cuſtodit ille animas piorum (cultorum) ſuorum: de manu impiorum eripiet eos.
11 Lux ſparſa eſt iuſto, & lætitia his qui recto ſunt corde.
12 Lætamini iuſti in Domino, & confitemini memoriæ ſanctitatis eius.

Pſal. XCVIII.

Veſpertinæ preces.

1 CANTATE Domino canticũ nouum, quia mirabilia fecit.
2 Salutẽ parauit ſibi dextera ſua, & brachio ſancto ſuo.
3 Notam fecit Dominus ſalutem ſuam: coràm oculis gentium reuelauit iuſtitiam ſuam.
4 Recordatus eſt pietatis ſuæ & veritatis ſuę erga domum Iſrael, viderúntque omnes fines terræ ſalutem Dei noſtri.
5 Iubilate Domino omnis terra, reſona-

te,

te,exultate,& pſallite.
6 Pſallite Domino in cithara: in cithara
& voce carminis.
7 In buccinis & voce tubæ: iubilate in
conſpectu Domini regis.
8 Perſtrepat mare & plenitudo eius, or-
bis & habitatores eius.
9 Flumina plaudent manu:pariter mon-
tes tripudiabunt coram Domino, quia ve-
nit iudicare terram.
10 Ipſe iudicabit orbem in iuſtitia, & po-
pulos in æquitate.

Pſal. XCIX.

1 DOminus regnauit contremiſcent po-
puli:ſedet inter Cherubin & commo-
uebitur terra.
2 Dominus in Zion magnus: & excelſior
eſt omnibus populis.
3 Confitebuntur nomini tuo, quòd ma-
gnum, terribile & ſanctum eſt.
4 Imperium Regis iudicium diligit: tu
paraſti æquitatem, iudicium & iuſtitiam
in Iacob tu feciſti.
5 Exaltate Dominum Deum noſtrum,&
incuruate vos ante ſcabellum pedum eius:
ſanctus enim eſt.
6 Moſes & Aharon in ſacerdotibus eius,
& Samuel inter eos qui inuocāt nomē eius:

hi clamabant ad Dominum, & ipſe exau-
diebat eos.
7 In columna nubis loquebatur ad eos:
ipſi cuſtodierunt teſtimonia eius atque ſta-
tutum, quæ dedit eis.
8 Domine, Deus noſter, tu exaudiebas e-
os: tu Deus, fuiſti parcẽs propter eos, atque
vlciſcens opera eorum.
9 Exaltate Dominum Deum noſtrum,
& incuruate vos ante montem ſanctitatis
eius: quoniam ſanctus eſt Dominus Deus
noſter.

Pſal. C.

1 IVbilate Domino omnis terra: colite
Dominum in lætitia: & introite in cõ-
ſpectum eius cum cantico.
2 Scitote quòd Dominus ipſe eſt Deus,
ipſe fecit nos, & non ipſi nos: (nos ſumus)
populus eius, & oues paſcuæ eius.
3 Ingredimini portas eius cum laude, &
atria eius cum hymno. confitemini ei & be-
nedicite nomini eius.
4 Quoniam bonus eſt Dominus, in æter-
num pietas eius, & vſque in generationem
& generationem veritas eius.

Pſal.

Pſal. CI.

1 PIetatem & iudicium cantabo : tibi
Domine, pſallam.
2 Prudentem me geram in via immacu-
lata :
3 Quando venies ad me ? conuerſabor
in integritate cordis mei in medio domus
meæ.
4 Non ponam ante oculos meos rem im-
piam quam faciam: odiui præuaricationes,
nec adhærebit mihi (tale quid.)
5 Cor peruerſum diſcedat à me: malicio-
ſum non cognoſcam.
6 Qui obtrectat in ſecreto proximo ſuo,
hunc perdam:
7 Et qui elatis eſt oculis, cordeq; turgi-
do, hunc non feram.
8 Oculi mei ſunt ad eos qui fideles ſunt
in terra, vt ſedeant mecum:
9 Qui conuerſatur integer in via, ille mi-
hi miniſtrabit.
10 Non morabitur in medio domus meæ
qui facit dolum & loquitur mendacia, ne-
que firmus manebit coram oculis meis.
11 Mane, mane inquam, perdam omnes
impios qui ſunt in terra, vt eliminem de ci-
uitate Domini omnes qui operantur ini-
quitatem.

Pſal. CII.

Matutinæ preces.

1 DOmine, exaudi orationem meam:
& clamor meus ad te ingrediatur.
2 Non abſcondas faciem tuam
à me: in die qua mihi (impendet) tribula-
tio , inclina ad me aurem tuam : in die qua
inuocauero , feſtinanter exaudi me.
3 Quoniam euanuerunt vt fumus dies
mei : & oſſa mea veluti focus ſunt exuſta.
4 Percuſſum eſt ceu herba cor meum, at-
que exaruit : quia oblitus ſum comedere
panem meum.
5 Propter vocem gemitus mei adhæſit os
meum carni meæ.
6 Similis factus ſum pelicano deſerti, fa-
ctus ſum vt bubo qui eſt in ſolitudinibus.
7 Vigilaui & factus ſum ſicut paſſer, qui
ſolitarius manet in tecto.
8 Tota die exprobrant mihi inimici mei:
& qui inſaniunt in me iurant per me.
9 Etenim cinerem quaſi panem comedi,
& potum meum cum fletu miſcui.
10 Propter indignationẽ tuam atq; iram
tuam: quoniam eleuaſti me & deiecisti me.
11 Dies mei ſimiles ſunt vmbræ inclinatę:
& ego quaſi herba exareſco.
12 Tu autem Domine, in æternum mane-
bis: & memoria tua durat in generationem
& gen-

& generationem.
13 Tu conſurges & miſereberis Zion: quia
tempus eſt vt benignum te exhibeas ei, venit
inquam tempus.
14 Pij enim ſentiunt ſerui tui de lapidibus
eius, & pulueris eius miſerentur.
15 Timebuntque gentes nomen Domini,
& omnes Reges terræ gloriam tuam.
16 Cũ ſcilicet Dominus ædificauerit Zion,
& viſa fuerit gloria eius.
17 Cùm reſpexerit ad orationem ſolitarij,
neque deſpexerit precationem eorum.
18 Scribetur iſtud pro generatione poſtera,
& populus qui creabitur laudabit Dominũ.
19 Nam proſpexit de excelſo ſanctitatis
ſuæ: Dominus de cœlis in terram aſpexit.
20 Vt audiat gemitum vincti, & ſoluat filios
morti (deſtinatos.)
21 Vt enarrent in Zion nomen Domini: &
laudem eius in Ieruſalem,
22 Quando colligentur populi in vnum,
atque regna vt colant Dominum.
23 Afflixit in via virtutem meam, abbreuiauitque
dies meos.
24 Dicebam verò ego: mi Deus, ne tollas
me in dimidio dierum meorum: in generatione
generationum ſunt anni tui.
15 Iam pridem quidem terram fundaſti,
& opus manuum tuarum ſunt cœli.

26 Ipſi peribunt, tu autem permanebis:
omnes ipſi quaſi veſtis veteraſcent.
27 Quaſi indumentum mutabis eos, &
mutabuntur. Tu autem es, & anni tui non
finientur.
28 Filij ſeruorum tuorum habitabunt, &
poſteritas eorum coram te firmabitur.

Pſal. CIII.

1 BEnedic anima mea Domino, & omnia
interiora mea nomini ſancto eius.
2 Benedic anima mea Domino, & ne ob-
liuiſcaris omnium retributionum eius.
3 Qui propitiatur omni iniquitati tuæ, &
ſanat omnes infirmitates tuas.
4 Qui redimit ab interitu vitam tuam, &
cingit te pietate & miſerationibus.
5 Qui ſatiat bonis os tuum: facit vt reno-
uetur quaſi aquilæ iuuentus tua.
6 Facit iuſtitias Dominus, atque iudicia
omnibus qui calumnia ſunt oppreſſi.
7 Notas fecit vias ſuas Moſi: filijs Iſraël
facta ſua.
8 Miſericors & clemens eſt Dominus, lõ-
ganimis & multæ pietatis.
9 Non in perpetuum diſceptabit, neque
in æternum ſeruat (adultionem.)
10 Non ſecũdum peccata noſtra fecit no-
bis: neque ſecundum iniquitates noſtras
retri-

retribuit nobis.
11 Nã iuxta altitudinem cœli ſupra terrã,
præualuit pietas eius in his qui timẽt eum.
12 Et quantum elongatur oriens ab occi-
dente:elongauit à nobis ſcelera noſtra.
13 Quomodo miſeretur pater filiorũ, mi-
ſertus eſt Dominus timentibus ſe.
14 Ipſe enim nouit figmentum noſtrum,
memor exiſtens quòd puluis ſumus.
15 Hominis dies ſunt ſicut herba, nam ſi-
cut flos agri ſic effloreſcit.
16 Siquidem ventus pertranſit eum & nõ
eſt, neq; agnoſcet eum amplius locus eius.
17 Pietas autem Domini à ſeculo & vſque
in ſeculum manet ſuper timentes eum: &
iuſtitia eius ſuper filios filiorum.
18 Super eos qui cuſtodiunt pactum eius,
& ſunt memores commiſſionum eius, vt
faciant eas.
19 Dominus in cœlis parauit ſolium ſuũ:
& imperium eius præeſt omnibus.
20 Benedicite Domino angeli eius virtute
præſtantes, qui facitis verbũ eius, & auſcul-
tatis voci ſermonis eius.
21 Benedicite Domino cuncti exercitus e-
ius, miniſtri eius facientes voluntatem eius.
22 Benedicite Domino omnia opera eius,
in omnibus locis dominij eius: benedic a-
nima mea Domino.

Pſal. CIIII.

Veſpertinæ preces.

1 BEnedic anima mea Domino : Do-
mine, Deus meus magnificatus es
vehementer : gloriam & decorem
induiſti.
2 Amictus luce ſicut veſtimento:& extẽ-
dens cœlos veluti cortinam.
3 Qui ponit trabes cœnaculorum ſuorũ
in aquis, ponitq; nubes pro vehiculo ſuo:&
deambulat ſuper pennas venti.
4 Ipſe facit angelos ſuos ſpiritus,& mini-
ſtros ſuos ignem flammantem.
5 Ipſe fundauit terrã ſuper baſim ſuam:
vt non commoueatur in ſecula ſeculorum.
6 Abyſſo veluti veſtimento operuiſti eã:
in montibus ſtant aquæ.
7 Ab increpatione tua fugiunt: & à voce
tonitrui tui feſtinanter deijciuntur.
8 Aſcendunt montes & deſcendunt val-
les,ad locum quem fundaſti eis.
9 Terminum poſuiſti quem non pręteri-
bunt,nec reuertuntur vt operiant terram.
10 Ipſe mittit fontes in fluuios, qui inter
montes decurrunt.
11 Bibunt inde omnes beſtiæ agri, fran-
guntque onagri ſitim ſuam.
12 Iuxta eos volatile cœli reſidebit : & de
medio frondium dant vocem.
13 Rigat mõtes è cœnaculis ſuis:de fructu
operum

operum tuorum ſatiatur terra.
14 Facit germinare gramen pro iumentis,
& herbam ad cultum hominis.
15 Vt educat panem de terra, & vinum,
quod lętificat cor hominis, atque nitere fa-
cit faciem ab oleo: & panis ſuſtentat cor
hominis.
16 Reficiuntur & arbores Domini, cedri
Libani quas plantauit:
17 In quibus nidos faciunt aues: & ciconia
pro manſione ſua habet abietes.
18 Montes excelſi (refugium ſunt) ibici-
bus: & petræ latibulum herinacijs.
19 Fecit lunam in ſtata tempora: & ſol no-
uit occaſum ſuum.
20 Ponis tenebras & fit nox: in ea proſer-
punt omnes beſtiæ ſyluæ.
21 Leones rugientes (inhiant) præde, vt
quærant à Deo eſcam ſuam.
22 Oritur ſol & recolliguntur, atque in lu-
ſtris ſuis cumbant.
23 Egreditur homo ad opus ſuum, & ad
laborem ſuum vſque ad veſperam.
24 Quàm plurima ſunt opera tua Domi-
ne, ea omnia feciſti in ſapientia: plena eſt
terra poſſeſſione tua.
25 Hoc mare magnum, quod tam latum
occupat ſpacium, ibi ſunt reptilia abſq; nu-
mero, animalia parua & magna.

26 Ibi naues vadunt:& Leuiathan iſte quē
formaſti,vt in eo ludat.
27 Omnia iſta in te ſperant, vt des eis eſcā
in tempore ſuo.
28 Cùm dederis eis colligunt, & cùm a-
perueris manum tuam ſatiantur bono.
29 Et cùm abſcondis faciem tuam cōtur-
bantur:cùm colligis ſpiritum eorū deficiūt,
& in puluerem ſuum reuertuntur.
30 Emittis ſpiritum tuum & creabuntur:
renouabiſq; faciem terræ.
31 Erit gloria Domini in ſeculum,lætabi-
tur Dominus in operibus ſuis.
32 Intuetur terram & contremiſcit, tangit
montes & fumant.
33 Cantabo Domino in vita mea,& pſal-
lam Deo meo quamdiu ſum.
34 Et gratum erit ei eloquium meum:ego
gaudebo in Domino.
35 Conſumentur peccatores de terra, at-
que impij vltrà non erunt: benedic anima
mea Domino: Haleluia.

Pſal. CV.

Matutinæ preces.

1 CONfitemini Domino & inuocate
nomen eius: nota facite in po-
pulis ſtudia eius.
2 Cantate ei & pſallite ei: loquimini de
omnibus mirabilibus eius.

3 Glo-

3 Gloriamini in nomine ſancto eius: lætetur cor quærentium Dominum.
4 Inquirite Dominum & fortitudinem eius: quærite faciem eius ſemper.
5 Recordamini mirabiliũ eius quæ fecit, prodigiorum eius & iudiciorum oris eius.
6 O ſemen Abraham ſerui eius; ô filij Iacob electi eius.
7 Ipſe eſt Dominus Deus noſter: in vniuerſa terra ſunt iudicia eius.
8 Recordatus eſt in perpetuum fœderis ſui, & verbi quod præcepit, in mille generationes.
9 Quod pepigit cum Abraham: (memor fuit &) iuramenti ſui ad Iizhac.
10 Statuitq; illud Iacob pro lege, & Iſraëli pro pacto ſempiterno.
11 Dicens, tibi dabo terram Chnaan, ſortem hæreditatis veſtræ.
12 Cùm eſſent homines (in certo) numero & admodum pauci, atque aduenæ in illa (terra.)
13 Et deambularent de gente ad gentem, atque de regno ad populum alterum.
14 Nõ permiſit homines illis iniuriam inferre, ſed corripuit propter eos Reges.
15 Nolite attingere vnctos meos: & prophetis meis nolite eſſe infeſti.
16 Et vocauit famem in terrã, atque omnẽ

baculum panis contriuit.
17 Miſit ante illos virum:in ſeruum vendi-
tus fuit Ioſeph.
18 Cuius pedes afflixerunt compedibus:
ferreum (vinculum) intrauit vſque ad ani-
mam eius.
19 Vſque dum venit tempus (quo innote-
ſcebat) cauſa eius:verbum Domini proba-
uit eum (veluti argentum.)
20 Miſit Rex & ſoluit eum:dominator po-
pulorum liberum fecit eum.
21 Poſuitq; eum Dominum ſuper domũ
ſuam, & qui dominiũ haberet in omni poſ-
ſeſſione ſua.
22 Et poteſtatem haberet ſuper principes
eius (pro voluntate) animæ ſuæ : ſeneſq; e-
ius ſapientiam doceret.
23 Et venit Iſraël in Ægyptum, & Iacob
peregrinatus eſt in terra Ham.
24 Et fecit creſcere populum ſuum valdè,
fecitq; eum robuſtiorem hoſtibus eius.
25 Et vertit cor eorum vt odio perſeque-
rentur populum ſuum, & dolos machina-
rentur in ſeruos ſuos.
26 Miſit Moſen ſeruum ſuum, & Aharon
quem elegit.
27 Et hi poſuerunt inter eos verba ſigno-
rum eius, atque portenta in terra Ham.
28 Miſit tenebras & obſcurauit (omnia:)
&

& non fuerunt rebelles verbis eius.
29 Vertit aquas eorum in ſanguinē, & occidit piſculentiam eorum.
30 Produxit terra eorum ranas, in cubiculis regum ipſorum.
31 Dixit & venit mixtura (inſectorū:) pediculi intra omnem terminum eorum.
32 Dedit pro pluuijs eorum grandinem, atque ignem flammarum in terra eorum.
33 Et percuſſit vites eorum atque ficus eorū, & cōtriuit arbores intra confiniū eorum.
34 Dixit & venit locuſta atque bruchus, abſque numero. Et deuorauit omnem herbam in terra eorū, atque comedit fructum humi eorum.
35 Percuſſit & omne primogenitum in terra eorum, primitias ſcilicet, omnis virtutis eorum.
36 Et eduxit eos cum argento & auro: nec erat in tribubus eius vllus infirmus.
37 Lætata eſt Ægyptus in egreſſu eorum: quoniam irruit pauor eorum ſuper eos.
38 Expandit nubem in operimentum, & ignem qui lumen præberet per noctem.
39 Ad petitionem (eorum) adduxit coturnices, & pane cœli ſatiauit eos.
40 Aperuit petram & fluxerunt aquæ, decurreruntq; in (locis) aridis flumina.
41 Nam recordatus eſt verbi ſui ſancti, ad

Abraham ſeruum ſuum.
42 Et eduxit populum ſuum cum lætitia,
& electos ſuos cum exultatione.
43 Deditq; eis terras gentium:& laborem
populorum in hæreditatem acceperunt.
44 Quatenus ſcilicet cuſtodirēt ſtatuta e-
ius,& leges eius obſeruarent.Haleluia.

Pſal. CVI.

Veſpertinę preces.

1 LAudate Dominum,& confitemini
Domino,quoniā eſt bonus:quoniā
in æternum miſericordia eius.
2 Quis eloquatur potentias Domini, &
diuulget vniuerſam laudem eius?
3 Beati qui cuſtodiunt iudicium, & qui
facit iuſtitiam in omni tempore.
4 Memento mei Domine, propter fauo-
rem tuum erga populum tuum:viſita me in
ſalute tua.
5 Vt videam fœlicitatē electorum tuo-
rum,& læter in lætitia gentis tuæ, glorierq;
cum hæreditate tua.
6 Peccauimus cum patribus noſtris, ini-
què egimus & impietatem fecimus.
7 Patres noſtri in Ægypto non pruden-
tes fuerunt in mirabilibus tuis, neque me-
mores fuerunt multitudinis pietatum tua-
rum, ſed rebelles fuerunt iuxta mare, in
mari Rubro.

8 Salua-

8 Saluauit tamen eos propter nomen ſu-
um, vt manifeſtaret potentiam ſuam.
9 Et increpuit mare Rubrum, & exicca-
tum eſt: duxitque eos per abyſſos veluti per
deſertum.
10 Et liberauit eos de manu hoſtis, atque
redemit eos de poteſtate inimici.
11 Et operuerunt aquæ aduerſarios eorũ,
vnus ex eis ſuperſtes non manſit.
12 Crediderũtq; verbis eius, & cecinerũt
ei laudem.
13 Feſtinanter obliti ſunt operum eius, &
non expectauerunt conſilium eius.
14 Sed æſtuauerũt cõcupiſcentia in deſer-
to, tentaueruntque Deum in ſolitudine.
15 Et dedit eis petitionẽ eorum, miſitque
(ſimul) maciem in animam eorum.
16 Et æmulati ſunt Moſen in caſtris, atque
Aharon ſanctum Domini.
17 Aperta eſt terra & deuorauit Dathan:
operuitque conciliabulum Abiram.
18 Et deflagrauit ignis in cœtu eorum,
flamma incendit impios.
19 Fecerunt proinde vitulum in Horeb, &
incuruauerunt ſe ante ſculptile.
20 Et permutarunt decus ſuum, ſimilitu-
dine bouis comedentis herbam.
21 Oblitique ſunt Dei ſaluatoris eorũ, qui
magnalia fecerat in Ægypto.

22 Et miracula in terra Hã, terribilia iux-
ta mare Rubrum.
23 Et dixit, vt exterminaret eos, niſi Moſes
electus eius ſtetiſſet in illa interruptione
coram eo, auertens indignationem eius, ne
perditionem faceret.
24 Et abominati ſunt terram deſiderabi-
lem, nec habuerunt fidem verbo eius.
25 Et murmurauerunt in tabernaculis ſuis,
nec paruerunt voci Domini.
26 Leuauitque manum ſuam ſuper eos, vt
proſterneret eos in deſerto.
27 Et vt abijceret ſemen eorum inter gen-
tes, diſpergeretque eos in terris.
28 Et adiuncti ſunt Baal-Peor: & comede-
runt ſacrificia mortuorum.
29 Prouocaueruntq; (Deum) in operibus
ſuis, & graſſata eſt in eos plaga.
30 Stans vero Pinehas orauit: retentaque
eſt plaga.
31 Et reputatũ eſt ei pro iuſtitia, in gene-
ratione & generationem, vſque in ſeculum.
32 Excitaueruntq; iram (Dei) iuxta aquas
contentionis, vt ille malum intentaret Moſi
propter eos.
33 Quoniam exacerbauerunt ſpiritũ eius,
vt inconſideratè loqueretur labijs ſuis.
34 Nõ deleuerunt populos, ſicut eis dixe-
rat Dominus.
35 Et

35 Et commixti ſunt inter gentes, didice-
runtque opera eorum.
36 Et coluerunt idola eorum: quæ fuerunt
eis in offendiculum. Sacrificaueruntque fi-
lios ſuos & filias ſuas dæmonijs.
37 Et effuderunt ſanguinem innocentem:
ſaguinem filiorum ſuorum & filiarum ſua-
rum, quos obtulerunt Idolis Chnaan: &
polluta eſt terra in ſanguinibus.
38 Et inquinati ſunt in operibus ſuis, for-
nicatique ſunt in factis ſuis.
39 Et iratus eſt vultus Domini contra po-
pulum ſuum, & abominatus eſt hæredita-
tem ſuam.
40 Tradiditque eos in manum gentium,
& dominati ſunt eorum hoſtes eorum.
41 Et afflixerunt eos hoſtes eorum: & pro-
ſtrati ſunt ſub manu eorum.
42 Multis vicibus eripuit eos, ipſi autem
rebelles fuerunt in conſilio ſuo, & depreſſi
ſunt in iniquitate ſua.
43 Et aſpexit, cùm tribulatio illis (impen-
deret) & cùm audiret clamorem eorum.
44 Et memor fuit erga illos fœderis ſui,
pœnitudineque ductus eſt iuxta multitu-
dinem pietatum ſuarum. Et tradidit eos in
miſerationes, coram omnibus qui captiuos
ceperant eos.
45 Saluua nos Domine, Deus noſter, & cõ-

grega nos de gẽtibus, vt cõfiteamur nomi-
ni ſãctitatis tuæ, & gloriemur in laude tua.
46 Benedictus Dominus Deus Iſraël, à ſe-
culo & vſq; in ſeculum : & dicet omnis po-
pulus, Amen: Haleluia.

Pſalm. CVII.

Matutinæ preces.

1 COnfitemini Domino quoniã bo-
nus, quoniam in ſeculũ pietas eius.
2 Dicãt qui redempti ſunt à Do-
mino, quos redemit de manu tribulatoris.
3 Atque de terris cõgregauit eos, ab or-
tu & ab occaſu : ab aquilone & à mari.
4 Aberrauerunt in ſolitudine & deſerto
à via: ciuitatem habitationis nõ inuenerũt.
5 Famelici (erant) & ſitibundi, anima
eorum in ipſis defecit.
6 Clamaueruntq; ad Dominũ in tribula-
tione ſua, & de anguſtijs eorũ liberauit eos.
7 Et deduxit eos per viam rectã, vt am-
bularent ad ciuitatem habitationis.
8 Confiteantur igitur Domino (ob) pie-
tatem eius: & mirabilia eius (enarrent) fi-
lijs hominum.
9 Quia ſatiauit animam inanem, & ani-
mam famelicam impleuit bonitate.
10 Qui ſedent in tenebris, & vmbra
mortis, conſtricti afflictione & ferro.
11 Quoniam rebelles fuerunt verbis Do-
mini,

mini,& conſilium altiſſimi execrati ſunt.
12 Et ipſe humiliauit cor eorum per mo-
leſtiam, impegerunt nemine auxiliũ ferẽte.
13 Et cũ clamaſſent ad Dominũ in tribu-
latione ſua,ſaluauit eos de anguſtijs eorũ.
14 Educebat enim eos de tenebris & vm-
bra mortis, atque vincula eorũ dirũpebat.
15 Confiteantur igitur Domino propter
pietatem eius: & mirabilia eius (enarrent)
filijs hominum.
16 Nam contriuit ianuas æreas, & vectes
ferreos comminuit.
17 Stulti,propter viã ſceleris ſui,& propter
iniquitates ſuas affligebantur.
18 Omnem eſcam faſtidiebat anima eo-
rum, & peruenerunt vſq; ad portas mortis.
19 Et cùm clamaſſent ad Dominũ in tri-
bulatione ſua, eripuit eos ex anguſtijs ſuis.
20 Mittebat verbum ſuum & ſanabat eos,
liberatiq; ſunt de perditionibus ſuis.
21 Confiteantur igitur Domino ob pieta-
tem eius, & mirabilia eius enarrent filijs
hominum.
22 Et ſacrificent ſacrificia laudis: & enar-
rent opera eius cum iubilatione.
23 Qui deſcendunt in mare per naues, &
faciunt opus in aquis multis.
24 Ipſi vident opera Domini, & mirabilia
eius in profundo.

25 Dicit enim & excitat ſpiritum procel-
loſum, qui eleuat fluctus eius.
26 Aſcendunt in cœlum & deſcendunt ad
abyſſos, vt anima eorum ob malum diſſol-
uatur.
27 Vagantur & mouentur quaſi ebrius, &
omnis ſapientia eorum abſorbetur.
28 Et cùm clamant ad Dominum in tri-
bulatione ſua, educit eos de anguſtijs ſuis.
29 Stare enim facit tempeſtatem in quie-
te, & tacent fluctus eius.
30 Et gaudent illi quòd conquieſcunt
(fluctus:) & perducit eos ad portum vo-
luntatis eorum.
31 Confiteantur igitur Domino propter
pietatem eius: & mirabilia eius (enarrent)
filijs hominum.
32 Et exaltent eum in congregatione po-
puli: atque in conſeſſu ſeniorũ laudẽt eum.
33 Qui ponit flumina in deſertum, & ſca-
turigines aquarum in locum ſitientem.
34 Terram frugiferam in ſalſuginem: pro-
pter malitiam eorum qui habitant in ea.
35 Et rurſum ponit deſertum in ſtagnum
aquarum: & terram aridam in ſcaturigines
aquarum.
36 Collocatque illic famelicos, qui parẽt
vrbem habitationis.
37 Seminent agros & plantent vineas, fa-
ciántque

ciántque fructum prouentus.
38 Ipſe benedicit eis, & multiplicātur valdè, & iumenta eorum non minuit.
39 Et rurſus minuuntur & humiliantur propter imperium (tyrannicum,) malitiam & afflictionem.
40 Effunditq́ue contemptum ſuper principes, & facit eos errare in ſolitudine vbi non eſt via.
41 Et ſubleuat pauperem ab afflictione, & ponit quaſi gregem familias.
42 Videbunt recti & lætabuntur: & omnis peruerſitas continebit os ſuum.
43 Qui ſapiens eſt, obſeruabit iſta: & intelligent pietates Domini.

Pſalm. CVIII.

1 PAratum cor meum Deus: cantabo & pſallam, etiam digniori (membro) meo, Veſpertinę preces.
2 Excitare tu nablum atque cithara, euigilabo manè.
3 Confitebor tibi in populis Domine, & pſallam tibi in nationibus.
4 Magna eſt enim ſuper cœlos pietas tua, & vſque ad æthera veritas tua.
5 Exaltare ſuper cœlos Deus, & ſuper omnem terram gloria tua.
6 Vt liberentur dilecti tui: ſaluet dextera

tua & exaudi me.
7 Deus loquutus eſt in ſanctitate ſua: læ-
tabor igitur & diuidam Sechem, & vallem
Succoth metiar.
8 Meus eſt Gilead, & meus eſt Menaſſe,
atque Ephraijm fortitudo capitis mei.
9 Iehuda legifer meus, Moab olla loturæ
meæ: ſuper Aedom proijciam calciamentũ
meum, & ſuper Pheliſtæam iubilabo.
10 Quis deducet me in ciuitatem munitã:
& quis adducet me vſque ad Aedom?
11 Nõne tu Deus, qui deſeruiſti nos, & nõ
egrediebaris ô Deus, cũ exercitibus noſtris?
12 Fer nobis auxilium cõtra aduerſarium:
vana enim eſt ſalus hominis.
13 In Deo faciemus virtutem, & ipſe con-
culcabit aduerſarios noſtros.

Pſalm. CIX.

1 DEus (in quo) laus mea, ne taceas: quia
os impij & os (dolo) plenũ ſuper me
aperta ſunt, & loquuti ſunt cõtra me lingua
mendaci.
2 Et verbis odioſis circundederũt me, &
pugnauerunt contra me ſine cauſa.
3 Pro dilectione mea ipſi aduerſantur
mihi, cùm ego orationem (fundã pro eis.)
4 Ipſi poſuerunt contra me malum pro
bonitate, & odium pro dilectione mea.
5 Conſtitue

5 Conſtitue ſuper eum impium,& Satan
ſtet ad dexteram eius.
6 Cùm iudicatus ipſe fuerit, egrediatur
reus,& oratio eius fiat in peccatum.
7 Sint dies eius pauci,& functionem eius
accipiat alter.
8 Sint filij eius pupilli,& vxor eius vidua.
9 Vagando vagentur filij eius & mendi-
cent,atque quærant è deſolatis ſuis locis.
10 Irretiat fœnerator omnia quæ ſunt il-
lius,& diripiant alieni laborem eius.
11 Non ſit qui eum proſequatur pietate,
neque ſit qui miſereatur pupillis eius.
12 Fiat poſteritas eius in exterminium : in
generatione altera deleatur nomen eorum.
13 In memoriam reuocetur iniquitas pa-
trum eius apud Dominum, & peccatũ ma-
tris eius non deleatur.
14 Sint coram Domino ſemper, & exter-
minet de terra memoriam eorum.
15 Eo quòd non eſt recordatus vt faceret
pietatem,ſed perſequutus eſt virũ afflictum
& pauperem,vt interficeret contritũ corde.
16 Dilexit maledictionem & veniet ei, &
non voluit benedictionem, ideò elongabi-
tur ab eo.
17 Induit maledictionem veluti amictum
ſuum, veniétque ſicut aqua intra medium
eius,& veluti oleum in oſſa eius.

18 Sit ei ſicut veſtimentũ quo inuoluatur,
& ſicut cingulũ quo ſemper accingat ſe.
19 Hoc ſit opus aduerſariorum meorum à
Domino:& qui loquuntur malum contra
animam meam.
20 Et tu Domine De⁹,fac mecũ propter no
mẽ tuũ,quia bona eſt pietas tua,libera me.
21 Siquidem miſer & inops ego ſum : &
cor meũ in interioribus meis ſauciatum eſt.
22 Sicut vmbra, cũ illa declinat , ego per-
tranſeo:& excutior velut locuſta.
23 Genua mea vacillãt propter ieiunium:
& caro mea emarcuit propter (deficientẽ)
pinguedinem.
24 Et ego fui opprobrium eis : qui me vi-
debant,mouebant caput ſuum.
25 Adiuua me Domine Deus meus : ſalua
me ſecundùm pietatem tuam.
26 Et ſciant quòd hæc ſit manus tua : &
quòd tu Domine,feceris iſtud.
27 Ipſi maledicant , tu autem benedicas:
qui inſurgunt confundantur , ſeruus verò
tuus lætabitur.
28 Induantur aduerſarij mei ignominia,&
operiant ſe confuſione ſua tanquam pallio.
29 Confitebor Domino vehementer ore
meo,& in medio multorum laudabo eum.
30 Nam aſtabit ad dexteram inopis,vt ſal-
uet animam eius à iudicibus (iniquis.)

Pſalm.

Pſal. C X.

1 DIxit Dominus Domino meo, ſe- | Matutinæ preces.
de ad dextram meam : donec
ponam inimicos tuos ſcabellum
pedibus tuis.
2 Virgam fortitudinis tuæ mittet Domi-
nus ex Ziion: dominare in medio inimico-
rum tuorum.
3 Populus tuus ſpontanearum eſt (volũ-
tatum) in die exercitus tui, in magnificen-
tijs ſanctitatis: ab vtero auroræ eſt tibi ros
natiuitatis tuæ.
4 Iurauit Dominus & non pœnitudine
ducetur: tu es ſacerdos in ſeculum, iuxta
diſpoſitionem Melkizedec.
5 Dominus ad dexteram tuam, vulnera-
bit in die iræ ſuæ reges.
6 Iudicabit in gentibus, replebit (loca)
cadaueribus : vulnerabit caput in terris
multis.
7 De torrente in via bibet: propterea ex-
altabit caput.

Pſal. C X I.

1 COnfitebor Domino in toto corde, in
cõſilio rectorum & congregatione.
2 Magna opera Domini: & exquiſite fa-
cta iuxta omnia deſideria eorum.
3 Gloria & magnificentia opus eius: &
iuſtitia eius manet in perpetuum.

4 Memoriam fecit mirabilium ſuorum,
clemens & miſericors Dominus.
5 Eſcam dedit timẽtibus ſe: & recorda-
bitur in ſeculum fœderis ſui.
6 Virtutem operum ſuorum annuntia-
uit populo ſuo: vt det illis hæreditatem
gentium.
7 Opera manuum eius veritas & iudiciũ:
fidelia omnia mandata eius.
8 Suffulta ſunt in perpetuum & in ſempi-
ternum: facta in veritate & rectitudine.
9 Redemptionem miſit populo ſuo, mã-
dauit in ſeculum fœdus ſuum: ſanctum &
terribile eſt nomen eius.
10 Initium ſapientiæ timor Domini: intel-
lectus bonus omnibus facientibus ea: laus
eius manet in ſeculum.

Pſal. CXII.

1 BEatus vir qui timet Dominũ: in mã-
datis eius complacet ſibi valdè.
2 Potens in terra erit ſemen eius: gene-
ratio rectorum benedicetur.
3 Opes & diuitiæ in domo eius: & iuſtitia
eius manet in perpetuum.
4 Ortum eſt in tenebris lumẽ rectis: (ho-
mini ſcilicet, qui eſt) clemens & miſericors
& iuſtus.
5 Vir bonus miſeretur & dat mutuo: mo-
de-

derabitúrque verba ſua cum iudicio.

4 Quoniam in æternum non mouebitur: & in perpetuam memoriam erit iuſtus.

5 Propter rumorem malum non timebit, firmum enim eſt cor eius, confiſum in Domino.

6 Suffultum eſt cor eius & non timebit, quouſque viderit (vltionem) in aduerſarijs ſuis.

7 Diſperſit, dedit pauperibus, & iuſtitia eius manet in perpetuum: cornu eius exaltabitur in gloria.

8 Impius videbit & indignabitur: dentibus ſuis frendet & contabeſcet: deſiderium impiorum peribit.

Pſal. *CXIII.*

1 LAudem dicite cultores Domini, laudem dicite, inquã, nomini Domini.

2 Sit nomen Domini benedictum: amodò & vſque in ſeculum.

3 Ab ortu ſolis vſque ad occaſum eius, laudatur nomen Domini.

4 Excelſus ſuper omnes gẽtes Dominus: & ſublimior cælis gloria eius.

5 Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui ſublimat ſe in habitatione? Et tamen humiliat ſe vt videat, (ea quæ ſunt) in cœlo & in terra.

6 Ipſe erigit de puluere egenum, & de
ſtercore ſublimat pauperem.
7 Vt collocet cum principibus, cum prin-
cipibus populi ſui.
8 Ipſe ponit ſterilem in familiam, & in
matrem ob filios lætantem: Haleluia.

Pſal. CXIIII.

Veſpertinæ preces.

1 CVm egrederetur Iſrael ex Ægy-
pto, & domus Iacob de populo
barbaro.
2 Fuit Iehuda ei in ſanctificationem, &
Iſrael in poteſtatem.
3 Mare vidit & fugit: Iordanis actus eſt
retrorſum.
4 Montes exilierunt vt arietes, & colles
ſicut agni ouium.
5 Quid eſt tibi ô mare, quòd fugiſti, & ô
Iordanis quòd, actus es retrorſum?
6 Et vos montes (cur) ſaltaſtis ſicut arie-
tes, & colles ſicut agni ouium?
7 A conſpectu Domini contremiſce ter-
ra, à conſpectu Dei Iacob.
8 Qui conuertit petram in ſtagnũ aqua-
rum, & ſilicem in fontem aquarum.

Pſal. CXV.

1 NOn nobis Domine, non nobis, ſed
Nomini tuo da gloriã: propter pie-
tatem

tatem tuam & propter veritatem tuam.
2 Quare dicent gentes, vbi eſt nunc Deus
eorum?
3 Et quidem Deus noſter eſt in cœlis, o-
mnia quæ voluit fecit.
4 Idola autem illarum ſunt argentum &
aurum, opus manuum hominum.
5 Os eſt eis & non loquuntur: oculi ſunt
eis & non vident.
6 Aures ſunt eis & nõ audiunt: nares ſunt
eis & non odorantur.
7 Manus ſunt eis & non palpant: pedes
ſunt eis & non ambulant, neque loquuntur
per guttur ſuum.
8 Similes eis fiunt qui faciunt ea, & qui-
cunque ſperat in eis.
9 Tu autem Iſrael, ſpera in Domino: ipſe
adiutorium eorum & protectio eorum eſt.
10 Domus Aharõ ſperate in Domino, ad-
iutor eorum & protector eorum eſt.
11 Qui timetis Dominũ ſperate in Domi-
no: adiutor eorum & protector eorum eſt.
12 Dominus memor fuit noſtri & benedi-
cet, benedicet inquam, domum Iſrael: be-
nedicet domui Aharon.
13 Benedicet timentibus Dominum, pu-
ſillis cum magnis.
14 Adijciet Dominus (benedictionẽ) ſu-
per vos: ſuper vos & ſuper filios veſtros.

15 Benedicti vos à Domino : qui fecit cœlum & terram.
16 Cœli, cœli, inquam, Domini ſunt: & terram dedit filijs hominum.
17 Non mortui laudabūt Dominū, neque omnes qui deſcendunt in (locum) ſilentij.
18 Nos autē benedicemus Domino, amodò & vſque in ſeculum: Haleluia.

Pſal. CXVI.

Matutinæ preces.

1 DIlexi quoniā exaudiet Dominus: vocē meā in precationibus meis.
2 Quia inclinauit aurem ſuam mihi: & in diebus meis inuocabo.
3 Circundederunt me dolores mortis, & anguſtiæ inferni inuenerūt me: tribulationem & mœrorem inueniebam.
4 Et nomen Domini inuocabam, obſecro Domine, libera animam meam.
5 Clemēs eſt Dominus & iuſtus: & Deus noſter miſericors.
6 Cuſtodit ſimplices Dominus, miſer fui & attulit mihi ſalutem.
7 Conuertere anima mea in requiem tuā: quoniam Dominus retribuit tibi.
8 Nam eripuiſti animam meam à morte, oculum meum à lachryma, & pedem meū ab impactione.
9 Ambulabo in conſpectu Domini: in terris

terris viuentium.
10 Credidi ob id loquar: ego afflictus erã
nimis, Ego dixi in feſtinatione mea, omnis
homo mendax.
11 Quid repẽdam Domino, pro omnibus
retributionibus eius (quas contulit) mihi.
12 Calicem ſalutarem accipiam, & nomen
Domini inuocabo.
13 Vota mea Domino reddam nũc coram
omni populo eius. Precioſa in oculis Domini
mors piorum (cultorum) eius.
14 En Domine, quia ego ſeruus tuus, ego
ſeruus tuus & filius ancillæ tuæ: tu ſoluiſti
vincula mea.
15 Tibi ſacrificabo ſacrificium gratiarum
actionis, & nomen Domini inuocabo.
16 Vota mea Domino reddã nunc coram
omni populo eius. In atrijs domus Domini,
in medio tui Ieruſalem: Halcluia.

Pſal. CXVII.

1 LAudate Dominum omnes gẽtes, honorate
eum vniuerſæ nationes.
2 Quoniam aucta eſt in nos pietas eius,
atque veritas Domini (manet) in ſeculum.

Pſal. CXVIII.

1 COnfitemini Domino quoniam bonus,
quoniam in ſeculum pietas eius.

2 Dicat nunc Iſrael, quoniam in ſeculum
benignitas eius.
3 Dicat nunc domus Aharon, quoniam
in ſeculum pietas eius.
4 Dicant nunc qui timent Dominũ, quo-
niam in ſeculum benignitas eius.
5 De anguſtia inuocaui Dominum, & ex-
audiuit me in latitudine Dominus.
6 Dominus mecum eſt, non timebo quid
faciat mihi homo.
7 Dominus eſt pro me cum his qui mihi
ſunt auxilio: ideò ego videbo (vltionem)
in hoſtibus meis.
8 Melius eſt ſperare in Domino: quàm
confidere in homine.
9 Melius eſt ſperare in Domino: quàm
confidere in principibus.
10 Omnes gentes circunderunt me: (&
dixi) in nomine Domini, quoniam ſucci-
dam eos.
11 Circundederunt me, circundederũt, in-
quam, me: (& dixi) in nomine Domini,
quoniam ſuccidam eos.
12 Circundederunt me ſicut apes, & ex-
tincti ſunt veluti ignis ſpinarum: (& di-
xi, in nomine Domini, quoniam ſucci-
dam eos.
13 Impellendo impuliſti me vt caderem:
Dominus autem adiuuit me.

14 For-

14 Fortitudo mea atq; laus Dominus, fa-
ctuſque eſt mihi in ſalutem.
15 Vox iubilationis & ſalutis in taberna-
culis iuſtorum: dextera Domini facit fortia.
16 Dextera Domini excelſa eſt, dextera
Domini facit fortia.
17 Nõ moriar, ſed viuam, & narrabo ope-
ra Domini.
18 Caſtigando caſtigauit me Dominus: &
morti non tradidit me.
19 Aperite mihi portas iuſtitiæ, & ingre-
diar illas, vt confitear Domino.
20 Hæc eſt porta Domini, iuſti intrabunt
in eam.
21 Cõfitebor tibi quoniam exaudiſti me,
& factus es mihi in ſalutem.
22 Lapidem reprobauerunt ædificãtes: &
factus eſt in caput anguli.
23 A Domino factum eſt iſtud, & id mira-
bile eſt in oculis noſtris.
24 Hic eſt dies quem fecit Dominus: exul-
tabimus & lætabimur in eo.
25 Obſecro Domine, fer nunc ſalutẽ: obſe-
cro Domine, fac vt nunc proſperè agamus.
26 Benedictus qui venit in nomine Domi-
ni: benediximus vobis de domo Domini.
27 Deus Dominus eſt qui illuxit nobis: al-
ligate hoſtiam funibus, vſque ad cornua
altaris.

28 Deus meus es tu & confitebor tibi:De-
us meus,te exaltabo.
29 Confitemini Domino quoniam bonus:
quoniam in ſeculum pietas eius.

Pſal. CXIX.

Veſpertine preces.

1 BEati qui immaculati sũt
in via, & ambulant in
lege Domini.
2 Beati qui cuſtodiũt
teſtimonia eius,& in to-
to corde quærunt eum.
3 Vtique qui non operantur iniquitatẽ,
in vijs eius ambulant.
4 Tu mandaſti, vt diligẽter cuſtodiamus
mandata tua.
5 Vtinam ſic diſponantur viæ meæ, vt
cuſtodiam ſtatuta tua.
6 Tunc non confundar, cùm reſpexero
ad omnia præcepta tua.
7 Confitebor tibi in rectitudine cordis,
cùm didicero iudicia iuſtitiæ tuæ.
8 Cerimonias tuas cuſtodiam:non dere-
linquas me nimis.

1 IN quo mũdabit adoleſcens viam ſuam,
vt caute agat iuxta verbum tuum.
2 In toto corde meo exquiſiui te,ne ſinas
me errare à præceptis tuis.
3 In corde meo abſcondi eloquium tu-
um,

um, vt non peccarem contra te.
4 Benedict⁹ es ô Dñe, doce me ſtatuta tua.
5 Labijs meis narraui õnia iudicia oris tui.
6 In via teſtimoniorum tuorum gaudium habui, ſicut in omni opulentia.
7 De mandatis tuis loquar, & conſiderabo vias tuas.
8 In ſtatutis tuis oblectabo me, & nõ obliuiſcar verbi tui.

1 RETribue ſeruo tuo vt viuam, & cuſtodiam verbum tuum.
2 Reuela oculos meos, vt videam mirabilia de lege tua.
3 Aduena ego ſum in terra: non abſcondas à me mandata tua.
4 Conſternitur anima mea ob deſideriũ, quod habet ad iudicia tua in omni tẽpore.
5 Increpaſti ſuperbos & maledicti ſunt, quod errant à mandatis tuis.
6 Submoue à me opprobrium & contẽptum: quoniam teſtimonia tua cuſtodiui.
7 Etiam ſederunt principes & contra me loquuti ſunt: ſeruus autem tuus meditatur in ſtatutis tuis.
8 Siquidem teſtimonia tua oblectationes meæ ſunt, & viri conſilij mei.

1 ADhæſit pulueri anima mea: viuifica me ſecundum verbum tuum.

2 Vias meas enarraui, & tu exaudiſti me: doce me ſtatuta tua.

3 Viam mandatorum tuorum fac me intelligere: & loquar de mirabilibus tuis.

4 Diffluxit anima mea præ anxietate: cõforta me ſecundum verbum tuum.

5 Viam mendacem aufer à me, & fac vt lex tua grata ſit mihi.

6 Viam veritatis elegi, & iudicia tua propoſui (mihi.)

7 Adhæſi teſtimonijs tuis, Domine, ne pudefacias me.

8 Viam mandatorum tuorũ curram, cùm dilataueris cor meum.

Matutinæ preces.

1 DOce me Domine, viam ſtatutorum tuorum, & cuſtodiam eam vſque in finem.

2 Da mihi intellectum & conſeruabo legem tuam: atque cuſtodiam eam in toto corde.

3 Fac me incedere per ſemitam mandatorum tuorum, quoniam complacuit mihi in ea.

4 Inclina cor meum in teſtimonia tua, & non in lucrum. 1599 42 [illegible]

5 Auerte oculos meos ne videant vanitatem, in via tua viuifica me.

6 Confirma ſeruo tuo eloquium tuum, qui

qui(ſe addixit)timori tuo.
7 Aufer opprobrium meum quod timui: quoniam iudicia tua ſunt bona.
8 Ecce concupiui mandata tua: in iuſtitia tua viuifica me.

1 ET veniant mihi pietates tuæ Domine: ſalus tua iuxta eloquium tuum.
2 Et reſpondebo exprobranti mihi verbum, quoniam ſpes mea eſt in verbo tuo.
3 Ne eripias ab ore meo verbũ veritatis vſquequaq;:quia iudicia tua expectaui.
4 Et cuſtodiam legem tuam ſemper in ſeculum ſeculi.
5 Et ambulabo in latitudine, quia mandata tua exquiſiui.
6 Et loquar de teſtimonijs tuis in cõſpectu Regum, & non confundar.
7 Et oblectabor in præceptis tuis, quæ dilexi.
8 Attollamque manus meas ad præcepta tua, quę dilexi, & meditabor in ſtatutis tuis.

1 MEmor eſto verbi erga ſeruum tuum, ſuper quo feciſti me ſperare.
2 Id conſolatio mea in afflictione mea: quia eloquium tuum viuificabit me.
3 Superbi illuſerunt mihi ſupra modum: à lege autem tua non declinaui.

4 Memor enim fui iudiciorum tuorum
(quæ feciſti) à ſeculo Domine, & conſola-
tionem accepi.
5 Horror apprehendit me propter impi-
os:qui derelinquunt legem tuam.
6 Pro canticis fuerunt mihi ſtatuta tua,in
loco peregrinationum mearum.
7 Recordatus ſum nocte nominis tui Do-
mine:& cuſtodiui legem tuam.
8 Hoc autem fuit mihi, quod mandata
tua cuſtodiui.

1 PORtio mea Domine, dixi cuſtodire
verba tua.
2 Precatus ſum faciem tuam toto corde:
miſerere mei iuxta eloquium tuum.
3 Cogitaui vias meas, & conuerti pedes
meos ad teſtimonia tua.
4 Feſtinaui & non moram feci, vt cuſto-
direm mandata tua.
5 Turmæ impiorum diripuerunt me, le-
gem autem tuam non ſum oblitus.
6 Media nocte ſurgam ad confitendum
tibi,ſuper iudicijs tuis iuſtis.
7 Adiungo me omnibus qui te timent,
atque cuſtodientibus mandata tua.
8 Pietate tua Domine,impleta eſt terra:
ſtatuta tua doce me.

1 Benignè

1 BEnignè feciſti cum ſeruo tuo Domi-
ne, iuxta verbum tuum.
2 Bonum guſtum & cognitionem do-
ce me, quoniam præceptis tuis fidem ad-
hibui.
3 Priuſquàm humiliabar ego errabam,
nunc autem eloquium tuum cuſtodiui.
4 Bonus es tu & beneficus doce me ſta-
tuta tua.
5 Concinnarunt aduerſum me ſuperbi
mendacium: ego autem in toto corde cu-
ſtodiam mandata tua.
6 Incraſſatum eſt veluti adipe cor illorũ:
ego autem lege tua me oblectaui.
7 Bonum mihi quod humiliatus ſum, vt
diſcam ſtatuta tua.
8 Melior eſt mihi lex oris tui, quàm mil-
lia auri & argenti.

1 MAnus tuæ fecerũt me & forma- Veſpertinæ preces.
uerunt me, da mihi intellectum
vt diſcam mandata tua.
2 Qui timent te videbunt me & lætabũ-
tur, quia in verbo tuo fiduciam habui.
3 Cognoui Domine, quòd iuſta ſunt iu-
dicia tua: & verè humiliaſti me.
4 Sit quæſo benignitas tua vt conſoletur
me: ſecundum eloquium tuum erga ſer-
uum tuum.

5 Veniant mihi miſerationes tuæ & vi-
uam:quia lex tua oblectatio mea eſt.
6 Confundantur ſuperbi quia impiè vo-
lunt peruertere me : ego autem meditabor
in mandatis tuis.
7 Reuertantur ad mé qui te timēt, & qui
nouerunt teſtimonia tua.
8 Sit cor meum integrum in ſtatutis tuis,
vt non confundar.

1 CONcupiuit ſalutem tuã anima mea,
& propter verbũ tuum ſpem habui.
2 Defecerũt oculi mei propter eloquium
tuum, dicens: quando conſolaberis me?
3 Quoniam fui ſicut vter in fumo : ſtatu-
torum autem tuorum non ſum oblitus.
4 Quot ſunt dies ſerui tui, quando faci-
es iudiciũ contra eos qui me perſequuntur?
5 Foderunt mihi ſuperbi foueas, id quod
non eſt ſecundum legem tuam.
6 Omnia præcepta tua veritas: iniquè per-
ſequuntur me, adiuua me.
7 Ferè conſumpſiſſent me in terra : ego
autem non dereliqui mandata tua.
8 Secundum pietatem tuã viuifica me,
& cuſtodiam teſtimonia oris tui.

1 IN æternum Domine, verbum tuũ per-
manet in cœlis.

2 In

2 In generatione & generationem veri-
tas tua: tu firmaſti terram, & conſiſtet.
3 Iuxta decreta tua (omnia) conſiſtunt
hodie: nam omnia obſequuntur tibi.
4 Niſi lex tua fuiſſet oblectatio mea, tũc
perijſſem in afflictione mea.
5 In æternum non obliuiſcar præceptorũ
tuorum: quoniam in ipſis viuificaſti me.
6 Tuus ſum ego, ſalua me, quoniam mã-
data tua quæſiui.
7 Me expectauerunt impij vt perderent
me: teſtimonia tua intelligam.
8 Omnis cõſummationis vidi finem: la-
tum mandatum tuum nimis.

1 QVàm dilexi legem tuã: quotidie ipſa
eſt meditatio mea.
2 Prudentiorem me feciſti inimicis meis
per præcepta tua: quia in perpetuum apud
me ſunt.
3 Supra eos qui me docuerunt concepi
intelligentiam, quia teſtimonia tua medi-
tatio mea eſt.
4 Præ ſenibus intellectu polleo, eo quòd
mandata tua cuſtodiui.
5 Ab omni via mala cohibui pedes me-
os, vt cuſtodirem verbum tuum.
6 A iudicijs tuis non declinaui: tu enim
docuiſti me.

7 Quàm dulcia facta ſunt fauci meę eloquia tua,(dulciora) melle ori meo.
8 A mãdatis tuis intelligentiã cõſequor: propterea odiui omnem viam peruerſam.

Matutinæ preces.

1 LVcerna pedi meo verbũ tuum, & lux ſemitis meis.
2 Iuraui & mecum cõſtitui, cuſtodire iuſta iudicia tua.
3 Afflictus ſum ſupra modum, Domine, viuifica me iuxta verbum tuum.
4 Voluntaria (ſacrificia) oris mei benignè ſuſcipe, quæſo Domine: & iudicia tua doce me.
5 Anima mea in manu mea ſemper: & legis tuæ non ſum oblitus.
6 Poſuerunt impij laqueum mihi, ſed à mandatis tuis non aberraui.
7 In hæreditatem accepi teſtimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei ſunt.
8 Inclinaui cor meũ vt faciat ſtatuta tua, in ſeculum & in finem.

1 COgitãtes mala odio habui, & legem tuam dilexi.
2 Latibulum meum & protectio mea tu es: & in verbum tuum ſperaui.
3 Recedite à me maligni: & cuſtodiam præcepta Dei mei.

4 Suſtenta

4 Suſtenta me in eloquio tuo & viuā: & non confundas me ab expectatione mea.
5 Suſtenta me & ſaluabor, & delectabor in ſtatutis tuis ſemper.
6 Conculcaſti omnes aberrantes à ſtatutis tuis, eo quòd mendacium & fallacia in eis ſit.
7 Vt ſcoriam abolebis omnes impios qui ſũt in terra: propterea dilexi teſtimonia tua.
8 Horrore concuſſa eſt caro mea propter tui pauorem: & à iudicijs tuis timui.

1 FEci iudicium & iuſtitiam, ne permittas me calumniatoribus meis.
2 Dulce fac ſeruo tuo id quod eſt bonum: vt non calumnientur me ſuperbi.
3 Oculi mei defecerunt propter ſalutem tuam, & propter eloquium iuſtitiæ tuæ.
4 Age cum ſeruo tuo pro tua benignitate, & doce me ſtatuta tua.
5 Seruus tuus ſum ego, da mihi intellectum vt ſciam teſtimonia tua.
6 Tempus eſt vt Dominus (iudicium) faciat, quoniam diſſipauerunt legem tuam.
7 Propterea dilexi mãdata tua, ſupra aurum & gemmam.
8 Propterea omnia mandata, omnia inquam, pro rectis habeo: & omnem viã falſam edio habui.

1 MIrabilia teſtimonia tua : idcircò cu-
ſtodiuit ea anima mea.
2 Oſtium eloquiorũ tuorum lumen præ-
bet,& dat intellectum ſimplicibus.
3 Os meum aperui & attraxi (ſpiritum,)
quia in mandatis tuis complacitũ fuit mihi.
4 Reſpice me & miſerere mei, ſecundùm
iudicium (quod habes) erga diligẽtes no-
men tuum.
5 Veſtigia mea dirige in verbo tuo,& nõ
dominabitur meí vlla iniquitas.
6 Redime me à calumnia hominum, &
cuſtodiam mandata tua.
7 Faciem tuam illumina ſuper ſeruum
tuum,& doce me ſtatuta tua.
8 Riui aquarum deſcenderunt ab oculis
meis,eo quòd non cuſtodierunt legem tuã.

1 IVſtus es Domine, & rectum iudicium
tuum.
2 Pręcepiſti iuſtitiam in teſtimonijs tuis,
atque veritatem vehementer.
3 Conſumpſit me zelus meus, eo quòd
aduerſarij mei obliti ſunt verborũ tuorum.
4 Examinatum eſt valdè eloquiũ tuum,
& ſeruus tuus dilexit illud.
5 Paruulus fui & contemptus: mandato-
rum autem tuorum non ſum oblitus.
6 Iuſtitia tua iuſtitia in æternum : & lex
tua

tua veritas.
7 Tribulatio & anguſtia inuenerunt me:
& mandata tua fuerunt oblectatio mea.
8 Iuſtitia teſtimoniorum tuorum manet
in æternum: da mihi intellectum & viuam.

1 CLamaui ex toto corde, exaudi me
Domine: ſtatuta tua cuſtodiam. Veſpertinæ preces.
2 Clamaui ad te, ſalua me: & cu-
ſtodiam teſtimonia tua.
3 Præoccupaui diluculum, & clamaui: &
in verbum tuum ſperaui.
4 Præuenerunt oculi mei vigilias ipſas: vt
meditarer in eloquio tuo.
5 Vocem meam exaudi ſecundùm pie-
tatem tuam: Domine, iuxta iudicium tuum
viuifica me.
6 Acceſſerunt hi qui exequuntur nefa-
rium cogitatum: à lege autem tua longè
facti ſunt.
7 Propè ades tu Domine, & omnia man-
data tua veritas.
8 Iam pridem cognitionem habui teſti-
moniorum tuorum: quia in æternum fun-
daſti ea.

1 VIde afflictionem meam, & erue me:
nam legis tuæ non ſum oblitus.
2 Vindica cauſam meam & redime me,

iuxta eloquium tuum viuifica me.
3 Longè abeſt ſalus ab impijs: quia ſta-
tuta tua non inquiſierunt.
4 Miſerationes tuæ ſunt multæ Domine:
iuxta iudicium tuum viuifica me.
5 Multi ſunt qui perſequuntur me & ad-
uerſantur mihi: à teſtimonijs autem tuis nō
declinaui.
6 Vidi trāſgreſſores, & moleſtia affectus
ſum: eo quòd eloquiū tuū non cuſtodierūt.
7 Vide quòd mādata tua dilexerim Do-
mine, ſecundū pietatem tuam viuifica me.
8 Caput ſermonis tui veritas: & in æter-
num (manet) omne iudicium iuſtitiæ tuæ.

1 PRincipes perſecuti ſunt me ſine cauſa:
& à verbis tuis expauit cor meum.
2 Lætor ego ſuper eloquio tuo, ſicut qui
inuenit prædam opimam.
3 Mendacium odio habui, & execratus
ſum: legem autem tuam dilexi.
4 Septies in die laudaui te, propter iudi-
cia iuſtitiæ tuæ.
5 Pax multa eſt diligentibus legem tuā,
& non eſt eis quicquam offendiculi.
6 Expectaui ſalutem tuam Domine, &
præcepta tua opere impleui.
7 Cuſtodiuit anima mea teſtimonia tua,
& dilexit ea nimis.

8 Cuſtodiui

8 Cuſtodiui mandata tua & teſtimonia
tua: quia omnes viæ meæ in conſpectu tuo
ſunt.

1 PErueniat clamor meus ante conſpectũ
tuum Domine: ſecundùm verbũ tuum
da mihi intellectum.
2 Intret precatio mea ante cõſpectũ tuũ:
iuxta eloquium tuum eripe me.
3 Exprimẽt labia mea laudem: cùm do-
cueris me ſtatuta tua.
4 Loquetur lingua mea eloquium tuum:
quoniam omnia præcepta tua ſunt iuſtitia.
5 Auxilio ſit mihi manus tua: quoniam
mandata tua elegi.
6 Deſideraui ſalutem tuam Domine: &
lex tua oblectationes meæ ſunt.
7 Viuat anima mea & laudabit te: & iu-
dicia tua auxilio mihi erunt.
8 Erraui ſicut pecus quod perit: quære
ſeruum tuum, quoniam præceptorum tuo-
rum non ſum oblitus.

Pſalm. CXX.

1 AD Dominum in tribulatione mea Matutinæ preces.
clamaui, & exaudiuit me.
2 Domine, libera animam meam
à labio mendacij, & à lingua doloſa.
3 Quid dat tibi aut quid adijcit tibi lin-

gua doloſa? Sagittæ potentis acutæ ſunt, cũ
carbonibus iuniperorum.
4 Heu mihi, quòd cũ Mæſech peregrinari
cogor, & habitare cum tabernaculis Kedar.
5 Multo (tẽpore) habitauit anima mea,
cum eo qui odio habet pacem.
6 Ego (vir) pacis ſum, & cùm loquor (de
pace,) ipſi prælio ſtudent.

Pſalm. CXXI.

1 LEuabo oculos meos in montes, vnde
veniat mihi auxilium.
2 Auxilium meum à Domino, qui fecit
cœlum & terram.
3 Nõ permittet nutare pedem tuum, ne-
que dormitabit cuſtos tuus.
4 Ecce non dormitabit neque dormiet,
qui cuſtodit Iſraëlem.
5 Dominus cuſtos tuus, Dominus vmbra
tua, ad manum dexteram tuam.
6 Per diem ſol non feriet te, aut luna per
noctem.
7 Dominus cuſtodiet te ab omni malo:
ipſe cuſtodiet animam tuam.
8 Dominus cuſtodiet egreſſum tuũ & in-
greſſum tuũ, amodo & vſq; in ſeculum.

Pſalm. CXXII.

1 LÆtatus ſum cũ illis qui mihi dixerunt:
in domum Domini ibimus.

2 Stantes

2 Stantes fuerunt pedes noſtri, in portis
tuis ô Ieruſalem.
3 Ieruſalem extructa eſt, vt ciuitas: quæ
coniuncta eſt ſibijpſi pariter.
4 Quoniam illuc aſcendũt tribus, tribus
Domini, teſtimonium Iſraëlis: ad confiten-
dum nomini Domini.
5 Quoniam illic conſtituta ſunt ſolia pro
iudicio, ſolia inquam, domus Dauid.
6 Rogate pro pace Ieruſalem, & proſpe-
rè agant qui te diligunt.
7 Sit pax in antemurali tuo, & fœlicitas
in palatijs tuis.
8 Propter fratres meos & proximos meos,
loquar nunç pacem in te.
9 Propter domum Domini Dei noſtri,
quæram bonum tuum.

Pſal. CXXIII.

1 AD te leuaui oculos meos, qui habi-
tas in cœlis.
2 Ecce ſicut oculi ſeruorum ſunt ad ma-
num dominorum ſuorum, & ſicut oculi an-
cillæ ſunt ad manum Dominæ ſuæ, ſic oculi
noſtri ſunt ad Dominum Deum noſtrum,
donec miſereatur noſtri.
3 Miſerere noſtri Domine, miſerere no-
ſtri: quoniã multo ſaturati ſum⁹ cõtemptu.
4 Plurimùm ſatiata eſt ipſa anima noſtra,

ſubſannatione opulentorum, & contemptu ſuperborum.

Pſal. CXXIIII.

1 NIſi Dominus ipſe adfuiſſet nobis, dicat nunc Iſraël.
2 Niſi Domin⁹ ipſe adfuiſſet nobis, cùm
inſurgerent homines contra nos: Tunc viuos deuoraſſent nos, cùm furor eorum fremeret contra nos.
3 Tunc aquæ inundaſſent nos, & torrens
pertranſiſſet animam noſtram.
4 Tranſiſſet inquam, ſuper animã noſtrã,
(flumen) aquarum intumentium.
5 Benedictus Dominus, qui nõ dedit nos
in direptionem dentibus eorum.
6 Anima noſtra ſicut auicula ſaluata eſt
è laqueo aucupum: laqueus diffractus eſt, & nos liberati ſumus.
7 Auxilium noſtrum in nomine Domini,
qui fecit cœlum & terram.

Pſal. CXXV.

1 QVi cõfidunt in Domino (immobiles erunt) ſicut mons Zijon, qui non nutat, ſed ſtat in ſeculum.
2 Ieruſalem montes habet per circuitum
ſuum, ſic Dominus eſt in circuitu populi ſui: amodo & vſque in ſeculum.

3 Quo-

3 Quoniam non dimittitur virga impie-
tatis in ſorte iuſtorum, vt non mittant iuſti
manus ſuas ad prauitatem.
4 Benefac Domine, bonis, & hi qui recti
ſunt in cordibus ſuis.
5 Qui autem declinant in peruerſitates
ſuas, hos ducet Dominus cum operantibus
iniquitatem, pax autem erit ſuper Iſraël.

Pſal. CXXVI.

1 CVm cõuerteret Domin⁹ captiui- Veſpertinę preces.
tatẽ Zijon, eram⁹ ſicut ſomniãtes.
2 Tunc replebatur os noſtrũ ri-
ſu, & lingua noſtra iubilatione.
3 Tunc dicebant inter gentes: magnifi-
cauit Dominus facere cum iſtis.
4 Magnificè egit Dominus nobiſcũ, facti
ſumus lætantes.
5 Conuerte Domine, captiuitatem no-
ſtram, ſicut riuos in meridie.
6 Qui ſeminant in lachrymis, in exulta-
tione metent.
7 Eundo ibit, & flendo portat pretioſum
ſemen, atque veniens veniet cum exultati-
one, portans manipulos ſuos.

Pſal. CXXVII.

1 SI Dominus non ædificet domum, fru-
ſtrà laborant qui ædificant eam.

2 Et ſi Dominus nō cuſtodiat ciuitatem,
fruſtrà vigilat cuſtos.
3 Vanū eſt vobis vt maturetis manè ſurgendo,
& moram faciatis ſedendo, comedentes
panem dolorum : ſic dabit dilecto
ſuo ſomnum.
4 Ecce hæreditas Domini, filij ſunt: &
merces, fructus ventris.
5 Sicut ſagittæ in manu fortis, ſic ſunt filij
iuuentutis.
6 Beatus vir ille, qui ex his adimpleuit
pharetram ſuam : non pudefient quādo loquentur
cum hoſtibus in porta.

Pſal. CXXVIII.

1 BEatus quicunque timet Dominū, qui
ambulat in vijs eius.
2 Siquidem laborem manuum tuarum
comedes: beatus (eris) tu, & bene erit tibi.
3 Vxor tua vt vitis frugifera, erit in lateribus
domus tuæ.
4 Et filij tui ſicut plantulæ Oliuarum, in
circuitu menſæ tuæ.
5 Ecce ſic benedicetur vir, qui timuerit
Dominum.
6 Benedicat tibi Domin' ex Zion, & videas
bonū Ieruſalē, cūctis diebus vitæ tuæ.
7 Et videas filios filiorum tuorum : pax
ſuper Iſraël.

Pſal.

Pſal. CXXIX.

1 SÆpe aduerſati ſunt mihi à pueritia
mea, dicat nunc Iſraël.
2 Sæpe moleſti fuerunt mihi à pueritia
mea : attamen non præualuerunt mihi.
3 In dorſo meo arauerunt aratores : & in
longum protraxerunt ſulcum ſuum.
4 Dominus iuſtus, incidit funes impiorũ.
5 Confundãtur & retrorſum agantur, o-
mnes qui oderunt Zijon.
6 Sint ſicut herba (creſcẽs) in tectis, quæ
priuſquàm extrahitur exareſcit.
7 Qua nõ implet manũ ſuam meſſor, ne-
que ſinum ſuum qui manipulos facit.
8 Et non dicunt qui pertranſeunt, bene-
dictio Domini ſuper vos: benediximus vo-
bis in nomine Domini.

Pſal. CXXX.

1 E Profundis inuocaui te Domine, Do-
mine audi vocem meam.
2 Et ſint aures tuæ intentæ, ad vocem de-
precationum mearum.
3 Si iniquitates obſeruaueris Domine:
Domine, quis conſiſtet?
4 Quoniam apud te eſt remiſſio, ideò
timeberis.
5 Expectaui Dominũ, expectauit anima

mea: & in verbo eius fiduciam habeo.
6 Anima mea (confugit) ad Dominum,
ante cuſtodes matutinos, ante cuſtodes in-
quam, matutinos.
7 Spera tu Iſraël in Domino, quia apud
Dominum eſt pietas, & copioſa apud eum
redemptio.
8 Et ipſe redimet Iſraël, ex omnibus ini-
quitatibus eius.

Pſal. CXXXI.

1 DOmine, nõ erexit ſe cor meum, ne-
que exaltati ſunt oculi mei.
2 Et nõ ambulaui in (rebus) magnis, &
mirabilibus ſupra me.
3 Si nõ poſui & compeſcui animã meam
ſicut ablactatus ſupra matre ſua: ſicut abla-
ctatus, ſuper me eſt anima mea.
4 Spera tu Iſraël, in Domino, amodò &
vſque in ſeculum.

Pſal. CXXXII.

Matutinæ preces.

1 MEmento Domine, Dauid, & v-
niuerſæ afflictionis eius.
2 Qui iurauit Domino, & votũ
fecit fortiſſimo (Deo) Iacob.
3 Si introiero tabernaculũ domus meæ:
ſi aſcendero ſuper lectum ſtrati mei.
4 Si dedero ſomnum oculis meis, & pal-
pebris

pebris meis dormitationem.
5 Donec inuenero locũ pro(templo)Do-
mini,& habitacula pro magnifico (Deo)
Iacob.
6 Ecce audiuim' eam in Ephratha, inue-
nimus eam in campis ſyluæ.
7 Introibimus in manſiones eius, & in-
curuabimus nos ante ſcabellum pedũ eius.
8 Surge Domine, in requiem tuam,tu &
arca fortitudinis tuæ.
9 Sacerdotes tui induantur iuſtitia, & pij
(cultores) tui cum iubilo cantent.
10 Propter Dauid ſeruum tuum, ne auer-
tas faciem vncti tui.
11 Iurauit Dominus Dauid veritatem,nec
deflectet ab ea:
12 De fructu ventris tui ponam ſuper ſoli-
um tuum.
13 Si cuſtodierint filij tui pactum meum
& teſtimonia mea,quæ docuero eos, etiam
filij eorum vſque in ſeculum, ſedebũt ſuper
ſolium tuum.
14 Quoniam elegit Dominus Zion, &
deſiderauit (eam habere) pro habitacu-
lo ſuo.
15 Hæc requies mea in ſeculum ſeculi, hîc
habitabo quoniam concupiui eam.
16 Victui eius benedicens benedicam, &
pauperes eius ſaturabo panibus.

17 Sacerdotes eius veſtiam ſalute, & pij
qui in ea ſunt, exultando cantabunt.
18 Ibi faciam florere cornu Dauid: ordi-
naui lucernam vncto meo.
19 Inimicos eius induam confuſione, &
ſuper ipſum florebit diadema eius.

Pſal. CXXXIII.

1 ECce quàm bonum & quàm iucun-
dum, vt cohabitent fratres, & (ſint)
pariter.
2 Sicut oleum optimum, (quod fuſum)
ſuper caput, deſcendit in barbam, barbam
Aharon: quodq́; deſcendit in os veſtimen-
torum eius.
3 Sicut ros Hermon, qui deſcendit in
montes Zijon:
4 Quoniam illic mãdauit Dominus be-
nedictionem, & vitam vſque in ſeculum.

Pſal. CXXXIIII.

1 EN benedicite Domino, omnes ſerui
Domini.
2 Qui ſtatis in domo Domini, per noctes.
3 Suſtollite manus veſtras ad ſanctitatẽ,
& benedicite Domino.
4 Benedicat tibi Dominus ex Zijon, qui
fecit cœlum & terram.

Pſal.

Pſal. CXXXV.

1 LAudate Dominum, laudate nomen
Domini, laudate ſerui Domini.
2 Qui ſtatis in domo Domini: in atrijs
domus Dei noſtri.
3 Laudate Dominum quoniam bonus
eſt Dominus, pſallite nomini eius, quia iu-
cundum eſt.
4 Nam elegit ſibi Dominus Iacob, Iſraë-
lem in peculium ſuum.
5 Siquidem ego cognoui quòd magnus
eſt Dominus: & Dominus noſter eſt ſupra
omnes Deos.
6 Omnia quæ voluit Dominus, ipſe fe-
cit in cœlis & in terra, in æquoribus & cun-
ctis abyſſis.
7 Ipſe eleuat nubes ab extremo terræ, &
facit fulgura inter pluuiam: atque educit
ventum de theſauris ſuis.
8 Ipſe percuſſit primogenita Ægypti, ab
homine vſque ad pecus.
9 Et miſit ſigna & portenta in medio tui
Ægypte: in Pharaonem & in omnes ſer-
uos eius.
10 Ipſe percuſſit gentes multas, & occidit
Reges fortes.
11 Sihon Regem Æmoræorum, & Og Re-
gem Baſan, cunctáque regna Chnaan.
12 Et dedit terram eorum in hæreditatem,

in hæreditatem inquam, Iſraeli populo ſuo.
13 Domine, nomen tuum manet in ſeculũ,
Domine, memoria tua in generatione & generationem.
14 Quoniã iudicabit Dominus pro populo ſuo, & erga ſeruos tuos placabilis erit.
15 Idola gentium argentũ & aurum, opus manuum hominum.
16 Os eſt eis & non loquuntur, oculi ſunt eis & non vident.
17 Aures habent & non audiunt: etiam nõ eſt ſpiritus in ore eorum.
18 Vt ea ſunt, ſic ſunt qui faciunt ea, atque omnis qui confidit in eis.
19 Domus Iſrael, benedicite Domino: domus Aharon, benedicite Domino.
20 Domus Leui, benedicite Domino: qui timetis Dominum, benedicite Domino.
21 Benedictus Dominus ex Zijon, qui habitat in Ieruſalem. Haleluia.

Pſal. CXXXVI.

Veſpertinæ preces.

1 CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in ſeculum pietas eius.
2 Confitemini Deo Deorum, quoniam in ſeculum pietas eius.
3 Confitemini Domino Dominorũ, quoniam in ſeculum pietas eius.

4 Qui

4 Qui facit mirabilia magna ſolus, quo-
niam in ſeculum pietas eius.
5 Qui fecit cœlos exquiſito ingenio, quo-
niam in ſeculum pietas eius.
6 Qui expandit terram ſuper aquas: quo-
niam in ſeculum pietas eius.
7 Qui facit luminaria magna: quoniam
in ſeculum miſericordia eius.
8 Solem vt dominium habeat in die: quo-
niam in ſeculum pietas eius.
9 Lunam & ſtellas vt poteſtatē habeant
in nocte: quoniam in ſeculum pietas eius.
10 Qui percuſſit Ægyptios in primogenitis
eorum: quoniam in ſeculum pietas eius.
11 Et eduxit Iſraelem de medio eorum:
quoniam in ſeculum pietas eius.
12 In manu valida & brachio extēto: quo-
niam in ſeculum pietas eius.
13 Qui diſſecuit mare Rubrum in diuiſio-
nes: quoniam in ſeculum pietas eius.
14 Et traduxit Iſraelem per medium eius:
quoniam in ſeculum pietas eius.
15 Et impulit Pharaonem & exercituum
eius in mare Rubrum: quoniam in ſeculum
pietas eius.
16 Qui duxit per deſertum populum ſuū:
quoniam in ſeculum pietas eius.
17 Qui percuſſit Reges magnos: quoniam
in ſeculum pietas eius.

18 Et occidit Reges inſignes: quoniam in
ſeculum pietas eius.
19 Sihon Regem Æmoræorum, quoniam
in ſeculum pietas eius.
20 Et Og Regem Baſan, quoniam in ſe-
culum pietas eius.
21 Et tradidit terram eorum in hæredita-
tem, quoniam in ſeculum pietas eius.
22 In hæreditatem Iſraeli ſeruo ſuo: quo-
niam in ſeculum pietas eius.
23 Qui in humilitate noſtra memor fuit
noſtri: quoniam in ſeculum pietas eius.
24 Et eripuit nos ab aduerſarijs noſtris,
quoniam in ſeculum pietas eius.
25 Qui dat cibum omni carni: quoniam
in ſeculum pietas eius.
26 Confitemini Deo cœli, quoniam in ſe-
culum pietas eius.
27 Cõfitemini Domino cœli, quoniam in
ſeculum pietas eius.

Pſal. *CXXXVII.*

1 IVxta flumina Babylonis, illic ſedimus
& fleuimus, cùm recordaremur Zion.
2 Ad ſalices in medio eius, ſuſpendimus
citharas noſtras.
3 Quoniam ibi interrogauerunt nos, qui
ceperant nos, verba cantici, cùm ſuſpendiſ-
ſemus (inſtrumenta) lætitiæ: cantate no-
bis

bis de canticis Zion.
4 Quomodo cantabimus canticum Do-
mini, in terra aliena?
5 Si oblitus fuero tui ô Ieruſalem: obliui-
ſcatur dextera mea (operis ſui.)
6 Adhæreat lingua mea fauci meæ, ſi non
meminero tui, ſi non poſuero Ieruſalem in
principio lætitiæ meæ.
7 Memor eſto Domine, filiorum Ædom,
qui tempore (deſolationis) Ieruſalem di-
cunt: nudate, nudate vſque ad fundamen-
tum in ea.
8 Filia Babylonis deuaſtata: beatus qui
retribuerit tibi retributionẽ tuam quam re-
pendiſti nobis.
9 Beatus qui apprehenderit, & colliſerit
infantulos tuos ad petram.

Pſal. CXXXVIII.

1 COnfitebor tibi in toto corde meo, in
conſpectu Deorum pſallam tibi.
2 Adorabo corã templo ſanctitatis tuæ,
& confitebor nomini tuo, propter pietatem
tuam & propter veritatem tuam, quoniam
magnificaſti ſupra omnia nomen tuum &
eloquium tuum.
3 In die quo inuocaui exaudiſti me, ro-
borans me & animæ meæ (adijciens) vir-
tutem.

4 Confitebũtur tibi Domine, omnes Re-
ges terræ: quoniam audierũt verba oris tui.
5 Et cantabunt in vijs Domini, quòd ma-
gna eſt gloria Domini.
6 Quoniam excelſus eſt Dominus & hu-
milem reſpicit, altum autem è longinquo
cognoſcit.
7 Si ambulauero in medio tribulationis
viuificabis me, & cõtra iram hoſtium meo-
rum mittes manum tuam, & ſaluabit me
dextera tua.
8 Dominus perficiet circa me (pietatem
ſuam:) Domine, pietas tua manet in æter-
num, opera manuum tuarum non deſeres.

Pſal. CXXXIX.

Matutinæ preces.

1 DOMINE inueſtigaſti me & co-
gnouiſti, tu cognouiſti ſeſſionẽ
meam & reſurrectionem meam:
intelligíſque cogitationẽ meam lõge ante.
2 Semitam meam & accubitum meum
circundas, & cunctas vias meas aduertis.
3 Siquidem non eſt verbum in lingua
mea, & ecce tu Domine, cognouiſti to-
tum illud.
4 A tergo & à facie tu formaſti me, & po-
ſuiſti ſuper me manum tuam.
5 Mirabilior eſt (huius rei) cognitio quàm
vt ego (conſequar:) ſublimata eſt, nec po-
tero

tero attingere eam.
6 Quo ibo (Domine) à ſpiritu tuo, &
quo à facie tua fugiam?
7 Si aſcẽdero in cœlum tu illic es, ſi ſtra-
tum fecero in inferno, ecce ades.
8 Si accepero alas auroræ, & habitauero
in nouiſſimo mari.
9 Etiam illuc manus tua deducet me, ap-
prehendétque me dextera tua.
10 Dicam ergo, at tenebræ occultabũt me:
ſed nox quaſi lux erat circa me.
11 Siquidem tenebræ nihil obtenebrant
tibi, & nox vt ipſa dies lucebit: ſic tenebræ
(tibi ſunt) ſicut lux ipſa.
12 Tu enim poſſediſti renes meos, & ope-
ruiſti me in vtero matris meæ.
13 Cõfitebor tibi, quòd terribiliter & mi-
rifice formatus ſum, & mirabilia ſunt ope-
ra tua, id quod anima mea admodum co-
gnoſcit.
14 Non eſt à te occultata ſubſtantia (cor-
poris) mei, quando formatus ſum in ab-
ſcondito: & varijs diſtinctus (membris)
in inferioribus terræ.
15 Informem maſſam meam viderunt o-
culi tui, & in libro tuo omnia (membra)
ſcripta erant.
16 Quæ per dies formata ſunt, cùm adhuc
nullum eorum extaret.

17 Et quàm prætioſæ fuerunt apud me co-
gitationes tuæ ô Deus, & quàm inualuerũt
ſummæ earum?
18 Si dinumerauero eas, multiplicabuntur
ſupra arenam, vigilo (propter iſta) & huc-
uſque ago tecum.
19 Si occideris Deus, impium: viri ſangui-
num diſcedite à me.
20 Qui loquuntur cõtra te quod nefas eſt,
aſſumiturque (nomen tuum) fruſtrà ab
hoſtibus tuis.
21 Nónne qui te odio habẽt Domine, ego
odio habeo: & contra eos qui conſurgunt
aduerſum te moleſtia afficior?
22 Cõſummato odio odiui illos: ac ſi mihi
hoſtes fuiſſent.
23 Scrutare me Deus, & cognoſce cor meũ,
proba me & cognoſce cogitationes meas.
24 Et vide ſi eſt via peruerſa in me, & duc
me per viam ſempiternam.

Pſal. C X L.

1 ERue me Domine ab homine malo, &
à viro iniquitatum cuſtodi me.
2 Qui cogitant mala in corde, & quoti-
die concurrunt ad prælia.
3 Exacuerunt linguam ſuam ſicut ſer-
pens: venenum aſpidis eſt ſub labijs eo-
rum: Sæla.

4 Cu-

4 Cuſtodi me Domine, de manibus im-
pij, & à viro iniquitatum ſerua me, qui co-
gitauerunt impellere greſſus meos.
5 Abſconderunt ſuperbi laqueum mihi,
& funibus expanderunt rete iuxta locum
ſemitæ, atque offendicula poſuerunt mihi:
Sæla.
6 Dixi Domino, Deus meus es tu: auſcul-
ta Domine, voci precationum mearum.
7 Domine Deus, fortitudo ſalutis meę: tu
vmbraculum prębes capiti meo in die (quo
arripienda ſunt) arma.
8 Ne permittas Domine, vt deſideria im-
pij (fiant:) nefarium cogitatum eius nō per-
mittas progredi, ne exaltentur: Sæla.
9 Caput eorum, qui me circundāt, labor
labiorum ipſorum operiet eos.
10 Cadent ſuper eos carbones, in ignē de-
ijciat eos, & in foueas vt non reſurgant.
11 Vir linguæ non dirigatur in terra, vi-
rum iniquum malum venetur ad præcipi-
tationes.
12 Scio quod Dominus iudicabit cauſam
pauperis, atque iudicium inopum.
13 Et vtique iuſti confitebuntur nomini
tuo, & recti habitabunt coram facie tua.

Pſal. CXLI.

1 DOmine, clamaui ad te, propera ad
me: auſculta voci meæ cùm clama-

uero ad te.
2 Diſponatur oratio mea veluti incēſum
in cõſpectu tuo: & eleuatio manuum mea-
rum(fiat ſicut)ſacrificium veſpertinum.
3 Pone Domine, cuſtodiam ori meo, &
conſerua oſtium labiorum meorum.
4 Nõ inclines cor meum in rem malam,
ne occuper operibus impietatis, cum viris
qui operantur iniquitatem: vt non comedã
de his,quæ eis ſunt iucunda.
5 Percutiat me iuſtus in pietate, atq; re-
darguat me.
6 Oleum autem præcipuum non frangat
caput meum: quia adhuc oratio mea con-
tra mala eorum.
7 Præcipitentur in locis petroſis iudices
illorum,vt audiant ſermones meos, quoni-
am ſuaues ſunt.
8 Sicut qui frangit & diſſecat (ligna) in
terra, diſperſa ſunt oſſa noſtra iuxta ſepul-
chrum.
9 Quoniam ad te Domine Deus, ſunt o-
culi mei: in te ſperaui ne effundas animam
meam.
10 Cuſtodi me à nixibus laquei,quem ex-
panderunt mihi,atque à tendiculis operan-
tium iniquitatem.
11 Cadant in retia eius impij, ſimul ego
in ſeculum progrediar.

Pſal.

Pſal. CXLII.

1 VOce mea ad Dominum clama- Veſpertinæ preces.
bam, voce mea ad Dominum
precabar.
2 Effundebam coram ipſo preces meas,
& tribulationem meam coram eo expo-
nebam.
3 Cùm contorqueretur ſuper me ſpiritus
meus, tu cognouiſti ſemitam meam, in via
qua ambulabam, abſconderunt laqueum
mihi.
4 Et reſpiciens ad dextram, videbam nõ
eſſe qui me agnoſceret.
5 Perijtq; refugium à me, & non erat qui
quæreret animam meam.
6 Clamaui ad te Domine, & dixi: tu es
ſpes mea, & portio mea in terra viuentium.
7 Aduerte clamorem meum, quoniam
miſer admodum factus ſum.
8 Libera me à perſequentibus me, quia
præualuerunt mihi.
9 Educ de carcere animam meam, vt cõ-
fitear nomini tuo: me cingẽt iuſti, eo quòd
retributionem facturus ſis mihi.

Pſal. CXLIII.

1 DOmine, exaudi orationem meam,
& auſculta deprecationi meæ: in
veritate tua atque in iuſtitia tua exaudi me.

2 Et non intres in iudicium cum ſeruo
tuo: quoniam non iuſtus erit coram te vl-
lus viuens.
3 Siquidem perſequutus eſt hoſtis ani-
mam meam, protriuit in terram vitam me-
am, collocauit me in tenebris, ſicut qui ab
olim mortui ſunt.
4 Et contorquetur ſuper me ſpiritus me-
us:in medio mei deſtituitur cor meum.
5 Recordatus ſum dierum (qui effluxe-
runt) à principio, & meditatus ſum omnia
facta tua, atque opus manuum tuarum ani-
mo contemplor.
6 Expandi manus meas ad te: & anima
mea ſicut terra ſitiens(anhelat)ad te: Sæla.
7 Feſtina & exaudi me Domine, defecit
ſpiritus meus: non abſcondas faciem tuam
à me, ne ſimilis efficiar deſcendentibus in
foueam.
8 Fac vt manè audiam pietatem tuam,
quoniam in te ſperaui: oſtende mihi viam
in qua ambulem, quoniam ad te leuaui a-
nimam meam.
9 Libera me de inimicis meis Domine,
ad te latiturus confugi.
10 Doce me vt faciam beneplacitum tu-
um, quia tu es Deus meus: ſpiritus tuus bo-
nus deducat me in terra recta.
11 Propter nomen tuum Domine, viuifi-
cabis

cabis me: & in iuſtitia tua educes de tribu-
latione animam meam.
12 Sed & per pietatem tuam perdes ini-
micos meos,& perdes omnes qui aduerſan-
tur animæ meæ, quoniam ego ſeruus tuus
ſum.

Pſal. CXLIIII.

1 BEnedict⁹ Dominus fortitudo mea, Matutinæ
qui docet manus meas ad pręlium: preces.
& digitos meos ad bellum.
2 Pietas mea & fortalitium meum, arx
mea & liberator meus atque protector me-
us in quo ſperaui, qui ſternit populum me-
um ſub me.
3 Domine,quid eſt homo quòd agnoſcis
eum,& filius hominis vt cogites de eo?
4 Homo vanitati ſimilis eſt, & dies eius
ſunt veluti vmbra tranſiens.
5 Domine, inclina cœlos tuos & deſcen-
de:tange montes & fumigabunt.
6 Eijce fulmen & diſſipa eos: mitte ſa-
gittas tuas & diſturba illos.
7 Demitte manus tuas è ſublimi, libera
me & eripe me de aquis multis,de manu fi-
liorum alienæ (gentis.)
8 Quorũ os loquitur vanitatem, & dex-
tera eorum dextera eſt peruerſitatis.
9 Deus,cãticum nouum cantabo tibi : in

nablo & decachordo pſallam tibi.
10 Qui dat ſalutem regibus, qui redimit
Dauid ſeruum ſuum à gladio noxio.
11 Redime me & erue me de manu filio-
rum alienorum, quorum os loquutum eſt
vanitatem, & dextera eorum eſt dextera i-
niquitatis.
12 Vt ſint filij noſtri, ſicut plantulæ enu-
tritæ, in adoleſcentia ſua: & filiæ noſtræ ſi-
cut anguli, ſculptæ ſimilitudine templi.
13 Penuaria noſtra plena ſint, & efferāt de
ſpecie in ſpeciem: greges quoque noſtri
millia producant & decem millia in plateis
noſtris.
14 Boues noſtri ſint ad onus aſſueti: non
ſit interruptio neq; emigratio in captiuita-
tem,) neque clamor in plateis noſtris.
15 Beatus populus cui ſic eſt, beatus popu-
lus cuius Deus eſt Dominus ipſe.

Pſal. CXLV.

1 EXaltabo te Deus meus rex, & bene-
dicam nomini tuo in ſeculum & per-
petuum.
2 Quotidie benedicam tibi & laudabo
nomen tuum, in ſeculum & in perpetuum.
3 Magnus eſt Dominus & laudabilis ni-
mis, cui⁹ magnitudinis nō eſt inueſtigatio.
4 Generatio generationi collaudabit o-
pera

pera tua,& potentias tuas annuntiabunt.
5 Decorem, gloriam & magnificentiam
tuam,atq; geſta tua mirabilia meditabor.
6 Et virtutem terribilium (operum tuo-
rum) dicēt, & ego quoque magnitudinem
tuam narrabo.
7 Memoriā excellentis bonitatis tuæ, ef-
fabuntur,& iuſtitiam tuam prædicabunt.
8 Clemens & miſericors eſt Dominus,
tardus ad iram,& magnæ pietatis.
9 Bonus eſt Dominus omnibus: & miſe-
rationes eius (extenduntur) in omnia ope-
ra eius.
10 Confitebuntur tibi:Domine,omnia o-
pera tua,& pij tui benedicent tibi.
11 Gloriam regni tui dicent, & potētiam
tuam loquentur.
12 Vt notas faciant filijs hominum potē-
tias eius,& gloriam magnifici regni eius.
13 Regnum tuum regnum in omnia ſecu-
la,& poteſtas tua in omnem generationem
& generationem.
14 Suſtentat Dominus omnes qui corru-
unt,& erigit omnes depreſſos.
15 Oculi omnium in te ſperant, & tu das
eis cibum ſuum in tempore ſuo.
16 Aperis manum tuam,& ſatias omne vi-
uens pia (tua) voluntate.
17 Iuſtus eſt Dominus in omnib⁹ vijs ſuis,

& pius in cunctis operibus ſuis.
18 Propè adeſt Dominus omnibus inuo-
cantibus eum: omnibus inquam, qui eum
inuocauerint in veritate.
19 Voluntatem timentiũ ſe faciet, & cla-
morem eorum exaudiet atq; ſaluabit eos.
20 Cuſtodit Dominus omnes qui ipſum
diligũt, atq; vniuerſos impios eliminabit.
21 Laudem Domini loquetur os meum,
& benedicet omnis caro nomini ſancto e-
ius, in ſeculum & in perpetuum.

Pſal. CXLVI.

1 LAuda anima mea Dominum. Lau-
dabo Dominũ in vita mea, pſallam
Deo meo quoad fuero.
2 Non ſperetis in principibus, in filio ho-
minis, apud quem non eſt ſalus.
3 Emigrat enim ſpiritus eius & reuerti-
tur (homo) ipſe in terram ſuam: & in die il-
la pereunt conſilia eius.
4 Beatus cuius auxilium eſt Deus Iacob,
& cuius ſpes eſt apud Dominũ Deum ſuum.
5 Qui fecit cœlum & terrã atque mare,
& omnia quæ in eis ſunt: quique cuſtodit
veritatem in ſeculum.
6 Qui facit iudicium calumnia oppreſſis,
& dat panem eſurientibus:
7 Dominus ſoluit vinctos: Dominus ape-
rit

rit (oculos) cæcorum.
8 Dominus erigit depreſſos, Domin⁹ di-
ligit iuſtos.
9 Dominus cuſtodit aduenas, pupillum
& viduam euehit, & viam impiorũ euertet.
10 Regnabit Dominus in ſeculum, Deus
tuus Zion in generatione & generationem:
Haleluia.

Pſal. CXLVII.

1 LAudate Dominum, quoniam bo- Veſpertinæ
num eſt canere Deo noſtro: atque preces.
iucundum, optabilis eſt laus.
2 Dominus ædificat Ieruſalẽ, & diſper-
ſos Iſraëlitas congregabit.
3 Ipſe ſanat eos qui contrito ſunt corde,
& medelam adhibet doloribus eorum.
4 Ipſe ſuppetat numerũ ſtellarum, atque
omnibus eis nomina vocat.
5 Magnus Domin⁹ noſter & magnæ vir-
tutis, & intelligentiæ eius non eſt menſura.
6 Subleuat manſuetos Dominus, & hu-
miliat impios vſque ad terram.
7 Laudem dicite Domino cum gratiarũ
actione, pſallite Deo noſtro in cithara.
8 Qui operit cœlum nubibus, & parat
pro terra pluuiam: facitq; germinare in
montibus herbam.
9 Qui dat iumentis cibum ſuum, atque

pullis coruorum quando clamant.
10 Nõ complacet ſibi in fortitudine equi,
neque in tibijs viri delectatur.
11 Sed complacet Domino in his qui ti-
ment eum,& qui ſperant in pietatem eius.
12 Lauda Ieruſalem Dominũ, lauda De-
um tuum Zijon.
13 Quoniam confortauit vectes porta-
rum tuarum, & benedixit filijs tuis in me-
dio tui.
14 Ipſe ponit intra confinium tuum pacẽ,
& medulloſo tritico ſatiat te.
15 Ipſe mittit eloquium ſuum in terram,
& valdè velociter currit verbum eius.
16 Ipſe dat niuem ſicut lanam,& pruinam
veluti fauillam ſpargit.
17 Proijcit veluti fragmẽta glaciem ſuam:
coram frigore eius quis ſtabit?
18 Emittit verbum ſuum & liquefacit ea:
facit flare ventum ſuum & fluent aquæ.
19 Qui annuntiat verba ſua Iacob,ſtatuta
ſua & iudicia ſua Iſraëli.
20 Non fecit taliter vlli genti,neque gẽtes
cognouerunt iudicia eorum: Haleluia.

Pſal. CXLVIII.

1 LAudate Dominum de cœlis,laudate
eum in excelſis.

2 Lau-

2 Laudate eum omnes angeli eius: laudate eum omnes exercitus eius.
3 Laudate eum ſol & luna: laudate eum omnes ſtellæ lucentes.
4 Laudate eum cœli cœlorum, & aquæ quæ ſunt ſupra cœlos.
5 Laudent nomẽ Domini, quia ipſe præcepit & creata ſunt.
6 Ipſe cõſtituit ea in ſeculum ſeculi: ſtatutum poſuit & non præteribit.
7 Laudate Dominum de terra, dracones & omnes abyſſi.
8 Ignis & grando, nix & vapor, atque ſpiritus procelloſus faciens verbum eius.
9 Montes & omnes colles, lignum frugiferum & omnes cedri.
10 Feræ & cuncta pecora, reptilia & aues alatæ.
11 Reges terræ & omnes populi, principes & omnes iudices terræ.
12 Adoleſcentes atque virgines, & ſenes cum pueris: Laudate nomen Domini, quia exaltatum eſt nomen eius ſolum: magnificentia eius eſt ſuper terram & cœlum.
13 Ipſe exaltabit cornu populi ſui: laus (decet) omnes pios eius, atque filios Iſraël, populum illi propinquum: Haleluia.

Pſal. CXLIX.

1 CAntate Domino canticum nouum:
laus eius in congregatione piorum.
2 Lætetur Iſraël in factore ſuo, & filij
Zijon exultent in Rege ſuo.
3 Laudent nomen eius in choro, in tym-
pano & cithara canant ei.
4 Nam complacet Domino in populo
ſuo, & ornabit manſuetos ſalute.
5 Exultabunt pij in gloria, & cum gau-
dio canent in cubilibus ſuis.
6 Exaltationes Dei ſunt in gutture eorũ,
& gladius biceps in manu eorum.
7 Vt faciant vltionem in gentibus, & in-
crepationes in populis.
8 Vt vinciant reges eorum compedibus,
& nobiles eorum vinculis ferreis.
9 Faciantq; in eis iudicium ſcriptum: &
honor hic erit cunctis pijs (cultoribus) eius:
Haleluia.

Pſal. CL.

1 LAudate Deum in ſanctitate eius: lau-
date eum in firmamẽto potẽtiæ eius.
2 Laudate eum propter fortitudinẽ eius:
laudate eum iuxta excellentem magnitu-
dinem eius.
3 Laudate eum in clangore tubæ: lau-
date

date eum in nablo & cithara.
4 Laudate eũ in tympano & choro, laudate eum in chordis & organo.
5 Laudate eum in cymbalis ſonoris, laudate eum in cymbalis clangentibus.
6 Omnis ſpiritus laudet Dominum: Haleluia.

FINIS.

LONDINI
Excudebat Thomas Vautrollerius.
1574.

May, 1933
-16454-
Gift of
J. N. Brown

DA574
C561l

